RUDOLF STEINER

DIN CONȚINUTUL ȘCOLII ESOTERICE LECȚII ESOTERICE

Volumul III: 1913 şi 1914; 1920–1923

GA 266/3

Însemnări din memorie ale participanţilor şi texte de meditaţie

CUPRINS

CUPRINS PE LARG 11

Prima parte 11

Partea a doua 21

Partea a treia 22

PRIMA PARTE 25

DIN CONȚINUTURILE ORELOR ESOTERICE 1913–1914 25

Zicerea pentru meditație 30

Köln, 2 ianuarie 1913 32

Însemnarea A 32

Însemnarea B 38

Însemnarea C 42

Însemnarea D 44

Köln, 4 ianuarie 1913 47

Însemnarea A 47

Însemnarea B 52

Însemnarea C 54

Însemnarea D (extras 57

Berlin, 6 ianuarie 1913 58

Însemnarea A 58

Însemnarea B 62

Berlin, 8 februarie 1913 65

Însemnarea A 65

Însemnarea B 68

Însemnarea C 71

Însemnarea D ... 74
Stuttgart, [17–20] februarie 1913 ... 75
Însemnarea A ... 75
Însemnarea B (extras) ... 78
Însemnarea C ... 79
München, 12 martie 1913 ... 81
Însemnarea A ... 81
Însemnarea B ... 88
Berlin, 16 martie 1913 ... 88
Însemnarea A ... 88
Însemnarea B ... 92
Însemnarea C ... 96
Însemnarea D ... 97
Însemnarea E ... 97
Haga, 21 martie 1913 (Vinerea Mare) ... 98
Haga, 21 martie (Vinerea mare) și 25 martie 1913 ... 101
Haga, 25 martie 1913 ... 103
Berlin, 11 aprilie 1913 ... 107
Însemnarea A ... 107
Însemnarea B ... 111
Însemnarea C ... 115
Însemnarea D ... 117
Strassburg, 14 mai 1913 ... 118
Însemnarea A ... 118
Însemnarea B ... 121
Stuttgart, 18 mai 1913 ... 124

Însemnarea A 124
Însemnarea B 133
Însemnarea C 137
Însemnarea D 143
Însemnarea E 147
Însemnarea F (extras) 150
Helsinki (Helsingfors), 1 iunie 1913 151
Helsinki (Helsingfors), 5 iunie 1913 152
Stockholm, 8 iunie 1913 153
München, 3 septembrie 1913 157
Însemnarea A 157
Însemnarea B 163
Însemnarea C 165
Însemnarea D 167
München, 4 septembrie 1913 169
Însemnarea A 169
Însemnarea B 174
Însemnarea C 177
Însemnarea D 178
Însemnarea E 179
Kristiania (Oslo), 5 octombrie 1913 180
Însemnarea A 180
Însemnarea B 184
Kristiania (Oslo), 6 octombrie 1913 185
Însemnarea A 185
Însemnarea B 188

Bergen, 11 octombrie 1913 190
Însemnarea A 190
Însemnarea B 192
Copenhaga, 15 octombrie 1913 193
Însemnarea A 193
Însemnarea B 196
Însemnarea C 200
Însemnarea D 203
Nürnberg, 9 noiembrie 1913 204
Nürnberg, 10 noiembrie 1913 206
Berlin, 17 noiembrie 1913 208
Însemnarea A 208
Însemnarea B 211
Însemnarea C 215
Însemnarea D 218
Stuttgart, 23 noiembrie 1913 220
Însemnarea A 220
Însemnarea B 224
München, 9 decembrie 1913 226
Însemnarea A 226
Însemnarea B 231
Köln, 18 decembrie 1913 232
Leipzig, 30 decembrie 1913 233
Însemnarea A 233
Însemnarea B 239
Însemnarea C 244

Însemnarea D 247
Leipzig, 2 ianuarie 1914 249
Însemnarea A 249
Însemnarea B (extras) 256
Însemnarea C 257
Însemnarea D 260
Bremen, 11 ianuarie 1914 260
Berlin, 24 ianuarie 1914 261
Însemnarea B 263
Hanovra, 7 februarie 1914 265
Stuttgart, 5 martie 1914 267
Însemnarea A 267
Însemnarea B 274
Însemnarea C 276
Berlin, 27 martie 1914 279
Însemnarea A 279
Însemnarea B 281
Însemnarea C 285
Însemnarea D 294
München, 31 martie 1914 299
Berlin, 25 aprilie 1914 307
Însemnarea A 307
Însemnarea B 311
Însemnarea C 315
Însemnarea D 318
Însemnarea E 320

Însemnarea F 321
Kassel, 9 mai 1914 322
Însemnarea A 322
Însemnarea B 329
Basel, 3 iunie 1914 330
Însemnarea A 330
Însemnarea B 332
Însemnarea C 333
Norrköping, 14 iulie 1914 334
Însemnarea A 334
Însemnarea B 337
Însemnarea C 339
Anexă 342
Berlin, 21 decembrie 1904 342
Berlin, 28 decembrie 1904 343
Berlin, 24 februarie 1905 345
Berlin, 3 martie 1905 345
Berlin, 15 octombrie 1905 346
Berlin, 20 octombrie 1905 346
Berlin, 24 octombrie 1905 347
Berlin, 6 noiembrie 1905 347
Berlin, 27 februarie şi 15 martie 1906 348
Berlin, 18 martie 1906 350
Berlin, 13 aprilie 1906 350
Hanovra, 24 septembrie 1907 351
PARTEA A DOUA 354

DIN CONȚINUTURILE ORELOR ESOTERICE DIN ANII 354
1913 PÂNĂ LA NOUA FONDARE A ŞCOLII ESOTERICE DREPT „ŞCOALA SUPERIOARĂ LIBERĂ PENTRU ȘTIINȚA SPIRITULUI” DE LA GOETHEANUM 1923/24 354
Observaţii preliminare la partea a doua 354
Dornach, 9 februarie 1920 358
Dornach, 17 februarie 1920 362
Londra, 16 aprilie 1922 367
Londra, 12 noiembrie 1922 374
Viena, 30 septembrie 1923 375
PARTEA A TREIA 377
ESOTERIC DE TINERET 377
Privitor la istoria devenirii cercului esoteric de tineret 377
ANEXĂ 392
UNELE DOCUMENTE PRIVITOARE LA ISTORIA 392
MIŞCĂRII ANTROPOSOFICE DE TINERET 392
Stuttgart, 18 martie 1920 392
Stuttgart, 17 martie 1920 393
RAMURI DE TINERET 394
2. CIRCULARĂ NEDATATĂ, MARTIE/APRILIE 1920: *Nr. II*.. 395
3. O CIRCULARĂ A LUI PAUL BAUMANN, APRILIE 1920: 398
4. O CIRCULARĂ A LUI EHRENFRIED PFEIFFER 401
Dornach, 16 aprilie 1920 401
5. CHEMAREA „UNIUNII PENTRU VIAȚĂ SPIRITUALĂ LIBERĂ” 405
Rudolf Steiner, martie 1923 410

1. EXPUNERILE LUI RUDOLF STEINER CU OCAZIA FONDĂRII CERCULUI ESOTERIC DE TINERET 419

Joi, 12 octombrie 1922 438

Vineri, 13 octombrie 1922 440

2. NOTIȚE DESPRE EXPUNERILE LUI RUDOLF STEINER LA DOUĂ ÎNTÂLNIRI CU TOȚI PARTICIPANȚII LA CURSUL PEDAGOGIC PENTRU TINERET 450

Discuție din 6.10.22 [6 octombrie 1922] Curs pedagogic 2–15 oct. 22 [2–15 octombrie 1922] 451

8 octombrie 1922 455

3. ALTE NOTIȚE PRIVIND EXPUNERILE LUI RUDOLF STEINER ÎN CADRUL DISCUȚIILOR PREGĂTITOARE PENTRU FONDAREA CERCULUI DE TINERET 460

4. NOTIȚE DIN AMINTIRILE LUI HERBERT HAHN 467

Oră esoterică 474

Stuttgart, 13 iulie 1923 474

A doua oră esoterică 484

Dornach, 30 decembrie 1923, ora 8:30 dimineața, în Glashaus 484

MEDITAȚIILE CERCULUI DE TINERET 496

NOTE 502

DESPRE BAZA TEXTULUI 502

NOTE LA TEXTE 508

CUPRINS PE LARG

Observaţii preliminare ale editorilor

Prima parte

ÎNSEMNĂRI DIN MEMORIE ALE PARTICIPANŢILOR LA ORELE ESOTERICE ŢINUTE ÎN ANII 1913 ŞI 1914

Ziceri care se repetă mereu în orele din 1913 şi 1914

1913

Köln, 2 ianuarie 1913

Separarea de direcţia reprezentată de doamna Besant; comportamentul faţă de ea ca personalitate sau faţă de faptele ei. Două reguli ale ordinului esenienilor şi aplicarea lor actuală: 1. Niciun fel de activităţi lumeşti între apusul soarelui şi răsăritul lui. 2. Rugăciune pentru răsăritul soarelui. Aplicarea lor actuală în legătură cu zicerea rosicruciană: Adormirea fiind conştienţi de „Ex Deo nascimur" (iubire). Conştienţa pentru momentele de trecere (de ex. Anul Nou, adormire). Viziuni ale corpului în somn, ca pregătire pentru vederea imaginativă (casă cu poartă, cadavru cu sicriu, înger cu o cupă). Luarea cu sine a lui „In Christo morimur" (smerenie) în timpul de după moarte; substanţa spirituală de după moarte, înainte şi după Misteriul de pe Golgotha. Conştienţa de sine după moarte, prin „Per Spiritum Sanctum reviviscimus"

Köln, 4 ianuarie 1913

Evenimentele privitoare la doamna Besant: nu mai este o chestiune de a distinge dintre esoterism occidental şi oriental, ci dintre adevăr şi neadevăr. – Perceperea gândurilor deranjante, drept progres. Trăirea lui „Mă gândeşte pe mine", „Mă acţionează pe mine", „Mă ţese pe mine" legată de simţămintele de cucernicie, veneraţie, recunoştinţă. Trăirea corelaţiilor karmice din cadrul legăturilor de sânge, înaintea Misteriului de pe Golgotha. Christos drept cel de-al doilea Adam, de la care provin sufletele

Berlin, 6 ianuarie 1913

Privitor la adormirea din timpul exerciţiului de seară: continuarea meditaţiei în stare decorporalizată. Imagini

simbolice de vis înainte de trezire. Două reguli ale Ordinului esenienilor, în legătură cu zicerea rosicruciană. Substanţa spirituală de după moarte, înainte şi după Misteriul de pe Golgotha

Berlin, 8 februarie 1913

Despre meditaţia justă. Lumea cunoaşterii în exoteric, lumea trăirii în esoteric.Trăirea lumii beatitudinilor sau a figurilor. Exem¬plu pentru pericolele urcării în lumile spirituale (transformarea iubirii în ură, a curajului în frică). Funcţia de protecţie a savurării. Dumnezeu în Maya = ceea ce este distrugător, zdrobitor, nu ceea ce devine, înfloreşte, înmugureşte. Păstrarea degajării prin cele trei mantre: „Mă gândeşte pe mine ..."

Stuttgart, [între 17 şi 20] februarie 1913

Enigme spirituale în sunetele mantrei: „Mă gândeşte pe mine", „Mă ţese pe mine", „Mă acţionează pe mine". Două reguli ale Ordinului esenienilor, în legătură cu zicerea rosicruciană

München, 12 martie 1913

Despre continuarea acţiunii exerciţiului şi la adormirea elevului; motivele pentru estomparea conştienţei. Despre adevărul celor patru cuvinte: „Eu sunt"; „Eu gândesc"; „Eu simt"; „Eu vreau". Semnificaţia sunetelor zicerii rosicruciene

Berlin, 16 martie 1913

Moartea lui Oda Waller. Despre adormirea din timpul meditaţiei. Despre adevărul celor patru cuvinte: „Eu sunt"; „Eu gândesc"; „Eu simt"; „Eu vreau". Semnificaţia sunetelor zicerii rosicruciene

Haga, 21 martie 1913

Două trăiri posibile la meditaţie: 1. A fi ridicat, lărgire; venirea către noi a unor fiinţe galben-roşiatice: arhangheli; încântare şi frică. 2. Coborârea, îngustare; venirea către noi a unor fiinţe albastru-violete: îngeri; înfiorare, vederea de sine. Unificarea acestor figuri: Conflictul şi ispita lui Lucifer. Zicerea rosicruciană

Haga, 21 şi 25 martie 1913

Haga, 25 martie 1913

Despre adevărul celor patru cuvinte: „Eu sunt”; „Eu gândesc”; „Eu simt”; „Eu vreau”. Observarea sunetelor celor trei mantre: „Mă gândeşte pe mine ...” şi a zicerii rosicruciene

Berlin, 11 aprilie 1913

Trăiri ale fiecăruia în parte la meditaţie şi observaţii ajutătoare: despre gânduri deranjante; dureri de cap; apariţia unor trăsături deosebite; motive pentru apariţia dublului; imaginaţiuni: trupul eteric devenit mobil

Strassburg, 14 mai 1913

Despre lumea morală şi cea naturală: esoteristul trebuie să le unească (cu exemplul: Soare, Lună, Mercur, Venus); separată, lumea naturală conţine forţe de îmbolnăvire. Materia drept păcat concentrat. Influenţa lui Lucifer: egoismul; durerea drept mijloc împotriva egoismului. Necesitatea moralităţii la urcarea în lumile spirituale. Zicerea rosicruciană

Stuttgart, 18 mai 1913

Sarcina esoteristului: Citirea aparițiilor exterioare drept scriere ocultă; exemplul planetelor: Soare: Eul şi amintirea (exemplul unui om care şi-a pierdut amintirea: semn pentru lipsă de interes). Lună: curentul ereditar. Mercur: gândirea raţională. Marte în legătură cu Venus: gânduri creatoare, inspiraţii pentru progresul omenirii. Jupiter: lumină ce dăruieşte înţelepciune, forţă de iubire. Saturn: forţă de căldură, entuziasm. Soarele triplu (fizic, spiritual. Soarele-Christos); Iulian Apostatul. Acţiune nemijlocită a planetelor subsolare, acţiune mijlocită a celor suprasolare. Cele şapte planete, drept şapte trandafiri de lumină ai crucii cu trandafiri. Zicerea rosicruciană

Helsinki (Helsingfors), 1 iunie 1913

Despre rugăciunile către Spiritele zilei. Forţa producătoare de eu a Soarelui şi forţa de reproducere a Lunii. Mercur drept mesager. Soarele triplu

Helsinki (Helsingfors), 5 iunie 1913

Despre comportamentul faţă de gândurile deranjante din timpul meditaţiei. Urmări neplăcute ale evenimentelor de la Adyar

Stockholm, 8 iunie 1913

Greutăţi ale cunoaşterii de sine; trei descoperiri aici: intenţia de a nega spiritul; frică de spirit; ură faţă de spirit. Despre iubire şi corelaţia ei cu legăturile karmice şi egoismul. Despre acţiunea lui Lucifer şi a lui Ahriman în gândurile deranjante

München, 3 septembrie 1913

Diferenţa dintre exoterism şi esoterism. Despre multitudine şi unitate în filosofie şi în esoterism. Adorarea unităţii este: a-i cădea pradă lui Lucifer; recunoaşterea doar a multitudinii: a-i cădea pradă lui Ahriman. Schema drept dogmă: Ahriman. Impunerea unui adevăr spiritual: luciferic. Cartea ***Teosofie*** ar fi luciferică fără strădania de gânduri necesară. Despre aşa-numite „vibrations". Efecte ale meditaţiei

München, 4 septembrie 1913

Acţiunea lui Lucifer şi a lui Ahriman: în tot ce este simţire, în adâncirea mistică, în tot ce este vizionar, în artă: Lucifer; Lucifer şi misticii: înclinaţia lui Lucifer de a deveni cucernic. În tot ce este voinţă, gesturi, scris, auzit, tot ce este mediumnistic: Ahriman. Swedenborg. Armonizarea ambelor forţe. Nefolosirea capacităţilor oculte pentru viaţa fizică. Despre cerinţa lui Maeterlinck de a dovedi spiritualul. Evanghelia după Ioan drept ajutor pentru găsirea căii de mijloc

Kristiania (Oslo), 5 octombrie 1913

„Robusteţea lipsă" din viaţa de gânduri a esoteristului; dureri datorate unor gânduri ce nu se află în legitatea existenţei lumii, de ex. „omul microcosmic" al lui Crooke. Senzaţii de frig şi căldură la diferite gânduri şi filosofii. Exemplu al unei imagini preluate din întregul lumii: o cupă cu ulei, în care arde o flacără (imaginea componentelor corporale). Modificarea trupului eteric în diferite locaţii (nord: extindere, sud: comprimare)

Kristiania (Oslo), 6 octombrie 1913

Acţiune îndreptăţită şi neîndreptăţită a lui Lucifer şi Ahriman. Ahriman: stăpânul morţii; acţiunea sa în cadrul fricii (materialism); satisfacţia drept protecţie. Lucifer: stimulator al artei şi al ştiinţei libere; ispită de a fi arogant; acţiunea sa în drame naturalist-realiste (G. Hauptmann); smerenie şi modestie

drept protecţie. Lucifer şi Ahriman poartă Eul lor, în loc să poarte numai acţiunile sale, pe planul fizic. Fiecare fiinţă are lumea sa, în care trebuie să-şi trăiască Eul. Sângele drept simbol al Eului; despre leşinul la vederea sângelui. Modificarea trupului eteric în diferite locaţii (nord: extindere, sud: comprimare; est: micşorare)

Bergen, 11 octombrie 1913

Patru trăiri tipice la meditaţie: furnicături, împunsături, vâjâit în sânge (devenirea conştientă a egoismului). Lipsa aerului (lipsă de simţ al adevărului). Slăbiciune şi transpiraţie (trăirea trupului fizic drept piedică). Un fel de stare plăcută de vis (lipsă de socialitate). Mijloc împotriva egoismului (de ex. Evanghelia după Ioan); cultivarea devoţiunii

Copenhaga, 15 octombrie 1913

Atingerea cu Lucifer şi Ahriman la pătrunderea în lumea spirituală. Ahriman: acţiune în toate sunetele şi cuvintele; Lucifer: în viziuni. Starea de a fi pătruns de Lucifer şi Ahriman a tot ceea ce este perceput şi cunoscut, drept urmare a căderii în păcat. Aura omului drept coajă de străpuns (imaginea puiului în ou), pentru a ajunge la lumea spirituală. Zicerea rosicruciană. Ispita lui Lucifer prin voci; a lui Ahriman prin imagini. Producerea unei atenţii concentrate, fără obiect, în meditaţie: depăşirea lui Lucifer. Trăirea de a fi în afara sa însuşi (imaginea fulgerului). Fiinţa mantrei faţă de noţiune. Urmările căderii în păcat. Îndatoriri şi trăiri ale esoteristului (furnicături în sânge etc.)

Nürnberg, 9 noiembrie 1913

Trăiri ce indică progresul, dar care adesea sunt foarte subtile, ale celui ce meditează. Din lăuntru: ispita lui Lucifer, din afară: ispita lui Ahriman. Impregnări în trupul eteric şi urmările lor ulterioare (de ex. inflamaţie a urechii mediane). Un cuvânt christic drept consolare, la reproşuri faţă de sine însuşi

Nürnberg, 10 noiembrie 1913

Comportamentul faţă de lumile spirituale: esoteristul drept cineva aflat în devenire, învăţătorul spiritual drept

educator. Aura omului drept coajă de străpuns (imaginea puiului în ou), pentru a ajunge la lumea spirituală

Berlin, 17 noiembrie 1913

Unde este de căutat Christos? Înaintea Misteriului de pe Golgotha, pe Soare, acum, în aura Pământului. Care ar fi urmările dacă omul şi-ar primi conştienţa de Eu de-abia în a doua perioadă de şapte ani: viaţa în stare asemănătoare cu visarea, cu imaginea morţii lângă sine. Laşitatea de astăzi faţă de lumea spirituală. Urmări ale refuzului impulsului christic: pustiirea sufletului, simţirea forţelor morţii, din aceasta provenind scârbă, senzaţia că eşti sătul de viaţă, epidemii de sinucideri

Stuttgart, 23 noiembrie 1913

Viaţa de pofte care se revelează drept gânduri fluctuante, ca piedică în faţa progresului spiritual, dar şi ca mijloc pentru cunoaşterea de sine. Corelaţia dintre poftă (interes) şi amintire. Iubirea faţă de Lucifer şi Ahriman. Acţiunea lui Ahriman prin două exemple: în cunoaşterea de sine, prin căutarea după scuze; în concepţii filosofice greşite (discuţie dintre Deussen şi Nietzsche despre negarea voinţei, respectiv înnobilarea ei). Cunoaşterea lui Lucifer şi Ahriman în tot ce facem şi lăsăm. Creşterea şi moartea a ceea ce e substanţial, în corelaţie cu zicerea rosicruciană

München, 9 decembrie 1913

Urmări ale sensibilizării progresive a esoteristului prin meditaţie: observarea gândurilor deranjante şi a durerilor corporale din timpul meditaţiei. Degajarea componentelor fiinţiale; prin aceasta, apariţia unor trăiri ciudate, care sunt impregnate dinainte în trupul eteric, în mod conştient sau inconştient (viziuni ale unor scene înfiorătoare etc.). Rafinarea laturilor bune, autonomizarea celor urâte. Întâlnirea cu Christos. Inspiraţii ce provin din lumi mai înalte, pentru lumea materială; exemplu: Wallace, Darwin

Köln, 18 decembrie 1913

Consecinţe ale şcolirii esoterice: degajarea componentelor fiinţiale; datorită acestui fapt, apariţia unor trăiri ciudate, impregnate în trupul eteric. Semnificaţia veridicităţii

Leipzig, 30 decembrie 1913

Concepţia psihologilor medievali şi a celor de astăzi: Întreaga viaţă sufletească este intenţională. Gândirea fără obiect a esoteristului. Trup astral şi Eu în timpul somnului: trase afară din sistemul sangvin şi cel nervos, pătrundere puternică în sistemul de simţuri şi cel glandular; imagini figurative pentru acest proces (îngeri; arhangheli în luptă cu demonul). Percepţia căldurii proprii, luciferice, şi a căldurii ce iradiază din lumea spirituală, ce se revelează în meditaţie drept răceală. Crucea cu trandafiri şi zicerea rosicruciană

1914

Leipzig, 2 ianuarie 1914

„Exerciţiile secundare" drept mijloc pentru cunoaşterea componentelor fiinţiale; despre dureri care apar în contextul meditaţiei. Observarea trupului fizic prin concentrarea gândurilor, cunoaşterea trupului eteric prin exerciţiul de voinţă; conştientizarea trupului astral prin degajare, a Eului prin pozitivitate, a lui Manas prin nepărtinire. Armonizarea diferitelor capacităţi. Necesităţi pentru esoterist: exersarea răbdării şi a veridicităţii. Dezvoltarea unei memorii bune ca obicei. Străbaterea tuturor activităţilor cu atenţie şi cugetare

Bremen, 11 ianuarie 1914

Comprimarea eterului căldurii la meditaţie; „ruşinarea-de-sine". Atenţia spre înăuntru şi spre afară

Berlin, 24 ianuarie 1914

Calea în lumea spirituală: pentru naturi simţitoare cu predispoziţii religioase: urcuș uşor; naturi volitive: urcuș greu, chin datorită emoţiilor şi afectelor. Calea prin gândire: cel mai lung, dar mai sigur, drum. Zicerea rosicruciană

Hanovra, 7 februarie 1914

Observaţii privitoare la meditaţie. Milostivirea din partea spiritualului după merit, adică după moralitatea din timpul trecut de la ultima meditaţie. Despre senzaţii de căldură şi frig în timpul rugăciunii la exoterist, respectiv esoterist. Acţiuni ale exerciţiilor secundare: concentrare: venirea trupului eteric înapoi în creier, sub formă de valuri. Exerciţiul de voinţă:

simţirea-de-sine în trupul eteric. Degajare: lărgirea trupului eteric. Trăirea primelor două propoziţii ale zicerii rosicruciene în primele trei exerciţii secundare, a celei de a treia propoziţii în cea de a patra, pozitivitatea

Stuttgart, 5 martie 1914

Trupul eteric drept producător, trupul fizic drept oglindă a gândurilor. „Sein" provine de la „sehen"*. Materia drept „nimic" (imaginea sferelor mici de acid de carbon din apa minerală), lumea spirituală drept ceea ce este, de fapt, real. Simţirea nimicului drept rezistenţă. Conştienţa vieţii sufleteşti întărite, pentru lumea elementară: transformarea de gânduri bune în imaginaţiuni nepieritoare; gânduri rele drept deşeuri. Comparaţia cu devenirea regnului mineral, a prafului pământean, din care Iahve l-a creat pe om prin erorile lui Elohim, pe vechea Lună; acţiunea lui Lucifer. Despre raportul faţă de lumea fizică şi cea spirituală. Îndrumări pentru mantrele *Către obiecte mă întorc* ...; *Lumina spiritului, încălzeşte-mă* ...; *Luminos Eu şi suflet luminos* ...

* „a fi", respectiv „a vedea" – nota trad.

Berlin, 27 martie şi Viena 14 aprilie 1914

Realizarea autonomizării vieţii de gânduri prin formula *Către obiecte mă întorc* ... Devenirea-conştientă-de-sine a Eului viu prin strofa a doua *Lumina spiritului, încălzeşte-mă* ... Simţirea lumii senzoriale drept „nimic", drept perle de existenţă în existenţa reală a spiritului: *Luminos Eu şi suflet luminos* ... Zicerea rosicruciană în acest context. Progres prin dispoziţia justă a sufletului la meditaţie. *Mă gândeşte pe mine* în loc de „eu gândesc". Concentrare a Sinei în trupul eteric. Trăirea binelui şi răului nostru. Îndrumări pentru mantrele *Către obiecte mă întorc* ...; *Lumina spiritului, încălzeşte-mă* ...; *Luminos Eu şi suflet luminos* ...

München, 31 martie 1914

Piedici în faţa conştientizării progreselor. Gânduri: oglindirea gândirii pe trupul fizic. Simţământul de a-fi-extins, ca semn al trezirii. Ceea ce stă la baza gândurilor bune şi rele. Îndrumări pentru cele trei mantre *Către obiecte mă*

întorc ...; *Lumina spiritului, încălzește-mă* ...; *Luminos Eu și suflet luminos* ... Zicerea rosicruciană

Berlin, 25 aprilie 1914

Dorul după trupul fizic drept cauză pentru faptul că nu suntem conștienți în lumea spirituală, în timpul somnului. Munca asupra celor douăsprezece simțuri din partea ființelor elementare delegate de Spiritele formei: ele vor forma viitorul cerc zodiacal al lui Jupiter. Munca asupra sistemului sangvin din partea ființelor elementare trimise de Spiritele mișcării: ele vor forma viitorul Soare jupiterian. Acțiunea lui Lucifer: trăirea simțurilor; acțiunea lui Ahriman: trăirea lumii

Kassel, 9 mai 1914

Atingerea cu spiritualul în visare și amintire. Formarea conștienței de zi, la granița dintre noul sâmbure sufletesc și vechiul spiritual. Natura, drept amintire rămasă a celor gândite cândva de ierarhii. Lucifer se mai străduiește acum pentru gândirea erorilor. Îndrumări pentru cele trei mantre: *Către obiecte mă întorc* ...; *Lumina spiritului, încălzește-mă* ...; *Luminos Eu și suflet luminos* ...

Basel, 3 iunie 1914

Acțiunea lui Lucifer: arderea imaginațiunilor, inspirațiilor, intuițiilor ființelor mai înalte și care sunt conținute în percepție, prin focul pasiunilor, impulsurilor, poftelor, în inimă. Moise și rugul aprins. Acțiunea lui Ahriman provocată de Elohim în creier: răcorirea focului lui Lucifer. Lipsă de iubire: „substanță de ardere" a lui Lucifer. *Către obiecte mă întorc* ...

Norrköping, 14 iulie 1914

A deveni liber de trup în meditația corectă. Organele omului, drept semne scrise ale divinităților. Creierul mic, drept rămășiță a vechii perioade lunare. Transformarea plămânilor și a inimii omului lunar în glanda pineală și glanda pituitară ale omului pământean. Formarea creierului jupiterian din fapte (creierul mare) și gânduri (creierul mic) ale omului pământean. Christos ca ajutor și ca judecător; „Judecata de Apoi". Urmările prezentării incorecte a lui Iahve de către H.P. Blavatsky. Corelația dintre știința spiritului și cunoașterea lui Christos

Anexă

Berlin, 21 decembrie 1904

Eu mă recunosc față de mine ... Răspunderea pentru fiecare gând, fiecare sentiment, fiecare faptă. Legarea propriei karme de cea a altor oameni. Acel *unic* nume al omenirii. Dispariția existenței separate, la mijlocul celei de-a șasea rase-rădăcină

Berlin, 28 decembrie 1904

Despre atitudinea justă la moartea unui om iubit. Lucirea și răsunetul sufletelor în lumea spirituală. *Lumea îmi lucește mie. – Eu îi lucesc lumii. – Eu sunt*. Lămurirea acestor trei mantre. Lucrul în lumea sufletească după moarte

Berlin, 24 februarie 1905

Capacitatea maeștrilor de a ierta. Dezvoltare mai rapidă prin teosofie. *Luminat să fie gândul tău. Blândă să fie simțirea ta. Fermă să fie voința ta*. Voința creatoare a omului

Berlin, 3 martie 1905

„Vreau să te fac o coloană în templul meu ...". Corpul astral trebuie să devină atât de armonios prin munca omului, cum este trupul fizic. Înțelepciunea lumii. Modificarea trupului astral printr-o oră esoterică

Berlin, 15 octombrie 1905

Indicație asupra maeștrilor. Maestrul Morya: *Omule, gândește-te că tot ce este în jurul tău este aici de dragul tău și că tu ești aici pentru divinități. Totul de dragul meu și eu de dragul lui Dumnezeu*

Berlin, 20 octombrie 1905

Despre curente oculte și Annie Besant

Berlin, 24 octombrie 1905

Lămurirea mantrei *Mai strălucitoare decât Soarele* ... Despre puritate

Berlin, 6 noiembrie 1905

Privitor la meditația *Mai strălucitoare decât Soarele* ... Despre modul de a medita. Despre AUM

Berlin, 27 februarie și 15 martie 1906

Despre piatra înțelepților. Gând, sentiment și voință în corelație cu karma

Berlin, 18 martie 1906

Despre meditaţie. Maestru şi elev

Berlin, 13 aprilie 1906

Despre amintire şi retrospectivă. Acţiuni ale vieţii moderne de oraş. Acţiuni ale meditaţiei asupra respiraţiei

Hanovra, 24 septembrie 1907

Despre Spiritul solar Christos şi legătura sa cu Pământul şi cu oamenii

Partea a doua

DIN CONŢINUTURILE ORELOR ESOTERICE DIN 1920 PÂNĂ LA NOUA FONDARE A ŞCOLII ESOTERICE DREPT „ŞCOALA SUPERIOARĂ LIBERĂ PENTRU ŞTIINŢA SPIRITULUI” DE LA GOETHEANUM, 1923-1924

Observaţii preliminare ale editorilor

Tannbach, 9 iunie 1918

Împiedicarea unui impuls spiritual la începutul secolului al XVII-lea prin Războiul de treizeci de ani. Nunta chimică a lui Christian Rosenkreutz

Dornach, 9 februarie 1920

Lipsa de seriozitate a membrilor; critică şi încredere la locul just; modificarea necesară a concepţiei de viaţă după şapte ani de a fi membru. Unirea necesară a curentului din lumea spirituală cu curentul viu din organism. Karma fiecăruia şi karma omenirii; omenirea la prag. Pericolele neaplicării forţelor interioare date prin Misteriul de pe Golgotha: tot mai multe şi mai multe trupuri fără suflet, cu înţelegere automată. Hrană meditativă pentru drum: *Eu imaginez ...; Eu gândesc ...; Eu simt ...; Eu visez ...; Eu vreau ...; Eu dorm* ... La începutul şi în încheierea orei, mantra *O, omule, cunoaşte-te pe tine însuţi*...

Dornach, 17 februarie 1920

Viaţa în trei domenii: în lumea fizică, la Prag şi dincolo de Prag. Trăirile la Prag; legarea de Christos. *Un Eu mi-a dat dumnezeiescul...* Ştiinţele secrete şi ştiinţa spiritului; iezuiţii. La

începutul şi în încheierea orei, mantra *O, omule, cunoaşte-te pe tine însuţi* ...

Londra, 16 aprilie 1922

Oglindă a lumii

Londra, 12 noiembrie 1922

Cunoaşterea naturii, îndatoriri morale şi conştienţa religioasă. Cele două componente ale eterului lumii: 1. eter de căldură, de lumină, chimic şi de viaţă; 2. fiinţa morală a eterului lumii, doar în apropierea astrelor şi a planetelor

Viena, 30 septembrie 1923

O, omule, cunoaşte-te pe tine însuţi...; Legenda Templului

Partea a treia

CELE DOUĂ ORE ESOTERICE ŢINUTE
PENTRU CERCUL ESOTERIC DE TINERET,
CU ÎNSEMNĂRI PRIVITOARE LA ISTORIA DEVENIRII SALE

Privitor la istoria devenirii cercului esoteric de tineret. Observaţii preliminare ale editorilor

Anexă

UNELE DOCUMENTE PRIVITOARE LA ISTORIA MIŞCĂRII ANTROPOSOFICE DE TINERET

1. Chemare la formarea unei „ramuri pentru tineret”
2. Scrisoare-circulară privind forma ramurii antroposofice de tineret, martie/aprilie 1920
3. Circulară a lui Paul Baumann, aprilie 1920
4. Circulară a lui Ehrenfried Pfeiffer, 16 aprilie 1920
5. Chemarea „Uniunii pentru viaţă spirituală liberă”
6. Rudolf Steiner: Memorandum pentru comitetul Societăţii Antroposofice Libere, martie 1923

RAPOARTE ALE UNOR MEMBRI FONDATORI
AI CERCULUI, PRIVIND EXPUNERILE LUI RUDOLF STEINER
PENTRU CERCUL ESOTERIC DE TINERET

Observaţii preliminare ale editorilor

1. Expuneri ale lui Rudolf Steiner cu ocazia fondării cercului esoteric de tineret. Extras din raportul lui Ernst Lehrs „Istoria devenirii «Cercului de tineret»"

2. Notiţe despre expunerile lui Rudolf Steiner la două întâlniri cu toţi participanţii la cursul pedagogic pentru tineret

3. Alte notiţe privind expunerile lui Rudolf Steiner în cadrul discuţiilor pregătitoare pentru fondarea cercului de tineret

4. Notiţe din amintiri ale lui Herbert Hahn

Cele două ore esoterice ţinute la cercul de tineret

Prima oră, Stuttgart, 13 iulie 1923

Valabilitate lungă a meditaţiilor. Somnul faţă de cuvânt, din ziua de astăzi. A deveni modest în folosirea cuvintelor. Cuvântul „Eu". Învelişurile: trupul fizic supus greutăţii; în opoziţie, forţa luminii. Conştient de intrat cu trăirea în fiinţa de greutate a Pământului. Trăirea uşurinţei în visul despre zbor; forţa uşurinţei este legată de Soare. Iluminarea substanţei eterice înmagazinate în fulger. Mantra *Fiinţa mea proprie este întreţesută* ... Pulsaţia verticală a plantelor în lumină. Eliberarea de un anumit loc pe Pământ la om şi animal, prin respiraţie. Doar fiinţe care respiră liber pot să şi păşească liber. Greutatea şi trupul Pământului: de-abia treptat legare. Zicerea rosicruciană şi mantra. Trăirea greutăţii (fizic): legarea de forţele Tatălui. Trăirea uşurinţei (eteric): legarea de Christos. Trăirea respirării (astral): legarea de ceea ce este dumnezeiesc-Spirit. Doar învelişurile sunt egoiste, nu şi Eul. Imaginea florii de lotus. *AOUM Mani padme HUM – Eul meu este închis* ... Explicarea cuvintelor din sanscrită

A doua oră, Dornach, 30 decembrie 1923

Mantra tripartită *O, omule, cunoaşte-te pe tine însuţi* ...; *Cunoaşte-l mai întâi pe seriosul Păzitor* ...; *Am intrat în această lume senzorială* ... Tineret: nu *mai mult* să ştie, ci *altfel* să ştie. Trăirea Pământului drept stea: o stea iradiază, o stea

străluceşte, o stea luminează, o stea are densitate. *Iubirea străluceşte de la stea şi adevărul formează steaua. Yasmajjatam jagat sarvam* ... Încheierea perioadei Kali Yuga. Începutul perioadei luminoase. Întâlnirea adesea inconştientă cu Păzitorul Pragului, la vârsta între 30 şi 40 de ani; faptul că se fac observabile fiinţele elementare. Mantia de căldură-iubire din karmă omenească, în jurul Pământului. Să lumineze trebuie gândirea omenească înăuntrul cosmosului. Necesitatea curajului sufletesc, pentru a se lega din nou de ştiinţa străveche sfântă. Răspunsul de astăzi la îndemnul: *O, omule, cunoaşte-te pe tine însuţi*: Nu mai este *AOUM*, ci *Da, aici sunt eu pentru faptele voastre cosmice*

Meditaţiile cercului de tineret

Mantra tripartită

Mantra orelor din 1920 până în 1923

NOTE

Despre baza textului

Note la texte

PRIMA PARTE

DIN CONȚINUTURILE ORELOR ESOTERICE 1913–1914

Însemnări din memorie ale participanților

ZICERI CARE SE REPETĂ MEREU ÎN ORELE ESOTERICE DIN ANII 1913–1914

Zicerile către Spiritul zilei[1]

MEDITAȚII CARE CUPRIND FIINȚA TEMPORALĂ A IERARHIILOR

- *Vineri seara pentru sâmbătă*
- *Saturn*

Mare Spirit atotcuprinzător,
Tu, Cel care umpleai spațiul nesfârșit,
atunci pe când dintre membrele trupului meu
încă niciunul nu era prezent:
Tu erai.
Eu îmi ridic sufletul către Tine.
Eu eram în Tine.
Eu eram o parte a forței Tale.
Tu ți-ai trimis forțele Tale,
iar în începutul primordial al Pământului s-a oglindit
a formei trupului meu primă imagine primordială.
În forțele Tale trimise

[1] A se vedea, privitor la aceasta, și ***Din conținutul Școlii esoterice. Orele esoterice***, volumul I, GA 266/1. Este transmis faptul că majoritatea orelor erau începute cu adresarea către spiritul zilei, dar acest lucru nu a fost consemnat întotdeauna în însemnări.

eram eu însumi.
Tu erai.
Imaginea mea primordială Te privea.
Ea mă privea pe mine însumi.
cel care eram o parte din Tine.
Tu erai.

- *Sâmbătă seara pentru duminică*
- *Soare*

Mare Spirit atotcuprinzător,
multe imagini primordiale lăstăreau din viaţa Ta,
atunci, pe când forţele mele de viaţă
încă nu erau prezente.
Tu erai.
Eu îmi ridic sufletul către Tine.
Eu eram în Tine.
Eu eram o parte a forţelor Tale.
Tu Te-ai unit
cu începutul primordial al Pământului
devenind soarele vieţii
şi mi-ai dat forţa vieţii.
În forţele Tale de viaţă strălucitoare
eram eu însumi.
Tu erai.
Forţa mea de viaţă strălucea în a Ta
în spaţiu.
Trupul meu şi-a început devenirea în timp.
Tu erai.

• *Duminică seara pentru luni*
• *Lună*

Mare Spirit atotcuprinzător,
în formele Tale de viaţă lucea simţire,
pe când simţirea mea încă nu exista.
Tu erai.
Eu îmi ridic sufletul către Tine.
Eu eram în Tine.
Eu eram o parte a simţirilor Tale.
Tu Te-ai unit
cu începutul primordial al Pământului
iar în trupul meu a început lucirea simţirii proprii.
În simţămintele tale mă simţeam pe mine însumi.
Tu erai.
Simţămirile mele simţeau fiinţa Ta în ele.
Sufletul meu începea să fie în sine,
pentru că tu erai în mine.
Tu erai.

• *Luni pentru marţi*
• *Marte*

Mare Spirit atotcuprinzător,
în simţirile Tale trăia cunoaştere,
pe când mie încă nu-mi era dată cunoaştere.
Tu erai.
Eu îmi ridic sufletul către Tine.
Eu am intrat în trupul meu.
În simţirile mele îmi trăiam eu mie însumi.
Tu erai în soarele vieţii.
În simţirea mea trăia fiinţa Ta drept fiinţa mea.
A sufletului meu viaţă

Era în afara vieţii Tale.
Tu erai.
Sufletul meu îşi simţea propria fiinţă în sine.
În el luă naştere dorul.
Dorul după Tine, din care el a devenit.
Tu erai.
- *Marţi pentru miercuri*
- *Mercur*

Mare Spirit atotcuprinzător,
în a fiinţei Tale cunoaştere este cunoaşterea lumii,
care trebuie să-mi devină mie.
Tu eşti.
Eu vreau să îmi unesc sufletul cu Tine.
Al Tău cunoscător conducător
să lumineze calea mea.
Simţind conducătorul Tău eu păşesc prin calea vieţii.
Conducătorul Tău este în soarele vieţii.
El trăia în dorul meu.
Să preiau vreau fiinţa sa în a mea.
Tu eşti.
Forţa mea să preia
a conducătorului forţă în sine.
Beatitudinea pătrunde în mine.
Beatitudinea în care sufletul găseşte spiritul.
Tu eşti.

- *Miercuri pentru joi*
- *Jupiter*

Mare Spirit atotcuprinzător,
în lumina Ta străluceşte a Pământului viaţă
viaţa mea este în a Ta.

Tu eşti.
Sufletul meu acţionează în al Tău.
Cu conducătorul Tău merg pe calea mea.
Eu trăiesc cu El.
Fiinţa sa este imagine a propriei mele fiinţe.
Tu eşti.
A conducătorului fiinţă în sufletul meu
Te găseşte, spirit atotcuprinzător.
Beatitudine îmi este*[2] din a fiinţei Tale suflare.
Tu eşti.

- *Joi pentru vineri*
- *Venus*

Mare Spirit atotcuprinzător,
în viaţa Ta trăiesc eu cu a Pământului viaţă.
În Tine sunt eu.
Tu eşti.
Eu sunt în Tine.
Conducătorul m-a adus la Tine.
Eu trăiesc în Tine.
Spiritul tău este a propriei mele fiinţe imagine.
Tu eşti.
Găsit-a Spiritul
atotcuprinzătorul Spirit,
Beatitudinea dumnezeiască păşeşte
către o nouă creaţie a lumii.
Tu eşti. Eu sunt. Tu eşti.

[După cele dinainte, în fiecare zi.[3]]

[2] Într-o altă redactare, rândul antepenultim este: „Beatitudine îmi devine mie".

Mare Spirit cuprinzător,
Eul meu să se ridice de jos în sus,
Fie să Te presimtă în atotcuprindere.
Spiritul fiinţei mele să se strălumineze
cu lumina solilor Tăi,
Sufletul fiinţei mele să se aprindă
de la flăcările de foc ale slujitorilor Tăi
Voinţa Eului meu să cuprindă
a cuvântului tău creator forţă.
Tu eşti.
Lumina Ta să strălucească în spiritul meu,
Viaţa Ta să încălzească sufletul meu,
Fiinţa Ta să străbată voinţa mea,
astfel ca înţelegere să cuprindă Eul meu
pentru a luminii Tale lucire,
pentru a vieţii Tale căldură a iubirii,
pentru a fiinţei Tale cuvinte creatoare.
Tu eşti.

Zicerea pentru meditaţie

DER MEDITATIONS SPRUCH «IM GEISTE
LAG DER KEIM MEINES LEIBES ...»

Im Geiste lag der Keim meines Leibes.
Und der Geist hat eingegliedert meinem Leibe
Die sinnlichen Augen,
Auf daß ich durch sie schaue
Das Licht der Körper.
Und der Geist hat eingeprägt meinem Leibe

---

[3] Această menţiune care lipseşte în original a fost făcută de Marie Steiner pentru prima ediţie din *Aus den Inhalten der Esoterischen Schule* (Din conţinuturile Şcolii esoterice), caietul III, Dornach, 1951.

Empfindung und Denken
Und Gefühl und Wille
Auf daß ich durch sie wahrnehme die Körper
Und auf sie wirke.
Im Geiste lag der Keim meines Leibes.
In meinem Leibe liegt des Geistes Keim.
Und ich will eingliedern meinem Geiste
Die übersinnlichen Augen,
Auf daß ich durch sie schaue das Licht der Geister.
Und ich will einprägen meinem Geiste
Weisheit und Kraft und Liebe,
Auf daß durch mich wirken die Geister
Und ich werde das selbstbewußte Werkzeug
Ihrer Taten.
In meinem Leibe Hegt des Geistes Keim.
In den reinen Strahlen des Lichtes
Erglänzt die Gottheit der Welt
In der reinen Liebe zu allen Wesen
Erstrahlt die Göttlichkeit meiner Seele
Ich ruhe in der Gottheit der Welt
Ich werde mich selber finden
In der Gottheit der Welt

„ÎN SPIRIT SE AFLA GERMENELE TRUPULUI MEU …"[4]

În Spirit se afla germenele trupului meu.
Iar spiritul i-a încorporat trupului meu
Ochii senzoriali,
Pentru ca prin ei să privesc
Lumina corpurilor.
Iar Spiritul i-a impregnat trupului meu

[4] De la un moment dat, cu aceasta erau încheiate orele esoterice.

Simţire şi gândire
Şi simţământ şi voinţă
Pentru ca prin ele să percep corpurile
Şi să acţionez asupra lor.
În Spirit se afla germenele trupului meu.
În trupul meu se află al spiritului germene.
Iar eu vreau să-i încorporez spiritului meu
Ochii suprasensibili,
Pentru ca prin ei să privesc lumina spiritelor.
Iar eu vreau să-i impregnez spiritului meu
Înţelepciune şi forţă şi iubire,
Pentru ca prin mine să acţioneze spiritele
Iar eu să devin unealta conştientă de sine
A faptelor lor.
În trupul meu se află al spiritului germene.
În razele curate ale luminii
Străluceşte Dumnezeirea lumii
În iubirea curată faţă de toate fiinţele
Străluceşte Dumnezeirea sufletului meu
Eu mă odihnesc în Dumnezeirea lumii
Eu mă voi găsi pe mine însumi
În Dumnezeirea lumii

Köln, 2 ianuarie 1913
Însemnarea A

Înainte să începem consideraţiile noastre esoterice propriu-zise este de spus, mai ales pentru prietenii noştri din străinătate, faptul că trebuie să ne separăm întru totul, în cadrul curentului nostru esoteric, de celălalt curent care circulă prin lume şi care este reprezentat de doamna Besant [Nota 1]. Din motive de veridicitate putem să ne separăm de faptele unei personalităţi, [trebuie] însă să

menţinem neschimbată iubirea noastră pentru personalitatea însăşi, ba chiar să îndreptăm spre ea simpatia noastră în măsură şi mai mare, tocmai datorită faptului că trebuie să-i respingem faptele ei.

Sunt citate cuvintele doamnei Besant din 1906 [Nota 2], în care ea îi roagă pe toţi cei care o iubesc cu adevărat, dacă va veni ziua căderii ei, tocmai din iubire faţă de ea, să nu fie numit negrul alb. Căci ocultismul este o cale periculoasă, iar fiecare trebuie să se gândească la faptul că în adâncul sufletului omenesc dormitează forţe care poate că nu ies la iveală în viaţa obişnuită, însă atunci când se păşeşte pe calea plină de primejdii, ele apar la lumina zilei, de aceea este nevoie să se stea mereu de veghe în faţa propriului suflet şi să se cugete la cuvintele: „Vegheaţi Şi rugaţi-vă!" [Nota 3]

Cine vrea să intre în lumile spirituale, acela trebuie să exerseze înainte de toate o autocunoaştere severă. Ordinul esenienilor [Nota 4] – ai cărui nobili învăţători l-au învăţat în Nazareth pe unul dintre băieţii Iisus [Nota 5], pe care îl numim Iisus cel din Evanghelia după Luca, esenţa întregii învăţături aşa cum avea nevoie această entitate – avea două reguli deosebit de importante care ne pot arăta cât de departe se află de spiritualitate chiar timpul nostru. Una dintre reguli era: Înainte de răsăritul soarelui şi după ce a apus soarele, niciun esenian să nu vorbească de lucruri lumeşti. Iar pentru cei care urcaseră în grade mai înalte, această importantă regulă eseniană era întărită prin faptul că nici gânduri de un fel lumesc nu trebuiau să îl preocupe pe elev în timpul menţionat. O a doua îndrumare importantă era: Înainte să se ridice soarele, fiecare esenian trebuie să se roage ca acest lucru să se întâmple şi ca forţa soarelui să lumineze deasupra omenirii în fiecare zi. – Aceste reguli ne dau de ştire cât de semnificativ suntem

corelaţi cu entitatea noastră de evenimentele lumii spirituale din care apărem dimineaţa şi în care ne cufundăm atunci când adormim seara.

Cât de puţin trăieşte timpul nostru după aceste legi ale ciclurilor exterioare şi interioare ne arată prea bine comportamentul oamenilor din prezentul nostru faţă de un asemenea ciclu exterior cum este trecerea din noaptea de Anul Nou. Tot ce fac oamenii aici şi desfăşoară înainte de adormire pare a fi organizat spre a se uni deosebit de puternic cu ceea ce este material, în loc de a folosi această clipă drept privire retrospectivă.

Acestui ciclu exterior îi corespunde în om unul interior: acela de veghe şi somn. Omul îşi extrage seara trupul său astral şi Eul din trupul fizic şi eteric şi trăieşte cu trupul său astral şi cu Eul într-o lume pur spirituală. Să ne aducem în faţa ochilor momentul adormirii până ce intervine treptat lipsa de conştienţă.

Aşadar, omul obişnuit nu are conştienţă noaptea în lumea spirituală. Se poate întâmpla, acum, să apară clipe de clarvedere şi să vadă atunci, într-o imagine, culcat jos ceea ce a părăsit. În funcţie de starea spiritual-sufletească în care se află respectivul om, el va vedea atunci acest trup fizic şi trup eteric; în funcţie de temperament şi caracter, imaginea va fi diferită. Astfel, omul care percepe locuirea în trupul fizic şi eteric mai mult ca pe locuitul într-o casă, al cărui simţ este aşadar orientat mai mult către viaţa exterioară, va vedea trupul fizic şi cel eteric precum o casă cu o poartă prin care are de păşit. Un om care percepe, ca moment dintr-o dispoziţie – nu ca o predispoziţie a caracterului –, mai mult ceea ce este trecător din existenţa terestră, acela va vedea imaginea unui sicriu în care este întins un mort.

Dacă omul a preluat deja câte ceva din viaţa spirituală, atunci se poate – indicând aceasta ca pe un simbol [pentru faptul] că trupul fizic şi cel eteric au fost pregătite pentru noi de puteri dumnezeiesc-spirituale deja în timpurile Saturn şi Soare – să ne apară imaginea unui înger, a unei figuri luminoase care ne întinde o cupă ce reprezintă vechiul cuvânt primordial al omenirii: Din Dumnezeu suntem născuţi: E.D.N.

În locul acelor lucruri pe care esenienii le făceau cândva dimineaţa, înainte să răsară soarele, şi care astăzi nici nu mai pot fi făcute, esoteristul mai nou trebuie să se pătrundă dimineaţa, atunci când se cufundă în trupul său fizic şi în cel eteric, de simţământul sfânt: Divinităţi nobile ne-au pregătit şi ne-au construit de-a lungul unor lungi perioade de timp, pe parcursul dezvoltării Saturn şi Soare, aceste trupuri fizic şi eteric, voite de Dumnezeu, pentru ca noi să putem dezvolta în ele conştienţă. În această conştienţă, esoteristul o va ruga pe divinitate – Soarele spiritual care este reprezentat de Soarele fizic, să-i lase şi să-i menţină acest trup fizic şi pe cel eteric în fiecare dimineaţă, atunci când omul păşeşte afară din lumea spirituală, pentru a dezvolta conştienţă în lumea fizică. Căci ce am fi noi, oare, dacă cineva ne-ar lua peste noapte acest trup fizic şi trupul eteric? Ne-ar copleşi atunci acest simţământ de inconştienţă. Dacă ne lăsăm pătrunşi în mod just de faptul că divinităţile ne-au construit trupul fizic şi trupul eteric, atunci vom avea trăirea că creierul nostru (iar acest lucru îl putem trăi pentru fiecare membru al trupului nostru) nu este ceva legat doar de trupul nostru fizic, ci că devine extins până să ajungă o sferă goală, în care sunt aşezate stelele ce îşi urmează traiectoriile; iar gândurile noastre sunt aceste stele ce îşi urmează traiectoriile aici. Microcosmosul devine astfel

macrocosmos! Presate la un loc sunt în creierul nostru forţele măreţe ale întregului cosmos, iar noi simţim corelaţia lor cu noi. Tot ceea ce ne-a condus prin Saturn, Soare şi mai departe prin linia ereditară până în naşterea noastră actuală este de desemnat cu zicerea: E.D.N.

Tot astfel după cum ar trebui să rămânem inconştienţi dacă nu am putea să ne cufundăm dimineaţa în trupul nostru fizic şi în trupul astral, trecerea prin poarta morţii stinge toată viaţa conştientă. Înainte de Misteriul de pe Golgotha, omul dobândea prin forţa de înmagazinare care îi era dată omenirii pe calea ei, post mortem, după moarte, o conştienţă care îi aducea conştienţa în lumea spirituală. Dar iată că acest dar al divinităţilor s-a epuizat treptat, iar grecii ştiau că era soarta lor de a trăi după moarte în regatul umbrelor. Acest lucru era aşa după voinţa divinităţilor. Ca o umbră estompată era conştienţa, iar de aceea grecii i-au atribuit unuia dintre cei mai mari ai lor cuvintele: Mai bine cerşetor în lumea de sus, decât rege în regatul umbrelor [Nota 6]! – Prin Misteriul de pe Golgotha a fost creată o nouă substanţă, care putea să îi dea omenirii conştienţă atunci când se afla post mortem în lumea spirituală. Această substanţă curgea din Misteriul de pe Golgotha. Prin cufundarea în această Substanţă-Christos este posibil pentru om să dezvolte acum conştienţă în lumea spirituală, după moarte. De aceea ar trebui ca în fiecare seară, atunci când adormim şi intrăm în lumea spirituală, să ne aducem aminte de asta şi să ne pătrundem de simţământul: În Christos murim! – Căci numai impulsul christic ne poate menţine după moarte conştienţi în lumea spirituală, prin intermediul forţei sale de viaţă ce învinge moartea. Dar pentru că nimic din lumea fizică nu este suficient de mare şi de sfânt pentru a înţelege acest Misteriu care i-a fost dăruit omenirii prin Christos Iisus,

atunci nimic din ce îi aparţine lumii, nici măcar sunetul vorbirii să nu fie folosit pentru a sugera acest Misteriu, marea, insondabila taină care este cuprinsă în ceea ce se revarsă din Misteriul de pe Golgotha. De aceea esoteristul tace în cuvânt şi gând în locul în care numele sfânt, cel de nerostit, ar trebui numit. El simte doar adânc sfinţenia acestui moment: I. ———— M.

Dar chiar dacă omul are conştienţă după moarte, prin aceasta încă nu are conştienţă de sine, acel lucru prin care se recunoaşte pe sine însuşi drept entitate individuală în lumea spirituală şi se regăseşte cu fraţii şi surorile cu care a trăit în lumea fizică. Pentru a ne regăsi această entitate a noastră şi a ne trezi în conştienţa de sine în lumea spirituală după ce am fost cufundaţi în Substanţa-Christos, la aceasta ne poate ajuta doar trăirea Eului nostru superior, care ne este dăruită prin Sfântul Spirit şi care ne devine speranţa: În Sfântul Spirit vom învia!: P.S.S.R. – şi ne vom trezi la viaţă conştientă de sine. Şi astfel puteţi să staţi acasă şi să vă dedicaţi cu intensitate şi seriozitate profundă meditaţiei voastre, de al cărui nerv fundamental aparţine această rugăciune primordială a omenirii: E.D.N. – I. ———— M. – P.S.S.R.

Iar în acest timp trebuie să vă gândiţi la toţi cei care nu sunt aici – din motive de suferinţă sau dureri, poate – şi să le trimiteţi gânduri pline de forţă atunci când efectuaţi în mod just ceea ce ne prescrie esoterismul nostru. Căci în lumea spirituală este aşa, că mai întâi trebuie să te faci demn pentru a putea utiliza, ca o binecuvântare pentru sine şi pentru alţii, ceea ce ne este dat în esoterism.

Nu prin raţiune şi creier trebuie să cuprindeţi asemenea ore, ci trebuie să declanşaţi în sufletele voastre un simţământ care vă spune că asemenea cuvinte ca acestea, E.D.N. – I.C.M. – P.S.S.R., ce ne sunt date de Maeştrii

înţelepciunii şi ai armoniei sentimentelor, nu pot fi epuizate prin multiple consideraţii, ci trebuie luate tot mai adânc şi mai adânc. Tot astfel trebuie şi astăzi, când aţi înţeles acum ceva mai profund rugăciunea omenească primordială, să legaţi aşteptarea de faptul că în timpuri mai îndepărtate pot să existe şi vor exista revelaţii şi mai adânci despre aceasta.

În spirit se afla germenele trupului meu ...

Însemnarea B[5]

Pe calea esoterică, un om poate ajunge să cadă datorită lipsei de veridicitate, egoismului etc. Astfel pot şi comunităţi mai mari sau un întreg curent esoteric să iasă de pe calea corectă şi să se încâlcească în eroare. Deoarece ştim cât de uşor poate să vină o astfel de cădere peste un om în parte, trebuie să înţelegem şi rătăcirea unor grupe mai mari de oameni. Ar fi o dovadă de iubire egoistă – acolo unde se arată acest lucru –, dacă cineva ar rămâne fidel cuiva despre care se poate şti că se află pe căi greşite. Aşa ar fi, de asemenea, o dovadă de iubire egoistă faţă de doamna Besant, dacă cineva ar vrea să se închidă în faţa faptului că direcţia reprezentată de ea trebuie desemnată drept una greşită, a cărei răspândire mai departe ar putea să aducă doar nenorocire. Iar doamna Besant a rugat chiar ea cândva – atunci când a scris despre cazul Leadbeater – să i se atragă atenţia şi să fie avertizată dacă „ar fi ameninţată de cădere". Noi ne facem, aşadar, doar datoria atunci când îi atragem atenţia doamnei Besant; dar trebuie înţeles clar că lucrurile stau astfel cu însăşi direcţia ei şi că,

[5] Un suport de text care, în rest, este identic, are ca primă propoziţie: „Unele observaţii trebuie să premeargă consideraţiile noastre esoterice."

din clipa în care ne-am dat seama de acest lucru, poarta templului nostru trebuie să rămână închisă pentru adepţii acestei direcţii esoterice [Nota 7].

În comunitatea esenianã, care a existat în Palestina înaintea şi în timpul Misteriului de pe Golgotha, au existat două reglementări anume, care le erau date pe diferite trepte elevilor acestei comunităţi. Una dintre reguli,care era valabilă pentru toţi, era îndatorirea de a nu se ocupa între apusul şi răsăritul soarelui cu niciun fel de treburi lumeşti, ba chiar de a se abţine de la orice gânduri lumeşti. Aceasta este o regulă care nu poate fi menţinută astfel în timpul nostru, pentru că trăim într-un alt ciclu al omenirii. La esenieni, această regulă era expresia pentru corelaţia dintre fiecare suflet şi cosmos. Oamenii au pierdut simţământul corect pentru marile momente de trecere; e suficient doar sa vedem cum se realizează trecerea înspre Noul An în oraşe. Oamenii din timpul nostru au de-a dreptul înclinaţia ca,în orele dinaintea odihnei nopţii, să se ocupe cu cele mai banale lucruri, care îi încâlcesc cel mai mult în materie. Ce înseamnă oare pentru noi, dacă omul se află în lumea spirituală între adormire şi trezire?

Omul normal al timpului nostru nu este conştient în acest loc. Pentru esoterist, cea mai bună trecere spre patria spirituală este posibilă dacă la adormire cugetă asupra zicerii: *Ex Deo nascimur* etc. Acest lucru înlocuieşte pentru noi prima regula esenianã. Dacă în timpul somnului se întâmplă să trăim momente de conştienţă, putem vedea diferite imagini, în funcţie de temperamentul nostru. Cine are, spre exemplu, prin temperamentul său înclinaţia de a-şi vedea corpul drept casa în care locuieşte omul, acela va vedea imaginea unei case cu o poartă prin care are de intrat în casă. Astfel vede el dinainte momentul trezirii sale. Iar cel care este înclinat spre dispoziţii de melancolie,

cel care simte în existenţa terestră mai mult faptul că forţele terestre cad pradă morţii, acela va vedea un sicriu, spre exemplu, cu un cadavru înăuntru. Iar cine are, datorită temperamentului său, un puternic simţământ că divinităţile au construit pentru el casa trupului său, acela va putea vedea un înger care îi înmânează o cupă. Toate acestea sunt deocamdată doar viziuni pregătitoare ale vieţii imaginative. Acest lucru este exprimat în cuvintele: *Ex Deo nascimur*. Entităţile spirituale pe care le cuprindem sub numele „Deus" au construit trupul nostru în timpul dezvoltării Saturn şi Soare. Dacă nu am avea acest trup fizic pentru a ne cufunda dimineaţa în el, atunci nu am putea ajunge la conştienţă pe planul fizic. Să ne închipuim că divinităţile ne-ar fura în timpul nopţii trupul nostru fizic: ce ne-am face noi atunci, pentru că nu am mai putea ajunge la nici o conştienţă! Din recunoştinţa faţă de divinităţi trebuie să ne creăm dispoziţia pentru aceasta.

Pentru un esenian de grad mai înalt, se adăuga la aceasta îndatorirea de a se ruga înainte de fiecare răsărit de soare ca marea stea cerească să se deschidă şi să strălucească asupra Pământului cu binecuvântarea sa. Şi acest lucru este înlocuit în timpul nostru printr-un alt simţământ. După cum nu am putea ajunge la nici o conştienţă dacă noaptea ne-ar fi luat trupul nostru fizic, tot atât de adevărat este că nu am putea avea nici o conştienţă după moarte în lumea spirituală, dacă nu am găsi nici acolo un corp în care am putea să ne cufundăm. În timpul precreştin, toate sufletele erau îmbrăcate după moarte cu o substanţă spirituală în care îşi parcurgeau trăirile între moarte şi noua lor naştere. Această substanţă a fost însă treptat epuizată, iar în mod tragic percepeau sufletele omeneşti acest lucru pe când se apropia timpul Misteriului de pe Golgotha; astfel încât, la cel mai deosebit popor din

acel timp, la greci, predomina senzaţia: Mai bine să fiu un cerşetor în lumea de sus, decât un rege în regatul umbrelor. – Căci o umbră deveneai în viaţa de după moarte. De la crucea de pe Golgotha s-a revărsat însă o nouă substanţă, iar cu aceasta puteau să se îmbrace sufletele pentru a putea să dezvolte o conştienţă după moarte. Acest lucru putem să îl percepem la a doua parte a zicerii noastre: *In ——— morimur*. Dacă luăm cu noi această zicere după moarte, atunci ea creează stimulul ca tot ce este terestru să cadă curând de la noi şi ca din această substanţă christică să putem dezvolta o conştienţă.

Dar deoarece conştienţa nu este încă o conştienţă de sine, putem nutri atunci şi speranţa ca, pe lângă conştienţa pe care o putem dezvolta în acest trup, să ne fie dăruită, în plus, cunoaşterea deplină, conştienţa de sine, prin Sfântul Spirit: *Per Spiritum Sanctum reviviscimus*. Prin cunoaşterea de sine care ne-o dăruieşte Sfântul Spirit ne pregătim pentru această viaţă de după moarte.

Iubire, smerenie şi cunoaştere de sine pot să fie pentru noi urmările zicerii noastre corect înţelese. Cine meditează corect asupra acestei ziceri, acela va primi şi forţa de a ajuta bolnavi şi a le trimite gânduri iubitoare acelora care, spre exemplu, datorită bolii sau din alte cauze nu au putut fi prezenţi astăzi aici. Acest lucru trebuie să străbată şi ca un simţământ sacramental viaţa noastră exoterică. O nouă privire dobândim astfel iarăşi asupra zicerii noastre, iar acest lucru poate să trezească în noi încrederea că în viitor vom putea să pătrundem tot mai adânc în ea.

Însemnarea C

Într-un moment semnificativ ne-am întâlnit aici, nu doar în sens exoteric, ci şi în sens esoteric; căci atunci când ia naştere o mişcare ocultă într-un loc [Nota 8], atunci se petrece ceva într-altul. Înţelepciunea este numai în adevăr [Nota 9], aceasta e ceea ce vrem să căutăm. Trebuie să ne desprindem, să ne separăm de acele direcţii esoterice care nu merg cu noi.

Este citată scrisoarea doamnei Besant din anul 1906, pe care a scris-o după căderea lui Leadbeater, în care îi roagă pe toţi, cu aproximativ cuvintele următoare:

Judge [Nota 10] a căzut, Leadbeater [Nota 11] a căzut [Nota 12]. Dacă va fi să fie în karma mea ca, finalmente, şi eu să cad, atunci îi rog pe toţi care mă iubesc să nu mă confirme în aceasta. Să nu fie numit negrul alb, ci liniştit negru negru. Ce contează o opinie într-o viaţă. Maeştrii ne aduc oricum ordine într-o alta. Aceasta să fie stânca pe care construim. –

În cadrul şcolii esenienilor, ai cărei învăţători l-au instruit şi pe Iisus din Nazareth, a existat o reglementare care suna astfel: După ce soarele a apus şi înainte ca el să răsară, elevul să nu vorbească de lucruri profane materiale şi să nu se gândească la ele. – Aceasta era o cerinţă pe atunci. Faptul că ea nu mai poate fi valabilă pentru noi, faptul că s-a transformat în altceva îl vom vedea după aceea.

O a doua reglementare suna astfel: înainte de răsăritul soarelui, fiecare esenian trebuia să îndrepte o rugăciune către acele spirite care trimit soarele din spaţiul lumilor în sus, pentru ca ele să binevoiască să îl trimită şi în acea zi. – Niciun esenian nu avea voie să omită acest lucru.

Să îi privim pe oamenii din ziua de azi, cât de puţin realizează faptul că omul, atunci când adoarme, pătrunde în regiuni spirituale. Această clipă, care ar trebui să fie pentru noi ceva sfânt, este mult prea des desacralizată. Omul se mai uneşte încă, la încheierea zilei, adesea cu tot felul de lucruri profane, materiale. Noi, esoteriştii cei noi, ar trebui să rămânem însă mereu conştienţi de sfinţenia orei dinainte de a adormi. Iar atunci când ne întoarcem în trupul nostru fizic, atunci să o facem cu aceleaşi simţăminte. Cum ar fi – trebuie să ne întrebăm – dacă nu ne-am mai găsi trupul nostru fizic şi pe cel eteric la trezire? Recunoştinţa trebuie să străbată sufletele noastre atunci când pătrundem dimineaţa iarăşi în această lucrare dumnezeiască, trupul nostru fizic. Atunci când între adormire şi trezire avem un moment de conştienţă, putem să percepem imaginativ în diferite moduri această trăire, să o vedem reflectată.

Trei exemple:

1. Un om vede o casă cu o poartă deschisă. Acesta este trupul nostru fizic, prin a cărui poartă trebuie să intrăm din nou.

2. Un altul – iar aceasta îndeosebi la oameni care au stări de melancolie; dar nu e nevoie să aibă un temperament melancolic – vede un sicriu cu un cadavru în el. Acesta suntem noi înşine, este trupul nostru fizic.

3. Un altul vede un înger care îi întinde o cupă. Astfel trebuie să simţim adânca semnificaţie a zicerii noastre centrale, de esenţă: *Ex Deo nascimur*, care tocmai că trebuie să fie privită din diferite laturi şi aprofundată pentru înţelegerea noastră. Cu aceste cuvinte trebuie să le aducem mulţumire divinităţilor care au construit trupul nostru fizic, pe care le cuprindem în cuvântul „Deo”.

În locul îndepărtării de profan a esenienilor, apare atunci la noi o deplină tăcere. Noi nu rostim numele Celui mai înalt: *In ———— morimur*.

Pentru faptul că ne regăsim, că ajungem de la conştienţă la conştienţă de sine, pentru acest fapt exprimăm recunoştinţa în cuvintele: *Per Spiritum Sanctum reviviscimus*.

Însemnarea D

Vegheaţi şi rugaţi-vă!

Dacă vrem să intrăm în sălile luminoase ale lumilor suprasenzoriale, trebuie să învăţăm cunoaşterea de sine. Pentru aceasta ne pot da îndrumări două ziceri ale Ordinului esenienilor, care au exercitat o influenţă şi asupra dezvoltării unuia dintre băieţii Iisus (cel lucanic, din Nazareth). – Una suna astfel: *Înainte ca soarele să fi răsărit şi după ce a apus, nu trebuie să te ocupi cu gânduri şi afaceri lumeşti.* A doua: *Înainte să urce corpul ceresc al zilei, trebuie să te rogi şi să ceri ca acest lucru să aibă loc, iar el să binevoiască să îşi desfăşoare forţa sa de zi asupra ta şi asupra omenirii*. – Prin aceste exprimări trebuie să devenim conştienţi cât de semnificativ este corelată entitatea noastră cu lumea spirituală, din care apărem dimineaţa atunci când ne trezim şi în care ne cufundăm atunci când adormim noaptea. Cât de puţin este conştientă omenirea în ziua de astăzi de asemenea cicluri exterioare şi cicluri interioare o arată comportamentul ei la trecerea dintre ani, în noaptea de Anul Nou şi faptul că tot ceea ce întreprind oamenii înainte de adormire pare a fi chiar destinat fixării oamenilor cât mai mult în corpul lor şi în lumea lor de aparenţă fizică.

Esoteristul începător trebuie să fie conştient, într-un simţământ sfânt, de faptul că el părăseşte noaptea, împreună cu trupul astral şi cu Eul, trupul fizic şi trupul eteric, iar până la trezire trăieşte în lumile suprasenzoriale. Desigur că la început nu aduce cu sine nicio amintire conştientă de la această trăire, dar treptat apar anumite imagini care îl pot umple de simţămintele juste faţă de trupul fizic şi cel eteric pe care le găseşte dimineaţa. Aceste imagini vor fi diferite, în funcţie de temperament şi de predispoziţie de caracter.

Astfel se poate ca un om care este îndreptat cu Eul său activ mai mult spre cele exterioare să aibă imaginea unei case cu o poartă, prin care trebuie să intre la trezire; unde casa este de considerat drept simbol al trupului fizic. Un om mai mult melancolic (nu în sensul unei predispoziţii de caracter, ci ca o dispoziţie de moment) va vedea, poate, în faţa sa imaginea unui sicriu, în care stă întins el însuşi drept cadavru. Acest lucru provine din situaţia în care un om este influenţat adesea de gândurile că tot ce este fizic este trecător. Sau se arată în faţa privirii spirituale o figură de lumină care îi întinde o cupă, care ar fi un simbol că puterile mai înalte ne dau din nou viaţa conştientă în trupul fizic, drept dar din miluire. Pe acest gând poate să îl adâncească nespus de mult prima propoziţie din străvechea zicere înţeleaptă, din zicerea rosicruciană E.D.N.

Atunci când esoteristul vede în faţa sa, la trezire dimineaţa, trupul său fizic şi cel eteric, atunci trebuie să se pătrundă de simţământul sfânt: Divinităţi nobile au construit în nemăsurate spaţii de lumi şi pe nesfârşite durate de timp trupul fizic şi cel eteric voite de Dumnezeu, în dezvoltarea Saturn şi Soare, pentru ca el să devină o locuinţă pentru fiinţa spirituală a omului. Cu acest

simţământ îl va ruga esoteristul pe Dumnezeu să binevoiască să-i lase şi să-i menţină acest trup fizic, fără de care el nu poate să ducă o viaţă conştientă. Iar esoteristul trebuie să se gândească mai departe la faptul că creierul său nu este ceva izolat, legat doar de trupul său fizic, ci că, întrucât forţele sale provin din cosmos, el se lărgeşte ca o semisferă înăuntrul cosmosului, pe care gândurile, drept forţe cosmice, sunt consemnate precum stelele cu traiectoriile lor şi iluminează trupul fizic.

Acum să ne gândim că nu am mai găsi trupul fizic, atunci ne-ar copleşi simţământul ca şi cum am păşi prin poarta morţii şi toată viaţa conştientă s-ar stinge. Căci dacă nu ar fi fost prezentă şi înainte de Misteriul de pe Golgotha o anumită substanţă a lumilor, atunci viaţa post mortem (după moarte) ar fi fost una de umbră, estompată, inconştientă. Despre acest lucru vorbea tragedianul grec, atunci când îl punea pe eroul său să exclame: „Mai bine cerşetor în lumea de sus, decât rege în regatul umbrelor."

Acum, însă, prin jertfa lui Christos de pe Golgotha a fost creată o nouă substanţă, în care se poate cufunda omul pentru a-şi configura şi viaţa de după moarte într-una conştientă. De aceea esoteristul, înainte să se adâncească în somn, trebuie să se pătrundă de acest gând şi simţământ: I.C.M., adică doar prin impulsul christic pot să dobândesc o forţă de viaţă ce depăşeşte moartea, care tot mereu mă cheamă la viaţă conştientă şi mă întăreşte. Dar pentru că nimic din lumea fizică nu este suficient de mare pentru a se putea compara cu ceea ce îi este dăruit omenirii prin Christos Iisus, atunci nici măcar sunetul vorbirii care îi aparţine lumii fizice nu trebuie să devină conştient, pentru a rosti marea taină insondabilă ce este conţinută în ceea ce se revarsă de la marele Misteriu de pe Golgotha. De aceea

noi, esoteriştii, ţinem sub tăcere sfântul cuvânt care exprimă numele Celui de nerostit.

Chiar dacă omul are conştienţă după moarte, el conştienţă de sine nu are încă, prin care se recunoaşte pe sine în lumea suprasenzorială şi îşi regăseşte surorile şi fraţii cu care a fost unit în lumea fizică. Pentru a reuşi aceasta îl poate sprijini doar Eul superior, până la care Sfântul Spirit îl ajută să ajungă, care îl poartă cu puterea vieţii prin poarta morţii, către viaţă conştientă de sine.

Köln, 4 ianuarie 1913
Însemnarea A

Adesea, când se vorbeşte despre raporturile esoterice în care trăim, se spune că direcţia noastră, cea occidentală, s-ar fi separat de cea orientală. Acest lucru este însă, îndeosebi în timpul de acum, foarte incorect. Deja de mult nu mai este vorba despre occidental sau oriental, ci despre adevăr sau neadevăr. Atâta timp cât în cadrul diferendelor mai era încă vorba despre probleme suprasenzoriale, dacă chiar se vroia se mai putea spune: acest lucru e ceva despre care nu pot emite o judecată; aici se mai putea încă vorbi despre două direcţii. Acum, însă, diferenţele au coborât pe planul fizic; acum lucrul nu mai are de-a face cu ocultism oriental sau occidental; acum lumea are, pentru a putea judeca acest lucru, ceea ce îi place să aibă: „documente fizice" pentru a verifica lucrul. Fiecare se poate convinge cu documente materiale că ceea ce a spus doamna Besant în anul 1909 stă în totală contradicţie cu ceea ce a afirmat în 1912 [Nota 13]. Se pune însă întrebarea dacă lumea va admite tocmai lucrul pe care de obicei jură. Dacă se ajunge atât de departe încât un secretar general (cel englez) scrie că doamna Besant trebuie să fi uitat scrisoarea din

1909 [Nota 14], atunci e cu adevărat rău pentru omenire. Dacă este desemnat celălalt curent (cel esoteric al doamnei Besant) drept curentul oriental, se aduce o jignire adevăratului esoterism şi filosofiei orientale. În punctul de pornire al mişcării teosofice, pe când mai erau impulsuri orientale adevărate în Societatea Teosofică, H.P. Blavatsky mai avea încă [Nota 15], spre exemplu, o reprezentare corectă despre ceea ce este un avatar. Doamna Besant nu a avut-o niciodată, şi de aceea nici nu e de mirare că nu a înţeles nimic din Christos. Este vorba, la acea orientare, doar de impunerea dorinţelor şi concepţiilor personale. Dezastruos ar deveni pentru lume dacă ceea ce Leadbeater consideră a fi adevăr s-ar răspândi în întreaga lume.

Se întâmplă adesea ca un esoterist să aibă, după ani îndelungaţi de exersare, simţământul că nu a avansat deloc. Cu toate acestea, acest lucru se poate datora doar neatenţiei. Se poate întâmpla că s-a realizat o meditaţie şi s-a încercat să se lase să apară linişte în suflet, dar că gânduri din toate părţile se învârtejesc, astfel încât nu se poate anunţa nimic suprasenzorial. Este însă un semn bun dacă simţim aceste gânduri învârtejindu-se din toate părţile, căci de-abia atunci le simţim în realitatea lor. Acesta este un progres faţă de a nu observa acest fapt. Să presupunem acum faptul că esoteristul îşi începe treburile sale obişnuite, după ce a meditat în acest fel. Atunci se poate întâmpla ca el să simtă dintr-odată: erai ocupat cu a te îmbrăca, dar cu gândurile nu erai aici, ci se gândeşte înăuntrul tău. Acest simţământ îşi dobândeşte deplina sa forţă şi semnificaţie abia atunci când îl transformăm în formula mantrică: *Mă gândeşte pe mine*. Aici nu este permis contraargumentul că mereu se spune să nu se pună vreo valoare pe ceea ce se întâmplă inconştient în om, căci noi tocmai ne facem conştienţi de ceea ce se petrece în noi,

aducem acest lucru sus, în conştienţă şi îl încorporăm astfel în Eul nostru. *Mă gândeşte pe mine este*, esoteric vorbind, acelaşi lucru cu ceea ce este exprimat exoteric în cuvintele: „În gândirea ta trăiesc gânduri cosmice." [Nota 16] Un important mijloc ajutător pentru viaţa ocultă este de a se pătrunde de acest gând în fiecare clipă liberă. Întotdeauna trebuie, însă, ca acest gând să fie pătruns de sentimentul de cucernicie; doar atunci acţionează în mod corect. Şi chiar dacă esoteristul nu a observat cum se gândeşte înăuntrul său, acest lucru se întâmplă. Căci Eul nostru este de acelaşi fel cu puterile cosmice care gândesc înăuntrul omului, iar conţinutul meditaţiei noastre este luat din gândul cosmic însuşi. Toate forţele şi entităţile care au acţionat asupra noastră în timpul perioadelor Saturn, Soare şi Lună, pe acestea le cuprindem la un loc în acest *Mă gândeşte pe mine*.

Modul în care putem simţi cum ierarhii mai înalte lucrează asupra Eului nostru atunci când ne-am străduit în exerciţiile noastre sa ajungem la o dezvoltare spirituală, pe acesta îl putem cuprinde simţământul: Mă ţese pe mine, care corespunde iarăşi cu: „În simţirea ta ţes forţe cosmice." Forţe cosmice ţes la Eul nostru superior, iar recunoştinţa faţă de entităţile spirituale este sentimentul care trebuie să se unească cu acest *Mă ţese pe mine*.

Atunci poate omul să se vadă pe sine însuşi şi poate vedea cum se află în relaţii karmice cu mediul său. Dar numai atunci când în mod practic şi nu doar teoretic este considerat tot ce vine peste cineva drept urmare karmică, se trece mai departe în viaţa esoterică chiar dacă corelaţiile pot fi adesea foarte ascunse, iar lucrurile nu trebuie luate prea simplu. Pătrunderea de acest lucru îi dă omului modestia necesară de care are nevoie faţă de cealaltă concepţie pe care o găsim exprimată în drama „Încercarea

sufletului", anume faptul că omul ar fi rezultatul acţiunii comune a tuturor divinităţilor [Nota 17]. Totul în lume se străduieşte înspre om. Aceasta este ceea ce e exprimat exoteric în cuvintele: „În voinţa ta acţionează fiinţe cosmice", iar esoteric în mantra: *Mă acţionează pe mine*. Veneraţie trebuie să vină peste omul care se adânceşte în aceste gânduri.

Aceste trei gânduri, cu simţămintele corespunzătoare: *Mă gândeşte pe mine* şi cucernicie, *Mă ţese pe mine* şi recunoştinţă, *Mă acţionează pe mine* şi veneraţie formează împreună cu cele spuse despre zicerea noastră rosicruciană un puternic mijloc ajutător pentru dezvoltarea noastră esoterică. O corelaţie organică asemănătoare există între aceste formule şi simţămintele numite, precum între aerul pe care îl inspirăm şi sângele nostru, care este curăţat prin aportul de aer.

Încă un gând mai putem să aşezăm în faţa sufletului. Este gândul despre modul în care oamenii trăiesc împreună prin karma lor. În vremurile precreştine, oamenii care aveau de suportat (acţionat) ceva împreună, erau aduşi de puterile spirituale în acelaşi neam şi în aceeaşi familie; prin înrudirea de sânge era creată corelaţia ca să se poată trăi karma personală. În timpurile de după Christos, acest lucru s-a schimbat. Forţele care lăsau oamenii să îşi manifeste karma într-un mod atât de simplu în cadrul înrudirii de sânge fuseseră treptat epuizate. În locul acestui lucru a trebuit să intre o nouă forţă în dezvoltarea Pământului. Noi ştim că Pavel vorbeşte de primul Adam [Nota 18], din care provin fizic oamenii, şi de faptul că Christos este pentru el al doilea Adam, de la care oamenii vor trebui să-şi primească sufletele în viitor, precum trupul lor fizic de la primul Adam. Sufletele erau pe moarte pe timpul Misteriului de pe Golgotha. Acest lucru îl

ştiau şi grecii, şi chiar şi în Cartea lui Iov se exprimă în mod tragic acest lucru, când soţia lui Iov îi spune: „Blestemă pe Dumnezeu şi mori” [Nota 19] În afara relaţiei nemijlocite cu Dumnezeu exista doar moartea pentru suflete. Acest lucru îl ştia şi Pavel, deşi pe atunci nu putea să exprime acest lucru cu asemenea cuvinte. Dacă nu ar fi venit impulsul lui Christos, acum toate sufletele ar muri. Corpurile ar mai umbla încă pe Pământ, dar sufletele ar trăi în mod automat în ele, oamenii ar deveni animale, chiar dacă în formă umană. Cei care nu au preluat încă astăzi impulsul lui Christos, mai trăiesc încă pe seama ultimelor resturi ale vechilor forţe sufleteşti. Prin Misteriul de pe Golgotha, viaţa sufletească este salvată şi întărită, prin faptul că oamenii găsesc un raport cu Christos. Adesea, omul se întreabă: Cum pot să ajung într-un raport cu impulsul lui Christos? Numai prin preluarea acelui lucru ce ne este dat pentru a ne conduce tot mai adânc înăuntru, în cunoaşterea impulsului lui Christos. Iar Christos spune: „Că unde sunt doi sau trei, adunaţi în numele Meu, acolo sunt şi Eu în mijlocul lor” [Nota 20] Asta înseamnă că, atunci când doi oameni care au o relaţie karmică personală dobândesc un raport reciproc, înăuntrul căruia poate să acţioneze Christos, El va echilibra karma personală. Pentru aceasta e nevoie de încredere, ce ridică tot ce e personal pe o treaptă mai înaltă.

Astfel va acţiona Christos tot mai mult în raporturile noastre exoterice. Iar în acest fel iluminăm iarăşi, înnoit zicerea noastră:

Ex Deo nascimur
In Christo morimur
Per Spiritum Sanctum reviviscimus.

Însemnarea B

Oricând ne gândim că nu vedem încă niciun rezultat al exerciţiilor noastre, acest lucru provine adesea din faptul că nu suntem destul de atenţi. Dar se poate să observăm dintr-odată, nu imediat după exerciţii, ci mai târziu în decursul zilei, că ne facem treburile în mod automat şi că un timp scurt au fost prezente gânduri pe care nu le-am gândit noi înşine. Atunci se gândeşte în noi, iar noi realizăm că sunt marile gânduri cosmice care gândesc în noi şi că Eul nostru trebuie să fie de aceeaşi natură cu gândurile cosmice, pentru că el este cuprins de acest fapt şi gândeşte fără ca ceva din obişnuita trăire de Eu să fie prezentă. Putem să simţim acest lucru mereu, ca pe o stare de a fi miluit prin lumile spirituale. Este o milostenie faptul că înaltele puteri cosmice ne gândesc, iar noi putem simţi *Mă gândeşte pe mine* şi în acelaşi timp să avem un sentiment puternic, intens de cucernicie.

Iar apoi putem să gândim mai departe cum a fost ţesută treptat viaţa noastră sufletească prin puterile care ne-au construit în decursul dezvoltării Saturn, Soare, Lună şi simţim ca şi cum această ţesere a puterilor lumii nu ar fi doar în acest joc interior al gândurilor, ci şi în întreaga noastră fiinţare; putem simţi că aceasta suntem noi, acest *Mă ţese pe mine*. Ele ne-au ţesut şi format pe parcursul tuturor lumilor, iar noi simţim atunci o mare recunoştinţă.

Şi apoi putem să gândim un al treilea lucru: *Mă acţionează pe mine*. Simţim cum acţionează, de fapt, împreună toate marile fiinţe spirituale pentru a realiza omul, cum acest ţel al dezvoltării este idealul uman al omului ideal desăvârşit, cum este el voit de către divinităţi. Iar atunci ne gândim la ceea ce am făcut până aici din noi,

karma noastră personală, proprie, cât de mică este aceasta şi cât de departe este de acest înalt ideal cosmic al omului. Atunci trebuie să simţim veneraţie, adâncă veneraţie şi închinăciune faţă de entităţile înalte în *Mă acţionează pe mine*.

După cum atât de mult există o relaţie organică între aerul pe care îl inspirăm şi sângele nostru, care este curăţit prin aportul de aer, tot atât de mult trebuie să stea în relaţie organică zicerile *Mă gândeşte pe mine – Mă ţese pe mine – Mă acţionează pe mine*, cu simţămintele ce le sunt corespunzătoare, de cucernicie, recunoştinţă şi veneraţie (închinăciune).

Dar cum stau lucrurile mai departe cu karma personală? Karma tonală trebuie echilibrată, căci altfel dezvoltarea noastră terestră nu îşi poate atinge sensul deplin. Înainte, acest lucru a fost echilibrat altfel decât acum. Înainte, oamenii care aveau împreună o karmă personală erau născuţi în aceeaşi rasă, în acelaşi neam ş.a.m.d., iar puterile care erau corelate cu sângele se îngrijeau atunci de efectul karmei. Forţele care fuseseră active începând de la Adam au secat pe când se apropia Misteriul de pe Golgotha, iar după acest timp karma a trebuit să fie echilibrată în alt mod. La începutul dezvoltării a pornit totul de la un spirit, apoi a venit diferenţierea, prin aceasta personalitatea, datorită acestui lucru karma personală etc. Acuma trebuie Christos să devină pentru viaţa sufletească al doilea protopărinte al nostru, aşa cum Adam a fost pentru ceea ce ţine de carne şi pentru tot ce are de-a face cu sângele. Dacă impulsul christic nu ar fi venit, atunci viaţa sufletească, ce nu mai era în relaţie şi menţinută prin forţele spirituale legate de sânge şi care ar fi murit atunci, ar fi devenit tot mai puţină şi mai sărăcăcioasă. Omenirea ar fi devenit tot mai asemănătoare

cu animalele, fără o viaţă sufletească interioară autonomă. Viaţa sufletească a fost salvată şi hrănită, întărită şi construită din nou prin Misteriul de pe Golgotha. Acum pot să găsească oamenii un raport cu Christos. Iar Christos spune: Unde sunt doi adunaţi în numele Meu, acolo sunt şi Eu în mijlocul lor. Ce înseamnă asta? Asta înseamnă că doi oameni care se află prin karma lor personală într-un anumit raport unul faţă de altul dobândesc prin aceasta o relaţie reciprocă mai înaltă, un raport în care poate să acţioneze Christos şi care se bazează pe marea încredere că atunci Christos însuşi este forţa ce va echilibra karma. Aici nu acţionează karma personală, ci forţa sufletească a lui Christos aflată între ei, iar Christos însuşi conduce atunci efectele karmei. Astfel încât atunci, în măsura în care este necesar, karma este echilibrată. Dar puterea conducătoare dinăuntrul ei este Christos însuşi, astfel că raportul a devenit de aşa natură, încât Christos poate să acţioneze în acesta: Uniţi în numele Său. Astfel va putea să acţioneze Christos tot mai mult şi mai mult în tot ce are de-a face cu viaţa noastră.

Însemnarea C

Mai întâi suntem solicitaţi să manifestăm precauţie în alegerea exprimărilor noastre, îndeosebi în felul în care vorbim despre domnul doctor, trebuie să evităm expresii precum „maestru” ș.a., pentru a nu trezi ura şi invidia oponenţilor noştri; căci nu atitudinile s-au modificat, ci doar modalitatea metodei de combatere s-a modificat în prezent. În timpuri anterioare, erau aprinse ruguri şi folosite alte mijloace pentru a-i nimici pe eretici, acum există alte metode, sunt făcuţi de râs sau sunt compromişi prin intermediul bănuielilor.

Nu există un curent esoteric oriental şi unul occidental, ci doar un esoterism veridic, autentic şi ceva ce doar se numeşte aşa şi care ar fi o jignire pentru un adevărat ocultism oriental. Unui lucru ce urmăreşte doar scopuri personale nu este permis să i se atribuie numele „esoterism". Noi vrem să evităm tot ce este personal, şi tocmai de aceea vrem să intervină o separare severă între noi şi ceea ce porneşte de acolo (din Adyar şi de la doamna Besant) din 1906 şi care în sfârşit poate să se termine. Vrem să facem o separare severă între tot ceea ce doreşte dl Leadbeater ca lumea să creadă şi ceea ce este dat aici în strictă veridicitate şi cu deplină responsabilitate. –

Esoteristul se plânge de multe ori că nu face progrese şi că, atunci când vrea să mediteze, gândurile vin ca roiurile de albine şi îl reţin. Fiţi bucuroşi că gândurile vin astfel, ele vor să vă arate că sunt o putere, o putere ce este mai tare decât dvs. înşivă. Ani de zile poate că îşi face cineva harnic şi fidel meditaţia şi se poate chiar să apară linişte sufletească după aceea, dar nimic, nimic din lumile mai înalte nu vrea să se reverse în acest suflet. Acest lucru poate doar să pară astfel, căci este necesară atenţie pentru a observa finele progrese ale sufletului, pentru că avem de-a face cu o viaţă foarte intimă a sufletului. Apoi, într-o zi, respectivul observă în timp ce îşi desfăşoară ocupaţia zilnică: asta tocmai ai făcut-o cu totul mecanic, ca şi cum ai fi cu gândul în altă parte şi, cu toate acestea, nu-i aşa. Căci în viaţa spirituală nu este vorba despre faptul că în timpul trăirii este menţinută conştienţa, ci despre faptul că poţi să-ţi aduci aminte de ceea ce ai trăit. Amintirea înseamnă şi a fi ridicat la conştienţă. Cel ce meditează are acum sentimentul că: da, aici e ceva ce se revarsă înăuntrul meu şi este de acelaşi fel şi fiinţialitate precum gândurile omeneşti înseşi, chiar precum Eul însuşi.

Trei mantre importante sunt date acuma, care sunt de folosit în următorul mod:

Mă gândeşte pe mine, căci nu eu gândesc de fapt, ci se gândeşte în mine. Exoteric, aveţi exprimate aceste trei propoziţii în „Încercarea sufletului", în cuvintele: „În gândirea ta trăiesc gânduri cosmice, În simţirea ta ţes forţe cosmice, În voinţa ta acţionează fiinţe cosmice." Esoteric, acest lucru este exprimat în: E.D.N. – I.C.M. – P.S.S.R. De sentimentul de cucernicie trebuie să fie străbătut acest Mă gândeşte pe mine.

Mă ţese pe mine exprimă existenţa de om, ce este el de fapt şi ce suntem noi înşine pe lângă el, cunoaşterea de sine trebuie să o stimuleze. Sentimentul de a fi întreţesut în întreaga viaţă şi ţesere a lumii trebuie să îl producă, care se exprimă în recunoştinţă.

Mă acţionează pe mine. Întregul cosmos, totul este de văzut doar drept ţel al existenţei omeneşti. Veneraţie, închinăciune, dăruire trebuie să fie sentimentul care este provocat prin aceasta. Smerenie, modestie trebuie să învăţăm când ne vedem atunci lângă acest lucru, ce suntem noi în lipsa noastră de desăvârşire şi care este ţelul pe care divinităţile îl au pentru om.

E.D.N. – I.C.M. – P.S.S.R., acesta e al patrulea lucru pe care trebuie să îl folosiţi, rugăciunea primordială a omenirii. –

Aceste patru propoziţii importante, cele trei mantre şi rugăciunea primordială a omenirii, ne pot duce bine înainte în viaţa noastră esoterică, dacă atunci când mergem şi când stăm, pe stradă şi acasă lăsăm să urce destul de des aceste cuvinte în sufletul nostru. Dar sufletul trebuie să lase să tacă în el aceste cuvinte dacă nu le poate gândi sfânt, adică el trebuie să-şi interzică să lase să urce aceste

propoziţii în el, dacă nu sunt însoţite de sentimentul corespunzător.

Moartea sufletelor a devenit alta în perioada de timp a Misteriului de pe Golgotha. Precum trupul este moştenit de la Adam, tot astfel sufletul este moştenit de la Christos.

Substanţa sufletelor se epuizase treptat pe parcursul timpurilor, iar fără Misteriul de pe Golgotha ar fi venit o vreme în care doar trupuri, trupuri automate ar mai fi fost pe Pământ, trupuri fără suflet.

Echilibrarea soartei va avea loc în viitor astfel, încât cuvântul lui Christos: „Unde sunt doi adunaţi în numele Meu, acolo sunt şi Eu în mijlocul lor" devine adevăr.

Sufletele mor, însă soarta pe care omenirea a creat-o împreună, karma, se păstrează. Omenirea a pornit de la un fel de stare sufletească de grup, s-a diferenţiat, s-a individualizat, prin aceasta au luat naştere relaţiile de la om la om. Înainte, echilibrarea karmică avea loc prin faptul că puterile spirituale se îngrijeau ca doi oameni care aveau de echilibrat ceva împreună să fie născuţi din nou în acelaşi neam. Acest lucru nu mai este acum aşa. Acum cuvântul devine adevăr, cel pe care l-a rostit Christos: „Unde sunt doi adunaţi în numele Meu, atunci sunt şi Eu în mijlocul lor." Christos este stăpânul karmei!

Toate sufletele sunt moştenite de la Christos şi va veni un asemenea timp în care sufletele devin conştiente de acest lucru şi în care vor învăţa să înţeleagă că şi echilibrarea dintre suflete poate avea loc doar prin Christos.

Însemnarea D (extras*)*

[...] Cum este oare posibil un curent esoteric ca acesta al nostru? La începutul primordial exista o substanţă

sufletească care s-a împărţit apoi în nenumăratele suflete separate, diferenţiate; prin această diferenţiere a luat naştere karma, care constă în corelaţii sufleteşti de la om la om. În timpul dinaintea evenimentului din Palestina, aceste corelaţii karmice se manifestau în rudenia de sânge, erau legate de sânge. Dar tocmai în timpul Misteriului de pe Golgotha a secat treptat această substanţă sufletească, iar oamenii ar fi umblat fără suflet pe Pământ la sfârşitul evoluţiei Pământului, ar fi decăzut în animalitate înăuntrul trupurilor omeneşti, care ar fi fost caricaturi de trupuri de animale; iar Eurile (căci nu Eul moare, de acesta este legată karma până la sfârşit) ar fi fost goale şi lipsite de suflet, dacă nu ar fi avut loc Misteriul de pe Golgotha. Christos este protopărintele spiritual-sufletesc al omenirii de acum, aşa cum Adam este pentru trup, şi doar prin faptul că ne umplem de Substanţa-Christos, de impulsul lui Christos, scăpăm de lipsa de suflet, iar acest lucru îl facem prin aceea că preluăm în noi cunoştinţele despre Misteriul de pe Golgotha şi le lăsăm să trăiască în noi. Tot mai sufleteşti devin atunci relaţiile şi traiul împreună de la om la om.

Berlin, 6 ianuarie 1913
Însemnarea A

Există mulţi esoterişti care sunt de părere că nu fac niciun fel de progres. Acest lucru este imposibil la cel care îşi face exerciţiile cu simţul răspunderii, sârguincios. Trebuie aici să distingem, desigur, între progres şi observarea progresului. Iar cei care nu sunt mulţumiţi, care ar vrea să spună precum Meister Eckhart: Ce-mi foloseşte că sunt rege, dacă nu ştiu asta! [Nota 21] – aceia trebuie să-şi facă rost de o sensibilitate mai fină, de o ascultare atentă la ceea ce se petrece în sufletul lor.

Există plângeri, îndeosebi, despre faptul că la desfășurarea exercițiilor de seară se adoarme. Dacă luăm situaţia în care cineva a adormit în timpul retrospectivei sale; el se va şi trezi din nou. Dacă îşi aduce atunci aminte până la care punct ajunsese, atunci îşi va da seama că în somn, deşi conştienţa sa de zi fusese ştearsă, meditaţia sa a mers mai departe. Acest lucru poate, în anumite condiţii, să-i folosească mai mult decât o meditaţie cu deplină conştienţă; căci este vorba aici de faptul plin de semnificaţie că în starea decorporalizată conştienţa sa a lucrat mai departe, că a avut loc o trecere de la conştienţa obişnuită de zi la o stare de conştienţă mai înaltă. Aceasta este deja o lărgire a conştienţei, iar într-o astfel de lărgire constă de fapt progresul.[6]

Şi în vise se arată că esoteristul merge mai departe; el trebuie doar îşi observe sufletul, să fie atent la ceea ce se petrece în sufletul său. Căci se poate întâmpla ca cineva să vadă în vis, cu puțin timp înainte de trezire, un sicriu sau o casă cu o uşă, sau un înger care îi întinde o cupă. Înainte ca omul să poată să-şi vadă realmente corpul, el îl vede în imagini, şi anume această imagine va corespunde întotdeauna predispoziţiei sale. Cineva care este predispus la seriozitate, chiar la melancolie, care nutreşte mai des gândul morţii, va vedea un sicriu cu un cadavru în el, ca simbol pentru trupul său fizic. Cel care are o dispoziţie mai veselă, mai optimistă, va vedea o casă în faţa sa, prin a cărei uşă el intră din nou în trupul său fizic. Un om cu predispoziţie religioasă va vedea un înger, care îi întinde o cupă. Acesta este [un simbol pentru] conştienţa trează de zi, care se întoarce iarăşi în el.

[6] Într-un suport de text care, în rest, este identic, mai urmează aici propoziția: „Nu este vorba aici despre ceva inconştient, ci despre faptul că ce este trăit în acest fel chiar este ridicat la conştienţă."

Bineînţeles că asemenea simboluri se arată doar la începutul instruirii esoterice. Esoteristul care a mers mai departe, acela nu va mai vedea aceste imagini, ci va simţi cum trupul său eteric creşte tot mai mult în afară în cosmos, cum din fiecare organ în parte al trupului său fizic se revarsă curenţi departe în spaţiul cosmic – el simte că este o entitate cosmică.

Şi despre asta am vorbit deja, că simţămintele, sentimentele esoteristului se schimbă. În Ordinul esenienilor, care exista pe vremea lui Iisus şi în care s-a aflat şi Iisus o vreme, erau valabile două reguli. În primul rând nu era permis să se vorbească despre lucruri lumeşti înainte de răsăritul soarelui şi după apusul soarelui. Pentru fraţii din gradele mai înalte, acest lucru se extindea şi asupra gândurilor. Atâta timp cât astrul zilei stătea pe cer, puteau să se dedice gândurilor lumeşti; dar trebuiau să tacă, imediat ce apunea. Iar a doua regula: înainte de răsăritul soarelui trebuiau să roage soarele să răsară, iar seara să îi mulţumească pentru strălucirea sa. – Omul modern de astăzi nu va putea să urmeze aceste reguli în aceeaşi măsură. Dar oare nu ar trebui să fie recunoscător, precum privea esenianul plin de recunoştinţă, plin de închinăciune către apariţia astrului zilei, pentru faptul că el se întoarce dimineaţa iarăşi în corpul său fizic? Căci nu era *mai* sigur faptul că esenianul va revedea soarele, decât este fapt; că omul de astăzi se întoarce iarăşi în corpul său fizic. – Materialistul nu ştie nimic despre asta; dar noi am auzit despre acest lucru, cum trupul nostru fizic a fost pregătit atât de măiestrit pe parcursa dezvoltărilor Saturn, Soare, Lună de toate entităţile care se află deasupra omului, prin atragerea forţelor cosmice din toate timpurile şi spaţiile. De divinităţi este format acest templu pentru suflet, născut din spiritual: *Ex Deo nascimur*.

Apoi mai este un al doilea sentiment pe care trebuie să îl dezvoltăm, şi anume: Exista înainte o moştenire străveche, un rest din dumnezeiescul originar, în care omul se revărsa după moarte. Prin aceasta, el îşi menţinea conştienţa verticală. Această substanţă dumnezeiască a devenit tot mai puţină. Era deosebit acest lucru în diferitele epoci, la fiecare popor în parte; dar în a patra epocă a perioadei postatlanteene aproape că se pierduse. Nu Eul, ci sufletele erau moarte [datorită acestui fapt]. Grecii aveau ei, prea bine, o conştienţă a acestui fapt; de aceea spuneau: Mai bine cerşetor în lumea de sus [Nota 22], decât rege în regatul umbrelor. – Însă această substanţă este nou-formată prin Misteriul de pe Golgotha. În Substanţa-Christos intrăm acum după moarte şi ne primim acolo iarăşi conştienţa. Precum Adam este protopărintele nostru trupesc, tot astfel Christos este protopărintele sufletelor noastre: *In Christo morimur*. Sau, pentru că numele înseamnă ceva atât de sfânt pentru noi încât nu îndrăznim să îl redăm în sunete, rostim doar: *In ——— morimur*.

Dar chiar dacă ajungem la conştienţă în forţa christică după ce murim, încă nu avem conştienţă de sine. Recunoaştem prea bine lucrurile din jurul nostru, dar pe noi înşine nu putem să ne vedem. La acest lucru putem să ajungem doar dacă ne pregătim deja pe Pământ. Aşa cum sunt sigur că găsesc din nou un nasture aici, în lumea fizică, dacă îl pun cu conştienţă într-un anumit loc, tot aşa este şi după moarte. Nu putem să ne aşteptăm să ne amintim de ceva ce nu am făcut cu conştienţă deplină. Pentru aceasta ne este dat însă mijlocul prin învăţăturile teosofiei rosicruciene. Aşadar, dacă încercăm să înţelegem spiritul concepţiei teosofice despre lume, dacă ne pătrundem de spiritual, atunci spiritul ne va trezi în acea viaţă de după moarte: *Per Spiritum Sanctum reviviscimus*.

Să simţim că această zicere rosicruciană a noastră nu este o zicere obişnuită, ci că este dată de Maeştrii înţelepciunii şi ai armoniei sentimentelor. Ei au tăinuit aici forţe cosmice înăuntrul ei. Nu pentru rostire, ci pentru trăire este făcută; iar prin exersare ani de-a rândul vom aduna din ea tot mai multă cunoaştere. Clarvăzătorul şcolit vede cum, la un om care s-a adâncit în această zicere, trupul eteric începe să se lărgească tot mai mult şi să se unească cu forţele macrocosmosului; aici, organele sale devin centri de forţă în care se revarsă curenţi din lumea spirituală. Să ne pătrundem de această zicere atunci când sufletul nostru este în linişte şi destindere deplină. Iar când avem nevoie de consolare, când sufletul nostru este apăsat, ea ne va da curaj şi forţă. Dar să nu o folosim doar drept mijloc de consolare, ci şi atunci când sufletul nostru este cu totul liniştit; atunci ne va fi tot mai mult un prieten, un ajutor pe calea noastră esoterică.

Însemnarea B

Dacă esoteriştii începători gândesc adesea că nu fac niciun progres, atunci acest lucru nu este nici un fel de dovadă pentru faptul că progresele nu sunt, totuşi, prezente. Adesea ele doar nu sunt observate. Sunt frecvente plângeri despre faptul că elevul adoarme în timpul exerciţiilor de seara, dar se poate întâmpla ca apoi mai târziu, la trezire, să observe că totuşi şi-a continuat exerciţiile într-o altă stare de conştienţă. Amintirea despre continuarea exerciţiilor într-o altă stare de conştienţă este foarte importantă. Tocmai o asemenea amintire poate să cântărească mai greu decât simpla îndeplinire a exerciţiului cu conştienţă de zi. Totodată, trebuie să fim mai atenţi la viaţa de vis. Atunci când se apropie momentul

trezirii se poate uneori vedea propriul corp în formă simbolică, fie ca o casă în care trebuie să intrăm, fie ca un mormânt (această viziune apare la oameni care se gândesc adesea la moarte şi la aspectul trecător al vieţii terestre) sau ca un înger cu o cupă în mână (acest lucru apare la oameni care au o dispoziţie fundamentală religioasă şi sunt conştienţi de faptul că trupul este creat prin divinităţi).

Dar mai târziu se va vedea apoi corpul propriu mai mult aşa cum este în realitate şi cât de mult e diferită realitatea faţă de Maya fizicului. Atunci se văd trupul fizic şi cel eteric mult extinse, de la inimă creşte ca un copac în întregul univers, iar noi pricepem cum inima noastră are semnificaţie cosmică, în timp ce capul se arcuieşte precum cerul înstelat, peste jumătate din cosmos. Dar durează mult timp până se ajunge de la primul stadiu al vederii simbolice până la această privelişte.

Dacă ne gândim la regula eseniană, că de la apusul soarelui până la răsăritul soarelui nu trebuiau să se ocupe cu lucruri lumeşti (iar pentru gradele mai înalte nici măcar să se gândească la asemenea lucruri), atunci putem transforma acest lucru pentru viaţa noastră esoterică în aşa fel, încât trebuie să adormim cu sentimente sfinte. Iar cea de a doua regulă eseniană, de a se ruga în fiecare dimineaţă ca soarele să binevoiască să răsară, poate să devină pentru noi un sentiment de sfinţenie şi recunoştinţă faţă de divinităţi, care ne-au dat corpul nostru, recunoştinţă pentru că ne regăsim în corpul nostru în fiecare dimineaţă. Dacă realizăm bine faptul că ar fi imposibil să ne desfăşurăm din nou conştienţa dacă nu am avea un corp la trezire, atunci putem să simţim recunoştinţă pentru regăsirea corpului nostru şi să ne gândim cu veneraţie la zicerea: *Ex Deo nascimur* – şi să o aducem în legătură cu simţământul sfânt pe care putem să

îl avem faţă de corpul nostru dăruit prin divinităţi. Vom putea face o minunată descoperire atunci când contemplăm astfel uneori E.D.N., şi anume faptul că puţin înaintea trezirii ne rugăm să ne regăsim corpul. Această descoperire, că ne rugăm în această altă stare de conştienţă în care mai suntem încă înainte de trezire, este de mare semnificaţie. (E.D.N., cu recunoştinţă pentru trupul nostru.)

La contemplarea lui I.C.M. putem atunci să simţim în acelaşi mod recunoştinţă pentru ceea ce la moarte face pentru noi acelaşi lucru ca şi la trezirea corpului nostru, anume pentru substanţa spirituală în care ne cufundăm atunci, la fel ca la trezire în trupul nostru fizic. Iar această substanţă spirituală, care se epuizase înaintea Misteriului de pe Golgotha, este acum pentru esoterist Substanţa-Christos.

Dar şi conştienţa noastră de sine trebuie să învăţăm să o desfăşurăm. Acest lucru îl vom face tot mai mult şi mai mult, atunci când preluăm drept forţă trăitoare ceea ce ne este dat ca învăţături teosofice. Aceste concepte teosofice sunt forţe trăitoare, iar în funcţie de faptul că viaţa noastră sufletească este formată prin ele, noi ne vom păstra şi în viaţa de după moarte conştienţa de sine, dacă ne aducem aminte de tot ceea ce am învăţat aici ca adevăr. Acesta este Sfântul Spirit: P.S.S.R.

În acest fel putem, meditând asupra acestei ziceri care este punctul central al esoterismului nostru rosicrucian, să dobândim tot mai multă şi mai multă forţă prin ea. Cu cât mai mult meditǎm asupra acestei ziceri, asupra acestor „cuvinte vrăjite" în adevăratul sens al cuvântului, cu atât ne aduce mai mult în legătură cu forţe şi fiinţe spirituale. Iar ea trebuie să devină pentru noi această trăire împreună cu lumile spirituale. Şi chiar şi în timpuri în care suntem abătuţi, împovăraţi şi apăsaţi, această zicere

va putea să ne devină consolare. Dar acest lucru va rezulta doar atunci când şi în momente relaxate şi de bucurie intrăm realmente cu ea în legătură, atunci când în acest fel, în trăirea împreună cu această zicere, ea devine calea pe care vin la noi şi îngeri, care apoi şi în momente tulburi ne aduc consolare şi forţă. Astfel pot învăţăturile noastre să ne construiască spiritual, să creeze din nou viaţa noastră sufletească, şi tot mai mult vom deveni conştienţi de sfinţenia tuturor, iar cu sentimente cucernice şi degajate ne vom familiariza cu zicerea: E.D.N. – I.C.M. – P.S.S.R.

Berlin, 8 februarie 1913
Însemnarea A

Lumea cunoaşterii, a trăirii şi a beatitudinilor

Dragi surori şi fraţi ai mei!

Dacă respectăm şi facem tot ceea ce ne este deja dat în toate conferinţele, în dramele-misteriu şi în orele esoterice de până acum, dacă înfăptuim toate acestea realmente cu deplină dăruire, atunci putem să ajungem deja foarte, foarte departe în lumile spirituale înalte. Mai mult nu are nevoie omenirea din timpul de acum pentru a ajunge în lumi spirituale foarte înalte. Trebuie să trăim în întregime în cadrul meditaţiei, concentrării şi contemplării; toate celelalte să le lăsăm afară. Doar cu respectarea strictă a prescripţiilor date poate fi atins ceva. Timpul meditaţiei trebuie să fie pentru noi ceva frumos, nobil în viaţa noastră esoterică. Mai întâi, la meditaţie trebuie să ne adâncim în întregime în conţinutul exerciţiilor. Trebuie, aşadar, să golim sufletul de toate gândurile şi sentimentele de fiecare zi şi să trăim în

conținutul exercițiilor date. Apoi să golim în întregime conținutul conștienței, chiar și de materia de meditat, iar apoi să ascultăm, „să veghem”. Acest lucru este și foarte greu; asta e corect. Unii afirmă că aud atunci cum le pulsează sângele, iar acest lucru îi deranjează. Fie ca ei să audă sângele pulsând, fie să asculte acest lucru. Atunci vor simți viață în sânge și în nervi și astfel își vor da seama de o bucată din viața interioară.

Viața exoterică se desfășoară în lumea cunoașterii; datorită faptului că stăm în fața unui obiect și îl privim, ne facem reprezentări despre el, noi îl cunoaștem. În clipa meditației, acest lucru devine altfel. Intrăm, prin intermediul meditației, într-o altă lume, avem acolo reprezentările, gândurile și conceptele noastre în fața noastră, în afara noastră; noi știm că suntem corelați cu ele. Dar nu putem scăpa de ele, alergăm după ele. Urcă gândurile din străfundurile sufletului. Noi vedem ca și cum le-ar mânca niște animale de pradă. Ne unim cu totul cu gândurile ș.a.m.d. Astfel trăim aici [la meditație], în timp ce în exoteric cunoaștem. – Suntem aici, la meditație, în lumea trăirii. Trebuie doar să ne ferim să ne facem imediat reprezentări despre ceea ce se apropie în acest fel de noi, în această lume. Trebuie doar să ne deschidem și să ascultăm, să simțim ceea ce vrea să se reverse înăuntrul sufletelor noastre. Acest lucru formează florile de lotus, astfel încât apoi ele pot intra în activitate.

Și mai departe ajungem în lumea beatitudinilor sau în lumea figurilor. Doar cel care s-a maturizat pentru această lume o trăiește drept lume a beatitudinilor. Pentru omul imatur, ea este înfiorătoare și plină de lucruri îngrozitoare și îl zdrobește. Pentru el, acolo se întoarce pe dos iubirea în ură, frumosul în urât. Ceea ce a fost până atunci grețos, îi place acum ș.a.m.d. Răsturnat este totul. Numai cine

parcurge instruirea autoeducării devine cu adevărat matur pentru trăirea corectă a acestei lumi a configuraţiilor.

Ce au făcut divinităţile pentru a ne proteja de trăirea acestei lumi a configuraţiilor până ce nu suntem maturi? Ele ne-au dat plăcerea, savurarea bucuriei faţă de creaţie, aici în fizic. Ceea ce percepem drept frumos la o operă de artă, la un Raffael, la un Leonardo, nu este ceea ce este remanent, nici opera de artă însăşi (lucru prezentat sau sugerat în a treia dramă-misteriu, cu cele două tablouri de Raffael şi de Leonardo [Nota 23]), ci ceea ce este etern, spiritualul care se petrecea în sufletul artistului în timp ce crea, cel din care a fost creată opera de artă.

Ce este Dumnezeu în Maya? Cu totul paradoxal trebuie să sune ceea ce trebuie spus acuma. Nu aceea este Dumnezeu, ce trăim primăvara în forţele constructive, în ceea ce lăstăreşte, înmugureşte, în tot ce este frumos şi lucitor, ci acolo este Dumnezeu real şi activ unde vedem puteri devastatoare ale naturii; în furtunile de toamnă, în tot ce zdrobeşte nimiceşte, sfărâmă, înăuntrul lor se află Dumnezeu. Sună groaznic şi cutremurător, dar aşa este: Dumnezeu este cel mai eficient în tot ce este distructiv şi zdrobitor. Nouă, oamenilor, ne este dată plăcerea de a crea în fizic, pentru a ne feri de pătrunderea înainte de vreme în lumea figurilor, a beatitudinilor. Ca printr-o pojghiţă subţire de gheaţă suntem separaţi de aceasta în conştienţa noastră trează de zi. Atunci când ne aflăm în instruire esoterică nu trebuie să introducem aceste învăţături esoterice în viaţa exoterică, nu trebuie să vrem să organizăm viaţa exoterică după aceste învăţături. Acest lucru ar duce la încurcături. Educaţia noastră din viaţa exoterică trebuie să se desfăşoare după fundamente exoterice, pedagogice. Ar putea fi formulat drept ideal faptul ca viaţa esoterică să decurgă cu totul pentru sine.

Aşa cum aici, în viaţa de zi, trebuie să rămânem degajaţi în faţa tuturor evenimentelor, a tuturor gândurilor ş.a.m.d., să nu ne agităm, să nu ne ieşim din fire, tot astfel trebuie să păstrăm degajare, absolută degajare faţă de lumea trăirii [spirituale]. Cu totul degajaţi trebuie să putem rămâne – tot aşa în toate lumile, faţă de toate. Printr-o gândire, simţire şi trăire corecte înăuntrul celor trei mantre: Mă gândeşte pe mine – Mă acţionează pe mine – Mă ţese pe mine ajungem la această degajare, prin faptul că lăsăm aceste trei propoziţii iarăşi şi iarăşi să treacă prin sufletul nostru.

Iar atunci înţelegem în mod corect şi zicerea noastră rosicruciană:

Ex Deo nascimur
In Christo morimur
Per Spiritum Sanctum reviviscimus.

Însemnarea B

Pe parcursul anilor a fost spus în consideraţiile noastre esoterice şi, de fapt, chiar şi în tot ceea ce a fost comunicat în afara acestora, tot ce este necesar pentru o dezvoltare esoterică aflată în progres. Depinde doar de fiecare dintre noi dacă are răbdarea necesară, atenţia necesară şi rezistenţa necesară pentru a ajunge la ţel, la urcuşul în lumea spirituală.

Din aceste consideraţii esoterice, niciun cuvânt nu este lipsit de importanţă, iar fiecare poate obţine din acestea ceea ce este necesar pentru construcţia sa spirituală. Fiecare poate să perceapă ceva personal în ele, ceva pentru el însuşi în special, deoarece pentru fiecare este conţinut, într-adevăr, ceva cu totul personal în acestea. Prin faptul că lăsăm să acţioneze mai departe în sufletul

nostru aceste sugestii, iar în corelaţie cu aceasta tot ce este dat în cicluri şi conferinţe, ele pot să ne aducă la cea mai înaltă creştere în spiritual care este vreodată posibilă pentru noi în această încarnare.

Ceea ce avem nevoie în mod deosebit pentru dezvoltarea noastră esoterică este răbdarea; răbdarea de a ne goli complet sufletul tot mereu, pentru a putea prinde trăirile mai intense care se desfăşoară în profunzimea sufletului nostru. Dacă suntem suficient de atenţi, vom observa cum se transformă treptat viaţa noastră sufletească. Vom observa, spre exemplu, că nu mai gândim pur şi simplu în noţiuni, ci că lucrurile devin aşa că suntem într-adevăr ceea ce gândim. În locul „cunoaşterii" vine „trăirea".

Vom şi simţi atunci, dacă vrem să trăim aşa gândurile, cu totul liniştiţi în noi înşine, că este ca şi cum ar fi acolo fiinţe care, precum nişte animale de pradă, vor să ne fure gândurile, vor să le înghită. Pentru început, adesea, dacă devenim cu totul liniştiţi în meditaţia noastră, nu simţim nimic altceva decât fâşâitul sângelui nostru, efectele sângelui şi ale sistemului nervos, curgerea unui fluid fin în jurul nervilor. Acest lucru este şi corect. Prin intermediul curentului sângelui ajungem atunci în domeniul trăirii, unde ne trăim cu adevărat trăirea. Dar se poate şi ca asemenea gânduri, pe care le trăim, le devenim cu totul noi înşine, să le găsim în noi nu după meditaţie, ci uneori cu totul neaşteptat, în alte clipe. O asemenea trăire este de o importanţă mult mai mare decât simpla vedere de viziuni, deoarece aceasta din urmă va mai veni de la sine mai târziu, încă o dată.

Noi trebuie, însă, să urcăm într-o lume şi mai înaltă, în adevărata lume a spiritului. Înţelegerea noastră obişnuită, intelectuală a lumii aruncă, de fapt, un văl peste

tot ceea ce se află în spatele ei. Iar acest lucru este o binecuvântare pentru oameni, căci trebuie să fii cu totul pregătit să intri în atingere cu lumea mai profundă, fără să apară consecinţe greşite pentru viaţa obişnuită. Căci dacă nu suntem pregătiţi suficient, se poate întâmpla ca tot ce simţim şi suntem ca om obişnuit să se transforme exact în opusul său. Atunci când, spre exemplu, în viaţa obişnuită iubim foarte mult un om, se poate întâmpla – dar numai dacă instruirea nu a fost cea corectă – că începem să urâm pe acest om după urcarea noastră în lumea spirituală. Sau curajul nostru se poate transforma în frică, sau ceea ce înainte ne era plăcut ne poate atinge acum nespus de neplăcut.

Pentru a înţelege acest lucru, trebuie să dezvoltăm o conştienţă a faptului că în viaţa obişnuită, spre binele nostru, plăcerea pe care o avem faţă de lucruri învăluie faţă de noi forţele ce se află mai în profunzime. Felul în care în drama-misteriu „Păzitorul Pragului" sunt prezentate în al treilea tablou lucrările lui Raffael şi ale lui Leonardo da Vinci, este foarte grăitor. Căci şi în operele de artă se află ceva etern, nu în lucrarea însăşi, ci în forţele creatoare care au acţionat în sufletul artistului. Tot ceea ce apare pe Pământ drept frumuseţe este trecător, iar prin faptul că savurăm această frumuseţe, plăcerea devine pentru noi învăluirea eternului.

Unde se găsesc forţele ce acţionează etern, unde se găseşte Dumnezeu cel mai adesea în lumea fizică? Este acolo unde vedem apărând la suprafaţă înflorirea, înmugurirea? Nu, îl vedem pe Dumnezeu cel mai adesea acolo unde vedem distrugându-se forma, unde dispare frumuseţea exterioară. În lăstărire şi înmugurire este sfârşitul căilor lui Dumnezeu. Dumnezeu este pentru lumea noastră fizică cel mai activ acolo unde vedem distrugere,

moarte. Acest lucru pare a fi un puternic paradox, dacă ne gândim la iubirea dumnezeiască; iar aici este dată ca o primă expresie care poate să vină pe buze, ca un conținut de meditație din care sunt de tras cele mai mari concluzii, care nici acum nu este încă permis să fie rostite. Doar această unică sugestie este permis să fie auzită.

Un om care nu a dobândit o deplină degajare față de toate experiențele din lumea fizică nu se poate menține vertical în lumea spirituală și dobândește pentru viața sa zilnică transformarea iubirii în ură, a curajului în frică ș.a.m.d. Cel care pentru sine însuși a luat decizia: acum vreau să merg înainte puternic în strădania mea ocultă, trebuie să fie mereu atent, cu cea mai mare seriozitate, să nu se schimbe față de viața sa zilnică obișnuită. El trebuie să rămână așa cum a devenit odată prin predispoziția și karma sa. Atât cât este posibil, viața exterioară trebuie să rămână aceeași, iar dacă trebuie să intervină modificări, acestea să nu fie condiționate prin viața esoterică, ci prin condițiile exoterice. Cine observă, spre exemplu, în viața exoterică că este neprietenos, trebuie să umple această lipsă prin strădanii în viața exoterică, dar să nu se aștepte în această privință la nimic dinspre viața esoterică.

Dacă suntem mereu degajați și ne adâncim tot mereu în mantrele date: *Mă gândește pe mine – Mă țese pe mine – Mă acționează pe mine*, atunci vom aduce cu noi și forțele corecte pentru a ne menține verticali în mijlocul forțelor grozave ale lumii spirituale.

Însemnarea C

Ceea ce avem nevoie înainte de toate pentru dezvoltarea noastră esoterică este răbdarea. Răbdare pentru a face tot mereu sufletul nostru cu totul gol, pentru

a putea prinde astfel trăirile mai fine care se arată. Doar dacă suntem foarte atenţi vom observa cum se modifică viaţa noastră sufletească. Vom observa, spre exemplu, că nu mai gândim ca de obicei, în concepte, ci că lucrurile devin aşa că suntem realmente ceea ce gândim. În locul lui „a cunoaşte" vine „a face experienţa". Vom observa atunci, dacă vrem să trăim astfel gândurile cu totul liniştiţi în noi înşine, că nişte fiinţe, ca nişte animale sălbatice vor să ne smulgă gândurile noastre, vor să le înghită. La început, adesea, dacă devenim după meditaţia noastră cu totul liniştiţi, nu observăm nimic altceva decât fâşâitul sângelui nostru, procesele din sânge şi din sistemul nervos, curgerea fluidelor mai fine în jurul nervilor.

Dar asta este bine. Prin intermediul curentului sângelui ajungem apoi în domeniul trăirii, unde realmente vieţuim trăirea noastră. Se poate şi ca asemenea gânduri pe care le trăim, le devenim întru totul noi înşine, să le găsim în noi nu după meditaţie, ci în alte momente – adesea cu totul pe neaşteptate. Această trăire este de o semnificaţie mult mai mare decât clara vedere de viziuni, lucru care oricum are loc de la sine. Dar noi trebuie să intrăm într-o lume şi mai mare, în reala lume spirituală. Noţiunile noastre intelectuale obişnuite despre lume aruncă, de fapt, un văl peste ceea ce se află în spatele ei. Iar aceasta este o binefacere, pentru că trebuie să fii foarte pregătit pentru a ajunge în atingere cu lumea ce se află mai în profunzime, fără ca acest lucru să aibă urmări nepotrivite pentru viaţa obişnuită. Căci dacă nu suntem pregătiţi, se poate întâmpla ca tot ce simţim şi suntem noi ca om să se modifice exact în opusul său. Dacă, spre exemplu, îndrăgim foarte mult un om, se poate întâmpla (dar numai dacă instruirea nu este corectă) ca pe acest om, după urcarea noastră în lumea spirituală, chiar să îl urâm, iar curajul nostru se poate

transforma în frică. Preferinţă putem dezvolta pentru ceva ce, de obicei, găseam că este respingător. – Pentru a înţelege acest lucru, trebuie să înţelegem că în viaţa obişnuită, spre binele nostru, plăcerea noastră faţă de lucruri învăluie pentru noi forţele ce se află la mai mare adâncime. Felul în care în „Păzitorul Pragului" sunt prezentate operele lui Raffael şi da Vinci este foarte grăitor, pentru că şi în operele de artă eternul nu se află în lucrarea însăşi, ci în forţele creatoare care au acţionat în sufletul artistului. Tot ce apare drept frumuseţe pe Pământ este trecător. Iar prin faptul că savurăm frumuseţea, plăcerea învăluie pentru noi eternul.

Unde se găsesc cel mai mult forţele spirituale eterne în lumea noastră fizică? Acolo unde vedem ceva înflorind, înmugurind, apărând la suprafaţă – sau acolo unde vedem că forma este nimicită, unde dispare frumuseţea exterioară? În cea din urmă este activ spiritul, iar pentru lumea noastră fizică este valabil acest lucru, că spiritul donează în ceea ce este nimicitor, distrugător.

De aceea lucrurile stau aşa, că cineva care pătrunde în mod potrivit în lumea spirituală nu se poate ţine, iar acest lucru poate drept efect că începe să urască unde a iubit, să devină fricos unde curajos etc. De aceea este atât de necesar să fie atinsă o degajare deplină la intrarea în lumile spirituale, iar cineva care a luat, spre exemplu, decizia: „Acum vreau să înaintez cu tărie în strădania mea ocultă" tot mereu trebuie să fie atent, cu cea mai mare seriozitate, să nu modifice nimic privitor la viaţa obişnuită în iubirea sa, în curajul său, în înclinaţiile sale etc. Pe cât de mult posibil, exteriorul trebuie să rămână la fel, iar dacă trebuie să intervină schimbări în el, ele nu trebuie să fie provocate de viaţa esoterică, ci de condiţii exoterice. Dacă rămânem mereu degajaţi şi ne adâncim, spre exemplu, în

mantrele date *Mă gândeşte pe mine – Mă ţese pe mine – Mă acţionează pe mine*, vom aduce cu noi şi forţa justă pentru a ne menţine în forţele grozave ale lumii spirituale.

Din aceste ore esoterice, niciun cuvânt nu este fără semnificaţie. Iar fiecare poate să primească de aici ceea ce este necesar pentru construcţia spirituală. Fiecare poate să simtă aici ceva personal, deoarece pentru fiecare este ceva personal în ele. A lăsa aceste sugestii să acţioneze mai departe în sufletul nostru, unite cu tot ce este dat şi în cicluri, poate să ne aducă la cea mai înaltă creştere spirituală care este posibilă în această încarnare prin care mergem acuma.

Însemnarea D

În orele esoterice şi în cicluri sunt date suficiente conţinuturi de meditaţie, care au forţa să îl conducă în lumea spirituală pe cel ce meditează; el trebuie doar să se priceapă să transforme cunoaşterea în trăire. După ce lasă deoparte conţinutul de meditat, unii simt tălăzuirea sângelui, ţeserea nervilor. Esoteristul trebuie să treacă dincolo de acest curent pentru a ajunge în lumea efectelor.

Noi umblăm în Maya pe o pojghiţă subţire de gheaţă, sub care este realitatea spirituală unduitoare. Dacă un om trece acuma prin intermediul degajării peste acest curent, el ajunge în a doua lume, unde îşi trăieşte gândurile. El le vede ca şi din afară. Ele trag în afară şi i se pare ca şi cum ar fi smulse din toate părţile, înghiţite de animale sălbatice. De aici ajunge omul, după altă exersare, în a treia lume. Asupra celui care intră în ea imatur, fără pregătire suficientă, fără a fi exersat degajare, asupra aceluia ea acţionează năucitor şi distrugător. Pentru cel care în instruire corectă pătrunde cu trăirea în răbdare, ea poate

să aibă ceva ce aduce beatitudine. Cel imatur îşi trăieşte acolo sentimentele transformate. Se poate întâmpla că cineva a putut să dezvolte deja în viaţa exterioară o mare iubire pentru un om; acolo se transformă acum această iubire în ură, iar ceea ce a iubit trebuie să urască. Astfel se poate transforma bucuria în greaţă etc. O protecţie în viaţă este plăcerea (?).*

* Vezi, privitor la aceasta, însemnarea A.

Dacă privim la forţele constructive şi la cele distructive din lume, vedem că acţionează mai mult element dumnezeiesc în cele distructive. Tot mereu, din nou ele zdrobesc Maya, pentru ca omul să înveţe să vadă prin ea. Tablourile lui Raffael şi ale lui Leonardo da Vinci sunt Maya exterioară faţă de trăirile sufleteşti ale acestor artişti, care au valoare de eternitate.

În calitate de esoterişti nu este permis să simţim niciun fel de nerăbdare, ci trebuie să exersăm degajarea. După meditaţie trebuie să ne dedicăm o vreme degajării. Acest lucru formează florile de lotus şi le întăreşte.

Situaţia ideală ar fi dacă esoteristul ar lăsa viaţa exterioară neschimbată, iar forţe pentru aceasta trebuie să-i vină din viaţa esoterică, care îi străbat cu spirit sarcinile în viaţa zilnică. Chiar şi modificările din această viaţă exterioară trebuie să fie făcute doar pornind din aceasta.

Stuttgart, [17–20] februarie 1913
Însemnarea A

Mă gândeşte pe mine: E.D.N.

Pornind de la o misiune mistică este dată pentru Europa Centrala o anumită limbă, în care fiecare sunet în parte, precum şi succesiunea exprimă ceva ocult, de

exemplu în propoziţia: *Es denkt mich*[7], e prelung exprimă dumnezeiescul ce domneşte, ţese, creează în ordinea lumii şi în om, s rostit prelung: ceea ce şerpuieşte, se unduieşte, se vălureşte (de la val), ceea ce este ca şi astral.

Pe mine, adică Eul meu. Aşadar, dumnezeiescul este gândit în Eu[8]. (A face sufletul gol şi a percepe un simţământ de cea mai adâncă cucernicie.)

A doua propoziţie mantrică: *Es webt mich*[9]. Din nou forţele dumnezeieşti în e, astralul în s şi perceperea simţământului de cea mai adâncă veneraţie şi închinăciune.

Acum, mai există un alt exerciţiu, o altă meditaţie. Vechii esenieni aveau reglementarea ca, după apusul soarelui şi până la răsăritul soarelui, să nu rostească niciun cuvânt care să se refere la lucruri lumeşti, materiale. În afară de aceasta, esenienii trebuiau să implore în fiecare dimineaţă, înainte de răsăritul soarelui, într-o rugăciune ardentă, să urce soarele şi apoi să-i mulţumească divinităţii pentru faptul că a condus iarăşi astrul zilei în sus. Exista chiar o anumită formulare: „Vouă, divinităţilor, Vouă Vă datorez ...” Aceste obiceiuri şi meditaţii minunate, înălţătoare nu le mai poate exersa omul modern. Esoteristul trebuie să fie întru totul adevărat, adevărat până în cel mai lăuntric străfund al inimii şi ar fi un neadevăr dacă esoteristul de astăzi ar implora în fiecare dimineaţă într-o rugăciune ardentă să răsară soarele şi ar vrea să mulţumească pentru aceasta.

Pe timpul vechilor esenieni încă mai exista concepţia că sistemul lumilor nu ar fi deloc atât de fix, ci că, spre

---

[7] Mă gândeşte pe mine. – Nota trad.

[8] În însemnarea B se spune: „Aşadar dumnezeiescul gândeşte Eul meu”.

[9] Mă ţese pe mine. – Nota trad.

exemplu, parcursul astrelor etc. ar fi supus bunului plac al entităţilor dumnezeieşti, aşadar că odată, într-o dimineaţă, soarele nu ar urca pe cer. Acest exerciţiu nu este aşadar nimic pentru omul de astăzi, căci omul de astăzi ştie că există un sistem cosmic stabil. Ar fi aşadar neadevărat, dacă ar vrea să facă acest exerciţiu. Nici primul exerciţiu al esenienilor dintre apusul soarelui şi răsărit nu ar fi desfăşurabil în timpul de azi. Esoteristul de astăzi ştie însă că în fiecare noapte trupul astral şi Eul părăsesc trupul fizic şi pe cel eteric. Acum, esoteristul trebuie să-şi aducă odată această reprezentare în faţa sufletului, faptul că un demon a pus stăpânire pe trupul fizic şi pe cel eteric, iar trupul astral şi Eul nu ar putea să intre dimineaţa iarăşi în locuinţele lor. Esoteristul ar trebui să-şi cheme acum la trezire următoarele în faţa sufletului: „Ce ai gândit, ce ai făcut cu puţin timp înainte de trezire?" (Esoteristul avansat face acest lucru înainte de trezire, cu conştienţă deplină!) La început nu putem să ne dăm seama de faptul că am gândit sau am făcut cumva ceva. Dar după ce am urmărit mai mult timp acest gând, vine – mai întâi ca în trecere fugară, apoi luând forme tot mai stabile – gândul: „Tu i-ai mulţumit divinităţii pentru că îţi este dat cu bunăvoinţă să te sălăşluieşti din nou în trupul construit de ea, să îl învigorezi iarăşi pe acesta."

Din dumnezeiesc suntem născuţi. E.D.N.

Această propoziţie, acest trison trebuie să ni-l repetăm în fiecare dimineaţă şi atunci să percepem sentimentul celei mai adânci recunoştinţe. Dumnezeirea ne-a construit templul trupului nostru: în timpul dezvoltărilor Saturn, Soare şi Lună a construit trupul nostru fizic, trupul eteric şi trupul astral. Ne-am adus, aşadar, în fiecare dimineaţă iarăşi în sus conştienţa noastră.

Atunci când păşim prin poarta morţii ajungem iarăşi într-o altă stare de conştienţă. În timpul vechilor atlanteeni mai exista încă o conştienţă luminoasă. Vechiul atlantean intra, la moartea sa, cu o conştienţă luminoasă în lumile spirituale. Acest lucru s-a pierdut însă treptat, iar în perioada a patra postatlanteeană frica de starea necunoscută, de umbră era atât de puternică încât zicerea folosită în acest timp – „Mai bine cerşetor pe pământ, decât rege în regatul umbrelor" – era o realitate. Era, într-adevăr, după moarte totul ca o umbră în acel timp.

Prin evenimentul christic, acest lucru a devenit altfel. Noi putem, prin preluarea lui Christos în noi, să ajungem iarăşi să pătrundem conştienţi după moarte în lumile spirituale – să murim înăuntrul lui Christos: *In Christo morimur*. Acest trison trebuie meditat mereu, doar cu sentimentul celei mai profunde cucernicii în inimă.

Iar acum trebuie să ajungem până acolo, încât să devenim conştienţi de Eul nostru dumnezeiesc; trebuie să ne fie ca şi renăscut:

Per Spiritum Sanctum reviviscimus.

Însemnarea B (extras)

Trebuie să ne facem conştienţi de modul în care în cuvintele mantrice, până în lăuntrul fiecărui sunet în parte sunt ascunse taine spirituale. Pornind dintr-o misiune mistică a fost dată pentru Europa Centrală de către iniţiaţi o limbă foarte specifică,în care fiecare sunet, precum şi succesiunea sunetelor în parte exprimă ceva ocult, aşa cum se şi exprimă în cuvinţelul „ich", care conţine iniţialele lui Iisus Christos.

Să luăm prima propoziţie: *Es denkt mich*: Trebuie să percepem aici e-ul ca prelungit, care reprezintă ceea ce

domneşte, creează, dumnezeiescul din ordinea lumilor şi din om. *S*-ul rostit prelung este ceea ce şerpuieşte, se unduieşte, ca şi astralul. Pentru „mich" putem să ne gândim şi (în interior) „mein Ich"[10], aşadar: Dumnezeiescul gândeşte Eul meu. – După aceasta facem din nou gol în suflet şi dezvoltăm un sentiment de cea mai profundă cucernicie.

Mă ţese pe mine, asta înseamnă: Dumnezeiescul ţese Eul meu. – Din nou trăim forţele dumnezeieşti în *e*-ul prelung, apoi astralul: *s*, şi percepem simţământul de cea mai profundă recunoştinţă în acest timp.

Mă acţionează pe mine, asta înseamnă: Forţele dumnezeieşti acţionează Eul meu. Din nou simţim forţele dumnezeieşti în *e*, apoi astralul: *s*, în acest timp percepem sentimentul de cea mai profundă veneraţie şi închinăciune[11].

Însemnarea C

Pornind dintr-o misiune mistică este dată pentru Europa Centrală o limbă anume, în care fiecare formulare în parte, precum şi succesiunea exprimă ceva ocult, de exemplu în propoziţia *Es denkt mich*. Aici *e*-ul este de două ori prelung. Acest lucru este expresia pentru dumnezeiescul ce domneşte, ţese, creează, care se revarsă înăuntru în om din ordinea dumnezeiească a lumilor. *S* – rostit prelung – este astralul care şerpuieşte, se unduieşte, ţese prin toate. „Mich": asta înseamnă „mein Ich". Aşadar: Dumnezeiescul gândeşte Eul meu. Dacă meditäm acest lucru, trebuie să facem sufletul gol cu totul şi să avem în el doar cel mai adânc sentiment de cucernicie.

[10] „eu"; Mă gândeşte pe mine; „pe mine"; „Eul meu" – nota trad.

[11] În continuare textul este identic cu însemnarea A, paragraful 4.

A doua propoziţie mantrică: *Es webt mich*. Iarăşi să simţim forţele dumnezeieşti în e, astralul în s şi în acest timp să avem în noi sentimentul celei mai profunde veneraţii şi închinăciuni. Esoteristul de astăzi ştie că în fiecare noapte părăseşte trupul fizic şi trupul eteric în trupul său astral şi în Eu. Acum trebuie să-şi aducă în faţa sufletului reprezentarea că un demon ar fi pus stăpânire pe trupul său fizic şi pe cel eteric, iar Eul şi trupul astral nu ar mai putea să intre iarăşi în locuinţele lor, iar el trebuie să-şi cheme în faţa sufletului la trezire următorul lucru: Ce ai gândit, ce ai făcut cu puţin timp înainte de trezire? Esoteristul avansat face acest lucru înainte de trezire, cu conştienţă deplină.

Pentru început nu îşi poate da seama că a gândit sau a făcut cumva ceva. Dar după ce a urmărit un timp mai îndelungat acest gând, vine mai întâi fugitiv, apoi luând forme tot mai stabile, gândul: Tu i-ai mulţumit divinităţii că îţi este dat cu bunăvoinţă să te sălăşluieşti iarăşi în templul construit de ea şi să îl ocupi pe acesta din nou. Din dumnezeiesc suntem născuţi: *Ex Deo nascimur*.

Această propoziţie, acest trison trebuie să ni-l repetăm în fiecare dimineaţă şi în acest timp să percepem sentimentul celei mai profunde recunoştinţe pentru faptul că am coborât din nou conştienţa noastră de Eu (Pământ) în templul care ne-a fost construit pe parcursul dezvoltărilor Saturn, Soare, Lună de către divinitate.

La moarte nu mai avem conştienţa noastră de Eu pământeană. În timpul vechii Atlantide, oamenii intrau cu conştienţă luminoasă în lumile spirituale, acest lucru s-a pierdut însă în timpul postatlantean, în aceeaşi măsură în care s-a luminat conştienţa de Eu pământeană. În a patra perioadă postatlanteană, frica faţă de conştienţă ca de umbră, de starea necunoscută era atât de mare, încât în

acest timp a fost pusă în circulaţie expresia: Mai bine cerşetor [în lumea de sus decât rege în regatul umbrelor [Nota 24]]. Devenise, într-adevăr, după moarte totul ca o umbră.

Prin evenimentul christic, acest lucru a devenit altfel, iar prin preluarea lui Christos în noi putem să trecem conştienţi după moarte în lumea spirituală, asta înseamnă I.C.M. Acest trison trebuie meditat cu sentimentul celei mai profunde cucernicii. Conştienţa Eului dumnezeiesc ne ajută la aceasta. Trebuie să se nască în noi, pentru ca prin această conştienţă să putem pătrunde în lumea spirituală: P.S.S.R.

ei = revelare a dumnezeiescului înăuntrul omului, în faţa căruia se dă înapoi veneraţia sfioasă.

oe = exprimă acest lucru şi mai mult. Aici, omul se simte închis în forma sa, iar afară divinitatea ce acţionează.

München, 12 martie 1913
Însemnarea A

Este sarcina noastră de a ne lămuri în orele noastre esoterice privitor la meditaţia noastră. Trebuie să ne punem în stare de aşteptare şi să fim pregătiţi pentru faptul că lucrurile vin altfel decât ne-am gândit. Esoteristul trebuie să-şi schimbe învăţăturile. Chiar şi în viaţa zilnică trebuie să-şi schimbe conceptele şi să evalueze lucrurile altfel, să le acorde o altă semnificaţie decât a făcut-o până acum. Vom vedea cum poate fi cazul, spre exemplu, cu exerciţiile noastre. Există adesea plângeri despre adormirea la exerciţiul de seară. Esoteristul este înclinat să considere acest lucru o lipsă. În realitate, acest lucru e altfel. Adormirea poate să însemne chiar un progres. Sigur că trebuie să ne străduim să rămânem treji la exerciţiu.

Dacă suntem totuşi potopiţi de somn, atunci aceasta nu e o greşeală. Se poate chiar ca după adormire exerciţiul să meargă mai departe. Dacă ne trezim iarăşi noaptea sau de-abia dimineaţa, trebuie să încercăm să ne amintim unde a fost întrerupt exerciţiul de către somn. Atunci avem sentimentul ca şi cum exerciţiul ar fi mers mai departe, ca şi cum ceva ar fi lucrat mai departe în noi. Acest lucru poate atunci să însemne treptat un progres şi încetul cu încetul să aibă ca efect intrarea în lumea spirituală. Ne este spus întotdeauna că cel instruit trebuie să fie pe deplin conştient în lumea spirituală. Se poate, însă, să intervină şi aşa ceva, că omul este în lumea spirituală doar pe jumătate conştient la început. Aceasta nu este o greşeală, dacă elevul încearcă apoi, în stare de trezie, să-şi amintească – deplin conştient de ceea ce s-a petrecut în timpul somnului său.

Faptul că elevul îşi pierde atât de uşor conştienţa şi cade în somn provine din aceea că tot ce trăim în lumea fizică este Maya, iar ceea ce am trăi în lumea spirituală fără a fi pregătiţi ne-ar cutremura. De aceea entităţile mai înalte estompează conştienţa noastră până ce cucerim atâta forţă, încât să păşim în faţa trăirilor cutremurătoare şi să le putem suporta. Noi adormim pentru că nu ne este încă *permis* să le trăim. Când am devenit treptat maturi prin visele noastre şi alte trăiri pentru a suporta ceea ce e cutremurător, atunci nu ne mai apare atât de îngrozitor. Căci noi suntem atât de mult înconjuraţi de Maya, încât în tot ce suntem şi ce facem suntem încâlciţi în ea. Dacă observăm, spre exemplu, cele patru mici propoziţii pe care oamenii le consideră mereu adevărate, atunci putem vedea imediat cum ne înşală cuvinte pe care le folosim zilnic. Cele patru propoziţii sunt: „Eu sunt" – „Eu gândesc" – „Eu simt" – „Eu vreau". Dintre toate acestea, doar prima este realmente adevărată „Eu sunt". – Astfel ne va deveni clar

faptul că gândurile noastre adesea nu sunt gândite de noi înșine, ci sunt impuse din afară: prin relațiile sociale, prin alte condiții, prin mediul omului. Omul este stimulat din afară să gândească, să simtă sau să facă una sau alta. Este tocmai marea iluzie atunci când omul spune: eu gândesc, eu simt, eu vreau.

Dacă omul ar fi devenit ceea ce au vrut ierarhiile care progresează, atunci toate acestea ar fi devenit altfel, atunci omul ar fi trăit în somn o lume imaginativă, însă altfel decât era pe vechea Lună. Imaginile pe care le-ar fi văzut în această stare, şi le-ar fi adus aminte ziua, ele l-ar fi condus şi fructificat în viaţa sa. – Acum, însă, Lucifer a luat în stăpânire gândurile noastre şi astfel ne-a tulburat lumea imaginativă. El gândeşte în tot ce este în noi. Când pătrundem acum în lumile spirituale şi dobândim vederea, atunci trăim acest lucru, faptul că Lucifer gândeşte aşa în noi, iar acest lucru este ceva foarte cutremurător ca trăire. De aceea bunele entităţi dumnezeieşti îl învăluie pentru noi pe Lucifer, pentru a ne proteja. Aşadar *nu* Lucifer este cel care întunecă conştienţa noastră de noapte.

Vedem, aşadar, cât de greşit este să spunem: eu gândesc. Esoteristul poate să recunoască acest lucru clar chiar şi aşa, atunci când îşi face meditaţia. Aici se năpustesc gândurile asupra lui, iar el nu poate scăpa de ele, în ciuda tuturor sforţărilor. El e foarte trist că lucrul merge atât de rău, dar face totuşi experienţa, în acest timp, că nu el face gândurile care sunt cu atât de mult mai puternice decât el însuşi. El vede tocmai că şi visele, care atât de des sunt de neînţeles, îi vin din afară. În realitate, majoritatea, aproximativ două treimi din gânduri vin de la Lucifer. Acela gândeşte în om. Despre gândire, oamenii îşi fac în general reprezentări greşite. Valoarea gândirii nu constă în cantitatea de învăţătură, de înţelegere şi de ştiinţă, ci în

modul în care înaintăm prin gândire, în genul de forţe ce se dezvoltă prin aceasta. Acest lucru se poate vedea, spre exemplu, la învăţaţii care au multe cunoştinţe, dar din punct de vedere spiritual nu sunt totuşi mai departe decât pe vremea studenţiei lor. Se spune despre astfel de persoane că sunt uscate, iar clarvăzătorul poate să vadă asta în realitate, cum trupul astral este stafidit. Ar trebui să se spună: Nu eu gândesc, ci Lucifer gândeşte în mine. — Dacă Lucifer nu ar fi intervenit, atunci oamenii, dacă ar fi dorit ceva în stare de trezie, ar fi avut imagini din amintire, iar acestea i-ar fi condus, şi nu condiţiile exterioare. Dacă omul devine conştient de faptul că alte fiinţe gândesc în el, atunci poate să spună: *Mă gândeşte pe mine*. Se poate să aibă un efect bun asupra lui, dacă leagă aceasta de simţământul corect, şi anume de cucernicie.

La al doilea cuvânt: „Eu simt" este mai uşor de acceptat faptul că e cu totul greşit. Pornirile şi poftele care trăiesc în noi nu sunt produse de noi, ci ele ne stăpânesc în mare parte pe noi. Două treimi din aceste simţăminte, în cel mai bun caz jumătate, provin de la fiinţe luciferice şi ahrimanice, prin intermediul Mayei din lumea senzorială exterioară. Cu simţirea omului ar fi fost, de asemenea, cu totul altfel, dacă ar fi acţionat doar entităţile care progresează. Atunci omul ar fi fost noaptea într-o lume de imagini primordiale. Acolo ar fi văzut, spre exemplu, imaginea primordială a unei flori. Când ar fi văzut floarea pe timp de zi, ar fi văzut în acelaşi timp imaginea primordială drept forţe eterice care joacă în jurul plantei. Astfel ţes şi prin om forţe, iar dacă îşi face acest lucru simţământ şi concepţie, atunci aceasta poate avea un bun asupra lui. El poate să cunoască planta ca fiind ceva înrudit fiinţial cu el şi să-şi aducă din nou în conştienţă faptul că toate fiinţele aparţin la un loc, în cuvintele mantrice: *Mă*

ţese pe mine. Dar aceasta trebuie să aibă loc cu simţirea corectă, cu sentimentele de recunoştinţă.

La ultimele cuvinte: „Eu vreau" este cel mai clar de acceptat că este o iluzie. Trebuie să posedăm doar puţină cunoaştere exoterică de sine pentru a accepta că este, de fapt, o prostie să spui: eu vreau. Dacă ar fi lucrat asupra omului doar ierarhiile care progresează, atunci nu s-ar fi ajuns la această iluzie. Dar, prin influenţele ahrimanice, el a ajuns în marea iluzie. Întreaga lume exterioară este Maya. Dacă avem în faţa noastră o floare tăiată, atunci ea nu este niciun adevăr. Adevăr este floarea doar atunci când, stând în pământ, este unită cu rădăcina. Tot astfel este cu omul. El nu este de gândit cu adevărat separat de restul lumii. Aşa după cum planta este unită cu pământul, tot astfel omul este unit cu cosmosul şi forţele sale. Doar prin forţele ahrimanice a ajuns să se simtă omul în Maya fiinţă singulară, separată. Dacă ar fi devenit ceea ce vroiau ierarhiile care progresează, atunci ar fi rămas mereu conştient de faptul că se revarsă prin el forţe ale lumilor. Esoteristul poate să-şi aducă acest lucru în conştienţă, să se simtă unit cu aceste forţe cosmice, să se considere activ în forţele ţesătoare ale lumilor şi în domnia vălurită, unduitoare a acestor forţe. Aceste cuvinte nu sunt alese dintr-o afectare, ci ele conţin ca simţământ ceea ce trebuie să fie trezit în noi prin ele. Iar impulsurile noastre de voinţă trebuie să fie influenţate şi prin fiinţele cosmice ce acţionează, ce domnesc, prin faptul că ne spunem: *Mă acţionează pe mine*. Însă trebuie ca această mantră să fie mereu unită cu sentimentul veneraţiei.

Aceste trei formule: *Mă gândeşte pe mine* şi cucernicie, *Mă ţese pe mine* şi recunoştinţă, *Mă acţionează pe mine* şi veneraţie şi închinăciune, esoteristul le poate folosi în diferite moduri drept meditaţie, fie împreună, fie

separat, în diferite momente ale zilei, chiar şi între alte ocupaţii. Ele pot avea un mare efect asupra lui. Au existat oameni care au lucrat pe timpul unei întregi încarnări cu aceste formule şi au ajuns cu aceasta departe.

Întotdeauna trebuie, însă, să stea pentru esoterist drept meditaţie centrală ceea ce este cuprins la un loc în cele zece cuvinte şi formează întotdeauna încheierea acestor consideraţii: zicerea rosicruciană. Trebuie să simţim cât de plin de înţelepciune sunt alese aceste cuvinte, astfel încât deja din sunet se poate cuprinde sensul profund. Nu degeaba începe zicerea cu doi *e*: *Ex Deo*. Căci cu aceste cuvinte se spune că omul coboară la trezire dintr-o lume dumnezeiesc-spirituală sau este născut în corpul său fizic. Iar acest corp nu este, aşa cum se crede adesea, ceva inferior. Ceea ce rămâne culcat în pat la omul de astăzi, atunci când se trage afară în somn, acest lucru este inferior doar pentru că el l-a stricat pe parcursul încarnărilor, în cadrul eredităţii. În felul în care i-a fost dat omului corpul la origini, el este un templu sfânt, o mare operă de artă. Iar modul în care percepe omul la întoarcerea în trupul fizic, la trezire, acest lucru este exprimat prin cei doi *e* din *Ex Deo*. Vocala *e* înseamnă întotdeauna mirare bucuroasă. *O* în *Deo* înseamnă apoi cuprinderea trupului fizic şi a celui eteric prin intermediul sufletului, aşa cum sunetul o înseamnă întotdeauna o cuprindere. La aceasta se adaugă însă un alt simţământ, un fel de sfioasă retragere tremurătoare din faţa acestui sanctuar. Acest lucru se află în *a* din *nascimur*. Prin *i* al acestui cuvânt este exprimată calitatea de Eu sau conştienţa de sine, care se trezeşte prin cufundarea în trupul fizic şi în trupul eteric. *U* din ultima silabă înseamnă încheierea unirii.

În următoarele trei cuvinte rămâne cel din mijloc întotdeauna nerostit, pentru că atunci trebuie să ne umplem de ceea ce nici măcar prin sunete senzoriale nu trebuie sugerat. În aceste cuvinte trebuie, nu doar cu înţelegerea, ci în simţire să trăim deja prin reverberaţia sunetelor cum omul se revarsă în Christos, în lumea spirituală, la părăsirea corpului. În *i* din *In* simţim entitatea omului care se ridică afară, în o din *morimur* lumea spirituală care îl primeşte, gata să îl cuprindă. Apoi, urmează încă o dată *i* şi *u*, în care se poate trăi faptul împlinit al Eului cuprins de Christos.

La ultimele patru cuvinte, consoanele joacă rolul principal. *p r* în *Per* înseamnă ceva ce este aşezat într-un anumit raport, aşadar, aici sufletul care a ajuns în raport cu lumea spirituală. Cei doi *s* de la începutul următoarelor cuvinte sunt unduirea, vibraţia sufletului, ţeserea vălurită a spiritului în el, care este exprimată în fizic şi se arată în configuraţia măduvei spinării. În cei doi *t* se exprimă fiinţa individuală a omului care trăieşte în spirit. În *r* de la ultimul cuvânt ne vorbeşte pur spiritualul, absolutul, liniştit voitorul, din care izvorăşte lumea spirituală ţesătoare, unduitoare, care mai vorbeşte încă o dată prin cei doi *s* din ultimul cuvânt.

Astfel avem deja în sunetele acestor zece cuvinte un lucru ce trebuie să fie activ în simţirea noastră, dacă îl cuprindem corect. Despre multe dintre cele date în aceste consideraţii s-a vorbit deja mai înainte; aceste lucruri chiar trebuie privite din puncte de vedere diferite.

Însemnarea B

Mă gândeşte pe mine
Mă ţese pe mine
Mă acţionează pe mine

Un simţământ ca de trup spiritual plin de lumină, încălzitor trebuie să avem, care a fost produs în noi prin forţa mantrei.

Lucifer se apropie de noi la adormire.

Ahriman se apropie de noi atunci când corpul este părăsit de trupul astral şi de Eu.

Berlin, 16 martie 1913
Însemnarea A

Mai întâi s-a vorbit despre Oda Waller [Nota 25], despre faptul că într-un timp scurt a fost atât de intens legată de mişcarea noastră, întrucât făcea parte dintre spiritele care, aparţinând ea însăşi de un timp ulterior, s-a simţit cu totul înrudită cu mişcarea noastră, care şi ea este, de fapt, ceva ce poate să ajungă în drepturile sale de-abia în timpuri ulterioare; despre faptul că doctorul a putut să ţină sărbătoarea pentru morţi şi că aceasta era întru totul în rezonanţă cu cuvintele: „Îi vom rămâne fideli, aşa cum ea ne-a fost fidelă."

Una din expresiile din viaţa obişnuită, care sunt de fapt cu totul Maya, este: „Eu gândesc", „Eu simt", „Eu vreau". Doar atunci când spunem „Eu sunt" spunem ceva adevărat. În ceea ce priveşte gândurile noastre, putem observa adesea cum ele se înghesuie din toate părţile asupra noastră, când vrem, de fapt, să le excludem. Acest lucru dovedeşte că nu gândim noi înşine, ci că se gândeşte în noi. Acuma, dacă ar fi acţionat în noi doar divinităţile

care progresează, cele bune, nu am fi ajuns niciodată la iluzia de a ne închipui că *noi* gândim. Noi m fi văzut în jurul nostru noaptea, în loc de a cădea în somn adânc, lipsit de vise, o mare imaginaţiune a gândurilor şi reprezentărilor noastre în jurul nostru, dar pătrunsă cu totul de viaţa, de substanţa fiinţelor mai înalte. Ne-am aduce aminte atunci de aceasta peste zi şi am şti întotdeauna că în gândurile noastre este de fapt viaţa entităţilor mai înalte. Dar acum a acţionat Lucifer şi s-a întreţesut cu totul în viaţa noastră de gânduri. Dacă ar apărea acum noaptea imaginaţiunea, am vedea la ea cum aproape întreaga noastră viaţă de gânduri a devenit luciferică. Iar peste zi am simţi în permanenţă acest lucru ca pe ceva îngrozitor: Lucifer gândeşte în mine. Pentru a proteja oamenii de acest lucru, vine noaptea somnul inconştient peste noi, iar noi trăim în ideea-maya că gândim noi înşine. Dar ca esoterişti trebuie să învăţăm totuşi să ne uităm în ochii adevărului; iar forţa de a suporta gândul că Lucifer gândeşte în noi o dobândim atunci când medităm mereu în cucernicie, cu totul pătrunşi de cucernicie, propoziţia mantrică: *Mă gândeşte pe mine*.

Mai simplu decât în viaţa noastră de gânduri este de recunoscut în viaţa noastră de simţire faptul că nu suntem noi înşine stăpâni pe viaţa noastră de simţire. Sentimentele se învolburează în noi, iar adesea putem foarte puţin să le stăpânim noi înşine. Dacă dezvoltarea noastră ar fi rămas şi aici doar în legătură cu puterile care progresează, atunci am fi văzut noaptea, în imaginaţiuni, cum sentimentele noastre sunt din aceeaşi substanţă cu ceea ce se întreţese drept viaţă prin marele regn de viaţă al naturii. Am vedea imaginile eterice primordiale ale plantelor (cu totul diferite de plantele fizice) şi am şti că ceea ce pulsează aici prin regnul eteric de viaţă se află şi în sentimentele noastre. De acest lucru ne-am aduce aminte peste zi, atunci când am

privi natura exterioară. Dar acum a acţionat Ahriman înăuntrul tuturor acestora. Şi astfel putem spune, în cazuri favorabile, că în două treimi, dar în majoritatea cazurilor mai degrabă în trei pătrimi din sentimentele noastre trăieşte Ahriman şi doar într-o foarte mică parte divinităţile bune. Iar acest lucru l-am vedea noaptea în imaginaţiune pentru că am rămâne conştienţi, iar peste zi, când am privi natura aici afară, am şti că în sentimentele noastre, care sunt înrudite cu ţesere din regnul viului, trăieşte Ahriman. Iar acest lucru l-am simţi îngrozitor: Ahriman simte în noi. Din nou, pentru a dobândi forţă ca să suportăm acest adevăr, trebuie în intensă recunoştinţă faţă – divinităţile bune, care totuşi nu ne-au părăsit cu totul, să meditäm propoziţia: *Mă ţese pe mine*.

Şi în ce priveşte impulsurile noastre de voinţă este mai mult decât limpede că aproape întotdeauna voinţa noastră este determinată de cauze din *afara* noastră, că atracţiile şi stimulările lumii exterioare ne împing către acţiunile noastre. Şi aici, dacă nu ar fi intervenit Lucifer şi Ahriman, am fi văzut noaptea acţiunea fiinţelor spirituale şi ne-am fi simţit una cu acestea. Iar peste zi nu am fi ştiut nici aici altceva decât să acţionäm în consens cu ceea ce este vrut prin fiinţele spirituale, prin divinităţile bune. Voinţa *noastră* ar fi voinţa lumii spirituale. Dar acum a acţionat şi înăuntrul acestui lucru influenţa lui Ahriman şi acest fapt ar trebui, de asemenea, să-l vedem şi să-l ştim peste zi, iar forţa de a purta acest lucru o primim prin faptul că, în adâncă veneraţie şi cinstire pentru înaltele fiinţe spirituale, meditäm: *Mă acţionează pe mine*.

Astfel vedem că cele menţionate mai sus: „eu gândesc, eu simt, eu vreau” ne sunt date, de fapt, drept Maya în viaţa noastră obişnuită, deoarece nu suntem în stare să suportăm adevărul. Iar meditaţia mantrei: *Mă*

gândeşte pe mine – Mă ţese pe mine – Mă acţionează pe mine poate, deja prin ea însăşi, fără alte meditaţii, să îl aducă pe om cu o smucitură enormă înainte în lumea spirituală.

Şi următorul lucru, despre litere, are mare semnificaţie în aceste mantre. *Es denkt mich – e e i* este apropierea de o altă fiinţă în sfială şi veneraţie, *i* este a deveni una cu această fiinţă de care ne apropiem, *d* (Tau) sugerează însă simţământul de a-mai-fi-separat în veneraţie.

În *Es webt mich* avem aceleaşi vocale *e e i*, dar în locul lui *d* este *w*, o apropiere mult mai intimă. Ţesem şi vălurim cu totul dincolo în cealaltă fiinţă, aspectul vălurit al lui *w* ne poartă de la sine dincolo.

În *Es wirkt mich* este totul în întregime răsturnat: *e i i*. Suntem cu totul în cealaltă fiinţă, acţionăm de acolo, am devenit cu aceasta întru totul una.

Şi cele zece cuvinte ale zicerii rosicruciene sunt ordonate în aşa fel, încât literele sunt semnificative. În *Ex Deo nascimur* avem dispoziţia pe care o putem simţi la trezire faţă de corpul nostru, *e e o a i u*: În *e* avem sfiala de a ne apropia de corpul nostru, de corpul nostru fizic şi eteric, pe care divinităţile le-au construit pe parcursul unor mari perioade ale lumii, *o* este voinţa de a cuprinde, *a* retragerea în veneraţie grozavă, ca şi cum ar fi prea mare şi sfânt, *i* = a-vrea-să-devii-una, *u* = adunând toate acestea la un loc.

In (Christo) morimur: zicerea în care avem acest cuvânt de nerostit. Aceasta o putem numi dispoziţie-post-mortem, moarte întru Christos *i i o o i u*, – a fi una, a cuprinde, a deveni cu totul una, toate acestea la un loc.

Per Spiritum Sanctum reviviscimus. În aceasta este exprimată şi ajungerea la conştienţa de *sine* în sferele în

care intrăm după moarte. Aici sunt consoanele mai importante, *p r* – a-se-simţi-pus-înăuntru. *i* este pentru sentimentul de eu, realizarea-că-eşti-un-Eu, conştienţa de sine în starea-post-mortem. *s* forma coloanei vertebrale. Astfel au aşezat maeştrii aici înăuntru tainele cuvântului creator, şi sunt de găsit tot mai multe taine în aceasta (entitatea omului structurată în zece părţi).

Însemnarea B

Mai întâi a fost menţionată moartea lui Oda Waller şi s-a spus că ea era unul din acele spirite care au coborât pe Pământ înainte să fi fost cazul, în parcursul obişnuit al lucrurilor, şi că de aceea – tot astfel precum întreaga noastră mişcare – aparţineau de fapt de un timp ulterior şi niciodată nu s-au simţit acasă pe Pământ. De aceea se şi familiarizase atât de intens cu mişcarea noastră, iar în foarte scurt timp şi cu impulsul christic; atât de intens se familiarizase, încât după vârsta în care Christos părăsise trupul, nu [mai] putea trăi. Fusese dorinţa ei arzătoare să fie înconjurată doar de teosofi atunci când urma să-i fie îngropat corpul, lucru care s-a şi întâmplat aşa. Şi laitmotivul principal al comemorării decedatei a fost: Îi vom rămâne fideli, aşa cum ea ne-a fost fidelă.

Unele lucruri sunt valabile pentru viaţa obişnuită, ce devin însă altfel pentru lumile spirituale. Astfel trebuie să încercăm mereu aici pe Pământ, să menţinem viaţa, fie ea şi a noastră proprie. Dar, cu toate acestea, se poate ca atunci când cineva este chemat din trup prin puterile spirituale, un asemenea om care a fost unit cald şi în sens sfânt cu noi, chiar şi în afara trupului să poată deveni unul dintre cele mai mari ajutoare ale noastre.

Astfel, nici nu este corect dacă suntem de părere că ar fi mereu ceva nepotrivit să fi adormit la meditație. Poate să însemne chiar și continuarea meditației într-o altă stare de conștiență.

Unul din acele lucruri care au valoare chiar numai pentru viața obișnuită, dar în fond sunt cu totul și cu totul Maya, este modul nostru de a spune: eu gândesc, eu simt, eu vreau. Doar atunci când spunem: „Eu sunt" spunem, de fapt, ceva corect. Atunci când observăm cum acționează gândurile prin noi, putem să ne dăm seama că marile spirite ale lumilor gândesc prin noi. Dacă doar spiritele care progresează normal și nu și Lucifer și Ahriman ar fi acționat asupra noastră, astăzi, în loc să cădem într-un somn adânc, inconștient, am vedea noaptea gândurile și reprezentările noastre ca o mare imaginațiune în fața noastră, dar întru totul pătrunse de substanța spiritelor mai înalte. Amintirea acestui lucru ne-ar rămâne apoi ziua, iar noi am ști că entitățile dumnezeiești gândesc în noi. Acum, însă, a acționat Lucifer și este aproape în întregime Lucifer cel care gândește în noi, iar ca să nu vedem acest lucru și noaptea, el ne este acoperit, astfel încât nu e nevoie să umblăm în timpul zilei cu necontenita amintire în noi: Lucifer mă gândește. Iar în acest fel suntem protejați prin Maya: Eu gândesc.

Ca esoteriști, trebuie să cuprindem toate aceste lucruri, iar forța pentru asta o dobândim prin faptul că medităm mereu cu cucernicie: *Mă gândește pe mine*.

Și mai greu de distins este Maya lui „Eu simt". Noi știm că nu suntem stăpâni, în cel mai bun caz poate peste două treimi, dar cel mai adesea peste trei pătrimi din sentimentele noastre. Dacă nu ar fi intervenit Ahriman, noaptea ne-am vedea sentimentele ca pe viața care în marele regn al plantelor, afară, în natură. Am vedea

imaginile eterice primordiale ale plantelor, cu totul altfel decât plantele fizice, iar în ele ţesând sentimentele noastre. Ziua ne-am aminti de aceasta, când am observa natura exterioară; dar prin faptul că a acţionat Ahriman, acest lucru ne este acoperit. Altfel, ar trebui să fie ceva îngrozitor pentru noi, să trăim noaptea modul în care acţionează Ahriman în noi, iar ziua să îl vedem pe Ahriman ţesând în natură.

Din nou, pentru a primi forţa să suportăm acest lucru, cu recunoştinţă faţă de bunele divinităţi care trăiesc şi în noi, trebuie să medităm: *Mă ţese pe mine*.

Şi chiar şi despre impulsurile noastre de voinţă ştim că este *o Maya* atunci când spunem: „Eu vreau". Ar *trebui* să se spună şi aici cu privire la voinţa noastră pentru acţiune: Ahriman vrea în mine. Iar forţa de a suporta acest lucru ne-o aduce meditaţia: *Mă acţionează pe mine*.

Aceste trei mantre ne pot duce, toate, o mare bucată înainte în lumea spirituală, dacă sunt pătrunse întotdeauna cu totul de sentimentele corespunzătoare.

Şi succesiunea literelor este semnificativă aici: *Es denkt mich*: *e e i*. e se referă la „sfială" şi „veneraţie", la tot ceea ce se apropie aici de noi.

i, la a deveni una cu fiinţa de care ne apropiem. Prin *d* – de la „denkt" –, însă, se mai simte o separare în primele două cuvinte.

Es webt mich. Din nou *e e i*, dar un *w* în locul lui *d* dă deja mai puţină separare. Ţesem şi unduim deja dincolo în cealaltă fiinţă.

Mă acţionează pe mine: *e i i*. Acum este tocmai invers; suntem înăuntru în cealaltă fiinţă şi acţionăm dinăuntrul ei spre afară.

Şi cele zece cuvinte ale zicerii noastre rosicruciene sunt ordonate astfel:

e e o a i u:
e:
o:
a:
i:
u:
i i o o i u:
p s s r:
p r:
s:
Ex Deo nascimur.
a se apropia sfios de trup, aşa cum ne-a fost dăruit de divinităţi.
a vrea să cuprindem, să înconjurăm.
a păşi înapoi în venerație deosebită, ca şi cum ceea ce este trăit ar fi prea mare şi prea sfânt.
a vrea să devii una.
toate vocalele precedente învăluite la un loc.
In Christo morimur – o dispoziţie-post-mortem.
Per Spiritum Sanctum reviviscimus. consoanele sunt mai semnificative decât vocalele:
a-se-simţi-pus-înăuntru,
a se realiza drept Eu, sentimentul de Eu conştienţa de sine post-mortem.

Astfel au tăinuit în această zicere, din cuvântul creator al lumilor, Maeştrii înţelepciunii şi ai armoniei sentimentelor. Noi nici nu putem să realizăm acest lucru în noi suficient de mult, căci se află taine tot mai adânci în zicerea noastră.

Zece cuvinte, entitate înzecită a omului, din care al cincilea conţine numele de nerostit.

Însemnarea C

Vocalismul zicerii rosicruciene

E.D.N. Noi venim din lumea spirituală. Intrăm în templul sfânt pe care ni l-a construit divinitatea din forţe dumnezeiesc-spirituale: în templul trupesc fizic. Sfântă sfială, admiraţie în faţa splendorii se exprimă în *e d*; iar în *eo* se află a-fi-cuprins de acest templu al trupului. În *na* se exprimă o anumită frică, din sentimentul propriei nevrednicii, iar faţă de splendoarea darului dumnezeiesc a acestui templu o tresărire înapoi. În *i* iarăşi dăruirea plină de încredere, iar în *u* iarăşi deplina uniune cu corpul fizic şi, astfel, în acelaşi timp, cu conştienţa pământeană.

I.C.M. *I* care răsună de trei ori, mereu întărit din nou, înseamnă cuprinderea propriei noastre interiorităţi, adâncirea-înăuntru, a-vrea-să-devii-una cu Christos. În o şi în u se află deplina dedicare, unire de sine cu Christos. Prin această mantră trebuie produsă conştienţa-post-mortem. Dacă viaţa în trupul fizic ne ajută la conştienţa pământeană, tot astfel moartea în Substanţa-Christos în I.C.M., la conştienţa-post-mortem.

P.S.S.R. Trebuie să producă conştienţa de sine, aşadar conştienţa de a putea trăi în Sinea superioară care se ridică din cea inferioară. – Aici nu vocalele, ci consoanele sunt predominante. *s* exprimă ieşirea omului din poala divinităţilor. Când a răsunat cândva sunetul *s* prin spaţiul lumilor, a fost creată coloana vertebrală a omului. Dar aspectul vălurit, unduit din *s* este şi semnul lui Lucifer, al şarpelui. Pe acesta trebuie să îl depăşim, pentru a câştiga realitatea lui P.S.S.R.

Însemnarea D

a:
i:
e:
o:
u:
d(t):
p:
w:
s:
E.D.N.
I.C.M.
P.S.S.R.
dedicarea şi vrerea
deplina dedicare – devenirea una
închinăciune (venerație față de entitățile dumnezeiești înalte)
cuprinderea iubitoare
adunarea împreună (toate cele dinainte)
punerea-pe-sine-însuşi
punerea-față-în-față-cu-sine
întreţeserea cu acţiunea dumnezeiască
cunoaşterea sau conştienţa (legătură cu măduva spinării)
conştienţă pământeană
conştienţă-post-mortem
conştienţă de sine de la o încarnare la alta.

Însemnarea E

e – impunând venerație sfioasă
b – ceva îngrădit individual, închis
w – ceva vălurit, mergând fără granițe în lărgime

i – dând impuls
a – ceva insuficient, legat de dor
o – ceva cuprinzător
u – mai mult în adâncime trăgând înăuntru cuprinzător
Per – ceea ce dă legătură
S – a căuta spiritualul (reprezentat şi în vertebra dorsală)

Haga, 21 martie 1913 (Vinerea Mare)

Consideraţiile noastre de astăzi vor fi dedicate modului în care sufletul se poate ridica în lumile spirituale. Cine se supune regulat şi cu răbdare şi sârguinţă exerciţiilor sale, acela trebuie să ajungă mai departe; contează doar ca el să-şi şi observe progresul.

După meditaţie este bine să lăsăm să intervină o pauză de linişte, să facem sufletul cu totul gol şi doar să aşteptăm ce imaginaţiuni ne vin din lumi mai înalte. – Mult depinde şi de dispoziţia, starea sufletului nostru: numai cu deplină închinăciune şi bucurie, numai cu cea mai mare dăruire trebuie să ne îndreptăm spre exerciţiile noastre. Trăirile care apar sunt foarte diferite, în funcţie de individualitate şi de karma celui care meditează. Din plenitudinea acestora aş dori să scot în evidenţă două:

Una este cea de a fi ridicat afară în spaţiu, în nemărginire. Ne simţim ca şi extinşi, ca ridicaţi în sus; de aceasta este, desigur, legată o părăsire a corpului. În timpul acestei ridicări în înălţimi se vede o roşeaţă; nori gălbui-roşiatici vin către noi, din care se cristalizează treptat figuri. Această trăire provoacă un sentiment de încântare, de mare fericire.

Pe lângă aceasta apare o a doua trăire, cea a scufundării în jos, a cufundării în adânc. Aici avem un sentiment de îngustare, de strângere. Entităţile spirituale pe care le percepem la această scufundare ne apar în străluciri de culoare albastru-violet. Ele provoacă în noi un sentiment de înfiorare şi îl dispun pe om să facă un fel de autoprivire asupra lui însuşi. Ele îi arată omului cum este el în realitate, toate greşelile şi erorile sale, toate slăbiciunile sale morale în întreaga lor mărime şi abjecţie.

Noi suntem, desigur, deja orientaţi într-acolo prin retrospectiva pe care o realizăm în fiecare seară; dar cu conştienţa fizică omul nu este capabil, totuşi, să cunoască atât de clar. Aceste fiinţe care apar din adâncime ne fac în stare să vedem cu claritate ceea ce este provocat în noi prin greşelile obişnuinţelor şi gândirea greşită. Entităţile care ne apar în lumina albăstrui-violetă şi ne aduc greşelile pentru a le privi aparţin de îngeri, în timp ce cele superioare, figurile roşiatic-gălbui, care rostesc imediat judecata dreptăţii pedepsitoare, aparţin de arhangheli. Aceste trăiri pot să se apropie şi în alt mod de om, anume prin sunete, tonuri. Acest lucru este atunci cu mult mai înfiorător şi mai greu de suportat, dacă în acest fel îi este vestită judecata, cu glas de tunet, de către arhanghel. Dar dacă omul a ajuns până la această oră, care apare după ce a avut apariţia cu Păzitorul Pragului, atunci trebuie să se fi dezvăţat de înfiorare (frică).

Doar pentru înţelegere menţionăm un exemplu, imaginaţiunea poate, însă, la fel de bine să arate altceva.

Figurile care se ridică aici din adâncime în tonuri albastru-violet, omul le poate vedea cu feţe pline de amărăciune şi de durere. Pentru noi şi greşelile noastre, aceste înalte entităţi simt întristare; acest lucru trezeşte în noi un sentiment de ruşine nemărginită. Dacă omul îşi

recunoaşte acum erorile, se căieşte de greşelile sale, atunci va vedea cum strălucesc de bucurie chipurile acestor fiinţe. Această unire între microcosmos şi macrocosmos trebuie să o simtă omul.

Entităţile care se coboară în nori roşiatic-gălbui asupra omului şi îl înconjoară în cerc, de câte ori este el centrul, îi provoacă ca dreptate pedepsitoare un sentiment de frică. Acestui lucru, însă, poate să i se alăture un sentiment de bucurie, dacă aceste entităţi îi arată ce posibilităţi de dezvoltare există în el şi cum depinde de el să le aducă la desfăşurare.

Întotdeauna, însă, când omul are aceste două trăiri, că aceste figuri constituite din norii roşiatici comprimaţi încearcă să se unească cu figurile care se îndreaptă în sus din adânc, ia naştere în el ceva ca un conflict. El aude clar o voce care spune:

Nu crede asta, crede ceea ce vine din propriul tău are aceeaşi valoare cu ceea ce vezi afară în cosmos!

Aceasta e vocea lui Lucifer, şi este cea mai mare ispită pe care omul o poate avea, deoarece Lucifer depăşeşte toate celelalte entităţi cu strălucirea sa, în privinţa frumuseţii, şireteniei şi ispitirii. El urcă de asemenea, ca şi entităţile albastru-violet, din adânc.

Clar trebuie să ne fie şi faptul că în aceste zone nu mai are semnificaţie forma. Spiritele formei, Elohimii, cum îi numeşte Biblia, îşi au semnificaţia lor pe Pământ. În cadrul lumilor spirituale găsim că noi ne putem ridica deasupra lor şi ne putem apropia de Spiritele mişcării.

Un lucru ar trebui să nu îl uităm niciodată: sentimentul de cea mai adâncă recunoştinţă faţă de entităţile mai înalte şi de lumile spirituale. Aşa cum esenianul privea în fiecare dimineaţă plin de recunoştinţă către apropierea astrului zilei şi se ruga să binevoiască să

apară – aşa ar trebui să ne întoarcem şi noi, cu recunoştinţă plină de veneraţie faţă de entităţile spirituale, în templul trupului nostru fizic, care în perioadele Saturn, Soare, Lună şi Pământ ne-a fost construit atât de măiestrit, singurul în care ne putem însuşi conştienţa pământeană: Ex Deo nascimur.

Şi apoi, cu acest sentiment câştigat, al veneraţiei şi recunoştinţei, să pătrundem cu trăirea înăuntrul spiritual-dumnezeiescului, cel care ne eliberează de cătuşele corporalităţii, ne aduce înăuntru în spiritual-suprasenzorial şi ne ajută să ajungem la cea mai mare beatitudine, care este atât de mare şi de grozavă, încât esoteristul nu îndrăzneşte să exprime numele fiinţei celei mai înalte: *In ———— morimur*.

Şi în sfârşit, în ultima componentă a zicerii noastre formate din zece cuvinte: *Per Spiritum Sanctum reviviscimus* este exprimată conştienţa de sine, care îl duce pe om dincolo, într-o nouă încarnare. Mult mai mult şi decât meditaţia despre cele trei componente ale acestei minunate ziceri, ce constă din 2 x 3 şi 1 x 4 cuvinte, ne va duce trăirea în consoanele şi vocalele sale*.

* Într-un alt suport de text, cu conţinut identic, mai urmează: E.D.N. – I. ———— M. – P.S.S.R.

Haga, 21 martie (Vinerea mare) şi 25 martie 1913

Dacă reuşim ca, după meditaţia noastră, să avem deplină linişte sufletească, prin aceasta poate să vină asupra noastră un sentiment ca şi cum ieşim în afară, în sus, deasupra noastră şi ajungem în atingere cu entităţi spirituale din jurul nostru. Acest sentiment merge împreună cu a-te-simţi-extins, o lărgire-de-sine într-o sferă deasupra noastră. Dar şi în jos putem să ieşim din noi

înşine şi ajungem atunci în atingere cu alte entităţi spirituale. Acest lucru merge împreună cu un sentiment de îngustare, coborâm adânc în noi înşine, simţim cum totul devine mai strâmt şi ieşim apoi din noi înşine pe calea în jos, aşa precum la celălalt sentiment pe calea în sus. Această ieşire-din-noi-înşine şi sentimentul însoţitor de lărgire dă un sentiment de beatitudine, este ca şi cum urcăm la entităţi spirituale care ne vin aici în întâmpinare. Când coborâm, întâlnim entităţi spirituale care ne permit să cunoaştem profund conştienţa lipsurilor noastre, iar noi devenim una cu aceste entităţi. Dar observăm atunci şi faptul că sfera în care ne aflăm în acest mod se leagă de sfera de deasupra noastră, şi că acum, în cunoştinţa lipsurilor noastre, simţim că entităţile spirituale care ne vin acolo în întâmpinare sunt răzbunătorii îngerilor, care vin să ne judece şi să ne pedepsească, arhanghelii cu sabia de foc. În schimb, simţim entităţile sferei de jos ca întristaţi de greşelile noastre şi simţim profund că nu doar noi suntem afectaţi de greşelile noastre, ci că entităţi spirituale, mesagerii, îngerii sunt întristaţi de greşelile noastre. Putem să trăim acest lucru fie doar în interior sau şi ca vederea unei imaginaţiuni colorate. În această ultimă situaţie, sfera se va extinde deasupra noastră în culori roşii şi roşu-gălbui, iar sub noi în culori albastre şi albastru-violet, în care se revelează entităţile spirituale. Dar cele două sfere se conectează una cu cealaltă şi ne simţim pe noi înşine mişcându-ne în ele, privind înapoi asupra corpului nostru ca la ceva ce am lăsat în urma noastră. La aceste trăiri putem să ajungem dacă meditǎm în mod just *Mă gândește pe mine*; iar dacă am putea să fim noaptea conştienţi de acţiunea divinităţilor bune, am putea să vedem aceste imaginaţiuni.

25 martie: Repetarea OS de la Berlin. *s* drept semn al lui Lucifer. Sentimente (manifestate acolo): Ahriman şi Lucifer. Zece cuvinte: entitate cu structură în zece părţi a omului, dintre care a cincea este ceea ce e de nerostit.

Haga, 25 martie 1913

Am văzut ultima dată ce se află în conştienţa noastră sus şi jos, cum vin de jos mesageri în culoare albăstrui-violetă, îngerii, în schimb de sus, precum cufundaţi în foc, vin arhanghelii, şi că se adună, într-o anumită măsură, într-o sferă înăuntrul căreia omul poate acum să privească.

Acum doresc să aşez o altă meditaţie în faţa sufletului vostru, care este atât de semnificativă, încât prin ea singură oameni cu strădanie spirituală înaltă şi-au deschis calea în lumile mai înalte. Trebuie să ne fie clar faptul că întreaga gândire terestră a noastră este, de fapt, cu totul greşită. Dintre expresiile: eu sunt, eu gândesc, eu simt, eu vreau, numai una este de fapt corectă, expresia: eu sunt. Toate celelalte sunt pe două treimi sau trei pătrimi greşite.

Am arătat deja de mai multe ori faptul: dacă ne-am fi dezvoltat doar după intenţiile divinităţilor bune, atunci nu ar exista un somn lipsit de conştienţă. Dacă numai spirite bune ar fi lucrat asupra noastră, atunci am avea în somn, chiar dacă nu în întregime, conştienţa de imagini precum pe vechea Lună, totuşi o imaginaţiune vie a acţiunii unduitoare a spiritului lumilor care ţese asupra noastră. Dar acum a intrat Lucifer în dezvoltarea noastră pământeană[12]. Şi pentru ca omul să nu îşi aducă din somn cunoaşterea îngrozitoare cumplită: Lucifer gândeşte în mine, – divinităţi bune i-au sustras conştienţa în timpul

[12] Un alt suport de text, care este identic în rest, are aici „entitatea noastră pământeană".

somnului. Iar astfel omul de astăzi spune: eu gândesc. Cât de greşit este acest lucru poate să observe orice esoterist care face experienţa că în clipa în care a început meditaţia sa, gânduri [despre întâmplări] care adesea se află mult înapoi în timp îl înconjoară zumzăind din toate părţile, fără ca el să se poate apăra de ele. De-abia mai târziu, prin exerciţiu îndelungat, ajunge el să devină stăpân peste gândurile sale şi să simtă în acelaşi timp adevărul mantrei: *Mă gândeşte pe mine*. Omul de astăzi, care gândeşte cu totul materialist, este foarte departe de acest lucru. Şi în conştienţa trează de zi îl preocupă aproape întotdeauna, nedorit, gânduri, reprezentări care vin din afară, ce sunt de gen luciferic.

Ce este, de fapt, materialismul? Motivele pentru materialism nu sunt aşa-zisele motive care sunt prezentate pentru acest lucru, ci este frica, frica de golul pe care îl găseşte omul înainte să păşească în lumile spirituale. În străfundul sufletului dormitează inconştient această frică şi ea îndeamnă omul să privească lucrurile doar în exterior, din perspectivă materială. – Dacă pătrundem trăind în marea gândire a lumilor, din care omul însuşi este doar un gând, dacă simţim cu sfială plină de veneraţie spiritualul din jurul nostru, atunci învăţăm să percepem tot mai mult Maya gândirii luciferice, minciuna lui „eu gândesc”. Da, tot mai mult vom avea sentimentul că acest „eu gândesc” este ca şi absorbit, ca mistuit de foc atunci când reuşim tot mai bine să pătrundem cu simţirea înăuntru, să ne dedicăm cu totul spiritual-sufletescului: *Mă gândeşte pe mine*. Întotdeauna trebuie, însă, să ne apropiem de el cu sentimentul celei mai adânci cucernicii.

Să luăm al doilea cuvânt: Eu simt. Dacă omul ar avea conştienţa sa în timpul somnului, atunci ar trebui să spună la trezire: Lucifer Ahriman simte în mine. Aşa cum gânduri

nevrute, fără număr, ne înconjoară zumzăind, tot astfel urcă şi sentimente în noi, despre care nu ştim de unde vin. Gândiţi-vă, numai, la toate acele porniri şi pofte care vor să fie satisfăcute. Acum, însă, divinităţile bune au estompat conştienţa omului în timpul somnului, iar astfel el crede că poate să pună pe bună dreptate: eu simt. – Cu sentimentul celei mai mari recunoştinţe faţă de entităţile înalte care ne formează trebuie să ne dedicăm celei de a doua mantre: *Mă ţese pe mine*.

Nu altfel decât cu gândurile şi sentimentele noastre stau lucrurile cu impulsurile noastre de voinţă. Conform adevărului, ar trebui să spunem: nu eu vreau, ci Ahriman vrea în mine. Căci majoritatea impulsurilor noastre de voinţă sunt stăpânite de Ahriman. – Acum, însă, esoteristul trebuie să se transpună cu sentimentul celei mai adânci veneraţii în faptul că entităţi mai înalte acţionează şi lucrează asupra lui. Acest lucru este exprimat în cea de a treia mantră: *Mă acţionează pe mine*.

Aceste trei mantre: *Mă gândeşte pe mine – Mă ţese pe mine – Mă acţionează pe mine* au valoare ocultă înaltă. Ele pot fi meditate separat sau împreună. Maeştrii înţelepciunii şi ai armoniei sentimentelor le-au dat ei înşişi şi au pus şi înăuntrul vocalismului lor ceva foarte precis.

Es denkt mich: doi *e*, un *i*; *e* este întotdeauna semnul sfielii sfinte şi admiraţiei cu care ne apropiem de divinitate. În schimb, *i* înseamnă dăruirea-de-sine, a-se-simţi-pe-sine-în-divinitate.

La *Es webt mich* avem din nou doi *e* şi un *i*, aşadar aceeaşi alcătuire de vocale; dar din *d* – „denkt" – s-a făcut un *w* – „webt". Această diferenţă trebuie să o simţim. Dacă în *d* se află o aşezare, o punere-pe-sine-însuşi, în *w* este sugerat ceea ce se vălureşte, ce este asemănător cu valurile

în acţiunea dumnezeiască, în care trebuie să pătrundem în întregime trăind.

La a treia mantră *Es wirkt mich* avem un *e* şi doi *i*. Din nou, *e* înseamnă sfiala cucernică şi admiraţia, *i* dublu, în schimb, cuprinderea intensă, a-se-simţi-pe-sine-în-divinitate, a fi una cu ea.

Dar niciodată nu ar trebui să medităm aceste trei mantre fără ca anumite simţăminte sfinte să fie provocate într-aceasta: la *Mă gândeşte pe mine*, sentimente de cucernicie, la *Mă ţese pe mine*, sentimente de recunoştinţă, la *Mă acţionează pe mine*, sentimente de evlavie.

Să verificăm acum zicerea noastră rosicruciană privitor la vocalizarea ei. Şi ea este dată din vremuri străvechi, pornind de la cele mai adânci misterii.

Cele două reguli care au fost urmate cu stricteţe de esenieni: după apusul soarelui să nu nutrească niciun fel de gânduri lumeşti, iar înaintea răsăritului său să se roage pentru apariţia sa, acestea se lasă cu greu aduse în consonanţă cu gândirea modernă din ştiinţele naturii. Dar altceva poate să treacă în locul lor. Să ne gândim la prima componentă a zicerii noastre rosicruciene: *Ex Deo nascimur*. La trezire venim din lumile spirituale pentru a intra acum din nou în templu trupului fizic, pe care divinităţi bune ni l-au pregătit atât de măiestrit în perioadele Saturn, Soare şi Lună. Uimire şi admiraţie, sfântă sfială trebuie să simţim aici, exprimate în cei doi *e* – *Ex Deo*. În *o* se află cuprinderea. În a de la nascimur se exprimă o anumită frică, o tresărire înapoi, în *i* iarăşi deplina dăruire, iar în *u*, care este, într-un fel, o repetare a lui *o*, deplina uniune cu corpul fizic şi conştienţa pământeană.

În cea de-a doua componentă a zicerii rosicruciene, al cărei al doilea cuvânt este de nerostit, ne gândim la ceea ce

este substanţial, cu carene unim după moarte, post mortem. Înăuntrul lui Christos murim şi dobândim astfel deplină conştienţă în lumile spirituale, conştienţa-post-mortem: *In Christo morimur*. Avem aici *i*-ul de trei ori întărit. Aceasta înseamnă cuprinderea propriei noastre interiorităţi şi adâncirea înăuntru şi devenirea una cu Christos. Apoi, *o u* deplina cuprindere, a-se-uni-pe-sine cu Christos.

Dacă viaţa în trup fizic ne ajută să avem conştienţă pământeană, iar moartea în Substanţa-Christos, conştienţă-post-mortem, atunci ne mai lipseşte cunoaşterea sinei noastre, conştienţa de sine. La aceasta trebuie să ne ajute mesagerul lui Christos, Sfântul Spirit – *Per Spiritum Sanctum reviviscimus*. Aici sunt predominante consoanele. p înseamnă punerea, punerea faţă în faţă, s ieşirea din poala divinităţilor. Când a răsunat sunetul s prin spaţiul lumilor, atunci a fost creată coloana vertebrală a omului. Aspectul vălurit, unduit al lui *s* este şi semnul lui Lucifer, în ale cărui unduiri de şarpe el se oglindeşte. Dacă reuşim să îl depăşim, atunci câştigăm forţa spirituală ce ne dă conştienţa de sine justă: Per Spiritum Sanctum reviviscimus[13].

Berlin, 11 aprilie 1913
Însemnarea A

Tot mereu se întâmplă că esoterişti începători se plâng de faptul că sunt deranjaţi în exerciţiile lor de tot felul de gânduri care pătrund înăuntru. Acest lucru nu ar trebui însă să ne mire, căci gândurile sunt singurul lucru

[13] Un alt suport de text, identic în ansamblu, mai are propoziţia de încheiere: „Graalul: cupa înconjurată de şerpi purificaţi."

spiritual de pe planul fizic; aşadar când binevoim să realizăm o activitate spirituală cum este meditaţia, acestea îşi fac simţită prezenţa. Nici nu ar trebui să vrem să luptăm atât de mult împotriva acestor gânduri, acest lucru nu are nici un sens; să facă ele ce vor, gândurile. Singurul lucru pe care îl avem de făcut este să continuăm, să persistăm, să ne punem voinţa în acţiune pentru a ne întoarce tot mereu la conţinutul meditaţiei. Contează mult mai mult această voinţă decât acel Cum al meditaţiei. Dacă ne întoarcem tot mereu la conţinutul meditaţiei, împingem înapoi gândurile şi creăm prin aceasta ca un fel de sferă în jurul nostru, în cadrul căreia ele – gândurile deranjante – nu se află, iar tocmai această sferă este cel mai potrivit lucru pentru a putea avea trăiri suprasenzoriale.

O altă experienţă a esoteristului este aceasta, că începe să observe anumite trăsături la sine, pe care nu şi le cunoştea. Atunci, iarăşi, nu este vorba de a combate aceste trăsături – nici nu ar fi de utilizat mijloace deosebite împotriva acestui lucru –, ci singurul lucru pe care îl avem de făcut este să continuăm cu forţă exerciţiile indicate. Căci acestea sunt, doar, cele care au împins acele trăsături atât de departe din noi, încât au devenit observabile pentru noi, iar prin exerciţii continuate ele vor dispărea de la sine.

Acum, prin exerciţiile noastre continuate vom fi ajuns poate atât de departe, încât să avem o trăire suprasenzorială sau alta, de exemplu să vedem imaginaţiuni. Atunci începătorii se întreabă tot mereu dacă acest lucru ar fi ceva închipuit ce au văzut acolo sau dacă a fost o realitate pe plan spiritual. Această întrebare se poate pune atunci când judecăm după modul şi felul planului fizic – ceea ce aproape că nici nu poate fi altfel la începutul căii esoterice. Căci această întrebare are sens doar pe planul fizic; în lumea spirituală nu contează nicidecum aceleaşi lucruri.

Să presupunem, spre exemplu, că cineva – nu trebuie nicidecum să fie cineva care meditează – şi-ar fi văzut dublul. Se poate să fie aşa, de exemplu, ca el să-şi fi propus să meargă seara într-o societate unde exista intenţia să fie otrăvit. Acum, el intră într-o cameră pe jumătate întunecată şi se vede acolo pe sine însuşi. Sub impresia acestei trăiri, el nu merge în societate, aşadar nici nu este otrăvit. Acum, figura în care s-a îmbrăcat trăirea nici nu este lucrul care contează aici. Cel mai important lucru este că fiinţa spirituală care însoţeşte omul din încarnare în încarnare a vrut să facă o impresie asupra lui. Căci există o astfel de fiinţă care aparţine de ierarhia îngerilor şi care în confesiunile religioase este numită îngerul păzitor al omului. Această fiinţă nu poate, pentru a-l influenţa pe om, să-i influenţeze gândurile în aşa fel încât omul să fi ştiut cu gândul: tu nu trebuie să mergi în seara asta în acea societate. – Acest lucru nu se poate să fie aşa, din cauză că gândurile noastre, toate gândurile în afara celor care sunt produse prin ştiinţa spiritului, aparţin de planul fizic şi pentru că, din acest motiv, nu pot fi influenţate dinspre suprasenzorial.

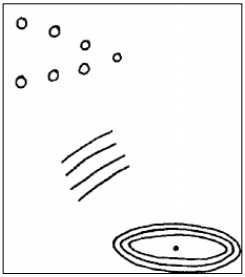
După moarte şi deja în timpul somnului trebuie să ne depunem jos gândurile, cu excepţia celor numite, din ştiinţa spiritului. Însă simţămintele şi impulsurile noastre de voinţă ajung deja din ele însele înăuntrul suprasenzorialului, iar asupra acestora poate fi făcută, de aceea, o impresie. Acest lucru are loc, spre exemplu, la vederea dublului. Se poate, însă, să fie şi aşa că cineva îşi vede dublul nu pentru că fiinţa angelică i-l arată, ci pentru că, fie şi numai pentru câteva clipe, trupul eteric a devenit liber şi de aceea el îşi vede trupul fizic în faţa sa. Şi acest lucru este posibil, să-ţi vezi dublul pur şi simplu pentru că eşti deranjat la stomac şi astfel trupul eteric – poate doar în

acele porţiuni care se îngrijesc de stomac – a devenit liber pentru o clipă. Acestea toate trebuie, aşadar, să fie distinse cu grijă unele de altele.

Şi se poate să fie şi aşa, ca aceeaşi impresie care trebuie făcută – ca şi în cazul otrăvirii – să fie făcută în mod diferit. Unul poate să-şi vadă dublul, altul poate să intre într-o cameră în timp ce în aceeaşi clipă, cu mare zgomot, inexplicabil în mod fizic, cade un tablou de pe perete. Acest lucru îi corespunde aproximativ situaţiei că am scrie odată o comunicare cu scriere germană, iar altă dată cu litere latine.

De aceea nu are nici un sens să întrebăm: Oare ceea ce am văzut este real sau nu? Iar învăţătorul esoteric nu va da niciodată lămuriri despre o imaginaţiune pe care am avut-o doar o singură dată, ci numai când aceasta revine mai des sau este importantă din alte motive. Este aşa ca şi cum cineva ar scrie pe tablă B I N, iar cineva ar spune: Eu văd o linie dreaptă, apoi două arcuşoare, iarăşi o linie dreaptă, apoi trei linii legate între ele. Un altul, însă, care a învăţat să citească, spune imediat: Acolo scrie „bin”. Nu există însă o citire unitară a imaginaţiunilor, ci acest lucru trebuie mai întâi să ni-l însuşim, modul în care sunt ele de citit.

Sau se poate ca cineva să vadă chiar la începutul căii sale esoterice un asemenea gen de figuri în aer:

Atunci va merge poate la un oculist, iar acela îi va spune că aceasta e o boală a ochilor. Din punctul său de vedere, medicul are dreptate; pentru el, întreaga credinţă

în teosofie este o boală. Dar lucrul provine doar de acolo că trupul eteric începe să facă mişcări noi, le transpune pe acestea temporar asupra trupului fizic; datorită acestui fapt vede el aceste lucruri.

Unii esoterişti pot spune acum: Atunci înseamnă că totuşi este deteriorat trupul meu fizic prin exerciţii, dacă trupul eteric acţionează aşa asupra lui – iar atunci li se face o teamă înfricoşătoare de fiecare mică durere şi stare de rău. Dar nu există niciun pericol în lucrurile acestea; după un anumit timp, trupul eteric va îndepărta el de la sine aceste urmări. Există şi pentru aceasta doar un singur mijloc: să persistăm liniştiţi!

Din când în când vine câte unul şi spune: Am o durere de cap atât de îngrozitoare deasupra rădăcinii nasului, ce să fac împotriva ei? – Cel mai bine ar fi să nu faceţi nimic împotriva ei, ci să continuaţi liniştit cu meditaţiile. Atunci, durerile vor deveni mai întâi mai puternice şi vom avea o senzaţie ca şi cum ne-ar crăpa capul, dar în primul rând capul nu va crăpa, iar în al doilea rând va fi posibil ca tocmai prin această durere să spargem zidul care ne separă de suprasenzorial. Doar prin durere şi suferinţă putem să ne dezvoltăm mai departe.

Adesea şi bolile care apar sunt urmarea karmică a anumitor stări de dezvoltare pe care le-am parcurs deja într-o viaţă anterioară şi pe care sufletul nu o poate îndepărta în alt mod de la sine decât prin boală şi suferinţă. Adesea ne vom da seama, după ce a trecut o asemenea boală, că am ajuns mai departe în dezvoltarea proprie. Drept karmă trebuie să percepem tot ce vine aici.

Însemnarea B

(Necrolog pentru domnul Bittmann [Nota 26])

Se întâmplă iarăşi şi iarăşi să vină la mine câte un esoterist începător, cu experienţele apăsătoare ale meditaţiei sale. Îndeosebi se plâng despre un lucru care a fost menţionat deja mai des, că în clipa în care începe meditaţia gândurile îl înconjoară zumzăind precum roiuri de albine pe cel ce meditează. Intervin amintiri, majoritatea de natură tristă, care provin adesea din perioade de timp ce se află mult în trecut.

Acum, trebuie să ne fie clar faptul că fiecare esoterist face progrese, în toate condiţiile. Chiar dacă îl înconjoară gândurile şi îl deviază de la meditaţie, acesta este un semn de progres. Căci trebuie să-i fie clar că atunci când îşi face exerciţiile el, primeşte tot mai multe forţe în spiritual. Acum, însă, gândurile şi amintirile sunt singurul lucru spiritual pe Pământ; dacă ele se înghesuie asupra omului, atunci asta e un semn bun.

Principalul lucru la meditaţie nu este „Ce anume", ci „Cum". De aceea trebuie să rezistăm şi tot mereu să ne aducem în activitate voinţa. Voinţa fidelă este principalul lucru; şi chiar dacă meditaţia nu vrea să meargă nicicum, voinţa este întărită. Tocmai într-un asemenea spaţiu, din care gândurile ce roiesc sunt mai întâi gonite, rezultă cea mai bună posibilitate de a ajunge la o apariţie din lumea spirituală.

Sau alţii vin şi spun: Asta şi asta am trăit – este asta un adevăr sau o iluzie? La aceasta e greu de răspuns. Sigur că este adevăr, realitate; dar trebuie să ne ferim să-i acordăm o prea mare semnificaţie acestui lucru. Aceste întrebări au sens numai pe plan fizic; în lumea spirituală, ele nu au niciun fel de semnificaţie.

Alţii se plâng de dureri puternice la rădăcina nasului, între ochi şi întreabă ce pot face. Da, asta chiar trebuie suportat; trebuie doar să meditaţi mai departe. Prin

aceasta durerea va fi înrăutăţită; este ca şi cum ne-ar crăpa capul, dar în primul rând că nu crapă capul, iar în al doilea rând se poate prin aceasta sparge zidul care ne separă de suprasenzorial.

Numai prin durere şi suferinţă ne putem dezvolta mai departe. Adesea, bolile care apar sunt urmarea karmică a unor stări de dezvoltare pe care le-am parcurs în viaţa anterioară şi pe care sufletul nu le poate îndepărta de la sine altfel decât prin boli şi suferinţă. Adesea ne dăm seama, când a trecut o asemenea boală, că am ajuns mai departe m dezvoltarea noastră. Drept karmă trebuie să considerăm tot ce vine.

Iar atunci când apar trăsături deosebite precum egoismul, vanitatea etc. nu trebuie să le combatem, ci să meditäm liniştiţi mai departe; nu trebuie folosit niciun mijloc, ci să ducem exerciţiile mai departe cu forţă, căci vor goni ele din noi asemenea trăsături.

Ceva ce i se întâmplă adesea unui esoterist începător este că îşi vede dublul. De exemplu aşa: el intră într-o altă cameră – iar aici se află deodată în faţa lui însuşi. Să presupunem mai departe că tocmai în seara aceea vroia să meargă într-o societate, în care urma să fie otrăvit – karmic, acest lucru se prea poate să fie condiţionat –, acum are această apariţie a dublului, care în marea majoritate a cazurilor totuşi îl va reţine de la a merge în acea societate.

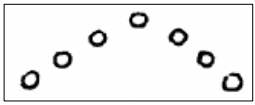
Cum s-a întâmplat acest lucru? Da, vedeţi dumneavoastră, fiecare om are un înger, care conduce viaţa sa de la o încarnare la alta – în religie este numit înger păzitor –, acela a vrut să-l păzească de acest lucru, să-l avertizeze. Cum trebuia să facă? Să-i vorbească nu putea; îndeosebi dacă omul nu este încă esoterist, deoarece gândirea este tocmai ceva pur terestru. Doar gândirea spirituală este suprasenzorială, gândirea fizică este de

natură pur terestră. Simţirea şi voinţa, în schimb, stau în legătură cu lumile spirituale; asupra acestora încearcă îngerul să facă o impresie şi îi trimite o imaginaţiune.

Şi într-un alt mod poate să fie dublul condiţionat karmic. De exemplu, se poate ca printr-o sperietură subită să se desprindă trupul eteric – iar omul se găseşte faţă în faţă cu trupul său fizic. Sau poate exista chiar şi un motiv foarte banal: cineva e deranjat la stomac; trupul eteric iese în afară tocmai în acest loc, iar omul se vede pe sine însuşi. Forma în care se îmbracă evenimentul nu este principalul lucru. Se poate, la fel de bine, să fie aşa că cineva păşeşte într-o altă cameră în care tocmai se prăbuşeşte cu zgomot puternic un tablou de perete. Este acelaşi lucru ca şi cum am scrie o comunicare o dată scrierea germană, altă dată cu scrierea latină.

O imaginaţiune are valoare doar când apare mai des; unul o va înţelege, altul nu. Este la fel ca şi cum cineva scrie tot felul de linii şi arcuri pe tablă: BIN. Pentru unul sunt doar linii, celălalt citeşte din asta: bin. Dar nu există nicio citire unitară de imaginaţiuni.

Sau cineva vede asemenea cercuri mici; el nu ştie ce să facă cu asta.

Medicul obişnuit este de părere că asta ar fi o boală de ochi; pentru el, deja credinţa în teosofie este o boală. În realitate, este doar o dovadă că trupul eteric a început să devină mobil şi că transpune acest lucru asupra trupului fizic. Datorită acestui fapt vede el aceste lucruri.

Mulţi se gândesc că trupul fizic ar suferi totuşi daune în această dezvoltare, se tem de acest lucru. Dar nu există

niciun pericol; după câtva timp, trupul eteric curăţă el de la sine urmările.

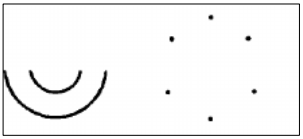
Însemnarea C

Nu este un semn rău atunci când năvălesc tot felul de gânduri în timpul meditaţiei, pentru că totul devine mai puternic şi este, prin urmare, cu totul natural. Dar tocmai atunci este de cea mai mare importanţă să le ţinem la distanţă; iar în spaţiul gol pe care îl creăm de jur-împrejurul meditaţiei noastre avem cea mai bună perspectivă, prin ţinerea deoparte a tot ce vrea să năvălească, să vedem intrând experienţe cu adevărat oculte. De asemenea, forţa noastră creşte prin aceasta, căci de o valoare şi mai mare decât meditaţia însăşi este voinţa de a străbate, orice s-ar întâmpla, şi nu de a aştepta binele din altă parte, ci tocmai cu severitate şi cu cea mai mare seriozitate să ne continuăm meditaţia noastră. Această voinţă, de a merge mereu mai departe, este de cea mai mare importanţă.

Mai există şi unii dintre cei care meditează şi întreabă dacă una sau alta dintre imaginaţiunile pe care le-au avut este adevărată sau nu. Dar nu aşa trebuie pusă întrebarea, pentru că o imaginaţiune poate să fie, într-adevăr, reală dar nu acest lucru contează; contează să pricepem ce se intenţionează, ce se află în spatele aceste meditaţii [imaginaţiuni].

Astfel se poate, spre exemplu, să ne vedem dublul într-o zi. Această imaginaţiune despre sine însuşi poate, acum, să fi luat naştere fie prin îngerul păzitor pentru a-l reţine pe om, spre exemplu, ca să nu iasă din casă în seara respectivă, fie poate să apară pentru că, datorită exerciţiilor, trupul eteric iese o clipă din trupul fizic. Sau

poate să vină de la un stomac prea încărcat, datorită cărui fapt stomacul eteric iese o clipă din corp. Contează aici, aşadar, să dezvoltăm mai departe până la simţământ, care ştie în acelaşi timp ce înseamnă imaginaţiunea. Se poate întâmpla şi ca acela care meditează să vadă tot felul de figuri, iar un medic ar spune că ceva nu e în regulă cu ochii.

Asta se şi poate să fie cazul, dar numai pentru că trupul eteric ia alte forme datorită exersării şi acţionează altfel asupra trupului fizic.

Unii se plâng, spre exemplu, că le vin dureri de cap îngrozitoare, dar ar fi cel mai bine dacă nu s-ar văita deloc, ci ar rezista pur şi simplu, chiar dacă li se pare că stă să le crape capul. Înaintăm tocmai prin forţa de a trece prin asta, iar după un timp încetează de la sine asemenea apariţii (pot să fie şi impresii neplăcute de căldură, auditive sau de miros). Atunci a fost depăşit ceva prin aceasta şi începe adevărata trăire a lumii eterice. Dar esoteriştii sunt uneori foarte fricoşi faţă de aşa ceva, deşi ei ştiu doar că teama este ceva ce vrea să se apropie mereu de noi atunci când trecem prin instruirea noastră şi reprezintă ceva ce trebuie să depăşim pentru a deveni astfel tot mai puternici. Noi ştim acuma că drumul nostru în sus duce prin suferinţă şi greutăţi. De asemenea, nu trebuie să uităm adevărul karmei, o conştienţă care trebuie să ne ajute tot timpul să purtăm totul. Putem, spre exemplu, să ne îmbolnăvim ca urmare a unei dezvoltări dintr-o viaţă anterioară, iar prin această luptă împotriva forţelor bolii poate să fir atins din nou un grad de tărie pe care sufletul l-a câştigat într-o viaţă anterioară. Să mergem tot mereu mai departe şi să vedem toate greutăţile în lumina justă este marea forţă care ne

conduce în sus. Şi meditarea zicerii noastre cu simţămintele juste: E.D.N. – I.C.M. – P.S.S.R.

Însemnarea D

Prin exerciţiile esoterice vom ajunge tot mai mult să realizăm anumite treburi zilnice în mod automat. Nu trebuie, însă, să pierdem stăpânirea peste ele. Gândurile care năvălesc în timpul meditaţiei trebuie să căutăm să le împingem deoparte prin tăria voinţei. În spaţiul care devine astfel liber, vor putea mai degrabă să intre în joc stări de fapt spirituale. Ceva ce poate fi trăit deja de timpuriu este trăirea dublului. Se poate întâmpla să păşim într-o cameră întunecoasă şi să ne vedem faţă în faţă cu propria imagine a trupului fizic. Atunci trebuie să distingem ce înseamnă aceasta, poate însemna trei lucruri. Mai întâi: poate să fie un avertisment al conducătorului nostru din ierarhia îngerilor, pentru că vroiam să mergem, spre exemplu, seara într-o societate unde am fi fost otrăviţi; trăirea ne-a reţinut de la a merge acolo. Gândul nu poate să ni-l trimită conducătorul, căci gândurile aparţin doar de lumea fizică; sentimentele şi impulsurile de voinţă aparţin deja de lumea spirituală. În al doilea rând, putem să fi degajat, prin exerciţiile noastre de concentrare, trupul eteric atât de mult încât, chiar şi numai pentru câteva momente, să îl putem ridica afară din trupul fizic şi atunci putem să ne trăim dublul. În al treilea rând, se poate să avem, spre exemplu, dureri de stomac, trupul eteric iese afară din această parte a trupului şi putem trăi şi atunci dublul.

Trebuie să ajungem ca, la trăiri, să ştim ce înseamnă, şi atunci nu vom mai putea să spunem: nu ştim dacă e ceva real sau închipuire.

Strassburg, 14 mai 1913
Însemnarea A

Meditaţiile noastre trebuie să aibă treptat ca efect *faptul* că pătrundem fără trup în lumile mai înalte şi învăţăm acolo să cunoaştem şi să vedem. Doar că nu contează numai faptul că ajungem în lumile mai înalte, ci şi cum ajungem; starea sufletească în care păşim în lumile mai înalte trebuie să fie una bună, morală. Acum, lucrurile stau aşa că omul, în calitate de fiinţă senzorial-fizică, este pentru început părăsită de bine pe Pământ. El nu mai percepe ceea ce ţine de morală, binele care ar putea şi ar trebui să-i vorbească din întreaga creaţie. Lucifer a tras afară ceea ce ţine de morală, am putea spune, pentru a le da oamenilor libertatea; omul trebuie acum, pentru început, să trezească, să regăsească în sine însuşi acest lucru şi apoi să îl aducă iarăşi înapoi lumilor spiritual-dumnezeieşti.

Atunci când omul priveşte Soarele la răsărit şi la apus, el nu simte niciun fel de impuls moral revărsându-se de acolo către el. Dacă nu ar fi Lucifer, atunci ar simţi: de la Soare curg forţele care pulsează astfel prin mine, încât mă ştiu şi mă simt ca Eu. Dacă omul priveşte Luna cu mijloacele pe care i le pune la îndemână astronomia, atunci ştie: în perioada de la Luna nouă la Luna Plină şi de la Luna Plină la Luna Nouă există anumite constelaţii de echilibru care domnesc în aşa fel, încât vedem luminată Luna odată pe un sfert de suprafaţă, apoi odată pe o jumătate şi apoi pe toată suprafaţa. Ceea ce nu mai simte omul este faptul că, dacă constelaţiile ar fi cu totul altele, dacă Luna şi-ar schimba doar cu puţin poziţia, în general nici nu ar mai putea exista fiinţe precum omul în corpul lor fizic. Căci de la Lună se revarsă forţele de reproducere. Dacă omul

privește spre Mercur, fixarea cu privirea și holbarea la el nu îi mai dă omului capacitatea să cunoască faptul că fără Mercur nu ar avea loc nicio unire între forțele Soarelui și ale Lunii, între forțele de Eu și cele ale generațiilor. Tot astfel, la Venus el nu simte că fără lumina ei blândă nu ar exista nici una din acele relații de iubire dintre oameni care îi fac fericiți.

Lucifer a impregnat întru totul trupul astral uman cu egoism. Acest lucru este necesar de dragul dezvoltării către libertate și autonomie a individului. Doar că nu trebuie să se ajungă atât de departe încât omul să devină insensibil față de ceea ce ține de morală. Acesta este însă cazul față de natură, față de elemente, spre exemplu. Omul ar trebui să simtă despre aer, foc, apă, pământ că ele sunt aici pentru a crea o compensație pedepsitoare pentru păcatele omenești; faptul că în ele, în forțele elementare, trăiesc „forță-de-îmbolnăvire", „forță de jignire", pe care trebuie și e cazul să le lăsăm să acționeze asupra noastră pentru a ne curăți. Aceleași cuvinte sunt adevărate și false, în funcție de faptul că provin dintr-o gură sau alta. În gura lui Lucifer, expresia „Natura este considerată păcat, spiritul diavol"[Nota 27] este un cuvânt de batjocură; în sensul tocmai dezvoltat, că natura materială trebuie să ne pedepsească datorită păcatului, iar noi trebuie să percepem spiritul din natură drept ceva ce ne îmbolnăvește, ne aduce suferință, el este adevărat. Căci durerile, suferința sunt mijlocul dat de Dumnezeu pentru a recunoaște și a depăși egoismul. În gura lui Lucifer, cuvântul „Veți fi ca Dumnezeu"[Nota 28] este o minciună; înțeles corect, el este adevărat. Christos spune „dumnezei sunteți"[Nota 29] – fii ai divinității. Omul are chemare spre îndumnezeire.

Materialismul modern, care descompune lumea în atomi fizic-materiali, ce anume vrea el şi ce face el? Forţe ale păcatului vrea el să eternizeze. Căci materia este nedreptate ce a devenit densă. Ceea ce este material trebuie să se dizolve, doar, iarăşi în spirit, prin dezvoltare spirituală. Trebuie să stoarcem din nou din natură ceea ce ţine de morală, ce este aşezat în ea de înţelepciunea dumnezeiască a lumilor. Înţelepciunea rosicruciană a prevăzut această întreagă dezvoltare materialistă, de aceea a dat mijloace şi a arătat căi către o moralitate înălţată, fără de care nu ar trebui să păşim în lumile mai înalte, spre bine şi har. Căci, altfel, se prea poate să ajungem înăuntru, dar atunci nu îl găsim acolo pe Lucifer, aşa cum trebuie să ne întâmpine, drept conducător în cunoaşterea lumilor superioare, ci de-a dreptul ca ispititor care îi oglindeşte şi îi arată unuia tot felul de lucruri spiritual-dumnezeieşti, dar care nu sunt reale.

Ex Deo nascimur – astfel trebuie să zicem – privind în acelaşi timp către Lună în elevare sufletească, ca spre cea care ne oferă ocazia de a ne încarna tot mereu şi a ne desăvârşi pe Pământ într-un trup fizic. *In Christo morimur* – privind în sus, spre Soare, pentru a ne percepe de acolo, într-o anumită măsură, ca fiinţă de Eu, ca fiinţă spiritual-dumnezeiească prin Christos, spiritul nobil, cel unit cu Soarele. *Per Spiritum Sanctum reviviscimus* – privind în sus la Mercur şi Venus, care nu se manifestă în copii fizice, ci se revelează pur spiritual. Pentru că asupra lor şi a celorlalte planete (Marte, Jupiter şi Saturn) este împărţită forţa spiritului care îi educă pe oameni către iubirea spirituală.

Platon mai simţea ca un ecou că oamenii sunt părăsiţi de bine, că Binele ar trăi retras, s-ar odihni legat, în poala adâncă a divinităţii. El a spus: Dumnezeu este bun [Nota

30], iar Christos Iisus a exprimat faptul că binele s-ar fi retras, am putea spune, de la oameni. El a zis: „Nimeni nu este bun decât unul Dumnezeu!”[Nota 31]

Astfel vrem neîncetat să ne străduim către o moralitate înaltă, pentru a deveni capabili ca şi din natură, din Soare, Lună şi stele să simţim iarăşi impulsurile morale şi să-i aducem înapoi lumii spirituale moralul, care din ea, de dragul libertăţii noastre, a fost scos prin Lucifer.

Însemnarea B

Pentru esoterist sunt necesare două lucruri. Mai întâi să se dedice cu fidelitate exerciţiilor sale, în al doilea rând să dezvolte o anumită atitudine ce poate fi descrisă în modul următor: în viaţa obişnuită, nimeni nu se gândeşte la trezire de ce răsare Soarele, după cum la fel puţin îl atinge pe om dacă vede Luna trecând în figurile sale patente, regulate, de la Lună Plină la Lună Nouă şi înapoi la Lună Plină , sau dacă vede lucind fiecare planetă pe cerul înstelat. Oamenii sunt de părere că nu mai trebuie să lege nici o semnificaţie morală de acest lucru. Lumea morală şi cea naturală se despart. Asta are drept efect că trăim cu adevărat într-o lume care este părăsită de Bine. Pentru esoterist trebuie ca ambele, atât lumea morală, cât şi cea naturală, să fie din nou unite una cu cealaltă.

Dacă priveşte la un răsărit de Soare, el nu poate să-l descrie niciodată cum o face astronomul. El ştie că fără lumina soarelui nu ar putea niciodată pulsa un Eu în el. Această lumină solară acţionează întotdeauna asupra omului; iar atunci când doarme noaptea, mai pleacă o influenţă spirituală de la Soarele spiritual. Atunci când vede Luna, el ştie: dacă Luna nu ar trece prin figurile aparente, omenirea nu ar putea să continue să existe, ar

trebui să înceteze să existe. Dacă Luna ar fi mişcată doar puţin de pe traiectoria ei în raport cu Soarele, atunci neamul omenesc existent s-ar usca, nu ar mai putea produce urmaşi, căci Luna aduce forţa de reproducere. Iar esoteristul ştie, atunci când priveşte la Mercur, că acesta uneşte între ele forţele Lunii şi cele ale Soarelui. Forţele de Eu ale Soarelui ar putea să coboare tot mereu, iar forţele de înmulţire ale Lunii ar putea să continue sa formeze un om, dar fără forţa unificatoare a lui Mercur aceste forţe ar rămâne mereu separate unele de altele. Iar din Venus se revarsă forţa iubirii, prin care ia naştere posibilitatea acestei legături.

Faptul că nu mai putem percepe aceste raporturi drept morale provine de la influenţa luciferică. Datorită acestui fapt, am fost transpuşi într-o lume care este într-adevăr părăsită de Bine, pentru că Lucifer a tras afară ceea ce este moral, l-a separat de natural. Datorită acestui fapt au intrat în materie forţe care îmbolnăvesc, „forţe de îmbolnăvire". Acest lucru îl ştie omul astăzi atât de puţin, încât cunoaşte cuvântul „Kränkung"[14] doar în context sufletesc, aşa cum îl şi cunoaştem în sensul cuvântului „Kränkung".

Binele nu este de găsit aici, în această lume, ci doar în afara Pământului. Platon spunea deja: „Dumnezeu este Binele", – şi Christos Iisus a arătat spre acest lucru, spunând: „Nimeni nu este bun decât unul Dumnezeu." Prin divinităţile bune este pus Răul în materie pentru ca omul să înveţe să se întoarcă de bună voie de la el. Acest lucru este ceva ce este permis să fie rostit doar într-o anumită dispoziţie; căci de dispoziţie depinde semnificaţia celor

[14] „Jignire"; are asemănare cu cuvântul „Erkrankung", care înseamnă „îmbolnăvire". – Nota trad.

spuse. Astfel, Lucifer le-a spus oamenilor: „Veţi fi ca Dumnezeu", – aceasta a fost o afirmaţie; iar Christos Iisus a spus drept adevăr suprem: „dumnezei sunteţi!"

Doar într-o anumită dispoziţie sufletească este permis să fie spus că substanţa, materia nu este nimic altceva decât nedreptate concentrată. Păcat concentrat este materia!

Materialistul se gândeşte la substanţă, că e împărţită în atomi care ar trebui să aibă o existenţă eternă, dar la baza acestor teorii despre atomi, din secolul al XIX-lea, nu stă nimic altceva decât dorinţa: eu vreau să adun la un loc păcatul în mici atomi şi apoi să-i eternizez şi nu vreau să recunosc nimic altceva în lume în afara acestuia. – Din adâncă cunoaştere ocultă a rostit Goethe sentenţa: „Natura este considerată păcat, spiritul diavol". Dar el a rostit-o ca batjocură, pentru că ştia că asemenea adevăruri nu este permis să fie rostite în mod obişnuit.

Prin influenţa luciferică a venit şi egoismul în trupul astral, iar drept mijloc împotriva egoismului au dat divinităţile ceva ce este de asemenea egoist, adică este trăit în Eu, şi anume durerea. Acest mijloc l-au ales divinităţile pentru a-l ajuta pe om să treacă peste păcat şi totuşi să-i lase libertatea. De aceea este necesar ca omul să dezvolte moralitate înainte să urce în lumile mai înalte. Dintr-o altă parte i-a fost reproşat curentului nostru faptul că subliniază atât de mult necesitatea dezvoltării morale. Şi fără moralitate, într-adevăr, se poate urca în lumea spirituală, dar dacă nu îl cunoaştem pe Lucifer vom vedea prezentată o înşelăciune de lume spirituală, populată de cele mai frumoase figuri, care nu este, însă, realitate.

Ştiinţele naturii moderne consideră omul ca fiind compus exclusiv lin materie, care este, de fapt, păcatul. Rosicrucianismul a prevăzut faptul că acest lucru urma să

vină şi de aceea a lăsat să curgă un alt gând în lume, prin: *Ex Deo nascimur*. Atunci când privim Luna, putem â ne gândim la faptul că din forţele care sunt legate cu Luna suntem noi născuţi. Iar Soarele ne aduce aminte de Spiritul Soare, de Christos, care a fost unit cu el şi care ne-a dăruit forţele Eului: *In Christo morimur.* Iar atunci când rostim *Per Spiritum Sanctum reviviscimus* ne gândim la acele entităţi care sunt unite cu celelalte cinci planete şi cărora ne adresăm în totalitatea lor drept Sfântul Spirit.

Stuttgart, 18 mai 1913
Însemnarea A

Esoteristul poate să facă progrese doar atunci când îşi face tot mai clar conştiente anumite lucruri. El trebuie să se pătrundă cu totul adânc şi serios de ceea ce a fost discutat ieri în conferinţa publică [Nota 32]. Trebuie să devină pentru el o trăire reală faptul că, aşa precum aerul din plămânii noştri este o parte din aerul din atmosfera care ne înconjoară, pe care îl preluăm în noi prin procesul respiraţiei, tot astfel spiritual-sufletescul din noi aparţine de întregul mediu spiritual-sufletesc. Lui trebuie să-i devină foarte clar şi faptul că trezirea şi adormirea nu sunt nimic altceva decât o inspirare şi o expirare a sufletescului. Esoteristul trebuie tot mai mult să înţeleagă realitatea lumii care îl înconjoară.

Să presupunem că un om din viaţa exoterică nu ar avea conştienţă despre aerul care îl înconjoară, el ar putea să perceapă doar mineralele, plantele, animalele, ceea ce este solid şi lichid, munţii etc. El ar vedea, poate, şi norii şi ar percepe fulgerul şi tunetul sau altele asemenea care există, dar nu ar avea nicio conştienţă despre aerul care se află între ele. Un asemenea om ar fi ceea ce pentru ocultist

este exoteristul care nu ştie nimic despre lumea spirituală din jurul său. Pentru început, în epoca actuală este corect şi în concordanţă cu sensul dezvoltării Pământului; faptul că exoteristul consideră fizicul care îl înconjoară drept realitatea în care trebuie să lucreze conştient. Esoteristul trebuie, însă, să considere lumea fizică cu totul altfel. În ce constă, aşadar, această diferenţă?

Pentru exoterist este corect să judece peste tot lucrurile fizice după cauză şi efect, iar epoca actuală a ajuns prin ştiinţele naturii să fie chiar mândră să dovedească peste tot, în procesele exterioare, cauza şi efectul. Pentru esoterist, acest lucru trebuie să devină altfel. Dacă observă, spre exemplu, istoria, atunci ea nu trebuie să i se înfăţişeze aşa încât faptele şi procesele să apară drept efect al unuia de la celălalt, ci aceste procese fizice îi sunt doar semne pentru întâmplări spirituale. El trebuie să înveţe să lege între ele aceste semne, iar prin această legătură să le citească corect. Aşa cum un om nu poate să citească corect dacă cunoaşte literele doar în parte, sau aşa cum un om care poate citi corect, atunci când are cuvântul „aber" în faţa sa, nu întreabă dacă litera b este urmarea literei a, ci le leagă cu sens pe cele două, tot astfel trebuie ca fiecare semn în parte al istoriei exterioare, al evenimentelor exterioare să fie citit în mod corect. În aceasta constă adevărata fiinţă a esoteristului, că învaţă tot mai mult acest lucru. Vrem să observăm acum acest lucru pe baza unui anumit exemplu, şi anume pe baza vieţii înseşi, atât de greu de înţeles pentru om.

Ştim că în viaţa omului dintre naştere şi moarte lucrul esenţial este conştienţă, care uneşte evenimentele individuale. Avem o conştienţă despre cele trecute din viaţa noastră, până înapoi în momentul acela din copilăria noastră până la care ajunge amintirea. Această conştienţă

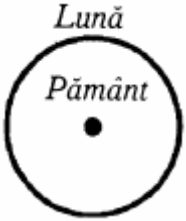
este lucrul important din viaţa noastră. În anumite cazuri anormale, oamenii pierd această conştienţă. S-a întâmplat, de exemplu, că un om, să zicem că dintr-un oraş din Europa Centrală, a mers la gară; aici şi-a luat bilet către alt oraş; ajuns aici, îşi ia din nou un bilet pentru un oraş următor şi aşa mai departe; ba chiar, a călătorit şi cu vaporul. După câtva timp se regăseşte în Africa de Nord. Tot ce se află între locul plecării şi momentul de acum el a uitat, ba chiar şi întreaga sa viaţă începând de la naştere – în tot acest timp, el a acţionat însă cu totul raţional şi treaz la cumpărarea biletelor, la călătoria dintr-un loc în altul, până în Maroc – poate mai raţional decât alţi oameni. Acest lucru arată în acelaşi timp că raţiunea şi conştienţa nu sunt acelaşi lucru. Se poate, de exemplu, ca un elev să înveţe multe şi să le cuprindă cu înţelegerea, dar conştienţa sa să nu participe. El nu poate atunci să folosească ceea ce a învăţat, este ca şi cum cineva are o unealtă care stă undeva nefolosită. Ce se întâmplă acum cu asemenea oameni ca acela înfăţişat mai sus, la care se pierde conştienţa corelativă în condiţii anormale?

Atunci când sunt cercetate asemenea cazuri, se vede că un astfel de om a avut deja înainte în viaţă trăsătura de a nu observa cu exactitate lucrurile exterioare. Pentru omul de astăzi, este foarte firesc să privească lucrurile din perspectiva modului în care ele trezesc în sufletul lui simpatie sau antipatie. Unii oameni – ca acela descris mai sus – fuseseră deja înainte aşa, încât puteau să facă, de exemplu, lungi călătorii prin multe ţări şi peste tot să observe doar ceea ce le era simpatic sau antipatic. Aceasta este însă o mare lipsă, căci trebuie să avem şi să întărim conştienţa noastră de Eu tocmai prin faptul că observăm toate lucrurile şi procesele cu exactitate, plini de compasiune. Este foarte necesar să le atragem atenţia

asupra acestui lucru în mod deosebit şi teosofilor, căci tocmai ei sunt uşor înclinaţi ca, datorită intereselor lor teosofice, să devină unilaterali şi să piardă interesul faţă de multe lucruri fizice; ei trebuie însă să observe toate procesele şi lucrurile cu interes, iubire şi participare. Căci spiritual-sufletescul din noi, care este aspirat, la trezire, din lumea spirituală în corp, aşa ajunge la deplină conştienţă de sine, prin faptul că observă procesele exterioare şi fiinţele cu interes şi iubire. De acest lucru, esoteristul trebuie să devină tot mai conştient.Trebuie să-i devină clar faptul că aceasta este una din laturile importante ale vieţii, acest spiritual-sufletesc care păşeşte înăuntru din lumea spiritual sufletească în lumea fizică şi se aprinde prin intermediul acesteia, ajungând la conştienţa de sine. Esoteristul învaţă atunci să cunoască această parte a vieţii sale ca pe o literă din întâmplările lumii. Precum un semn sau o literă este conştienţa de Eu pentru sâmburele spiritual sufletesc al omului, dar la aceasta se adaugă acum altceva.

Ştim că astăzi există un număr de oameni pe Pământ; după un anumit timp sunt apoi aici fiii şi fiicele acestor oameni; înainte au fost iarăşi alţii aici – părinţii celor de astăzi. Ştim că prin această linie trece moştenirea corpurilor, moştenirea forţelor şi trăsăturilor. – Pentru esoterist va deveni tot mai mult o realitate conştientă faptul că aceste forţe care se revarsă în linia ereditară sunt cealaltă latură importantă a vieţii. Se uneşte sufletescul care vine la naştere sau concepţie din lumile spirituale cu forţele liniei ereditare fizice. Formează aşadar aceste forţe a doua literă, iar esoteristul devine tot mai mult capabil, nu doar să vadă separat aceste două litere ale fiinţei sale, ci să le citească corect.

Ocultismul dă şi un simbol de reprezentare în exterior pentru unirea a două litere sau semne. Dacă desemnăm cu acest [simbol] Eul care intră din lumea spirituală, atunci conştienţa este, aşadar, cea care se formează prin faptul că a atras magnetic forţele eredităţii din lumea fizică, s-a înconjurat cu ele. Acest lucru este reprezentat prin cercul care are punctul drept centru.

Acest semn este, însă, deja realmente prezent în lume. Divinităţile l-au desenat, iar noi îl găsim pe cer. Dacă privim Pământul drept • [punctul] desenat mai sus, atunci ◯ [cercul] este traiectoria Lunii, iar noi trebuie aşadar să vedem în această constelaţie a cerului un semn scris de divinităţi pentru faptul că Pământul este locul conştienţei de Eu aflată în dezvoltare, în timp ce traiectoria Lunii cu Luna fizică, care îndreaptă spre Pământ stările sale schimbătoare de Lună Nouă, Primul Pătrar, jumătate de Lună şi Lună Plină, este semnul exterior pentru forţele care acţionează în linia ereditară. Prin faptul că Soarele fizic îşi aruncă lumina asupra Pământului, iar această lumină străluceşte înapoi dinspre obiecte, se poate aprinde în sufletescul omului conştienţa de sine. Dacă Soarele ar înceta să strălucească, chiar şi numai o clipă, atunci ar înceta posibilitatea pentru o viaţă conştientă de sine a omului. Iar fără forţele Lunii, ereditatea fizică nu ar putea merge mai departe. Dacă Luna ar fi împinsă doar puţin afară din traiectoria ei, atunci forţele care sunt necesare pentru ereditatea fizică a omului ar înceta să acţioneze.

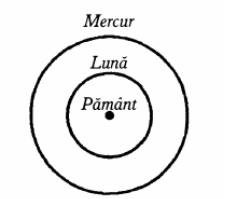
Oamenii ar mai trăi o vreme cu forţele sunt existente în ei – apoi ar înceta reproducerea fizică. Şi într-adevăr va veni un moment în timp, în viitor, în care forţele Pământului vor fi devenit atât de puternice, încât Pământul preia din nou Luna în corpul său. Atunci, forţele care acţionează acum asupra Pământului şi care produc ereditatea nu mai pot fi. Omul va înceta să fie un producător [de urmaşi], iar neamul omenesc fizic va înceta.

Toate acestea trebuie să-i devină esoteristului tot mai mult realitate. El trebuie să înveţe să înţeleagă corect acest • [punct] cu ◯ [cercul], în modul descris.

Aşa cum un om care poate citi, atunci când scrie cuvântul „ab" nu pune *b* şi *a* alăturate, ci scrie mai întâi *a* şi apoi *b*, aşa este şi cu aceste două semne ale punctului şi cercului, pe care ocultistul le pune împreună corect, iar esoteristul le poate apoi citi drept semnul pentru fiinţa sa, în care spiritual-sufletescul ajunge la conştienţă prin legarea de forţele eredităţii.

Dar mai sunt active şi alte forţe pentru a produce viaţa omului aşa cum este ea. Dacă mergem înapoi în istoria omenirii până în timpurile îndepărtate ale egiptenilor şi persanilor, atunci vedem cum peste tot oamenii avansează prin gândirea lor. La toate progresele dezvoltării a trebuit să contribuie omul însuşi prin gândirea sa, prin faptul că a trăit în calitate de fiinţă raţională pe Pământ. Dar aceste forţe nu vin din omul însuşi. Aceasta ar putea s-o creadă doar o ştiinţă materialistă, care vrea să-i înduplece pe oameni cu atâta plăcere să creadă fantasmele ei. Însă nici de la Lună nu vin aceste forţe. Ele vin din regiuni care ajung peste traiectoria Lunii, iar noi trebuie să ni le reprezentăm în semnul nostru printr-un al doilea cerc, şi chiar şi acest lucru îl găsim aşezat în cosmosul nostru de divinităţi. Acest al doilea cerc

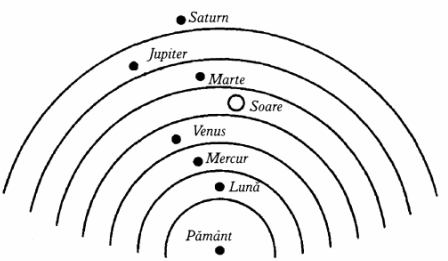
este traiectoria aparentă a lui Mercur (Venus de astăzi [Nota 33]). În forţele spirituale care îşi găsesc expresia fizică în Mercur trebuie să vedem acel lucru ce le acordă oamenilor raţiunea.

Acest lucru trebuie esoteristul să înveţe să-l înţeleagă. În timp ce în viaţa obişnuită ne holbăm doar din exterior la Lună şi la Mercur, el nu trebuie doar să încerce să-l cuprindă pe acest Mercur cu raţiunea, ci să vadă în el semnul exterior pentru forţele spirituale prin care le este dată oamenilor raţiunea. El trebuie să privească în sus, la planetă, cu un sentiment de veneraţie şi recunoştinţă. Dacă forţele lui Mercur ar înceta, oamenii ar avea, într-adevăr, conştienţă pe Pământ, dar ar fi fără raţiune. Dar nici aceasta nu e încă totul. Trebuie să se mai adauge şi alte forţe pentru a produce viaţa şi dezvoltarea omului. Dacă ar fi acţionat doar raţiunea în toate epocile trecute ale omenirii, atunci nu ar fi avut loc, totuşi, niciun progres. Oamenii ar fi gândit, într-adevăr, dar nu ar fi venit niciun fel de gânduri noi în dezvoltare. Cu adevărat vedem însă, cum se revarsă tot mereu gânduri noi în omenire. Astăzi, copiii învaţă la şcoală lucruri care în vremurile lui Pitagora mai erau încă străine pentru gândirea omului. Fără asemenea gânduri noi, toate invenţiile şi progresele ar fi imposibile. De unde vin acum aceste gânduri? Dintr-o sferă şi mai înaltă, pe care o reprezentăm printr-un nou cerc – traiectoria aparentă a lui Venus. Venus este expresia fizică pentru forţele spirituale prin care raţiunea este fructificată

prin idei noi, care merg dincolo de gândirea obişnuită cu creierul.

Mai există însă alte forţe, care nu acţionează, într-adevăr, nemijlocit asupra Pământului şi asupra omului, însă mijlocit prin faptul că strălucesc asupra lui Venus: sunt forţele lui Marte. Pentru ca forţele lui Marte, atunci când luminează asupra lui Venus şi, indirect, prin aceasta, asupra Pământului, să nu acţioneze războinic, se revarsă asupra lui Marte din mediul spiritual şi mai larg al lui Jupiter o forţă dumnezeiască nobilă. Aceasta se lasă şi mai puţin descrisă în cuvinte; putem să o desemnăm drept lumină spirituală, care nu este perceptibilă fizic, pe care omul o poate, însă, trăi în interior drept forţă de iubire, atunci când priveşte cu veneraţie şi recunoştinţă către această fiinţă cosmică şi devine conştient de mila care se revarsă de aici asupra noastră. Prin acţiunea acestor forţe de lumină a iubirii asupra lui Marte, este împiedicat faptul ca forţele lui Marte să acţioneze războinic asupra lui Venus şi a Pământului. Iar în final vin dintr-o zonă şi mai înaltă, din sfera lui Saturn, forţe despre care ne putem forma o noţiune dacă ne gândim la căldura entuziasmului. Aceste forţe de căldură se revarsă pe Jupiter şi se unesc cu lumina sa. Iar acum trebuie să însemnăm aici între Venus şi Marte traiectoria Soarelui. Avem atunci cele trei traiectorii de la Lună, Mercur şi Venus între Soare şi Pământ; acestea sunt forţele care acţionează direct, iar cele trei care acţionează din afară, cele de la Marte, Jupiter şi Saturn, acţionează doar mijlocit, prin Venus asupra Pământului.

De la forţele spirituale ale Soarelui, însă, omul primeşte forţa de Eu, conştienţa de sine, care se uneşte cu forţele Lunii şi aşa mai departe, pentru a realiza întreaga fiinţă a omului. Avem, însă, pentru început doi Sori, cel spiritual care dă Eul, şi cel fizic care învigorează prin razele sale de lumină şi căldură Pământul fizic. Apoi, însă, trebuie să cuprindem un al treilea Soare [Nota 34], anume mijlocitorul celor mai înalte forţe spirituale, cel care uneşte forţele din afara Soarelui cu cele dinăuntrul Soarelui, care îşi trimite pe Pământ forţele de milă începând de la Misteriul de pe Golgotha. Acest Soare spiritual este principiul christic, ceea ce poate să trăiască omul în sinea sa atunci când cuprinde propoziţia lui Pavel: „Nu eu, ci Christos în mine.” [Nota 35]

Acest al treilea Soare le-a fost revelat întotdeauna celor ce se iniţiau în aşezăminte de iniţiere creştine. Un mare tragism a constat din faptul că un bărbat a ştiut despre acest al treilea Soare şi totuşi nu a putut să-l trăiască în interior cu totul; acesta a fost Iulian Apostatul [Nota 36].

Astfel avem, aşadar, sfera acestui triplu Soare, în afara acestuia cele trei cercuri care reprezintă forţele înalte ce acţionează indirect, iar înăuntrul cercului solar cele trei care acţionează nemijlocit asupra Pământului. În fiecare dintre aceste şapte cercuri stă unul din cele şapte corpuri cereşti, iar astfel putem să vedem crucea cu trandafiri cu

cei şapte trandafiri şi drept simbol pentru acest înşeptit trandafir al cerului. Din cele trei sfere interioare se revarsă acel lucru înăuntru asupra Pământului, din care este născută fiinţa omului: *Ex Deo nascimur*.

Cele trei cercuri exterioare desemnează forţele înalte, spirituale, prin care este fondată natura sa mai înaltă: *Per Spiritum Sanctum reviviscimus*.

Legătura dintre cele două o formează semicercul din mijloc, orbita Soarelui fizic, spiritual şi christic: *In ——— morimur*.

Însemnarea B

Dacă esoteristul vrea să facă progrese, este bine să-şi clarifice în întreaga sa semnificaţie o propoziţie precum aceasta: „Aşa cum plămânul inspiră aerul, tot astfel trupul fizic şi cel eteric inspiră spiritul dimineaţa la trezire", gândindu-se meditativ la ea. Timpul nostru materialist vrea să lase să fie valabil doar ceea ce percepe senzorial, dar tot aşa cum acesta neagă spiritul, cineva ar putea să nege aerul, pentru că acesta este perceput deja cu senzorialitatea mai fină. Esoteristul trebuie să se obişnuiască să vadă evenimentele exterioare doar drept litere, drept semne ale unui cuvânt al lumilor. Esoteristul nu ar întreba la cuvântul „aber", spre exemplu, dacă: Este *b* efectul lui *a*? –, ci ştie că această alcătuire a literelor este necesară pentru a forma cântul. Astfel, esoteristul trebuie să întrebe mai puţin despre cauză şi efect, şi să-şi spună că lucrurile şi evenimentele sunt necesare pentru a forma cuvinte ale lumilor.

Exoteristul este mult prea înclinat să vadă totul doar din punctul de vedere al simpatiei şi antipatiei. El este foarte repede dispus să accepte, să ţină cont doar de ceea

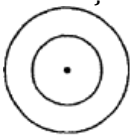
ce îi place, iar pe celelalte, eventual, să nu le observe deloc. Există un gen deosebit de boală mentală care a fost observată: faptul că un om, care de obicei acţionează cu totul normal, călătoreşte dintr-odată din loc în loc, iar, în final, ca şi cum se trezeşte într-unul din aceste locuri, îşi dă seama de sine însuşi şi nu-şi aduce aminte de nimic din ce s-a întâmplat în timpul de la plecarea sa. Dacă cercetăm ocult în trecutul unuia care s-a îmbolnăvit astfel, putem afla că deja dinainte trecea cu cea mai mare lipsă de interes pe lângă multe lucruri din această lume şi astfel şi-a slăbit Eul într-un grad înalt. Este o slăbiciune, aproape ca o pierdere temporară a Eului.

Teosoful este, şi el, adesea înclinat să-i întoarcă spatele lumii exterioare. Un interes iubitor pentru mediul nostru este, însă, absolut necesar dacă vrem să facem progrese. Pentru aceasta nu e nevoie să neglijăm lucrul spre care ne străduim teosofic.

Eul se cuprinde, aşadar, în amintire, iar entităţi înalte ne-au dat Eul şi amintirea. Eul care se cuprinde în amintire este ca o literă pe care trebuie să o înveţe esoteristul şi pe care divinităţile au scris-o în spaţiul cosmic. Entităţile înalte care acordă Eul îşi au locul pe Soare; ele ne dau ceea ce trece de la o încarnare la alta. Trupul nostru fizic l-am dobândit de la forţe care acţionează în jos prin generaţii, iar aceste forţe acţionează asupra noastră de la cercul care este descris de traiectoria Lunii. Ceea ce merge astfel de la generaţie la generaţie este ca o a doua literă. Putem să redăm acest lucru schematic. Eul care devine conştient de sine în amintire, drept Pământ, îl desenăm ca punct şi în jurul lui traiectoria ca cerc. Dacă Luna ar fi mutată printr-o forţă oarecare într-un alt loc, ce ar lua naştere atunci pentru Pământ? Forţele de reproducere care acţionează prin generaţii s-ar usca. Omenirea nu s-ar mai reproduce şi

ar muri. Adevăratul esoterist trebuie, aşadar, să privească în sus plin de recunoştinţă şi veneraţie fiinţele care acţionează asupra lui de afară prin forţele lunare şi să-şi spună că le datorează dezvoltarea sa de-a lungul generaţiilor. Atunci când Luna va intra cândva în Pământ, deoarece forţele de atracţie ale Pământului vor fi devenit atât de puternice cum urmează să se întâmple în viitor, atunci omenirea va fi ajuns la sfârşitul dezvoltării ei fizice.

De la Soare primim forţele care întăresc Eul nostru, iar noi ar trebui nu doar să ne holbăm la Soare, ci să lăsăm să ia naştere în noi gândurile: Tu, minunat corp al lumilor, prin tine, prin forţele tale de milă solară mi-am primit Eul şi toate forţele care au legătură cu el. În sfioasă veneraţie îţi mulţumesc! – Putem desena forţele solare drept al doilea cerc. Dar pentru ca ceea ce vine din generaţii şi din şirul încarnărilor să poată veni împreună, la aceasta acţionează şi forţe care se află deasupra traiectoriei solare, forţele lui Mercur. Prin ele am primit şi raţiunea noastră, care este legată de creier. Iar când privim în direcţia lui Mercur şi, în general, întotdeauna când ne folosim forţele raţiunii noastre, trebuie să ne umplem de recunoştinţă faţă de aceste entităţi care ne-au dat raţiunea.

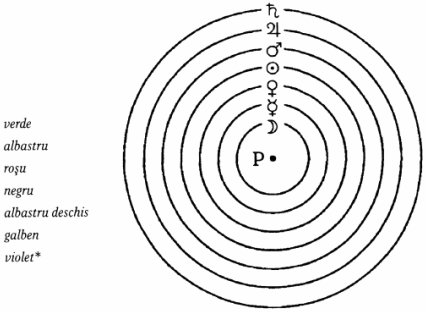
Dar mai există ceva mai înalt decât simpla raţiune. Dezvoltarea nu ar fi putut să progreseze, ar fi rămas mereu pe aceeaşi poziţie dacă nu s-ar fi revărsat mereu gânduri creatoare noi. În ziua de astăzi, copiii învaţă la şcoală lucruri pe care pitagoricienii, în înţelepciunea lor, nu le-au ştiut încă, iar acest lucru care se revarsă nou înăuntru, în permanenţă, provine dintr-o sferă aflată deasupra lui Mercur, de la Venus. Prin aceasta curg gândurile creatoare

care se exteriorizează, de exemplu, în invenţii în cadrul dezvoltării. Numai prin aceasta este posibil progresul. Această gândire nu merge astfel prin raţiune, nu este astfel legată de creier, ci este mai uşoară, mai emoţională.

Dincolo de sfera lui Venus se află acum forţe nobile care nu mai acţionează direct asupra omenirii. Ele acţionează prin forţele venusiene şi le fructifică pe acestea. Sunt forţele lui Marte. Pentru ca acestea să nu acţioneze acum războinic în comun cu Venus, se revarsă dintr-un mediu şi mai larg, cel al lui Jupiter, o forţă de lumină dumnezeiască nobilă, lumina spirituală, care pentru omul obişnuit nu este perceptibilă şi este un întuneric. Esoteristul poate să-şi dobândească o simţire pentru aceasta, atunci când priveşte în sus cu recunoştinţă la aceste entităţi nobile ale lumilor, care lasă să se reverse în jos, asupra noastră, mila lor. Iar această lumină spirituală interioară, ce poate fi cuprinsă doar în interior, o percepem şi drept căldură, atunci când ne putem concentra pe înălţimi şi mai îndepărtate, pe mediul lui Saturn, ale cărui fiinţe lasă să se reverse în jos căldură prin celelalte sfere.

Între acţiunea comună dintre Marte şi Venus se află acum cercul solar al celui de-al treilea Soare. Despre acest al treilea Soare s-a instruit în toate misteriile. Primul este cel creator fizic, care ne trimite razele sale ce încălzesc. Al doilea este cel spiritual, ce se află în spatele lui, care ne-a acordat Eul, iar al treilea este înaltul purtător al principiului christic, Christosul, care ne acordă, cu forţele sale de milostenie solară, Eul superior. De la acest al treilea Soare porneşte, din timpul Misteriului de pe Golgotha, o legătură cu Pământul. Este Soarele despre care vorbeşte propoziţia lui Pavel: „Nu eu, ci Christos în mine”, Christosul pe care îl poate primi de atunci fiecare om. Acest al treilea Soare le-a devenit revelat celor ce se iniţiau în mod creştin

prin iniţiere, iar tragismul în soarta lui Iulian Apostatul este acela că el cunoştea al treilea Soare şi nu a putut să-l identifice cu Christos.

* Conform unui alt suport de text identic, cercurile sunt colorate din interior spre afară, astfel: violet, roşiatic, galben, albastru, roşu, violet, verde.

De aceste şapte sfere vrem să ne amintim atunci când privim cei şapte trandafiri ai crucii noastre cu trandafiri; ele sunt un simbol pentru aceasta. Prin cercul lui Christos sunt împărţite în două părţi acţiunile sferelor, într-una de jos, compusă din patru cercuri ale căror forţe acţionează de jos, şi una de sus, spirituală, formată din trei cercuri, care acţionează indirect. Pentru partea spirituală, superioară, este valabilă zicerea: *Per Spiritum Sanctum reviviscimus* – în Sfântul Spirit sunt renăscut, pentru cea de jos: Ex Deo nascimur. Iar legătura dintre cele două o realizează Christos: *In ——— morimur*.

Însemnarea C

Numai atunci poate esoteristul să ajungă la ceva în dezvoltarea sa ocultă, când se străduieşte mereu, cu seriozitate şi veridicitate să se perceapă în lumea fizică

drept fiinţă sufletesc-spirituală, dintr-o lume sufletesc-spirituală. A fost făcută deja o prezentare în conferinţa publică de ieri despre felul în care trebuie să percepem starea adormirii drept o expiraţie, iar starea trezirii drept o inspiraţie a fiinţei spirituale, tot astfel precum inspirăm şi expirăm aerul care ne înconjoară. Aşa ceva trebuie să perceapă esoteristul. El trebuie să se distingă astfel în simţămintele sale de exoterist.

Omul din timpul de astăzi priveşte animalele, plantele, mineralele, priveşte în sus spre Soare, spre cerul înstelat şi vrea să găsească cauzele în toate manifestările din mediu. Acest lucru este şi îndreptăţit, într-un anumit sens, şi necesar pentru timpul nostru. Esoteristul trebuie, însă, să ajungă să recunoască nu doar legitatea exterioară în toate lucrurile, ci atunci când priveşte asupra animalelor, plantelor, mineralelor, în sus spre Soare şi stele, atunci trebuie să vadă în toate aceste manifestări expresia spiritului care stă în spatele lor. El trebuie să ajungă acolo, încât să poată citi cuvintele care sunt scrise înăuntru, în spaţiul cerului, alcătuite din litere distincte, aşa cum se alcătuieşte şi un cuvânt din litere distincte şi i se dă astfel semnificaţia sa. Semne de scriere ocultă sunt peste tot de găsit în spaţiul cosmic, iar ele trebuie să fie descifrate.

Să punem odată un asemenea semn de scriere ocultă în faţa noastră. Aici trebuie, pentru început, să considerăm omul drept un Eu care este întărit în sine, conştient în sine. Fiecare om posedă capacitatea de a-şi aduce aminte până la un anumit punct. Acest lucru are loc prin faptul că este conştient de Eul său. Aceasta este starea normală a omului, această conştienţă a Eului său. Există, însă, o stare bolnăvicioasă, în care omul pierde această conştienţă de Eu. S-a întâmplat ca un om, spre exemplu, să-şi ia un bilet

până la o staţie oarecare. Acest lucru se întâmplă când mai este încă într-o stare cu totul normală. Dar apoi el călătoreşte dintr-odată de la staţie la staţie, pentru a se recunoaşte, poate, de-abia într-un punct din Africa drept el însuşi, a se găsi pe sine din nou. Aceşti oameni şi-au pierdut, într-adevăr, Eul un anumit timp. Pe calea ştiinţei spiritului, acest lucru se poate vedea cu exactitate. Ei călătoresc din oraş în oraş, adesea într-un mod mai practic decât alţi oameni. Activitatea de raţionare nu este decuplată, dar conştienţa de Eu, componenta importantă a Eului s-a pierdut. Această conştienţă de Eu poate fi întărită, dacă arătăm interes faţă de toate lucrurile care ne întâmpină din lumea exterioară.

Unii teosofi, spre exemplu, devin unilaterali în strădaniile lor. Acest lucru nu este însă just. Nu trebuie să devenim indiferenţi faţă de lucrurile şi faptele din jurul nostru; totul trebuie să preluăm în noi. Mulţi oameni au imediat, pentru tot ce văd, un sentiment de simpatie sau antipatie. Ei spun imediat: Asta îmi place, asta nu. Iar ceea ce nu le place, asta nu iau în seamă. Dacă acest lucru are loc doar cu raţiunea, atunci e mai puţin periculos. Atunci rămâne obiectiv. Prin sentiment, însă, este colorat subiectiv. Trebuie să privim şi să luăm în considerare totul, chiar şi ceea ce nu ne place şi nu ne interesează. Prin acest lucru, conştienţa de Eu este întărită tot mai mult şi mai mult.

Să ne gândim odată la acest Eu întărit în sine, ca la acest punct în spaţiul cosmic: • . Pentru ca un asemenea Eu să se poată trăi într-un corp fizic, să poată deveni activ, trebuie să se adauge forţe pe care ni le gândim drept acest ⍰ [cerc] trasat în jurul punctului ◉. Acest semn de scriere a fost pus de marele spirit al lumilor deja de lungi, lungi întinderi temporale în spaţiul cosmic: Pământul cu Luna. Dinspre Lună radiază spre om forţele reproducerii şi

eredităţii, care merg din generaţie în generaţie. Luna se mişcă pe o traiectorie foarte precisă în jurul Pământului: Primul, al Doilea, al Treilea Pătrar, Lună Plină, Lună Nouă. Iar dacă acest parcurs ar fi întrerupt doar o dată, iar Luna ar fi smulsă de pe traiectoria ei, atunci neamul omenesc ar trebui să piară. La sfârşitul perioadei terestre, când Pământul va exercita o forţă de atracţie prea mare, el va prelua din nou Luna în sine, iar oamenii [ca oameni fizici] trebuie să piară. Astfel, privim plini de recunoştinţă spre Lună, care trimite înăuntrul dezvoltării omeneşti forţele sale ce ni se arată în forţele de generare. Trebuie să vedem în Lună, aşa cum se mişcă în jurul Pământului, un semn al scrierii oculte, care este pus înăuntrul spaţiului cosmic de entităţi nobile, drept cea mai de jos expresie a acţiunii lor înalte. Luna şi Pământul, însă, trebuie să fie luminate de Soare, care străluceşte înăuntrul interiorului omenesc şi în care se reflectă Eul omenesc.

Iar când privim în sus, spre Soare, trebuie să spunem: O, tu, minunat astru pe firmament, care îţi trimiţi razele în interiorul omului şi reflectezi acest interior, Eul omului! –

Şi încă alte forţe se revarsă către noi de la corpurile cereşti. De la Mercur curg în dezvoltarea omenirii forţele raţiunii. Iar dacă cercetăm departe trebuie să ne întrebăm: de unde vin forţele care îi dau raţiunii ceea ce numim progres al neamului omenesc? Câte gânduri au curs drept invenţii în diferitele epoci până la a noastră? Acum, copiii învaţă la şcoală ceea ce înainte de epoca greco-latină nici nu putea fi instruit, teorema lui Pitagora. Aceste forţe, care ţes şi acţionează încet înăuntru în raţiunea omenească şi care se exprimă în invenţiile tuturor timpurilor, ele vin de la Venus. Iar întăritor şi creator curg ele înăuntru, forţele lui Marte. Pentru a conduce aceste forţe ale lui Marte, am putea spune, pe căile juste, pentru ca să nu domnească

doar raţiunea creatoare singură, trimite curenţi iubitori în jos, din lumi şi mai înalte, Jupiter. Iar când iubirea se întăreşte tot mai mult şi mai mult în sufletul omenesc, ea devine căldură care curge în jos la noi de la Saturn. Între Marte şi Venus stă acum Soarele, dar nu numai un Soare există, ci unul triplu: un Soare fizic, cel spiritual care stă înapoia lui şi încă unul şi mai spiritual, pe care îl numim Christosul.

Aşa vedem şapte aştri în spaţiul cosmic: Cei şapte trandafiri ai spaţiului ceresc, aşa cum îi vedem în simbolul nostru, crucea cu trandafiri, drept aşa-zis al optulea, triplul Soare.

Propoziţiile date aici[15] în ultima oră esoterică pot fi meditate în sensul şi cu simţămintele care au rezultat din cele spuse astăzi. A cuprinde acest Soare spiritual, Christosul, tot mai mult şi mai mult, a-l trezi tot mai puternic în noi şi a-l percepe, aceasta trebuie să fie sarcina fiecărui esoterist. A existat un iniţiat din perioada de după Christos, care nu a putut să meargă sus la acest Christos, care nu a putut să-l cuprindă şi al cărui sfârşit tragic are la bază acest fapt. Era Iulian Apostatul.

Astfel trebuie să ajungem ca, prin reflectare meditativă asupra celor date în această oră, să înţelegem tot mai mult şi mai mult cuvintele zicerii noastre rosicruciene: *Ex Deo nascimur – In Christo morimur – Per Spiritum Sanctum reviviscimus* – şi ale acelei ziceri pe care ne-au dat-o Maeştrii înţelepciunii şi ai armoniei sentimentelor [şi pe care la sfârşitul fiecărei ore esoterice [o auzim]:

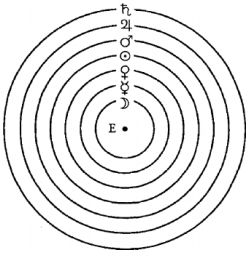
În spirit se afla germenele trupului meu ...

În trupul meu se află al spiritului germene ...

[15] Stuttgart [între 17 şi 20] februarie 1913.

plumb	– fag	– Saturn
aur	– frasin	– Soare
argint	– cireș	– Lună
fier	– stejar	– Marte
mercur	– ulm	– Mercur
staniu	– arțar	– Jupiter
cupru	– mesteacăn	– Venus

Lună
Mercur
Venus
Soare
Marte
Jupiter
Saturn
– înțelepciune
– receptivitate pentru dumnezeiesc
– religiozitate, morală
– iubire
– bucurie de luptă, capacitate de rezistență
– [lipsește indicația]
– bucurie de a se jertfi

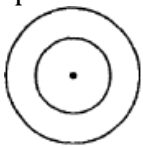
Însemnarea D

Esoteristul trebuie să preia tot ce se spune, cu seriozitate profundă în sufletul său. Aşa are şi ceea ce a fost spus ieri în conferinţa publică [despre „Chestiunea vieţii şi enigma morţii”] o semnificaţie foarte adâncă. Exemplul dat acolo, că omul, aşa cum inspiră aerul care cuprinde întreg Pământul, tot astfel inspiră spiritual-sufletescul, care ne înconjoară în acelaşi fel din toate părţile, la trezire şi îl expiră la adormire, trebuie să fie cugetat adânc de esoterist. Omul exoterist întreabă în toate despre cauză şi efect; întreaga ştiinţă de astăzi se bazează, doar, pe aceasta. Timpul nostru este mândru de a fi cât mai exoteric cu putinţă şi de a aduce totul într-un raport de cauză şi efect. Esoteristul trebuie să se comporte, însă, altfel. El nu întreabă despre cauza sau efectul manifestărilor, ci despre semnificaţia lor şi despre ceea ce reprezintă ele în întregul cosmos. Pentru esoterist, totul devine semne, litere, cuvinte. Pe cât de puţin la vederea sau auzirea unui cuvânt, spre exemplu cuvântul „aber”, întrebăm dacă b este efectul lui a, tot la fel de puţin se poate face asta, în realitate, la alte manifestări. Esoteristul este de aceea esoterist, pentru că el consideră lucrurile drept litere ale unei scrieri, pe care caută să le unească într-un întreg.

Astfel poate esoteristul să aibă două trăiri, care sunt pentru el semn pentru altceva. Una este că suntem conştienţi de faptul că ne trăim ca suflet datorită faptului că ne putem aduce aminte începând dintr-un anumit punct din viaţa noastră, ne percepem drept Eu. Dacă această amintire s-ar stinge, aşa cum se poate întâmpla în stări patologice, atunci am fi şterşi ca Eu, ca suflet. Aşa se poate întâmpla ca cineva să îşi ia bilet, spre exemplu, către un oraş din Europa Centrală. Pe drum i se şterge amintirea de

sine însuşi; cu toate acestea, un asemenea om poate călători mai departe şi poate să acţioneze mai departe, poate chiar într-un mod mai deştept decât în viaţa normală. El poate să călătorească atâta timp mai departe, până se găseşte din nou pe sine, de exemplu într-un loc din Africa de Nord. Este ca şi cum o literă în cuvântul lumilor, pe care îl reprezintă acest suflet, s-ar fi pierdut. Iar dacă mergem pe urma acestor oameni, pentru a vedea ce altceva mai lipseşte din acest cuvânt, atunci aflăm de obicei că deja în viaţa normală au avut lipsă de interes. Esoteristul trebuie să dezvolte interes general pentru ceea ce se întâmplă în jurul nostru. El nu are voie să rămână pe poziţia: asta îmi place şi asta nu îmi place, adică pe poziţia simpatiei sau antipatiei. Această poziţie nu este atât de periculoasă dacă se judecă doar cu raţiunea, dar devine periculoasă dacă se adaugă sentimentele.

Cealaltă trăire este cea că noi, ca om, ne simţim stând în cadrul şirului generaţiilor. Înaintea noastră a fost generaţia părinţilor, bunicilor noştri ş.a.m.d. aici, pe Pământ, după noi vine cea a copiilor, nepoţilor noştri ş.a.m.d. Acestui curent al generaţiilor îi datorăm corpul nostru. Dacă luăm la un loc aceste două gânduri, atunci putem desena asta simbolic aşa: centrul să fie Eul nostru, inelul din jurul lui – lucrul de la care porneşte efectul generaţiilor ce ne-au dat trupul.

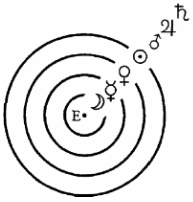

Acuma, acest semn l-au scris divinităţile pentru noi, iar asta putem vedea atunci când observăm Pământul cu Luna care îl înconjoară. Iar pentru Eu privim în sus, la Soare şi ştim: fără Soare, niciodată nu ar fi putut să fie un

Eu în om, aşa cum fără Lună sau cu o mutare a Lunii, neamul omenesc ar trebui să se sfrijească.

Iar când ne ridicăm până la Mercur – în sensul ierarhiilor spirituale, adică în sens ocult – atunci vedem în el pe acela care a făcut posibilă dezvoltarea pământeană, prin faptul că i-a dat omului gândirea. Fără aceasta, omul înzestrat cu Eul şi cu trupul nu ar putea să facă nimic. Dar prin gândire numai nu ar putea lua naştere nimic nou în dezvoltare, nu ar putea să fie niciun progres. Pentru aceasta sunt necesare invenţii, noi gânduri, iar faptul că există acestea îl datorăm lui Venus. Astăzi, învaţă deja copiii la şcoală ceea ce înainte era considerată înţelepciunea cea mai profundă, de exemplu teorema lui Pitagora; tocmai în aceasta constă progresul.

Acum urcăm deasupra acţiunii Soarelui, în sus la ceea ce vine de la Marte; aceasta este ceea ce, prin faptul că se uneşte cu Venus, face posibile gândurile creatoare noi. Inspiraţii pentru progresul omenirii ne dă Marte. Dar pentru ca aceste forţe ale lui Marte, în corelaţia lor cu forţele de la Venus, să nu ducă la urmări războinice, pentru aceasta îi aducem mulţumire lui Jupiter. Cine pătrunde cu trăirea în forţele lui Jupiter se simte într-o sferă a luminii care îi dăruieşte înţelepciunea. Iar dacă se adânceşte în această lumină, el poate să distingă în ea raze reci şi calde. Aceasta este atunci ceea ce porneşte de la Saturn.

Între cele două rânduri: Lună, Mercur, Venus şi Marte, Jupiter, Saturn stă Soarele în acţiunea lui. Planetele de jos acţionează nemijlocit asupra omului şi a raporturilor

terestre, cele de sus acţionează mijlocit. Marte acţionează prin faptul că se uneşte cu Venus aşa ca prin dăruirea unei inspiraţii, pentru ca omenirea să poată ajunge mai departe. Jupiter acţionează ca o milă, influenţând în aşa fel forţele lui Marte încât acestea nu devin războinice; iar Saturn dă entuziasmul.

Soarele stă la mijloc, înăuntru, între aceste două şiruri şi are şi o natură dublă, ba chiar triplă. Este una din tainele ocultismului faptul că există trei sori. Soarele este aducătorul de lumină, acesta e primul Soare, a cărui lumină ne face vizibile obiectele fizice pe Pământ. Iar în această lumină este conţinut ceva spiritual, care provine de la al doilea Soare, acel Soare care ne-a dăruit Eul, prin care avem o amintire, astfel încât putem să avem o viaţă sufletească închisă în sine. Dar în spatele acestuia se află ceva şi mai spiritual, acesta e al treilea Soare, Spiritul solar, Christos. El este cel care îi dă posibilitate Eului, care prin amintire doar există, prin faptul că păşeşte de la încarnare la încarnare, să ajungă la viaţa eternă. Acest al treilea Soare s-a unit cu Pământul, începând de la Misteriul de pe Golgotha. Ştiinţa despre el a fost păstrată de rosicrucianism. Iulian Apostatul mai avea încă idee despre cei trei sori. Faptul că nu l-a putut găsi în cel de-al treilea, în Soarele cel mai spiritual, pe Christos, acest lucru i-a fost spre pierzanie în acel timp în care trăia.

Dacă luăm aşa cum se cuvine Luna şi Pământul, ca împreună una, sau dacă nu punem la socoteală şi Pământul, atunci avem în cele şapte planete cei şapte trandafiri de lumină, pe care rosicrucianismul îi pune în faţa noastră. Iar de Lună, Soare şi celelalte planete se leagă zicerea rosicruciană tripartită:

Ex Deo nascimur
In Christo morimur
Per Spiritum Sanctum reviviscimus.

Însemnarea E

Semn ocult: ◉ măduva anterioară cu floare de lotus

Tot ce ne înconjoară este expresia exterioară a ceva spiritual ce se în spatele său. Esoteristul trebuie să poată ajunge să citească cuvintele ce sunt scrise înăuntrul spaţiului ceresc, ce sunt alcătuite din litere distincte. El trebuie să înveţe să citească această scriere ocultă. Semne de scriere ocultă sunt de găsit peste tot în spaţiul cosmic.

Esoteristul are sarcina să le descifreze. Un astfel de semn ocult de scriere, care are semnificaţia cea mai multiplă, cea mai grozavă este: 0. Dacă vrem să îl descifrăm într-una din semnificaţiile sale, trebuie să privim omul drept un Eu închis în sine, conştient de sine. Fiecare om posedă capacitatea de a-şi aduce aminte până la un anumit punct înapoi în timp. Acest lucru are loc prin faptul că el este conştient de Eul său în mod normal. Există însă o stare patologică, în care omul îşi pierde această conştienţă de Eu. Asemenea oameni acţionează aparent foarte raţional, fac în mod practic o călătorie, de exemplu, dar cu totul fără scop şi ţintă, nu ştiu nimic despre ei, adesea nici măcar numele lor. Activitatea de raţionare nu este decuplată, în schimb este conştienţa de Eu. Acest lucru le revine apoi dintr-odată. Se poate întări conştienţă de Eu, dacă faţă de toate lucrurile care ne întâmpină în lumea exterioară aducem un interes iubitor. Niciodată nu e voie să devenim unilaterali sau chiar indiferenţi faţă de obiecte, fapte, oameni din jurul nostru. Totul trebuie să preluăm în noi, dar fără să avem imediat la toate un sentiment de simpatie sau de antipatie.

Să nu spunem imediat asta îmi place, asta nu, iar lucrul din urmă să nu îl luăm în seamă. Trebuie să căutăm să cunoaştem totul, fără să avem sentimente subiective într-aceasta, chiar şi tot ce nu ne place. Prin aceasta Eul este întărit tot mai mult.

Să ne gândim acum acest Eu întărit în sine drept un • [punct] în spaţiul cosmic. Eul este un asemenea punct. Pentru ca el să se poată trăi pe sine într-un corp, trebuie să se adauge forţe. Să ni le gândim pe acestea drept un ◯ [cerc] în jurul • [punctului] ◉. Deja cu mult, mult timp în urmă a pus marele spirit cosmic acest semn de scriere înăuntrul cosmosului, drept Pământul cu Luna. De la Lună radiază către om forţele reproducerii, eredităţii, tot ce trece din generaţie în generaţie. Luna se mişcă pe o traiectorie foarte precisă în jurul Pământului, drept Primul, al Doilea, al Treilea pătrar, Lună Plină etc. Dacă acest parcurs ar fi întrerupt doar o dată, smulsă Luna de pe traiectoria sa, atunci neamul omenesc ar trebui să piară. La sfârşitul parcursului pământesc, când Pământul va exercita o forţă de atracţie prea puternică, el va prelua din nou Luna, iar oamenii, ca oameni fizici, trebuie să piară.

Astfel privim plini de recunoştinţă înspre Lună, care trimite înăuntrul dezvoltării omeneşti forţele sale drept forţe de gravitaţie. Vedem în ea un semn al scrierii oculte, care este pus de entităţi nobile înăuntrul spaţiului cosmic, drept expresia cea mai de jos a acţiunii lor înalte.

Luna şi Pământul trebuie însă luminate de Soare. El străluceşte în interiorul omenesc, iar în el se oglindeşte Eul omenesc. Iar când privim în sus, la Soare, trebuie să spunem: O, tu minunat astru de pe firmament, care îţi trimiţi razele în interiorul omului şi iradiezi înapoi acest cel mai profund interior, Eul omului – îţi mulţumim pentru aceasta.

Şi încă alte forţe se revarsă spre noi de la corpurile cereşti. De la Mercur curg înăuntrul dezvoltării omenirii forţele de raţiune. Iar dacă cercetăm mai departe, atunci trebuie să întrebăm: De unde vin forţele care îi dau raţiunii ceea ce numim progresul neamului omenesc? Cât de multe gânduri s-au revărsat ca invenţii în diferitele epoci până la a noastră. – Acum copiii învaţă la şcoală ceea ce nu putea fi încă instruit înainte de epoca greco-latină: teorema lui Pitagora. – Aceste forţe, care acţionează încet înăuntrul raţiunii omeneşti şi îl mână pe om către invenţii, vin de la Venus, iar mai puternic înăuntrul inspiraţiei creative curgând, vin ele de la Marte. Pentru a conduce aceste forţe ale lui Marte pe căile juste, ca să nu domnească doar raţiunea creatoare singură, trimite curenţi iubitori în jos Jupiter, din lumi şi mai înalte. Iar atunci când iubirea se întăreşte tot mai mult şi mai mult în sufletul omenesc, ea devine căldură, care curge către noi de la Saturn.

Aici vedem cei şapte trandafiri ai spaţiului ceresc, iar în mijlocul lor, iradiind, al optulea trandafir, al treilea Soare. Căci nu există doar acel unic Soare, pe care îl percepem fizic, în spatele său stă Soarele spiritual, la care Soarele fizic este doar veşmântul exterior, iar în spatele acestuia stă un Soare şi mai spiritual, pe care îl numim Christosul. Pe acest cel mai spiritual Soare, pe Christos, a-l cuprinde tot mai mult, a-l trezi tot mai puternic în sine, aceasta trebuie să fie sarcina fiecărui esoterist al crucii cu trandafiri.

A existat un iniţiat al timpului de după Christos, care nu a putut să meargă în sus la acest cel mai spiritual, al treilea Soare, Christosul. El nu putea să îl cuprindă, iar sfârşitului său tragic îi stă la bază acest fapt. Acesta a fost Iulian Apostatul.

◉ Eu uman şi învelişurile sale ◉ Lună şi Pământ ◉ Soare şi Eu

◉ cei şapte trandafiri cereşti cu al optulea

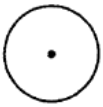
Lună:
Mercur:
Venus:
Soare:
Marte:
Jupiter:
Saturn:
înţelepciune – argint – cireş
receptivitate pentru dumnezeiesc – mercur – ulm
iubire – aur – frasin
religiozitate – morală – cupru – mesteacăn
bucurie de luptă – a fi capabil de rezistenţă – fier – stejar
... – staniu – arţar
bucurie de a se jertfi – plumb – fag

Însemnarea F (extras)

Introducere despre inspiraţie şi expiraţie.
Trezie: inspirarea sufletescului.
Somn: expirarea sufletescului.

Exoteristul cunoaşte totul după cauză şi efect. Esoteristului îi este ca o citire într-o scriere a divin-spiritualului. Astfel, esoteristul trebuie să înveţe a distinge miezul omului şi ceea ce este ca spiritual în el. Aceasta este dubla moştenire. Ceea ce se dezvoltă pe parcursul generaţiilor, se reproduce şi ceea ce le străbate drept spiritual. Miezul omului, care este înconjurat de ceea ce îi este dat moştenire de la părinţi, poate fi exprimat în

această scriere în litere. Miezul: un punct, înconjurat de un cerc. [...]

Helsinki (Helsingfors), 1 iunie 1913

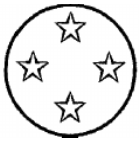
În orele noastre esoterice trebuie să ne ridicăm la fiinţele dumnezeieşti din jurul nostru, iar pentru că noi, ca esoterişti, ştim că ne separă foarte multe trepte de entitatea dumnezeiască, despre care se vorbeşte în viaţa exoterică cu atâta uşurinţă, ne îndreptăm spre divinităţile care stau între noi şi cele mai înalte regiuni spirituale, divinităţile zilelor. Astfel ne punem conştienţi în trăirea împreună a timpului, trăirea împreună a domniei diferitelor divinităţi în diferitele zile[16].

În calitate de esoterişti, multe trebuie să devină pentru noi altfel decât este în viaţa obişnuită. Trebuie să începem să ne simţim trăitori în marea mare a sufletesc-spiritualului din jurul nostru şi să ştim că tot aşa cum suntem, fizic, una cu lumea înconjurătoare prin aerul comun pe care îl inspirăm, tot aşa suntem spiritual-sufleteşte încorporaţi în lumea spirituală din jurul nostru. La trezire, dimineaţa, inspirăm cu o lungă respiraţie spiritul care suntem noi înşine, iar la adormire îl expirăm iarăşi, înapoi în lumea spirituală. Totul devine altfel în jurul nostru; dacă vedem lumina Soarelui ca esoterişti, nu o mai vedem doar fizic, ci ştim că fără lumina Soarelui nu ne-am putea simţi ca Eu, că lumina Soarelui închide în sine, în acelaşi timp, forţa producătoare de Eu. Iar când privim

[16] Aici se pare că a fost rostită rugăciunea către Spiritul zilei (duminică).

asupra Lunii cu figura ei schimbătoare, atunci ştim că este corelată cu ea forţa care ne capacitează să avem urmaşi. Viaţa care merge prin generaţii are legătură cu Luna. Putem vedea asta în simboluri peste tot. Vedem Soarele răsărind şi apunând. Şi vedem cele patru figuri schimbătoare Lunii şi întâlnim acest lucru în simbolul cu cei patru trandafiri, care ne poate fi simbol pentru forţa solară de Eu şi forţa lunară de reproducere (forţa de regenerare).

Dar pentru aceasta trebuie să putem citi şi nu doar să ne uităm pur şi simplu la lucruri. Iar atunci vedem în Mercur mesagerul şi ştim că prin forţa sa este adus Eul nostru în corelaţie cu forţa de reproducere, că mesagerul, Mercur cel ocult, realizează legătura. Iar astfel, gândindu-ne la sfera din care venim în fiecare dimineaţă, la fel ca la orice naştere, putem să simţim cu veneraţie sunând în noi: E.D.N. – iar atunci ştim că în spatele Soarelui fizic şi al Soarelui producător de Eu mai este un al treilea Soare, forţa christică, de care ne putem lega: I.C.M. – şi avem voie apoi şi plini de speranţă să lăsăm să urmeze P.S.S.R.

Helsinki (Helsingfors), 5 iunie 1913

Una din plângerile esoteriştilor este aceea că sunt asaltaţi de gânduri în timpul meditaţiei, dar acest lucru e natural. Acestea sunt entităţile luciferice şi ahrimanice, pe care înainte nu le observasem, dar care tocmai prin meditaţie devin observabile. Nu contează că nu îi vedem pe Ahriman şi pe Lucifer. A spune că gândurile care se năpustesc asupra noastră nu sunt aici, ar fi la fel de

prostesc ca şi cum ai spune că cineva, pe care îl simţim într-o cameră întunecată, nu ar fi totuşi acolo pentru că nu îl vedem.

Nu trebuie să ne luptăm împotriva unor asemenea gânduri. Acest lucru ar fi ca şi cum ne-am apăra de un roi de albine; tocmai prin continuare paşnică şi liniştită a meditaţiei noastre trebuie să ne părăsească de la sine. În multe lucruri trebuie să învăţăm să gândim altfel. Meditaţia noastră nu depinde, de fapt, deloc de timp, ci de intensitate, de interesul deplin faţă de materia de meditat.

Multă gândire inutilă ne este provocată prin evenimentele de la Adyar, iar mulţi dintre prietenii noştri teosofi au fost nevoiţi, pentru că a trebuit să-şi folosească timpul pentru acest lucru, să gândească gânduri inutile în loc să se poată dedica progresului spiritual. Aici lucrează forţe care vor să ne dăuneze, dar pentru că nu au prea multe posibilităţi de atac în manieră ocultă asupra ocultismului pur, care vrea să se ţină curat şi puternic în adevăr, ei încearcă acum să ne împiedice şi să ne dăuneze prin faptul că ne fac să ne folosim forţele pentru tot acest scris inutil [Nota 37], prin care trebuie să investim, pentru aceasta, un timp pe care am putea să îl folosim altfel mai bine.

Stockholm, 8 iunie 1913

A deveni şi a fi esoterist nu este ceva comod şi nici nu ar fi posibil dacă ar fi ceva comod, oricât de ciudat ar suna asta.

Unul dintre acele lucruri care îi sunt necesare cel mai mult esoteristului este urmarea vechiului cuvânt înţelept grec: Cunoaşte-te pe tine însuţi! Sună ciudat, dar este cu toate acestea adevărat că omul cunoaşte, în fond, toate

celelalte de pe planul fizic mai bine decât pe sine însuşi. Şi pe ceilalţi oameni îi cunoaşte, în fond, mai bine decât pe sine însuşi. Cunoaşterea de sine este de aceea atât de dificilă, pentru că cel care începe să o exercite ajunge curând la descoperiri care nu-i sunt plăcute; atunci mai bine lăsăm lucrurile în pace, nu insistăm asupra lor.

Dar trebuie să exersăm şi o cunoaştere de sine a omului în general. Atunci când facem acest lucru, ajungem curând la trei descoperiri. Acestea constau în faptul că omul, aşa cum este el în încarnarea sa fizică, în primul rând nu vrea să recunoască spiritul, îl neagă; în al doilea rând vrea să scape de spirit, îi este de fapt frică de el; în al treilea rând, nici nu iubeşte spiritul în străfundul sufletului său, ci de fapt îl urăşte.

Oamenii nu vor să recunoască spiritul acolo unde le apare acesta pe planul fizic în adevărata sa figură. Când vede cineva, spre exemplu, un trandafir, atunci va spune că îşi formează o reprezentare despre trandafir, dar va crede că această reprezentare provine şi de la lumea exterioară. Aceasta este o ne-cunoaştere a spiritului, căci în realitate reprezentările, gândurile noastre nici nu vin de la lumea exterioară, ci ne sunt dăruite nemijlocit din lumea spirituală. Când oamenii aud asta, ei spun: Nu, în această formă nu vreau să am spiritul! Dar, în fond, ei nu vor să aibă deloc spiritul, ci mai degrabă fug de el cât mai departe posibil.

Să presupunem că la un afişier sunt anunţate două conferinţe: una despre o temă teosofică, astfel că se ştie dinainte că la cele spuse va trebui să gândim, să colaborăm împreună cu spiritul nostru; cealaltă conferinţă e una cu diapozitive. La care merg oamenii cel mai des? La conferinţa cu diapozitive nu trebuie să fie atenţi din ei înşişi, ci atenţia lor este silită să rămână la obiect. Dar

tocmai această silire are ca efect faptul că nu suntem deloc noi înşine cei care gândim, ci este Ahriman. La o conferinţă teosofică, fiecare în parte este solicitat „să fie prezent"; la o conferinţă cu diapozitive este solicitat Ahriman să gândească pentru oameni.

Cei mai mari invocatori de spirite sunt materialiştii. Fiecare adunare materialistă nu e nimic altceva decât o invocaţie a lui Ahriman, pentru că, în fond, în suflet există teamă de spirit. Oamenii fug de spirit pentru că nu pot să-l iubească. Este încă un noroc al prezentului nostru că există anumiţi oameni care simt instinctiv că trebuie să se lase purtaţi de ceea ce are de dat teosofia şi care ajung astfel la spirit. Dacă ar porni de la înclinaţiile obişnuite ale oamenilor din existenţa fizică, nimeni nu ar ajunge la asta. Dar oamenii nici nu iubesc spiritul.

Cum stau, de fapt, lucrurile cu iubirea? Atunci când clarvăzătorul cercetează acest lucru, poate să ajungă la experienţe amare, atâta timp cât nu observă aceste experienţe în lumina unui întreg şi mai mare. Să presupunem că sunt născuţi doi oameni care prin karma lor sunt meniţi să se iubească unul pe altul. Atunci, clarvăzătorul poate să observe adesea că înaintea naşterii acestor oameni, în lumea spirituală cei doi s-au urât unul pe altul. Sau o mamă naşte un copil, pe care, după înţeleaptă organizare a ordinii lumilor, îl educă cu iubire. Dar înainte ca ea să se fi născut, poate că a urât copilul. Aici ajungem într-un domeniu în care înţeleaptă conducere a lumilor a procedat tocmai deosebit de înţelept. Ceea ce îi leagă pe oameni în „iubire" unul de celălalt este, anume, în marea majoritate a cazurilor egoismul. Îl iubim pe celălalt pentru că simţim drept plăcut faptul de a fi în apropierea fiinţei iubite. Divinităţile bune au trebuit să folosească egoismul pentru a educa oamenii în iubire. Fără a adopta

acest mijloc al egoismului – după ce influenţa luciferică tocmai că venise – nu ar putea fi convins niciun om să manifeste legături karmice prin relaţii de iubire; mama nici nu ar vrea să aducă pe lume copilul care este legat karmic de ea ș.a.m.d. Astfel este în această lume realmente totul invers; iubirea este dată de Lucifer şi Ahriman, egoismul de divinităţile care progresează, pentru ca prin înnobilarea egoismului oamenii să poată ajunge la adevărata iubire.

Se spune acest lucru aici pentru a indica astfel asupra următorului lucru. Vin adesea esoterişti începători şi se plâng de gândurile care năvălesc asupra lor în timpul meditaţiei lor. Acesta este, de fapt, un semn de progres, faptul că simţim aceste gânduri; dovedeşte că nu îi mai avem pe Lucifer şi Ahriman doar în noi înşine, ci că începem să îi percepem drept puteri aflate în afara noastră, căci asemenea gânduri care urcă sunt cu totul de la Lucifer şi Ahriman. Dacă ar fi rămas totul aşa cum a fost intenţionat iniţial, atunci omul nu ar fi putut să-şi uite niciodată gândurile după ispitirea luciferică. El ar fi avut mereu acces la Cronica Akasha, dar ar fi fost Lucifer şi Ahriman cei care ar fi scris pentru el această cronică. De aceea au trebuit divinităţile bune să organizeze lucrurile în aşa fel, încât omul să-şi poată şi uita gândurile.

Tot ceea ce se cufundă astfel în jos în inconştient a murit, dar pe toate acestea le mănâncă Lucifer şi Ahriman. Ei fac din ele o parte a fiinţei lor, iar drept natură luciferică şi ahrimanică ies din nou afară la oameni, în meditaţie. Imediat ce cineva se porneşte să facă meditaţia, urcă la Lucifer speranţa: Poate că totuşi voi mai învinge în lume! Iar atunci îl potopeşte pe om cu gândurile lui pe care le-a depus. Acest lucru îi place, de fapt, omului, acest mers de la gând la gând, iar contemplaţia, rămânerea-în-sine-umplut cu un conţinut de gând, asta nu îi place.

Să observăm odată, cât timp împlinește un ne-esoterist (la un esoterist mai este prezentă încă o anumită silință [autoimpusă]) ceva ce și-a propus să facă, pentru ca, spre exemplu, la fel ca elevul esenian, în fiecare dimineață să mulțumească pentru răsăritul Soarelui, dacă și-a propus acest lucru de bună voie. Cât de puțini vor reuși să facă acest lucru mai mult de câteva zile!

În realitate, omul nu iubește spiritul deloc. El trebuie să se silească cu forța să mențină anumite gânduri un timp mai îndelungat în sufletul său. Lucifer și Ahriman sunt, de fapt, cei pe care omul îi iubește cu adevărat. Drept protest împotriva acestui fapt avem zicerea noastră rosicruciană:

Ex Deo nascimur
In Christo morimur
Per Spiritum Sanctum reviviscimus.

München, 3 septembrie 1913
Însemnarea A

Zicerea zilei pentru miercuri.

Din toate cele pe care am putut să le lăsăm să treacă pe la noi în mod exoteric în aceste zile a extrage esotericul care a fost de găsit, am putea spune, printre rânduri, trebuie să fie sarcina noastră în timpul următor. În aceasta constă tot esoterismul, ca ceea ce putem să înțelegem și să pricepem exoteric să preluăm cu sufletul, cu simțirea.

Despre ce anume a fost vorba în principal în toate aceste zile [Nota 38], este Păzitorul Pragului, sunt Lucifer și Ahriman. Regatele acestora doi din urmă trebuie să învățăm să le cunoaștem, pentru a ne putea apăra de încălcări. Înainte de toate, trebuie să ne ferim ca, noțiuni pe care ni le-am format și însușit aici, în fizic, care există pe

bună dreptate pentru ceea ce este fizic, să le luăm cu noi sus, în spiritual la trecerea Pragului.

Filosofia este, într-adevăr, ceva ce unora din cei ce stau aici le stă mai departe de suflet, dar cu toţii ştiţi că filosofia încearcă să-i dea omului concepţii despre viaţă şi concepţii despre lume. În filosofie se vorbeşte, în principal, despre două lucruri:

În primul rând, despre multitudine, prin faptul că totul este adus până la cele mai mici părţi, atomi, monade. Aşa este, spre exemplu, filosofia lui Leibniz [Nota 39] o concepţie despre lume monadologic-spirituală; materialismul lui Haeckel [Nota 40] este unul atomist.

Al doilea lucru despre care se vorbeşte în filosofie este unitatea. De aici aparţine filosofia lui Spinoza [Nota 41] şi concepţia despre lume a lui Hegel [Nota 42] poate fi şi ea luată aici.

Acuma, multitudinea şi unitatea sunt, însă, noţiuni care sunt valabile doar pentru planul fizic şi nu au nicio semnificaţie pentru lumea spirituală, eventual încă pentru lumea elementară. Înainte, lucrau cu noi prieteni care făceau filosofie. Iar atunci a venit într-o zi o personalitate la mine [Nota 43] şi mi-a spus că nu ar mai putea să lucreze cu noi, ea vedea unitatea drept unic lucru adevărat; considera că noi nu făceam asta. – Şi s-a desprins de noi.

Cine se închină la unitate şi ia cu sine aceste noţiuni în spiritual, îi cade pradă lui Lucifer. Cine consideră multitudinea drept singur lucru corect, îi cade pradă lui Ahriman. Cine devine conştient în spiritual, iar acest lucru este cerinţa principală pentru esoteristul avansat, încât în timpul meditaţiei să fie conştient în afara corpului său, se vede mai întâi pe sine însuşi. Drept principală impresie se are pe sine în faţa lui, corpul său fizic şi raportul său cu entitatea sa fizică. Aici, în fizic, ne simţim drept unitate faţă

de mediu, pe care îl considerăm multitudine. Vedem nori, munţi, copaci, pe scurt: diferitele regnuri naturale din jurul nostru. Dacă am vrea să credem cumva aici că norul de sus ar fi o parte din noi înşine, precum un deget este o parte din noi înşine, atunci ne-am supune unei puternice erori. În spiritual ne dăm seama de noi înşine ca multitudine; toate acele forţe şi entităţi care acţionează în lumea elementară asupra trupului nostru fizic, acolo le vedem drept multitudine. Precum sute de mii de nebuni vedem asta acolo, da, precum o legiune. Dacă am vedea însă aceşti sute de mii de nebuni doar drept multitudine şi nu am spune: Voi, toţi indivizii mici de acolo, voi împreună sunteţi doar eu însumi; voi toţi împreună, în multitudinea voastră de multi-indivizi, mă formaţi, doar, numai pe mine ca unitate! – dacă nu am spune asta cu toată forţa şi energia şi concentrarea pe sine, atunci i-am cădea pradă lui Ahriman. Iar nu numai teoretic, în gândire trebuie să ne spunem acum aceasta, lucru care, în final, nici nu ar fi atât de greu, ci realmente trebuie să trăim această convingere, că multitudinea este în spiritual unitate. Dacă nu am face asta, nu ne-am întări sufletul pentru aceste simţăminte, ci am vedea aceşti sute de mii de nebuni drept sute de mii de nebuni, atunci ar zbura bucăţi de la noi, am fi rupţi în multitudine. Entităţi ahrimanice ar lua bucăţi din fiinţa noastră şi s-ar învălui cu ele şi ar oglindi către noi eroare şi minciună.

Anumite triburi sălbatice cunosc, spre exemplu, leii doar drept multitudine. Ei nu îi pot gândi drept unitate, drept gen. Trebuie să cuprindem realmente corect noţiunile de unitate şi multitudine, iar pe cele care sunt potrivite doar pentru planul fizic să le lăsăm în urmă la trecerea peste prag. ***Trezirea sufletelor***[Nota 44], tabloul

4, Romanus: „Însă raţiunea mea a depus dispoziţia de templu / La poartă, atunci când a păşit în viaţă."

Prin intermediul meditaţiei trebuie să ne întărim şi să ne consolidăm sufletul atât de mult încât, dacă se apropie realmente de el entităţile în lumea spirituală, să se simtă atât de tare încât să recunoască imediat dacă ele vor să-l ispitească spre eroare. Sufletul trebuie să fie în stare să spună: Voi sunteţi constructori ai corpului meu fizic.

În literatura teosofică se găsesc adesea alcătuite scheme care sunt întru totul utile, până una alta; se porneşte aici de la o unitate, apoi aceasta se bifurcă şi tot mai mult trece în multitudine. Sau se începe cu multitudinea şi se merge în sus până la unitate. Iar dacă aceste reprezentări poate că nici nu sunt foarte corecte, asta nu dăunează. Sigur că dăunează, dar nu atât de mult, atâta timp cât se rămâne pe planul fizic. Dar dacă vrem să trecem pragul cu această noţiune a schemei, atunci asta poate fi îngrozitor. O schemă poate servi drept mijloc de învăţare, dacă serveşte doar drept simbol, dacă rămânem conştienţi că putem să reprezentăm acelaşi lucru prin modul acesta sau prin sute de alte moduri; dacă nu suntem conştienţi de asta, atunci i-am căzut pradă lui Ahriman.

În toate reprezentările şi explicaţiile desigur că intervin sentimente şi emoţii. Unuia trebuie să-i comunici în mod vioi, altuia în mod cu totul diferit, care poate să aibă chiar efect antipatic asupra celui dintâi. Asta şi trebuie să fie aşa.

Însă niciodată nu este permis ca prin mijloace elocvente, pe calea convingerii să îl forţăm, am putea spune, pe un esoterist să accepte un adevăr spiritual şi să îl silim; aici ar fi Lucifer în joc. Liber trebuie să fie elevul în dispoziţia sa de preluare.

Aşadar, trebuie să ţinem corect separate viaţa pe planul fizic de cea în lumile spirituale. Trebuie să nu luăm cu noi noţiunile valabile aici, în fizic, la trecerea peste Prag şi tot astfel la păşirea înapoi (Romanus în ***Trezirea sufletelor***, cum s-a spus deja mai înainte).

Acţiunea entităţilor ahrimanice şi luciferice este necesară pentru ordinea cosmică, atâta timp cât ele rămân în graniţele care le revin. Esoteristul trebuie acum să-şi întărească sufletul în aşa fel, încât să recunoască încălcările acestor entităţi şi să se păzească de ele. De-abia când omul s-a adus în stare, în viaţa fizică, să menţină echilibrul între Ahriman şi Lucifer, dacă despre tot ce întâlneşte ştie de unde provine, de-abia atunci îi va deveni siguranţa de sine în lumea spirituală.

Din ceea ce este dat în orele esoterice, precum şi prin viaţa noastră meditativă, esoteristul trebuie să se obişnuiască cu o altă simţire decât a exoteristului; trebuie să lase ca întreaga sa viaţă şi activitate să fie străluminată de spiritual, astfel încât să devină imposibil să domnească cearta şi disputa în rândurile noastre. Asta se poate, realmente, asta se poate! În viaţa exoterică, esoteristul trebuie să se comporte precum exoteristul. Doar că trebuie să se simtă faţă de exoterist precum un adult faţă de copii, dar fără niciun fel de trufie şi fără aroganţă, pur obiectiv. Dar este adesea destul de dureros de văzut cum şi între esoterişti domnesc cearta, disputa, dorinţa de mărire şi micile gelozii. Este ca şi cum un om de patruzeci de ani ar juca popice, iar dacă un popic i-ar lovi degetele sau o bilă i-ar învineţi un ochi, ar vrea să bată popicul sau bila. La un copil, acest mod de a-şi exprima nemulţumirea ar fi natural. Ca adult, putem să jucăm mai bine jocurile decât copiii, dar participăm cu alte percepţii şi simţăminte; ne

situăm deasupra locului, în timp ce copilul se lasă cu totul purtat de joc.

Unii dintre iubiţii noştri prieteni mi-au spus că ar fi atât de greu de înţeles cartea mea ***Teosofia*** [Nota 45] şi dacă nu cumva ar putea să fie înfăţişat acest lucru în mod mai uşor. Uneori m-am pornit să fac acest lucru. Dar nu trebuie cumva să credem că ar fi mai uşor, mai puţin obositor să scrii ***Teosofia*** într-un mod mai popular, să zicem. Dar totdeauna am pus iarăşi jos stiloul. Dacă am vrea să preluăm în noi teosofia fără greutăţi de gândire, atunci i-am oferi lui Lucifer puncte atac. E destul de corect să te chinui puţin cu ea.

Există multe noţiuni greşite şi în fizic. Aşa, spre exemplu, este eronată presupunerea că lumina ar fi constituită doar din unde. Cu totul greşit este, însă, să vorbim privitor la lucruri spirituale despre unde, vibraţii. Aşa spun unii că la o oră esoterică ar domni vibraţii („vibrations" în limba engleză) simpatice etc.; aşa le place să spună; asta nu ar trebui să facă!

În toate aceste zile a fost mult vorba despre toate acele pericole care îl aşteaptă pe elevul spiritual pe calea spre lumea spirituală. Dacă acum cineva ar vrea să spună: Nu, eu nu vreau să merg pe calea asta, nu vreau să mă ridic la nivel de purtător de spirit, sunt prea multe pericole legate de asta! – atunci asta este la fel ca şi cum cineva ar spune: Eu vreau să locuiesc cu mare plăcere în casa care se prăbuşeşte în curând, doar că nu vreau să ştiu nimic de prăbuşire! –

De mers, trebuie fiecare să meargă pe această cale, şi de aceea este necesar să facem cunoştinţă cu pericolele. Omenirea trebuie să parcurgă această cale în spiritual dacă nu vrea să se pustiască, să se usuce. Iar aici este sarcina esoteristului să-şi întărească sufletul, pentru a cunoaşte

corect toate greutăţile, pe Lucifer şi pe Ahriman, pe Păzitorul Pragului şi a-i putea privi în faţă, să nu cadă pradă puterilor opritoare, ci să le învingă, pentru a-i arăta omenirii calea.

În spirit se afla germenele trupului meu ...
În trupul meu se află al spiritului germene

Însemnarea B

Mai întâi rugăciunea zilei. Apoi introducerea.

Mulţi ascultă conferinţele, mulţi au ascultat pe parcursul anilor şi conferinţele esoterice, cu toate acestea se poate auzi uneori că unuia sau altuia îi vine greu să distingă prea bine care este, de fapt, [diferenţa] între conferinţele exoterice şi cele esoterice. Într-adevăr, este greu să distingi tot ce trebuie desemnat drept esoteric. O unitate simplă de măsură putem avea, însă, în faptul că ne este clar că acele comunicări care sunt făcute şi exoteric provin, de fapt, din suprasenzorial şi trebuie considerate astfel de ascultători. Modul de considerare, doar, îl distinge pe esoterist. Dacă reuşim să interiorizăm ceea ce ne este adus în mod exterior, atunci suntem esoterişti. Interiorizarea exotericului este esoterism. Noi suntem esoterişti atunci când ceea ce ne este comunicat în exterior trăim realmente în interiorul nostru, nu doar cu gândirea, ci cu toate simţurile şi forţele sufleteşti.

În tot ce ne înconjoară în lumea fizic-senzorială se întâlnesc la un loc ceea ce numim ahrimanic şi luciferic. În fizic-senzorial, aceste două forţe curg împreună. În viaţa esoterică, însă, acest lucru nu ar trebui să aibă loc; aici, ahrimanicul şi lucifericul ar trebui ţinute la distanţă. Cum să se facă însă acest lucru, de vreme ce nu avem nicio

unitate de măsură pentru ceea ce este exoteric şi ceea ce este esoteric, ce este ahrimanic şi ce este luciferic? Şi în ştiinţă, în artă, pe scurt, în întreaga viaţă exterioară sunt active aceste forţe, fără ca oamenii să o ştie.

Dacă aruncăm o privire asupra diferitelor filosofii şi concepţii despre lume, putem distinge două mari grupe. Există anumiţi filosofi, care cred că trebuie să reducă tot ce există în lume la un gând de unitate, la ceva unitar. Aici se numără toţi filosofii monişti şi unificatori, fie că reduc totul la ceva fizic, spiritual sau sufletesc. Pe de altă parte, există unii care cred că trebuie redus totul la o multitudine. Cei care vor să reducă totul la o unitate sunt străbătuţi de impulsuri luciferice, cei care vor să reducă totul la o multitudine sunt străbătuţi de impulsuri ahrimanice.

Dar pentru că amândouă curentele îşi au îndreptăţirea lor în lumea fizic-senzorială, este necesar să ştim cât de departe merge această îndreptăţire. Şi astfel se pune întrebarea, cât de departe are unul şi cât de departe are celălalt îndreptăţire? Ahrimanicul, multitudinea, are îndreptăţire în fizic şi, în măsură limitată, în lumea elementară. Nu, însă, în spiritual. Atomi nu există în spiritual. Vibraţii ale luminii nu mai există nici în fizic.

Chiar şi noţiunea este ceva ce există doar în lumea fizic-senzorială. putem, aşadar, nici măcar pe aceasta să o luăm în lumea spirituală. Nici ceea ce e matematic nu mai are valabilitate pe plan spiritual. Căci nu se poate nicidecum pune bază pe faptul că de trei ori trei fac nouă.

Dacă cineva intră acolo cu o asemenea dogmă, atunci este aproape sigur că se amestecă o entitate ahrimanică în primul trei şi astfel iese apoi un rezultat cu totul diferit. Aşadar, nici măcar noţiunile matematice şi axiomele de calcul nu au valabilitate în domeniul spiritual. Întregul atomism are valabilitate doar pe plan fizic, în măsură

limitată încă în lumea elementară, dar nu mai are în cea spirituală.

Cei care au, acum, tendinţa de a aduce totul împreună într-o unitate, aceştia lucrează cu impulsul luciferic; aceia, însă, care au tendinţa de a concepe totul drept atomist sau monadologic, aceia lucrează cu influenţă ahrimanică. Leibniz, Haeckel atomizează, ei sunt, aşadar, influenţaţi ahrimanic. Acelora care urcă cu asemenea concepţii în lumile mai înalte li se învăluie lucrurile cum sunt ele. Lucrurile din lumea spirituală li se arată într-o lumină cu totul greşită. Aşa cum copiii când se joacă popice lovesc popicul dacă le-a mers ceva greşit, tot cam aşa este când oamenii dau vina pe alţi oameni pentru ceva ce-i nimereşte pe ei. Ceea ce-i nimereşte este karmic. De vină nu este doar unul, ci şi cealaltă parte. Trebuie, aşadar, să reuşim ca şi ceea ce este produs printr-un altul să înţelegem drept vina proprie.

Astfel se găseşte modul în care multitudinea devine iarăşi unitate.

Însemnarea C

Munca esoterică este interiorizarea a ceea ce primim în conferinţele exoterice. Multe ne-au fost date în ultimele paisprezece zile, pe care trebuie să le ducem înăuntru, în sufletele noastre şi să le prelucrăm acolo esoteric, ca să aibă valoarea adevărată pentru noi. Ni s-a vorbit mult despre Prag, la care trebuie să lăsăm foarte, foarte multe înapoi din cele care sunt valabile şi corecte pentru planul fizic. Unele din cele pe care le ducem dincolo drept noţiuni din partea aceasta sunt nevinovate; multe, însă, devin problematice datorită faptului că forţele ahrimanice şi cele luciferice le iau în stăpânire. Aşa, spre exemplu trebuie să

ne modificăm complet noţiunile noastre despre unitate şi multitudine dincolo de Prag. Filosofiile se ocupă mult tocmai cu aceste două noţiuni, iar filosofii şi-au creat sisteme şi concepţii despre lume cu care împart lumea fie într-o unitate (monas), fie într-o multitudine (Spinoza, Hegel, Leibniz, Haeckel). Asemenea filosofii îşi au îndreptăţirea pe planul fizic şi sunt copii nevinovaţi faţă de un esoterist care ar face aşa ceva. În general, esoteristul ar trebui ca faţă de ceilalţi oameni – fără să cadă pradă trufiei sau închipuirii, ci cu smerenie – să aibă sentimentul pe care îl are adultul faţă de copiii care se joacă. Aceştia au dreptate, din punctul lor de vedere, să îşi desfăşoare jocul aşa sau aşa şi să îl ia în serios, în timp ce adultul se află întotdeauna deasupra jocului; aşa trebuie să stea esoteristul deasupra multor lucruri, în care alţii – în mod îndreptăţit – mai sunt încă încâlciţi cu totul. Un esoterist care a trecut odată peste pragul unei încăperi în care primeşte învăţături esoterice şi apoi, în viaţa exoterică, mai lasă încă, la fel ca înainte, frâu liber antipatiilor, geloziilor, mâniei şi tuturor pornirilor asemănătoare, acela nu a pătruns încă în spiritul celor care sunt intenţionate, nu a cuprins încă seriozitatea.

Atunci când vrem să pătrundem în lumea spirituală atunci când suntem în afara corpului nostru, acest corp ne va apărea dincolo ca o mare multitudine. Îl vom recunoaşte drept rezultat al unei munci a tuturor fiinţelor elementare, a tuturor ierarhiilor. Trebuie să-l recunoaştem, totuşi, drept unitatea noastră, că suntem o unitate cu el. Atunci ne vor arăta fiinţele elementare chipul lor adevărat. Dacă îl considerăm, însă, drept o multitudine în sine, atunci Ahriman ia în posesie eroarea noastră şi toate aceste fiinţe vor smulge o bucată din noi şi ne vor apărea drept figuri mincinoase, drept sute de mii de nebuni. Fiecare eroare

privitoare la o multitudine îi cade pradă lui Ahriman, iar fiecare eroare privitoare la o unitate, lui Lucifer. Dacă vrem să ne limităm cu totul la noi ca la o unitate, i-am căzut pradă lui Lucifer. Diferitele filosofii ale multitudinii sau ale monismului sunt stăpânite de Ahriman şi de Lucifer. – Dacă veghem, atunci aceste două influenţe nu vor fi atât de uşor dăunătoare pentru noi. Periculos este, oricum, să pătrunzi nepregătit în lumile spirituale, dar nu ar trebui să ne lăsăm reţinuţi de la asta, căci mai devreme sau mai târziu trebuie, totuşi, ca fiecare suflet să facă acest pas. – Cu întregul suflet, cu sufletul nemărginit să preluăm şi să ne lăsăm pătrunşi de adevărurile pe care le primim aici; aceasta este cea mai bună cale în lumile spirituale, de a ne cufunda adânc înăuntru, de a prelucra noi înşine ceea ce ne este dat. – Oameni binevoitori ne-au întrebat adesea, dacă nu aş putea da o carte mai uşoară, populară, pentru început, decât ***Teosofia***, iar eu m-am şi pornit de mai multe ori să fac lucrul ăsta. Se află, însă, pericole în această uşurare, această înlesnire pentru unele suflete, care ar fi otravă, aşa că am renunţat tot mereu.

Însemnarea D

Viaţa esoterică este interiorizarea cunoaşterilor exoterice pe care ni le însuşim despre dezvoltarea lumii. În acest ciclu de conferinţe [Nota 46] au curs, am putea spune, în spatele rândurilor multe lucruri esoterice şi va fi sarcina noastră în perioada următoare să le desprindem pe acestea şi să le găsim. S-a vorbit mult despre Pragul spre lumea suprasenzorială, peste care toţi trebuie să trecem pe parcursul timpului. La acest Prag sunt entităţile luciferice şi ahrimanice care pot deveni periculoase pentru noi. Nu poate fi subliniat suficient de des faptul că noţiunile care

au, pe bună dreptate, valabilitate pentru lumea senzorială, nu le luăm dincolo în lumea spirituală, acolo ar putea să devină periculoase pentru noi. Asemenea noţiuni sunt multitudinea şi unitatea. Filosofii care sunt şi esoteric intelectuali, dar au suflete naive, copilăreşti, îşi formează sisteme pentru a explica manifestările lumii. Ei le reduc pe acestea până la multitudini, monadologie, atomism – haeckelism: aici acţionează impulsuri ahrimanice – sau până la o unitate, monism, spinozism, hegelianism, în acesta sunt impulsuri luciferice. Aceste noţiuni sunt prosteşti în lumea senzorială, în lumea suprasenzorială sunt periculoase. Ele ne-ar conduce acolo unde suntem în afara trupului nostru, să vedem sute de mii de nebuni. Multitudinea lumii suprasenzoriale trebuie să învăţăm să o cunoaştem drept unitate trupului nostru, care se află acum în afara noastră; trebuie cunoaştem faptul că nenumărate spirite elementare lucrează la el şi că au dorul de a-l crea pe om. Trebuie să le smulgem acestor fiinţe masca minciunii şi să le cunoaştem drept ajutoare subordonate ale ierarhiilor mai înalte.

A fost exprimată adesea cerinţa pentru o variantă mai uşoară, populară, a teosofiei decât este cartea [***Teosofia***]. Noţiunile teosofice trebuie lucrate. Dacă am vrea să acţionăm prin altceva, în calitate de învăţător, decât numai prin conţinutul învăţăturii, spre exemplu printr-o frumoasă elocvenţă, am lăsa să se reverse impulsuri luciferice în teosofie. În teosofie, a vorbi despre „vibraţii", aşa cum se face în multe rânduri, înseamnă a deschide poarta pentru impulsuri ahrimanice. Trebuie să păşim din viaţa esoterică în lume aşa cum participă adulţii la jocuri de copii; dacă ne întoarcem la vechile certuri, afecte şi pasiuni, ne comportăm la fel ca adultul care, ca şi copilul, bate mingea care l-a nimerit în ochi.

München, 4 septembrie 1913
Însemnarea A

Zicerea zilei joi.

Dragi surori şi fraţi ai mei!

Mereu şi mereu s-a vorbit în aceste zile despre Lucifer şi Ahriman şi despre faptul că acestea sunt forţe care trebuie să fie acolo în dezvoltarea lumii şi că acolo unde există pe bună dreptate sunt bune, dar faţă de încălcările cărora trebuie să ne păzim şi să ne protejăm. Pentru aceasta trebuie să învăţăm să le cunoaştem şi să le distingem.

În esoterismul mistic, aşa cum îl vedem la Meister Eckhart [Nota 47], Ruysbroek [Nota 48], Tauler [Nota 49], Suso [Nota 50] ş.a.m.d., se află Lucifer; în această pură dăruire către divin, în această strădanie curată, nobilă după spiritual se află Lucifer în mod bun şi putem să spunem că el a fost „cucernic" în sufletele acestor mistici.

Dar imediat ce în această străduinţă curată, în această dăruire se revarsă o notă personală, imediat ce misticul se dăruieşte datorita propriei sale bucurii faţă de dedicare, acest lucru ar însemna o încălcare din partea lui Lucifer. Aici trebuie să veghem ca nimic asemănător să nu intre în strădania noastră. La adâncirea mistică este relativ uşor să veghem, mai greu este deja la vederea vizionară. Şi în aceasta este Lucifer. El face tot felul de scamatorii în faţa misticului, pe care acesta doar greu poate să le distingă de adevăratele chipuri. Se amestecă în toată vederea ceva subiectiv, astfel se repetă, de exemplu, anumite apariţii, figuri înşelătoare sau altele asemenea la fiecare. Asupra

acestui lucru trebuie să ne îndreptăm atenţia. Şi aici trebuie să veghem.

Dacă vedem ochi sau chipuri sau dacă ni le reprezentăm imaginativ, atunci nu suntem expuşi într-aceasta la eroare, dobândim prin aceasta forţă să îl respingem pe Lucifer.

Nu este un reproş dacă se spune că în subconştientul omenesc locuiesc trăsături rele; acestea trebuie să fie, viaţa pământeană le aduce pe acestea cu sine. Omul poate să fi atins deja un anumit grad de sfinţenie şi totuşi să mai dormiteze asemenea porniri în inconştientul său în faţa cărora s-ar îngrozi şi speria dacă şi-ar da seama de ele. Este valabil şi aici să lăsăm să stăpânească cea mai mare atenţie şi veghere.

În tot ce ţine de simţire, în adâncirea mistică, în tot ce e vizionar este Lucifer la lucru, tot astfel în tot entuziasmul, chiar şi în activitatea artistică, în ceea ce creează un artist, ceea ce creează în artist.

Se poate să existe materialişti care în exterior se lasă duşi cu totul de ceea ce e material, se exprimă doar în acesta; dacă avem atunci norocul să privim în sufletele lor, găsim acolo o străduanie profund religioasă, un dor după dumnezeiesc. Şi aici este Lucifer cel care provoacă aceasta.

În tot ce este volitiv acţionează Ahriman. El se apropie de noi în tot ceea ce se revelează drept gest în cuvânt sau scriere: în tot ce se arată în scriere mediumnică, fie că este vorba despre un mediu şcolit sau o scriere mediumnică naturală, sau în faptul că ne simţim în general împinşi să scriem ceva; după cum apariţii de figuri, capete de lumină ş.a.m.d., care sunt produse de un mediu, sunt provocate de Lucifer. Putem ca, atunci când ne simţim, de exemplu, împinşi să scriem, să acţionăm împotriva acestui lucru prin faptul că ne oprim şi nu cedăm în faţa acestor

inspiraţii pe care suntem de părere că le simţim sau le percepem, ci că ne oprim şi să punem împotriva acestor şoapte voinţa fermă de a nu le da urmare. Prin acest efort de voinţă cucerim forţe nebănuite în ocult.

În ceea ce spunem, în cuvintele pe care le formăm şi le lăsăm să ajungă la alţii, este Ahriman. Imediat ce urechea aude sunetul, ce laringele scoate sunetul şi iar în scriere sunt imprimate cuvintele, vine Ahriman şi întăreşte tonul, cuvântul, scrierea. De aceea este important a întărim sufletul şi să ne verificăm în modul cel mai subtil gândurile şi cuvintele.

Concepţia despre lume a lui Swedenborg [Nota 51], chipurile văzute de el şi trăirile (visele profetice) sunt străbătute de Ahriman, la fel şi ceea ce a preluat Kant din scrierile lui Swedenborg [Nota 52], lucrurile pentru care a avut interes.

Foarte des, aproape zilnic este pusă întrebarea: Trebuie să dau vreo importanţă la ceea ce văd, aud sau percep aici? Este asta adevăr? Sigur că putem să dăm importanţă, sigur că e adevăr, fiecare cel mai mic fleac din viaţa ocultă este important şi adevărat. Contează, doar, să ştim ce se află în spatele lui. Extrem de atenţi trebuie să fim şi să privim la tot – să veghem!

Dar trebuie să ne însuşim un anumit simţ fin al tactului pentru aceasta, ca să nu povestim la alţii asemenea trăiri. Cu totul în interiorul cel mai lăuntric trebuie să stabilim acest lucru cu noi şi trebuie să căutăm să aflăm dacă participă la aceasta Lucifer sau Ahriman. Sigur că putem să vorbim în cercul cel mai restrâns de prieteni despre asemenea trăiri şi să primim sfaturi de acolo de unde avem încredere. Dar şi mai puţin trebuie să construim învăţături pe aceste trăiri şi să le transmitem în acest mod şi să le folosim drept conţinut de învăţare. Ceva

ce ni se poate întâmpla zilnic, ba chiar în fiecare oră, este când mergem, de exemplu, pe stradă şi vedem în viziune un om, pe care îl întâlnim realmente după câteva minute. Acum, se poate că avem nevoie să-i spunem respectivului om ceva, avem această premoniţie a venirii sale şi ne grăbim paşii pentru a-l întâlni cu siguranţă – tocmai ca urmare a premoniţiei noastre, a acestei capacităţi oculte. Dar asta nu avem voie; nu avem voie să folosim capacităţi oculte spre avantajul nostru în viaţa fizică. Aici trebuie să acţionăm după legile care sunt valabile aici, aşa ca şi cum nu am şti nimic despre ocult. Dar ca indicaţie, pentru a atrage atenţia este permis să servească un asemenea eveniment.

În conferinţele exoterice a fost vorba deja în repetate rânduri despre Maeterlinck [Nota 53], despre cum vroia să aibă dovezi pentru viaţa spirituală [Nota 54].

Dacă i s-ar întâmpla cuiva să-i stea în faţă sufletul lui Goethe, ar avea dovezi infailibile pentru faptul că este sufletul lui Goethe şi ar vorbi cu acest suflet al lui Goethe, atunci ar spune foarte sigur ca acesta este o dovadă de nezdruncinat pentru nemurirea sufletului[17].

Conform legilor valabile aici, în fizic, această concluzie ar fi singura corectă. Şi totuşi este incorectă, nu este corect să spui: Acesta este „sufletul lui Goethe". Lucifer se ţine ascuns în sufletul lui Goethe şi îl imită în faţa noastră pe Goethe cel din anul cutare şi cutare. Doar dacă suntem conştienţi de faptul că Lucifer este ascuns în sufletul lui Goethe avem posibilitatea să pătrundem până la sufletul adevărat al lui Goethe (care se dezvoltă mai departe în lumea spirituală, totuşi), să păşim în faţa lui şi să

[17] A se vedea, privitor la aceasta, formularea din însemnarea D.

avem, prin aceasta, adevărata dovadă pentru nemurirea sufletului.

Cu multă nechibzuinţă se abordează exerciţiile esoterice, unii le încep şi apoi încetează din comoditate, nehotărâre etc. Meditaţiile sunt, însă, pentru suflet acelaşi lucru precum respiraţia pentru corpul fizic. Dacă am renunţa la respiraţie, Ahriman ar interveni imediat în calitate de stăpân al morţii. Pentru suflet trebuie să devină astfel încât nu trebuie să se chinuie spre a face meditaţii, ca fără acestea să nu mai vrea să trăiască, să devină pentru el la fel ca respiraţia pentru corp.

În opoziţie cu această nehotărâre şi comoditate stă dorinţa şi dorul nestăpânit de a vrea să pătrundem în lumile spirituale. Nu trebuie să ne dorim şi să avem dor de a vrea să pătrundem în lumile spirituale înainte ca sufletul să fie bine întărit. Linişte şi pace în suflet este condiţia principală (***Trezirea sufletelor*** [Nota 55], tabloul 3). Numai aşa putem să cucerim forţa justă pentru suflet, pe care trebuie să o aibă spre a găsi mijlocul, calea de mijloc, de a nu merge nici la dreapta, nici la stânga, de a nu cădea pradă nici lui Lucifer, nici lui Ahriman, ci de a menţine calea de mijloc.

Greu, foarte greu şi ostenitor este acest lucru, dragii mei surori şi fraţi! Dar apoi trebuie să ne aducem aminte de ceea ce se spune în Evanghelia după Ioan, la început şi în propoziţiile [versetele] 12–14 din capitolul opt al acelei evanghelii. Atunci când stăm în tumultul, în haosul lumii spirituale şi vin din toate părţile viziunile şi figurile şi nu ştim încotro s-o luăm, suntem traşi încolo şi încoace, atunci trebuie să punem în faţa sufletului nostru cuvintele: „La început era Cuvântul” sau „Eu sunt Lumina lumii, cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieţii.” Atunci se va spulbera totul, iar ceea ce este just şi

adevărat vom putea privi. În acest sens trebuie să aşezăm tot mereu în faţa noastră propoziţia rosicruciană: E.D.N. – I.C.M. – P.S.S.R.

Iar mai departe vom putea găsi tot mai mult pe această cale grea ceea ce este corect, dacă ne gândim la zicerea atât de simplă, dar profundă, cu care sunt încheiate orele noastre esoterice:

În spirit se afla germenele trupului meu ...

Însemnarea B

Vrem să încercăm acum să indicăm asupra acelor acţiuni subtile pe care le exercită entităţile luciferice şi ahrimanice asupra mişcărilor noastre sufleteşti cele mai intime, căci a le cunoaşte pe acestea este sarcina celor care vor să caute calea spre viaţa esoterică. Există îndeosebi două feluri de oameni, care în mod cu totul diferit caută calea cunoaşterii spirituale. Această căutare după spirit este predispusă în fiecare om, chiar dacă nu toţi oamenii vor să admită asta. Chiar şi în cei mai înrăiţi materialişti trăieşte foarte adânc în subconştient dorul după spirit. Dar ei nu pot ajunge la această cunoaştere întrucât sunt în căutarea dovezilor fizice pentru chestiuni spirituale. Drept exemplu poate fi dat Maeterlinck; şi el, care ajunge atât de aproape de spiritual, doreşte dovezi fizice.

Acum, există un gen de oameni care din conştienţa lor cea mai lăuntrică, din simţirea lor sufletească cea mai profundă se simt atraşi către spiritual, care au o ştiinţă intimă despre acesta, care nu se manifestă vizionar. Ei nu au nevoie să li se clarifice existenţa lumii spirituale nici prin dovezi fizice, nici prin teorii senzorial-fizice, ei au această ştiinţă din propriile lor sentimente, din cele mai adânci simţăminte ale inimii lor. Asemenea oameni au fost

misticii, Johannes Tauler, Ruysbroek şi alţii. O mistică, aşa cum o aveau aceşti oameni, stătea adesea sub influenţa luciferică, dar în sensul bun, chiar în sensul în care Lucifer însuşi, care a condus în sus, în frumos, dumnezeiesc extaz aceste suflete înalt dezvoltate, dedicate, a ajuns mai departe în dezvoltarea sa, prin intermediul lor. Am putea spune: în mistică, Lucifer are înclinaţia de a deveni cucernic. – În această mistică ne întâmpină doar dăruirea cucernică, simţământul religios pur.

În opoziţie cu aceasta mai există o altă mistică, anume mistica văzătorilor, mediumnistică, care poate să fie ori predispoziţie înnăscută, ori adesea dobândită prin anumite metode. Ea se transformă uneori şi în scriere mediumnică şi altele asemenea. Aici vedem cum exclusiv Ahriman îşi evidenţiază impulsurile. El doreşte iarăşi să multiplice totul sau să fixeze în scriere sau în desen. Şi în acea scriere care apare pe moment, impulsiv, inspirator, fără a fi mediumnică, regăsim principiul ahrimanic.

Trebuie să aducem armonia corectă între a-ajunge-în-extaz prin Lucifer şi redactarea nemijlocită sub influenţă ahrimanică. Pentru aceasta trebuie să suprimăm scrierea impulsivă la începutul apariţiei sale, să o împingem întrucâtva înapoi până s-a lămurit în noi, şi abia după aceea vom putea uni armonios cele două forţe. În marele dar de văzător al unui Swedenborg s-au amestecat, spre exemplu, în principal impulsuri ahrimanice (vederea premonitorie pe plan fizic, prevestiri ale unor evenimente fizice).

Astfel se evidenţiază şi în unele apariţii vizionare, pe care elevii esoterici le au adesea la început drept trăiri ale lumii spirituale, principiul luciferic şi cel ahrimanic. Ceea ce a văzut elevul ca formaţiuni vizionare, ca figuri, capete, ochi, acestea sunt fapte reale care sunt văzute aici; ele urcă din adâncurile subconştientului omului. În ascuns odihnesc

porniri şi pofte ascunse ale omului, despre care el nu ştie nimic în conştienţa sa de sus şi cu care nici nu trebuie totdeauna să-i fie ruşine, căci ele aparţin, într-un anumit sens, de natura umană, iar fără aceste lucruri dezvoltarea Pământului nu ar fi gândit.

Asemenea simţăminte ale pornirilor şi poftelor celor mai ascunse apar, acum, prin instruirea noastră esoterică, drept figuri vizionare. Ele pot să apară chiar drept capetele unor personalităţi dintre cele mai nobile, dar cu toate acestea sunt pofte omeneşti care odihnesc ascunse adânc în subconştientul nostru, pe care Lucifer ni le ţine simbolic în faţă. Ar fi bine să lăsăm liniştiţi să treacă pe lângă noi asemenea viziuni şi să nu vorbim mult despre asta, cel mult cu acele persoane care sunt desemnate să ne lămurească despre asta. Şi mai puţin ar trebui să le folosim drept materie de instruire.

Ar putea acum să-l apuce disperarea pe elevul esoteric şi el să se întrebe: Cum mă voi descurca vreodată în lumea spirituală, dacă peste tot pândesc Lucifer şi Ahriman? Despre asta se poate da mereu doar această consolare şi această indicaţie: Dacă ne ţinem de ceea ce ne este oferit în Evanghelie, aşa ca în Evanghelia după Ioan: „La început a fost Cuvântul" şi aşa mai departe, şi în capitolul 13 din Evanghelia după Ioan [Nota 56], sau dacă lăsăm să acţioneze asupra noastră Predica de pe Munte sau Fericirile [Nota 57], atunci avem în aceasta o anumită îndrumare, care ne permite să distingem adevărul de eroare.

Însemnarea C

În ora de ieri am putut afla că entităţile şi forţele luciferice şi ahrimanice acţionează în omenire. Forţele se amestecă, curg la un loc în om.

Forţele ahrimanice se evidenţiază, acum, în om în tot ce ajunge să se exprime prin gesturi, prin scriere, prin mişcări. Toate mediumurile care scriu, scriu sub influenţa lui Ahriman. Influenţele şi forţele luciferice se evidenţiază la om drept viziuni, imagini, în general prin percepţii de simţăminte. Toţi misticii medievali au fost influenţaţi de Lucifer. În Cusanus [Nota 58], Suso, Tauler, Meister Eckhart a vrut Lucifer să se mântuie. Mântuirea lui Lucifer are loc prin iubire, prin iubirea mai înaltă, care este liberă de egoism. Mântuirea lui Ahriman are loc prin gândire. – Drept mijloc împotriva atacurilor ahrimanice prea puternice este foarte recomandabilă parcurgerea cu gândirea a primului capitol din Evanghelia după Ioan: „La început a fost Cuvântul …" şi capitolul 8. Cele mai rele şi mai ispititoare imagini şi viziuni sunt cele frumoase şi minunat colorate. Aici trebuie să fim deosebit de veghetori. – Adularea învăţătorilor este un mare pericol pentru învăţător. Nu ar trebui să-i arătăm învăţătorului o cinstire atât de mare. Şi cei care instruiesc ar trebui să se străduiască să nu li se arate o onorare prea mare. Acestea sunt de-a dreptul capcane, care îi pot fi dăunătoare învăţătorului. –

Ahrimanicul este ceea ce aparţine de viitor, ce curge din gândire, ce este provocat prin voinţă.

Însemnarea D

Am vorbit mult în aceste zile despre puterile luciferice şi ahrimanice şi trebuie, după cea mai importantă regulă a vechilor misterii, să învăţăm să cunoaştem fiinţa şi acţiunea lor; îndeosebi acţiunea lor în lumea spirituală, la al cărei prag stăm cu toţii. Ne putem apropia de lumea spirituală prin simţământ, aceasta este mistica simţămintelor. Toată mistica Evului Mediu a lui Meister Eckhart, Suso, Tauler ş.a. este mistică a simţămintelor; în aceasta este Lucifer, el a încercat în ea să devină cucernic. În vederea premonitorie, în toată mistica lui Swedenborg avem impulsuri ahrimanice; în tot ce este volitiv, ce se împinge până în gest, în faptă, în idei pentru a fi redactate – impulsuri ahrimanice. Din afară separat, Lucifer ca şi Ahriman trec prin om. Ahriman în mediumnitatea naturală, în mediumnitatea formată Lucifer. Aşadar, când ajungem la viziuni sau idei, trebuie să le respingem, să nu le lăsăm să ajungă până la activare, să căutăm să le recunoaştem în valoarea lor; să ţinem cont de ele, desigur, dar să nu lăsăm să fie influenţată acţiunea noastră prin ele în viaţa exoterică.

Oamenii care încep de la sine să facă exerciţii şi apoi le abandonează după câtăva vreme îi cad pradă lui Lucifer. Meditarea nu ar trebui niciodată s-o lăsăm deoparte din comoditate, trebuie să ne devină atât de necesară precum respiraţia pentru corp – atunci este corect. Atunci când spiritiştii fac să apară spiritul lui Goethe şi prin aceasta vor să dovedească nemurirea sufletului, pentru că sunt de părere că este sufletul aşa cum trăieşte acum, atunci aceasta e o eroare. Se poate să fie sufletul lui Goethe aşa cum a trăit [spre exemplu] în anul 1828 în trupul său, iar Lucifer provoacă faptul că apare aşa cum ar fi acum. Pentru

a ne descurca în haosul care ne înconjoară la intrarea în lumea spirituală, pentru a avea cârma justă pentru corabia sufletească, trebuie să trezim în suflet primul capitol din Evanghelia după Ioan, sau capitolul 8,2. Cu ele nu putem cădea pradă erorii.

Însemnarea E

În spatele a tot ce ţine de simţăminte stă ascuns Lucifer şi intervine mereu în ele. În spatele a tot ce ţine de voinţă este ascuns Ahriman.

În cele mai multe suflete este observabil pentru clarvăzător că omul tinde lăuntric, la nivel de sentiment, către ceea ce este cel mai înalt. Chiar şi la cei mai puternici materialişti se găseşte acest lucru.

Acolo unde este prezentă o simţire religioasă deosebit de adâncă în suflet, care este intensificată şi prin meditaţie, apar adesea viziuni, trăiri, iar aici trebuie să-şi aplice adevăratul esoterist capacitatea de observaţie. Sigur că tot ce i se arată omului drept viziune este adevărat, dar el trebuie mai întâi să înveţe să citească acestea. Trebuie să distingă ceea ce iese şi de la el, subiectiv, din străfundul sufletului său şi se amestecă cu imaginile spirituale. El trebuie să ştie exact cât din acestea sunt luciferice şi cât este din propria sa entitate.Toate afectele, poftele, pasiunile care dormitează în străfundurile sufletului omenesc au tocmai tendinţa să iasă la suprafaţă în cazul viziunilor şi să se amestece cu imaginile spirituale şi să îl inducă în eroare. Deosebit de important este să observăm cum acest element subiectiv se repetă mereu, de exemplu în figuri de animale şi aşa mai departe; aici poate omul să înveţe atunci să fie atent asupra sa în mod deosebit şi să-şi ia în mâini autoeducaţia. Tot ceea ce i se revelează omului

prin cuvânt, scris, tonuri, gest este de natură ahrimanică. Toate viziunile premonitorii, visele profetice ș.a.m.d.

Aşadar, tot ce se produce din afară în viziuni ş.a.m.d. este luciferic. Tot ce trece prin om, precum auzirea, scrierea şi aşa mai departe sunt ahrimanice.

Tot ce vrea să se sprijine pe dovezi ca în lumea fizică este ahrimanic. Tot ce este a-străluci-prin-vorbire, a vrea să încerci să convingi sugestiv pe cineva pentru ştiinţa spiritului este luciferic.

Principalul este întotdeauna de a rămâne la meditaţia sa conştiincios şi cinstit. A avea în vedere Evanghelia după Ioan şi a lăsa să domnească starea de pace spirituală în sufletul său.

Kristiania (Oslo), 5 octombrie 1913

Însemnarea A

Atunci când trecem, ca esoterişti, tot mai sus de la treaptă la treaptă, apar în viaţa noastră sufletească unele modificări. Vreau să vorbesc astăzi de o slăbiciune care se face observabilă la esoterist, privitor la exoterist; adică, o slăbiciune din punctul de vedere al exoteristului, pentru esoterist va fi mai degrabă o tărie. Este ceea ce vreau să numesc: robusteţea formării de gânduri. Vreau să dau un exemplu.

William Crookes [Nota 59] s-a gândit mult în viaţa sa. El a realizat în domeniul spiritist poate cel mai semnificativ lucru. El nu numai că a experimentat, ci s-a şi gândit foarte mult la lucruri care rezultă în lumea suprasenzorială. Una dintre cele mai interesante probleme ale sale este, probabil, cea a omului microscopic. El îşi reprezintă omul, cum se micşorează tot mai mult şi mai

mult, un fel de homunculus. În final mai este doar atât de mare cât un gândac ce se plimbă pe o foaie de varză. Această foaie de varză înseamnă pentru el lumea, iar marginile foii sunt pentru el ca nişte munţi înalţi. Ele îi apar mai înalte decât omului obişnuit Munţii Himalaya. A fost reprezentat şi un om care trăieşte foarte repede, a cărui durată de viaţă, care pentru omul de astăzi este de aproximativ optzeci de ani, cuprinde doar două luni. Sigur că pentru un astfel de om trebuie să fie cu totul alta imaginea despre lume, pentru că tot ce află omul obişnuit într-o viaţă întreagă se înghesuie în două luni. Trecerea de la un anotimp la altul nici nu învaţă să o cunoască. Creşterea florilor îi apare aşa, ca şi cum cineva s-ar porni astăzi să facă cercetări despre dezvoltarea geologică a Pământului. Pare că, pentru el, soarele aproape că nu se mişcă din loc.

A fost reprezentat şi un om care trăieşte foarte încet, a cărui durată de viaţă cuprinde optzeci de mii de ani. Mersul Soarelui, pe care îl putem urmări cu exactitate pe cer, i-ar apărea unui asemenea om ca un cerc de foc, aproximativ aşa, ca şi cum am învârti o bucată de cărbune şi am vedea un cerc închis. Florile lăstăresc, cresc pentru el din Pământ, pentru a se ofili imediat; o ciupercă iese la iveală şi dispare imediat.

Pentru esoterist, asemenea imagini sunt interesante în măsura în care vede la ele cât de mult poate gândirea exoterică de astăzi să facă digresiuni. Dintre cele trei forţe sufleteşti, doar gândirea este cea care poate cel mai mult să divagheze. Esoteristul nu poate să participe aici; îi lipseşte robusteţea faţă de o asemenea gândire.

De unde vine asta? Pentru că asemenea imagini, precum cele despre omul microscopic şi despre cel care trăieşte repede nu se află în necesitatea, în legitatea

existenţei lumii. Cu siguranţă că bunele divinităţi s-au îngrijit mai mult de viaţa omului decât el însuşi; dar ele nu l-au creat ca om microscopic, ci macrocosmic, pentru că doar acesta se includea în existenţa lumii aşa cum au dispus-o divinităţile. Acum, ar fi posibil ca domnul William Crookes, dacă ar fi putut să devină cândva o divinitate, să fi creat un astfel de om microscopic – bunele divinităţi nu au făcut acest lucru, ele au fost prea slabe. Exoteristul de astăzi, însă, este puternic. El îşi pictează o astfel de imagine de gânduri, ca aceea despre omul microscopic. El este mai puternic în gândirea sa decât ierarhia următoare de sus, îngerii sau arhanghelii, despre care se spune într-un document vechi: „Iar ei şi-au acoperit chipul!" [Nota 60]

De ce fac asta? Şi faţă de ce? Faţă de erorile oamenilor! Omul este creat de divinităţi ca fiinţă gânditoare, iar întregul cosmos este organizat în aşa fel, tocmai pentru că el trebuia să fie o fiinţă gânditoare. Dacă omul crede, însă, că gândirea ar putea să existe de sine stătătoare atunci când o lasă să facă digresiuni, atunci trebuie să cadă pradă erorii şi să piardă conectarea la gândirea universală, la izvorul primordial al gândirii. Atunci îşi acoperă îngerii chipul lor. Atât de adânc sunt alcătuite aceste documente religioase; ele trebuie doar înţelese.

Atunci când teologia de astăzi vorbeşte despre Biblie, acest lucru are faţă de realitate tot atât de multă semnificaţie, ca şi cum învăţaţi europeni care nu înţeleg chineza şi-ar da verdictul asupra unor manuscrise chineze sacre, pornind de la ceea ce pot vedea în aspectul manuscrisului. Pe cât de puţină valoare are acest lucru, tot atât de puţină valoare are cercetarea modernă a Bibliei pentru omenire.

Tocmai de aceea conţin exerciţiile care vă sunt date, dragi surori şi fraţi ai mei, asemenea imagini de gânduri cum sunt cuprinse în marele plan al lumilor. Iar un esoterist va refuza reprezentări precum cea despre omul microscopic sau despre cel care trăieşte repede sau încet. Ele îi provoacă durere, le percepe drept ceva nesănătos, drept ceva ce nu se află în necesitatea existenţei lumilor. Faţă de omul microscopic va simţi ceva asemănător cu o arsură; simte fierbinţeală, ca şi cum totul se adună curgând într-un punct. În schimb,la tot ce vrea să se extindă larg în cosmos, atunci când vrea să îşi reprezinte, de exemplu, omul care ajunge până la vârsta de optzeci de mii de ani, aici îl năpădeşte un simţământ de răceală, îi este frig.

Un astfel de simţământ de răceală putem să avem şi faţă de diferiţii filosofi. La Anaxagoras [Nota 61], în măsură mai mică chiar şi la Empedocle [Nota 62], avem o senzaţie de gheaţă. Faţă de Leibniz [Nota 63] percepem un simţământ de căldură binefăcătoare; el este – dacă este corect înţeleasă expresia – un filosof plăcut.

Un simţământ de arsură, de fierbinţeală avem şi atunci când medităm asupra unui punct. Acest lucru este, în acelaşi timp, o bună piatră de încercare pentru dezvoltarea esoterică. Dacă nu am nicio greutate să îmi reprezint un punct, aşa cum le este predat astăzi şcolarilor, atunci încă nu este încă corect. Dar dacă esoteristul face un efort, când are o senzaţie fierbinte, arzătoare, atunci asta este o dovadă a faptului că a progresat în şcolirea sa.

O astfel de imagine, aşa cum este extrasă din mersul lumilor [Nota 64], este şi o cupă umplută cu ulei, în care arde o flacără şi luminează. Cupa este solidă, uleiul este consumat. Cine se transpune în această imagine dobândeşte, astfel, o imagine adevărată despre entitatea omenească: cupa este corpul solid, fizic; uleiul care se

consumă, trupul eteric, flacăra, trupul astral, iar lumina lucitoare, Eul omului.

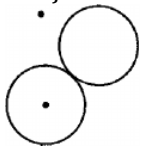
Această entitate umană este foarte diferită, în funcţie de climă şi de loc, iar omul creşte împreună cu tainele mediului său, mai mult decât se gândeşte de obicei. Este o diferenţă dacă un om călătoreşte de la Berlin spre Sicilia sau încoace (Kristiania). Se trăieşte ceva diferit atunci când se călătoreşte spre nord. Aici, trupul eteric devine tot mai mare, îndeosebi în nordul estic, de exemplu în Finlanda. În sud, în schimb, trupul eteric este mai mult presat la un loc. Atunci când cineva de aici – Kristiania – călătoreşte spre sud, trupul său eteric trebuie să se contracte. Prin aceasta pot fi descătuşate puternice forţe de vindecare. Bineînţeles contează, într-aceasta, dacă din partea celui de vindecat [nu] i se opune rezistenţă şi contează şi karma amândorura.

Însemnarea B

Există lucruri pentru esoterist pe care nu le poate face, în care este slab faţă de exoterist. Vom vorbi mâine despre lucruri pe care esoteristul trebuie să şi le însuşească. – Esoteristul nu mai poate să-şi lase gândirea să facă digresiuni precum exoteristul. Drept exemplu pentru ce înseamnă asta, se spune: Exoteristul se gândeşte la un omuleţ, omuleţul lui Crookes, care este mic ca un gândac, un om care trăieşte doar două luni, care este însă în acest timp copil, bărbat şi bătrân. Faţă de asemenea lucruri născocite, divinităţile sunt slabe în gândirea lor; ele pot să gândească doar un om de mărimea şi de felul în care este el acum. A gândi omul microcosmic, aşa cum este el gândit acolo, în loc de omul macrocosmic adevărat, asta trebuie să-i provoace esoteristului o durere arzătoare.

Ceea ce este mic, presat, trebuie să-i provoace durere; trebuie să-i producă foc, în schimb, ceea ce este mare, macrocosmic.

Toată această gândire imprecisă despre cosmos, precum întrebatul şi scormonitul despre ce a fost înainte de Saturn, ce a fost înainte să fi fost Dumnezeu etc., etc., acestea trebuie să-i provoace esoteristului un frig îngrozitor. A gândi punctul şi cercul, sau un punct sau un cerc, îi vine greu esoteristului, dar nu şi exoteristului. Esoteristul tocmai că îşi educă şi sufletul.

Putem să intuim în acest fel de unde au venit eroarea şi răul în lume. Cunoaşterea trupului eteric are loc prin atenţie, prin concentrare, cea a trupului astral are loc prin dăruirea sufletului, prin meditaţie, prin coborârea în sufletul nostru, iar rezultatul este o lărgire a memoriei.

Un bun mijloc de meditaţie este a-şi reprezenta o cupă cu ulei şi o flacără ce luminează şi consumă uleiul. Acesta este un simbol pentru o reprezentare care îi corespunde unei posibilităţi naturale. Cupa este trupul fizic; uleiul este trupul eteric; flacăra ce arde şi consumă uleiul, aceasta e trupul astral; lumina flăcării, aceasta este Eul.

Kristiania (Oslo), 6 octombrie 1913
Însemnarea A

Lucrul la care vrem să ajungem cu toţii este de a găsi intrare în lumea spirituală. Vedem cu toţii în faţa noastră – sau cel puţin intuim – o poartă cu un prag; pentru a ajunge la ea ne sunt date anumite exerciţii. Cu toate acestea,

drumul este greu, plin de piedici. Printr-o mare de tristeţi conduce el, iar multă răbdare este necesară pentru a nu se vlăgui pe drum.

Dar cine creează aceste piedici? În primul rând, propria noastră natură, iar în al doilea rând Lucifer şi Ahriman caută să ne pună piedici în drum.

Amândoi îşi au acţiunea pe Pământ, o acţiune care ar putea duce la bine, dacă s-ar limita să facă ceea ce trebuie să facă, anume de a trăi în acţiunile lumii senzoriale. Dar ei nu se mulţumesc să rămână în regnul spiritual de care aparţin şi doar să trimită acţiunile lor pe planul fizic, ci vor să domnească şi cu conştienţa lor de Eu pe Pământ. Noi ştim că omul ajunge la conştienţa sa de Eu pe Pământ, îngerii o dobândesc în lumea elementară, iar arhanghelii în lumea astrală. În conştienţa de Eu a omului doresc să pătrundă, aşadar, Lucifer şi Ahriman.

Ahriman este stăpânul morţii, aşa cum este condiţionată de natura omului. În piatră nu există viaţă, aceea îi aparţine. Acum doreşte Ahriman să-şi extindă însă puterea şi asupra ceea ce păşeşte dincolo prin poarta morţii, ce îi aparţine lumii spirituale. De aceea îi învaţă pe oamenii de astăzi, pe materialişti şi monişti, minciuna că nu ar exista nimic etern, că sufletul ar fi conţinut în corpul fizic şi s-ar sfârşi odată cu el. Ahriman poate să se apropie de oameni, pentru că le e frică. Dacă este doar frică normală, la a cărei cunoaştere pătrunde omul, atunci mai merge; dar rău este dacă această frică dormitează în străfundurile subconştientului. Un astfel de om îi cade pradă lui Ahriman. Această frică este prezentă la toţi adepţii ştiinţei materialiste – oricât de puţin ar crede dacă li s-ar spune –, în general la toţi oamenii care nu au niciun raport cu lumea spirituală.

Goethe îl pune pe Mefisto să spună foarte corect:

„Pe diavol nu-l simte poporul niciodată, chiar dacă l-ar ține de guler” [Nota 65]

Dacă am merge într-un laborator în care lucrează mulţi oameni; aici am vedea deja cât de puternic sunt impregnate trupurile lor eterice de Ahriman. Clarvăzătorul vede în acestea exact aceleaşi forme pe care le vede şi în trupul eteric plin de frică al unui om. Atunci când un om trece printr-o cameră în care se află o oglindă, el îşi vede imaginea, care poate să fie, însă, acolo doar pentru că omul însuşi este acolo. Aşa se şi află pe Pământ doar imaginea sa oglindită; Ahriman caută, însă, să-l înveţe gândul că ar fi realitate.

În ce mod putem să ne apărăm de Ahriman? Prin faptul că suntem mulţumiţi cu ceea ce ne este dăruit:

Bucură-te de ceea ce îţi este dat [Nota 66]; lipseşte-te cu plăcere de ceea ce nu îţi este dăruit!

Atunci, Ahriman nu se poate apropia de noi. Nu trebuie să fim lipsiţi de dorinţe, nici asceţi care fug de lume, dar nici [numai] plini de bucurie, ci să păstrăm echilibrul între acestea; acest lucru produce dispoziţia justă pentru esoterist.

Şi Lucifer ar putea să lucreze mult bine, dacă s-ar limita la domeniul său, de a-i conduce pe oameni la conştienţa de Eu. Lucifer stă în spatele tuturor artelor, în spatele adevăratei ştiinţe libere. Dar el ispiteşte omul spre o conştienţă de sine exagerată, spre aroganţă.

Vreau să dau un exemplu. Să ne gândim la un artist care creează o statuie. Atâta vreme cât trebuie să fie o imitaţie, totul e în ordine. Dacă, însă, vrea să devină el însuşi creator, el însuşi Dumnezeu, dacă ar cere, spre exemplu, ca statuia să meargă – el o sparge şi îşi închipuie, realmente, că merge –, atunci stă Lucifer în spatele acestui lucru.

În dramele naturalist-realiste care sunt create astăzi, este Lucifer activ. Lucifer păşeşte peste scene. Cu o sută de ani în urmă, Schiller [Nota 67] mai putea să îl facă să rostească pe al său „Tell" cuvinte pe care niciodată nu le-a rostit un om. Pentru el, aşa cum s-a exprimat acest lucru adesea, arta tocmai că era un dar din cer. Astăzi, un Gerhard Hauptmann [Nota 68] reuşeşte să taie din „Tell" tot ce nu se împacă cu concepţiile sale realiste.

Singura acţiune de opoziţie pe care o avem faţă de Lucifer este smerenia cea mai adâncă şi modestia de sine.

Oare cât de mulţi îşi spun seara, atunci când privesc înapoi asupra lucrării lor de peste zi, că divinităţile au fost cele care le-au condus fapta şi activitatea! Majoritatea cred că pot fi mândri de ceea ce au realizat ei înşişi. Dacă hrănim în noi spiritul smereniei şi al modestiei, atunci ne apărăm de Lucifer. Dacă dezvoltăm în noi mulţumire, în lăuntrul nostru, atunci Ahriman nu poate să se apropie de noi.

Însemnarea B

A-l ţine departe pe Ahriman îi va reuşi aceluia care urmează zicerea: Bucură-te de ceea ce îţi este dăruit; nu pofti ceea ce nu îţi este dat!" –

Poziţionându-se corect faţă de Lucifer, esoteristul spune: Exersează cunoaştere de sine prin faptul că priveşti asupra faptelor tale şi nu inventezi Dumnezeul din tine." – Doar o reflectare a sa în oglindă o vede omul pe Pământ. Omul este o fiinţă spirituală; prin faptul că îşi vede imaginea oglindită pe Pământ, el ajunge la conştienţa de Eu. El îşi are de cunoscut Eul pe Pământ. Lucifer şi Ahriman fac greşeala că îşi duc Eul, în loc să ducă numai numai acţiunile sale, pe planul fizic. Nu trebuie să rămânem pe loc la imaginaţiune, ci să învăţăm să o citim.

Ahriman are, în lumea fizică, peste tot influenţă acolo unde este Cunoscută doar lumea fizic-senzorială. Iar starea în care se află aici

trupul fizic şi cel eteric i se arată cu exactitate clarvăzătorului; este starea care e, de obicei, la oameni care simt frică. Ahriman ne înşeală în vedere, de aceea trebuie citirea să ajungă la vedere. Lucifer ne ispiteşte să căutăm în noi Dumnezeul, să ne considerăm Dumnezeu Tatăl. Ne putem proteja de acest lucru prin smerenie şi modestie.

Două lucruri trebuie să înveţe esoteristul:

1. Să facă meditaţia cu loialitate.

2. Să aibă răbdare.

În lumea elementară este şi Ahriman ispititorul. Vederile din lumea elementară nu trebuie, de aceea, povestite aşa: „Eu mă simt într-o lume de căldură etc., nimic solid nu e aici, râuri etc."; nu, nu aşa trebuie spus; trebuie să învăţăm să citim asta, iar apoi putem spune: aceasta este vechea dezvoltare saturniană.

Fiecare fiinţă îşi are lumea ei, în care trebuie să-şi trăiască Eul.

Îngerul îşi acoperă chipul în faţa devenirii omului. Îngerii îşi trăiesc Eul în lumea elementară. Arhanghelii îşi trăiesc Eul în lumea astrală, dar acţiunile lor ajung până jos, pe lumea fizică. Sângele simbolizează Eul omului. Cine nu poate să vadă sânge la sine sau la alţii, acela nu îşi poate suporta Eul; nici măcar în simbol, în expresie nu poate acest om să-şi suporte Eul; respectivul leşină atunci când vede sânge. „Eul" său, îl cunoaşte oare omul? Nu, deloc nu îşi poate încă suporta omul Eul său astăzi. Omul se amorţeşte şi nu vrea să treacă prin asta. El nu vrea să-şi cunoască Eul.

Atunci când trăim crucea cu trandafiri ca imaginaţiune trebuie să învăţăm să citim asta, nu avem

voie să rămânem la imagine, la lemnul negru al crucii; aparţine de aceasta cuvântul ocult. Dacă vedem albastrul umplând spaţiul, trebuie să ne spunem: în spatele albastrului se află ceva. Pătrundem, poate, dincolo şi ne apare un înger. Putem să şi spunem: în spatele albastrului se ascunde roşul, în spatele ei pasiunea; trebuie să pătrundem dincolo, atunci ne apare diavolul (indicaţie asupra lui Lucifer din ***Trezirea sufletelor***, scena Devachanului, scena de la miezul nopţii lumii; îmbrăcat doar ca o bandă [?] roşie).Trupul eteric al omului nu este la fel de mare în toate ţările. Trupul eteric devine tot mai mare, cu cat mai mult ajungem de la Berlin la nord şi devine mai mic, cu cât mai mult ajungem în sud şi tot mai mic, cu cât mai mult ajungem în est.

Bergen, 11 octombrie 1913
Însemnarea A

Este mereu nevoie să dăm din nou o imagine despre ceea ce trebuie să se întâmple în meditaţie şi cum trebuie să ne comportăm atunci.

Când ne aşezăm să medităm trebuie să avem grijă ca în jurul nostru, în cameră, să nu fie prea cald şi nici prea rece, pentru a simţi cât mai puţine oprelişti posibile dinspre trupul fizic. Primul lucru care va apărea este un fel de nelinişte interioară, ca şi cum în sângele nostru ar înţepa şi ar furnica, astfel că ne simţim distraşi prin asta; se poate chiar să ajungă până la un fâşâit al sângelui. Acuma, s-ar putea ca acei

care nu au trăit aşa ceva să fie de părere că de aceea meditează mai bine. Dar asta nu e cazul, căci aceste împunsături în sânge trebuie, în final, să le afle fiecare, mai mult sau mai puţin, şi este tocmai o dovadă pentru faptul

că suntem pe calea corectă, căci prin aceasta ne este adus ceva în conştienţă, ce mereu ne place să trecem cu vederea în viaţa obişnuită. Prin împunsăturile şi mâncărimile sângelui ne vine anume egoismul în conştienţă, de care mai suntem încă afectaţi şi care ne împiedică să ajungem înăuntrul lumii spirituale. Acest lucru ne va împiedica, pentru început, să dobândim liniştea necesară, dar la o continuare puternică a meditaţiei vom reuşi să ajungem până acolo, încât această mâncărime, în timpul în care este prezentă, să nu mai poată să ne deranjeze.

O a doua piedică ce se evidenţiază la meditaţie este un fel de lipsă de aer. În timp ce înainte simţeam cum respiraţia decurgea normal, vine un moment în care simţim ca şi cum respiraţia s-ar bloca, ca şi cum în gât am avea o îngroşare sau strâmtorare care ne taie respiraţia.

Şi aceasta e ceva ce va trăi, probabil, oricine încearcă să mediteze, lucru care trebuie să ne indice o lipsă de simţ al adevărului, o stare de falsitate care se mai află în noi.

Un al treilea lucru este că în timpul meditaţiei ne putem simţi dintr-odată foarte slăbiţi şi începem să transpirăm. Aceasta este piedica pe care trupul fizic o pune în calea trupului eteric, astfel încât trupul eteric să nu se poată lărgi, aşa cum trebuie să fie la meditaţie. Acest lucru apare îndeosebi la asemenea oameni care vor să se dezvolte esoteric şi care consumă prea multe alimente. Iar dacă se reuşeşte apoi cu adevărat ca trupul eteric să se degajeze de trupul fizic, atunci el are ca un zid gros în faţa sa, prin care omul nu poate privi, iar celelalte încercări de a vedea ceva din lumina spirituală sau fiinţe spirituale, sunt lipsite de roade.

Un al patrulea lucru care se poate întâmpla este să ne simţim foarte plăcut şi lejeri şi să ne aflăm ca într-o stare de vis. Dacă se întâmplă acest lucru, atunci este pentru a ne

indica faptul că ne lipseşte înclinaţia de a ne poziţiona social faţă de oameni şi că tindem mai mult să ducem o viaţă de visare pe planul fizic.

Ca mijloc împotriva egoismului – care poate apărea atât de puternic, încât să trăim o mare neliniştire datorită acestui fapt – este recomandabilă citirea şi lăsarea-să-acţioneze-în-noi a rugăciunii Tatăl nostru sau a Predicii de pe munte sau a începutului Evangheliei după Ioan. Acest lucru ne va da linişte pentru un timp. Şi ceea ce a fost dat în aceste zile drept ***Evanghelia a Cincea*** [Nota 69] are intenţia să prevină o creştere în continuare a egoismului.

Cu cât mai serios ne dezvoltăm ca esoterişti, cu atât mai mult trebuie să cultivăm în noi o dedicare, o devoţiune care trebuie să fie adusă de sufletul nostru faţă de entităţile mai înalte, de exemplu faţă de îngeri. Aceştia au nevoie de strădania noastră esoterică şi de studiul teosofiei drept hrană pentru ei înşişi. Iar în măsura în care teosofia pătrunde în noi şi noi o facem parte a propriei noastre fiinţe, în aceeaşi măsură pot să o folosească arhanghelii pentru dezvoltarea în continuare a fiecărui popor şi, astfel, pentru propria lor dezvoltare.

Însemnarea B

Ce face sufletul atunci când meditează? Devine cu totul una cu conţinutul de meditat. Piedici [Nota 70] care apar atunci sunt gândurile şi grijile vieţii, pe care sufletul nu le poate izgoni. Apoi mai apar şi următoarele:

1. O furnicătură, o înţepătură sau un fâşâit în sânge în timpul meditaţiei. Acest lucru indică egoismul pe care îl avem în noi, iar noi trebuie să ne verificăm prin asta, unde se află la noi impulsurile egoismului. Cine ar vrea să spună aici: eu sunt bucuros, la mine nu apare în meditaţie nicio

înţepătură, nicio furnicătură şi niciun fâşâit, – cine spune asta, acela probabil că nu a meditat încă deloc mai adânc.

2. Apariţia unei strangulări în gât în timpul meditaţiei; aceasta este lipsa noastră de veridicitate, acest înger al morţii. Respiraţia este percepută, merge până la blocare.

3. Percepem în timpul meditaţiei în afara trupului nostru o formă a trupului nostru fizic ţesută din vise, din substanţa viselor. Aceasta este ceea ce preia ceea ce devine apoi trupul fizic, ceea ce nu este îngropat cu noi, fantoma [Nota 71].

Atunci când atât sângele, cât şi respiraţia sunt depăşite şi dacă apoi se meditează totuşi mai departe, se poate întâmpla ca trupul eteric să vrea afară la meditaţie şi, datorită forţelor necurate din noi, el să fie ca şi presat în afară în timp ce transpirăm puternic. Iar apoi se vede trupul fizic ca o formă ţesută din materie fină.

Copenhaga, 15 octombrie 1913
Însemnarea A

Prin exerciţiile noastre pătrundem treptat în lumea spirituală, dar acest lucru nu este posibil fără să ajungem în acelaşi timp în atingere cu Lucifer şi Ahriman. În Biblie găsim povestirea despre căderea în păcat a omului, prin care Lucifer şi apoi, mai târziu, Ahriman şi-au dobândit influenţa lor asupra omului. Ei acţionează în aşa fel înăuntrul omului, încât acestuia îi cade greu, atunci când urcă în lumea spirituală, să-şi suporte Eul. Anumiţi oameni nu pot nici măcar în lumea fizică să suporte semnul exterior al Eului, adică leşină atunci când văd sânge.

Căderea în păcat [Nota 72] ne-a dat cunoaşterea de sine, dar cu o limitare, iar de fiecare dată când facem un

pas înainte în cunoaşterea de sine, se apropie noi ispite de noi, şi anume în măsura până la care putem să le suportăm. Aşa cum omul este limitat în trupul său fizic, privind măsura suportării durerii, tot astfel sunt limitate forţele cu care putem suporta lumile mai înalte.

Prin faptul că Lucifer şi Ahriman ne-au alungat din Paradis la căderea în păcat, ei sunt cei pe care iarăşi îi întâlnim atunci când vrem să intrăm în lumea spirituală prin meditaţie, şi care ne lasă să ne simţim limitările.

Ahriman se află în toate cele care sunt sunete, cuvinte spirituale şi aşa mai departe, ce pot fi auzite. Faţă de acestea trebuie să fim întotdeauna circumspecţi, căci în limba omenească, ce este divizată în diferitele limbi ale popoarelor, se află neadevăr. Desigur că nu intru totul, căci atunci oricine îşi deschide gura să vorbească ar trebui să mintă. Pe cât de mult adevăr este în limbă, pe atât de mult adevăr poate să fie în „voci". Dacă vocile ar vorbi întotdeauna adevărul, atunci Lucifer nu ar fi trebuit să spună la ispitire: „Veţi fi ca Dumnezeu" [Nota 73], ci ar fi trebuit să spună: „Eu mint".

Lucifer dă viziunile. Acestea trebuie străpunse, căci altfel nu spargem coaja care se află în jurul fiecărui om şi care acoperă adevărata lume spirituală. Viziunile şi vocile sunt în jurul nostru precum coaja în jurul puiului din ou. Se poate vedea un înger într-o viziune, iar dacă străpungem prin viziune, îngerul se va transforma într-un şarpe, semnul lui Lucifer, căci acesta a apărut, doar, la ispitire tot în figura unui şarpe [Nota 74]. Sau vom vedea, poate, în meditaţia noastră culoarea albastră – dacă străpungem aici, albastrul poate să dispară şi să devină roşu, iar atunci se arată că am văzut propriile noastre pasiuni.

Omul nu a dobândit, în urma ispitirii prin Lucifer, tot ce au divinităţile; el a dobândit o cunoaştere nepotrivită cu

timpul, dar nu viaţa. Datorită acestui fapt, tot ceea ce cunoaştem şi percepem este străbătut de Lucifer şi Ahriman. Aşa este, în fond, şi cu conţinutul exerciţiilor noastre. Atunci când ne observăm exerciţiile, vom afla că ele sunt configurate astfel încât nu apelează niciodată la egoismul omenesc, lucru pe care mulţi oameni îl percep foarte neplăcut. Noi nu meditǎm despre „iubire" sau „adevăr", căci toate acestea ar stimula doar egoismul. Însă, cu toate acestea, noţiuni precum „lumină", „căldură", ce se găsesc în exerciţiile noastre [Nota 75], sunt lucruri din lumea fizică, pe care omul le cunoaşte, pentru început, doar prin simţurile fizice. Toate acestea mai sunt încă daruri ale lui Lucifer. De aceea trebuie să lăsăm să cadă conţinutul după meditaţie, să facem sufletul cu totul gol, chiar şi de aceste impresii; prin aceasta ne dezicem de tot ce provine de la Lucifer şi Ahriman şi ne pregătim pentru lumea pur spirituală. Apoi dispare pentru noi lumea simţurilor, iar lumea spirituală se deschide în faţa noastră, ce nu are nimic în comun cu lumea fizică.

Omul obişnuit este precum puiul care ar considera coaja de ou drept lumea reală. Dacă puiul ar putea percepe înăuntrul cojii sale de ou, atunci nu ar vedea-o mică, ci foarte mult mărită, ba chiar atât de mare cât vedem noi lumea noastră. Cât întreaga lume ar vedea

conţinutul dinăuntrul cojii. Astfel vedem noi coaja noastră de ou, adică aura noastră, extinsă în jurul nostru drept bolta albastră a cerului. Dacă ne străpungem coaja, atunci Soarele şi Luna devin întunecate, stelele cad pe Pământ – în locul acestora se întinde lumea spirituală.

Oamenii trăiesc în coaja lor de ou – aura lor. Elohimii ne-au dat aura noastră, iar prin căderea în păcat aceasta a devenit ca o coajă în jurul nostru, iar noi suntem în ea precum puiul în ou. Cerul şi stelele sunt limitarea noastră,

iar pe acestea trebuie să le străpungem prin forţa noastră sufletească, precum puiul trebuie să străpungă coaja cu forţa proprie. Apoi ajungem într-o nouă lume, tot la fel precum puiul are o nouă lume în faţa sa atunci când a ieşit din ou. Iar pentru că oamenii au, de fapt, cu toţii aceeaşi coajă de ou în jurul lor, a putut să ia naştere o astronomie aşa cum o avem, care lasă să se mişte corpurile cereşti pe bolta cerească.

Coaja de ou este: *Ex Deo nascimur*. Pentru a străpunge prin ea şi a putea să şi luăm ceva cu noi în lumea spirituală, trebuie să aducem cu noi ceea ce pătrunde în coaja noastră dinspre lumea exterioară – adică din lumea spirituală –, care este lucrul comun; acesta este Christos. De aceea spunem: *In Christo morimur* şi sperăm ca, atunci când am străpuns cojile cu ajutorul lui Christos, să fim treziţi din nou: *Per Spiritum Sanctum reviviscimus*.

Însemnarea B

Ca o luptă cu Lucifer trebuie să percepem suprimarea meditaţiei[18]. – Trebuie să ne dobândim înţelegere pentru aşa-numita cădere în păcat. Ceva asemănător trăim atunci când devenim esoterişti. Ce face, oare, omul atunci când devine esoterist? El devansează ceva ce omenirea trebuie de-abia mai târziu să parcurgă. Şi întotdeauna când omul nu vrea, de fapt, să meargă înainte cu totul normal, se apropie mai întâi ispita de el. Lucifer ne încearcă, atunci când auzim voci în noi care ne vorbesc pe limba noastră. Dincolo nu se vorbeşte această limbă, acolo se vorbeşte o altă limbă; de aceea trebuie să le spunem acestor voci: „Voi

[18] Este vorba despre decuplarea de conţinutul meditaţiei în timp ce meditäm; vezi paragraful de mai jos, precum şi însemnarea A.

toate minţiţi!" – Ahriman ne încearcă prin faptul că ne arată imagini.

Amândouă, şi vocile şi imaginile, trebuie să le străpungem pentru a ajunge la ceea ce e adevărat. Pentru aceasta este dat acum următorul exemplu: Să ne gândim la puiul care este în ou înainte să iasă. El are în jurul său coaja de ou, aceasta este ceea ce cunoaşte puiul şi ce vede, ce vede dinăuntru, tot astfel precum noi, care avem drept coajă de ou în jurul nostru şi vedem cerul şi tot, tot ce vede ochiul. Acestea sunt toate oul văzut dinăuntru. Propria noastră aură, o vedem şi pe ea dinăuntru. Trebuie să străbatem, să străpungem această coajă de ou, aşa cum puiul o străpunge cu ciocul său, o dă jos şi păşeşte într-o nouă lume, şi de-abia atunci păşim în lumea entităţilor dumnezeiesc-spirituale, a ierarhiilor.

Pentru a ajunge să facem asta, trebuie să lăsăm deoparte totul în meditaţie, să decuplăm tot ce vrea să se apropie de noi sub formă de alte gânduri şi sentimente, în afară de conţinutul de meditat. Apoi trebuie, însă, să îl lăsăm şi pe acesta deoparte, să îl decuplăm, dar să rămânem conştienţi; acesta este lucrul semnificativ de aici, asta trebuie să simţim.

În gândire, chiar şi în gândirea din meditaţie, trăieşte Lucifer. De aceea realizăm o uniune cu Lucifer prin gândirea meditaţiei. Acum, trebuie să lăsăm deoparte gândirea în cadrul meditaţiei, adică să ne golim, să lăsăm să cadă conţinutul meditaţiei, să desprindem forţa de gândire de la gândire. Prin suprimarea voită, cu conştienţa trează, omorâm de bunăvoie, conştient, ceea ce vine de la Lucifer.

Este vorba despre producerea unei atenţii concentrate, fără obiect. A fi atent asupra unui obiect este începutul meditaţiei, apoi trebuie să deviem atenţia şi să le dăm divinităţilor gândirea; acest lucru este cel

semnificativ. Iar de-abia acum ajungem în lumea adevărată, spirituală.

După ce omul a căzut pradă ispitirii lui Lucifer, care i-a spus atunci omului: „Veţi fi ca Dumnezeu!", – dumnezeirea spune: „Nu!" – Iar divinităţile, ele iau viaţa din ceea ce a dat Lucifer, adică îi introduc moartea.

Dacă păşim în lumea spirituală, avem trăirea: Trăim forţa care formează plastic corporalitatea omenească; ajungem în spatele nostru înşine. Forţă de judecată, distingerea dintre bine şi rău se numeşte ceea ce învaţă omul să cunoască aici prin Lucifer.

Trupul are graniţe de suportabilitate a durerii, iar dacă este depăşită această graniţă urmează leşinul. Sufletul are de asemenea graniţe, la el apare atunci lipsa conştienţei.

Prin desprinderea gândirii de creier ne trăim în afara creierului nostru. Este ca şi cum am înconjura creierul nostru sub formă de curenţi; aşa ne simţim. Ne furişăm apoi realmente în jurul creierului nostru. Dacă continuăm ceea ce este, de obicei, gândirea obişnuită şi ne simţim uniţi cu procesele care merg, de obicei, întotdeauna înainte, [ne simţim uniţi] cu lucrul prin care ia naştere procesul de gândire, atunci învăţăm să cunoaştem un sentiment pe care îl putem exprima astfel: ne este de-a dreptul frică să lăsăm să se ajungă până la gând. O anumită depăşire ţine de asta, de a comunica asemenea adevăruri şi stări de fapt, aceste reprezentări spirituale pe care le-am trăit în afara creierului, pentru că învăţăm să cunoaştem acum ceea ce lucrează, de fapt, asupra omului. Vedem procesul de distrugere a gândirii obişnuite. Cercetătorul spiritului reuşeşte o vreme să nu exercite procesul de distrugere. El se pune lângă creierul său. Dedicare faţă de cosmos, fără mobilitate, asta ţine de cercetarea spiritului.

Atunci, cercetătorul spiritului învaţă să facă toate cele care, de obicei, sunt făcute de om involuntar, în somn. Cercetătorul spiritului învaţă să simtă toate funcţiile trupului, respiraţia, glandele etc. etc. şi stă în faţa întregului om în afară, îl simte din afară. Prin dedicare şi adâncirea forţelor sufleteşti ale gândirii şi îndeosebi ale simţirii ajunge cercetătorul spiritului la aceasta.

Cu inima trebuie să fim la o asemenea meditaţie, la o asemenea reprezentare. Cu simţământ trebuie să medităm, iar atunci nu vom fi doar în afara creierului nostru cu forţa noastră de gândire, ci înconjurăm întregul om. Atunci ni se trezeşte conştienţa: Tu ai fost aici înainte de concepţie, ai coborât la această încarnare! – Privim în afară, peste viaţa terestră. O trăire ocultă tipică avem aici: este ca şi cum fulgerul despică acest trup! Ca imagine, relatată trăirea: este ca şi cum fulgerul ar trece prin casă, ar trece prin trupul tău şi l-ar duce de acolo.

Aceasta este o trăire cutremurătoare! Este trăirea: Ajungem în apropierea morţii! – Acuma ştim şi vedem ceea ce este sâmburele fiinţial spiritual-sufletesc al omului!

Apoi trebuie să învăţăm şi să ne concentrăm voinţa cu abnegaţie, de la activitatea exterioară, zilnică spre domeniul vorbirii. Aşa cum se poate desprinde forţa de gândire de la creier şi se poate desprinde întregul om prin simţământ, tot astfel se poate desprinde forţa de vorbire de vorbirea însăşi. Mişcările de vorbire trebuie să tacă, nu e voie să lăsăm să se ajungă la vorbire. Trebuie exersat acest lucru, lăuntric, spiritual-sufletesc, executăm însă lăuntric tot aceeaşi activitate ca de obicei la vorbire. Trebuie dus atât de departe, încât să nu lăsăm sunetul nici măcar să intre în nervi. Ceea ce este folosit de obicei pentru vorbit, asta trebuie să rămână în gest.

Sub aspect mantric, meditaţia nu este noţiune, ci este doar trăirea în interior a sunetului. Ne ascultăm pe noi înşine, dar nu lăsăm să se ajungă până la vorbire. Prin aceasta vom învăţa să cunoaştem vieţile noastre pământene anterioare; aceasta e adevărata amintire. Forţele sufleteşti ne lasă să privim înăuntrul vieţii de dincolo de naştere şi de concepţie; forţele de voinţă ne arată vieţile pământene anterioare.

Însemnarea C

Ce este căderea în păcat? Acolo s-a întâmplat ceva ce a configurat, de fapt, dezvoltarea omenirii altfel decât ar fi trebuit să fie după sfatul divinităţilor şi îndeosebi al lui Iahve. Omul ar fi trebuit să fie o creatură care să urmeze instinctele divinităţilor, aşa cum animalul îşi urmează instinctele. Acum, însă, i-a fost dat faptul că poate să distingă el însuşi între bine şi rău, i-a fost dată cunoaşterea pământeană. Ea l-a învăţat judecata proprie – dar i-a şi luat, pentru început, cunoaşterea cerului. Iar esoteristul întreprinde acţiunea de a o cuceri pe „cealaltă", cea a lumii spirituale, în plus faţă de cunoaşterea pământeană. Aici nu mai este atât de confortabil pentru el ca pentru ceilalţi oameni care doar trăiesc pur şi simplu, aici apar pentru el sarcini serioase şi responsabilităţi, de exemplu faţă de adevăr. Aici ştie că el, dacă i-a spus cuiva într-o încarnare un neadevăr, trebuie să facă iarăşi bine acest lucru prin faptul că îi spune adevărul. Asta nu e întotdeauna uşor, poate fi chiar îngrozitor de greu, dar trebuie să aibă loc, căci karma trebuie să se desfăşoare. Aici poate să simtă esoteristul, de exemplu, că îl sugrumă de gât, acesta este spiritul adevărului care vrea să fie eradicat neadevărul. – Asta trebuie esoteristul să ia drept somaţie pentru

exprimarea adevărului. Sau, în alt caz, poate să simtă furnicături în sânge. Acestea sunt egoismele ascunse, care se află în Eu; atâta timp cât omul se ascunde de ele, nu vrea să le vadă, atunci acest lucru se exprimă în faptul că omul nu poate să vadă expresia Eului egoist, sângele. El leşină la vederea sângelui, adică se ascunde de egoismele care creează furnicăturile în el.

Peste tot domnesc forţele luciferice şi ahrimanice, iar esoteristul face cunoştinţă foarte precisă cu ele, trebuie să lupte cu ele şi nu are voie să evite lupta. Cunoaşterea pământeană a primit-o omul prin şarpe, prin Lucifer, ea trebuie dusă până la moarte, căci moartea este o urmare a cunoaşterii pământene. Omul trebuie să înveţe, să simtă în interior drept moartă [...][19] Pământului, trebuie să lase gândirea sa să moară, dar, totuşi, să poată rămâne un om treaz, conştient. În cuvintele vorbirii omeneşti i-a fost dat conţinutul de meditaţie, vorbirea este, însă, lucrarea lui Lucifer (Turnul Babel [Nota 76]); ele [cuvintele] au acoperit limba omenească propriu-zisă, limba primordială. Aşa a trebuit omul să primească un conţinut luciferic până şi înăuntrul meditaţiilor sale. Dacă oamenii cred acuma că percep voci pe anumite trepte ale dezvoltării lor sufleteşti, iar dacă acestea îi vorbesc în vreo limbă, atunci trebuie să ştie din acest fapt: acesta e Lucifer, acest lucru e minciună, iar prin forţă interioară puternică trebuie să spargă coaja minciunilor acestora pentru a ajunge la adevăr, adică la adevărata lume spirituală care îi este acoperită cu această coajă. Iar atunci când crede că vede imagini, aici este Ahriman mai întâi la lucru. Aici omul se aseamănă cu un pui aflat în ou, care crede acolo că coaja acelui ou ar fi ca o oglindă şi că citeşte din ea ce este el însuşi. Aici trebuie ca

[19] În manuscris: ilizibil.

omul să aibă din nou forţa interioară pentru ca atunci când îi apare, de exemplu, un înger, prin forţa interioară de cunoaştere să străbată prin această imagine şi astfel îi va apărea un diavol din transformarea îngerului. Puiul ar putea crede că coaja sa ar fi cosmosul, tocmai acelaşi lucru îl cred şi oamenii. Ei stau înăuntrul cojii lor de ou şi cred că această coajă albastră a oului lumilor, pe care văd stele şi Soare şi Lună, ar fi lumea. Ea nu e asta. Ei fac aici acelaşi lucru pe care îl face puiul, dar când acest pui sparge coaja prin forţa sa, el se aseamănă cu omul care, prin forţa sa interioară, sparge coaja oului lumii pe care îl consideră lumea. Acolo vede atunci că ceea ce spun astronomii despre Soare, Lună şi stele este vorbă goală, el vede acolo lumea ierarhiilor, domnia şi acţiunea lor, stelele însă cad pentru el, iar Soarele şi Luna îşi pierd lucirea fizică. Aici păşeşte el afară în lumea Tatălui, care este creatorul oului lumii, care a fost înainte lumea sa. Înăuntrul acestei lumi păşeşte omul prin moarte, dar şi prin iniţiere. Christos aparţine de ambele lumi, de lumea originară, dar şi de lumea oului, căci el a adus jertfa de a pătrunde în ea şi de a acţiona în ea, pentru ca prin el oamenii să poată găsi întărirea interioară de a sparge coaja şi a ajunge afară, în lumea ierarhiilor: lumea Sfântului Spirit. *In Christo morimur* înseamnă a lăsa să moară cunoaşterea proprie pământeană, pentru ca să poată lumina din nou cunoaşterea cerească.

Tot aşa precum corpul ajunge la graniţele suportabilităţii şi apoi nu mai poate, leşină datorită măsurii prea mari de durere, şi sufletul are graniţe ale capacităţii lui de a suporta. Atunci nu mai poate merge mai departe şi trebuie să facă ceea ce cere de la el spiritului adevărului – să străpungă nodul.

Sufletul se simte în sine însuşi precum într-o forţă proprie, care îl înconjoară ca o coajă. Această coajă trebuie să o străpungă, iar acolo Lucifer şi Ahriman sunt imediat prezenţi.

Însemnarea D

Căderea în păcat poate fi trăită din nou pe calea esoterică; deoarece la fiecare pătrundere a oamenilor se pune ispita în drum.

Cel care devine esoterist trebuie să fie lămurit asupra faptului că trebuie să ia altfel viaţa decât exoteristul. Corporal, se pot amorţi durerile, dar sufleteşte nu mai putem să ne amorţim. Trebuie să ştim că, atunci când vorbim neadevărul, va trebui cândva, într-o viaţă viitoare, să îndreptăm acest lucru, că va trebui să vorbim adevărul, dar atunci cu un sentiment de ruşine. Corpul poate să suporte doar o anumită măsură de durere, apoi leşină, se pierde stăpânirea asupra Eului propriu. Sufletele slabe pot să leşine şi datorită fricii sau sperieturii. Dacă un suflet imatur, care este predispus psihic la aceasta, ajunge repede în lumea spirituală prin exerciţii, atunci cade şi acolo pradă unei amorţeli, acestea sunt vocile care vorbesc cu noi pe limbile noastre, pe acestea le pune Lucifer în faţa lumii spirituale. Trebuie atunci să trezim o mare tărie sufletească pentru a striga către ele: Voi minţiţi. – Atunci se opresc. În imaginaţiune ni se opune Ahriman. Câte unul vede un înger; dacă îl priveşte cu atenţie, el se dizolvă în ceaţă şi în locul lui stă un diavol. O apariţie are o culoare albastră, iar dacă privim cu atenţie mărită, ea se transformă în roşu şi arată că mai este o poftă în noi. Omul stă în aura iluziilor sale şi în ceea ce priveşte mediul fizic, precum un pui în coaja de ou. Trebuie să o spargem pentru a ajunge în lumea

spirituală. Limba lumii spirituale trebuie atunci să învăţăm mai întâi să o înţelegem, pentru aceasta trebuie să ne umplem de ceva ce ne-a venit de acolo, la noi în coaja de ou; asta trebuie să luăm cu noi afară, acesta este impulsul christic. În spatele Mayei boltei cereşti găsim atunci ierarhiile. În meditaţiile noastre avem ceva (o parte) ce îi aparţine domeniului lui Lucifer, ne unim atunci cu Lucifer. Dacă decuplăm apoi meditaţia, decuplăm întreaga gândire, ne chemăm sufletul la luptă cu Lucifer.

Nürnberg, 9 noiembrie 1913

De aceea este astăzi atât de greu pentru esoterist să facă progrese, pentru că ne reprezentăm mult prea tumultuoase întâmplările pe care trebuie să le avem. Contează însă, înainte de toate, să fim atenţi la cele mai subtile procese.

Să ne închipuim că mergem – poate într-o seară liniştită – printr-o pădure singuratică. Atunci va fi perceptibil fiecare zgomot, cât de mic: căderea frunzelor, apropierea unei sănii ş.a.m.d. Şi acum să ne reprezentăm, dimpotrivă, oraşul mare; în zgomotul străzilor nu vom percepe nimic asemănător, dar cu toate acestea sunt prezente şi acolo aceste zgomote slabe, fine.

În meditaţie apar din subconştient tot felul de lucruri care nu au ajuns până la pragul conştienţei. Atât de des aud plângerile: Apar în mine, în meditaţia mea, atâtea gânduri şi imagini pe care nu le pot stăpâni, de care nu mă pot elibera. – Acest lucru îl putem considera întru totul un progres în meditaţie. Căci prin faptul că la meditaţie trupul astral şi Eul se degajează din legătura lor cu trupul fizic şi cu cel eteric, esoteristul ajunge să-şi obiectiveze, cum ar veni, celălalt om al său. Pe acesta, spiritual-sufletescul său,

care ţese şi acţionează aici fără contribuţia sa, trebuie să-l observe cu atenţie în aceste procese.

Dinăuntru se apropie de esoterist ispita lui Lucifer, de afară cea a lui Ahriman.

Un exemplu: Să presupunem că am trăi într-o familie civilizată, liniştită, dar că perete în perete cu noi ar locui oameni care îşi citesc sau povestesc adesea povestiri despre hoţi. Chiar dacă nu am auzi deloc toate acestea cu urechile fizice, ele se imprimă totuşi în trupul eteric ies apoi la iveală în timpul meditaţiei. – Un alt exemplu: Vedem cum este călcat un câine. În propriul trup poate să apară un scheunat şi un lătrat, să acţioneze după trăirea unui asemenea accident. Din alte contexte pornind, se poate instala un întreg sabat de vrăjitoare la meditaţie. Atunci, cel ce meditează nu trebuie să dispere din cauza acestui lucru, ci trebuie să se bucure, pentru că poate să intuiască corelaţia şi învaţă, prin aceasta, să se observe tot mai obiectiv, cu tot ce a acţionat înainte asupra lui.

Este ca o palpare a întregului nostru corp în timpul meditaţiei. Ici şi colo vor apărea senzaţii de durere drept urmare a egoismului şi multe altele. La această palpare începem de deasupra capului şi înaintăm apoi pe porţiuni mici, în jos pe tot corpul.

Vom învăţa şi ca, pornind de la manifestări de boală, să tragem concluzii asupra unor lucruri trăite înainte. Aşa, spre exemplu, o inflamaţie a urechii mediane poate să ne ducă la o concluzie privitoare la cele mai ciudate impresii care au acţionat asupra trupului eteric, poate prin faptul că în tinereţe am ascultat povestiri despre hoţi, fără conştienţă deplină, care însă au acţionat totuşi în modul cel mai plin de viaţă.

Atunci când cineva adoarme în timpul unor consideraţii teosofice sau a altora asemenea, ceea ce a auzit

are apoi efect în trupul său eteric, iar asta mai ales atunci când îşi face reproşuri, „mustrări de conştiinţă” de a fi adormit; acest lucru acţionează adesea foarte puternic în subconştient.

La autoreproşuri: că am fi atât de răi, pentru că tot mereu apar imagini urâte la meditaţie şi adunare interioară, acolo ne va consola cuvântul Evangheliei: El a luat asupra Sa păcatul nostru.

Nürnberg, 10 noiembrie 1913

Vrem să discutăm despre ceva ce poate să aibă valoare pentru întreaga noastră viaţă esoterică. Căci această viaţă esoterică are, doar, drept ţel să ne dea ceva ce nu avem încă în calitate de oameni obişnuiţi. Ne comportăm faţă de lumea spirituală ca nişte copii. Acuma, nici pe copii nu îi lăsăm, dacă suntem un educator, un învăţător raţional, să facă numai ce vor ei. Asta înseamnă că părinţii şi învăţătorii nu vor educa în aşa fel copiii, încât să-i lase să facă în toate după voinţa lor. Nu trebuie să considerăm ceea ce este, ci ceea ce devine în copil şi să organizăm totul în educaţie conform acestui lucru. Spre exemplu, şi în joc: îi dăm copilului o armă oarbă, căci cu alta ar face stricăciuni.

Tot aşa şi cu oamenii, atunci când caută lumile suprasenzoriale. Dacă li s-ar da prea devreme la îndemână mijloacele pentru a pătrunde în ea – le-ar folosi doar la stricăciuni, ar produce doar dezastre, înainte să fie cu adevărat maturi pentru a păşi în ea.

Ca pe cineva aflat în devenire trebuie să îi tratăm pe copii. În jocurile lor se şi exprimă acest lucru. Un băiat se joacă de-a războiul, o fată cu păpuşile, de-a mama şi copilul.

Şi esoteristul trebuie să fie tratat de învăţătorii şi conducătorii spirituali drept cineva aflat în devenire şi trebuie să îi fie dat ceea ce are nevoie pentru mai târziu. Dezvoltarea noastră pământeană merge mai departe. Când vom intra în noi încarnări, atunci se va arăta cât de important şi necesar a fost să ne fi ocupat în această viaţă cu teosofia. Oamenii vor vrea să-şi aducă aminte – acum încă nu o fac – de trăirile lor spirituale. Cine nu a preluat teosofia, acela nu va găsi nimic, el se va zdrobi scormonind, va jindui şi va tânji după ceva ce totuşi nu poate să găsească în amintirea sa. Important, nespus de important este să ne dedicăm vieţii esoterice, chiar dacă în această viaţă nu păşim conştienţi în lumile spirituale. Ca o pregătire necesară trebuie să vedem, însă, munca spirituală.Toate celelalte trebuie să le surghiunim din gândurile şi simţirile noastre. Căci contează în general la meditaţie, la concentrare atât de mult dispoziţia de bază a sufletului.

Să ne închipuim acum un pui, cum sparge coaja oului şi iese afară. În ce constă diferenţa dintre înainte şi după? Înainte fusese cu totul încuiat în coaja de ou, aceea era lumea sa. Tot ce trăia puiul, trăia drept imagini înăuntrul cojii de ou. Unde este când sparge coaja? Atunci stă de partea cealaltă a cojii. Atunci se extinde trăirea sa, percepţia sa, cât de departe ajung simţurile în jurul său, aşadar într-un spaţiu mult mai mare decât înainte. Iar minusculă îi apare, faţă de aceasta, viaţa în coaja de ou.

În exact aceeaşi situaţie este omul care stă în viaţa de simţuri obişnuită, precum puiul în coajă. Drept imagine se proiectează totul în jurul lui şi îi apare atât de mare, pentru că închis înăuntru nu are altă unitate de măsură.

Privim în sus la spaţiul ceresc albastru şi vedem stelele. Astronomii calculează traiectoriile lor şi ceea ce

numesc ei legile lor. Iar cu adevărat nu văd nimic altceva decât coaja de ou. În trupul nostru astral purtăm cu toţii o asemenea coajă de ou cu noi – o coajă de ou, un înveliş aurie. Doar că la pui ea este densificată până în fizic, iar la noi nu. De aceea nu observăm nimic din asta. Ştiinţa materialistă, de exemplu, vede în Soare doar o sferă goală sau o consideră străbătută de substanţe asemănătoare cu cele ale Pământului nostru, doar că în alte stări. Cu adevărat însă, el este centrul Eului nostru. Sau când observăm Luceafărul de seară sau de dimineaţă, atunci ştim în calitate de teosofi că acolo afară lucrează forţele care corespund trupului nostru eteric.

Berlin, 17 noiembrie 1913
Însemnarea A

Pornind de la cele spuse deja adesea, că Misteriul de pe Golgotha este cel mai important eveniment din dezvoltarea omenirii şi că de atunci Christos este unit cu aura Pământului, dr. Steiner a spus că multora dintre noi le-a venit, probabil, insistent întrebarea pe parcursul strădaniilor noastre: Unde este oare Christos acuma, de fapt? (În penultima conferinţă de la lojă [Nota 77] spusese deja că oamenii îl caută pe Christos acolo unde nu este, precum au făcut femeile la mormânt, care îl căutau acolo şi care au găsit mormântul gol [Nota 78]; iar tot precum aceste femei, cruciaţii din Evul Mediu îl căutau acolo unde nu este. Doar apostolii îl căutau acolo unde era: în spirit.)

Apoi a vorbit dr. Steiner despre momentul până la care fiecare om îşi aduce aminte, care se află între naştere şi al şaptelea an de viaţă, iar acesta este momentul în care se trezeşte conştienţa de sine a omului. Se află între naştere şi schimbarea dinţilor, iar în acest timp este

configurată în principal forma individuală în trupul fizic. În primii ani, omul trăieşte în stări de conştienţă, de visare, estompate. Întreaga noastră viaţă sufletească a ciclului nostru actual al omenirii decurge aşa cum este cazul acum, pentru că tocmai în primii şapte ani omul se trezeşte la conştienţa sa de sine.

Să presupunem că ar fi altfel. Ipotetic vrem să presupunem că omul s-ar trezi de-abia în al zecelea an la conştienţa de sine; atunci şi întreaga noastră viaţă sufletească ar fi alta. Să ne închipuim că un asemenea om, care s-ar fi trezit în al zecelea an al vieţii sale la conştienţa de sine, ar da însărcinarea să fie trezit în dimineaţa următoare, la o anumită oră. El ar avea atunci la trezire impresia ca şi cum el însuşi s-ar furişa la uşa lui, ar bătea şi s-ar trezi, sau la trezirea obişnuită s-ar vedea intrând pe sine însuşi drept figură de lumină, păşind către el însuşi, deschizându-i ochii şi trezindu-l astfel. El ar putea şti atunci: în acel regn, din care vine către el propria sa figură de lumină, acolo se află şi Christos.

Deşi conştienţa omenească de sine apare acum deja pe parcursul primilor şapte ani, mulţi oameni vor ajunge în următorul timp la această trăire. Noi ne aflăm la un important punct de cotitură şi trebuie arătat acest lucru. Omul va trăi situaţia în care figura de lumină a trupului său astral pluteşte spre el şi atunci va cunoaşte faptul că această figură de lumină consumă din trupul său fizic, că de fiecare dată când îl părăseşte e ca şi cum ia o bucată cu el. Iar când figura ia din nou în posesie trupul fizic dimineaţa, atunci cunoaşte omul faptul că trăieşte pe seama morţii. Această cunoaştere poate duce oamenii la cea mai adâncă tristeţe şi melancolie. Ei nu îşi vor mai preţui corpul lor, trupul lor fizic. Iar în timp ce prin cultura exterioară şi prin cuceririle tehnicii, prin avioane şi altele, curajul oamenilor

este potenţat nespus de mult, în acelaşi timp va interveni o slabă preţuire a vieţii, oamenii vor cădea în adâncă seriozitate, în tristeţe, în melancolie, iar numărul sinuciderilor va deveni îngrozitor de mare. În timp ce curajul exterior va creşte în viaţa senzorială exterioară, va scădea tot mai mult, în mod necesar, de cealaltă parte curajul interior şi îi va face loc unei laşităţi, unei laşităţi disimulate. Oamenii devin tot mai materialişti şi nu vor să ştie nimic de spiritual-sufletesc. Acest lucru are la bază un fel de laşitate. Îngerii au prevăzut acest lucru în dezvoltarea omenirii şi l-au inspirat pe Kant [Nota 79] să-şi alcătuiască învăţătura despre graniţele care i se pun capacităţii omeneşti de cunoaştere. Acest lucru a fost necesar în dezvoltarea omenirii.

Oamenii care nu găsesc drumul către Christos, aceia decad, atunci când trăiesc acest „eu trăiesc pe cheltuiala morţii", într-o nemărginita tristeţe şi o adâncă seriozitate şi văd cu adevărat umblând pe lângă ei figura morţii. Dar noi ştim că Christos trăieşte în aura Pământului. Noi suntem mereu legaţi de el. Iar dacă ştim acest lucru şi îl menţinem viu în noi, atunci imaginea morţii capătă pentru noi trăsăturile lui Christos, care umblă pe lângă noi precum un om, chiar dacă nu îl vedem cu clarvederea. Clara vedere a lui Christos nu îl face încă viu pentru noi; noi trebuie să ştim acest lucru şi de aceea trebuie să fie spus asta acum.

Nu putem să ne sustragem din spiritul timpului. Căci el acţionează peste tot, iar noi ne aflăm înăuntrul timpului nostru. Dar a şti că Christos trăieşte şi că putem ajunge la el ne va proteja sufletele de pustiire, de adânca melancolie şi de disprețuirea vieţii. Vom înţelege cuvântul zicerii noastre rosicruciene: *In Christo morimur*.

Dacă lăsăm toate acestea să devină destul de vii în sufletele noastre în orele noastre liniştite, atunci ne pot deveni un mare ajutor.

Însemnarea B

Este un lucru important pe care vrem să îl luăm în considerare astăzi. Toate comunicările care vă sunt date în orele esoterice trebuie să le prelucraţi pentru dvs. lăuntric, sufleteşte. Ele trebuie să vă umple cu totul, iar în orele de relaxare să fie obiectul consideraţiilor voastre interioare, al cugetării voastre. Aici poate rezulta la meditaţie sau ca urmare a acesteia, ca cineva să-şi formuleze întrebarea: Unde este, de fapt, Christos? Unde trebuie să îl caut?

Noi ştim că, înainte de Misteriul de pe Golgotha, Christos a fost o entitate cosmică ce trăia în afara sferei pământene; că apoi, în evenimentul care este numit Botezul lui Ioan, Christos s-a coborât în corporalitatea pregătită pentru aceasta, a lui Iisus din Nazareth, şi a acţionat în ea timp de trei ani; că, în final, prin Misteriul de pe Golgotha entitatea christică a curs împreună cu aura Pământului, iar Christos este de găsit de atunci în mediul Pământului. Cei care au fost iniţiaţi înainte de Misteriul de pe Golgotha nu l-au găsit încă acolo. Ei au trebuit să fie duşi în extaz pe Soare pentru a-L găsi. Dar de la Misteriul de pe Golgotha Christos a curs în aura Pământului, iar acolo poate să îl trăiască fiecare. Căci, după cum ştim, încă în acest secol vor ajunge mulţi oameni să îl vadă pe Christos cel eteric. Desigur, a şti despre Christos, asta e ceva mai diferit.

A fost indicat deja adesea faptul că până la al şaptelea an de viaţă se constituie formele corpului fizic. El creşte apoi mai departe, dar formele propriu-zise sunt date. Mai ştim

mai departe că omul de astăzi se dezvoltă în așa fel, încât între naștere și al șaptelea an de viață se află momentul care este primul de care își aduce aminte [Nota 80]. Mulți sunt de părere că putem să ne gândim înapoi doar până la al șaptelea an, dar asta nu e corect; pare doar așa, pentru că în vremea de astăzi amintirea este multiplu acoperită de alte reprezentări. Acest moment dintre naștere și al șaptelea an, până la care omul își poate aduce aminte, este momentul în care se trezește conștiența sa de Eu.

Ar putea apărea acum întrebarea și să fie adresată celui ce meditează de către maestru, pentru meditație temeinică: Cum s-ar desfășura dezvoltarea, care ar fi urmările dacă omul ar duce această viață visătoare, fără conștiență de Eu un timp mai îndelungat decât este cazul la omul de astăzi, dacă conștiența sa de Eu s-ar trezi de-abia în a doua perioadă a vieții sale, poate în cel de-al nouălea sau al zecelea an? La o parte a întrebării se va răspunde imediat.

Să presupunem ipotetic că cineva, al cărui Eu s-a dezvoltat de-abia în a doua perioadă a vieții sale, ar fi cerut să fie trezit dimineața la o anumită oră. Atunci va avea trăirea într-un fel de vis, care intervine în apropierea orei la care a cerut să fie trezit, ca și cum el însuși – Eul său – ar bătea la ușă, ar merge la patul lui și ar trezi corpul său fizic. El se va simți ca fiind una cu această făptură. Sau, dacă așteaptă până se trezește de la sine, va vedea o figură de lumină, care se îndreaptă către el și îl trezește. Va ști atunci că nu lumina exterioară a zilei l-a trezit, ci că sufletul său, care era într-o mare de lumină, alunecă drept figură de lumină iarăși în corpul său. Și întreaga viață sufletească ar fi alta. Nu ar exista o separare atât de strictă între conștiența de zi și conștiența de somn plină de vise, ca la alți oameni, ci acestea ar trece mai mult una în cealaltă.

Conştienţa de trezie ar fi străbătută de vise care, aproape pe neobservate, ar conduce spre vise de noapte. Dar pentru că s-ar percepe mai mult ca fiinţă spirituală, despre care simţim că ea consumă din trupul fizic şi treptat trebuie să provoace moartea întregului trup, atunci ar trăi în visele sale mereu moartea. Imaginea morţii ar avea-o atunci mereu în faţa sa. Aşa s-ar răspândi o dispoziţie melancolică asupra întregii vieţi şi, în final, ar paraliza orice forţă creatoare. Dar în această lume a morţii este de găsit Christos, aici este el!

Omului de astăzi îi lipseşte adesea curajul să îl caute pe Christos şi să pătrundă în lumea spirituală. În această privinţă, omul a devenit laş. Trebuie să ne fie limpede că o trăsătură care se formează pe de o parte se slăbeşte tot mai mult pe cealaltă. Cineva care are curaj în domeniul tehnicii, spre exemplu în aviaţie, poate să fie laş atunci când e vorba de a veni în lumea spirituală. – Kant a fost inspirat de unul dintre îngeri pentru a face în operele sale afirmaţia că sunt puse limite raţiunii şi că forţele de cunoaştere sunt limitate la fizic-material. – Astfel este foarte estompată străduania după spiritual în epoca noastră, iar omului nici nu îi vine în minte cât de laş este faţă de lumile spirituale şi cum trebuie ca, într-aceasta, sufletul lui să se pustiască tot mai mult. Noi toţi suntem dependenţi de nuanţele culturii noastre de astăzi, de epoca aceasta comercială, industrială în care trăim şi nu avem voie să uităm niciodată că suntem într-un timp în care materialismul şi-a atins apogeul. Dar aşa cum o minge de gumă se poate strânge doar până la un anumit punct, iar apoi revine la loc în forma ei, tot astfel şi sufletele care au fost strâmtorate de materialism îşi vor desfăşura din nou aripile. Cu cât mai mare a fost pustiirea sufletească, cu atât mai puternică va fi reacţia.

Se spune mereu că întreaga dezvoltare se desfăşoară în mod uniform. Asta nu e corect. Peste tot în natură există salturi. Şi în dezvoltarea sufletului se pregăteşte tocmai acum un salt înspre viitor. Materialismul a fost prevăzut în conducerea dumnezeiască a lumilor. Omul a fost ca şi tăiat de la lumile spirituale, pentru ca forţele sufletului să se poată mişca apoi cu atât mai puternic; căci ele se lasă presate tot numai până la un anumit grad. Constituţia fizică a omului rămâne în viitor aşa, dar viaţa sa sufletească se va dezvolta astfel, ca şi cum conştienţa sa de sine s-ar trezi de-abia în ani ulteriori.

Trebuie să cunoaştem limpede faptul că în noi se află forţe de moarte şi de viaţă şi că depinde de noi să cuprindem forţele de viaţă. Dacă oamenii nu vor dobândi cunoaşterea lui Christos, dacă vor respinge impulsul christic, atunci vor merge către o nemărginită pustiire a sufletului şi numai moartea o vor simţi lângă ei, doar forţe ale morţii vor vedea mergând pe lângă ei şi vor avea mereu simţământul: eu mor în moarte. O adâncă melancolie va cuprinde astfel de suflete omeneşti; ea va produce greaţă şi senzaţia că sunt sătui de viaţă şi va avea drept urmare epidemii de sinucideri.

Dacă ne pătrundem însă de impulsul christic, atunci vom cunoaşte limpede că, într-adevăr, întreaga viaţă se face pe cheltuiala morţii, dar în aşa fel încât în moarte este germenele pentru o nouă viaţă în lumile spirituale. Moartea însăşi ne va întâmpina în figura lui Christos. Iar noi vom cuprinde just semnificaţia cuvântului: *In Christo morimur*. În cele trei componente ale zicerii noastre rosicruciene, compusă din zece cuvinte, avem conţinută întreaga înţelepciune care ne poate conduce în sus, în lumile spirituale.

Însemnarea C

Ceea ce ne este oferit astfel esoteric trebuie să trezim din nou la conştienţă în orele noastre de relaxare, iar meditând astfel asupra acestui lucru, el nu ne va deveni doar conţinut de noţiuni, ci viaţă cu care ne putem uni cu totul. Astfel va fi dat şi acum ceva ce poate fi important pentru noi, pentru a face din el o meditaţie.

Am auzit deja multe despre Misteriul de pe Golgotha, iar pentru unii dintre noi existenţa-în-jurul-nostru a lui Christos este o trăire în simţire, chiar dacă nu a devenit încă o trăire în clarvedere. Dar chiar dacă vom ajunge mai târziu la această trăire mai înaltă, putem totuşi să ne simţim străbătuţi de Christos. Dar, prin faptul că meditäm astfel despre Christos, poate apărea în noi întrebarea: Unde, în care lume îl găsim oare pe Christos, Cel care, după cum ştim, mai întâi a fost o divinitate extrapământeană, cosmică şi care s-a unit prin Misteriul de pe Golgotha cu Pământul nostru? Noi ştim, doar, că Christos nu va mai apărea într-un trup fizic pe Pământ, dar putem să ne punem întrebarea: Unde în atmosfera Pământului este de găsit Christos?

Acum, putem să simţim uneori, când ne aflăm adânciţi în meditaţie, cum prin învăţătorul nostru din lumea spirituală ne sunt adresate întrebări, iar atunci când încercăm să răspundem la aceste întrebări putem să fim conduşi mai departe în cugetarea meditativă. Astfel, o întrebare care ar putea să ne fie pusă, este aceasta:

Dacă am fi predispuşi astfel, încât nu între al treilea şi al şaptelea an, aşadar în acel timp în care trupul fizic îşi dobândeşte forma sa anume, care mai târziu devine doar mai mare, am dobândi conştienţa noastră de Eu, ci, în loc

de asta, în al zecelea an, în a doua perioadă de şapte ani, cum s-ar configura atunci conştienţa noastră?

Dacă ar fi conştienţa noastră aşa, încât până la vârsta de zece ani am duce un fel de viaţă de visare, iar apoi s-ar trezi conştienţa noastră de Eu, am avea o viaţă sufletească întru totul diferită. Dacă am vrea, spre exemplu, să fim treziţi dimineaţa, ne-am vedea pe noi înşine în afara trupului nostru cum batem la uşă şi am şti că noi înşine suntem în tonul care ne face să ne trezim. Sau nu ne-am trezi ca de obicei şi să vedem că s-a luminat, ci ne-am vedea şi ne-am simţi pe noi înşine drept figură de lumină, drept una cu lumina atunci când deschidem ochii, cum alunecăm ca o lumină în noi înşine şi străbatem trupul nostru cu conştienţă.

Dar conştienţa nu ar fi aşa încât să fie o graniţă severă între viaţa de trezie ziua şi viaţa de visare noaptea, ci acestea două ar curge mai mult una într-alta. Întreaga viaţă de zi ar fi străbătută de un fel de stare de visare. Dar am şti în acelaşi timp că, în figura în care suntem fără trup, suntem o fiinţă spirituală care consumă din trup şi aduce moartea. De aceea am purta mereu cu noi în visele noastre conştienţa morţii, întotdeauna am vedea imaginea morţii lângă noi. Iar acest lucru ar răspândi o mare melancolie şi tristeţe asupra vieţii şi ne-ar fura toată forţa de viaţă.

Dacă ar fi aşa, atunci cultura materialistă de astăzi ar deveni tot mai înfloritoare şi mai înfloritoare, dar omul ar fi pustiit în viaţa sa sufletească şi nu ar mai putea dezvolta curaj de viaţă. Căci curajul scade sub om; într-adevăr este dezvoltat un fel de curaj fizic, de exemplu pentru aviaţie, dar se face pe cheltuiala curajului faţă de spiritual, a curajului de a se ridica realmente peste conştienţa materialistă obişnuită. De aceea au trebuit bunii îngeri – oricât de ciudat ar suna asta – să îl inspire pe Kant pentru

ale sale „granițe ale cunoașterii”, căci odată cu apariția culturii materialiste, care trebuia să vină, le-a dispărut oamenilor curajul de a pătrunde în lumile spirituale, iar astfel au rămas cu totul blocați în lumea fizică. Dar așa precum o minge de gumă care este presată la extrem revine la loc în forma ei, tot astfel și în viața sufletească tocmai acest lucru va produce o reacție și atunci curajul oamenilor va vrea să se îndrepte iarăși către cucerirea lumilor spirituale.

Desigur că nu este calea normală ca omul să dobândească de-abia la vârsta de zece ani conștiența de sine, iar nici în viitor nu va fi așa. Dar viitorul va fi întru totul așa încât conștiența va trece prin transformările prezentate, iar aceste timpuri se apropie repede. Esoteristul trebuie să devanseze și unele din aceste lucruri și tocmai de aceea avem teosofia noastră și dezvoltarea noastră esoterică, pentru a învăța să înțelegem viitorul.

În viitor, toți oamenii ar vedea mereu moartea lângă ei, ar trăi moartea în ei; melancolia ar trebui să fie dispoziția de bază a sufletelor, iar sinuciderile s-ar înmulți în mod înspăimântător. Dar tocmai acolo, în acea lume a morții îl avem de căutat pe Christos! Dacă putem să ne pătrundem de o înțelegere despre Misteriul de pe Golgotha, imaginea morții se va transforma în imaginea lui Christos, iar atunci știm unde este de găsit Christos.

Fără Christos, omul ar trebui să umble mereu cu sentimentul: eu mor, eu mor înăuntrul morții. Dar acest sentiment poate să-i facă loc cunoașterii: în Christos mor eu! Aceasta ar trebui să fie o meditație cu totul deosebită pentru un asemenea om: In ———— morimur. Din aceasta va putea să crească forța pentru a păstra, totuși, cu noua conștiență a omenirii, forța de viață și curajul sufletesc și a ne simți mereu uniți cu acea lume în care este Christos, în

care El este mereu la noi şi în jurul nostru. „Vegheaţi şi rugaţi-vă” trebuie să devină cuvântul de ordine pentru a dobândi o astfel de conştienţă.

Toate acestea pot să conţină pentru noi viaţă reală, dacă medităm tot mereu cu seriozitate zicerea noastră:

Ex Deo nascimur
In Christo morimur
Per Spiritum Sanctum reviviscimus.

Însemnarea D

Astăzi vom prezenta un lucru pe care trebuie să îl lăsaţi să trăiască mai departe meditativ în dvs., pentru a ajunge prin aceasta mai departe. S-a vorbit adesea despre faptul că Christos a fost în cosmos înainte de Botezul în Iordan şi că a putut fi văzut acolo de clarvăzători. Prin Botezul în Iordan, Christos a intrat apoi în trupurile lui Iisus din Nazareth, iar la Misteriul de pe Golgotha a curs în atmosfera Pământului şi a rămas acolo. Unora le-a apărut întrebarea: Unde este Christos acuma, unde este El de căutat?

Amintirea omului merge până înaintea celui de-al şaptelea an, acolo a fost începutul conştienţei de Eu; trupul fizic este configurat definitiv atunci privitor la forma sa, el doar mai creşte. În această primă perioadă intervine conştienţa de Eu. Întrebare: Cum ar fi dacă amintirea ar ajunge doar până la vârsta de zece ani, adică ar cădea în a doua perioadă?

Să presupunem că ar fi aşa – atunci totul ar fi altfel. Omul care s-ar lăsa trezit dimineaţa ar trăi în visare ca şi cum el însuşi ar fi cel care s-ar furişa la uşa lui şi ar bătea pentru a-şi trezi trupul fizic; sau dacă ar fi trezit ca de obicei prin lumina zilei, atunci ar trăi asta aşa, ca şi cum el

însuşi s-ar apropia ca o figură de lumină de trupul său fizic, Şi-ar deschide ochii şi ar lăsa să lumineze lumină înăuntru. El s-ar întoarce dimineaţa în trupul său fizic, ştiind că prin aceasta îl distruge, mână către moarte. La trezire ar vedea moartea stând lângă el şi melancolie s-ar răspândi peste sufletul său. Somnul ar fi trăire conştientă de vis, conştienţa sa nu s-ar opri: aceasta s-ar trăi aşa la momentul de acum al dezvoltării omenirii.

Acuma, conştienţa de Eu nu se va trezi niciodată de-abia în al zecelea an, dar omenirea avansează, trăirea sufletească se modifică, iar omul va trăi în viitorul apropiat cele tocmai descrise. Dacă nu ar fi avut loc Misteriul de pe Golgotha, omul ar fi fost învăluit, în timp ce cultura materială se află în progres, în adâncă melancolie, pentru că figura morţii ar fi fost un însoţitor constant. Prin Misteriul de pe Golgotha, figura morţii se va transforma în figura lui Christos, pentru cel care a preluat în sine impulsul christic: ceea ce tocmai a fost descris este locul în care este de căutat Christos, iar sarcina noastră este să pregătim momentul în care vor trăi oamenii trezirea în acest fel. Noi trebuie, ştiind aceste taine oculte, să aşteptăm şi să privim spre Luceafărul de dimineaţă, care va răsări pentru oameni. Cultura materială a tehnicii face curaj pentru viaţa fizică, dar laşitate pentru cea spirituală, pentru întărirea forţelor sufleteşti. De aceea este negat spiritualul. Îngerii l-au inspirat de aceea pe Kant, ca să le nege oamenilor o capacitate de cunoaştere a spiritualului, pentru ca forţele sufleteşti omeneşti, presate la fel ca mingea de gumă, să revină cândva la loc şi să cuprindă cunoştinţele spirituale cu forţe cu atât mai puternice.

Stuttgart, 23 noiembrie 1913
Însemnarea A

De unde vine faptul că esoteristul, chiar dacă a exersat timp de ani de zile în concentrare şi meditaţie, încă nu a ajuns la o vedere în lumile mai înalte? Pentru a răspunde limpede la această întrebare vrem să ne reprezentăm odată ce este, de fapt, meditaţia. Dacă vrem să medităm, avem voinţa de a ne întoarce de la lucrurile exterioare, dorim ca ele să nu mai exercite nici o influenţă asupra gândurilor noastre, ele nu trebuie să ne mai deranjeze în dăruirea noastră faţă de spiritual. Dar tot timpul se împing evenimentele exterioare şi gândurile despre acestea în faţa sufletului nostru aflat în meditaţie, ele vor să ne întoarcă de la meditaţia noastră, ele se împotrivesc dăruirii noastre, astfel încât trebuie să luptăm cu cea mai mare forţă de voinţă împotriva acestui lucru. Dacă vrem să cercetăm cine se apără de voinţa noastră mai bună, următorul exemplu s-ar putea să ne dea o lămurire. Să presupunem că un străin s-ar apropia de noi şi ne-ar spune: „Sunteţi un om fluturatic." În 99% din cazuri am fi foarte tulburaţi de acest lucru, pentru că până atunci eram de părere că sunt un foarte bun esoterist, care şi-a cercetat cu seriozitate propriul interior privitor la greşelile sale, iar acum vine un străin şi afirmă contrariul.

Tot astfel precum se pune străinul în faţa noastră, aşa apare şi câte un lucru în toate gândurile care se împing în faţa noastră prin meditaţie, despre care considerăm că nu-l cunoaştem şi totuşi este propria noastră sine care se revelează în toate aceste gânduri şi ne arată acest lucru, cât de fluturatici suntem de fapt şi cât de puţin putem să ne desprindem de grijile şi de poftele noastre zilnice. Căci ceea ce pătrunde mereu în timpul meditaţiei noastre, în

cadrul căreia avem, totuşi, dorinţa de a ne separa de lucrurile exterioare şi a ne uni cu spiritualul, este viaţa noastră curgătoare de pofte. În imaginile vieţii noastre zilnice ea se revarsă necontenit în gândirea noastră şi se apără atunci când vrem să ne punem în legătură cu domeniul spiritual.

Faptul că astfel stau lucrurile poate să fie spre binele nostru, pentru că în toate aceste imagini şi gânduri învăţăm să ne cunoaştem pe noi înşine în viaţa noastră de pofte ce se revarsă în continuu înăuntru; trebuie să ne ducă la cunoaşterea de sine, pe care am exersat-o până acum foarte fugitiv. Dar adesea vom mai căuta încă tot felul de scuze, căci nu vrem să ne acuzăm pe noi înşine, iar acesta este motivul pentru care privirea în lumea spirituală încă ne mai rămâne închisă; Eul nostru de pofte trage un văl în faţa ei. Dacă ne-am îndepărta atenţia mai mult de la evenimentele şi experienţele vieţii noastre de pofte, dacă ne-am îndrepta Eul spre spiritual şi ne-am orienta întreaga noastră închinăciune asupra lui, atunci am avea deja mai mult succes. Dacă am îndrepta, pentru a folosi un exemplu banal, doar atâta atenţie asupra meditaţiei noastre cât o folosim pentru discuţii de tot felul pe care le purtăm în societăţi sau şi pentru noutăţi despre dragii noştri semeni, atunci am merge repede înainte în cunoaşterea noastră asupra lumilor mai înalte, am împinge atunci înapoi Eul nostru ce se împotriveşte.

Ce altceva sunt gândurile noastre decât amintiri despre evenimente anterioare, iar aceste evenimente nu sunt nimic altceva decât poftele noastre pe care le-am perceput. Dacă nu am fi ajuns să le savurăm, atunci nu le-am fi păstrat în amintirea noastră. Să ne cercetăm numai memoria şi vom afla că tot ce am perceput în cele mai multe situaţii drept savoare este îngropat în ea. Tot ce ne-a

rămas indiferent, ce nu ne-a interesat în mod deosebit, din care, am putea spune, nu am savurat nimic, a dispărut din memoria noastră, aşa după cum copilul care merge la şcoală nu îşi mai aduce aminte în anii următori de micile lucruri ale materiei sale de învăţământ, pentru că în anii noştri de şcoală cel mai adesea nu ne interesăm atât de mult pentru materia de învăţământ, şi de aceea ea nici nu se impregnează atât de adânc în memorie.

Ceea ce trebuie să folosim în mod necesar, de asemenea, pentru dezvoltarea noastră esoterică, este dăruirea. Nu metoda trebuie să fie cea pe care o aplicăm în meditaţie şi nici dorinţa nu e cea care trebuie să ne călăuzească, de a medita acum mult de tot, ca să avem multe trăiri în lumea spirituală; toate acestea nu trebuie să ne atingă, prin acestea am vedea doar propriile noastre dorinţe, căci aici ar dobândi Lucifer stăpânirea peste noi. Noi nu ne desprindem atât de uşor de această lume a lui Lucifer şi Ahriman. Dacă credem că am exersat cunoaştere de sine temeinică, dar în acelaşi timp mai căutăm scuze, atunci acesta este Ahriman care stă lângă noi. La fel de mult este prezent Ahriman atunci când căutăm scuze dacă ne spune cineva: asta sau cealaltă ai făcut prost. Îi îndrăgim mult prea mult pe Ahriman şi pe Lucifer, ei ne însoţesc prin întreaga noastră viaţă tocmai pentru că îi îndrăgim atât de mult. Şi de ce îi îndrăgim atât de mult?

Printr-un exemplu vom încerca să lămurim acest lucru. Prin ce anume îşi linişteşte o mamă copilul care plânge? Prin faptul că îl dezmiardă şi îi mângâie feţişoara, lucru care provoacă, în orice caz, o conştientizare corporală plăcută la copil. Acum, trebuie să ştim prin ce anume i se revelează şi i se fac plăcuţi Ahriman şi Lucifer omului, şi anume prin faptul că ne aduc în atingere cu lucrurile lumii din jurul nostru, ale lumii în care ne căutăm

plăcerea, iar satisfacerea acesteia ne este atât de plăcută. Prin razele de lumină pe care le lasă să cadă pe obiecte şi care apoi iarăşi strălucesc înapoi de la obiecte asupra noastră, tocmai prin această atingere a razelor simţim un stimul plăcut, aşa cum simte copilul care plânge la atingerea iubitoare a mamei. Lucifer şi Ahriman ne mângâie prin vrăjirea razelor de lumină peste lucrurile lumii, iar ochii noştri îşi dau seama de lucruri prin atingerea razelor.

Înainte de toate, aceste puteri se evidenţiază şi în ştiinţa de astăzi şi în filosofie, ca de exemplu într-o discuţie a unui elev al lui Schopenhauer [Nota 81] cu Nietzsche. Deussen afirmă faţă de Nietzsche [Nota 82] că negarea vieţii condiţionează viaţa, în timp ce Nietzsche [Nota 83] spunea că înnobilarea vieţii duce la viaţă. Dacă am privi acum prima afirmaţie cu exactitate şi am cugeta la ea, ar trebui să spunem că ea (negarea voinţei) nu duce la viaţă, ci la moarte, căci un beţiv, un vagabond care trăieşte în poftele sale negarea voinţei de viaţă şi nu le ţine în frâu, acela nu va dobândi viaţa, ci va găsi o moarte prematură, în timp ce omul care tinde spre înnobilarea voinţei emană forţele unui germene ce aduce sănătate, de care se leagă razele sale; el va aproba viaţa, în sănătate. Prin intermediul acestei afirmaţii filosofice a lui Deussen [Nota 84], unii învăţaţi au fost de părere că au privit ca prin nişte ochelari limpezi, în timp ce totuşi au văzut numai prin nişte ochelari cu sticle de lemn. Vedem şi aici că Ahriman se pune din nou în faţa oamenilor, căci noi înşine nu îi dăm drumul, în toate chestiunile vieţii, atât de mult îl îndrăgim. Este necesar să ne clarificăm toate acestea, căci trebuie să îi cunoaştem cu ochii deschişi pe Lucifer şi pe Ahriman în tot ce facem sau lăsăm, şi anume acolo unde aceste două puteri vor să se pună în faţa meditaţiei noastre pentru a ne refuza privirea

în lumea spirituală, căci a început momentul în care trebuie să ne străduim să ne dezvoltăm până la cunoaşterea spirituală, prin formarea de organe spirituale ale clarvederii în noi, pentru ca aceste organe să nu se usuce şi să nu se consume. Încet şi treptat trebuie să creştem în spiritualul din care suntem născuţi: *Ex Deo nascimur*.

La începutul vieţii noastre, care îşi are originea în dumnezeire, mai eram încă pătrunşi de forţele dumnezeiesc-spirituale; ele mai acţionează asupra copilului până la schimbarea dinţilor, în dinţii de lapte mai acţionează încă. La vârsta de şapte ani, schimbarea dinţilor a avut loc, iar dinţii noi, desemnaţi pentru această viaţă, apar. Aşa se înnoieşte totul la om, ceea ce e vechi este respins de ceea ce e nou, părul cade şi apare altul în loc, unghiile sunt tăiate şi cresc iarăşi. Odată cu căderea primilor dinţi, respectiv a celor de lapte, la copil au ajuns la capăt forţele spirituale care au acţionat la construirea, la creşterea copilului şi acum încep alte forţe sau fiinţe să lucreze la construcţia pentru încarnarea actuală, dar odată cu construirea începe imediat şi decăderea, moartea organelor. Ele se îndreaptă treptat spre moarte, căci chiar şi fiecare gând pe care îl gândeşte omul provoacă o nimicire în celulele creierului, respectiv ceea ce este substanţă este sortit unei morţi lente: *In Christo morimur*.

Încet creştem înspre spiritual. Părul nostru se albeşte, toate organele noastre trec încet în spiritual, întregul nostru corp tinde către spiritualizare, el va învia iarăşi în spirit: *Per Spiritum Sanctum reviviscimus*.

Însemnarea B

Ocultistul trebuie să se lămurească tot mai mult despre faptul că lumea este complicată. Atunci când omul

păşeşte pe planul fizic, în primul său an de viaţă se petrece ceva ce putem compara cu lupta pe care au dus-o înainte de Saturn unele entităţi ca să poată lua naştere Saturn, anume lupta pe care au dus-o Spiritele personalităţii, care au acţionat din interior, cu Spiritele voinţei care au acţionat din exterior. În primul an al vieţii sale pe planul fizic, omul trebuie să stea în luptă şi să depăşească ceea ce are în el moştenit, el trebuie, aşadar, să stea în luptă cu Spiritele voinţei şi cu personalitatea sa.

Această luptă se desfăşoară în jurul omului în primul său an de viaţă. Dacă privim copilul, atunci el le va semăna strămoşilor doar mai târziu, şi anume le va fi pe atât de asemănător pe cât va fi de câştigător ceea ce este moştenit, aşadar ceea ce provine de la Spiritele voinţei, asupra ceea ce e individual, asupra ceea ce reprezintă Spiritele personalităţii.

Mângâierea, plăcerea-de-sine, aceasta e ceea ce ne place. Ahriman ne mângâie, aşa cum mângâiem un copil, asta îi este plăcut copilului. Ahriman este cel care are scuze pentru ceea ce facem, el şopteşte: Asta chiar că nu ai putut să faci altfel, n-ai ce să-i faci etc.

Lucifer, el întăreşte egoismul nostru. Este un al treilea care se apropie de noi, necunoscutul, care se apropie de noi şi ne spune: „Eşti un om fluturatic", asta ne supără. Ceea ce trăim în meditaţie drept gânduri deranjante, acesta este tocmai necunoscutul care ne spune aceasta, şi anume suntem noi înşine. Dar acest lucru ne este incomod, descoperirea felului în care suntem! – Oamenii merg la biserici şi se roagă la entităţile pe care le iubesc. Noi purtăm adesea pe buze numele lui Christos, dar ele vor să spună Ahriman.

Primii dinţi şi a doua serie de dinţi: Numai prin primii dinţi suntem nemuritori. Faptul că omul dumnezeiesc se

împinge din urmă, se împinge pe sine din urmă, aduce a doua serie de dinţi. Întreaga amintire este egoism devenit fluid. Ne aducem aminte de ceea ce a stârnit cândva pofta noastră. Cu cât mai puternică a fost pofta, cu atât mai bună este amintirea. În meditaţie nu ne stârneşte nimic pofta, de aceea se revoltă natura de pofte, care vrea să fie mângâiată, iar acest lucru nu se întâmplă în meditaţie. Copilul învaţă la şcoală multe lucruri ce nu îi stârnesc pofta, de aceea uită curând cele învăţate.

Tot ce este taină a existenţei noastre se află în zicerea rosicruciană:

Aus dem Göttlichen sind wir geboren
In dem Christus sterben wir
In dem Heiligen Geiste werden wir auferstehen
Din Dumnezeiesc suntem născuţi
În Christos murim
În Spiritul Sfânt vom învia

E.D.N.: pune bazele omului dumnezeiesc
I.C.M.: pentru ca dumnezeiescul să poată fi născut
P.S.S.R.: forţa care îl poartă în sus.

München, 9 decembrie 1913
Însemnarea A

Pentru a ajunge mai departe în viaţa noastră esoterică trebuie să devenim mai atenţi în observarea lucrurilor care adesea îi scapă conştienţei noastre de fiecare zi. De asemenea, trebuie să ne facem alte reprezentări despre ceea ce vom trăi pentru început. Ne plângem, de exemplu, de faptul că în meditaţiile noastre năvălesc gânduri care ne hărţuiesc şi ne deranjează. Dacă ne-am gândi mai bine, ar trebui să cunoaştem faptul că este un progres, că am devenit mai sensibili pentru că observăm că aceste gânduri sunt ceva

ce este mai puternic decât noi. Ele ne fac să implicăm mai multă forţă în meditaţia noastră, căci sunt fiinţe luciferice care ridică în noi propriile noastre gânduri. Aceste fiinţe luciferice sunt întotdeauna în noi, doar că sunt acoperite în valurile vieţii zilnice. Dacă mergem noaptea printr-o pădure liniştită, atunci auzim cu precizie uşoara cădere a frunzelor, animalele care se furişează pe pământ, paşii care vin din depărtare. Dar în turbulenţa din marele oraş, asemenea zgomote atât de scăzute vor fi cu totul imperceptibile. – Aşa este cu meditaţiile noastre. Liniştea pe care o creăm ne lasă să observăm ceea ce se cufundă neobservat în valurile zilnice. Tot felul de lucruri ne pot veni în conştienţă, de exemplu şi dureri ale corpului fizic, pe care în rest nu le percepem. Putem să ne concentrăm asupra corpului nostru – acest lucru este însă bun doar în cazuri foarte deosebite –, să îl cercetăm de astfel de dureri. Atunci începem puţin deasupra capului, cu decuplarea tuturor celorlalte gânduri, şi ne concentrăm atenţia doar asupra acestui unic punct; apoi mergem mai departe în jos, ne concentrăm pe o parte a creierului ş.a.m.d. Aici vom observa cum pot să fie dureri în diferitele părţi ale corpului nostru. Iar cu cât mai egoist este un om, cu atât mai mult şi mai clar va simţi dureri ici şi colo. Dar nu avem voie să devenim prin asta ipohondri şi să ne lăsăm speriaţi de aceasta, ci trebuie să ne ţinem capul sus.

Acest lucru trebuie să îl facem şi în alte câteva situaţii, căci ni se pot întâmpla lucruri ciudate care ne pot uimi, cărora trebuie totuşi să le dăm de capăt. Întreaga noastră constituţie, raporturile dintre corpurile noastre [componentele fiinţiale] se modifică prin meditaţia noastră. Oricât de prost am face-o, oricât de neîndemânatic, noi totuşi tragem afară Eul şi trupul astral şi o parte a trupului eteric din trupul fizic, iar prin aceasta putem ca, în minutele de după meditaţie, să avem trăiri

stranii în trupul nostru eteric. Căci acesta este un păstrător fidel al tuturor celor pe care le-am întâlnit în viaţa noastră în mod conştient şi inconştient. Se poate, spre exemplu, să fi văzut în copilăria noastră cum un câine a fost călcat de tren. Întreaga scenă îngrozitoare am depăşit-o pe parcursul anilor. Trupul eteric a păstrat-o, iar noi putem ca, peste treizeci sau patruzeci de ani, datorită dezvoltării noastre, să percepem dintr-odată cum porneşte din noi lătratul şi scheunatul, ba se poate întâmpla ca respectivul produce el însuşi, realmente, sunete ca nişte lătrături şi apoi, desigur, se sperie foarte tare de el însuşi. Acest lucru provine de acolo că amintirea păstrată în trupul eteric, prin faptul că trupul eteric este degajat pe parcursul dezvoltării, apare dintr-odată cu o forţă deosebit de puternică şi acţionează asupra corpului fizic.

Un al doilea exemplu: Se poate ca cineva, ca esoterist, ca urmare a unei infecţii la urechea mediană, să aibă dureri care duc la viziuni ale unei scene înfiorătoare, a cărei origine nu şi-o poate explica. Contextul este următorul. Durerile se află, desigur, nu în trupul fizic, ci în trupul astral. Acest lucru îl ştim ca teosofi şi înţelegem de aceea şi cât de fundamental greşit este atunci când Maeterlinck [Nota 85] afirmă în ultima sa carte că un suflet care nu ar mai avea corp nu ar putea să aibă dureri. Noi ştim că sufletul fără corp – în Kamaloka, de exemplu – poate să sufere mari dureri. Durerile din trupul astral se oglindesc în trupul eteric. Esoteristul trăieşte vibraţiile produse astfel în trupul eteric, în acelaşi timp însă şi vibraţiile de gen asemănător care au fost provocate în el în copilăria sa prin dureri sufleteşti, când a asistat la scena înfiorătoare. Pe aceasta o uitase de mult, dar prin dezvoltarea esoterică, precum şi cu ocazia exterioară a durerii, trăirea iese la iveală din trupul eteric.

Ceva şi mai ciudat este posibil. Trebuie numai să fi locuit perete în perete cu o familie care îşi citeşte sau povesteşte cu plăcere povestiri despre hoţi. Urechea noastră fizică nu le-a auzit, dar trupul nostru eteric le-a preluat. Iar în cadrul dezvoltării spirituale se poate întâmpla să le trăim în trupul nostru eteric. Asemenea lucruri pot să ne sperie, atunci când nu le înţelegem.

Să presupunem că cineva, în ora esoterică sau, mai degrabă, la o conferinţă publică, adoarme din lipsă de interes. Eul său şi trupul său astral participă însă. Când se trezeşte apoi, se poate întâmpla că trupul fizic nu vrea să se adapteze la ceea ce au preluat trupul astral şi Eul care se întorc. Acest lucru duce atunci la situaţia că respectivul este necăjit pe sine însuşi, îşi face reproşuri grele sau simte chiar şi dureri fizice. Sau poate interveni situaţia că cineva preia cu mare atenţie învăţăturile esoterice şi îşi face bine şi exerciţiile, dar că apoi trebuie să fie printre alţi oameni, care fie se comportă tacit respingător faţă de teosofie şi esoterism, fie chiar exprimă acest lucru. Atunci, acest lucru acţionează asupra esoteristului şi i se poate întâmpla ca, după meditaţie, voci din el să spună: „Astea toate sunt prostii!" sau lucruri şi mai îngrozitoare, care îl chinuiesc foarte tare. Dar acestea sunt tocmai gândurile din mediul său, pe care probabil că nu le-a auzit cu urechea fizică; el este ca şi obsedat de ele. Prin ridicarea în afară a Eului luăm cu noi în sus tot ce este bun în noi, obiceiurile noastre bune şi le rafinăm tot mai mult şi mai mult; ceea ce este în noi ca obiceiuri proaste împingem în jos, iar acestea dobândesc ca un fel de viaţă independentă. Astfel, ni se poate întâmpla să începem să înjurăm în mod mecanic, să folosim expresii pentru care, în viaţa obişnuită, suntem de fapt prea bine educaţi. Acest lucru ne umple atunci de uimire şi de groază şi ne spunem, poate: Eu nu sunt deloc

aşa; pentru aşa ceva sunt totuşi un om prea cumsecade. Dar trebuie tocmai faţă de aşa ceva să recunoaştem că, totuşi, suntem aşa, căci asemenea lucruri dispar abia când le-am scos definitiv din noi.

Şi, totuşi, toate aceste trăiri sunt progrese şi contează doar să cunoaştem semnificaţia lor. Este necesar, înainte de toate, să admitem că din vina noastră pătrundem atât de greu în lumile spirituale. Dar atunci când ajungem sus ne întâlnim acolo cu Cel care a luat vina noastră asupra Lui prin Misteriul de pe Golgotha. El a luat asupra Lui slăbiciunea noastră: acesta e un cuvânt biblic adevărat, aşa cum este adevărat tot ce e în Biblie. Iar cine respinge asta, de a i se şterge vina prin intermediul lui Christos, acela tocmai că a pătruns în adâncurile acestui adevăr tot atât de puţin precum cel care, ca „bun creştin", crede în acest fapt, dar găseşte că lucrul este foarte simplu. Dezvoltarea lumii este foarte complicată şi aduce enigme în fiecare atom, iar fiecare atom poate să devină o lume. Acest lucru ne poate învăţa exemplul despre infecţia de ureche mediană. Ceea ce se trăieşte aici în trupul eteric, a luat naştere ca o lume dintr-un fleac.

Din lumile mai înalte pot să vină şi inspiraţii pentru lumea materială. Un lucru care este prea puţin luat în considerare, peste care sar atât de mulţi atunci când citesc despre viaţa lui Wallace [Nota 86], prieten cu renumitul cercetător al naturii, Darwin, este acela că povesteşte el însuşi că într-un vis din timpul febrei i-ar fi venit gândul care a dus la una dintre cele mai importante descoperiri privitoare la ereditatea fizică. Faptul că acest gând i-a venit într-o stare în care creierul său fizic nu era adecvat pentru gândire, acest lucru ar trebui să le dea mult de gândit materialiştilor, care consideră gândirea drept funcţie a creierului. – Şi Darwin a călătorit mult la tropice şi este

foarte posibil ca şi el să fi făcut câte o descoperire privitoare la raporturi fizice în timp ce avea febră. – În timpul nostru materialist, asemenea lucruri vor fi luate în considerare doar când în asemenea stări anormale, precum prin inspiraţie, sunt aflate lucruri care se lasă valorificate material, atunci când cineva, spre exemplu, inventează în acest mod ceva ce îl poate face bogat. Până atunci, toate asemenea lucruri vor fi considerate drept născociri ale unei fantezii bolnăvicioase.

Să ne continuăm meditaţia cu hărnicie, rezistenţă şi energie, căci ne va veni mereu în întâmpinare ajutorul Celui care a adus impulsul Său în dezvoltarea Pământului. Acest ajutor[20] este întotdeauna aici.

Însemnarea B

Deranjamentele din timpul meditaţiei sunt, de fapt, semne ale progresului. Ele pot să aibă câteva motive. Acestea sunt adesea foarte complicate. De exemplu, o veche infecţie la urechea mediană poate să trezească mai târziu în trupul eteric imagini ale unor procese dureroase. Sau, în casa vecină erau citite povestiri cu hoţi. Nu au fost auzite fizic deloc, dar au fost preluate totuşi prin trupul eteric. Acest lucru se poate manifesta aşa, ca şi cum am trăi în noi asemenea povestiri cu hoţi, în starea de meditaţie.

Întâmplări uitate apar din subconştient, de exemplu un câine călcat de tren latră atunci dinăuntrul cuiva, pentru că şi şocul este lipit de trupul eteric şi apoi, inconştient, în timpul meditaţiei el urcă din nou. Chiar dacă am dormi la conferinţă, ceea ce am auzit pătrunde totuşi în trupul fizic şi cel eteric, bolboroseşte apoi, eventual, mai târziu la

[20] Într-o altă însemnare, în rest identică, se spune aici: „aceste impulsuri sunt întotdeauna prezente!"

meditaţie, drept reprezentare neclară. Tot astfel, discuţii urâte sau duşmănoase faţă de teosofie, ce au loc în jurul nostru, chiar dacă nu le auzim deloc noi înşine, ci doar trăim în atmosfera acestor discuţii. Lucrurile urâte pătrund în jos, în trupul fizic şi cel eteric degajate, şi acţionează aici adesea cu totul automat, în timp ce mişcările sufleteşti mai fine se manifestă mai mult în domenii sufletesc-spirituale mai înalte.

De aceea teosofia acţionează adesea neplăcut în alt mediu.

Köln, 18 decembrie 1913

Cel care începe să meargă pe calea esoterică trebuie să aibă mereu în faţă ţelul de a intra în lumea spirituală fie prin moarte, fie prin iniţiere. Acolo, lucrurile stau exact invers decât în lumea fizică. Imediat ce începem o şcolire esoterică se modifică şi sufletul, începe progresul. Trupul astral şi Eul se desprind, iar corelaţia cu cele două componente aflate cel mai jos este doar una lejeră. Faptul că la meditaţie năvălesc gânduri de gen exoteric, ba chiar adesea de gen abominabil este un semn al progresului, căci puterile mai înalte ne pun pe noi în faţa noastră înşine în acest fel, este natura noastră inferioară, sunt reminiscenţe pe care le avem uneori chiar ca voci şi şoapte în jurul nostru. Este natura inferioară străbătută de Ahriman şi Lucifer, pe care Lucifer şi Ahriman au iubit-o atât de mult: de aceea sunt ei în noi.

Şi sensibilitatea de grad înalt faţă de mediu este un semn al corelaţiei lejere dintre cele patru componente. Trupul eteric preia inconştient gândurile şi simţămintele mediului şi le reproduce apoi (exemplu: un copil a trăit înainte de şapte ani situaţia în care un câine sau o pisică a

fost călcat; în şcolirea esoterică s-ar putea ca strigătele şi vaietele animalului să fie trăite apoi în noi ca venind dinăuntru, drept amintire a trupului eteric. Exemplu: infecţie de ureche mediană, nuanţă de durere în corelaţie cu vreo imoralitate; în reminiscenţă, aceasta ieşind ca voci, care adesea strigă lucruri oribile). A se pune curajos împotriva tuturor acestora şi a-şi însuşi forţele pentru a le depăşi, chiar dacă de-abia în următoarea încarnare. Ca principal lucru, mereu exersată, este veridicitatea, care tocmai în timpul nostru s-a pierdut cu totul în căutarea judecăţii. Noi ne vom încarna tot mereu, pentru a ne însuşi veridicitatea şi moralitatea în lumea fizică şi a le lua pe acestea în lumea spirituală. Ahriman a luat în posesie lumea, iar noi trebuie ca, prin viaţa noastră esoterică, să menţinem contragreutatea, să ne ţinem în faţa ochilor zicerea biblică: Christos a venit pentru a lua slăbiciunea noastră asupra sa.

Leipzig, 30 decembrie 1913
Însemnarea A

Dacă ar fi adevărată concepţia pe care o aveau examinatorii sufletului din Evul Mediu şi care este împărtăşită şi de psihologii moderni, atunci nu ar exista esoterism.

Atunci a fost pusă în circulaţie propoziţia: Tot ce se întâmplă în suflet este intenţional, adică la baza tuturor proceselor sufleteşti se află o anumită intenţie; atunci când gândesc, gândirea mea are un anumit conţinut, trebuie să gândesc ceva; dacă simt, sper, îmi reprezint, vreau: atunci trebuie să simt, să sper, să îmi reprezint, să vreau „ceva". Examinatorii sufletului din Evul Mediu au exprimat acest lucru clar, mult mai incisiv şi mai clar decât psihologii de

astăzi; căci timpul nostru este timpul noţiunilor neclare. Dacă ar fi corectă această concepţie susţinută în Evul Mediu, atunci nu ar fi posibilă o gândire esoterică, pentru că esoteristul tocmai că vrea să îndepărteze şi acest „ceva" din sufletul său, să îl golească cu totul, pentru ca atunci să se poată revărsa gândirea dumnezeiască în el. Într-un anumit sens, acest lucru nici nu este provocat prin exerciţiile noastre, căci în ele ne concentrăm pe anumite cuvinte, imagini etc., ce ne sunt date de învăţătorul ocult. Aşadar, totuşi asupra unui „ceva" – ce nu este însă luat din lumea senzorială. Iar sufletul nostru este pregătit prin acest lucru, ca atunci când s-a maturizat prin aceste exerciţii să primească existenţa dumnezeiască.

Dar ce scop are gândirea concentrată? De a ne distrage de la gândurile materiale care ne înconjoară şi a ne conduce pentru a sta liniştiţi într-un anumit conţinut de gânduri. Treptat, trebuie sa ajungem apoi până într-acolo, încât să facem abstracţie în meditaţie de un anumit obiect al gândirii noastre, să ne eliberăm cu totul de acesta şi să ne dezvoltăm noi înşine forţele care sunt necesare pentru gândire.

Examinatorii sufletului din Evul Mediu ştiau şi ei prea bine acest lucru, dar urmau o regulă care mai este şi astăzi urmată de mulţi, ba chiar a devenit un principiu al oricărei teorii a cunoaşterii. Ei spuneau: A gândi, a simţi, a voi fără a atinge intenţii sunt foarte dificile; ceea ce este dificil, pentru om este imposibil. Astfel au pătruns în filosofie toate acele idei despre mărginirea capacităţii de cunoaştere.

Sigur că nu este uşor pentru esoterist să îndepărteze în timpul meditaţiei orice conţinut de gândire, simţire, voinţă din sufletul său şi să dezvolte doar forţele înseşi. Numai prin meditaţie constantă, sârguincioasă va ajunge la

aceasta. În fond, cel ce meditează se găseşte în aceeaşi situaţie precum omul care doarme, doar că el îşi menţine conştienţa verticală.

Dar ce se întâmplă în somn? Trupul astral şi Eul părăsesc corpul, iar pe locul de odihnă rămân culcate trupurile fizic şi eteric, adică, aşa cum am menţionat deja adeseori, acest lucru este corect doar într-o anumită măsură. Aşa cum soarele apune doar pentru o parte a globului pământesc pentru a se ridica din nou pentru cealaltă jumătate, tot astfel se odihneşte doar una din părţile trupului fizic. În cealaltă parte începe să-şi desfăşoare activitatea soarele trupului astral şi al Eului.

Căci trupul astral şi Eul sunt, într-adevăr, trase afară din sistemul nervos şi cel sangvin în timpul somnului, dar în acelaşi timp încep să lucreze cu forţele lor înăuntrul restului sistemului fizic – în organele de simţ şi cele glandulare. Prin intermediul unei comparaţii veţi înţelege acest lucru. Cine nu a adormit vreodată într-o încăpere insuficient încălzită şi mai puţin pregătită pentru somn, şi n-a avut apoi la trezire sentimentul neplăcut că i s-a răcit corpul. Motivul pentru acest lucru este faptul că în timpul somnului trupul astral şi Eul nu se află în el, cel puţin nu în sistemul sangvin şi cel nervos. În schimb, ele străbat şi în somn organele glandulare şi de simţ. Să ne gândim, de exemplu, la un gurmand. La el, organele glandulare sunt, desigur, altfel configurate, pentru că el nu a depăşit încă pofta de mâncăruri bune. Trebuie să ne gândim că, datorită faptului că la meditaţie organele sunt lăsate în seama lor, trupul astral şi Eul ies afară atunci când devin independente.

Nu este altfel la organele senzoriale. Va părea paradoxal faptul că simţurile veghează cel mai mult atunci când omul doarme. Cu toate acestea, aşa este. Să luăm, de

exemplu, ochiul. În timp ce, noaptea, ochii noştri sunt închişi, forţele Eului şi ale trupului astral lucrează înăuntrul lor. În schimb, atunci când veghem ziua, ochii dorm, de fapt. Dacă nu ar face asta, omul nu ar putea să îi folosească. Este aşa că, pe emisfera sistemelor senzoriale şi glandulare, răsare soarele trupului astral şi al Eului pe timpul nopţii. Cel care se trezeşte conştient în somn, poate observa lumina care lucrează asupra ochilor, construirea simţurilor, care trebuie să înceteze ziua, pentru ca omul să poată vedea.

Un asemenea om poate să aibă în câmpul vederii imaginea unui înger care pluteşte către el, atunci când cristalinul se extinde şi se contractă din nou. Dacă ar putea să îşi extindă privirea, atunci ar vedea, proiectat afară din el, un înger în luptă cu un demon. Această imaginaţiune ia naştere pentru că, în somn, sângele este ocupat să alimenteze ochiul. Căci divinităţi, arhangheli au lucrat asupra ochiului omenesc timp de generaţii de divinităţi. Dacă ne lămurim acest lucru, atunci vom simţi şi în ce mod lipsit de sfinţenie coboară fiziologia modernă sonda în ceea ce a fost creat în milioane de ani de către ierarhii de entităţi dumnezeieşti.

Dacă cel ce meditează se priveşte astfel din afară, el poate dobândi simţământul unui spaţiu care este umplut doar de căldură, ca un fel de cuptor. Ceea ce vieţuieşte înăuntru este ceea ce trăieşte şi ţese în viaţa sufletească a omului drept ceva propriu. Noi ştim că există patru feluri de eter: eterul căldurii, al luminii, cel chimic şi al vieţii. Căldura, care nu este doar o mişcare a moleculelor, cum sunt de părere fizicienii, ci este primul din cele patru feluri de eter, căldura pe care omul o are drept căldură proprie nu provine doar din procese fizice şi chimice, ci provine – cel puţin la om este aşa, la animal este altfel – de acolo, că

sunt active un Eu şi un trup astral. În meditaţie este posibil să simţim această căldură proprie, înăuntrul şi mult în afara corpului, drept o sferă de căldură care umple locul în care de obicei este perceput corpul şi se întinde dincolo de acesta. Pe acest eter de căldură care ne învăluie trebuie să îl simţim. Multă atenţie este necesară pentru aceasta. Sigur că dacă s-ar apropia cineva de noi şi ar vrea să ne împungă, am observa ceva doar dacă este realmente atinsă pielea. Nu putem să ne închipuim că suntem împunşi, dacă este atins doar eterul care ne înconjoară. Esoteriştii începători nu simt nimic din acest eter, ei simt ceva cu totul diferit: gânduri care năvălesc asupra lor; adesea pătrund până la ei imagini de mult uitate, simţăminte şi griji. Ei vin atunci şi se plâng. Atunci poate să spună esoteristul mai experimentat: Te felicit pentru progres, pentru faptul că acum observi asta!

Pentru această situaţie se potriveşte cuvântul din Evanghelia după Ioan: „Iar lumina luminează în întuneric, iar întunericul nu a cuprins-o!" Căci această căldură care este în noi este întuneric. Din afară vrea să pătrundă lumina dar nu poate, pentru că în căldura însăşi are loc o luptă, o luptă între două feluri de căldură. Omului îi va veni greu să admită că există aceste două feluri de căldură.

Pentru a putea admite întrucâtva acest lucru, trebuie să mergem la ţărani, la filosofia lor ţărănească, cel puţin aşa cum era înainte; căci în ultimele decenii ţăranii au devenit tot mai proşti. Dar acest lucru provine doar din faptul că au ajuns mai mult în contact cu orăşenii. Vechii ţărani nu erau nicidecum proşti; ei ştiau multe în filosofia lor ţărănească.

Astfel, mi-a spus cândva un bătrân păstor, pe când se apropia o furtună: Acestea sunt două furtuni, care pornesc una împotriva celeilalte. – Fizica modernă ar vorbi despre

electricitate pozitivă şi negativă; dar cu aceste noţiuni abstracte se şi încheie înţelegerea lor. Bătrânul păstor simţea, ştia încă din străfundurile sufletului său, că atunci când vine o furtună, acolo luptă două puteri una împotriva celeilalte, că acolo are loc o luptă.

Omul modern nu mai are această conştienţă despre cele două feluri de căldură; faptul că există două feluri de lumină, acest lucru şi-l poate închipui mai degrabă: lumina interioară, cea luciferică, şi cea exterioară, lumina dumnezeiască, pe care o vede venind către el în meditaţie. Dar în afara căldurii proprii a omului, care este luciferică, mai există şi căldura care poate să radieze asupra lui din afară, pe care o va percepe însă în meditaţie mai întâi drept răceală. Este un semn bun, de a simţi în meditaţie suflarea de răceală, care este căldura lumilor spirituale. Dăruiţi acestei răceli, ne simţim căldura proprie ca pe o sferă în jurul nostru şi în noi. Mergem ca printr-o sobă înfocată, în care tot ce este luciferic la noi este ars şi totuşi este perceput acest foc al mâniei dumnezeieşti – care este, de fapt, iubire – drept răceală care suflă asupra noastră. Dacă ne-am cucerit cunoaşterea acestui proces, atunci ajungem să ne spunem: Slavă Domnului că sunt căznit, chinuit să aflu mânia dumnezeiască astfel, care arde la mine ceea ce nu mai trebuie să fie în mine!

Apoi vine la noi căldura de afară, care este percepută mai întâi drept răceală, iar aceasta vine cu lumină, care şi ea este de la Lucifer, dar din partea bună a lui Lucifer. (Lumina care se revarsă în oameni le dă acestora cunoaşterea – Lucifer. Izvorul acestei lumini este Iehova, care trăieşte în apa cosmică a înţelepciunii.) Spiritele bunelor ierarhii se servesc atunci de Lucifer, pentru a radia această lumină înăuntrul nostru. (Lucifer = lumină – cunoaştere. Căldură – Christos, iubire. Mai întâi trebuie să

cunoaştem – ca lucru suprem pe Christos, apoi să Îl trăim, prin faptul că El însuşi radiază în noi drept viaţă de iubire. Este Christos versus Lucifer.)

În acest fel putem să ajungem la o viaţă sufletească ce nu este intenţională, la o lume spirituală care nu este doar o continuare a celei fizice, ci o lume cu totul diferită. Pentru toate acestea poate să ne fie un simbol crucea cu trandafiri.

Adesea oamenii spun: Crucea cu trandafiri rămâne doar un simbol pentru mine! Însă asta este din vina lor. În ***Ştiinţa ocultă*** sunt deja indicate sentimentele şi senzaţiile de care trebuie să se pătrundă omul pentru ca crucea cu trandafiri să nu îi devină doar simbol, ci forţă vie. Cele spuse astăzi putem să le transformăm şi în acest fel într-un sentiment: Din Dumnezeu suntem născuţi [*Ex Deo nascimur*]. Dar pentru că Lucifer s-a amestecat cu creaţia, trebuie ca lemnul crucii să ardă, să se carbonizeze, să devină negru: *In ———— morimur.* Dacă am murit astfel în Christos, atunci pot să se apropie de noi din afară, dinspre cele şapte planete, forţele cosmice, forţele celor şapte trandafir cereşti roşii, care radiază drept lumină şi căldură în noi.

Însemnarea B

Dacă concepţia psihologilor medievali, care este şi cea a majorităţii psihologilor de astăzi, ar fi corectă, atunci nu ar fi posibil esoterismul. Examinatorii sufletului, din Evul Mediu, au exprimat acest lucru precis şi clar, mult mai precis şi mai clar decât cei de astăzi; căci timpul nostru este cel al noţiunilor neclare. Ei au spus: întreaga viaţă sufletească a omului este intenţională. – Prin aceasta vroiau să zică faptul că întotdeauna ar trebui să aibă un conţinut. Nu s-ar putea „doar" gândi, ci ar trebui gândit

„ceva”. Tot astfel, că nu s-ar putea doar simți, vrea, spera, aștepta, reprezenta, fără a se îndrepta spre un anumit conținut. În esoterism trebuie să fie însă tocmai invers. Toate exercițiile noastre sunt orientate spre a ne învăța gândirea fără ca noi să ne gândim la ceva ș.a.m.d. Așadar ceea ce exersăm nu este esențial, ci aceasta e doar pregătirea pentru ceea ce trebuie să dobândim prin aceasta: gândirea și toate celelalte, fără obiect, gândirea non-obiectuală.

Ce scop are gândirea concentrată? Scopul de a ne duce de la gândurile exterioare, materiale care ne înconjoară și a ne orienta gândirea asupra unui gând anume. Treptat trebuie să ajungem apoi să facem abstracție și de obiectul asupra căruia ne concentrăm în meditație, să ne facem cu totul liberi de el și să dezvoltăm doar forțele înseși care sunt necesare pentru gândire.

Cercetătorii medievali ai sufletului știau și ei, prea bine, acest lucru, dar au aplicat aici o regulă care mai este și astăzi aplicată de marea majoritate a oamenilor, ba chiar a devenit un principiu al întregii teorii a cunoașterii. Ei spuneau: gândirea, simțirea și altele, fără intenții; a atinge acest lucru este foarte dificil, iar ceea ce este foarte dificil îi este omului imposibil. De aici provin mai târziu toate acele idei despre limitarea capacității noastre de cunoaștere ș.a.m.d.

Pentru esoterist trebuie să devină, cu toate acestea, posibil să dezvolte o viață de gânduri cu totul diferită de cea obișnuită. Prin meditație, cel ce meditează trebuie să ajungă în aceeași stare precum omul care doarme, dar să aibă o conștiență. Vrem să pornim de la exemple concrete.

Dacă omul a dormit într-o cameră care nu era bine încălzită și se trezește și se simte rece, atunci este pentru el mai greu să se încălzească decât atunci când se află în viața

sa de zi în activităţile sale obişnuite. De unde vine asta? Se spune că, în somn, trupul fizic şi trupul eteric rămân înapoi pe locul de odihnă, iar trupul astral şi Eul ies afară. Acest lucru este aproximativ corect; la fel de corect, ca şi cum am spune, spre exemplu, că Soarele a dispărut noaptea de lângă Pământ. Acest lucru e valabil pentru una din emisfere, nu, însă, şi pentru cealaltă. Astfel sunt, într-adevăr, ieşite afară trupul astral şi Eul din sistemul sangvin şi cel nervos în timpul somnului, dar ele străbat atunci, cu atât mai mult, sistemul senzorial şi glandular. Poate că acest lucru ni se va părea straniu, că organele de simţ tocmai atunci sunt cele mai „treze", când omul doarme. Cu toate acestea, aşa este. Atunci când suntem treji ziua, ochii şi celelalte dorm; dacă nu ar face asta, omul nici nu ar putea să vadă. Aşadar, pentru emisfera terestră a organelor de simţ şi a sistemului glandular, noaptea răsare Soarele trupului astral şi al Eului.

Dacă reuşim să ne trezim conştient în somn, atunci putem trăi lumina care este activă asupra ochilor, construirea organelor de simţ, care trebuie să înceteze ziua pentru ca omul să poată „vedea". Acest lucru îl trăim atunci în tablouri imaginative. Putem, chiar, să avem în câmpul nostru vizual imaginea unui înger – proiectat înspre afară din noi înşine – care pluteşte înspre noi. Dacă am putea extinde privirea şi mai mult, atunci am vedea un arhanghel care se află în luptă cu un demon. Aceasta ar fi atunci imaginea pentru faptul că sângele este ocupat să alimenteze ochii şi că astfel ia naştere o micşorare şi o mărire a cristalinului ochiului. Acest lucru se exprimă atunci în prima imagine, descrisă mai sus.

Omul obişnuit ar putea veni aici şi să spună: Atunci ceea ce percep aici ar fi, aşadar, doar ceva ce creez din mine însumi. Esoteristul, însă, va vorbi altfel. El va şti că

vederea, văzul nu ar fi posibil dacă arhanghelii nu ar combate şi n-ar învinge mereu întunericul, şi că asta este ceea ce se exprimă în imagine. Arhanghelii au lucrat asupra ochiului timp de generaţii întregi de divinităţi. Dacă ne lămurim asupra acestui lucru, atunci simţim în ce mod lipsit de sfinţenie introduce fiziologul modern sonda în acel organ care a fost construit în milioane de ani prin intermediul ierarhiilor, de către entităţi dumnezeiesc-spirituale.

Când se priveşte aşa, din afară, cel ce meditează, el poate dobândi un simţământ despre un spaţiu care este umplut doar de căldură, ca un fel de cuptor. Ceea ce vieţuieşte înăuntru este ceea ce ţese şi trăieşte în viaţa sufletească drept propria sa natură. Acea căldură – care nu este doar o mişcare, cum este de părere fizica, ci este primul din cele patru feluri de eteruri – pe care omul o are drept căldură proprie, nu provine doar de la procese fizice şi chimice – în orice caz, nu la om, la animal este altfel –, ci provine de acolo că un Eu şi un trup astral trăiesc în om. În meditaţie este acum posibil să simţim căldura proprie înăuntrul şi chiar în afara trupului, precum o sferă de căldură ce umple locul în care, de obicei, este simţit trupul – şi încă puţin dincolo de acesta.

Nu este uşor să simţi asta, e nevoie de multă atenţie pentru asta. Esoterişti începători vor observa pentru început ceva cu totul diferit de această sferă de căldură, şi anume gândurile care năvălesc asupra lor, uneori chiar gânduri de mult uitate, griji, sentimente etc. Despre aceasta, esoteristul mai experimentat poate doar să spună: Te felicit, o, omule, pentru progresul tău, pe care îl observi acum! Aici se poate folosi cuvântul din Evanghelia după Ioan: „Iar lumina străluceşte în întuneric, iar întunericul nu a cuprins-o.” Căci această căldură care este în noi este

întuneric. De afară vrea să pătrundă lumina, dar nu poate să pătrundă, pentru că în căldura însăşi are loc o luptă, o luptă între două feluri de căldură.

Îi va cădea greu omului de astăzi să admită că ar putea exista două călduri diferite. Pentru a admite asta, trebuie să mergem la ţăranii care mai au o filosofie ţărănească – aşa cum erau ei cândva, cel puţin. Căci în ultimele decenii ţăranii au devenit tot mai proşti, dar asta provine doar din faptul că vin tot mai mult în contact cu orăşenii. Ţăranii dinainte tocmai că nu erau proşti şi aveau o „filosofie ţărănească". Astfel, un bătrân păstor spunea cândva, pe când începea o furtună: Acestea sunt de fapt două furtuni care se îndreaptă una împotriva celeilalte. – Naturalistul de astăzi va vorbi de electricitate pozitivă şi negativă şi va avea câte ceva de povestit, dar asta este doar pentru că înţelegerea încetează la el în momentul în care rosteşte cuvântul „electricitate". Bătrânul păstor simţea că atunci când se porneşte o furtună există două puteri care luptă una împotriva celeilalte, că tocmai are loc o luptă. Omul modern nu mai are această conştienţă despre cele două feluri de căldură.

Faptul că ar putea exista două feluri de lumină, asta ar putea să-şi închipuie mai degrabă: lumina interioară, care este de la Lucifer, şi lumina exterioară, pe care o vedem venind spre noi în meditaţie. Însă, în afara căldurii proprii a omului, care este luciferică, mai există încă o altă căldură, care poate iradia către el din afară, pe care o va percepe, însă, în meditaţie mai întâi drept răceală. Acesta este chiar un semn bun, de a se simţi în adierea răcelii care iradiază din lumile spirituale. Dedicându-ne acestei răceli, ne simţim căldura proprie ca pe o sferă în noi şi în jurul nostru. Mergem ca printr-o sobă dogoritoare, în care este ars tot ce este luciferic la noi şi care, totuşi, este percepută

drept răceală. Atunci ajunge omul să spună: Slavă Domnului că sunt chinuit, că am fost considerat matur să simt mânia dumnezeiască, că arde la mine ceea ce nu trebuie să fie în mine. Atunci pătrunde în noi căldura din afară – care a fost percepută mai întâi drept răceală – şi aceasta ajunge la un loc cu lumină, care este, într-adevăr, tot de la Lucifer, dar provine de la latura bună a lui Lucifer. Spiritele bunelor ierarhii se servesc de Lucifer pentru a iradia lumina în noi.

În acest fel putem să ajungem la o viaţă sufletească ce nu este intenţională, la o lume spirituală care nu este doar o continuare a lumii fizice, ci este o lume cu totul diferită.

Pentru toate acestea poate să ne devină un simbol crucea cu trandafiri. Adesea elevii spun: Crucea cu trandafiri rămâne doar un simbol pentru mine. – Aici trebuie răspuns: Asta este vina voastră proprie! În ***Ştiinţa ocultă*** sunt consemnate deja simţămintele de care trebuie să ne pătrundem pentru ca crucea cu trandafiri să nu rămână doar un simbol.

Cele spuse astăzi putem să le transformăm astfel într-un simţământ: Din Dumnezeu suntem născuţi [*Ex Deo nascimur*] – dar pentru că Lucifer s-a amestecat cu creaţia, lemnul crucii trebuie să ardă, să se carbonizeze, să devină negru: *In Christo morimur*. Dacă am murit astfel în Christos, atunci pot să intre la noi din afară cele şapte forţe cosmice, forţele celor şapte trandafiri roşii, care pot să iradieze drept lumină şi căldură în noi: *Per Spiritum Sanctum reviviscimus*.

Însemnarea C

O concepţie medievală despre suflet spunea că toată gândirea, simţirea şi voinţa ar fi intenţionale, ar avea

conţinut. Dacă acest lucru ar fi adevărat, nu ar putea să existe esoterism, căci ţelul esoterismului este tocmai de a desprinde viaţa sufletească de conţinut, care provine din lumea fizică. Dacă medităm realmente bine, întregul conţinut trebuie să dispară din viaţa noastră sufletească; de-abia atunci devenim maturi pentru a simţi cum se revarsă din cealaltă parte, din lumea spirituală, ceva în noi. Putem să lămurim acest lucru pe baza unui exemplu.

Atunci când dormim, facem, de fapt, ceva asemănător ca la meditaţia corectă, şi anume ne extragem cu Eul şi trupul astral din corp. Datorită acestui fapt se poate întâmpla ca – dacă nu suntem atenţi să fie bine încălzită camera – să ne simţim reci la trezire, deoarece Eul şi trupul astral nu acţionează ca de obicei în sistemul nostru sangvin şi nervos şi nu ne încălzesc. Când dormim, ele nu se retrag cu totul, ci lucrează în organele de simţ şi în sistemul glandular. Ele lucrează asupra forţelor ochilor şi ale altor organe de simţ mult mai mult decât peste zi, atunci când folosim ochii, iar mai ales lucrează în sistemul glandular. Datorită faptului că se lucrează mai mult în organele glandulare şi cele de simţ, adesea se revelează primele viziuni trupeşte: un înger care învinge un diavol, forţe care acţionează în ochi.

Dacă avansăm în esoterism, putem să simţim în jurul nostru aura de căldură pe care Eul nostru şi trupul astral o atrag la ele din eterul de căldură ce ne înconjoară. Acest lucru nu îl simţim de obicei, pentru că apar gânduri, amintiri, griji etc., ce vor să ne deranjeze în meditaţia

noastră; dar dacă le învingem pe acestea, simţim în jurul nostru aura căldurii noastre. Putem atunci să simţim adânc adevărul cuvintelor: „Iar lumina străluceşte în întuneric, iar întunericele nu au cuprins-o.” Căci ceea ce iradiem din noi este întuneric, care reţine lumina

dumnezeiască de la a străluci asupra noastră. Aceasta este viaţa noastră sufletească luciferică, ce pătrunde drept întuneric (căldură) în afară şi astfel împiedică lumina (înţelepciunii) dumnezeiesc-luciferică de la a străluci asupra noastră din lumile spirituale (Spirit al adevărului – Sfântul Spirit) (filosofie ţărănească despre două furtuni, care se ciocnesc). Dar şi cu căldura se întâmplă ceva asemănător. Şi înspre căldura pe care o iradiem în afară vine din afară căldura de la Dumnezeu, căldură din lumea spirituală, dar aceasta este simţită invers de noi, anume drept frig care adie înspre noi. Acest lucru nu ne este plăcut, de a ne simţi îmbăiaţi de căldura dumnezeiască pe care o simţim drept frig, dar acesta este tocmai procesul spiritual de ardere. Trebuie să trecem prin cuptorul de foc al propriei noastre vieţi sufleteşti luciferice, pe care o scoatem afară din noi; iar atunci ne simţim îmbăiaţi de căldura dumnezeiască ce este precum un frig, astfel încât procesul de ardere este ca un proces de îngheţare. Astfel trebuie tot întunericul şi toată căldura egoistă să fie arse, înainte ca lumina dumnezeiască să poată străluci asupra noastră. Putem să ne gândim la crucea cu trandafiri, la lemnul carbonizat, la corp şi apoi la trandafirii de lumină, curaţi, forţele dumnezeieşti ce pătrund în noi cu strălucirea nouă. Atunci vom deveni profund conştienţi de Misteriul de pe Golgotha şi de modul în care trebuie să ardă pasiunile noastre, ca să putem capta lumina curată a lumii spirituale. EDN – ICM – PSSR.

Concentraţia pe formulă sau tablou imaginativ –

Meditaţie – linişte sufletească. E[...][21] dumnezeiescului, fie în gândurile sale cosmice, fie în imagini, fie în inspiraţie sau în intuiţie.

[21] Ilizibil, eventual „Einströmen" [„revărsare înăuntru"] sau „Einfließen [„curgere înăuntru"].

Însemnarea D

Dacă am vrea să le dăm crezare învăţăturilor medievale, atunci ar trebui să presupunem că o viaţă esoterică nu ar fi posibilă deloc. Pe atunci erau adepţi ai teoriei despre cele ce se pot numi gândire, simţire, voinţă „intenţională". Trebuie să fie gândit „ceva", simţit ceva, vrut ceva. Esoteristul trebuie să se desprindă însă tocmai de acest „ceva".

În liniște și degajare trebuie să aibă loc o adunare a forţelor sufleteşti în meditaţie. Esoteristul se plânge aproape întotdeauna: Asta și asta nu-mi reuşeşte. Apar imagini, reprezentări ș.a.m.d., de care nu mă pot apăra; îmi tulbură meditaţia. – Esoteristul avansat ar trebui să îi răspundă: Te felicit pentru asta, ai făcut primul pas!

Vorbind „cu aproximaţie", în somn se află ieşite, din trupul fizic şi cel eteric, trupul astral şi Eul. Dar nu întru totul îi corespunde acest lucru realităţii. În aceeaşi măsură corespunde întru totul, ca şi cum am spune: Soarele apune ș.a.m.d. Da, pentru una din părţile Pământului el apune realmente, pentru cealaltă, însă, el răsare în acelaşi timp. Tot astfel este cu trupul astral şi cu Eul, cu forţele lor. În timpul somnului sunt, într-adevăr, treze simţurile şi sistemul glandular, pentru că la ele se lucrează. În timpul conştienţei treze, de zi, ochiul, spre exemplu, nici nu este treaz; altfel nu ar putea să perceapă lucrurile din spaţiu, nu ar putea să vadă. De-abia noaptea se trezeşte spiritualul ochiului. De aceea suntem supuşi prin aceasta multor amăgiri. Să luăm ca exemplu – cazul bun –: cineva vede un înger cum învinge un diavol. Pupila se contractă şi se dilată, imaginea nu rămâne însă în interior, ci este proiectată în afară. Arhanghelii au lucrat la acest ochi într-o muncă îndelungată, de milioane de ani.

Starea de somn trebuie să o imităm acum conştient în meditaţie.

Patru substanţe de eter sunt cele pe care trebuie să le distingem: eterul căldurii, eterul luminii, eterul chimic [sau] eterul sonor [şi eterul vieţii]. Pentru început suntem încorporaţi în eterul căldurii. Senzaţia de răcire, de a nu se putea încălzi de la sine, pe care o observăm atât de des la trezirea într-o încăpere insuficient încălzită, aceasta apare şi în meditaţie. Are loc o acţiune asupra forţelor de încălzire, asupra sistemului nervos, a sistemului senzorial şi a celui glandular. Îndeosebi se acţionează atunci asupra sistemului glandular. De aceea urcă la

meditaţie adesea ceva din ceea ce se află acoperit în interior. – Exemplul unui gurmand, pofte secrete în sistemul glandular, care se vestesc apoi drept imagini, viziuni de tot felul.

În eterul căldurii nu trebuie să ne simţim mărginiţi de pielea noastră, ci trecând dincolo de aceasta, ca şi cum esoteristul învaţă să se simtă în general mult mai mare decât îl limitează pielea. Plin de căldură interioară, ca un cuptor, se simte omul. În această substanţă se revarsă acum necurăţitele simţăminte, pofte şi aşa mai departe şi tulbură meditaţia prin faptul că întunecă lumina ce vrea să pătrundă înăuntru (eterul luminii). A se medita: Lumina străluceşte în întuneric, dar întunericul nu o preia.

Un mijloc există pentru a progresa mai departe; adâncirea în reprezentarea crucii cu trandafiri. În cuptorul de topire – al eterului căldurii –, al depăşirii trebuie să ardă poftele şi pasiunile noastre. Dar pentru că în spiritual toate noţiunile trebuie transformate, inversate, trebuie să spunem: ele înţepenesc, ele îngheaţă. Nici unui esoterist nu îi este plăcut, pentru început, să fie cuprins în acest fel de regiunea de frig. Deoarece părţile care alcătuiesc crucea cu

trandafiri sunt preluate din fizic, spunem: ardere. De aici, crucea de lemn neagră, carbonizată. Din spiritual înfloresc trandafiri lucitori. Omul tripartit aduce drept jertfă gândirea, simţirea, voinţa sa.

În eterul luminii, Lucifer. Atunci când acţionează dinăuntru în afară, el devine forţă rea. Dacă acţionează, însă, din afară înăuntru, el este o forţă bună, pentru că divinităţile bune se servesc atunci de el.

Ex Deo – am fost supuşi influenţelor luciferice.

Leipzig, 2 ianuarie 1914
Însemnarea A

Ceea ce are la inimă fiecare esoterist este succesul în străduaniile sale meditative. Succes are fiecare, chiar dacă nu îl observă. Esoteristul începător se plânge adesea de dureri. Aceste dureri sunt dezordini care iau naştere în corp datorită faptului că corpurile fizic şi eteric nu sunt în contact corect unul cu celălalt. Aceste dureri existau şi mai înainte, doar că omul nu le-a perceput pentru că era mai grosier, mai robust. Acum, ca esoterist, deoarece devine mai fin, mai sensibil, el le percepe. Esoteristul trebuie să înveţe să suporte asemenea dureri. Aici trebuie să învăţăm, desigur, să ne dăm seama dacă este vorba despre un proces de boală, asupra căruia trebuie să intervenim.

De unde provine, oare, faptul că ne cunoaştem atât de puţin corpul fizic? Pentru că trăim în el şi îl percepem doar prin senzaţii. Vedem cu ochiul, de aceea nu putem să îl observăm. Esoteristul trebuie să ajungă să se retragă cu spiritual-sufletescul său, să se elibereze de fizic. Atunci va reuşi să-şi observe corpul fizic. Ne este de ajutor aici dacă ne contractăm, ne concentrăm gândurile cât mai mult, până la un punct, iar în acest punct ne cufundăm apoi, trăim

câtva timp în el. Printr-o astfel de concentrare apare o întărire a forţei de gândire, iar prin ea se poate ajunge treptat la a ne observa corpul fizic.

Mai apoi trebuie să ajungem până acolo, încât să învăţăm să ne cunoaştem trupul eteric. Acest lucru este şi mai dificil, căci corpul eteric nu este închis în piele precum trupul fizic, ci este o ţesătură fină ce îşi trimite curenţii peste tot în lumea exterioară şi este şi impresionat de tot ce se petrece în lumea exterioară, adesea cu totul inconştient pentru om.

Trupul eteric învăţăm să îl simţim prin realizarea corectă a celui deal doilea exerciţiu secundar, a exerciţiului voinţei. De obicei, omul este împins prin impresii exterioare către acţiunile sale. El vede floarea pe pajişte şi, pentru că îi place, el întinde mâna după ea pentru a o culege. Acum, ca esoterist, trebuie să ajungem ca, fără stimul din afară, doar din impulsul interior, pe care ni-l dăm conştient, să facem una sau alta. Atunci ajungem [să cunoaştem] că trupul eteric este cel care determină mâna să facă mişcarea. Aşa simţim cum se trezeşte trupul nostru eteric.

Prin acest trup eteric ce se trezeşte învăţăm treptat să ne trăim într-o lume etherică. În realitate, la fiecare mişcare pe care o facem, de exemplu atunci când agresez un obiect, mă lovesc de el, are loc o agresiune asupra lumii exterioare. Ne-esoteristul nu intuieşte nimic din aceasta, el este protejat prin Păzitorul Pragului de această cunoaştere, dar esoteristul îşi face treptat autonom trupul eteric, care se trăieşte în lumea etherică. Organele sale devin mai fine, el îşi însuşeşte tot mai mult un simţământ pentru faptul că fiecare spaţiu este umplut nu doar de obiecte fizice, ci şi de o seamă de nenumărate fiinţe elementare, care se fac observabile prin împunsături, împingeri, arsuri. Trebuie să

ne facem peste tot loc în această lume eterică elementară prin impulsuri de voinţă precum întindere, retragere, împingere, păşire înainte etc., iar asemenea mişcări trebuie să aibă loc cu deplina conştienţă că vrem acest lucru din propria noastră fiinţă. Acesta e al doilea lucru: iniţiativa de acţiune. Cine nu poate să-şi creeze spaţiu în lumea eterică fără voinţa sa de iniţiativă, acela poate la fel de puţin să desfăşoare ceva în această lume, precum cineva care în lumea fizică ar vrea să danseze pe o scenă plină de scaune. Mai întâi trebuie duse de acolo scaunele. Aceasta se învaţă în spiritual prin al doilea exerciţiu.

Pentru a deveni conştienţi de trupul nostru astral, trebuie să facem exact invers. Trebuie aici să reţinem poftele care se unduiesc în trupul astral, aici trebuie să dezvoltăm degajare şi echidistanţă faţă de acestea Trebuie să producem în noi linişte absolută, pace absolută. De-abia atunci simţim cum se loveşte lumea astrală exterioară de lumea noastră astrală interioară. Aşa cum ne lovim de lumea eterică prin faptul că intervenim dinspre noi în ea în voinţa noastră, aşa simţim lumea astrală exterioară prin faptul că rămânem liniştiţi în noi înşine, că aducem la linişte toate poftele, dorinţele.

Înainte ca trupul astral să ajungă aici, el se amorţeşte prin strigăt. Ştim, doar, că ia naştere o durere atunci când trupul fizic şi trupul eteric nu sunt în contact corect. Acest lucru îl percepe trupul astral drept durere. Copilul mic, atunci când simte durere, strigă. El caută să depăşească sonor durerea prin strigăt. Adultul strigă poate: au! Dacă omul ar reuşi să lase să se reverse durerea sa cu totul în vibraţiile sunetului, atunci ar lua naştere, prin oscilaţiile acestuia în formaţiunea trupului eteric, asemenea modificări, încât nu ar simţi durerea, ci s-ar cufunda în subconştient.

Dar bunele divinităţi l-au predispus mai slab pe om, şi este bine aşa, căci altfel nu ar exista suferinţă şi nici vorbire articulată. Esoteristul trebuie să ajungă acolo, ca toate durerile, în general tot ce este stimulat în el din exterior, ce se petrece în el, să le suporte liniştit, degajat, echidistant. Atunci nu va face agresiuni (prin trupul său astral) asupra lumii exterioare, ci agresiunile se îndreaptă din afară asupra lui. Dar pentru că a dezvoltat degajare totală, ele îi ating doar trupul fizic şi cel eteric. Trupul astral rămâne neatins. El devine liber, am putea spune, şi putem să îl observăm. Aşadar, prin exersarea degajării ajung să învăţ să îmi cunosc trupul astral.

În final mai trebuie şi să ajung să învăţ să îmi cunosc Eul. Eu nu pot să îmi simt Eul, pentru că trăiesc în el. De aceea trebuie să îl revărsăm în lume. Eul meu învăţ să îl cunosc prin ceea ce desemnăm drept pozitivitate (parabola despre câine) [Nota 87].

Dacă facem precum Christos Iisus, atunci nu vedem urâtul, ci ne cufundăm atât de mult în toate, încât ajungem la bine. În acest fel ne desprindem de Eul nostru şi putem să îl observăm. Eul este iubire şi voinţă. Prin voinţa dezvoltată învăţăm să cunoaştem substanţa tuturor lucrurilor, ce îşi au originea în dumnezeiesc. Prin iubire învăţăm să trăim împreună cu fiinţa lucrurilor. Astfel pătrundem prin voinţă şi iubire până la cunoaştere, care este liberă de Eul personal. În calitate de Eu spiritual învăţăm să ne scufundăm în fiinţa şi substanţa tuturor lucrurilor, care provin, doar, din fundamentul spiritual al Tatălui, la fel ca şi propriul nostru Eu. Eul nostru ne priveşte din tot ceea ce este creat („lebădă”). Elevul atinge treapta de „lebădă” [Nota 88] atunci când poate trăi acest lucru.

Pe cea de a cincea treaptă dezvoltăm Manas sau Sinea spirituală. Aici nu avem voie să ne fixăm pe ceea ce am văzut, învăţat, auzit până acum. Trebuie să învăţăm să facem abstracţie de toate acelea, să ne menţinem, faţă de tot ce ne întâmpină, precum goliţi cu totul de cele de până acum. Manas poate fi dezvoltat doar dacă învăţăm să percepem tot ce am cucerit prin gândirea proprie ca fiind, totuşi, ceva de valoare inferioară, faţă de ceea ce putem să dobândim prin faptul că ne deschidem pentru gândurile care se revarsă din cosmosul ţesut de Dumnezeu. Din aceste gânduri dumnezeieşti a luat naştere tot ce ne înconjoară. Noi nu am putut să le găsim prin gândirea noastră de până acum. Aici ne sunt ascunse de către lucruri. Acum învăţăm să intuim în spatele tuturor lucrurilor, ca un fel de enigmă ascunsă, acest dumnezeiesc. Tot mai mult învăţăm să admitem, cu modestie, cât de puţin am aflat până cum din aceste enigme. Iar noi învăţăm că trebuie, de fapt, să îndepărtăm din sufletul nostru tot ce am învăţat până acum, că trebuie să ne îndreptăm cu totul nepărtinitori, ca un copil către toate – că numai nepărtinirii sufletului i se înfăţişează enigmele dumnezeieşti care ne înconjoară. Copilăresc trebuie să devină sufletul, pentru a putea pătrunde în regnurile cerului. Către sufletul copilăresc se revarsă atunci înţelepciunea ascunsă – Manas – precum un dar al milei din lumea spirituală.

A merge, mai departe nu este necesar pentru om, întrucât prin aceste cinci trepte realizează contactul cu lumea spirituală. Trebuie, acum, prin constanta repetare a acestor cinci exerciţii, să mai fie realizată armonia conlucrării dintre diferitele capacităţi care trebuie dobândite prin ele. Acest lucru îl produce al şaselea exerciţiu.

Aceste exerciţii sunt de importanţa cea mai mare. Prin ele sufletul poate să găsească drumul în lumile spirituale. Peste tot, în toate scrierile, ciclurile, conferinţele găsiţi indicaţii privitoare la aceste cinci exerciţii [Nota 89]. Şi nu ar trebui să aibă loc nici o oră esoterică, dacă fiecare le-ar citi cu atenţie şi ar trezi la viaţă în sufletul său forţele acestor exerciţii. Ele slujesc drept sprijin pentru exerciţiile date special.

Esoteristul trebuie doar să fie atent şi la cele mai mici lucruri. El trebuie să observe totul cu conştiinciozitate, într-un mod cu totul diferit decât se întâmplă în fizic, imediat ce se apropie de lumile spirituale. Căci lucrurile din spiritual sunt cu mult mai subtile, mai fine decât în fizic. De aceea esoteristul trebuie să facă aceste exerciţii constant şi să se aprindă tot mereu pentru o nouă strădanie, pentru noi observaţii, pentru că altfel nu îi este posibil să vadă imagini în lumea spirituală. Iar înainte de toate, esoteristul trebuie să exerseze răbdarea. Majoritatea gândesc, după ce au exersat scurt timp, că ar putea ajunge acum în lumea spirituală, că toate porţile către lumea spirituală ar sta deschise pentru ei.

Gândiţi-vă, totuşi, că un impuls important, o idee importantă are nevoie de nouăsprezece ani pentru a fi cuprinsă şi înţeleasă bine în interior. Atunci când esoteristul crede că după oarecare exersare ar fi matur acum fără doar şi poate pentru intrarea în lumile spirituale, atunci este chiar aşa ca şi cum un copil care tocmai a învăţat să vorbească, ar vrea să spună: Asta durează prea mult pentru mine, să aştept ani de zile până să fiu bărbat. Vreau să fiu bărbat imediat.

Un al doilea lucru care trebuie învăţat în viaţa esoterică este veridicitatea. Cine nu a învăţat-o deja în viaţa fizică, va face mari eforturi la urcuşul său în lumea

spirituală, pentru că trebuie să-şi lase în urmă şi gândirea logică şi tot ce este legat de raţiune, iar în lumea spirituală nu este corectat prin fapte ca aici, în lumea fizică. Bunele divinităţi au vrut tocmai prin aceasta să îl educe pe om pentru veridicitate, că l-au transpus în lumea fizică, unde fiecare neadevăr – adică tot ce nu corespunde stărilor de fapt – este corectat prin stările de fapt. Înclinaţia către veridicitate poate fi dobândită doar în lumea fizică, nu de-abia în lumea spirituală.

În fine, esoteristul trebuie să se străduiască să-şi educe drept obişnuinţă o bună memorie. Păstrătorul memoriei este trupul eteric, dar fără trupul fizic ar putea să păstreze prost. Nervii sunt impresionaţi şi trebuie scris înăuntrul trupului fizic. Acesta este, am putea spune, aparatul de redactat pentru ceea ce vrea omul să reţină. Iar dacă omul vrea să îşi aducă aminte de ceva, atunci străbate cu trupul eteric prin trupul fizic până în locul în care este înscris ceea ce trebuie amintit, iar atunci devine vie imaginea de amintire, iar omul o citeşte apoi din trupul fizic. Elevii fac aşa, atunci când au de învăţat ceva pe de rost, că îşi repetă lucrul acela atât de mult, până s-a înscris. Dar aici se poate întâmpla ca, dacă învăţaţi, de exemplu: „Stătea în vremuri străvechi ..." [Nota 90] să vă presaţi cu forţa acest lucru în trupul fizic prin faptul că luaţi sunetul în ajutor.

Obişnuinţă trebuie să devină o astfel de înscriere şi citire, prin faptul că ne devine obişnuinţă interioară de a străbate toate treburile cu atenţie şi cugetare.

Pentru trăiri spirituale nu se poate folosi trupul fizic drept organ de amintire, în locul acestuia trebuie să vină obişnuinţa.Trebuie să ne chemăm în faţa sufletului nuanţa de simţire ce aparţine de acest lucru.

Conţinutul acelui lucru ce curge către cel ce meditează, atunci când se face gol după meditaţie – şi înaintea acţiunii meditaţiei – este, într-un anumit sens, un merit. Niciodată nu va fi vreodată o meditaţie la fel ca altă dată. Ceea ce curge către noi depinde de moralitatea noastră, de iubirea noastră de adevăr, de modul în care am trăit în timpul de la ultima meditaţie. Dacă în vreun fel nu am rămas cu totul la adevăr sau am lăsat să apară în noi furie, mânie, atunci nu se poate revărsa nimic din lumea spirituală în noi. Cu asta este chiar aşa cum o meritǎm. La o percepţie atentă în urmă, vom găsi întotdeauna motivul pentru faptul că nu am fost miluiţi cu spiritualul, în vreun neadevăr, în vreo izbucnire de mânie sau ceva asemănător.

Însemnarea B (extras)

[...] Un al doilea lucru care trebuie exersat în viaţa esoterică este veridicitatea. Cine nu a exersat veridicitatea în viaţa fizică va depune mare efort la urcuşul său în lumile spirituale, pentru că trebuie să-şi lase în urmă şi gândirea logică şi tot ce este legat de raţiune şi nu este corectat prin lumea fizică. Bunele divinităţi au vrut tocmai să îl educe pe om pentru veridicitate, prin faptul că l-au transpus în lumea fizic înclinaţia pentru veridicitate poate fi dobândită doar în lumea fizică, nu de-abia în lumea spirituală.

În final, esoteristul trebuie să se străduiască să-şi educe ca obişnuinţă o memorie bună (prin faptul că facem totul cu o conştienţă puternică, suntem mereu cu totul conştienţi, faţă de toate). Cunoaştem cu toţii povestirea acelui bărbat care avea puţin simţ pentru raporturi spaţiale şi nu ştia niciodată unde a pus ceva. Pentru a se ajuta, a pus diferite mese în camera sa şi a pus totul pe ele. – Există învăţaţi care pot lucra doar dacă au douăsprezece

mese în jurul lor, pe care lucrările de referinţă stau deschise pentru a avea uşor la îndemână citatele, şi care trebuie să meargă de la o masă la alta.

Zâmbim despre asta, dar, în realitate, în subconştient este la fel la noi toţi. Păstrătorul memoriei este trupul eteric, dar fără trupul fizic ar putea să păstreze prost. Nervii sunt impresionaţi şi trebuie scris înăuntrul trupului fizic; acela este, am putea spune, aparatul de redactat pentru ceea ce vreau să reţin. Iar dacă omul vrea să-şi aducă aminte, atunci pătrunde cu trupul eteric prin trupul fizic până la locul unde a înscris, iar atunci devine vie imaginea de amintire şi o citeşte apoi de pe trupul fizic.

Elevii fac aşa, atunci când au de învăţat ceva pe de rost, că îşi repetă lucrul respectiv atâta timp cu voce tare, până s-a înscris. Dar apoi se poate întâmpla ca, dacă învăţaţi, spre exemplu: „Stătea în vremuri străvechi un castel, atât de înalt şi măreţ...", datorită faptului că luaţi sunetul în ajutor, să îl presaţi cu forţa în trupul fizic.

Obişnuinţă trebuie să devină o astfel de înscriere şi citire, prin faptul că ne devine o obişnuinţă interioară să pătrundem toate treburile cu atenţie şi cugetare.

Pentru trăiri spirituale nu se poate folosi trupul fizic drept organ de amintire; în locul lui trebuie să vină obişnuinţa. Trebuie să ne chemăm în faţa sufletului nuanţa corespunzătoare de simţire.

Însemnarea C

Multe devin altfel prin viaţa noastră meditativă, iar noi trebuie să fim atenţi cu subtilitate, pentru a deveni conştienţi de această devenire în alt fel. În viaţa obişnuită există ceva anume de care nu suntem, de obicei, conştienţi

că este lume exterioară, dar care totuşi aparţine de lumea exterioară, şi anume de trupul nostru fizic.

I. Prin gândire concentrată, prin exerciţiile noastre de concentrare devenim treptat conştienţi de trupul nostru fizic ca de ceva exterior, îl simţim drept ceva ce este aici şi aparţine de noi, într-o anumită măsură.

II. Prin iniţiativa acţiunii (stăpânire peste impulsurile de voinţă) devenim conştienţi de trupul nostru eteric. Atâta timp cât vrem, pur şi simplu, ceva sau dorim datorită stimulilor lumii exterioare ce pătrund către noi, nu simţim curenţii din trupul eteric care se pun în mişcare atunci când acţionăm. Trebuie să creăm spaţiu în jurul nostru atunci când vrem să facem ceva pornind de la noi înşine, tot aşa precum cineva care vrea să danseze trebuie mai întâi să dea deoparte mesele şi scaunele. Imediat ce facem ceva dinspre noi, nu provocaţi de ceva exterior, ne facem puternici dinspre înăuntru, trimitem voinţa noastră dinăuntru în afară şi simţim atunci curenţii şi mişcările care trebuie să se petreacă în trupul eteric pentru fiecare faptă. Fiecare mişcare este o agresiune asupra lumii exterioare; devenim tot mai mult şi mai mult conştienţi de faptul că fiecare spaţiu este umplut de o seamă de fiinţe elementare; atunci când acţionăm dinăuntru în afară, ne lovim de aceste fiinţe elementare şi devenim astfel conştienţi de trupul nostru eteric.

III. Pentru a deveni conştienţi de trupul nostru astral, trebuie să facem exact invers. Trebuie să reţinem poftele care se unduiesc în trupul astral, trebuie ca, în loc de a lăsa să pornească totul dinspre noi, să dezvoltăm degajare şi echidistanţă. Apoi, fiind liniştiţi în noi înşine, simţim cum lumea astrală exterioară se loveşte de noi. Aşa cum ne lovim de lumea eterică prin faptul că intervenim dinspre noi în ea (acţiune de la centrul de voinţă), simţim cum se

loveşte lumea astrală de noi prin faptul că rămânem liniştiţi în noi înşine şi aducem la liniştire toate poftele şi dorinţele şi tălăzuirea de pasiune şi suferinţă, înainte ca omul să se fi educat pentru asta, el se amorţeşte, privitor la poftele care stăpânesc asupra lui, prin strigăte, le lasă să iasă în sunete. Dar pentru că trupul nostru astral este slăbit prin divinităţi, acest lucru devine mai târziu vorbirea articulată şi cântecul.

IV. De Eul nostru devenim conştienţi prin faptul că dezvoltăm în noi pozitivitate, dezvoltăm judecăţi din partea noastră care ne fac capabili să vedem în toate şi frumosul, chiar şi în cele mai urâte lucruri.

V. Iar prin nepărtinire sau încredere, prin a-merge-cu-de-la-noi-pornire-în-alţii, pentru a-i prelua în noi nepărtinitori, învăţăm să cunoaştem şi să simţim etc. Sinea spirituală.

Sub influenţa acestor exerciţii se schimbă viaţa noastră sufletească. Amintirea noastră nu mai devine ceva ce este înscris şi în trupul fizic, ci trebuie să fie înlocuită prin obişnuinţa interioară de a gândi totul autonom. Pentru aceasta trebuie, însă, să depăşim toată lenea. (Răbdare trebuie să avem. Un impuls important, o idee importantă are nevoie de nouăsprezece ani pentru a fi cuprinsă bine în interior şi înţeleasă.)

Iar veridicitatea noastră trebuie şi ea să devină obişnuinţă interioară, care apoi ne dă simţul pentru ceea ce este corect şi adevărat.

Aşa vedem iarăşi cum este dat deja totul pentru viaţa esoterică şi în literatura noastră. Esoteristul trebuie doar să fie atent, chiar şi asupra celor mai mici lucruri, el trebuie să observe totul conştiincios şi să se aprindă tot mereu pentru o nouă strădanie şi o înnoită observare şi răbdare.

E.D.N. – I.C.M. – P.S.S.R.

Însemnarea D

Senzaţii de durere apar adesea la esoterist, pe care înainte nu le cunoştea. Ele existau şi înainte, dar nu se făceau observabile deranjant. Acum le observăm, iar aici contează să nu ne văicărim, chiar dacă privitor la sănătate nu avem voie să neglijăm nimic.

Cum ajungem la un simţământ al trupului fizic? Nu simţim trupul fizic atunci când totul în el este în ordine, adică atunci când şi părţile eterice îi corespund în măsura corectă. Dacă, însă, cele două nu corespund, ia naştere durerea.

Prin concentrarea gândirii trebuie să ajungem să exercităm influenţe asupra trupului fizic sau să dezvoltăm o conştienţă mai trează despre el.

Strigătul „au" la senzaţia de durere, drept mijloc de amorţire

- prin acţiune din iniţiativă
- prin exerciţiu de echilibru
- prin pozitivitate
- prin nepărtinire, lipsă de prejudecată

corp eteric
trup astral
Eu
Sinea spirituală

Aceasta este treapta cea mai înaltă la care ne ridicăm pentru început. Alte exerciţii ajung apoi şi mai sus.

Bremen, 11 ianuarie 1914

Imediat ce începem să medităm, trupul eteric se contractă. Prin aceasta ia naştere o căldură interioară, căci eterul căldurii, cel mai de jos eter – mai sus de el vin eterul

luminii, eterul tonului, eterul vieţii – este cel care se contractă. Dacă suntem atenţi la ceea ce avem în afara noastră, vom percepe că este ceva curgător, [ca] un fel de dăruire religioasă, ca o căldură morală în eterul lumii. Şi ne dăm seama că ceea ce avem în noi este altceva: ca un fel de a-trebui-să-ne-ruşinăm faţă de această căldură morală a lumii. Asta nu îi place omului, nu-i place să se ruşineze, evită acest lucru. Şi de aceea spune că el nu face progrese. El se ascunde de sine însuşi.

Doar prin desfăşurarea fiinţei sale de voinţă poate să avanseze aici. Iar atunci când spune: eu nu pot – asta înseamnă doar: eu nu vreau! Eu nu vreau să îmi desfăşor voinţa.

Trebuie să privim adesea în noi înşine, să ascultăm în trupul nostru fizic şi să căutăm să percepem freamătul şi fâşâitul în linişte sfântă, întreaga atenţie de afară trebuie să o deturnăm, adică să fim atenţi totuşi. Dar trebuie să îndreptăm forţa atenţiei cu totul spre interior, [căci] numai a nu fi atent la ceea ce se petrece în jurul nostru este dăunător până în trupul fizic.

La non-atenţia despre care e vorba aici percepem totul, toate fac impresie, dar conştienţa nu trebuie să ajungă la ele, aceasta trebuie să fie îndreptată cu totul asupra meditaţiei. În lumea fizică, însă, conştienţa trebuie să ajungă la ea, altfel nu e bine.

Berlin, 24 ianuarie 1914

Distingem trei componente ale vieţii noastre sufleteşti. Sufletul conştienţei, sufletul raţiunii şi sufletul senzaţiei. Aceste trei componente nu e voie să fie considerate întru totul egale cu forţele gândirii, simţirii şi

voinţei; căci gândirea, simţirea şi voinţa sunt proprii fiecăreia din cele trei componente sufleteşti.

Acuma, la esoterism vin oameni care sunt mai mult naturi simţitoare, şi anume îndeosebi acelea care sunt naturi religioase. Nu toţi oamenii simţitori sunt în acelaşi timp naturi religioase, dar acei oameni simţitori care sunt înclinaţi spre dezvoltare esoterică sunt adesea predispuşi religios. Asemenea naturi ajung adesea foarte uşor la reprezentări generale despre lumea spirituală şi tot aşa de uşor la imaginaţiuni. De ceea ce altor oameni le îngreunează atât de mult urcuşul în lumile spirituale, ei sunt scutiţi în mare parte; grijile le sunt luate de o fiinţă îngerească; ei sunt purtaţi peste Prag prin îngerul lor. Asemenea oameni pot trăi multe lucruri frumoase în lumea spirituală, iar când au de povestit despre asta, trebuie să ascultăm bine la ceea ce au să ne spună.

Apoi există oameni care acţionează din ceea ce este volitiv, vin din viaţa afectivă şi emoţională la dezvoltarea esoterică – ceea ce nu trebuie să excludă faptul că pot să exprime şi critică şi batjocură. Unor asemenea oameni le este nesfârşit mai greu decât celorlalţi; ei sunt chinuiţi atât de violent prin emoţiile şi afectele lor tocmai atunci când stau în faţa Pragului, încât asta poate să ajungă până la chin fizic. În meditaţia lor sunt ca şi chinuiţi şi împiedicaţi de diavoli. Ei doresc să intre în lumea spirituală şi au un sentiment ca şi cum nu pot intra.

Nu putem să alegem noi înşine cum vrem să fim, dacă vom aparţine de una sau de cealaltă cale. Dar a treia cale o putem în mare măsură alege singuri, aceasta este calea gândirii. Cu toate acestea, pe această cale pornesc doar foarte puţini. Aici auzim oamenii spunând: Asta nu îmi pot reprezenta, de exemplu cum a fost dezvoltarea lunară. – Dar asta depinde numai de noi înşine! Un ţăran ar putea să

ajungă foarte uşor, în orice caz, la înţelegerea dezvoltării saturniene, solare şi lunare. Dacă spunem: asta nu pot pricepe, – atunci asta înseamnă, totuşi, numai: eu nu vreau să o admit, pentru că nu am văzut-o încă niciodată. Dacă vedem un om de treizeci de ani, atunci ştim că el trebuie să fi fost cândva un copil – nu din motivul că am văzut mereu că adulţii au fost înainte copii, ci pentru că omul nu ar putea să fie cum este dacă nu s-ar afla în urma lui alte trepte de dezvoltare. Şi dacă nu am fi văzut niciodată un copil, am şti cu toate acestea că un adult trebuie să fi fost copil.

În zicerea noastră: *Ex Deo nascimur; In Christo morimur* – este vorba despre Dumnezeu-Tatăl, care îşi are fiul în Christos. A fost un gând profund al creştinismului, de a exprima acest raport cu ajutorul raportului de tată şi fiu. Căci tatăl poate să rămână şi fără fiu. Este un dar al tatălui, faptul că a lăsat să iasă din el fiul. Pe lângă alte explicaţii care au fost date despre zicerea noastră rosicruciană, se poate medita şi despre aceasta, ca despre una dintre cele mai profunde posibile.

Însemnarea B

Oamenilor care devin esoterişti mai mult din natura lor de simţire le este, de fapt, mai uşor decât altora. Ei pot să fie dispuşi prin viaţa lor religioasă de simţire să tindă esoteric, pentru că doar naturile simţitoare, cu predispoziţie religioasă sunt cele care devin cu adevărat esoterişti. Ei pot să ajungă atunci relativ repede să vadă viziuni şi să pătrundă în lumea imaginativă; este ca şi cum ar fi purtaţi de îngerul lor peste Prag, iar aceasta este karma lor, să le fie realmente mai uşor decât altora. Aceste naturi îi pot ajuta adesea mult pe ceilalţi, prin faptul că

oferă imagini despre ceea ce văd, iar aceste imagini nu trebuie să trezească atunci un fel de invidie, ci trebuie să cunoaştem faptul că pot fi de un mare ajutor.

Alţii se străduiesc esoteric mai mult pornind din modul volitiv, ceea ce are legătură, în timpul nostru, mai mult cu afectele şi emoţiile. Şi ei pot să ajungă în lumea spirituală, unii chiar uşor, dar le e mai greu decât oamenilor simţitori. În meditaţia lor sunt mânaţi adesea de diavoli, iar când ajung la Prag sunt chinuiţi în fizic prin afectele lor şi conştienţa despre pasiunile şi natura lor de afect.

A treia cale este cea prin gândire. Aceasta e calea cea mai sigură şi va deveni, în viitor, tot mai mult şi mai mult şi calea pentru toţi oamenii, dar pe ea umblă acum, de fapt, încă relativ puţini, pentru că mai există încă mulţi oameni cărora le-ar plăcea să ajungă repede în lumea spirituală, fără să facă efortul de a prelucra bine tot ce poate fi preluat prin gândire. Acest drum durează mai mult decât celelalte. Dar atunci când omul ajunge – chiar şi după multă vreme – la Prag, el a câştigat, prin înţelegerea legităţilor spirituale, un interes atât de mare şi de larg, încât poate să-şi ia cu linişte sufletească karma asupra sa, pentru că a învăţat în măsură atât de mare să se simtă una cu omenirea şi ştie că neajunsurile lui personale se vor echilibra în vieţi ulterioare. El poate atunci să ajungă la o noţiune mai profundă despre raportul dintre [Dumnezeu-]Tată şi Fiu. Tatăl trebuie să existe înainte să existe fiul, dar acesta este voinţa liberă a tatălui, de a-l lăsa să fie aici. Simţindu-se una cu Fiul, care este Dumnezeul în sufletul omenesc, el poate apoi să ajungă la o cunoaştere mai profundă a zicerii E.D.N. – I.C.M. şi va ajunge apoi, mai târziu, şi la o realizare a lui P.S.S.R.

Hanovra, 7 februarie 1914

Zicerea zilei: sâmbătă.

Fiecare esoterist înregistrează progrese doar dacă îşi face exerciţiile cu rezistenţa şi intensitatea corespunzătoare. Dacă nu face aceste progrese, acest lucru este din cauză că nu dăruieşte suficientă atenţie faţă de ceea ce vine din lumea spirituală. Aceasta este întru totul intimă şi subtilă. Cu totul trebuie să trăim în cuvintele etc. date ca exerciţiu; toate celelalte nu trebuie să existe pentru cel ce meditează, ca şi transpus trebuie să fie faţă de trupul fizic. Doar de Eul său trebuie să fie conştient. În încheierea meditaţiei trebuie să fie şters şi conţinutul acesteia şi să fie acolo doar Eul treaz, împreună cu conţinutul gol. Acestea sunt cele mai rodnice momente, în care lumea spirituală poate să curgă în cel ce meditează. Sau şi în timpul zilei avem dintr-odată senzaţia de ceva fugitiv, astfel încât ştim: aici tocmai a fost ceva din lumea spirituală. Un simţământ de adâncă cucernicie ne cuprinde atunci.

Conţinutul celor ce curg spre cel ce meditează, atunci când el se goleşte după meditaţie – şi al efectelor ulterioare ale meditaţiei –, este în funcţie de merit. Niciodată nu va fi la fel de fiecare dată. Acest conţinut depinde de moralitatea noastră, de iubirea noastră de adevăr, de modul în care am trăit şi am fost în timpul scurs de la ultima meditaţie. Dacă în vreun fel oarecare nu am rămas cu totul la adevăr sau am lăsat furia şi mânia să apară în noi, atunci nu se poate revărsa nimic în noi din lumea spirituală. Cu aceste lucruri este chiar aşa cum o meritǎm. La o urmărire atentă vom şi găsi întotdeauna, în vreun neadevăr, într-o izbucnire de furie sau ceva asemănător, motivul pentru aptul că nu am fost miluiţi cu ceva spiritual.

Atunci când un exoterist, care nu ştie nimic de teosofie, rosteşte o rugăciune, de exemplu Tatăl Nostru, el are cu uşurinţă, imediat, la primele cuvinte, senzaţia de căldură, de cucernicie caldă; acest lucru provine, însă, dintr-un simţământ personal. Esoteristul va percepe la rugăciunea sa mai întâi o senzaţie de frig; nimic personal nu are voie să poarte el înăuntrul rugăciunii sale, doar conţinutul spiritual al acesteia trebuie să-l lase să acţioneze. Căldura interioară, reală vine atunci din spiritualul însuşi, nu din ceea ce e personal.

Atunci când ne ocupăm în cadrul concentrării, care este primul exerciţiu secundar, cu totul numai de acel unic obiect pe care l-am ales – cu cât mai banal, cu atât mai bine –, înşirăm la el gând după gând şi apoi, când s-a terminat acest exerciţiu, nu ne năpustim imediat în activitate intensă, lăsăm să treacă cel puţin un sfert de oră, atunci vom simţi – tot nu imediat, nu după o săptămână, o lună, dar după un timp de exerciţiu continuat, serios – ca şi cum ar intra ceva sub formă de valuri în cap, în creier, ca şi cum, ca în linii vălurite, trupul eteric ar veni înapoi în creier.

La al doilea exerciţiu, exerciţiul de iniţiativă, la care, în anumite momente precise, încordăm voinţa pentru o activitate oarecare, aici vom simţi cu timpul, după exerciţiu, ca şi cum am fi fost activi în trupul nostru eteric; avem senzaţia: eu m-am simţit în trupul meu eteric. – Un sentiment de profundă veneraţie şi cucernicie intră atunci în sufletului celui ce meditează.

La al treilea exerciţiu secundar, echilibrul dintre bucurie şi suferinţă, trebuie să ne găsim şi să ne introducem complet în tot ce se întâmplă. Atunci se va extinde treptat trupul nostru eteric până în întinderile cerului. Nu ne vom mai simţi atunci înăuntrul corpului nostru cu întreaga lume în jurul nostru, ci simţim corpul

nostru extins în întregul spaţiu înconjurător; extinşi şi revărsaţi ne simţim în lumile spirituale. Ne simţim, ne „ştim” în lumea spirituală.

Trăim în aceste trei exerciţii secundare primele două propoziţii ale zicerii noastre rosicruciene: cum eram cu totul încorporaţi în forţele dumnezeiesc-spirituale şi din acestea am venit jos şi cum ne revărsăm, în al treilea exerciţiu, în lumea spirituală, în Christos. Căci Christosul este acum înăuntrul aurei Pământului, a atmosferei Pământului: trebuie să-l lăsăm să domnească în noi, am putea spune, lângă noi, în noi.

La cel de-al patrulea exerciţiu secundar, pozitivitate ... [lipsă în text] *Per Spiritum Sanctum reviviscimus*.

Vom ajunge până acolo încât, la fel ca atunci când am merge pe o pajişte unde vedem flori albastre şi roşii şi ştim că aceste flori sunt albastre şi roşii, tot la fel de real vom trăi adevărul zicerii noastre rosicruciene:

Ex Deo nascimur
In Christo morimur
Per Spiritum Sanctum reviviscimus.
În spirit se afla germenele trupului meu ...

Stuttgart, 5 martie 1914
Însemnarea A

Ştim că oricine tinde către o dezvoltare esoterică trebuie să-şi transforme treptat întreaga sa gândire, să o facă să fie altfel decât este în viaţa obişnuită, senzorială, ca să poată găsi calea în lumea spirituală. Trebuie să învăţăm, am putea spune, să regândim, iar întreaga noastră viaţă de percepţie şi simţire trebuie de asemenea să se transforme şi să fie altfel decât a devenit până acum. Ce este, de fapt, gândirea noastră în viaţa obişnuită? Suntem obişnuiţi să

gândim că gândirea se desfăşoară în trupul fizic, dar asta nu e aşa; trupul eteric este realul producător al gândurilor noastre. Trupul nostru fizic are de-a face cu aceasta doar în măsura în care el este oglinda pentru gândurile noastre, care aruncă înapoi imaginea astfel încât ne poate ajunge la conştienţă, datorită acestui fapt. Pe baza unui exemplu putem să ne lămurim asupra acestui lucru.

Atunci când omul priveşte în oglindă, el are în faţa sa imaginea sa oglindită; oglinda îi redă impresia exterioară a figurii sale fizice, aşadar o umbră a personalităţii sale exterioare. Tot astfel e şi cu gândurile, care îşi au în trupul eteric sediul lor viu: atunci când le gândim, sunt imaginile de umbră aruncate înapoi, ale creierului nostru fizic. La ce servesc, oare, exerciţiile de concentrare ce ne sunt date? Ele servesc la faptul de a ne desprinde treptat de umbrele de gânduri, prin faptul că ne concentrăm, ne contractăm în trupul nostru eteric, pentru a putea răzbate la fundamentul originar real al gândurilor noastre, care îşi au viaţa în trupul eteric.

Trebuie să ne fie tot mai limpede faptul că nu doar gândurile noastre sunt umbre, dar şi că toate percepţiile noastre sunt, de fapt, un nimic şi că numai lumea spirituală există ca realitate. Omul „naiv" – exprimat în sens filosofic – spune despre ceea ce percepe, că ar poseda „existenţă". Ce este, de fapt, „existenţa"? Filosofii au încercat în multe feluri să ajungă în spatele existenţei. Cercetătorul spiritului ştie că „Sein"[22] este dedus din „sehen"[23]; el înseamnă ceea ce am văzut, este de fapt un participiu al lui „sehen". Niciun om nu poate să vadă existenţa în lumea fizică, pentru că se odihneşte în lumea spirituală; spiritul, însă, îl vedem doar

[22] „Existenţă" – Nota trad.
[23] „a vedea" – Nota trad.

atunci când nu vedem materia. Materia este, de fapt, „nimic", este înconjurată de spirit, care este realul. Putem să ne lămurim acest lucru prin intermediul următorului exemplu.

Dacă avem în faţa noastră o sticlă cu apă minerală, atunci vedem prin apa clară, apa nu se vede, de fapt, ci se văd micile bule strălucitoare de acid carbonic, care urcă ca nişte perle lucitoare. Şi ce altceva sunt aceste perle sclipitoare, lucitoare decât mici bule de aer goale, doar umplute cu o substanţă care este mult mai fină decât apa şi care, în comparaţie cu apa, este un „nimic"! Ce vedem, aşadar, aici, este nimicul; în schimb, nu se vede apa reală în care odihnesc ele.

Astfel trebuie să ajungem la cunoaşterea faptului că întregul spaţiu din jurul nostru este umplut cu realităţi şi entităţi şi stări de fapt spirituale şi că acolo unde percepem obiectele lumii fizice nu este nimic, doar o gaură. Dacă întindem braţul, îl împingem prin lumea spirituală; nu o simţim pe aceasta; de-abia atunci când mâna noastră se loveşte de nimic, de materie, simţim o rezistenţă. În realitate nu vedem obiectele din spaţiu, ci contururile lumii spirituale, care mărginesc aceste obiecte.

Dacă am ajuns atât de departe încât am lăsat deoparte tot ce este ca o umbră, atât a gândurilor noastre, cât şi a mediului nostru exterior, atunci creştem înăuntrul lumii spirituale. Dar pentru a ne putea poziţiona în mod just în noua lume, trebuie să transformăm deja în lumea fizică întreaga noastră gândire prin dezvoltarea esoterică, pentru a putea să străvedem prin lucrurile şi faptele lumii spirituale şi să le judecăm corect; căci este pentru noi o lume cu totul nouă, dar o lume de o realitate mult mai mare decât cea pe care am cunoscut-o până acum.

Păşim aici într-o lume de obiecte şi entităţi reale şi ne unim cu aceasta, creştem înăuntrul acestei lumi. Ea ne străbate, noi ne pierdem gândurile noastre terestre din cauza acestei lumi; am putea spune: ne pierdem capul din cauza acestei lumi, prin faptul că fiinţele şi obiectele acelei lumi pătrund în noi, ca şi cum ne-am fi pus capul într-un muşuroi de furnici. Atunci ni se deschide conştienţa pentru lumea elementară. Dacă viaţa noastră sufletească se întăreşte tot mai mult prin concentrarea gândurilor noastre, astfel încât Sinea noastră interioară se poate separa tot mai mult de trupul fizic, atunci obiectele acelei lumi vor păşi în imaginaţiuni şi viziuni tot mai clare în faţa ochiului sufletesc; vom admite faptul că tot ce am avut pe Pământ ca gânduri despre bine, bunăvoinţă, nobleţe, s-a transformat în imaginaţiuni nepieritoare, care în trăirea continuată îi acordă universului valoarea sa, şi că tot ce este prost, rău, toate gândurile egoiste, josnice rămân în urmă ca produse reziduale. Ele devin ceea ce în sine este neroditor, dar care devine hrană pentru ceea ce trebuie să se dezvolte din germenele binelui. Aşa cum aici, pe planul fizic, solul mineral oferă substanţele hrănitoare pentru lumea plantelor, tot astfel tot ce este gândit rău devine sedimentul pentru gândurile de bine, adevăr, frumos, germinatoare în lumea elementară. De aceea şi poate ocultistul să gândească atât de repede ceea ce e rău, greşit şi să-l şi reprezinte în gânduri. Dar nu lasă să se ajungă mai departe; el ştie că are voie să meargă doar [până] la acel punct unde rămâne gând; el nu îl lasă să treacă în faptă, în realitate. El îl lasă doar să pregătească solul, din care poate să crească germenele binelui.

Şi astfel s-au petrecut lucrurile, de fapt, în ordinea lumii; aşa a luat naştere şi regnul mineral al Pământului. Pe vechea Lună, Elohim a gândit eroarea – acest lucru era

potrivit acolo –, iar din aceasta a luat naştere materia, regnul mineral pe Pământ, iar din această substanţă terestră – praf terestru – a putut Iahve-Elohim să creeze omul şi i-a dat învelişul fizic.

Lucifer, însă, care stă acum pe o treaptă asemănătoare precum Elohim pe vechea Lună, vrea să continue să desfăşoare acelaşi lucru, tot mai departe. El poate să se servească pentru aceasta doar de oameni, el poate să gândească eroarea doar în interiorul oamenilor.

Pentru a fi organ al lumii spirituale vrem să ne dezvoltăm, tot astfel cum ne-am dezvoltat organele fizice şi ca să fie organe pentru lumina soarelui. Germenele pentru aceasta se afla în noi, iar în acelaşi fel este prezent în noi germenele pentru acea dezvoltare spirituală pe care o putem desfăşura doar printr-o autoeducaţie severă. În cartea ***Cum se dobândesc cunoştinţe despre lumile superioare?*** [Nota 91] sunt indicate diferite mijloace ce ne permit ca, prin concentrare şi aşa mai departe, să ajungem să ne facem realmente liberi de trupul fizic, astfel încât, datorită acestei scindări a fiinţei noastre, putem să trecem peste Pragul lumii spirituale şi să vedem realitatea spirituală adevărată.

Modul în care trebuie să ne poziţionăm faţă de lumea fizică şi de această nouă lume, spirituală, îl exprimă următoarele strofe[24]. Ele pot fi meditate în orice fel de către cei care au primit deja o zicere sau o strofă pentru meditaţia lor; cine nu are aşa ceva, poate să mediteze prima strofă dimineaţa, a doua seara. A treia strofă trebuie meditată doar din când în când, este o probare, într-un

[24] Modul de scriere al zicerii, care e uşor variat în diferitele însemnări ale participanţilor, este aici redat după originalul lui Rudolf Steiner.

anumit fel, pentru a vedea în ce măsură a fost atins lucrul pentru care ne-am străduit în primele două strofe.

I. Strophe:

Zu den Dingen wend ich mich
Wend ich mich mit meinen Sinnen; –
Sinnensein, du täuschest mich! –
Was als nichts das Dasein flieht:
Dir ist's Sein und Wesenheit;
Was dir nichtig scheinen muß,
Offenbare meinem Innern sich.

I strofă:

Către obiecte mă întorc
Mă întorc cu simţurile mele; –
Existenţă senzorială, tu mă înşeli! –
Ceea ce drept nimic fuge din existenţă:
Ţie îţi este existenţă şi fiinţialitate;
Ceea ce ţie nimic trebuie să-ţi pară,
Să se reveleze interiorului meu. –

„Aceasta trebuie să ating": este o luare de poziţie faţă de noua lume exterioară.

II. Strophe:

Geisteslicht erwarme mich
Lass in dir mich wollend fühlen.
Gutgedachtes, Wahr Erkanntes
Wie erlebt dich leuchtend Ich
Irrtumswehen, bös erdachtes
Zeige dich der Leuchte-Seele
Dass ich webend in mir sei.

A II-a strofă:

Lumina spiritului, încălzeşte-mă
Lasă-mă în tine să mă simt voind.
Bine gândit, adevărat cunoscut
Cum te trăieşte luminosul Eu
Ţeserile erorii, rău gândit
Arată-te sufletului luminos
Ca eu să fiu ţesând în mine.

Aceasta e o întrebare, trăirea în noua existenţă, în interior.

III. Strophe:

Leuchtend Ich und Leuchte-Seele – man selbst –
Schwebet über wahrem Werdewesen
Das Erdachte, das Erkannte
Wird jetzt dichtes Geistessein.
Und wie leichte Daseinsperlen
Lebt im Meer des Göttlich-Wahren
Was den Sinnen Dasein täuscht.

A III-a strofă:

Luminos Eu şi suflet luminos – noi înşine –
Pluteşte peste adevărata fiinţă devenire
Ce e gândit, ce e cunoscut
Devine acum existenţă de spirit densă.
Iar ca uşoare perle de existenţă
Trăieşte în marea dumnezeiesc-adevăratului
Ceea ce înşală simţurile cu existenţa.

În aşteptarea adevărului. Este o ghicire, o simţire a noii Sine. – Aceasta este trăirea adevărului, trăirea în lumea spirituală.

Fiecare din aceste strofe conţine, prelucrat, acelaşi lucru ce este în mod succesiv concentrat, în zicerea noastră rosicruciană, în cele zece cuvinte:

Ex Deo nascimur
In Christo morimur
Per Spiritum Sanctum reviviscimus.

Însemnarea B

Următoarele strofe mai vreau să le adaug drept meditaţii pentru cei care nu au putut primi încă nici o zicere pentru meditaţie. Prima strofă de meditat seara după retrospectivă, a doua strofă dimineaţa, a treia, din când în când.

I. (E.D.N.)
Către obiecte mă întorc
Mă întorc cu simţurile mele; –
Existenţă senzorială, tu mă înşeli! –
Ceea ce drept nimic fuge din existenţă:
Ţie îţi este existenţă şi fiinţialitate;
Ceea ce ţie nimic trebuie să-ţi pară,
Să se reveleze interiorului meu. –

II. (I.C.M.)

Lumina spiritului, încălzeşte-mă
Lasă-mă în tine să mă simt voind.
Bine gândit, adevărat cunoscut
Cum te trăieşte luminosul Eu

Ţeserile erorii, rău gândit
Arată-te sufletului luminos
Ca eu să fiu ţesând în mine.

III. (P.S.S.R.)

Luminos Eu şi suflet luminos
Pluteşte peste adevărata fiinţă devenire
Ce e gândit, ce e cunoscut
Devine acum existenţă de spirit densă.
Iar ca uşoare perle de existenţă
Trăieşte în marea dumnezeiesc-adevăratului
Ceea ce înşală simţurile cu existenţa.

Ultima strofă trebuie să fie doar din când în când trecută prin gândire, drept verificare a celor trăite în celelalte două meditaţii, acestea ne vor deveni atunci limpezi şi clare.

Cu aceste meditaţii este dat în mod prelucrat ceea ce este înghesuit în cele zece cuvinte ale rugăciunii rosicruciene: E.D.N. – I.C.M. –P.S.S.R.

Trupul eteric este originatorul gândurilor noastre; trupul nostru fizic are de-a face cu aceasta,în măsura în care el este oglinda gândurilor noastre, care ne reflectă imaginea lor, prin care gândurile ne sunt făcute cognoscibile. – Prin concentrările noastre trebuie să ajungem să ne desprindem de gândurile-umbră. Prin contracţia sufletului, a sinei noastre în trupul eteric, ar trebui să ajungem la gândirea pură, care îşi are sediul în trupul eteric. Trebuie să ne devină clar că şi toate percepţiile noastre sunt un nimic şi că numai lumea spirituală există ca realitate, că ea este adevărata existenţă. Atunci când înţelegem corect cuvântul *existenţă*, atunci

ajungem să cunoaştem faptul că întregul spaţiu din jurul nostru este umplut cu lucruri şi entităţi spirituale, care sunt realităţi şi că acolo unde vedem lucrurile şi fiinţele fizice se află o gaură, un nimic. Atunci când ne întindem braţul, pătrundem prin lumea spirituală cu totul umplută, – de-abia când mâna noastră se loveşte de acel nimic, de materie, simţim rezistenţă. În realitate, nu vedem obiectele fizice în spaţiu, ci doar contururile lumii spirituale.

Nimeni nu poate să vadă existenţa, pentru că ea se odihneşte în spiritual, iar spiritul îl vedem numai atunci când nu vedem materia. – Dacă ne-am educat pentru a lăsa deoparte ceea ce este umbră a gândurilor şi a mediului nostru, atunci creştem înăuntrul lumii spirituale. Dar pentru a ne putea găsi înăuntrul lumii spirituale trebuie să ne reformăm deja aici, în lumea fizică, întreaga noastră gândire. Dezvoltarea esoterică ne ajută să străbatem corect cu privirea prin lucrurile lumii spirituale.

Însemnarea C

Către obiecte mă întorc
Mă întorc cu simţurile mele; –
Existenţă senzorială, tu mă înşeli! –
Ceea ce drept nimic fuge din existenţă:
Ţie îţi este existenţă şi fiinţialitate;
Ceea ce ţie nimic trebuie să-ţi pară,
Să se reveleze interiorului meu. –
Lumina spiritului, încălzeşte-mă
Lasă-mă în tine să mă simt voind.
Bine, gândit, adevărat cunoscut
Cum te trăieşte luminosul Eu
Ţeserile erorii, rău gândit

Arată-te sufletului luminos
Ca eu să fiu ţesând în mine.
Luminos Eu şi suflet luminos
Pluteşte peste adevărata fiinţă devenire
Ce e gândit, ce e cunoscut
Devine acum existenţă de spirit densă.
Iar ca uşoare perle de existenţă
Trăieşte în marea dumnezeiesc-adevăratului
Ceea ce înşală simţurile cu existenţa.

[Privitor la I strofă:]

Existenţă senzorială, tu mă înşeli – Senzaţie de tensiune la trupul fizic; de armonizat

Să se reveleze interiorului meu. – E.D.N. Ajungerea la această credinţă

[Privitor la a II-a strofă:]
Versul 1: Rugăminte către lumina spirituală
Versul 2: O forţă a sufletului: simţirea voitoare şi voinţa simţitoare în lumea spirituală
Versul 4: Întrebare rugătoare, rugă întrebătoare!
Versul 6: Iarăşi o rugăminte!
Versul 7: Doar rugăminte, pentru ca într-un viitor îndepărtat să trăiască binele şi răul îndepărtate. Între moarte şi naştere se îndepărtează faptele noastre. – I.C.M.

[Privitor la a III-a strofă:]

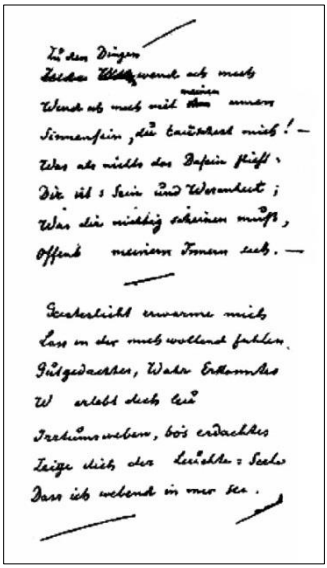
Tot mai mult şi mai mult a se simţi ca acasă în lumea ce este de cunoscut prin clarvedere. Verificare de sine! În

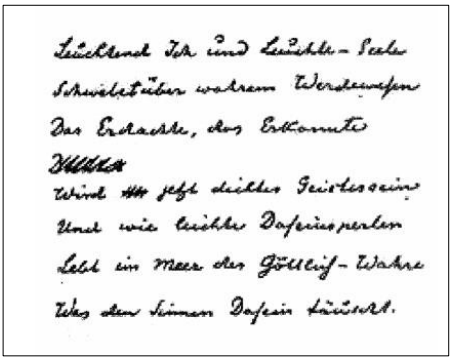
ce măsură poţi să trăieşti în mod real acest lucru care este dat aici.

Ceea ce înşală simţurile cu existenţa, adeptul trăieşte drept viaţa lumii. – Ultimele trei versuri, o constatare liniştită a întâmplărilor spirituale.

Dacă medităm aceste trei formule corect cu simţămintele, ierarhiile mai înalte ne promit ajutorul lor, avem voie să spunem atunci: „Ne apropiem de voi!”, iar ele ne întind mâna lor în ajutor, ele îşi ţin promisiunea. – P.S.S.R. de perceput drept adevăr. „Sein”, asta vine de la „Sehen”[25].

Din caietul de notiţe cu nr. arhivă NB 499

[25] „Existenţă”; „a vedea” – nota trad.

Berlin, 27 martie 1914
Însemnarea A

Mai întâi a fost exprimat cât de greu este faptul că el [Rudolf Steiner] nu mai poate să fie împreună cu noi în iarna asta, [Nota 92] dar că ar trebui simțit cu atât mai intens că, în spirit, suntem mereu uniți. Apoi s-a prezentat faptul că, dacă ne facem doar suficient de serios și intens exercițiile, facem și progrese pe calea esoterică, chiar dacă nu observăm. Trebuie să devenim mai atenți la noi și tot mereu să dobândim simțământul: Nu eu gândesc, ci mă gândește pe mine, astfel că nu trupul fizic gândește, ci trupul eteric. Trupul fizic este doar oglinda sau un ecou. Așa cum suntem atenți doar la imaginea din oglindă – prin faptul că păşim în fața oglinzii — și uităm figura reală, tot așa nu suntem atenți, în ecou, la ceea ce strigăm, ci doar la ceea ce vine înapoi. Astfel, nu observăm că gândirea are loc în trupul eteric și se oglindește doar la trupul fizic. Cu cât mai mult ne facem trupul eteric autonom, trăim două lucruri, pe de o parte, Eul nostru se extinde în lărgime, pe de altă parte, ne trăim interiorul în însingurare, iar în adâncime găsim cealaltă sine a noastră. Omul în pielea sa este doar ca într-un înveliș; este ca și cum gândurile noastre păşesc din noi ca niște figuri și se pun în jurul nostru. Vom trăi atunci ce este bine și ce este rău în noi: Binele nostru în așa fel, că arată înspre viitor și duce acolo o viață lăstăritoare, ca de plantă; răul nostru, care nu e voie să ajungă până la faptă, ci rămâne pur la nivel de gândire, pentru a servi în viitor drept hrană pentru bine. Hrana pentru cele trei regnuri ale noastre a luat naștere doar prin aceea că ființele care au trecut pe vechea Lună prin treapta lor de omenire și-au trăit răul lor în mod meditativ, fără să îl lase să devină faptă. Răul a luat naștere pe Pământ

datorită faptului că ființe lunare rămase în urmă, ființe luciferice, nu și-au meditat răul pe Lună, ci și-l meditează acum pe Pământ și îl vaccinează în om. Altfel, ar trebui să ne simțim Eul extinzându-se tot mai mult în spațiu, nu în cadrul învelișului nostru fizic. Mediul lumii simțurilor, în raport cu spiritualul, a-l trăi precum bulele de aer în apă, drept un nimic de formă sferică. Pentru aceasta trebuie să ne fie date mijloacele ajutătoare: trei formule, pe care să le medităm dimineața și seara și duminică; ele ne vor ajuta în acest timp să facem autonom trupul eteric..

Prima formulă [strofă] exprimă ceea ce este spus în *Ex Deo nascimur*; a doua formulă în *In Christo morimur*; a treia formulă în *Per Spiritum Sanctum reviviscimus*:

Către obiecte mă întorc
Mă întorc cu simțurile mele; –
Existență senzorială, tu mă înșeli! –
Ceea ce drept nimic fuge din existență:
Ție îți este existență și ființialitate;
Ceea ce ție nimic trebuie să-ți pară,
Să se reveleze interiorului meu. –
Lumina spiritului, încălzește-mă
Lasă-mă în tine să mă simt voind.
Bine, gândit, adevărat cunoscut
Cum te trăiește luminosul Eu
Țeserile erorii, rău gândit
Arată-te sufletului luminos
Ca eu să fiu țesând în mine.
Luminos Eu și suflet luminos
Plutește peste adevărata ființă devenire
Ce e gândit, ce e cunoscut
Devine acum existență de spirit densă.
Iar ca ușoare perle de existență

Trăieşte în marea dumnezeiesc-adevăratului
Ceea ce înşală simţurile cu existenţa.

Însemnarea B

Chiar dacă nu putem să fim mult timp împreună fizic, putem să avem totuşi mereu conştienţa de a fi spiritual împreună. Noi nu suntem separaţi, căci în lumea eterică, în care gândurile noastre se ating între ele, nu există separarea care este în lumea materială. Şi tot mai mult şi mai mult vom deveni conştienţi de faptul că Eul nostru ca şi cum se expandează în gândurile noastre şi devine atotcuprinzător. Acesta este unul din progresele la care esoteristul trebuie să fie atent, căci faptul că devine autonomă viaţa de gânduri este o dovadă că facem progrese prin exerciţiile şi meditaţiile noastre. Simţim ca şi cum gândurile parcă ar fi gândite autonom în noi; nu aşa ca înainte, ca şi cum noi înşine ne-am produce gândurile, ci ca şi cum am simţi viaţa de gânduri din noi înconjurată de o atmosferă spirituală ce se extinde tot mai larg, ca şi cum o parte a Eului parcă am trimite-o în afară, în gânduri, şi astfel suntem spiritual uniţi cu ceea ce este separat de noi fizic. Ne extindem parcă în întregul nostru mediu. Iar în acest a-ne-simţi-spiritual-uniţi cu lucrurile poate să ne şi devină treptat clar că adevărata existenţă a lucrurilor se află în această atmosferă spirituală nevăzută, dar percepută drept reală, în timp ce ceea ce sunt obiectele din punct de vedere material ne va dezvălui tot mai mult caracterul său de irealitate.

Pentru a realiza acest lucru tot mai mult în interior, putem să medităm formula:

Către obiecte mă întorc
Mă întorc cu simţurile mele; –

Existenţă senzorială, tu mă înşeli! –
Ceea ce drept nimic fuge din existenţă:
Ţie îţi este existenţă şi fiinţialitate;
Ceea ce ţie nimic trebuie să-ţi pară,
Să se reveleze interiorului meu. –

Dar apoi există şi timpuri în care trebuie să facem ceva aproape contrar. Trebuie atunci să ne simţim cu totul în noi înşine, să simţim ca şi cum a doua sine s-ar ridica din noi, care este adevăratul nostru Eu şi care trebuie să primească tot mai multă şi mai multă forţă. (Aceste două stări trebuie să se schimbe [între ele].) – Iar apoi, străbătându-ne cu simţirea, astfel, în singurătate şi dobândind tărie în noi, vom simţi treptat, mai puternic decât oricând înainte, binele din noi înşine şi chiar şi răul din noi înşine. Binele din noi ni se va revela astfel, că îl percepem ca şi crescând, crescând înăuntrul unui viitor îndepărtat, unde va purta roade; iar noi percepem cum răul care mai este în noi, pe care mai putem să ni-l punem clar, în idei, în faţa spiritului, trebuie să devină hrană pentru binele care creşte. Simţim cum răul este ceva aflat în proces de moarte, în timp ce binele este tocmai ceva crescător, dar cu toate acestea simţim şi faptul că această creştere puternică a binelui depinde de hrana pe care o poate primi prin răul care moare. Pe amândouă trebuie să le putem simţi în acelaşi timp în noi, binele şi răul, dar, totodată, să ştim că răul, pe care ni-l putem reprezenta ca idee, niciodată nu e voie să devină faptă; că trebuie să-l ştim, dar niciodată să nu-l facem.

Din aceasta vedem, iarăşi, cât de serioasă este şcolirea esoterică. Căci dacă ne facem clar conştiente posibilităţile răului din noi, se va apropia în acelaşi timp ispita de a-l şi face. Iar noi trebuie să ştim că, la fel de sigur precum cunoaştem posibilităţile răului din noi şi trebuie să

le lăsăm să devină idee pentru creşterea mai puternică a binelui, tot aşa trebuie să ştim că niciodată, nici măcar în cea mai mică măsură, nu avem voie să lăsăm răul să devină faptă.

Ceea ce vedem în jurul nostru în regnurile naturii şi ceea ce ne serveşte nouă, oamenilor, drept hrană, este aici pentru că divinităţile de pe vechea Lună au gândit atât răul cât şi binele, aşa cum trebuie să facem şi noi acum. Aşa cum pământul mineral livrează substanţele nutritive pentru lumea plantelor, aşa devin reprezentările noastre despre răul din noi solul din care se hrăneşte binele. Regnul mineral al Pământului a luat naştere prin faptul că Elohim a gândit pe Lună răul, eroarea; din aceasta a luat naştere materia, regnul mineral al Pământului, iar din această materie a putut Iahve să facă oamenii, i-au dat învelişul său material. –

Dar faptul că în dezvoltarea noastră avem şi răul în această figură, drept fapte rele şi tot ce este rău, acest lucru vine prin divinităţile luciferice, care nu au gândit pe Lună răul (unde ar fi fost la locul lui, ar fi devenit hrană), ci pe Pământ. Iar astfel este „gândirea-răului" de către spiritele luciferice pe Pământ ocazia pentru acţiunile rele şi erorile oamenilor.

Această puternică devenire-conştientă-de-sine-în-sine-însuşi a acestui Eu viu, care începe să se simtă în el ţesând, luminând, viu, cu înţelegere clară în tot ce poartă în sine drept înflorire viitoare a binelui, dar care cuprinde şi în idei clare posibilităţile sale pentru rău, care nu e voie să treacă niciodată în fapte, această devenire conştientă este exprimată în cea de-a doua formulă:

Lumina spiritului, încălzeşte-mă
Lasă-mă în tine să mă simt voind.
Bine, gândit, adevărat cunoscut

Cum te trăieşte luminosul Eu
Ţeserile erorii, rău gândit
Arată-te sufletului luminos
Ca eu să fiu ţesând în mine.

Iar atunci, Eul devenit conştient de sine însuşi poate să se îndrepte din nou spre afară. Atunci el a reînviat, totuşi, din sine însuşi şi cunoaşte lucrurile în semnificaţia lor spirituală. El îşi dă seama că acolo unde simţurile văd obiecte, de fapt nu e nimic, că acolo sunt deschideri într-o existenţă mult mai reală şi mai densă de jur-împrejur. Precum locuri rotunde, precum „perle de existenţă" trăieşte el acum lumea senzorială; pe sine însuşi se simte trăind şi ţesând în lumea spirituală densă, care a devenit viaţă reală acolo unde organele de simţ nu percep nimic. Aşa ne putem pune pe noi înşine la încercare, cu cea de a treia formulă, pe care o meditǎm pentru aceasta. Dacă celelalte două formule sunt meditate, spre exemplu, dimineaţa şi seara în fiecare zi, prima strofă dimineaţa, iar a doua strofă seara, atunci duminica poate fi luată strofa a treia într-un timp intermediar, în afara acestora două, ca pentru a proba în ce măsură toate acestea au devenit realitate. Aceasta este iarăşi o întărire a unei alte formule, care este, de fapt, conţinută în acestea trei: E.D.N. – I.C.M. – P.S.S.R. În prima formulă putem simţi ceea ce stă la baza existenţei senzoriale drept adevărate puteri creatoare: E.D.N. – în cea de a doua mergem în singurătate, ca şi cum am muri, pentru a găsi în noi ceea ce se ştie unit cu Christos: I.C.M. – Iar într-a treia înviem din noi înşine, suntem renăscuţi în spirit şi cunoaştem existenţa spirituală: P.S.S.R. – Trebuie să ne dezvoltăm, în calitate de fiinţă cu Eu, pentru a deveni un organ al lumii spirituale.

Luminos Eu şi suflet luminos
Pluteşte peste adevărata fiinţă devenire

Ce e gândit, ce e cunoscut
Devine acum existenţă de spirit densă.
Iar ca uşoare perle de existenţă
Trăieşte în marea dumnezeiesc-adevăratului
Ceea ce înşală simţurile cu existenţa.

Aceste formule trebuie, însă, meditate, atunci ele ne duc mult înainte. Nu este suficient să cunoaştem conţinutul lor: Chiar şi cel mai avansat esoterist, care ştie asta deja de multă vreme, trebuie să le mediteze tot mereu alternând.

Însemnarea C[26]

Dragi surori şi fraţi ai mei.

Fiecare din noi îşi doreşte progresul în dezvoltarea esoterică, iar unii dintre elevi se întreabă: Avansez eu oare realmente în dezvoltarea mea către spiritual? Da, fiecare elev care aplică realmente conştiincios exerciţiile pe care le-a primit de la învăţător merge înainte; iar unul care îşi face exerciţiile punctual şi conştiincios avansează poate mai mult decât crede. Doar că nu are voie să creadă că va apărea ceva tumultuos în cadrul exerciţiilor sale, sau ca rezultat al acestora, căci încet şi intim se apropie lumea spirituală de noi.

Desigur, un lucru este cert: că oricine vrea să găsească calea în lumea spirituală trebuie să regândească totul, întreaga sa viaţă de percepţie şi de simţire trebuie să devină cu totul alta. Doar că această „devenire-cu-totul-alta" este atât de des înţeleasă greşit. Oamenilor le place să gândească faptul că ceea ce şi-au însuşit drept cunoştinţe

[26] Această însemnare are indicat drept loc şi dată: „Berlin şi Viena, 27 martie şi 14 aprilie 1914".

pe planul fizic pot să transpună şi asupra lumilor spirituale; cu aceleaşi mijloace cu care s-a făcut deştept un om în cadrul lumii fizice, omul crede că poate deveni şi ştiutor în lumea spirituală. Esoteristul trebuie să înveţe să admită că sunt cu totul alte mijloace cele prin care avansăm pe planul fizic faţă de cele care trebuie aplicate pentru a pătrunde în lumea spirituală. Tot mai mult trebuie să înveţe elevul să-şi pipăie drumul în lumea spirituală prin sentimentele sale pline de dăruire, trebuie să înveţe să-şi spună că la meditaţie nu contează atât de mult conţinutul gândurilor, cât întreaga atitudine, dispoziţia sufletului cu care este făcută meditaţia. Acestea sunt cele care reformează sufletul şi formează treptat organele sufletului. O astfel de dispoziţie dedicată, închinată a sufletului lucrează nu doar înăuntrul trupului astral, ci esoteristul va ajunge tot mai mult şi să-şi simtă trupul eteric. Iar acesta este un moment foarte important pentru dezvoltarea esoterică, dacă intervine acest moment.

Să vă lămuriţi următorul lucru, dragi surori şi fraţi ai mei: Eu îmi întind mâna, mă lovesc aici de tablă. În fizic-senzorial am spune: aici se află un obiect la care mâna mea a întâlnit o rezistenţă. Aşa este corect pentru concepţia fizică. În spiritual, acolo unde mă lovesc de tablă se află însă un nimic. Aici se află, în lumea spirituală, o gaură, un gol. Nimicuri, găuri sunt pentru lumea spirituală acolo unde, în fizic, sunt obiecte. Dar înainte ca mâna mea să ajungă la acest „nimic", eu o întind printr-o lume spirituală, care, iarăşi, pentru concepţia fizică este un nimic. Ea este, însă, spiritual cu totul umplută de realităţi – de entităţi spirituale. Dacă pătrundem cu gândirea cele tocmai indicate, în calitate de elevi ai ştiinţei despre spirit, trebuie să învăţăm să ne spunem: Aşadar, atunci când privesc ceva fizic, eu văd în realitate contururile lumii spirituale. La o

asemenea cunoaştere trebuie el [elevul] să străbată cu străduinţă. În spatele tuturor trebuie să vadă spiritul, atunci vede de-abia şi fizicul în mod just.

Dacă priveşte la un peisaj de toamnă, ce vede? Ceva trecător, ce moare în fizic – dar înapoia acestuia el intuieşte deja germenii noi, vii, care se străduiesc să se desprindă din ceea ce moare: noua viaţă, ce se luptă să iasă din moarte; care este încă spirituală, dar care la primăvară se va îmbrăca în veşminte de materie.

Un exemplu foarte simplu ne poate, de altfel, arăta că acolo unde în perceptibilul fizic-senzorial se află obiecte, în spiritual sunt numai nimicuri: să luăm o sticlă de apă minerală. Nu vedeţi apa. Nu o vedeţi de sferele lucitoare ale acidului de carbon perlat. Acestea sunt doar aer: nimicuri. Apa, ceea ce e fizic, nu o vedeţi de aceste perle ale acidului de carbon. Tot astfel nu se vede nici spiritualul în mijlocul fizicului. Lucrurile sclipitoare ale lumii de percepţie îl acoperă pentru noi.

Dacă esoteristul şi-a găsit locul în acest adevăr fundamental, că el este înconjurat în fizic-senzorial de nişte nimicuri, atunci i se va arăta curând şi un al doilea adevăr, adevărul: *Mă gândeşte pe mine*, nu: *Eu* gândesc. Atât de mult timp a crezut că gândurile *sale* au o valoare în lume, acuma învaţă treptat că în spiritual există o putere a lumilor care, prin aceea că gândeşte, creează. Şi că întreaga gândire omenească este doar o reflectare a acestei gândiri a lumilor, care este produsă de o entitate spirituală nobilă, căreia gândirea îi este proprie în aceeaşi măsură în care îi este omului privirea senzorială. El învaţă că aceste gânduri omeneşti sunt doar umbre care se oglindesc pe trupul fizic şi au doar valoarea de umbre, care sunt, desigur, o necesitate pentru lumea fizică, dar pe care trebuie să le

transforme prin meditaţia sa, astfel ca din formaţiunile de umbre să ia naştere realităţi.

El învaţă să privească asupra gândirii sale mândre cu o modestie ce devine tot mai mare. El se întreabă: Cum o transform, în aşa fel încât prin această transformare a acestor gânduri-umbre să îmi pot crea o unealtă pentru a pătrunde treptat într-o lume spirituală?

Elevul, prin faptul că se străduieşte astfel să se desprindă de aceste gânduri de umbră, va ajunge treptat să-şi concentreze sinea în trupul eteric. Nu se va mai simţi doar în trupul său fizic drept fiinţă omenească. El va percepe şi trupul fizic tot mai mult drept o umbră, în care trebuie să se trăiască pe sine aici, pe planul fizic. Dacă omul păşeşte dintr-odată în faţa unei oglinzi – ea îi dă impresia exterioară a figurii sale fizice, dar aceasta nu este omul însuşi, este doar o reflectare a omului. Dacă se îndepărtează de oglindă, atunci şi imaginea – el însuşi – nu mai este. Cu toate acestea, el mai există şi fără oglindă. Aceea îi dă doar o imagine de umbră a figurii sale exterioare.

Dacă elevul s-a educat până la a cunoaşte starea de umbră a gândurilor noastre din noi înşine – a cunoaşte cum sunt aceste umbre de gând în lumea exterioară, fizică, în ştiinţă, în social, cum noi înşine, ca oameni fizici, suntem doar umbre ale propriei noastre entităţi interioare –, dacă s-a educat ca aceasta să fie o dispoziţie fundamentală a sufletului său, atunci el creşte înăuntrul unei lumi spirituale.

El priveşte înapoi în trecut, din care el a devenit ceea ce simte în el în acest moment al dezvoltării sale sufleteşti. Şi priveşte înăuntrul unui viitor care se află în faţa omenirii. Şi cunoaşte faptul că:

Din gânduri ale entităţii spirituale nobile a luat naştere totul. [Cum pot să mă desprind din toată gândirea de umbră din jurul meu?] Cum pot să învăţ să gândesc aşa încât eu, ca om, apropiindu-mă de această entitate cu închinăciune, să fiu acceptat de ea! El cunoaşte faptul că tot ce producem pe Pământ ca gânduri de bine, de bunăvoinţă, de noblețe, de iubire, se transformă în valori existenţiale nepieritoare, care nu pier precum umbre vânturate – care vor exista mai departe. Le vedem înaintea noastră – într-o depărtare, poate, şi mai mare, în viitor. Acolo trăiesc ele, acolo sunt active spre binele omenirii! Iar noi vedem: Şi tot ce e rău, prost, mincinos trăieşte mai departe! Nu piere! Toate gândurile josnice, egoiste ale oamenilor le vedem în depărtare, dar cunoaştem faptul că: acestea sunt produse reziduale ale dezvoltării oamenilor, ele sunt neroditoare în sine. Dar îşi au totuşi sarcina lor: aceste reziduuri servesc drept hrană pentru ceea ce trebuie să se dezvolte drept bine. Tot ce este rău, prost, devine ceea ce trebuie să se dezvolte drept hrană pentru germenii binelui.

Tot aşa precum aici, pe planul fizic, solul mineral dă hrana pentru lumea plantelor, precum „îngrăşământul" pietrelor face posibilă planta, precum una se hrăneşte mereu din cealaltă, tot astfel şi tot ce a fost rău-gândit, prost-cunoscut este sediment pentru gândurile de bine, noblețe, adevăr ce germinează în lumea elementară.

Prin astfel de cunoştinţe poate ocultistul să-şi explice atât de bine ceea ce vede că este prost, eronat, rău în lume. El le vede în jurul lui, el trebuie să şi le reprezinte în gânduri, însă ştie că nu are voie să meargă mai departe decât până la acest punct, unde sunt gând. El nu le lasă să treacă în faptă, care este întotdeauna luciferic-ahrimanică. El priveşte cu degajare tot ce este prost şi rău, ştiind că vor

oferi cândva solul din care va trebui într-o bună zi să crească germenele binelui.

Astfel s-au desfăşurat lucrurile, de fapt, în evoluţia Pământului. Căci cum a luat naştere regnul mineral al Pământului? Pe când Pământul încă nu exista, pe vechea Lună, ierarhiile, începând de la fiinţele care erau pe atunci oameni, până sus la Spiritele formei, au lucrat pe drumul lor treptat-treptat în sus, către ceea ce ne înconjoară drept înţelepciune în starea de Pământ. Ele au gândit eroare după eroare. Acest lucru era potrivit acolo. Dar din toate aceste erori a luat naştere drept reziduu ceea ce e materie, mineral pe Pământ.

Iar din această materie terestră a putut Iahve-Elohim să-l formeze pe om, să-i dea învelişul său fizic. Lucifer, însă, care este pe o treaptă asemănătoare cu Elohim, vrea să desfăşoare în continuare acelaşi lucru. Dar el se poate folosi pentru lucrarea sa doar de oameni, prin faptul că poate lăsa să fie gândită eroarea, minciuna doar în interiorul oamenilor.

Dragi surori şi fraţi ai mei, doresc să vă dau astăzi trei formule de meditaţie, ca să le lucraţi mai departe pe calea voastră în sus, spre lumile spirituale. Puteţi să le meditaţi cum doriţi, de exemplu prima dimineaţa, a doua seara, a treia duminica. Sau şi prima şi a doua joia şi lunea, iar a treia din când în când, ca verificare pentru ceea ce aţi trăit la primele două. Treptat, treptat vă va deveni clară întreaga profunzime a acestor meditaţii.

I

Către obiecte mă întorc
Mă întorc cu simţurile mele; –
Existenţă senzorială, tu mă înşeli! –
Ceea ce drept nimic fuge din existenţă:

Ţie îţi este existenţă şi fiinţialitate;
Ceea ce ţie nimic trebuie să-ţi pară,
Să se reveleze interiorului meu. –

[Primul vers:] *Către obiecte* ... – realmente trebuie sufletul să se întoarcă spre obiectele lumii exterioare ca şi cu un gest interior. Al doilea vers: *Mă întorc* ... trebuie să-l întărească pe primul. Trebuie să simţim realmente în interior cum ne întoarcem cu o smucitură interioară către obiectele lumii exterioare, nu doar privind în treacăt, ci vrând să le cunoaştem în fiinţa lor. În al treilea vers se face adresarea către aparenţa senzorială însăşi. Sufletul trebuie să înveţe ca, timp de momente, să se facă liber în mod intens de aceste nimicuri din lumea senzorială, iar prin faptul că recunoaşte tot mai mult caracterul-de-nimic al lumii senzoriale, îşi va modifica întru totul poziţia în interior faţă de fizic-material. Va învăţa să vadă ceea ce e material, într-adevăr, drept necesar pentru viaţa în lumea senzorială, dar în acelaşi timp se va ridica deasupra acestora la ceea ce este existenţă creatoare a lumilor în spatele lor [a nimicurilor]. Iar el va învăţa treptat să se desprindă în aşa fel de ele, încât se va extinde ca şi cu aripi sufleteşti, larg în afară, în spaţiu. Acolo va vedea şi va simţi: tot ce e material este trecător – dar ceea ce e bun, adevărat în mine nu este trecător. Acesta e etern! Eu am voie să colaborez la creaţia eternului, să formez şi eu la sămânţa pentru ceva viitor, prin faptul că sufletul meu trăieşte în undele dumnezeiesc-adevăratului, binelui. În ceea ce creează şi acţionează în lume drept dumnezeiesc-creator, din timpuri originare. – E.D.N.

II

Lumina spiritului, încălzeşte-mă
Lasă-mă în tine să mă simt voind.
Bine, gândit, adevărat cunoscut
Cum te trăieşte luminosul Eu
Ţeserile erorii, rău gândit
Arată-te sufletului luminos
Ca eu să fiu ţesând în mine.

Dacă în prima strofă ne-am ridicat ca şi cu aripi sufleteşti peste ceea ce este doar terestru, această a doua strofă ne lasă să găsim calea în sinea noastră proprie. Ne adâncim profund înăuntru, în singurătatea sufletului. Tot mai strâmt se contractă Eul! El cunoaşte tot mai mult ce poartă în sufletul său ca gânduri bune şi nobile, precum şi rele şi prosteşti. Iar el recunoaşte că ambele sunt necesare în mersul evoluţiei omului terestru. I se arată celui ce meditează misiunea răului: că este hrana viitoare pentru bine. Că acest bine se va hrăni precum un germene lăstărind din sedimentul răului, că el consumă tot ce e rău, vicios şi că el însuşi întemeiază o existenţă eternă.

Iar sufletul cunoaşte: Amândouă, răul şi binele, sunt preluate de Christos. *El* le va separa! Către el trebuie să purtăm întreaga noastră existenţă sufletească, pentru ca să poarte roade ale eternităţii cândva; trebuie să învăţăm să o purtăm înăuntrul lui Christos, să o lăsăm să moară înăuntrul lui. – I. ———— M.

III

Luminos Eu şi suflet luminos
Pluteşte peste adevărata fiinţă devenire
Ce e gândit, ce e cunoscut
Devine acum existenţă de spirit densă.
Iar ca uşoare perle de existenţă

Trăieşte în marea dumnezeiesc-adevăratului
Ceea ce înşală simţurile cu existenţa.

Am putea considera o greşeală faptul că aici [versul 1] sunt două subiecte, în schimb verbul [versul 2] este la singular. Trebuie să recunosc că la început nu a ieşit în evidenţă, atunci când mi-a fost dată meditaţia din lumea spirituală. Acestea doar se preiau mai întâi şi abia mai târziu te lămureşti despre ele. În lumea spirituală nu există, însă, nimic ce ar fi de evaluat teoretic. Acolo totul este trăit şi simţit[27].

La fel de puţin se află şi o intenţie în faptul că fiecare din aceste trei strofe de meditaţie constă din şapte versuri.

Această ultimă, a treia strofă trebuie să ne fie o piatră de încercare pentru primele două. Când medităm această a treia strofă, ea trebuie să ne indice cum s-au dovedit de roditoare primele două. Dacă au purtat fructe, atunci putem să trăim cum întreaga noastră existenţă se formează într-o cupă. Iar noi trăim faptul că cupa noastră sufletească preia în sine, se uneşte cu Spiritul lumilor care se întreţese şi unduieşte prin univers – Sfântul Spirit; pe Trezitor îl preia sufletul în sine, în Acesta se trezeşte la o nouă existenţă – P.S.S.R.

Dacă învăţăm realmente să trăim în aceste trei ziceri mantrice, trăim în acelaşi timp într-o formă tot mereu nouă conţinutul nesecat al zicerii noastre rosicruciene ce constă din zece cuvinte, care are o semnificaţie atât de nesfârşit de adâncă.

[27] A se vedea privitor la aceasta şi lecţia de la München, 31 martie 1914.

Însemnarea D[28]

Fiecare dintre noi îşi doreşte progresul în dezvoltarea esoterică. Oricine exersează conştiincios păşeşte înainte; unul care îşi face exerciţiile cu punctualitate şi conştiinciozitate avansează poate mai mult decât crede. Trebuie doar să observăm cu finețe; încet şi intim se apropie lumea spirituală de noi.

Desigur, un lucru este cert, că oricine vrea să găsească calea în lumea spirituală trebuie să regândească. Întreaga sa viaţă de percepţie şi de simţire trebuie să devină cu totul alta. Această „devenire-cu-totul-alta" este atât de des greşit înţeleasă. Oamenii gândesc faptul că ceea ce şi-au însuşit drept cunoştinţe pe plan fizic pot să transpună şi asupra lumilor spirituale. Esoteristul trebuie să înveţe să admită că sunt altele mijloacele prin care avansăm pe planul fizic, faţă de cele prin care pătrundem în lumea spirituală.Tot mai mult trebuie să simtă înăuntrul lumii spirituale, să-şi spună că la meditaţie nu contează atât de mult conţinutul, gândurile, cât atitudinea, dispoziţia sufletului cu care este desfăşurată meditaţia. Acestea sunt cele care reformează sufletul şi dezvoltă organele sufletului. Dacă esoteristul se află într-o astfel de dispoziţie sufletească justă, va ajunge tot mai mult să-şi simtă trupul eteric.

Când îmi întind mâna şi mă lovesc aici de tablă, am spune în fizic-senzorial: Aici se află un obiect la care mâna mea a întâlnit o rezistenţă – în spiritual, acolo se află tocmai un nimic; aici sunt găuri în lumea spirituală, acolo unde sunt obiecte senzorial-perceptibile în fizic. Dar,

[28] Însemnarea indică locul şi data: „Berlin, 27 martie 1914 (Viena, 11 aprilie 1914)".

înainte să ajung la această rezistenţă, trec prin lumea spirituală, care este cu totul umplută de realităţi, de entităţi spirituale. Cu adevărat nu vedem obiectele în spaţiu, ci contururile lumii spirituale.

La o asemenea cunoaştere trebuie esoteristul să ajungă. În spatele tuturor trebuie să vadă spiritul. Dacă stă în faţa unui peisaj de toamnă, atunci trebuie să intuiască în ceea ce este trecător, pe moarte, deja germenii noi, vii, să-i vadă cum se străduiesc să se desprindă, pe cei care primăvara se jertfesc prin faptul că se vor îmbrăca cu materie.

Un exemplu foarte simplu ne poate, de altfel, arăta că acolo unde în fizic se află obiecte senzorial-perceptibile, în spiritual sunt doar nimicuri – să luăm o sticlă de apă minerală: Aşa cum nu vedem apa de sferele lucitoare ale acidului de carbon perlat, care sunt doar aer, un „nimic"–, tot astfel nu se vede nici spiritualul de lucrurile sclipitoare ale lumii senzoriale a percepţiei.

Dacă esoteristul şi-a găsit locul în acest adevăr, că el este înconjurat în fizic-senzorial de o seamă de nimicuri, atunci i se va arăta curând şi un al doilea adevăr, acela că *Mă gândeşte pe mine*, nu *Eu* gândesc, şi anume că toate gândurile noastre sunt doar o umbră. Suntem obişnuiţi să credem că gândurile se desfăşoară în trupul fizic. Acest lucru nu e însă aşa. Cu adevărat, trupul eteric este originatorul gândurilor noastre.Trupul fizic are doar atât de-a face cu aceasta, că este oglinda, care aruncă înapoi gândurile produse în trupul eteric.

Când omul se uită într-o oglindă, atunci are în faţa sa imaginea sa oglindită: Oglinda îi redă impresia exterioară a figurii sale fizice; fără el, fără persoana sa, nu ar putea fi acolo nicio imagine oglindită; aceasta este, aşadar, doar o imagine de umbră a figurii sale exterioare. – Tot astfel

gândurile, care îşi au în trupul eteric sediul lor viu, atunci când le gândim în creierul nostru fizic sunt doar umbre de oglindire. Trebuie să ajungem prin meditaţie, prin concentrare să ne desprindem de aceste gânduri-umbră, prin concentrarea sufletului nostru, a sinei noastre în trupul eteric, pentru a pătrunde astfel la fundamentul primordial adevărat, propriu-zis al gândurilor noastre, care îşi au viaţa în trupul eteric.

Dacă ne-am educat până la a cunoaşte starea de umbră a gândurilor noastre şi a mediului nostru exterior şi să le lăsăm tot mai mult să cadă, atunci creştem înăuntrul lumii spirituale. Atunci vom cunoaşte şi faptul că tot ce producem pe Pământ ca gânduri de bine, de bunăvoinţă, de noblețe se transformă în valori existenţiale remanente, nepieritoare, care vor exista mai departe. Le vedem înaintea noastră în depărtare, în viitor, aici trăiesc ele spre binele omenirii.

Şi chiar şi tot ce e rău, prost, mincinos trăieşte, toate gândurile joase, egoiste – le vedem în faţa noastră ca în depărtare, dar ele au rămas în urmă drept deşeuri, ele sunt hrană pentru bine. Tot ce este rău, prost, devine ceea ce, în sine, este neroditor, dar care devine hrană pentru ceea ce trebuie să se dezvolte din germenii binelui.

Tot astfel precum aici, pe planul fizic, solul mineral dă hrana pentru plante şi una se hrăneşte mereu din cealaltă, tot astfel şi tot ce a fost rău gândit, prost cunoscut devine sedimentul pentru gândurile de bine, noblețe, adevăr ce germinează în lumea elementară. De aceea şi poate ocultistul să-şi explice atât de bine ceea ce este prost, eronat; el trebuie să şi le reprezinte în gânduri, însă ştie că nu are voie să meargă mai departe decât până la acest punct, unde sunt gând; el nu le lasă să treacă în faptă, în realitate, care este întotdeauna luciferică şi ahrimanică; el

ştie că oferă solul pe care va trebui într-o bună zi să crească germenele binelui.

Astfel s-au şi desfăşurat, de fapt, lucrurile în evoluţia Pământului, aşa a luat naştere regnul mineral al Pământului.

Pe vechea Lună, ierarhiile, începând de la oameni, până sus la Spiritele formei, au gândit eroarea. Acest lucru era potrivit acolo, iar din aceasta a luat naştere ceea ce e materie, mineral pe Pământ. Iar din această materie terestră a putut Iahve-Elohim să formeze omul, să-i dea învelişul său fizic. Lucifer, însă, care este pe o treaptă asemănătoare cum era Elohim pe Lună, vrea să desfăşoare în continuare acelaşi lucru. El se poate folosi, însă, pentru asta doar de om, poate lăsa să fie gândită eroarea doar în interiorul omului.

Deoarece momentan nu îmi este posibil să port discuţii individuale, doresc să dau aici trei formule, care pot fi meditate după bunul-plac.

De exemplu, prima dimineaţa, a doua seara, a treia duminica, sau prima şi a doua lunea şi joia, iar a treia doar din când în când, ca verificare a celor trăite în celelalte două meditaţii; ele ne vor deveni atunci cu totul clare.

I

Către obiecte mă întorc
Mă întorc cu simţurile mele; –
Existenţă senzorială, tu mă înşeli! –
Ceea ce drept nimic fuge din existenţă:
Ţie îţi este existenţă şi fiinţialitate;
Ceea ce ţie nimic trebuie să-ţi pară,
Să se reveleze interiorului meu. –

Către obiecte ... – realmente trebuie sufletul să se întoarcă spre obiecte ca şi cu un gest interior. Al doilea vers: *Mă întorc* ... – îl întăreşte pe primul; trebuie să simt asta realmente în interior. În al treilea vers mă adresez către aparenţa senzorială. Sufletul trebuie să se facă liber de fizic, de nimicul din lumea senzorială. El trebuie să se ridice de la fizic-material la ceea ce se află în spatele lucrurilor. El trebuie să se extindă larg în afară, în spaţiu şi să simtă: Binele din mine este etern; el este germenele pentru ceea ce e în viitor – *Ex Deo nascimur*.

II

Lumina spiritului, încălzeşte-mă
Lasă-mă în tine să mă simt voind.
Bine, gândit, adevărat cunoscut
Cum te trăieşte luminosul Eu
Ţeserile erorii, rău gândit
Arată-te sufletului luminos
Ca eu să fiu ţesând în mine.

La această strofă trebuie să ne adâncim în noi înşine, în singurătatea sufletului. Eul se contractă în modul cel mai strâmt; el cunoaşte ce poartă în sufletul său ca gânduri bune şi nobile, rele şi proşteşti; dar simte: răul şi binele, amândouă sunt necesare; răul este hrana viitoare pentru bine, căci binele se va hrăni precum un germene ce lăstăreşte, care consumă ceea ce e rău, vicios, iar el însuşi rămâne etern. Amândouă sunt preluate de Christos şi duse în viitor. Dacă este ca binele pe care l-am produs să dea acolo roade, atunci trebuie să îl ducem în Christos. – *In ———— morimur!*

III

Luminos Eu şi suflet luminos
Pluteşte peste adevărata fiinţă devenire
Ce e gândit, ce e cunoscut
Devine acum existenţă de spirit densă.
Iar ca uşoare perle de existenţă
Trăieşte în marea dumnezeiesc-adevăratului
Ceea ce înşală simţurile cu existenţa.

Am putea considera o greşeală faptul că aici sunt două subiecte şi totuşi verbul este la singular. Trebuie să recunosc că la început nu a ieşit în evidenţă atunci când mi-au fost date mantrele din lumea spirituală. Se preiau acestea aşa şi de-abia mai târziu te lămureşti despre ele. În lumea spirituală există atât de puţină teorie, totul este găsit prin trăire. La fel de puţin se află şi intenţie în faptul că fiecare din cele trei strofe constă din şapte versuri.

A treia strofă trebuie să fie o piatră de încercare pentru celelalte două. Trebuie să ne verificăm, să vedem cât de de mult a acţionat roditor meditaţia asupra celorlalte două. Atunci vom vedea o cupă; ca în comuniune spirituală se va uni sufletul nostru cu Spiritul lumilor care se întreţese şi unduieşte prin univers. Treziţi trebuie să fim prin Sfântul Spirit – *Per Spiritum Sanctum reviviscimus*.

Dacă trăim cu adevărat în aceste trei mantre, trăim în acelaşi timp ceea ce este spus în cele trei componente ale zicerii noastre rosicruciene ce constă din zece cuvinte, care are o semnificaţie atât de nesfârşit de adâncă şi de variată.

München, 31 martie 1914

A fost deja adesea subliniat faptul că trebuie să fie făcută distincţia dintre avansarea în dezvoltarea esoterică, pe de o parte, iar pe de altă parte, observarea progresului. Fiecare esoterist avansează, atunci când îşi face exerciţiile

esoterice cu fidelitate şi regularitate, chiar dacă este nemulţumit de reuşita acestora. Contează străduania onestă.

Prin aceste exerciţii devenim realmente alţi oameni. Acest lucru se întâmplă neapărat, chiar dacă nu observăm. Căci în toate aceste exerciţii, fie că au fost date în cărţi sau verbal, se află forţele care degajează trupul eteric şi îl trag din trupul fizic. Altceva înseamnă însă, acum, să devenim şi atenţi la aceste modificări. Se poate, într-adevăr, ca sufletul să aibă deja organe, dar este o diferenţă dacă el doarme în mediul său spiritual sau este treaz. Pentru a se trezi şi a deveni conştient, are nevoie de forţă tare şi pregătire. De aceea sunt date în aceste conferinţe descrieri despre ceea ce trăieşte sufletul la trezirea în lumea spirituală.

Mulţi îşi îngreunează procesul de a deveni conştienţi, pentru că îşi reprezintă totuşi tot mereu lumea spirituală precum o a doua lume fizică, doar că mai fină, mai permeabilă. Aceasta este o mare oprelişte, căci atunci ei nu observă simptomele fine ale trezirii. Asemenea prejudecăţi trebuie date jos. Cine le mai are se aseamănă cu un om care urcă în balon şi crede că ar putea oricând să coboare acolo sus şi să se odihnească pe un vârf de munte. Cine preia, însă, corect explicaţiile esoterice, acela poate înţelege pentru început cum este trăită lumea spirituală la trezirea sufletului.

Pentru a ajunge la aceasta, trebuie să ne prezentăm odată întrebarea: Ce este gândirea, de fapt? Ce anume gândeşte în mine? Materialistul, care neagă lumea suprasenzorială, spune: Corpul, creierul gândeşte. Lui ar trebui să i se prezinte întrebarea: Ai perceput vreodată gândirea cu simţurile? Sigur că nu a făcut asta. Niciodată nu a fost gândirea auzită, văzută, percepută drept căldură sau altele asemenea. Drept urmare nu este corporală. Căci ceea ce aparţine de corp este perceptibil senzorial. Aşadar,

gândirea este suprasenzorială. Iar materialistul ar trebui, fie să admită lumea suprasenzorială, fie să renunţe la gândire ca fiind o absurditate – ceea ce ar fi, poate, bine.

Noi suntem, aşadar, cu gândirea noastră tot mereu înăuntrul lumii suprasenzoriale, dar în aşa fel încât nu o trăim noi înşine. Ca şi cum ar călători cineva pe mare, dar nu s-ar vedea pe sine şi barca sa, aşa este cumva cu gândirea omului. Nu trăim asta nemijlocit, căci ceea ce trăim din asta, gândurile, sunt oglindirile gândirii asupra trupului. Aşa cum cineva care stă în faţa unei oglinzi îşi vede imaginea oglindită, tot astfel sufletul gânditor vede imaginea oglindită a gândirii ei. Creierul este oglinda. – Prin şcolirea esoterică trebuie acum să ajungă omul să trăiască el însuşi gândirea, nu doar gândurile. Aşa precum cel care stă în faţa oglinzii, dacă se dă la o parte, vede atunci suprafaţa de oglindire a oglinzii, tot astfel trebuie sufletul să ajungă să privească trupul din afară, drept aparat care oglindeşte. Atunci ştie omul cum iau naştere gândurile şi se trăieşte pe sine în lumea din care gândirea ajunge în lumea senzorială drept gând.

Toate acestea sunt de înţeles de orice raţiune sănătoasă. Iar pentru teosof este important să-şi clarifice acest lucru cu totul, pentru a fi înarmat faţă de obiecţia că teosofia se bazează pe credinţă, că existenţa lumii suprasenzoriale ar trebui crezută. Asta nu e adevărat. Fiecare poate să priceapă această existenţă, dacă îşi foloseşte gândirea corect. Cine nu vrea să o priceapă este nesăbuit, chiar dacă e un filosof. – De la înţelegerea acestei posibilităţi, de a trăi gândirea şi lumea spirituală, mai este însă un mare pas până la această cunoaştere însăşi. Acest lucru poate fi atins doar prin îndelungată muncă a sufletului asupra lui însuşi; dar este atins.

Primul semn al trezirii în lumea spirituală este o senzaţie că devenim mai mari, ca şi cum ne-am extinde, ne-am dizolva. În lumea senzorială eu sunt aici, obiectul este acolo, de la el porneşte o impresie către mine. Conştienţa ia naştere datorită faptului că întâlnim obiectele prin organele pipăitului, auzului, vederii. În lumea spirituală încetează starea de a-fi-închis-în-sine. Ne simţim ca extinşi în alte fiinţe. În lumea fizică trăim totul în interiorul pielii, de exemplu şi durerea înţepăturii unui ac. Altfel e în lumea spirituală. Aici se scurge în afară gândirea şi simţirea. Trăim plăcere şi durere în alţii. Dacă întâlnim, spre exemplu, un decedat care se află în durere, atunci trebuie să trăim şi noi durerea din el, atâta timp cât suntem în legătură spirituală cu el.

Prin această modificare, chiar şi raportul faţă de lumea senzorială devine cu totul altfel. Modul în care trăim de obicei lumea fizică este condiţionat prin aceea că trupul nostru, prin care trăim, este şi el senzorial. Dacă ne lovim cu capul de un obiect dur, atunci simţim asta pentru că nu cedează capul, adică pentru că este dur, de acelaşi fel ca obiectul. Dacă, însă, stăm în faţa lumii senzoriale cu o trăire suprasenzorială, atunci nu este produsă nicio impresie. Organele spirituale sunt, am putea spune, prea moi şi cedează. De aceea apar toate obiectele fizice precum spaţii goale. O comparaţie poate să dea o imagine despre aceasta. Apa dintr-un pahar este, în sine, invizibilă. În apa minerală, bulele de gaz sunt vizibile, iar cu toate acestea bulele sunt mult mai subţiri decât apa; în comparaţie cu lichidul greu, ele sunt un nimic. Acolo este, aşadar, vizibil nimicul, iar ceva-ul invizibil. Aşa este cu adevărat cu lumea fizică, pentru privirea spirituală. Toţi atomii – care au format, până nu demult, fundamentul întregii materialităţi – sunt, precum perlele în apă, găuri sau bule goale în spiritual.

Toate lucrurile fizice sunt compuse din nenumărate astfel de găuri. Noi ne lovim de aceste găuri, de acest nimic, atunci când palpăm. Aşa este şi cu figura omenească. Creierul, spre exemplu, este, din perspectivă spirituală, o formă spirituală. În el se află nenumărate găuri sau perle goale; ele constituie ceea ce cercetează omul de ştiinţă cu instrumentele sale.

Drept următor lucru se arată că omul simte revărsându-se de la el tot ce e bun, corect, adevărat din ceea ce gândeşte. El percepe acest lucru ca şi crescând înspre viitor, formând germeni pentru viitor. Dar şi ceea ce e incorect, prost, urât din ceea ce gândeşte şi simte, creşte astfel în afară. Cu totul real simte el această revărsare de sine, şi ştie că gândurile rele care curg de la el le vor sluji în viitor celor bune drept hrană. Şi ele sunt, aşadar, necesare. De aici învaţă să înţeleagă de ce îl năpădesc în meditaţie atâtea gânduri şi sentimente proaste, sucite, urâte. Dacă ştie că ele sunt forţe necesare, hrană pentru viitor, atunci le va şi judeca corect. Nu va fi nevoie să se plângă de ele, dacă este destul de puternic să nu le lase să curgă în voinţa şi fapta sa. În aceasta se află o mare taină. Aceleaşi forţe care stau la baza gândurilor noastre rele au fost emise pe vechea Lună de către fiinţele ierarhiilor, de la îngeri începând până sus, la Spiritele formei. Ele au produs astfel existenţa lunară. Lucifer şi Ahriman, însă, au rămas înapoi şi emit aceste forţe de-abia acum. Acum, însă, ele acţionează până în fizicul care, între timp, s-a densificat mai departe, până în sângele fizic al omului, iar prin aceasta ia naştere răul. În sine, ei nu sunt răi. Esoteristul trebuie să-i lase să acţioneze asupra sa, dar să nu-i lase să ajungă până la densificarea fizică. Atunci ei rămân valoroşi pentru gândurile bune ale viitorului.

Pentru a stimula trăirea acestor primi paşi în lumea spirituală, sunt date următoarele formule. Ele trebuie folosite de începători în esoterism în aşa fel, încât prima să fie parcursă dimineaţa, a doua seara după retrospectiva zilei, a treia o dată la câteva zile. Esoteriştii cu practică mai îndelungată nu trebuie să-şi perturbe prin aceasta exerciţiile, ci să parcurgă ocazional aceste formule noi, prima şi a doua direct una după cealaltă, a treia poate să fie parcursă o dată pe săptămână, de exemplu duminica.

Faptul că fiecare din aceste formule are şapte versuri nu este intenţionat sau conceput. Aşa ceva rezultă cu totul de la sine. Materialul spiritual se revelează aşa, încât împinge de la sine în această formă cu şapte versuri.

I.

Zu den Dingen wend ich mich
Wend ich mich mit meinen Sinnen; –
Sinnensein, du täuschest mich! –
Was als nichts das Dasein flieht:
Dir ist's Sein und Wesenheit;
Was dir nichtig scheinen muß,
Offenbare meinem Innern sich.

I.
Către obiecte mă întorc
Mă întorc cu simţurile mele; –
Existenţă senzorială, tu mă înşeli! –
Ceea ce drept nimic fuge din existenţă:
Ţie îţi este existenţă şi fiinţialitate;
Ceea ce ţie nimic trebuie să-ţi pară,
Să se reveleze interiorului meu. –

II.

Geisteslicht erwarme mich
Lass in dir mich wollend fühlen.
Gutgedachtes, Wahr Erkanntes
Wie erlebt dich leuchtend Ich
Irrtumsweben, bös erdachtes
Zeige dich der Leuchte-Seele
Dass ich webend in mir sei.

II.

Lumina spiritului, încălzește-mă
Lasă-mă în tine să mă simt voind.
Bine gândit, adevărat cunoscut
Cum te trăiește luminosul Eu
Țeserile erorii, rău gândit
Arată-te sufletului luminos
Ca eu să fiu țesând în mine

III.

Leuchtend Ich und Leuchte-Seele
Schwebet über wahrem Werdewesen
Das Erdachte, das Erkannte
Wird jetzt dichtes Geistessein.
Und wie leichte Daseinsperlen
Lebt im Meer des Göttlich-Wahren
Was den Sinnen Dasein täuscht.

III.

Luminos Eu și suflet luminos

Plutește peste adevărata ființă devenire
Ce e gândit, ce e cunoscut
Devine acum existență de spirit densă.
Iar ca ușoare perle de existență
Trăiește în marea dumnezeiesc-adevăratului
Ceea ce înșală simțurile cu existența

Versul unu și doi din a treia formulă au dat mult de gândit. Ele au fost revelate astfel – dar părea o greșeală gramaticală – că spunea plutește în loc de „plutesc". Mai târziu a devenit clar că acest lucru era intenționat. *Luminos Eu și suflet luminos* trebuie gândite drept o singură ființă. Tot astfel și în următorul rând *Ce e gândit, ce e cunoscut* sunt una și e tratat drept un singur lucru. În lumea fizică, gândirea și cunoașterea nu sunt una; în spiritual curg împreună. Ceva gândit este fie greșit, atunci se nimicește pe sine însuși, sau corect – atunci este și ceva revelat: cunoaștere.

Asemenea formule, la fel ca toate cele ce sunt date, de exemplu, în ***Știința ocultă*** [Nota 93], nu sunt construite cu gândirea sau fabricate. Rațiunea este, pentru început, cu totul neparticipantă la aceasta. Văzătorul primește lucrurile revelat. Ele stau acolo. Abia apoi trebuie să se apuce – la fel ca acela căruia i le transmite – să le prelucreze cu rațiunea.

Prima formulă desemnează trăirea la care lucrurile fizice, precum perlele în apă, apar constituite din nimic. Sufletul cunoaște existența senzorială obișnuită drept iluzie și tinde către cunoașterea a ceea ce este realmente real.

A doua formulă descrie trăirea iradierii în afară a gândurilor bune și rele.

A treia formulă este de folosit ca probă pentru progres. Dacă medităm asupra ei, trebuie să rostim cuvintele în interior în aşa fel, încât totul să sune cu sens. Să încercăm să cunoaştem la aceste rânduri cât de departe suntem; dacă trăim realmente deja ceva, de exemplu, la cuvintele *Ce e gândit, ce e cunoscut / Devine acum existenţă de spirit densă*. – Sigur că acest lucru trebuie continuat statornic şi cu răbdare, săptămână după săptămână.

Putem să vedem aceste formule şi ca o circumscriere a celor ce formează întotdeauna încheierea acestor consideraţii. Prima desemnează modul în care, la creşterea înăuntrul lumii spirituale, ceea ce e senzorial devine lipsit de fiinţă, iar realitatea spirituală este cunoscută drept cea din care provenim: *Ex Deo nascimur*. – A doua formulă desemnează trăirea gândurilor bune şi rele drept forţe ce acţionează în viitor. Dar acest lucru este posibil numai dacă sufletul este cuprins şi luminat de lumina spirituală – Christos –, după ce s-a ridicat din fizic: *In Christo morimur*. – Iar a treia formulă înfăţişează cum i se revelează sufletului ce se trezeşte în spirit adevărate cunoaşteri: *Per Spiritum Sanctum reviviscimus*.

Berlin, 25 aprilie 1914
Însemnarea A

În ultima noastră consideraţie esoterică am vorbit despre modul în care sufletul trebuie să se extindă tot mai mult şi să se reverse în spaţiu; cum trebuie apoi să se contracte în sine însuşi, pentru a vedea ceea ce ţese şi există în propriul său suflet. Pentru aceasta, dragi surori şi fraţi, vă sunt date formule, care pot fi folosite după bunul-plac şi pot fi şi date mai departe la alţii care nu au ascultat această oră esoterică.

Astăzi urmează să fie pusă o altă consideraţie în faţa sufletului vostru, ceva concret, o dispoziţie care poate să vă ajute să ajungeţi înăuntru în lumea spirituală.

Să ne dăm seama, odată, ce se întâmplă în somn. Trupul eteric şi trupul fizic rămân în pat, în timp ce trupul astral şi Eul sunt afară, în lumea spirituală. De unde provine faptul că omul nu trăieşte conştient în timpul somnului lumea în care se află, aşa cum trăieşte lumea fizică în conştienţa de zi?

Pentru că în timpul în care omul este afară din trupul său, în el este un dor, o puternică pornire să se întoarcă în trupul său fizic. Această pornire acţionează ca o întunecare faţă de luminozitatea lumii spirituale, astfel încât omul nu percepe nimic din ea. Forţele astrale care sunt acolo active în el acţionează atât de puternic, încât nici nu şi-ar părăsi trupul său fizic, dacă acesta nu ar fi atât de obosit, de uzat prin viaţa sa în lumea senzorială, încât să aibă nevoie urgentă de întărirea, de împrospătarea prin somn. Această pornire, acest dor de trupul său fizic este cel care îl împiedică pe om să trăiască în mod conştient lumile spirituale în timpul somnului. Dacă ar fi clarvăzător, el ar vedea cum de la trupul său astral şi de la Eu se îndreaptă raze luminoase către trupul său fizic şi trupul astral; în ele este exprimat acest dor după reunificare.

Să presupunem că cineva ar deveni dintr-odată clarvăzător în somn; cum se va vedea acolo? Dacă întâlnim pe cineva aici, pe planul fizic, atunci ni se înfăţişează forma sa fizică, în care trăieşte un Eu. Nu este aşa în lumea spirituală; nu trebuie să gândim că vedem acolo omul în aceeaşi figură ca pe planul fizic. Aici, în lumea fizică, vedem fiecare lucru în parte delimitat de altul, cu contururi precise; altfel este în lumea spirituală. Ceea ce ţese şi există acolo sunt imagini mişcătoare, iar pe aceste imagini

mişcătoare le cunoaştem drept fiinţe, drept spiritele ierarhiilor mai înalte care îşi trimit mesagerii, ajutoarele pentru a-i da formei omeneşti expresia justă. Aceşti trimişi, aceşti mesageri ai Spiritelor formei mai sunt încă, am putea spune, pe treapta de copilărie; dar ei vor lucra mai departe pentru a urca, pe măsura modului în care îngrijesc Eul omului. Iar o altă ceată de fiinţe elementare, păzitorii fiinţei Eului, plutesc în jurul capului omenesc. Ei lucrează la gândirea sa şi sunt trimişi de Spiritele formei şi ale mişcării. Şi iarăşi alte fiinţe elementare, trimişi ai Spiritelor înţelepciunii, acţionează asupra inimii omeneşti şi realizează circulaţia sangvină.

Mai departe există fiinţe elementare care acţionează asupra simţului omenesc al căldurii. Nu e voie să ne reprezentăm acest lucru în mod fizic, unde căldura provine dintr-un anumit izvor, ci, în spiritual, căldura ia naştere din relaţia dintre două fiinţe.

Iarăşi alte fiinţe elementare lucrează la simţul vorbirii, adică nu la cuvântul rostit, aşa cum îl poate auzi unul de la altul, ci aceste fiinţe stau în spatele consoanelor şi vocalelor în parte, care formează un cuvânt; ele lucrează la alcătuirea literelor şi silabelor. Cel care este afară din corpul său nu poate să înţeleagă cuvintele care sunt vorbite; pentru aceasta îi lipseşte organul fizic; dar el urmăreşte, desigur, fiinţele elementare în munca lor, cum aduc la un loc literele în parte, pentru a forma un cuvânt.

Douăsprezece simţuri are omul [Nota 94], nu doar cinci cum vrea să ne facă ă credem ştiinţa exterioară: simţul luminii [simţul văzului], simţul gândirii, simţul căldurii, simţul echilibrului, simţul cuvântului, simţul vieţii, miros, gust, auz, pipăit, simţul mişcării, simţul Eului.

Iar în spatele acestor douăsprezece simţuri stau entităţi elementare, slujitorii şi ajutoarele Spiritelor formei,

ale mişcării şi ale înţelepciunii. Aceste fiinţe elementare se mai află încă acum, într-o anumită măsură, în stadiul de copilărie, dar în măsura în care omul progresează şi se dezvoltă în sus către Jupiter, şi aceste entităţi elementare, mesagerii ierarhiilor mai înalte, se vor dezvolta; ele vor forma cândva zodiacul lui Jupiter, imaginile cercului zodiacal al lui Jupiter vor fi ele, după ce Pământul îşi va fi parcurs cele şapte runde ale sale, din Pralaya va apărea din nou totul într-o nouă configuraţie în starea de Jupiter. Tot astfel precum ceea ce înainte a lucrat asupra noastră pe Lună, iar acuma stă în spatele simţurilor noastre, a devenit zodiacul Pământului.

Şi un Soare va avea Jupiter; în spatele lui vor sta entităţile care acţionează astăzi înăuntrul sistemului nostru sangvin.

Doar cu supremă sfială şi admiraţie putem să privim asupra modului în care cete întregi de fiinţe elementare sunt active pentru a lucra la minunatul templu al trupului omenesc.

Transpuneţi-vă, dragi surori şi fraţi ai mei, în meditaţie serioasă înăuntrul acestei dispoziţii, cum construiesc nenumărate fiinţe elementare minunatul templu care trebuie să formeze sălaşul Eului omenesc!

Să ne mai întrebăm acum: Cum se face că nu vedem cum sunt la lucru aceste fiinţe elementare? Pentru că în clipa în care ne trezim din somn, Păzitorul Pragului ne ascunde lumile spirituale. A ne trezi nu înseamnă nimic altceva decât a goni aceste entităţi elementare de pe câmpul lor de lucru. Iar imediat ce suntem apoi în conştienţa de zi, Ahriman se îngrijeşte pentru ca lumea spirituală să fie acoperită pentru noi. El pictează tabloul lumii senzoriale, iar prin faptul că ne dăruim ei, marii amăgitoare Maya, devin invizibile pentru privirea noastră

sufletele, entităţile care lucrează asupra organizării spirituale a omului.

Ceea ce cunoaştem drept trup fizic este totul un produs al lui Ahriman; în schimb trebuie să cunoaştem în ceea ce trăim drept viaţă sufletească doar în trupul fizic lucrarea lui Lucifer. El ne umple sufletescul în aşa fel cu trufie şi orbire, încât primeşte reprezentări şi simţăminte greşite faţă de lumea spirituală.

Ex Deo nascimur
In ———— morimur!
Per Spiritum Sanctam reviviscimus.

Însemnarea B

Ultima oră esoterică a tratat despre strădaniile pe care trebuie să le depunem pentru a avansa esoteric, şi s-a încheiat cu materia de meditaţie compusă din trei părţi. Astăzi vrem să discutăm mai mult stări de fapt esoterice şi să prelucrăm aici o temă pe care o cunoaştem deja cu toţii: somnul. De ce nu suntem conştienţi în somn? Pentru că forţele astrale nu ne permit acest lucru, pentru că sunt atât de puternice, încât ne amorţesc; pentru că forţele astrale se exprimă în ceea ce ne umple cu totul în somn, şi anume dorinţa arzătoare de a fi în trupul nostru, iar această dorinţă este cea care ne întunecă conştienţa.

Dacă am putea să fim conştienţi în somn, atunci am putea privi la construcţia minunată a trupului nostru fizic şi a trupului eteric şi să observăm cum în acest trup fizic lucrează legiuni de entităţi spirituale, fiinţe elementare, care sunt slujitorii şi mesagerii, o parte dintre ei ai Spiritelor formei, o parte dintre ei ai Spiritelor mişcării.

Dacă vrem să observăm lumea spirituală realmente corect, atunci trebuie să lăsăm departe de gândurile despre

lumea spirituală tot ce este în lumea fizică şi, în plus, şi spaţiul. În lumea spirituală nu există obiecte şi stări de fapt precum în lumea fizică, ci acolo există doar entităţi şi relaţii ale entităţilor între ele, fapte ale entităţilor. Dacă simţim, de exemplu, căldură în lumea spirituală, atunci aceasta nu porneşte de la un obiect, ci iradiază de la o fiinţă, iar ea înseamnă o relaţie a unei fiinţe spirituale cu o altă fiinţă spirituală; tot aşa este la un curent de lumină. De ce nu percepem realmente acest trup fizic şi trup eteric, de ce nu avem nicio conştienţă despre ţeserea şi lucrarea şi viaţa nenumăratelor entităţi elementare asupra noastră? Pentru că dorinţa de a fi un Eu, de a trăi în trupul nostru fizic ne umple atât de pasional în somn (prin Lucifer), încât nu percepem nicidecum altceva, altfel am vedea trupul fizic şi trupul eteric drept o lucrare minunată, la care lucrează legiuni de spirite elementare. La ce lucrează oare? La simţurile noastre; douăsprezece grupe de fiinţe elementare putem să distingem, care lucrează acolo la cele douăsprezece simţuri ale noastre. Căci douăsprezece simţuri are omul: simţul Eului, simţul vieţii, simţul mişcării proprii, simţul echilibrului, simţul văzului, simţul auzului, simţul pipăitului (simţul tactil), simţul mirosului, simţul gustului, simţul vorbirii, simţul gândirii, simţul căldurii. Pentru a trăi acum în Eul său, omul dă la o parte în fiecare dimineaţă când se trezeşte, aşadar se întoarce în trupul său, entităţile care lucrează asupra lui noaptea. Pentru a ne simţi cu totul în Eul nostru, noi dăm la o parte ierarhiile din trupul nostru fizic şi trupul eteric.

Cine eşti tu, o, omule, ca legiuni de spirite să lucreze asupra trupului tău fizic şi a trupului tău eteric? În jurul capului nostru plutesc mesagerii şi slujitorii, parţial ai Spiritelor mişcării, parţial ai Spiritelor formei; ei sunt păzitorii şi îngrijitorii Eului nostru. În creierul nostru

lucrează fiinţele elementare care fac posibilă gândirea pentru om. Iarăşi o altă grupă de fiinţe elementare lucrează la organele care fac posibil pentru noi să înţelegem limba, dar atenţie, nu de a putea să vorbim. Sunt fiinţele elementare care stau ca entităţi spirituale în spatele sunetelor, în spatele fiecărei vocale şi consoane. Astfel prelucrează aceste douăsprezece grupe de slujitori ai ierarhiilor formele în care poate să locuiască Eul.

Dacă ne uităm acum în lumea spirituală la aceste entităţi spirituale înseşi, atunci avem impresia că sunt, am putea spune, spirite tinere, care au la vârsta copilăriei lor sarcina de a fi îngrijitorii Eului omenesc. Ei sunt, mai târziu, când ei înşişi vor fi avansat în dezvoltarea lor destinaţi unei alte lucrări de evoluţie. Ei vor fi pe Jupiter slujitorii forţelor cercului zodiacal şi ai entităţilor lui Jupiter. Dinspre zodiacul lui Jupiter vor acţiona cândva în jos. Entităţile care, aşa precum cele douăsprezece grupe de spirite elementare formează acum pe Pământ simţurile noastre, au format pe vechea Lună simţurile noastre, sunt astăzi entităţile cercului nostru zodiacal. Aşa cum asupra Pământului nostru străluceşte un Soare, tot astfel, pe cât de adevărat ne vom dezvolta noi, ca oameni, până la existenţa jupiteriană, acestui Jupiter îi va străluci un Soare; iar fiinţele care îşi vor trăi deplin forţele în acest Soare, acestea sunt entităţile care acum sunt slujitorii Spiritelor înţelepciunii şi trăiesc în circulaţia noastră sangvină. Parcursul lui Jupiter în jurul Soarelui îl vor reglementa cândva entităţile spirituale care reglementează acum parcursul nostru sangvin!

Noi suntem, însă, şi în trezie, în timpul zilei, în lumea spirituală, dar nu ştim asta, căci nu vedem lucrarea minunată a trupului nostru, lumea entităţilor spirituale care umplu spaţiul ţesând şi fiinţând. De ce nu vedem treji,

în timpul zilei, această lume spirituală din jurul nostru? – Pentru că Ahriman împinge tabloul lumii senzoriale în faţa ei. O, el este un mare artist, căci lumea asta este deja mare şi minunată, dar ea nu este lumea adevărată. Pe Ahriman însuşi nu îl vedem în lumea fizică, pe el îl vedem abia în lumea spirituală; vedem aici doar lucrarea sa, fapta sa.

Lucifer este cel care noaptea nu ne lasă să ajungem la conştienţa lumii spirituale. El estompează simţământul pentru lumea spirituală, prin aceea că se străduieşte să producă simţământul pentru lumea fizică. Aşa se întâmplă ca, în loc să vedem munca entităţilor asupra simţurilor noastre, vedem trupul fizic; aceasta este fapta lui Lucifer. Trăirea senzorială este fapta lui Lucifer, trăirea lumii este fapta lui Ahriman. Peste zi suntem cu totul în simţurile noastre, le umplem cu totul, noaptea lucrează la ele şi sunt în ele slujitorii ierarhiilor, fiinţele elementare dumnezeiesc-spirituale. O înţeleaptă conducere a lumilor a permis intervenţiile lui Lucifer şi Ahriman, pentru a ne putea atinge corect ţelul nostru ca oameni. O meditaţie eficientă este eficientă îndeosebi pentru o simţire esoterică corectă, treptată, dacă ne pătrundem înainte de adormire de sentimentul: Tu păşeşti acum într-o urne spirituală, într-o minunată lume a divinităţilor, în care trăiesc şi ţes entităţile dumnezeiesc-spirituale ale ierarhiilor mai înalte, ele te îngrijesc şi te păzesc şi îşi trimit forţele şi te poartă pe aripile lor, iar tu eşti prin ele o forţă a lumii spirituale, iar ele te îngrijesc drept suflet. E.D.N.

Când dăm deoparte pentru câteva momente, în somn, în afara trupului nostru fizic şi eteric, dorinţa de a fi în trup, astfel încât să nu ne umple cu totul, astfel încât nu noi suntem, ci Christos este în noi, Christos care este forţa tuturor ierarhiilor, – dacă El este în trupul nostru şi nu numai noi vrem înăuntru şi gonim slujitorii ierarhiilor care

lucrează asupra organelor noastre de simţ, atunci dobândim o idee despre I.C.M.

Dacă sunt trăite corect cele două simţăminte, atunci vine de la sine al treilea simţământ: P.S.S.R.; căci pe calea primelor două este născut spiritul care este numit Sfântul Spirit. Astfel putem pătrunde tot mai adânc în formula noastră rosicruciană, pe care ne-o explică Maestrul înţelepciunii şi al armoniei sentimentelor, prin faptul că vorbeşte către noi:

În spirit se afla germenele trupului meu ...

Însemnarea C

Dragi surori şi fraţi ai mei,

se pot şti foarte multe în antroposofie, se poate răspunde la tot felul de întrebări prompt şi rapid în cuvinte şi, totuşi, trebuie să ne spunem: De fapt, dacă vreau să fiu cinstit, trebuie să îmi spun: în meditaţiile mele nu avansez prea bine! Ce să fac pentru a avansa mai bine?

Foarte des, motivul pentru care elevul trebuie să-şi spună aşa ceva este acela că el permite să-i lipsească ceva din faptul de a-şi cufunda sufletul cu totul în elementul de cucernicie plină de dăruire faţă de entităţile spirituale. Cea mai profundă veneraţie trebuie să domnească în sufletul său, dacă vrea să se ridice la ele, niciun gând, niciun sentiment de zi cu zi nu mai are voie să fie în el, el trebuie să fie cu totul liniştit în sine!

Într-o astfel de dispoziţie vrem să privim dintr-o anumită parte asupra somnului omului. Noi ştim că: în timp ce omul doarme, trupul său astral şi Eul ies afară din trupul fizic şi trupul eteric. Dar Eul nu ştie nimic de asta, rămâne inconştient. Conştienţa din partea Eului şi a trupului astral este trează doar pe planul fizic. Din ce cauză? Din cauză că Eul

şi trupul astral, imediat ce sunt afară, au un dor arzător de reunire cu trupul fizic şi trupul eteric.

Acesta este motivul pentru care conştienţa nu se trezeşte în lumea spirituală. Imediat ce Eul este iarăşi în trupul fizic, se trezeşte prin *lucrurile care* se oferă simţurilor. Dacă omul nu ar avea în lumea spirituală acest dor arzător, atunci ar deveni imediat conştient în lumea spirituală. Iar atunci ar vedea în jurul său o lume plină de viaţă, dar cu totul şi cu totul altfel decât este cea fizică. O lume de entităţi spirituale şi forţe ar percepe atunci. Iar el ar vedea că toate aceste entităţi şi forţe tind cu efectele lor de forţă asupra unui singur punct central, iar drept acest punct central omul ar cunoaşte propriul său trup fizic şi eteric.

Dacă omul ar păşi mai departe, dacă ar putea să facă observaţii în afara trupului său în lumea spirituală, dacă ar putea atunci să-şi observe propriul Eu sau şi un alt Eu, atunci ar vedea cum şi Eul omului este ţel pentru munca entităţilor spirituale. El ar cunoaşte aceste fiinţe drept mesageri şi slujitori ai Spiritelor formei şi, parţial, ai Spiritelor mişcării. Ar şti că aceste fiinţe care lucrează asupra Eului omului se află într-un progres, într-o dezvoltare proprie, că ele, prin faptul că îngrijesc Eul unui om, se dezvoltă în acelaşi timp ele însele, în spatele fiecărui om clarvăzătorul ar vedea o ceată de asemenea entităţi care îngrijesc Eul omenesc. Iar când omul clarvăzător ar privi asupra trupului fizic şi trupului eteric, acolo ar vedea iarăşi cete de fiinţe elementare pe care le-ar cunoaşte drept slujitori ai Spiritelor mişcării, ai Spiritelor înţelepciunii şi ai Spiritelor formei.

Iar omul ar cunoaşte în veneraţie şi închinăciune: Toate aceste entităţi elementare lucrează la templul trupului fizic şi al celui eteric, în timp ce omul se află în afara templului trupului său. Iar a te trezi nu înseamnă

nimic altceva decât a da deoparte aceste entităţi de pe câmpul lor de lucru şi de a le lua iarăşi locul, cu propriul Eu terestru egoist.

Douăsprezece categorii de asemenea entităţi există. Căci douăsprezece simţuri are omul, iar asupra lor lucrează ele.

Omul are simţul căldurii, simţul Eului, simţul gândirii, simţul echilibrului, simţul cuvântului, simţul vieţii, simţul mirosului, al gustului, al văzului, al auzului, cel tactil şi simţul mişcării. Simţul cuvântului lucrează, de exemplu, aşa, că la auzirea unui alt om nu auzim cuvântul, ci fiecare vocală şi consoană în parte care compune cuvântul.

Omul cunoaşte modul în care lucrează aceste entităţi la ceea ce cunoaştem drept templu al omenirii, dăruit de dumnezeire Eului omenesc, şi cunoaştem faptul că Eul omului distruge acest templu tot mereu, din nou, prin faptul că se lasă ispitit de Ahriman şi de Lucifer. Desigur că îi devine clar omului clarvăzător că ceea ce considerăm drept trup fizic, ceea ce putem să pipăim, să apucăm, că acesta nu este templul despre care se vorbeşte, ci el cunoaşte acest templu drept organizarea spirituală care stă în spatele trupului fizic. Iar asupra acestei organizări spirituale lucrează aceste entităţi.

Ceea ce noi numim trupul nostru fizic, ceea ce este pus înăuntrul mediului fizic ca atare, acesta este cu totul produsul lui Ahriman. Produsele sale ne întâmpină în tot ce e fizic. Iar noi cunoaştem, atunci când ajungem să ne trăim conştienţi în afara trupului fizic şi al celui eteric, şi faptul că întreaga noastră viaţă sufletească, pe care o purtăm în noi doar prin intermediul trupului fizic, toată gândirea, simţirea şi voinţa noastră, care este stimulată doar prin emoţiile pe care ni le oferă lumea senzorială, că în toate acestea domneşte Lucifer. Omul clarvăzător cunoaşte

faptul că aceste entităţi elementare se străduiesc să dea la o parte acţiunile lui Ahriman şi Lucifer, acţiuni care se manifestă atât fizic drept boli, cât şi psihic drept suferinţe sufleteşti, frică, teamă, boli sufleteşti şi spirituale, să le dea la o parte de la om, să acţioneze vindecător. Ei sunt slujitori ai fiinţelor spirituale înalte, care iradiază în jos acuma dinspre forţele cercului zodiacal asupra Pământului nostru şi asupra lumii oamenilor. Ei sunt mesagerii spirituali ai forţelor cercului zodiacal al nostru, iar din acest mediu acţionează toate înăuntru, în punctul central: Pământul nostru.

Iar fiecare om are voie să se simtă drept un centru al acţiunii acestor fiinţe elementare şi a fiinţelor spirituale care lucrează asupra Eului său. Pământul nostru trece, atunci când a parcurs cele şapte trepte de dezvoltare care îi sunt stabilite, într-o stare spirituală: în Pralaya. Apoi apare din nou într-o configuraţie nouă: drept Jupiter. Iar fiinţele elementare care sunt acum mesageri ai cercului zodiacal vor deveni atunci zodiacul lui Jupiter, aceasta este evoluţia lor. Acum, ele lucrează la ceea ce se află spiritual în spatele simţurilor noastre.

Însemnarea D

Ultima dată, consideraţia noastră esoterică a tratat despre extinderea-de-sine în atmosfera eterică şi s-a încheiat cu cele trei formule date; de această dată, vom porni de la viaţa de somn. Când dormim, Eul şi trupul nostru astral sunt în lumea spirituală, dar cu toate acestea nu putem să percepem în ea. Iar asta poate să ne devină aproape o întrebare temătoare: cum este oare atunci, dacă nu cumva şi după moarte va fi aşa, că vom fi, de fapt, în lumea spirituală, dar că nu putem percepe. Cercetătorul

spiritului ştie însă, că în fiecare om este o pornire, o dorinţă care lui însuşi nu îi este conştientă, dar care se manifestă imediat ce suntem în afara corpului, anume dorinţa de a coborî din nou în corp şi a ne trăi în el. Dacă am fi clarvăzători dormind, am observa cum privim înapoi la corpul nostru şi vedem atunci corpul drept o lume minunat de frumoasă. Cu cât mai mult suntem oameni care au un ochi deschis pentru tot ce e frumos în natură, cu atât mai mult putem să admirăm atunci frumuseţea lumii corpului, în care lucrează fiinţe dumnezeieşti şi care este un templu pentru aceste fiinţe dumnezeieşti.

Iar noi am vedea cum douăsprezece clase diferite de fiinţe elementare acţionează asupra celor douăsprezece simţuri ale corpului fizic, drept slujitori pentru Elohim care ne-a dat forma pe Pământ. Aceste spirite sunt acum, am putea spune, în anii copilăriei lor; dar lucrarea lor asupra celor douăsprezece simţuri corporale ale noastre le va dezvolta pe ele în aşa fel, încât pe parcursul dezvoltării Pământului aceste fiinţe pot să devină forţele cercului zodiacal pentru Jupiter, drept mijlocitori direcţi ai divinităţilor cercului zodiacal pentru starea de Jupiter*. Şi va exista şi un Soare, iar fiinţele care vor acţiona acolo în forţele solare sunt fiinţele elementare care acum acţionează în circuitul nostru sangvin. Acest lucru ne poate da un simţământ pentru sfinţenia templului corporal al nostru, şi este bine să ne simţim aşa, în cunoştinţă de forţele cosmice care acţionează în el. Dar acum apare imediat în noi, când ne dăm seama de aceasta prin clarvedere, dorinţa să pătrundem cu propriul nostru eu acolo înăuntru, să dăm deoparte fiinţele elementare şi să mergem noi înşine înăuntru. Iar când stăm apoi pe Pământ în conştienţa noastră obişnuită – cum se face atunci că totul este altfel şi părem să fim ceva cu totul diferit decât

acest templu dumnezeiesc, luminos? Acesta este Ahriman, care aruncă vălul concepţiei senzoriale peste ochii noştri şi astfel ne acoperă privirea pentru lumea dumnezeiască ce ţese în fizic. Iar ceea ce ne lasă să trăim apoi, în aceasta, conştienţa noastră de Eu obişnuită, este Lucifer, care ne aduce simţământul pentru Eul personal. Atunci există acolo doar un singur lucru pe care putem să-l facem, şi anume să medităm; iar astfel să ne ... [aici se întrerupe însemnarea].

* În suportul de text stă scris în loc de Jupiter, „a patra" stare. Acest lucru este cu siguranţă o greşeală. Probabil că redactorul a folosit pentru cuvântul Jupiter" semnul pentru Jupiter, ♃, care a fost apoi citit drept „patru".

Însemnarea E

Ultima consideraţie esoterică a fost dedicată înfăţişării proceselor trupului eteric, care se lăţeşte tot mai mult şi mai mult în meditaţie, iar pe de altă parte a concentrării-de-sine-în-interior a Eului în sine însuşi. Consideraţia de astăzi va fi dedicată unor lucruri ce aparţin unor stări de fapt. La omul ce doarme vedem trupul astral şi Eul ridicaţi afară din trupul fizic şi cel eteric şi trăind în lumea spirituală. De ce nu poate omul să cunoască acolo în mod conştient? Pentru că Eului şi trupului astral le e dor necontenit de trupul fizic şi tind către unificare. Şi după moarte este aşa. – Dacă omul ar deveni dintr-odată clarvăzător în timpul somnului, atunci ar cunoaşte modul în care entităţi spirituale lucrează asupra trupului său fizic. Sunt spirite elementare, slujitori ai ierarhiilor. Anumite entităţi spirituale lucrează la un anumit simţ al omului, altele la un alt simţ. Omul are douăsprezece simţuri, iar

astfel lucrează la ele douăsprezece grupe diferite de fiinţe elementare, care sunt slujitori ai ierarhiilor mai înalte.

Când Pământul va păşi mai târziu spre existenţa jupiteriană, atunci nu va fi întins cerul ca astăzi deasupra lui, cu stelele, Luna şi Soarele. Va exista atunci, într-adevăr, un Soare, care va fi însă răsunător. Forţele care lucrează acum din spiritele elementare asupra simţurilor noastre vor forma atunci zodiacul lui Jupiter, aşa cum înainte, la existenţa lunară, au lucrat asupra simţurilor noastre forţe ale unor entităţi care în existenţa noastră terestră actuală acţionează în jos pe Pământ din cele douăsprezece semne zodiacale.

Cu recunoştinţă trebuie să privim în sus spre divinităţi, care şi-au aşezat lucrarea minunată a trupului nostru drept ţel.

Însemnarea F

Douăsprezece genuri de spirite elementare păzesc şi îngrijesc omul, lucrează la cele douăsprezece simţuri ale sale, le ascut din nou în somnul nostru. Ele slujesc Spiritelor formei şi Spiritelor mişcării. În timpul existenţei jupiteriene, acestea vor fi spiritele celor douăsprezece semne ale cercului zodiacal. Spiritele celor douăsprezece semne zodiacale ale Pământului au lucrat astfel asupra microcosmosului pe vechea Lună.

Spirite solare ale lui Jupiter lucrează astăzi, ca spirite elementare delegate ale Spiritelor înţelepciunii, la circuitul sangvin omenesc. Omul nu percepe în timpul somnului lumea spirituală, pentru că forţe astrale îi dau dorul după trupul fizic. Imediat ce acesta lasă Eul şi trupul astral să intre din nou, ele ies afară.

Ahriman pictează tabloul lumii senzoriale drept văl în faţa lumii spirituale.

Lucifer întunecă lumea spirituală însăşi în faţa omului.

Kassel, 9 mai 1914
Însemnarea A

Zicerea zilei pentru sâmbătă.

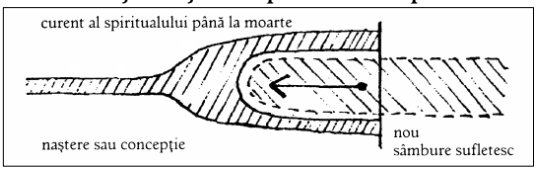
Dragi surori şi fraţi ai mei!

În conştienţa obişnuită de zi nu ştim nimic despre ce se află în spatele a ceea ce percepem, ne reprezentăm, gândim, simţim, vrem. În ceea ce este fundalul conştienţei noastre de zi, în acest lucru care trăieşte, ţese, suntem în viaţa noastră de vis. În imaginile haotice ale visului nostru se întinde până în viaţa noastră o parte a acestei lumi despre care nu putem să percepem, în rest, nimic. Dacă am putea face acest lucru, să ne trezim numai pe jumătate din vis, atunci am trăi un val unduitor în jurul nostru, în care sufletul nostru a trăit de la începutul somnului. Iar dacă ne-am trezi cu totul, atunci am aduce cu noi o conştienţă, o amintire în conştienţa noastră de zi, despre trăirea de vis ce trăieşte, ţese în timpul somnului nostru. Este fizic imposibil ceea ce am descris, să ne trezim pe jumătate; trebuie să intrăm imediat cu totul în conştienţa simţurilor. De aceea nu ştim nimic de acea altă lume. – Dar, de fapt, noi visăm mereu. Mereu este această lume de vis trăitoare, ţesătoare în jurul nostru, iar noi în ea; doar că nu ştim asta. Este o particularitate a visului, că îl uităm foarte repede, că ne aducem aminte foarte rar de acesta. Iar această amintire

o uităm mult mai uşor decât cea despre orice ar fi trăit în conştienţa de zi; nu putem să o scoatem iarăşi la iveală.

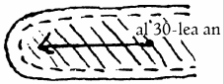
Faptul că omul visează despre ceva ce are legătură doar cu conştienţa sa exterioară de zi provine din faptul că el, de fapt, nu gândeşte nimic din ce trece dincolo de această viaţă de zi. De-abia când ne umplem gândurile cu idei, simţăminte etc., care se întind dincolo de viaţa zilnică putem visa şi despre altceva, despre ceva ce îşi are originea în spiritual. Despre acest spiritual, despre ceea ce se află în spatele întregii sale gândiri, simţiri şi voinţe în viaţa fizică, omul nu ştie nimic în conştienţa sa de zi.

Mai este o altă latură dinspre care putem să ajungem să dobândim o conştienţă despre acest spiritual.

La naştere sau concepţie se revarsă curentul spiritual în fizic, construieşte, curge şi pulsează treptat prin întreg organismul. Înăuntrul său se formează în decursul vieţii noul sâmbure sufletesc, germenele pentru următoarea viaţă, pentru ceea ce durează până dincolo de moarte. Dar nici despre spiritualul iniţial, care se revarsă din viaţa anterioară şi care odată cu naşterea sau concepţia se revarsă înăuntrul existenţei fizice, nici despre sâmburele sufletesc ce se formează atunci, care constituie germenele pentru următoarea viaţă, nu ştim nimic. Dar atunci despre ce ştim ceva? – Viaţa noastră se desface în două părţi, în una care durează de la naştere până în clipa de care ne putem aminti cel mai devreme, iar a doua începând din această clipă până la moarte.

Dacă ne aflăm în al treizecilea an şi ne aducem aminte înapoi până la acest moment tocmai desemnat, atunci ajungem acolo la o graniţă, la graniţa spiritualului care se revarsă înăuntru.

Şi această graniţă o percepem; prin lovirea de această graniţă devenim conştienţi de ea. Asemenea lovituri pe parcursul vieţii rămân în memoria noastră şi formează amintirile noastre.

Aici se adună amintirile noastre. Iar aceasta este conştienţa noastră în viaţa fizică.

Aşa cum în plantă se dezvoltă sâmburele dând noua plantă, aşa lucrăm la forţele care configurează mai târziu noua noastră viaţă. Ce bine pentru cel care a înmagazinat amintiri bune şi frumoase! Spiritualul din viaţa anterioară, care se revarsă şi străbate prin noul corp începând de la naştere, se stinge treptat pe parcursul vieţii.

A fost adesea vorba despre faptul că, după moarte, apare mai întâi marele tablou al amintirilor. La părăsirea corpului fizic ajungem mai întâi la această graniţă, unde stau păstrate toate amintirile; pe acestea le vedem atunci ca un mare tablou în faţa noastră. Amintirea despre vreo întâmplare poate să fi fost uitată o viaţă întreagă, până este ridicată, dintr-odată, iarăşi în conştienţă. Acolo a fost întotdeauna. Este ca şi cum am pune sare în apă, iar ea se depune la fund, ca un sediment. Ea poate fi ridicată prin amestecare. Aşa sunt amintirile noastre ca un „sediment", pe care îl putem aduce din nou sus. Dacă turnăm apă minerală într-un pahar, vedem ridicându-se mici perle. Apa, care este de fapt cea reală, nu o vedem, ci numai unde

nu e nimic, perlele de acid de carbon. Asta vedem, asta ne apare ca realitate. Acolo unde „nimic" se loveşte de „ceva", acolo percepem acest „nimic" drept „ceva".

Astfel devenim conştienţi doar de graniţa dintre noul sâmbure sufletesc şi vechiul spiritual. Acolo unde se lovesc între ele, devenim conştienţi de ceva. Iar acest lucru constituie conştienţa noastră de zi. Conştienţa ia naştere prin atingerea dintre trecut şi viitor.

Acum putem să ne mai apropiem şi dinspre o a treia latură de faptul de a deveni conştienţi de acest spiritual. Nu doar oamenii gândesc, iar gândurile şi amintirile acestora rămân ca sediment, ci şi entităţile spirituale au gândit şi mai gândesc încă. Ceea ce au gândit ierarhiile înalte în timpuri de mult trecute, amintirile care au rămas de la aceste gânduri sunt ceea ce percepem aici drept munţi, nori, fluvii, pe scurt, drept natura din jurul nostru. Soarele fizic este amintirea rămasă în urma conducătorului Soarelui, a lui Christos, a Spiritului Pământului care, mai târziu, la evenimentul de la Golgotha a intrat în Pământ. Iar ceea ce au gândit înaltele entităţi pe Lună, amintirea despre aceasta, sunt plantele, animalele, chiar şi trupul fizic al omului. Entităţile spirituale au gândit acolo eroarea – asta era acolo potrivit –, dar nu au făcut-o. Dacă noi, oamenii, gândim ceva bun, nobil, atunci asta rămâne ca existent; îl vedem în depărtare, în viitor drept valori existenţiale nepieritoare. Dar şi ceea ce gândim drept mincinos, eronat, vicios rămâne existent, iar noi îl vedem în depărtare stând în faţa noastră ca deşeu care serveşte drept hrană pentru germenii ce provin din cele gândite bine – aşa cum acum noi ne hrănim din gândurile de eroare ale spiritelor din perioada lunară. În sine, acest deşeu este neroditor, serveşte însă drept hrană pentru germenii care se dezvoltă din bine, aşa cum regnul mineral oferă acum

solul pentru plante şi cum mereu se hrăneşte una din cealaltă. Binele se hrăneşte din rău, precum un germene ce lăstăreşte consumă ceea ce este vicios şi rămâne el însuşi etern.

Dar avem voie doar să gândim aici ceea ce e prost, rău, nu [avem voie] să îl lăsăm să ajungă la faptă, la realitate, căci aceasta este întotdeauna luciferică şi ahrimanică.

Lucifer, care stă pe o treaptă asemănătoare cu cea pe care o avea Elohim pe Lună, vrea acum să mai desfăşoare încă, tot aşa, gândirea de erori, aşa cum o făceau atunci acele entităţi, ceea ce atunci era potrivit, dar acum este nepotrivit. El poate să lase, însă, doar în om să fie gândită eroarea. De aceea avem aici eroare şi iluzie; de aceasta trebuie să devenim tot mai mult conştienţi.

Acolo unde sunt „amintiri" ale acelor ierarhii înalte, acolo ne dăm seama de ceva. Datorită faptului că mâna noastră, care şi ea este construită din ceea ce este „amintire" a divinităţilor, loveşte un perete, care este şi el „amintire", se lovesc graniţele acestor realităţi una de alta, iar prin aceasta devenim conştienţi de acest obiect. Aşadar, acolo unde se termină acest real şi nu este nimic, acolo simţim realitate, materie în conştienţa de zi, iar restul drept nimic. Nici mâna noastră şi nici peretele nu le simţim, ci numai ceea ce este între ele, graniţa. Masa nu este realitate, ci o gaură în lumea spirituală, care este umplută cu lemn. Numai noi, în conştienţa noastră obişnuită considerăm masa drept realitate.

Dacă am putea să ne întărim prin meditaţie atât de mult, încât să estompăm această conştienţă de zi în aşa fel încât să devenim conştienţi deplin de nulitatea mediului, atunci ne-am trăi cu sufletele noastre mereu în lumea spirituală. Pentru această întărire a sufletului nostru ne-au

fost date trei strofe de meditaţie. Contează să le medităm în mod corect, nu doar să spunem pur şi simplu cuvintele, ci să auzim exprimarea care trebuie să fie pusă înăuntru, dacă este să acţioneze în mod just asupra sufletului nostru.

Către obiecte mă întorc
Mă întorc cu simţurile mele; –
Existenţă senzorială, tu mă înşeli! –
Ceea ce drept nimic fuge din existenţă:
Ţie îţi este existenţă şi fiinţialitate;
Ceea ce ţie nimic trebuie să-ţi pară,
Să se reveleze interiorului meu. –

La prima strofă, primele două versuri sunt descriptive, apoi-apărare. Apoi din nou descriptiv şi în încheiere – rugăminte. Începătorii pot să mediteze această strofă seara, după retrospectivă; cei ce au deja exerciţiu pot să o parcurgă în orice oră de relaxare. –

Lumina spiritului, încălzeşte-mă
Lasă-mă în tine să mă simt voind.
Bine, gândit, adevărat cunoscut
Cum te trăieşte luminosul Eu
Ţeserile erorii, rău gândit
Arată-te sufletului luminos
Ca eu să fiu ţesând în mine.

La a doua strofă este de pus accentul îndeosebi pe întrebarea din al patrulea vers. În încheiere este o implorare. – Pentru începători dimineaţa; pentru ceilalţi în orice oră de relaxare.

Încă o a treia strofă ne este dată, ca o probă, un sfat din când în când, pentru a ne întreba dacă percepem lumea spirituală deja drept adevăr şi realitate.

Luminos Eu şi suflet luminos
Pluteşte peste adevărata fiinţă devenire
Ce e gândit, ce e cunoscut

Devine acum existenţă de spirit densă.
Iar ca uşoare perle de existenţă
Trăieşte în marea dumnezeiesc-adevăratului
Ceea ce înşală simţurile cu existenţa.

(Atunci când doctorul a primit aceste cuvinte, a ieşit în evidenţă faptul că predicatul din al doilea vers al celei de a treia strofe ar trebui, de fapt, să fie la plural. Apoi a cunoscut faptul că *Luminos Eu* şi *suflet luminos* ar fi unul şi acelaşi lucru, că ar fi aşadar corect că se află la singular cuvântul pluteşte. Când primim aşa ceva, adesea trebuie să învăţăm ca, prin cele primite, numai pe baza lor să cunoaştem ce este intenţionat.)

În trei strofe cu şapte rânduri au fost date aceste versete; acest lucru nu este coincidenţă sau aranjat astfel de doctor. Ci tot ce este inspirat din lumea spirituală se revelează în numere. Cuvintele sunt doar mijloc şi ocazie prin care se exprimă spiritele. Entitatea care a lăsat să se reverse aceste versete a făcut, prin aceasta, promisiunea de a ajuta la cunoaşterea diferenţei dintre real şi ireal. Prin faptul că lăsăm să treacă iarăşi şi iarăşi aceste strofe prin sufletul nostru, îi dăm entităţii care a dat aceste strofe ocazia să-i vorbească sufletului nostru; ea ne ajută atunci să producem efectul just al strofelor în noi – în fiecare!

Exprimate pe scurt se află aceste strofe în zicerea rosicruciană:

I – *Ex Deo nascimur*

II – *In Christo morimur*

III – *Per Spiritum Sanctum reviviscimus*

Totodată sunt cuprinse toate acestea în cuvintele cu care încheiem consideraţiile noastre esoterice:

În spirit se afla germenele trupului meu ...
În trupul meu se află al spiritului germene. ————

Însemnarea B

E.D.N.

Către obiecte mă întorc
Mă întorc cu simţurile mele; –
Existenţă senzorială, tu mă înşeli! –
Ceea ce drept nimic fuge din existenţă:
Ţie îţi este existenţă şi fiinţialitate;
Ceea ce ţie nimic trebuie să-ţi pară,
Să se reveleze interiorului meu. –
I.C.M.
Lumina spiritului, încălzeşte-mă
Lasă-mă în tine să mă simt voind.
Bine gândit, adevărat cunoscut
Cum te trăieşte luminosul Eu
Ţeserile erorii, rău gândit
Arată-te sufletului luminos
Ca eu să fiu ţesând în mine.
P.S.S.R.
Luminos Eu şi suflet luminos
Pluteşte peste adevărata fiinţă devenire
Ce e gândit, ce e cunoscut
Devine acum existenţă de spirit densă.
Iar ca uşoare perle de existenţă
Trăieşte în marea dumnezeiesc-adevăratului
Ceea ce înşală simţurile cu existenţa.

Natura este cugetarea, memoria fiinţelor spirituale ale Soarelui şi Lunii. Gândirea, simţirea, simţămintele noastre sunt altfel decât par. Viaţa noastră între naştere şi moarte alternează între somn şi trezie şi visare.

Privitor la strofa I: De fapt, noi visăm tot timpul, de aceea uităm atât de uşor ce am visat. Impresiile senzoriale

le memorăm atât de uşor; de ce nu şi visul? Pentru că visăm mereu, nu ieşim niciodată din visare.

Privitor la strofa a II-a: Ceea ce percepem ca fiind, de fapt nu e deloc aici. – Ceea ce provine din încarnările anterioare merge în trupul fizic; dar ceea ce preluăm acum în viaţa noastră va forma trupul nostru în următoarea încarnare. Ceea ce percepem în exterior nu este nici una şi nici alta, este doar ciocnirea celor două, acolo unde se întâlnesc.

Privitor la strofa a III-a: Într-o sticlă de apă minerală vedem acidul de carbon, bulele de gaz, nu apa; asemănător cu aceste bule este ceea ce percepem în exterior. – Realitatea, care este esenţialul, rămâne ascunsă pentru noi.

Dacă este prezentă ura, ne lovim în lumea spirituală de ceva.

Basel, 3 iunie 1914
Însemnarea A

Exerciţiile noastre sunt făcute pentru a ne aduce în lumea spirituală. În lumea spirituală suntem şi noaptea, dar atunci nu suntem în ea conştienţi. De ce nu? Pentru că avem obiceiul, obiceiul cosmic, de a percepe prin simţuri fizice şi suntem prea slabi să putem dezvolta o conştienţă fără acestea. Ce sunt, de fapt, aceste percepţii senzoriale? Ele conţin în ele şi ceea ce putem atinge cu conştienţă mai înaltă: imaginaţiunile, imaginile realităţii mai înalte; inspiraţiile, prin care fiinţe spirituale ni se revelează; intuiţiile, prin care devenim una cu fiinţele dumnezeieşti. Toate acestea sunt conţinute în percepţie, dar nu intră în noi, iar dacă urmărim de ce sunt lucrurile astfel, atunci aflăm că Lucifer este cel care le arde cu focul pasiunilor, pornirilor şi poftelor. În inimă şi-a făcut Lucifer sediul, iar

aici se desfăşoară arderea imaginaţiunilor, inspiraţiilor, intuiţiilor care stau la baza a tot ce este senzorial, căci cu fiecare respiraţie, cu fiecare percepţie pătrund imaginile fiinţelor spirituale înăuntrul nostru. La începutul timpului lemurian, pe când se desfăşura ceea ce Biblia înfăţişează drept lupta dintre Elohim şi Lucifer, acesta din urmă s-a amestecat, cu focul său, în inima oamenilor.

Inima era, însă, predeterminată să fie ceva cu totul diferit; fusese creată de Elohim pentru a fi sălaşul lui. Ceva poate să fie mic în lumea fizică şi să fie mare în lumea spirituală, şi invers. Aşa este inima, fizic, doar un lucru mic, iar anatomul crede că ar mai fi acelaşi lucru când este scoasă din corp, dar în realitate inima este ceva foarte mare în lumea spirituală şi a fost desemnată să fie sălaş pentru Elohim. Atunci când a intrat Lucifer în inima omenească, Elohim a păstrat însă un loc pentru sine, acolo mai poate locui în continuare, iar acest lucru se exprimă în viaţa omenească drept glasul conştiinţei. Acolo unde vorbeşte aceasta, acolo vorbeşte ceva ce nu aparţine de Lucifer şi de focul său mistuitor, în ea mai pătrunde încă până la om o inspiraţie dumnezeiască nemijlocită. Iar noi vedem că, în momente importante ale istoriei omenirii, acest glas al conştiinţei a devenit obiectiv pentru oameni şi a stat în faţa lor. Aşa a fost cu Moise, asupra sufletului căruia apăsa soarta întregului său popor. El s-a urcat pe Muntele Sinai. În rugul aprins (adică în focul pe care l-a aprins Lucifer) el a perceput glasul Dumnezeului său, care i-a dat mai târziu legile pe Sinai, care au devenit fundament al tuturor legilor omeneşti ulterioare.

După ce Lucifer a pus stăpânire în acest fel pe inima omenească, Elohim a trebuit să pună o contragreutate pe celălalt talger al ordinii cosmice a lumii, pentru a realiza din nou echilibrul. Acest lucru s-a întâmplat în epoca

atlanteană, când prin intermediul lui Elohim Ahriman a fost încartiruit cu toată muniţia în creierul omenesc, pentru a-şi aduce acolo efectul răcoritor împotriva focului luciferic. Iar ceea ce Ahriman răcoreşte din focul care arde imaginaţiunile, inspiraţiile, intuiţiile percepţiilor, aceasta devine în om gânduri, reprezentări. (Un lucru există, care constituie în mod deosebit material de ars pentru Lucifer, şi anume lipsa de iubire.)

Această cunoaştere, că Lucifer tronează cu focul său în inima noastră, iar Ahriman răcoreşte acest foc în cap, au avut-o vechii iniţiaţi întotdeauna, iar un ultim rest se găseşte la Aristotel (care nu mai era el însuşi clarvăzător), care spunea că de la inimă porneşte căldură către cap, iar acolo este răcorită.

Acum am putea obiecta: Este totuşi ciudat ce se spune: că Lucifer şi divinitatea locuiesc amândoi în inima noastră! Sună aşa, ca şi cum ar exista doar o inimă pe lume, în timp ce există atât de multe inimi câţi oameni sunt: Da, aici întâlnim o enigmă, care este numai una din enigmele mai mici pe care le întâlneşte ocultistul, enigma: Cum a devenit una multe? Nu este intenţia de a da aici rezolvarea acestei enigme; putem însă încerca să pătrundem prin cugetare meditativă tot mai departe în aceasta.

(Urmează cele trei versete cu şapte rânduri, drept formulă meditativă.)

Însemnarea B

Nu trebuie să credem că totul este în lumea spirituală la fel ca în lumea fizică. Ceea ce este mare în lumea fizică poate să fie mic în lumea spirituală, iar ceea ce este mare în lumea spirituală este, adesea, mic în lumea senzorială. Avem un organ în noi care este, văzut fizic, mic: inima;

spiritual văzut, este nesfârşit de mare, căci este casa divinităţilor. Elohim şi-a ales-o drept reşedinţă, dar în timpul lemurian a pus stăpânire pe ea Lucifer. Elohim lasă să se reverse în ea imaginaţiunile, inspiraţiile şi intuiţiile, Lucifer le arde însă pe acestea în cuptorul său de ardere a pasiunilor şi face din ele percepţiile senzoriale. Ca să nu ardă totul în întregime, Elohim a creat o contragreutate pentru acest lucru, prin faptul că a aşezat în creierul omenesc entităţile spirituale ahrimanice; acestea răcoresc dogoarea luciferică în gândirea raţională, în reprezentări. Elohim, însă, a păstrat o mică parte a inimii drept reşedinţă, iar în acesta a plantat, drept contragreutate faţă de Ahriman-Lucifer, conştiinţa. O enigmă profundă este aceasta: Elohim şi-a ales inima omenească drept reşedinţă, iar Lucifer şi-a făcut cuib în ea. Cum se face, acum, că în loc de una există multe inimi, în loc de unul, multitudinea. – Lipsa iubirii este marea oprelişte pentru dezvoltarea noastră. – Apoi au urmat cele trei formule.

Însemnarea C

Inima este o mare formaţiune cosmică, în care activează Elohim. Acţiunea lui Lucifer – faptul că imaginaţiunile, inspiraţiile şi intuiţiile sunt ca şi arse şi apar apoi drept percepţii senzoriale. Acestea sunt imaginaţiuni etc. arse. Acţiunea contrară a bunelor divinităţi – faptul că au trimis puteri ahrimanice, care lucrează în creier, răcorind. –

Acţiunea lui Elohim i-a apărut lui Moise în rugul aprins. El a primit apoi Tablele Legilor. –

Dacă lăsăm deoparte la *In Christo morimur* cuvântul din mijloc, putem să trăim acolo o lume. –

Inima este locuinţa divinităţilor.

Norrköping, 14 iulie 1914
Însemnarea A[29]

Ceea ce ne-am dori, dragi surori şi fraţi ai mei, este ca toţi cei ce participă la o oră esoterică să fie pătrunşi de semnificaţia acesteia bine de tot. Conştienţi trebuie să ieşim acolo din viaţa zilnică; trebuie să ne fie ca şi cum ar fi tras deoparte vălul care ne separă de lumea spirituală, astfel încât să ne putem transpune cu totul în ea. Acelaşi lucru are loc, doar, şi la meditaţie. (La o meditaţie corectă) ar trebui să devenim liberi de trup, să părăsim tot ce are legătură cu corporalul, să ştergem toate interesele vieţii zilnice şi să fim doar dedicaţi obiectului meditaţiei noastre. Cu totul să păşim în afară din trupul nostru, să îl lăsăm cu totul în urmă, la fel ca în somn, doar că la meditaţie acest lucru are loc în mod conştient. Un lucru este, totuşi, pe care îl luăm cu noi: respiraţia, efectul plămânilor şi al inimii, suflarea vieţii, pe care Iahve-Elohim a suflat-o cândva în omul pământean.

Când suntem astfel dedicaţi cu totul meditaţiei noastre, vom avea sentimentul ca şi cum creierul nostru ar fi doar creier eteric. (Trebuie să ne lămurim faptul:) Când omul gândeşte, acest lucru nu are nimic de-a face cu creierul său. Dacă el crede (percepe), simte, asta nu are nimic de-a face cu organul inimii. Aşa cum, atunci când o căruţă trece pe drum, iar roţile lasă urme adânci, aceasta nu are de-a face cu căruţa în sine, ci cu alcătuirea drumului, tot astfel nu trebuie judecate nici organele după ceea ce vedem din afară, cum fac fiziologia şi anatomia. Organele nu sunt cele ce gândesc, simt aici, ci entităţile şi forţele spirituale care acţionează în interior. Aşa după cum literele

[29] Inserare în paranteze rotunde dintr-o însemnare care este identică în rest.

sunt doar semne pentru conţinutul unui cuvânt, tot astfel şi organele sunt doar semne prin care entităţile mai înalte se exprimă în om.

Trei stări de dezvoltare ale planetei noastre pământeşti privim în ansamblu: cea actuală, Pământul, cea premergătoare, Luna, şi cea viitoare, Jupiter. Majoritatea dintre dvs. vor şti că omul mai are, în afara creierului mare, instrumentul prin care gândeşte, şi un creier mic, ce se află puţin mai jos, în ceafă. Orice fiziolog şi anatom cunoaşte acest lucru, dar ei nu ştiu că este un rest al vechiului timp lunar. Un document al vechiului timp lunar care stă aici drept un semn al luptelor pe care le-au dus pentru noi divinităţile. Ceea ce a fost gândit acolo, pe Lună, din aceasta s-a format creierul mic. Dar eroarea nu se afla pe atunci în gândurile noastre, căci puteri dumnezeieşti erau cele care au gândit pentru noi şi ne-au condus gândurile. Pe atunci, omul nu avea încă libertate; entităţi dumnezeieşti îl conduceau şi îl îndrumau. Pe Pământ, el a atins acum, însă, libertatea, autonomia şi trebuie el însuşi să preia responsabilitatea pentru ceea ce gândeşte.

Şi în creierul mare se găsesc resturi ale timpului lunar: glanda pineală şi cea pituitară; ele erau pe Lună ceea ce astăzi sunt în om plămânii şi inima.

Iar prin viaţa noastră de aici, pe Pământ, trăim îndreptându-ne în sus, spre Jupiter. (Pregătim această stare viitoare a Pământului, Jupiter, deja de pe acum.) Ceea ce este omul astăzi în acţiunile, în faptele sale, în întreaga sa fiinţă, acestea vor forma pe Jupiter creierul mare. Iar ceea ce gândeşte el acum în creierul său mare va forma cândva, pe Jupiter, creierul său mic. Nu mai sunt divinităţile cele care veghează asupra gândirii sale; liber a devenit omul pe Pământ. Urmările gândirii sale trebuie să le suporte el însuşi, iar avertizator precum un judecător stă

în ceafă creierul mic, căci el va duce cu el dincolo pe Jupiter efectul tuturor celor gândite de om pe Pământ.

Iar acum vă întreb (dacă lăsăm să acţioneze asupra noastră această stare de fapt, în întreaga ei mărime şi responsabilitate): Mai avem noi oare nevoie de o judecată? Nu este oare această judecată mai captivantă, mai grozavă decât a putut chiar şi Michelangelo s-o înfăţişeze în a sa „Judecată de Apoi"? Măsuraţi tragismul care se află în faptul că omul trebuie acum să poarte el însuşi urmările faptelor sale, ale simţirii şi gândirii sale!

Dar o consolare, un sprijin avem (în mijlocul acestui tragism): Christos a intervenit în evoluţia Pământului; dacă ne încredinţăm Lui, atunci El va duce dincolo, pe Jupiter, faptele noastre, simţămintele şi gândurile noastre. De aceea şi este atât de important că ştiinţa despre spirit (ştiinţa despre Christos, cunoaşterea lui Christos) pătrunde tocmai în timpul nostru (în timpul dezvoltării sufletului conştienţei), pentru ca înţelegerea pentru adevăratul Christos să devină din nou vie.

Deja Blavatsky, în a ei *Secret Doctrine* a vorbit despre Iahve ca despre divinitatea Lunii [Nota 95]. Dar datorită faptului că a amestecat propriile ei simţăminte în aceasta, se află (câte ceva incorect în aceasta, iar) mult din karma negativă care apasă asupra Societăţii Teosofice a luat naştere (datorită acestui fapt). Iar pentru că Iahve a fost atât de puţin înţeles, nici nu a fost de mirare că acum şi entitatea Christos este atât de puţin înţeleasă. Pentru a corecta acest lucru a trebuit, chiar de la începutul mişcării noastre, să se vorbească de Lucifer şi Ahriman; căci numai printr-o (cunoaştere a fiinţei şi acţiunii lor) poate fi apreciat Iahve corect. Iar numai atunci sunt conduşi oamenii corect în lumile spirituale, când sunt conduşi prin ele, prin Lucifer şi Ahriman, ca acolo să ajungă la Christos.

Dacă nu îl punem pe Christos în punctul central (al oricărei străduinţi esoterice), atunci îi conducem la Lucifer.

Numai pentru că nu li se spune cu plăcere lucrurilor pe adevăratul lor nume, se înşală asupra naturii lor adevărate. Dar ceea ce este numit (în anumite cercuri) aşa de ştiinţific, este de fapt de natură ahrimanică. Aşa s-a spus în revista principală a Societăţii Teosofice că „ştiinţa despre spirit" ar fi psihic-mistică [Nota 96], în schimb, scrierile lui Annie Besant şi Leadbeater ar fi ştiinţifice şi oculte. Acest lucru este însă ahrimanic; iar ceea ce este numit psihic şi mistic, asta ar trebui să se cheme „christic". Căci întreaga „ştiinţă ocultă" şi întreaga noastră muncă au fost de la început fondate pe cunoaşterea lui Christos; antroposofia a fost inspirată de entitatea christică însăşi. Acest lucru vrem să îl avem mereu în faţa ochilor, dragi surori şi fraţi ai mei.

De la Lună am venit aici, unde mai eram încă în poala divinităţilor: *Ex Deo nascimur*. Cu Christos trebuie să ne unim pe Pământ, să murim înăuntrul lui: *In ——— morimur*. Astfel ne va conduce Sfântul Spirit dincolo, în noua întrupare a Pământului, în Jupiter: *Per Spiritum Sanctum reviviscimus*.

Însemnarea B

Toţi cei care vor să avanseze prin meditaţie şi concentrare, ca esoterişti ce se străduiesc cu seriozitate, nu vor, în fond, nimic altceva decât să devină oameni mai buni, diferiţi. În viaţa obişnuită gândim prin instrumentul creierului nostru, aşadar prin intermediul corpului nostru fizic. În meditaţie este altfel. Dacă esoteristul se dedică plin de dăruire meditaţiei sale, atunci starea în care ajunge se aseamănă cu starea de somn, însă cu păstrarea conştienţei.

Cele legate de corpul fizic, acestea le decuplăm; doar procesul de respiraţie, acela rămâne; el îi este insuflat omului drept suflare de Iahve. În meditaţie gândim cu trupul nostru eteric; plămânii şi inima se lărgesc şi devin creier, dar creier eteric, iar aşa cum se raportează capul nostru la restul trupului fizic, aşa se raportează acest creier eteric la trupul cerului. Nu se poate cunoaşte omul cu metodele ştiinţei exterioare, prin fiziologie, anatomie, chimie etc. Asta e ca şi cum am vrea să cunoaştem ceva scris pe o hârtie cu semne de scriere, prin faptul că studiem hârtia şi cerneala; nu cunoaştem, însă, ceea ce este exprimat în semne. Organele omului sunt asemenea semne, prin care vorbesc fiinţele dumnezeiesc-spirituale: laringele nostru, inima noastră, plămânii noştri, creierul nostru sunt asemenea semne. Gândirea prelucrează mai întâi creierul, prin faptul că densifică substanţa, iar simţirea formează organul inimii. Omul nu a fost întotdeauna aşa cum e acum. Pe vechea Lună, omul inhala căldură; noi avem în capul nostru ceva ce am adus cu noi din vechea dezvoltare lunară, ca un rest, ca un monument al timpului lunar; este creierul mic, asemănător cu nişte frunze, din ceafa noastră. Pe atunci nu era mic; s-a sfrijit; iar ceea ce erau pentru vechiul om lunar plămânii şi inima, pe acestea le purtăm drept glandă pituitară şi glandă pineală în capul nostru. Plămânii şi inima omului lunar s-au reformat şi au devenit creier pentru omul pământean.Tot astfel se vor reforma plămânii şi inima omului pământean şi vor deveni creier pentru omul jupiterian. Prin exerciţiile noastre esoterice este pregătit acest lucru.

Prin creierul mic, ce era în timpul lunar un creier mare, vorbea divinitatea către oameni; divinitatea ce este numită Iahve şi care se unise cu dezvoltarea lunară. Acum este voie să fie exprimat acest lucru; odată a mai fost

exprimat deja acest lucru de Blavatsky în *Secret Doctrine*, unde îl numeşte pe Iahve o divinitate lunară. Dar nu contează doar să rosteşti stări de fapt, ci contează cum le rosteşti. O mare parte a karmei negative a Societăţii Teosofice îşi are originea în faptul că Blavatsky a vorbit în mod depreciativ despre asta. A trebuit să fie adusă, din acest motiv, învăţătura despre Ahriman şi Lucifer, aceştia au trebuit să fie puşi la locul corect. Aşa cum a acţionat Iahve prin creierul lunar asupra omului şi l-a condus, aşa trebuie ca omul pământean să-şi desfăşoare acţiunile şi faptele în libertate, dar prin faptul că îl preia în sine pe Christos. Libertatea nu exista încă pentru omul lunar; pe aceasta a adus-o oamenilor abia Lucifer. Aşa cum omul îl simte stând în ceafa lui pe Iahve drept judecător al său, aşa se vor pune în faţa omului jupiterian, drept urmări ale faptelor sale pe Pământ, ceea ce este rău şi bine. El le va privi. O judecată îngrozitoare va fi aceasta, mai îngrozitoare decât a înfăţişat-o Michelangelo pe peretele Capelei Sixtine. Omul nu va mai fi atunci condus, aşa cum îl conducea Iahve prin acţiunea sa asupra creierului mic.

Însemnarea C

Când ne aflăm împreună pentru o asemenea oră, atunci dorim ca la ea să fie părtaşi toţi oamenii, pentru ca să se rupă vălurile care ne separă de lumea spirituală, iar o asemenea dispoziţie de rugăciune este dispoziţia corectă în care trebuie să primim comunicările ce ne sunt date în ore esoterice.

În viaţa zilnică trăim în trupul nostru fizic, ne slujim de simţurile noastre şi de raţiunea noastră. Când meditǎm, trăim în trupul nostru eteric. Cu totul liberi de trup trebuie să devenim în meditaţie. Când meditǎm trăim în trupul

cerului, în Christos. Ce facem, oare, atunci când meditǎm? Formǎm ceva nou, creǎm ceva nou înǎuntrul cosmosului, un nou trup eteric îi impregnǎm cosmosului. Dacă ne gândim la acest lucru, atunci ne vom da seama treptat şi de marea responsabilitate pentru ceea ce facem noi astfel ca om, prin faptul că devenim meditant.

Noi ştim: Întruparea anterioară a Pământului nostru a fost vechea Lună. Acum ne întrebăm: A pierit oare tot ce a fost pe Lună trupul nostru? Nu mai există oare nimic fizic din el? – Nu, nicidecum nu a pierit; noi îl mai purtăm încă în noi. Dvs. mai purtaţi astăzi în dvs. întregul om lunar. În creierul dvs. mic, acolo purtaţi în dvs. ceea ce a fost cândva creierul omului lunar. Iar în creierul dvs. mare de acum, acolo purtaţi în dvs., chiar în poziţie orizontală, în două organe care astăzi nu mai sunt active, care sunt ca şi sfrijite, uscate, restul vechiului om lunar: stafidit îl purtaţi în dvs., în glanda pineală şi în glanda pituitară. Plămânul vechiului om lunar a devenit glanda pineală de astăzi, de asemenea inima sa o purtăm drept glandă pituitară astăzi în creier. Iar omul de acum va deveni creier al omului jupiterian, iar prost veţi putea gândi pe Jupiter dacă aici, pe Pământ, aţi acţionat prost. Iar ceea ce astăzi este creierul omului pe Pământ va fi creierul mic al omului jupiterian.

Astăzi stau în spatele nostru, fără ca să fim conştienţi încă de asta, entităţile dumnezeiesc-spirituale care au lucrat asupra noastră pe Lună şi care ne-au creat pe parcursul treptelor de dezvoltare premergătoare, iar ele ne spun: Tu trebuie să urmezi adevărul şi să nu te predai în faţa erorii. – Ele sunt judecătorii noştri şi ne avertizează să devenim demni de toată forţa, munca, jertfa ierarhiilor pentru omenire care au fost consumate pentru devenirea ei. Sunt entităţile Elohim, Iahve, care au acţionat în noi pe

Lună. Fără să ne fie conştient, ele stau astăzi pe Pământ în spatele nostru drept cei ce ne avertizează, drept judecători.

Pe Jupiter, însă, omului îi va sta, atunci conştient pentru el, o entitate în ceafă, care îi va spune: Asta este bine şi asta este rău! – Cel care ne va sta acolo în ceafă drept judecător, acela va fi Christos (indicaţie spre pictura lui Michelangelo „Judecata de Apoi", din Capela Sixtină de la Roma). Încă ceva cu totul diferit decât au putut oamenii să gândească şi să intuiască va fi cu adevărat ceea ce va trăi omenirea drept judecată pe Jupiter.

În lipsă de libertate, pe Lună, au lucrat asupra dvs. entităţile pe care le aveţi acum în spatele dvs. pe Pământ drept divinităţile ce avertizează, prin libertatea Pământului veţi şti pe Jupiter cine vă stă drept judecător în ceafă.

Decizia finală pentru omenire, de a păşi împreună cu Christos în evoluţie sau de a rămâne în urmă, va urma de-abia pe Venus, dar judecata se va desfăşura pe Jupiter. –

Încheierea orei a mai constituit-o indicaţia asupra caracterului inepuizabil al zicerii noastre rosicruciene: E.D.N. – I.C.M. – P.S.S.R., care este dată desfăşurat în cele trei meditaţii: *Către obiecte mă întorc*... ; *Lumina spiritului, încălzeşte-mă* ...; *Luminos Eu şi suflet luminos*, care trebuie să ne ajute să urcăm mai repede în lumea spirituală.

Anexă

Notiţele care urmează aici aparţin cronologic, de fapt, de primul volum din culegerea de trei volume cu însemnări din memorie ale participanţilor de la orele esoterice, dar i-au parvenit Arhivei Rudolf Steiner de-abia după apariţia acestuia.

Berlin, 21 decembrie 1904

1. Eu mă recunosc faţă de mine sau Eu sunt.

2. Eu mă recunosc faţă de omenire sau Omul este.

3. Eu mă recunosc faţă de dumnezeire sau Dumnezeu este[30].

1. A se considera responsabil pentru fiecare gând, fiecare sentiment şi fiecare faptă. Fiecare clipă pe care o trăim astfel ne aduce puţin înainte.

2. Ce aş fi eu fără ceilalţi oameni? Neajutorat. Străzile sunt pavate de alţii... La trezire, au lucrat deja oameni pentru mine.

Karma mea este legată de cea a celorlalţi oameni … l-am omorât şi eu pe acela, pentru că pe respectivul, poate, într-o viaţă anterioară nu l-am corectat. Fiecare bănuţ pe care îl am în plus, îl are altul în minus. Educaţia le-o datorez altora. Din prima clipă a vieţii s-a străduit cineva pentru mine. Am parte şi de faptele bune ale (întregii) omeniri. –

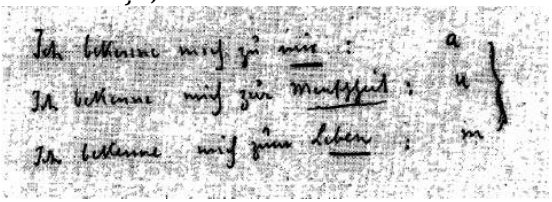
3. Toate sufletele au curs în rasa lemuriană dintr-o unitate a dumnezeirii. Omenirea a primit, într-o anumită măsură, un nume de la dumnezeire, pe care, după dispariţia

[30] Aici este vorba, se pare, despre o lămurire privitoare la formula AUM; i se vedea facsimilul alăturat.

existenţei separate (mijlocul celei de a şasea rase-rădăcină) trebuie să îl aducă înapoi, pe cât se poate, plin.

Gestul, semnul şi cuvântul [Nota 97].

Foaie de notiță, nr. arhivă NZ 3147

Berlin, 28 decembrie 1904

Marie Strauch [Nota 98], membră a şcolii noastre esoterice, a murit astăzi. Ne aflăm faţă de ea într-o relaţie deosebită, ce nu se încheie odată cu moartea. Pentru noi, moartea este trecerea într-o altă viaţă. Durerea pe care o au unii oameni la moartea unei persoane iubite este adesea de natură egoistă, pentru că pierderea persoanei ne afectează. Aceste sentimente nu ajută personalitatea decedată să urce. Dimpotrivă, ele iau din penele hainei care trebuie să poarte sufletul în sus, tocmai atâta de mult. Dacă trimitem pe urma personalităţii sentimente de iubire necondiţionată, atunci ţesem pene în haină. Trebuie, aşadar, ca la moartea unei personalităţi să suprimăm sentimentele de durere datorită pierderii. Marie Strauch a preluat bine învăţăturile teosofiei, iar sufletul ei adăugase în greutate.

Această greutate trage în sus, pentru că ea conţine valoare de eternitate. Greutatea a ceea ce este material trage, în schimb, în jos. – Prin rostirea corectă a silabei sufleteşti ne punem faţă de cele trei lumi în relaţia corectă.

În fizic percepem realitatea prin cele cinci simţuri. Să ne reprezentăm corpul fizic ridicat, fără cele cinci simţuri,

spaţiul lumilor cu totul întunecat, atunci luminează sufletele noastre. Să ne gândim că sentimentele (ar pleca) de la noi, atunci am lăsat şi lumea astrală înapoia noastră, iar noi răsunăm în lumea spirituală într-un ton plin şi nestingherit înspre toate părţile. În fizic suntem împiedicaţi de karma noastră, caracterul nostru, raporturile noastre. În spiritual nu putem să ne dăm drept altfel decât suntem, noi răsunăm cum suntem. Lumea spirituală răsună în [tonuri] de sfere. Fiecare dintre noi are în lumea spirituală un nume, pe care îl vom afla pe parcursul dezvoltării, nu este numele nostru terestru. Prin intuiţie ni se revelează lumea spirituală.

Lumea îmi luceşte mie. – Eu îi lucesc lumii. – Eu sunt.

1. reprezentând [cum] vine lumina din afară către mine şi este preluată prin toţi porii pielii mele şi se revarsă către inima mea, sediul vieţii.

2. sufletul meu luceşte iarăşi dinăuntru prin [ceea ce] am preluat în mine ca valoare de eternitate.

3. Eu sunt, de spus cu toată forţa şi cu gândul că Dumnezeu este în mine şi acţionează în mine şi mă face iarăşi Dumnezeu.

Prin întregul corp să lăsăm să se prelingă.

Vechii esoterişti evrei rosteau cuvântul *Eu sunt* în modul corect, iar numai cei care erau pregătiţi şi demni aveau voie să îl rostească.

Trebuie să lucrăm şi după moarte, şi anume în lumea sufletească şi în Devachan. Trebuie să lucrăm cu atât mai eficient, cu cât am preluat în noi mai mult din gândurile despre eternitate. Cele două lumi au astăzi un alt conţinut decât înainte, iar omul participă el însuşi tot mai mult la configurarea celor două lumi.

Berlin, 24 februarie 1905

Maeştrii [Nota 99] au format iertarea. Iertau, dacă era spre cel mai mare bine al respectivului. Teosofia aduce anumite trăsături ale oamenilor mai repede la dezvoltare, de aceea poartă şi teosofia o parte a vinei. Omul gândeşte, simte şi vrea.

Luminat să fie gândul tău.

Blândă să fie simţirea ta.

Fermă să fie voinţa ta.

Responsabilitate. Cu voinţa, care este cea mai dumnezeiască, intervenim creator şi îi influenţăm pe semenii noştri cel mai mult prin aceasta.

Maestrul, la meditaţia sa de maestru, uneşte sentimentul gândirii de razele Soarelui peste întreaga omenire.

Berlin, 3 martie 1905

„Vreau să te fac stâlp în templul meu şi nu vei mai ieşi niciodată din el" [Nota 101] (Apocalipsa 3,12). Maestrul dă pentru ora esoterică fiecare succesiune de gânduri, în rest doar direcţia generală. Entităţi mai înalte au construit corpul omenesc, în timp ce omul era inconştient. Altfel nu ar fi fost atât de armonios. Întrucâtva a exercitat totuşi omul influenţă, de aceea există boli. Inima, cea mai mare operă de artă pe care o putem gândi. Legile naturii sunt gândurile entităţilor mai înalte. Omul este acum conştient şi trebuie să lucreze conştient asupra corpului său astral, ca să devină atât de armonios ca cel fizic. O bucată a unui os, operă de artă mai mare decât tunelul Simplon. Osul este compus din mici părticele, care trebuie toate să stea într-o anumită direcţie. Totul în lume este necesar. Nu e prezent

carbon – plantele au nevoie de el. Dacă nu ar fi plante – plantele expiră oxigen – de acela omul are nevoie. Nu e carbon, nu sunt plante, nu sunt oameni. Aşa este cu fiecare substanţă.

De ce sunt numite coloane? Întreaga lume este un templu. Noi trebuie să devenim componente corecte ale lumii esoterice. Vom avea atunci conştienţă continuă. Asta spune pasajul [menţionat mai sus] din Apocalipsa lui Ioan. Ora esoterică are influenţă asupra corpului astral, chiar dacă nu observăm. Corpul astral este modificat. Plecăm cu un alt corp astral decât am venit.

Berlin, 15 octombrie 1905

Indicaţie spre maeştri. Maestrul Morya (Nota 101) arată spre zicerea: *Omule, gândeşte-te că tot ce este în jurul tău este aici de dragul tău şi că tu eşti aici pentru divinităţi*.

Zicerea poate să fie cuprinsă şi astfel: *Totul de dragul meu şi eu de dragul lui Dumnezeu*.

Silaba sfântă conţine şi sensul individualităţii mele [în raport] cu cea a maeştrilor – iar de aici la cea a fiinţelor Pitris solare [Nota 102], care stau la vârful şcolii noastre.

Berlin, 20 octombrie 1905

În şcoală nu este permis să vină valurile mişcării exterioare. Trebuie însă să înţelegem motivele mişcării şi forţele de impuls. Mişcarea teosofică cere jertfe. Noi trebuie să îl iubim pe respectivul. Există diferite curente oculte. Într-un timp, un maestru va fi Manu [Nota 103] pentru un număr de oameni distincţi, care vor forma sâmburele celei de a şasea rase-rădăcină.

Un curent ocult încearcă să-l ia pe maestru în stăpânirea ei, pentru a grăbi apariţia acestor evenimente. El nu vrea să vadă toate rasele drept egal îndreptăţite. Annie Besant [Nota 104], drept cap al şcolii, trebuia să trăiască în diferitele concepţii despre lume, pentru a le putea înţelege pe toate mai bine. Ea poate să acţioneze cu atât mai mult, cu cât mai multă iubire îi este adusă în întâmpinare. Soarele aruncă umbre, pentru că intră obiecte în lumina lui. Umbra este acolo, aşadar, pentru că obiectele sunt acolo, nu pentru că lumina e acolo.Trebuie să formăm o baterie a iubirii.

Berlin, 24 octombrie 1905

Explicarea formulei: *Mai strălucitoare decât Soarele* ... [Nota 105] [a se vedea GA 266/I]. Spiritul care este în noi şi care ne explică obiectele, acela este mai strălucitor decât Soarele. Totul este pur în sine. Cărbunele este curat şi apa [este] curată. Însă (prin) unirea a ceva nepotrivit ia naştere ceea ce e necurat. Cristalul de zăpadă a separat murdăria şi este cu totul curat. Aşa trebuie să devină sentimentele noastre.

Berlin, 6 noiembrie 1905

Selling [Nota 106] este introdus. Trebuie să gândim, pe cât se poate, despre toate în imagini, acest lucru are efect asupra trupului eteric. La formula [„Mai strălucitoare decât Soarele …", GA 266/I] trebuie să ne reprezentăm ceva privitor la strălucire. Tot astfel, ceva ce este mai curat decât zăpada şi mai fin decât eterul. – La privirea retrospectivă trebuie să stăm în faţa noastră obiectiv, ca în faţa unei persoane străine şi să lăsăm să acţioneze asupra

noastră procesele încă o dată, ca imagini, şi să ne întrebăm dacă eventual am mai acţiona la fel. – Meditaţia este, pentru cultura de astăzi, singura cale spre a ajunge în lumile mai înalte. Trebuie să decuplăm toate gândurile pământeşti şi să ne adâncim cu totul în noi înşine, atunci maestrul poate să acţioneze asupra noastră. Este o cerinţă a Maestrului K.H. [Kuthumi [Nota 107]], de a ajunge în atingere cu individualităţile mai înalte. Acest lucru este posibil doar prin meditaţie, atunci când încheiem toate gândurile dinspre lumea exterioară. Dacă vrem să avem ajutor de la maeştri, trebuie să ne facem întru totul clară întrebarea respectivă, iar la partea devoţională a meditaţiei să-l rugăm pe maestru să ne ajute, fără să contribuim noi înşine cu ceva la răspunsul pentru întrebare. –

A din silaba sfântă [Nota 108] înseamnă individualitatea noastră de jos; *U* individualitatea maeştrilor; *M* forţa prin care vrem să ne dezvoltăm în sus, spre el.

Berlin, 27 februarie şi 15 martie 1906

Rosicrucianism. Piatra înţelepţilor [Nota 109]. Alchimie. Oamenii expiră dioxid de carbon şi inspiră oxigen, plantele invers, expiră oxigen şi inspiră dioxid de carbon. Noi depindem de aceea de plante şi trebuie să fim modeşti faţă de regnurile aflate mai jos. Latura dreaptă şi cea stângă a omului sunt diferite. În ventriculul drept este sângele albastru, care merge în plămâni, în cel stâng cel roşu, care este împins în corp. Latura dreaptă este mai bătrână decât cea stângă şi trebuie să decadă. Omul va deveni din nou plantă. Latura dreaptă a creierului are legătură cu aroganţa şi mândria; o bărbie proeminentă indică zgârcenie. Plămâni, respiraţia rapidă are legătură cu invidia, ficatul are legătură cu mânia. – Gândirea noastră o putem modifica cel mai uşor,

mai greu sentimentele noastre, cel mai greu voinţa. Cea din urmă are legătură cu karma noastră exterioară, cu făptuirea noastră în încarnări anterioare, sentimentul cu karma noastră interioară, viaţa noastră anterioară de simţire. Gândirea se află între naştere şi moarte. Un om poate să priceapă cu raţiunea sa întreaga lume în această viaţă, după moarte va fi uitat totul. Trebuie să lucrăm cu gândurile în sentiment. Dacă îl modificăm pe acesta, lucrăm pentru individualitatea noastră, care trece prin încarnări. Personalitatea se află între naştere şi moarte. Prin gânduri este construit totul, întreaga lume, sentimentul nostru îi corespunde mişcării din natură, voinţa noastră forţei din mişcare. De exemplu, forţa care atrage o piatră căreia i-am dat drumul către Pământ se află şi în voinţa mea, cu care execut ceva. Fulgerul şi tunetul sunt în natură ceea ce în om este mânia. Dacă ne modificăm simţirea şi voinţa, modificăm astfel Pământul. Karma noastră exterioară determină în care popor, în care familie suntem născuţi. Avem să le achităm ceva ce le suntem datori, şi de aceea este bine că nu putem să schimbăm atât de uşor karma noastră exterioară. Prin viaţa noastră interioară nu am devenit datori faţă de nimeni, de aceea avem voie să ne modificăm mai uşor karma noastră interioară, viaţa noastră de simţire. Lumea noastră de gânduri o reformăm de mai multe ori. Ea era una când eram copii, înainte să venim la şcoală. Prin aceasta ea a fost modificată. Apoi prin viaţă, apoi prin teosofie. Ne modificăm simţămintele prin faptul că prelucrăm gândurile noastre până la simţământ. Acest lucru are loc prin meditaţie. Trebuie să îndrăgim propoziţiile, ele trebuie să ne devină obişnuinţă. Prin concentrare acţionăm asupra corpului nostru, a circulaţiei sângelui nostru. Prin aceasta schimbăm lumea. –

Trison: gândire, simţire, voinţă.

Berlin, 18 martie 1906

Marele Iniţiator, marele Necunoscut este primul. Apoi lanţ, până la cel nou primit. A medita înseamnă a deschide sufletul către maestru, astfel încât să poată da impulsuri noaptea. Corpul astral primeşte la început învăţătura inconştient, acesta va deveni treptat tot mai conştient. Mai întâi idei în conştienţa de zi, pe care nu ni le putem explica, mai târziu conştienţa de zi şi conştienţa mai înaltă în acelaşi timp. – St. G. [Nota 110] [Saint-Germain] mijloceşte teosofia în aşa fel, încât îi satisface cerinţele europeanului cultivat. Este acum cel mai important maestru. A.B. [Annie Besant] are şcolile Orientului în subordinea ei. Maestrul este renăscut cu aproape aceleaşi trăsături. El prelucrează respectivul germene omenesc. – Pe cale nu există alte greutăţi decât cele pe care şi le face elevul însuşi. Şi nu există nicio greutate pe care să nu o poată depăşi partea dumnezeiască din el.

Berlin, 13 aprilie 1906[31]

Trebuie să trăim în imagini de amintire. Ceea ce am trăit noi înşine ne leagă altfel cu evenimentul, decât dacă auzim doar despre acesta din urmă. Povestirea despre o bătălie poate să provoace trăire vie. Dacă însă am fost noi înşine acolo, este totuşi ceva diferit. Retrospectiva de seara, unde punem doar imaginile evenimentelor în faţa sufletului nostru, este de aceea importantă. – Trebuie să producem noi înşine sentimente de bucurie şi suferinţă prin reprezentarea că alte persoane trăiesc bucurie şi

[31] A se vedea privitor la aceasta şi însemnările pentru această oră din GA 266/I.

suferinţă. Simţirea împreună cu durerea străină şi bucuria străină. Teatru. Prin aceasta învăţăm să cunoaştem spiritele care le produc. Viaţa modernă de oraş şi citirea în ziar despre evenimente şi senzaţii mereu schimbătoare omoară omul interior. Viaţa în singurătate la ţară acţionează stimulativ. Oamenii de la ţară văd de aceea spirite sau mai vorbesc încă despre spirite. – Respiraţia devine mai bună prin stimularea altruismului. Prin meditaţie este provocat acest lucru. – De la Unul şi în Unul sunt toate lucrurile. A Lui să fie cinstirea.

Hanovra, 24 septembrie 1907

Christos este un Spirit solar, un Spirit de foc. Spiritul său este cel care ni se revelează în lumina solară. Suflarea Sa de viaţă este cea care, în aer, învăluie Pământul şi care cu fiecare respiraţie pătrunde în noi. Trupul Său este Pământul pe care trăim.

Cu adevărat ne hrăneşte El cu carnea şi sângele său, căci orice am prelua ca aliment este luat de la Pământ, din trupul Său.

Respirăm suflarea Sa de viaţă, pe care ne-o revarsă El prin pătura de plante către Pământ.

Privim în lumina Sa, căci lumina Soarelui este strălucirea spiritului Său.

Trăim în iubirea Sa şi fizic; căci ceea ce primim drept căldură de la Soare este forţa Sa spirituală de iubire, pe care o percepem drept căldură.

Iar spiritul nostru este atras de spiritul Său, aşa cum trupul nostru este înlănţuit de trupul Său.

De aceea trebuie să fie trupul nostru sfinţit, pentru că umblăm pe trupul Său. Pământul este trupul Său sfânt, pe care îl atingem cu picioarele. Iar Soarele este vestirea

spiritului Său sfânt, către care ne este permis să privim în sus. Iar aerul este vestirea vieţii Sale sfinte, pe care ne este permis să o preluăm în noi.

Pentru a fi devenit conştienţi de sinea noastră proprie, de spiritul nostru, pentru a fi devenit noi înşine fiinţe spirituale S-a jertfit acest înalt Spirit solar, şi-a părăsit locuinţa regească, a coborât din Soare şi a luat îmbrăcăminte fizică în Pământ. Astfel este el răstignit fizic în Pământ.

El, însă, se întinde spiritual peste Pământ cu lumina Sa şi cu forţa Sa de iubire, iar tot ce trăieşte pe acesta este proprietatea Sa. El doar aşteaptă să vrem să fim ai Lui proprii. Dacă ne dăm cu totul în proprietatea lui, atunci El nu ne dă doar viaţa Sa fizică, nu, ci şi viaţa Sa solară mai înaltă, spirituală. Atunci se revarsă El trecând prin noi cu spiritul Său dumnezeiesc de lumină, cu razele Sale încălzitoare de lumină şi cu voinţa Sa dumnezeiască creatoare.

Noi putem doar să fim ceea ce El ne dă, lucrul pentru care El ne face. Tot ce corespunde în noi după planul dumnezeiesc este lucrarea Sa. Ce putem face pentru aceasta? Nimic, decât să Îl lăsăm sa acţioneze în noi. Doar atunci când ne împotrivim iubirii Sale El nu poate să acţioneze în noi.

Cum am putea însă să ne împotrivim acestei iubiri? Aceluia care vorbeşte acolo: „Eu te-am iubit dintotdeauna şi te-am tras către mine numai din bunătate."

El ne-a iubit de la începutul originar al Pământului. Noi trebuie să lăsăm iubirea Sa să devină fiinţă în noi.

Numai asta înseamnă viaţă adevărată; numai acolo este posibil spiritul adevărat, adevărata beatitudine, unde această viaţă ne devine o viaţă fiinţială, viaţa christică din noi.

Nu pornind dinspre noi putem să devenim noi înşine puri şi sfinţi, ci numai pornind dinspre această viaţă christică. Întreaga noastră străduanie şi zbatere este inutilă, atâta timp cât nu ne umple această viaţă mai înaltă. Doar aceasta poate să spele din fiinţa noastră, ca un curent purificat, curat, ceea ce mai este încă nepurificat.

Este străfundul sufletului cel din care poate să se ridice această viaţă de lumină purificatoare.

Acolo trebuie să ne căutăm locuinţa, la picioarele Sale şi în dăruirea faţă de El.

Atunci El ne va transforma pe noi înşine şi se va revărsa prin noi înşine cu viaţa Sa dumnezeiască de iubire, până ce devenim luminoşi şi curaţi ca El; asemănători cu El. Până ce El poate să împartă cu noi conştienţa sa dumnezeiască.

Prin lumina Sa trebuie sufletul să devină curat, adică înţelept; astfel poate el să se unească cu viaţa Sa. Atunci aceasta este unirea dintre Christos şi Sophia, unirea vieţii christice cu sufletul omenesc purific prin lumina Sa.

PARTEA A DOUA

DIN CONȚINUTURILE ORELOR ESOTERICE DIN ANII 1913 PÂNĂ LA NOUA FONDARE A ȘCOLII ESOTERICE DREPT „ȘCOALA SUPERIOARĂ LIBERĂ PENTRU ȘTIINȚA SPIRITULUI" DE LA GOETHEANUM 1923/24

Observaţii preliminare la partea a doua

Primul Război Mondial ce a izbucnit în august 1914 îl determinase pe Rudolf Steiner să oprească Școala Esoterică. În timpul războiului nu au fost, așadar, evenimente esoterice. El s-a exprimat despre aceasta mai târziu (conferință, Dornach, 22 august 1915, în GA 253, p. 159): „S-a făcut o pauză cu aceste OE ale noastre de la izbucnirea războiului ... din simplul motiv ... pentru că este necesar să menținem sensul societății noastre ... Iar atunci trebuie, bineînțeles, – indiferent dacă într-o țară care este dușmănoasă față de alta sau într-o țară care este neutră – să nu ținem adunări care nu sunt publice."

O excepție a făcut-o o oră care a avut, însă, caracter cu totul privat. În timpul unei călătorii în Austria, în vara lui 1918, Rudolf și Marie Steiner au vizitat familia Polzer-Hoditz pe domeniul lor Tannbach bei Gutau. Cu această ocazie s-a ajuns, așa cum relatează Ludwig Polzer-Hoditz în amintirile sale[32], să se țină o activitate esoterică: „9 iunie (1918) a fost o duminică. Domnul și doamna doctor au mers împreună cu noi la Gutau la liturghie. Când ne-am

[32] Din *Erinnerungen an den großen Lehrer Dr. Rudolf Steiner. Lebensrückschau eines Österreichers* (Amintiri despre marele învățător dr. Rudolf Steiner. Retrospectiva vieții unui austriac), de Ludwig conte Polzer-Hoditz, tipar manual, Praga, 1937; nou în *Erinnerungen an Rudolf Steiner* (Amintiri despre Rudolf Steiner), Dornach, 1985.]

întors de acolo, Rudolf Steiner a ţinut în casa noastră o activitate sub semnul crucii cu trandafiri. A vorbit despre felul în care lumea central-europeană ar fi fost receptivă pentru a prelua un impuls spiritual la începutul secolului al XVII-lea, cum lumea spirituală ar fi vrut să se apropie de sufletele omeneşti, dar că Războiul de treizeci de ani a împiedicat faptul ca un grup mai mare de oameni să poată fi cuprins de acest impuls. La aceasta a adăugat o consideraţie despre nunta chimică a lui Christian Rosenkreutz, despre cum Valentin Andreae, la începutul tinereţii sale, a putut să o redacteze pe aceasta când se afla sub o inspiraţie, iar la o vârstă înaintată a devenit un pastor cuminte, filistin, care nu ştia ce să facă el însuşi cu lucrarea sa semnificativă din tinereţe. În încheiere, a comparat spiritul care se coboară către omenire cu zăpada care se aşterne iarna, cu puritatea sa, peste suprafaţa golaşă a pământului."

După ce se încheiase războiul la sfârşitul anului 1918, Rudolf Steiner a fost rugat în repetate rânduri, de aparţinători la Şcoala Esoterică ce existase înainte de război, să reia totuşi orele esoterice dinainte. La începutul anului 1920 – după o pauză de cinci ani şi jumătate – a început să vină în întâmpinarea aceste rugăminţi. La Dornach a făcut cunoscut acest lucru în încheierea conferinţei sale de seară din 7 februarie 1920-după însemnările stenografei Helene Finckh –, după cum urmează:

„Permiteţi să mai fac cunoscut aici următorul lucru: Pe aceia dintre onoraţii membri ale căror nume le voi citi, doresc să-i rog, eventual, dacă vor, ca nu numai mâine, ci şi luni la ora 8 să apară aici. Vor fi în mare parte persoane care sunt deja de foarte mult timp în societate şi care participă în vreun fel la lucruri. Din acest motiv am dat să

fie scrisă această listă. Fac observaţia în mod explicit, bineînţeles, că cel care nu vrea să vină nu este necesar să vină.

(Se citeşte lista de nume.) [Nu se află la dispoziţia noastră.]

Aşadar, cei pe care i-am citit (cum spuneam, nu e nevoie să i se dea curs, dacă nu se vrea), cei pe care i-am citit, i-aş ruga să apară mâine şi luni seară la ora 8."

Helene Finckh observă privitor la aceasta: („NB. S-a început apoi însă cu o zi mai târziu, deoarece tot felul de oameni mai vroiau să vină, care nu fuseseră citiţi.)"

Iar astfel au mai fost făcute publice, după conferinţa din 8 februarie, şi alte nume:

„Numele pe care ieri le mai uitasem, doresc să le completez" (s-a mai citit o serie) [numele nu sunt notate] – iar Helene Finckh mai observă privitor la aceasta: „dar se pare că nicidecum toţi care se aşteptaseră; au fost câteva lacrimi, iar atunci când s-au adunat pentru prima oară, câţiva stăteau în faţa tâmplăriei (locul de conferinţe şi activităţi de atunci); îndeosebi doamna X, care era toată scăldată în lacrimi, pentru că numai soţul ei, însă nu şi ea, fusese solicitat atunci. A fost o încercare, care desigur datorită diferitelor condiţii nu a trecut atunci dincolo de o a doua oară. Dr. Steiner a fost tot mereu rugat de alţi membri de a ţine totuşi din nou ore mai personale; el a indicat acest lucru de câteva ori, dar a spus întotdeauna că nu ar fi sosit încă timpul."

Aceste ore din Dornach nu au fost continuate atunci. Iar atunci când în colectivul profesoral de la Şcoala liberă Waldorf din Stuttgart, consiliul din 16 noiembrie 1921 (GA 300 II) a fost formulată întrebarea referitoare la orele esoterice, s-a răspuns foarte reţinut de către Rudolf Steiner şi s-a subliniat că ar trebui găsită mai întâi modalitatea

corespunzătoare pentru aceasta. Cu toate acestea, imediat după aceasta, la 4 decembrie 1921 a avut loc în Norvegia (Kristiania/Oslo) o oră esoterică. Însemnări de la aceasta nu sunt însă păstrate, dar se pare că – după Helene Finckh, care a participat la ea – a fost asemănătoare în conţinut cu ora de la Dornach. Alte asemenea ore au mai urmat apoi de Paşte, precum şi în noiembrie 1922 în Anglia (Londra); pe 18 mai 1923 iarăşi în Norvegia (Kristiania); pe 30 septembrie 1923 la Viena.

În afară de aceasta, s-a ajuns datorită iniţiativei unor membri care erau deosebit de interesaţi de conţinuturile muncii anterioare, privitoare la cultul cunoaşterii, la câteva ore esoterice. Rudolf Steiner a denumit acest cerc după vorbitorii principali „Grupul Wachsmuth-Lerchenfeld". De trei ori s-a întâlnit acest grup, format cam din 15 personalităţi, în locuinţa lui Rudolf Steiner din Dornach, „Haus Hansi": de două ori înainte şi o dată după Congresul de Crăciun: Dornach, 27 mai şi 23 octombrie 1923 şi 3 ianuarie 1924. (Notiţele existente de la acestea se găsesc în GA 265). Participanţii cunoscuţi nominal (însă nu complet) au fost: Maria Roschl, Marie Steiner, Harriet von Vacano, Elisabeth Vreede, Ita Wegman, Margarita Woloschin, Jürgen von Grone, Kurt Piper, Otto von Lerchenfeld, Albert Steffen, Günther Wachsmuth, Wolfgang Wachsmuth şi soţia. Între prima şi a doua oră mai fusese introdusă una, care ar fi trebuit să aibă loc în iulie 1923 la Stuttgart (probabil duminică, 15 iulie), la care fusese invitat şi Friedrich Rittelmeyer. Această oră a fost însă contramandată de Rudolf Steiner, pentru că a considerat publicarea discuţiei Rittelmeyer-Lempp în revista „Antroposophie" drept o greşeală gravă (a se vedea detalii în GA 259). La fel ca şi aceste trei ore, şi ora ce fusese ţinută pe 30 septembrie 1923 la Viena s-a apropiat din punct de

vedere al conţinutului mai mult de secţiunea de cultul cunoaşterii a Şcolii Esoterice anterioare.

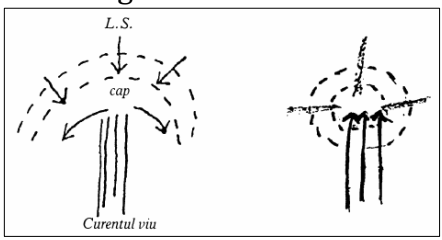
Participanţii la toate aceste ore din perioada de după război erau fie aparţinători la Şcoala Esoterică anterioară sau anumite persoane care primiseră deja meditaţii personale de la Rudolf Steiner.

Dornach, 9 februarie 1920

Doresc să fac o introducere la început. Prin această chemare (de a participa la învăţământul esoteric oferit) s-a confirmat din nou cât de puţin serios este luată această mişcare chiar de către membrii vechi. Imediat după chemare au existat iarăşi discuţii de tot felul, iar ceea ce a reieşit de aici este ceva ce nu ar fi trebuit să se întâmple. Atâta timp cât membrii continuă cu critica lor, ce se referă la fiecare acţiune care are loc dinspre o poziţie mai înaltă, atâta timp cât există membri care tot mereu introduc personalităţi cu totul străine, nu din interes pentru mişcare, ci din vreun interes personal, nu este posibil să aşezăm marile adevăruri spirituale care trebuie spuse acuma. Dacă s-a stat şapte ani în mişcare şi s-au preluat învăţăturile, atunci ar fi trebuit să fi apărut mari schimbări în concepţia noastră despre viaţă, unde nu mai folosim aceeaşi critică precum înainte, unde trebuie să reiasă acţiuni cu totul diferite. Mulţi dintre membrii noştri participă deja de mai mult de şapte ani şi nu se simte nimic dintr-o modificare în judecăţile lor. În fiecare comportament, în fiecare acţiune ar trebui să se exprime această transformare. În loc să se întâmple asta, rămân toate ca înainte. Dacă ar fi exersată mai multă critică asupra ştiinţei spiritului şi adusă mai multă încredere faţă de personalităţile care au fost puse pentru a executa una

sau alta dintre lucrări, atunci mişcării i-ar merge mai bine. În loc de asta, se trăieşte din plin credinţa în autoritate. Să ne gândim numai la cei mulţi care au căzut, cum au fost ei înainte adoraţi şi onoraţi! Critica sănătoasă ar fi fost mult mai potrivită în aceste cazuri. Căderea din mişcare ar trebui, de fapt, să fie imposibilă, iar ea este cea mai puternică dovadă pentru lipsa de seriozitate care tot mai domneşte printre noi. Iar această seriozitate nu poate fi simţită suficient de profund, dacă privim asupra evenimentelor catastrofale ale timpului.

Deja în conferinţele exoterice s-a spus în repetate rânduri că este consacrat capul nostru decăderii, morţii şi că din restul omului curge în sus curentul viu care poate să trezească din nou ceea ce e mort. Pentru aceasta, însă, oamenii nu trebuie să respingă ceea ce se coboară din lumea spirituală şi se poate uni cu curentul viu. Altfel, acest curent viu trebuie să meargă iarăşi în jos, iar capul cu creierul rămâne un organism mort.

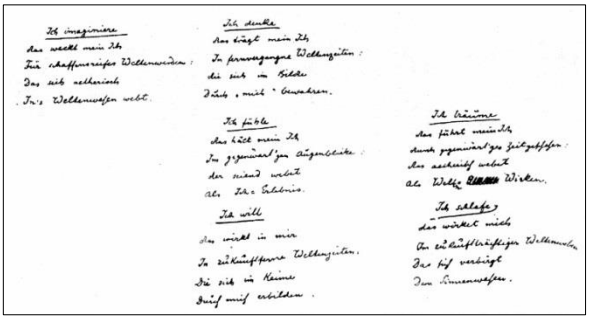
Omenirea ca întreg este altceva decât omul individual. Omenirea aparţine de organismul Pământului şi participă la karma Pământului; omul în parte are karma sa proprie. Acest lucru trebuie diferenţiat corect. Omenirea ca atare trăieşte astăzi întâlnirea cu Păzitorul Pragului, iar trecerea peste Prag şi-a făcut deja începutul în ultimii ani. Acesta este şi începutul scindării omenirii, iar tocmai asta înseamnă momentul critic în care am ajuns acum. Forţele care se revărsau înainte din fiinţele spirituale în omenire

sunt acum consumate; suntem pe cont propriu şi trebuie să scoatem acum în sus aceste forţe din subconştientul nostru. Misteriul de pe Golgotha ar fi avut loc degeaba, dacă oamenii nu ar folosi aceste forţe interioare, ci le-ar respinge. Acest lucru ar atrage după sine întreaga distrugere a dezvoltării Pământului. Sufletele ar mai coborî, într-adevăr, încă în trupuri, dar le-ar părăsi după cel de-al treizeci şi treilea an, dacă nu ar fi preluat în anii timpurii, prin trupurile lor, curentul spiritualului. Asemenea persoane de treizeci şi trei de ani – care au preluat curentul – trebuie să-i înveţe pe cei mai tineri, pentru ca în tineret să fie pus deja germenele pentru priceperea Misteriului de pe Golgotha. Iar în ceea ce îi priveşte pe cei care vor muri înainte de vârsta de treizeci şi trei de ani, şi de aceia se va avea grijă.

Dacă acest lucru nu s-ar împlini, atunci ar umbla pe Pământ trupuri fără suflet, care ar putea lucra numai cu o raţiune automată, în timpul catastrofei războiului s-au arătat deja oameni fără suflet şi vor veni tot mai mulţi dacă nu este preluat spiritul care acum se împinge în jos. Aceşti oameni fără suflet sunt o pradă bine-venită pentru fiinţe demonice, care vor folosi pentru ţelurile lor această raţiune ce acţionează automat. – Dacă un număr mic de oameni nu se lasă pătruns de semnificaţia lucrului îngrozitor care a fost spus acum, dacă nu poate fi adunată seriozitatea necesară, atunci este imposibilă dezvoltarea în continuare a omenirii.

Vă voi da o hrană pentru drum, care vă va putea fi de un mare ajutor, meditând, pentru a vă aduce în conştienţă tainele multe care se află în cele spuse. [S-a scris pe tablă şi s-a putut copia:]

Facsimil – Filă din caietul de însemnări, nr. arhivă 3316

Eu imaginez
Asta trezește Eul meu
Pentru maturizarea lumilor
pentru creație:
Care pe sine eteric
În ființa lumilor se țese.

Eu gândesc
Asta poartă Eul meu
În timpuri ale lumilor de
mult trecute:
Care în imagine
Prin „mine" se păstrează.

Eu simt
Asta ține Eul meu
În momentul prezent:
Care ființând țese
Drept trăire de Eu.

Eu visez
Asta conduce Eul meu
Prin întâmplarea prezentă a
timpului:
Care eteric țese
Drept acțiunea lumilor.

Eu vreau
Asta acționează în mine
În timpuri viitoare ale lumii:
Care pe sine în germene
Prin mine se formează.

Eu dorm
Asta mă acționează
În țeserea lumilor ce tinde
spre viitor
Care se ascunde
Ființei simțurilor.

Dacă ne pătrundem cu totul de aceste cuvinte, ajungem la cunoaștere mai înaltă.

Simțirea este o oglindire a visării, iar visarea se oglindește, și ea, în simțire.

Privitor la zicerea dată: Conştientă: doar gândirea, de aceea imaginarea scrisă în stânga. Celelalte acţionând încă inconştient (dormire, visare în voinţă şi simţire).

Mai întâi au fost scrise pe tablă cele trei mantre din mijloc: *Eu gândesc ...Eu simt ...Eu vreau* ...; apoi (lângă *Eu simt*...) *Eu visez*... (lângă *Eu vreau* ...) *Eu dorm* ...

Dr. Steiner a spus: În simţire se mai visează; în voinţă se mai doarme cu totul; numai şi numai în gândire ar fi până acum ceva posibil (imaginarea), el a scris-o de aceea în stânga, lângă *Eu gândesc* ...

La început şi în încheiere s-a rostit de către Rudolf Steiner: *O, Omule, cunoaşte-te pe tine însuţi*...

Dornach, 17 februarie 1920

Este necesar să ştim că trăim în trei domenii, în trei curente, şi anume în lumea fizică, unde percepem şi prelucrăm percepţiile cu raţiunea noastră legată de creier; apoi lumea la Prag, unde raţiunea deja nu mai ajunge pentru a explica experienţele (trăirile); iar în final lumea de dincolo de Prag, unde intrăm în relaţie cu fiinţe spirituale. Omenirea ca atare stă la Prag.

Tot ce este în jurul nostru ca natură şi lume exterioară este de această parte a Pragului, dar putem să întrebăm unde putem găsi revelate trăirile pragului. Şi anume, pe acestea le găsim în confesiunile religioase de cele mai diverse feluri. Acestea povestesc în cultele, obiceiurile lor ș.a.m.d., despre ceea ce nu poate fi cuprins cu raţiunea.

Trăirile de la Prag au ceva derutant; asta este însă aşa, pentru că tot ceea ce este adus din lumea senzorială îşi pierde acolo sensul. Confesiunile religioase moderne nu au însă niciun fel de impulsuri religioase; de aceea vor să

pătrundă totul cu inteligența, care însă eșuează acolo. De aceea nu îl pot înțelege pe Christos în calitate de ființă extrapământeană și îndeosebi învierea. Atunci când teologul vorbește despre Iisus, așa cum este obiceiul astăzi, atunci el neagă, de fapt, că Christos a înviat și numai când este considerat evenimentul din Palestina drept ceva ce nu este înțeles cu rațiunea, ce poate fi înțeles doar suprasenzorial, se ajunge dincolo de Prag.

Deruta care ia naștere datorită acestui fapt, că tot ce e adus din lumea senzorială își pierde sensul, încetează doar atunci când lumina de dincolo de Prag cade în această derută; dar acest lucru nu este Posibil fără Christos. Dacă nu ne unim astfel cu Christos, încât să putem spune: „Nu eu, ci Christos în mine" [Nota 111], atunci nu vom putea trăi mai departe, în viitor, nici măcar ca oameni.

Divinitatea pe care o numim Dumnezeu Tatăl i-a dat omenirii forțele, încât să ne simțim ca un Eu, un Eu continuu prin încarnări; dar această forță este consumată, iar divinitățile au hotărât ca omul să-și conducă Eul acum din sine însuși, din propria voință liberă, pentru a se simți pentru următoarele încarnări tot ca Eu. Altfel se ajunge la pericolul despre care s-a vorbit data trecută, că oamenii devin lipsiți de suflet, că se rupe firul Eului. Ca acest lucru să nu aibă loc în omenire, pentru aceasta a venit aici jos Christos din lumea spirituală, a trecut prin moarte și a înviat. Pentru aceasta ne este dată meditația[33].

Un Eu mi-a dat dumnezeiescul
Omenirea mi-o arată Christos,
– Christos mă face să ajung om –
sufletul mi-l va vivifia Spiritul.

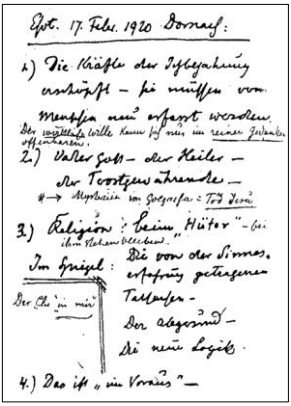
[33] Meditația a fost scrisă pe tablă și a putut fi copiată.

De asemenea adevăruri ştiu multe societăţi secrete, dar tocmai că vor să le păstreze pentru ele. De aceea, asemenea societăţi secrete vor nu atât să nege aceste adevăruri, cât să le câştige pentru ele, să le deturneze de la curentul lor şi să le reprezinte în lume ca şi cum ar proveni de la ele însele. Nimic nu ar fi mai uşor, decât să facă ştiinţa spiritului populară. Eu (dr. Steiner) nu trebuie decât să mă retrag şi să las să se răspândească vestea că aş fi murit, atunci societăţile secrete ar ajuta curând adevărurile ştiinţei spiritului să ajungă la o popularitate care le-ar întări puterea. De aceea ar trebui ca, de exemplu, cu iezuiţi, din partea cărora acum se duce atât de mult o luptă împotriva ştiinţei spiritului, să nu se poarte o ceartă, aşa cum s-ar putea începe cu alţi oponenţi o luptă obiectivă. Nu poate fi deloc vorba despre convertirea iezuitului – faptul că ar putea fi convins prin argumente –, iar contraargumentele care se aduc îi sunt, în fond, foarte valoroase, pentru că acestea sunt pentru el armele pe care vrea să folosească el însuşi cândva, când va vrea să reprezinte adevărul: suprasenzoriale dinspre partea sa. Poate fi, cel mult, vorba să se încerce sa fie lămuriţi alţi oameni despre modul de atac o respingere a atacului iezuit însuşi.

Completare de Helene Finckh:

Eul ar mai fi, de fapt, numai înveliş; şi va deveni tot mai subţire şi mai subţire; dar Christos intervine pentru aceasta; Christos, însă, este de găsit *doar în omenire*, nu la fiecare om în parte.

La începutul şi la sfârşitul orei: *O, Omule, cunoaşte-te pe tine însuţi* ...

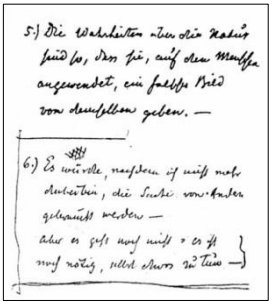
Esot. 17 febr. 1920, Dornach

1.) Forțele afirmării Eului / epuizate – ele trebuie de / om să fie nou cuprinse. / Voința *reală* poate doar în gândul pur / să se reveleze. /

2.) Dumnezeu Tatăl – Vindecătorul / Mângâietorul – / # Misteriul de pe Golgotha = Moartea lui Iisus /

3.) Religie: la „Păzitor" – la / el de oprit. / În oglindă: faptele / purtate de experiențele / senzoriale – / Abisul – / Noua logică. / „Chr". în mine /

4.) Aceasta este „dinainte" –

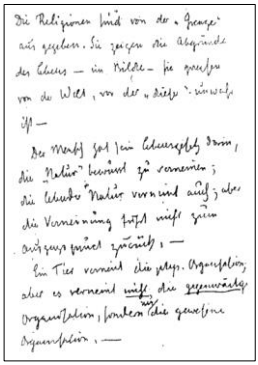

5.) Adevărurile despre natură / sunt așa, că ele, aplicate asupra / omului, dau o imagine greșită /

despre acesta. –

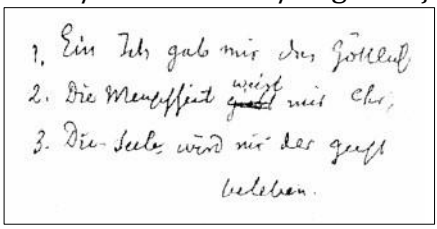
6.) Ar fi, după ce eu nu mai / sunt prezent, lucrul *de către* alţii / folosit –

Dar încă nu merge = este / încă necesar să fac eu însumi ceva –

Religiile sunt date dinspre / „graniţă”. Ele arată abisurile / vieţii – în imagine – ele vorbesc / despre lume, în faţa căreia „aceasta” este / neadevărată – Omul are legea sa de viaţă în aceasta, / de a nega conştient „natura”; / natura trăitoare neagă de asemenea; dar / negaţia nu duce înapoi / la punctul de pornire, –

Un animal neagă organizaţia fiz[ică]; / dar nu neagă organizaţia actuală / ci doar fosta / organizaţie. –

1. Un Eu mi-a dat dumnezeiescul
2. Omenirea mi-o arată Chr.
3. Sufletul mi-l va vivifia Spiritul.

Londra, 16 aprilie 1922

La Londra a fost în aprilie 1922, duminică dimineaţa pe 16 aprilie 1922, o oră esoterică ţinută de dr. Steiner. (Acces au avut toţi cei care primiseră meditaţii personale de la Rudolf Steiner.) Ora a avut loc în sediul ramurii Zarathustra-Group, fondată de dl Heywood-Smith [Nota 113] şi condusă timp de mulţi ani de d-na Drury-Lavin [Nota 114], din 47 Radcliffe Square, London SW. În aceeaşi încăpere ţinuse Rudolf Steiner (1 şi 2 mai 1913) conferinţele despre Michael şi noul eveniment christic [Nota 115].

În această oră esoterică, Rudolf Steiner a vorbit, printre altele, foarte serios despre şcoala din Gondhishapur [Nota 116] şi intervenţia ahrimanică puternică legată de aceasta, ce acţionează înăuntrul timpului nostru. Ora a culminat cu *prima* şi *a treia* dintre cele „trei table" [Nota 117] [vezi p. 467-474], care au fost rostite în unele din ultimele ore de clasă (până la începutul lui august 1924) la Dornach (*O, omule, cunoaşte-te pe tine însuţi* şi răspunsul pe care îl rosteşte omul însuşi. În acest răspuns era întreţesut E.D.N., I.C.M., P.S.S.R.). Celor prezenţi li s-a permis să copieze după aceea zicerile de meditaţie şi să le păstreze[34].

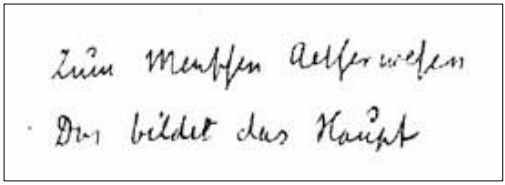
[34] Relatare din amintire de George Adams [Nota 112], într-o scrisoare din 8 octombrie 1954.

Din caietul de notiţe al lui Rudolf Steiner, nr. arhivă 304

Ekol. London. 16. April 1922.

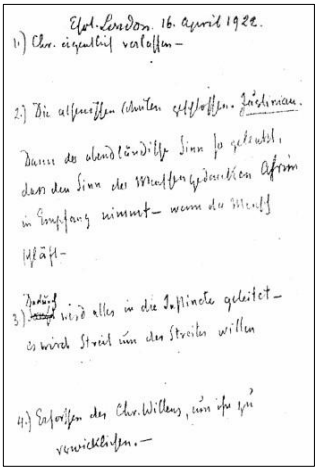
1) Spiegel der Welt
Er liegt in mir
Gedankenkraft
Erfasst seine Bilder
Hinter ihm liegt
Die junge Seele
Sie verbrennt den Stoff
Und lernt im Brennen
Das Wesen der Welt –
Ihm verwebt sie
Der Kosmos Bildekräfte

Oglinda lumii / Ea este aşezată în mine / Forţa gândurilor / Cuprinde imaginile sale / În spatele ei se află / Sufletul tânăr / El arde substanţa / Şi învaţă în ardere / Fiinţa lumii – / Lui îi întreţese / Ale cosmosului forţe formatoare

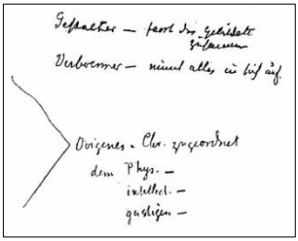

Zum Menschen Aetherwesen
Das bildet das Haupt

Despre om fiinţă eterică / Asta formează capul

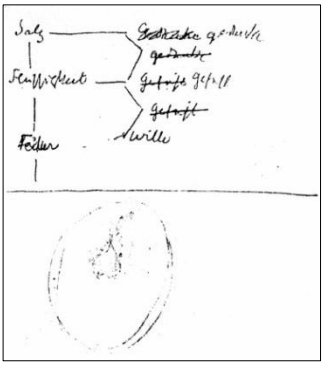
Din caietul de notiţe al lui Rudolf Steiner, nr. arhivă 304:

Esot. Londra, 16 aprilie 1922
1.) Chr.[istos] de fapt părăsit –
2.) Şcolile ateniene închise. Iustinian. / Apoi cugetul occidental condus astfel, / încât sensul gândurilor omeneşti Ahrim[an] îl ia în primire – atunci când omul / doarme –
3.) Prin aceasta, totul este condus în instincte – / se face ceartă de dragul certei /
4.) Cercetarea voinţei lui Chr., pentru a o / realiza.

Configurator – adună ceea ce e format / la un loc
Arzător – preia totul în sine.
Origene = Chr. Atribuit / fiz. – / intelect. – / spiritual –

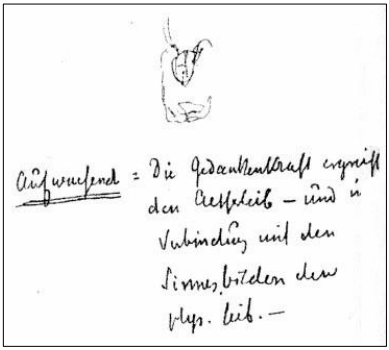
Sare – gând
Lichid – simțământ
Foc – voință

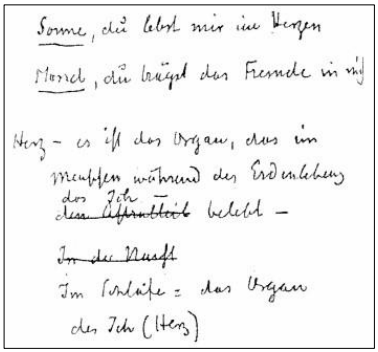
Sistemul osos este dinainte / format – acolo înăuntru / gândurile lumii cele formatoare: Gândurile sunt formatoare = În cap sunt / imaginile sistemului / osos etc.

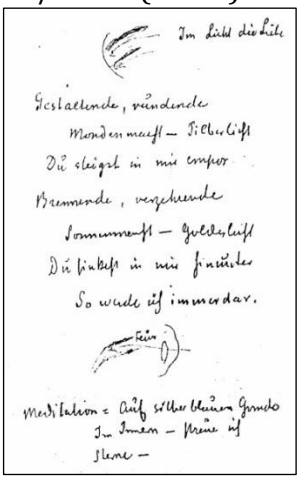
Lună / Soare / voinţă
Luna este formatorul.
Impresiile senzoriale acţionează / înăuntrul formărilor sale
Soarele este arzătorul
El preia în căile sale / voinţa

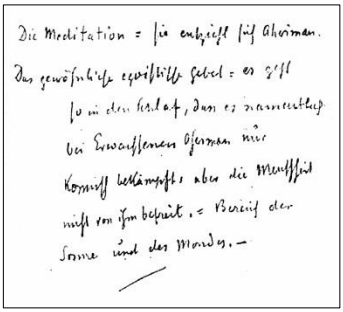
Trezitor = Forţa gândurilor cuprinde / trupul eteric – şi în / legătură cu / imaginile senzoriale ale trupului fiz[ic]. –

Sonne, du lebst mir im Herzen
Mond, du trägst das Fremde in mir
Herz – es ist das Organ, das im
Menschen während der Erdenlebens
das Ich
dem Ich-Bewußtsein belebt –
~~Im der Nacht~~
Im Totenleibe = das Organ
des Ich (Herz)

Soare, tu îmi trăieşti în inimă
Lună, tu porţi ceea ce e străin în mine
Inima – este organul care în / om în timpul vieţii pământene / învigorează Eul – /
În somn – organul / Eului (inima)

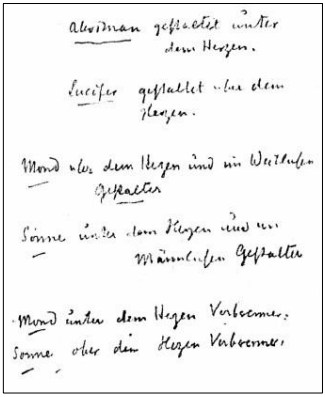

Im Licht die Liebe
Gestaltende, wändende
Mondenmacht – Silberglanz
Du steigst in mir empor
Brennende, verzehrende
Sonnenmacht – Goldesglanz
Du sinkst in mir hinunter
So werde ich immerdar.
Mein
Meditation = Auf silberblauem Grunde
Im Innern – presse ich
Steine –

În lumină iubirea / configuratoare, rotunjitoare / Putere lunară – Lumină de argint / Tu urci în mine / Arzătoare consumatoare / Putere solară – Lumină de aur / Tu cobori în mine / Astfel devin eu necontenit / Foc / Meditaţie = Pe fond albastru-argintiu / În interior – presar eu / stele –

Die Meditation = sie entzieht sich Ahriman.
Das gewöhnliche egoistische Gebet = es geht
so in den Schlaf, dass es tatsächlich
bei Erwachsenen Ahriman nur
Kosmisch bekämpft, aber die Menschheit
nicht von ihm befreit. = Bereich der
Sonne und des Mondes. –

Meditația = ea se sustrage de la Ahriman

Rugăciunea obișnuită egoistă = merge astfel în somn, încât tocmai la adulți îl combate pe Ahriman doar cosmic: dar nu eliberează omenirea de el. = Domeniul Soarelui și al Lunii. –

Ahriman gestaltet unter dem Herzen.

Luzifer gestaltet über dem Herzen.

Mond über dem Herzen und im Weiblichen Gestalter

Sonne unter dem Herzen und im Männlichen Gestalter

Mond unter dem Herzen Verbrenner.
Sonne über dem Herzen Verbrenner.

Ahriman configurează sub inimă.
Lucifer configurează deasupra inimii.
Lună deasupra inimii și în feminin configuratoare.
Soare sub inimă și în masculin configurator.
Lună sub inimă arzător
Soare deasupra inimii arzător

Londra, 12 noiembrie 1922

În afară de faptul că avem cunoaşterea naturii, avem îndatoriri morale şi o conştienţă religioasă, adică simţim că odihnim cu întreaga noastră fiinţă într-o lume spirituală. Această conştienţă religioasă o are omul în stare de veghe doar datorită faptului că se află în trupul său fizic. Acolo este împreună, în trupul său fizic, cu spirite ale unor ordini mai înalte ale lumii. Iar el trăieşte în trupul său eteric împreună cu ceea ce consideră aceste spirite că este moral. Viaţa religioasă este dependentă de viaţa fizică – viaţa morală de trupul eteric.

Eterul lumii, din care este luat trupul nostru eteric, are două componente. Prima componentă a acestui eter al lumii sunt eterul căldurii, al luminii, eterul chimic şi eterul vieţii. Toate acestea au la bază (ca a doua componentă) o fiinţă morală a eterului lumii. Această fiinţă morală a eterului lumii este însă prezentă doar în apropierea stelelor şi a planetelor. Aşadar, atunci când trăiţi pe Pământ vă aflaţi, deşi nu ştiţi asta în timpul zilei, şi înăuntrul eterului lumii ca esenţă morală (aşadar, în ambele componente). Între stele, însă, ceea ce este moral din eter este împins în afară prin lumina solară; lumina solară însăşi are în sine, tocmai pentru noi oamenii, izvorul primordial al eterului moral. Dar prin aceea că Soarele străluceşte, el goneşte prin lumina sa esenţa morală a eterului. Şi astfel, atunci când privim prin ochiul nostru în lume, vedem flori, izvoare etc., fără să străbatem aceasta cu ceea ce e moral, pentru că lumina soarelui omoară pentru noi ceea ce e moral, scoţându-l afară.

Când ieşim din trupul fizic şi din cel eteric, lăsăm în urmă ceea ce e religios şi moral. Iar prin faptul că ordinea morală a lumii a ieşit din eter, are acces la acest eter

entitatea ahrimanică. Aceasta îi vorbeşte omului în timpul somnului, iar acest spirit al minciunii îi înfăţişează omului binele drept rău, iar răul drept bine. – La un om bun, care are o conştiinţă bună, care este un om ce trăieşte intens, un om ce simte profund moral, simţirea morală merge atât de adânc, încât o duce înăuntru în somn. Ahriman îi şopteşte că binele ar fi rău, iar el doarme prost deoarece crede că a făcut mult rău, în timp ce omul rău tocmai adesea are un somn atât de bun, deoarece este împăcat prin şoaptele ahrimanice.

Viena, 30 septembrie 1923

La rugămintea lui Ludwig Polzer-Hoditz, Rudolf Steiner a ţinut în timpul cât au avut loc conferinţele din septembrie/octombrie 1923 la Viena, pentru un cerc restrâns, şi o oră esoterică. Conform însemnărilor dintr-o cărticică de ziceri a lui Polzer-Hoditz, ce se află la Arhiva Rudolf Steiner, ora a avut loc duminică, 30 septembrie. Drept ziceri sunt consemnate mantra indiană: *Satyam gnanam* ... şi varianta germană: *Existenţă eternă, milă nesfârşită* ... , precum şi mantra din trei părţi: „O, omule, cunoaşte-te pe tine însuţi …”.

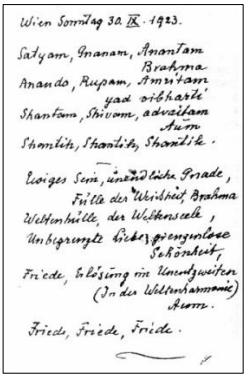
Potrivit relatării care s-a păstrat a lui Hans Erhard Lauer, participant la oră, au fost prezenţi aproximativ 20 de oameni: „Rudolf Steiner a rostit mai întâi o mantră indiană şi a încheiat cu mantra clasei, *O, omule, cunoaşte-te pe tine însuţi*... şi cu Legenda Templului.”[35]

Conform comunicării printr-o scrisoare a lui Polzer, din 27 februarie 1930, către consiliul Societăţii

[35] Vezi orele pentru grupul Wachsmuth-Lerchenfeld, GA 265.

Antroposofice Generale, Rudolf Steiner i-ar fi permis în toamna anului 1923, „atunci când a ţinut, la rugămintea mea, în Viena o oră esoterică, să ducă aceasta mai departe şi să lărgească cercul esoteric". Potrivit relatării lui Hans Erhard Lauer, Rudolf Steiner i-ar fi spus lui Polzer că poate să reia aceasta din când în când. Acest lucru l-a şi făcut Polzer, dar numai o dată sau de două ori, căci la scurt timp după aceea a avut loc la Dornach Congresul de Crăciun şi organizarea Primei Clase.

Manuscris de Ludwig Polzer-Hoditz

Wien Sonntag 30. IX. 1923.

Satyam, Gnanam, Anantam
Brahma
Ananda, Rupam, Amritam
yad vibharti
Shantam, Shivam, advaitam
Aum
Shantih, Shantih, Shantih.

Ewiges Sein, unendliche Fülle,
Fülle des Weltgeistes Brahma
Weltenhülle, der Weltenseele,
Unbegrenzte Liebe, grenzenlose
Schönheit,
Friede, Erlösung im Unendlichen
(In der Weltenharmonie)
Aum.

Friede, Friede, Friede.

Satyam, Gnanam, Anantam / Brahma / Ananda, Rupam, Amritam / yad vibharti / Shantam, Shivam, advaitam / Aum / Shantih, Shantih, Shantih.

Existenţă eternă, milă nesfârşită, / Plinătate a înţelepciunii, Brahma / Învelişul lumii al sufletului lumii, / Iubire nemărginită, nemărginită / Frumuseţe, / Pace, eliberare în nondualitate / (În armonia lumii) / Aum. / Pace, pace, pace.

DOUĂ ORE ESOTERICE ŢINUTE PENTRU CERCUL

PARTEA A TREIA

ESOTERIC DE TINERET

Cu însemnări privitoare la istoria devenirii sale

Privitor la istoria devenirii cercului esoteric de tineret

OBSERVAȚII PRELIMINARE ALE EDITORILOR

Pentru înțelegerea istoriei devenirii Cercului esoteric de tineret trebuie pornit de la mișcarea antroposofică generală a tineretului, deoarece ideea „cercului" este în modul cel mai strâns legată de aceasta.

Catastrofa războiului mondial din 1914–1918 dovedise că vechile relații sociale erau depășite și că aveau nevoie de o configurare cu totul nouă. Astfel a luat naștere în primăvara anului 1919, pornind din antroposofia lui Rudolf Steiner, mișcarea pentru o tripartiție a organismului social. În locul vechiului stat unitar, ea tindea către deplina autoadministrare a vieții spirituale, de drept și economice. Marele ecou pe care l-au produs aceste strădanii în public a constat și în faptul că tot mai mult și mai mult tineret a găsit calea către antroposofie. La universități și alte facultăți din Germania, precum și în Elveția și Austria, au luat naștere grupuri antroposofice de studenți, care au fondat în 1920 „Bund für anthroposophische Hoch-schularbeit" (Uniunea pentru Școala Superioară de Pregătire Antroposofică). Prin intermediul unor cursuri universitare ținute la Goetheanum, în Dornach și în alte orașe, se vroia așezarea germenelui pentru o școală superioară liberă. Aceste intenții, se pare, erau privite parțial cu scepticism în Societatea Antroposofică ceea ce l-a determinat pe Rudolf

Steiner ca în prima adunare de după 1914 a membrilor societății, ce a avut loc pe 4 septembrie 1921 la Stuttgart[36] la părerea unui student de la Universitatea din Tübingen[37] să reacţioneze cu cuvintele: „Aici a vorbit un reprezentant al mişcării tinerilor! Aici stau o seamă întreagă de reprezentanţi ai studenţimii! Dragii mei prieteni: Faptul că aparţinătorii unor asemenea mişcări sau corporaţii au venit la Societatea noastră Antroposofică e ceva ce trebuie să considerăm că *face epocă* în cadrul istoriei mişcării noastre antroposofice. Trebuie să facem tot ce se poate aştepta pe drept din partea aceasta dinspre Societatea Antroposofică." Deja înainte de asta el caracterizase mişcarea de tineret (Wandervogel), ce luase naştere la începutul secolului XX, drept o „mişcare lansată în sus pe plan internaţional, din forţe elementare", în care luminase ceva din „punctul de cotitură nespus de important de la sfârşitul secolului XIX", sfârşitul epocii Kali Yuga[38].

Înflăcărate de asemenea forţe elementare, tinerii interesaţi de antroposofie, care parţial mai stăteau în strânsă legătură cu mişcarea de tineret Wandervogel, se simţeau profund nesatisfăcuţi în Societatea Antroposofică. Şi astfel căutau posibilităţi de a se organiza singuri şi la nivel de societate antroposofică. Cu data de 17 martie 1920 a pornit de la Stuttgart o primă scrisoare-circulară „Către tineretul mişcării antroposofice" cu chemarea de a se reuni pe baza unei sugestii a lui Rudolf Steiner, la fondarea unei ramuri generale a tinerilor. La scurt timp după aceasta,

[36] Protocol încă nepublicat.

[37] Alfred Heidenreich (1898–1969); a se vedea şi scrierea sa, *Jugenbewegung und Anthroposophie* (Mişcarea de tineret şi antroposofia), Stuttgart, 1922.

[38] Alocuțiune către tineri la Stuttgart, 20 martie 1921, în GA 217a.

unuia dintre tineri, Otto Palmer jr., i s-a oferit ocazia de a raporta despre aceste strădanii pe 25 aprilie 1920 la Dornach, cu ocazia celei de-a 7-a adunări generale ordinare a Asociației pentru Goetheanum, Școala Superioară Liberă pentru Știința Spiritului. Conform protocolului[39], el a spus următorul lucru:

„Dacă trebuie relatat despre mișcarea antroposofică a tineretului, despre ce anume s-a realizat acolo pozitiv, atunci acest lucru este posibil doar dacă ne referim pe scurt la originea acestei mișcări și la dezvoltarea ei.

Dacă vrem să înțelegem în mod just această mișcare, trebuie să o considerăm înainte de toate drept un protest care a devenit viu în cadrul tineretului, împotriva vechii activități de ramură așa cum era de obicei până acum în Societatea Antroposofică. Trăiește în tineret realmente ceva ce simte necesitatea nu doar de a îmbrăca antroposofia ca pe o decorație festivă de duminică după-masă, ci de a duce în viață și a transpune în practică tot ce este dat în antroposofie. Faptul că, pornind de la acest protest, a fost făcută ici și colo mai întâi greșeala de a începe lucrul în mod programatic, a fost probabil parțial din cauză că această necesitate a fost simțită atât de tare și acum se vroia ca imediat, în toate direcțiile, să se ia inițiativă, în loc de a începe într-un singur punct cu lucrul și de a lăsa ca, pe acest lucru pozitiv, să se cristalizeze celelalte. Acest lucru a dat ocazia unor controverse principiale, în sensul că dintr-o parte a fost pusă o greutate deosebită pe faptul că ar trebui fondată o ramură a tineretului – lucru față de care a venit din cealaltă parte neîncrederea, faptul că prin aceasta ar pătrunde tocmai ceea ce nu este dorit să intre. Această diferență de opinii

[39] Încă nepublicat.

pur nominală a dus apoi la o soluţie prin aceea că acolo, la Stuttgart, avem acum o serie de grupuri care au crescut din necesitatea acestei mişcări a tineretului, în sensul că acolo, în cadrul lucrului, în loc să fie, să zicem, unul care conferenţiază de pe scenă şi un public mai mult sau mai puţin ascultător, s-au reunit acum acolo persoane care realmente vor să prelucreze împreună o temă, fie că în centrul acestei munci se află o carte, fie că se face împreună o muncă de discuţie, fie că o anumită temă cu un conţinut de specialitate este parcursă în muncă de seminar comună. A lucra în acest mod creează apoi de la sine solul pentru o activitate de conferinţe, în care pot să fie reunite activităţile acestor grupe care lucrează separat, într-un şir de conferinţe, astfel încât se realizează cu adevărat o corelaţie vie între conferenţiar şi public şi unde publicul, prin lucrul anterior care a fost înfăptuit, percepe aceste conferinţe drept un punct culminant al propriei munci.

Această soluţie, care vrea să se apropie, într-un anumit fel, de gândul de libertate a vieţii spirituale, care e imposibil să poată fi închisă în strâmtorare, tinde către faptul – deoarece modalitatea ramurii a fost percepută drept o constrângere – ca în locul acestui gen de constrângere să aibă loc o lucrare şi o configurare din ceea ce e realmente în mod trăitor, care nici nu se poate exprima de la bun început într-un program precis. Este vorba despre faptul de a face încercarea să desfăşurăm libertatea vieţii spirituale, în măsura în care acest lucru este posibil în acest cadru mic. Este vorba despre a depăşi o anumită teamă, care totuşi domneşte încă faţă de faptul că o asemenea viaţă spirituală liberă trezeşte forţe contrare, care ar putea să facă greutăţi şi chiar vor face. Se poate întreprinde o asemenea sarcină doar atunci când

credem că avem în noi ceva viu, din care vin forţele ce sunt în stare să depăşească forţele opuse."

Corespunzător cu această prezentare, în circulara lui Ehrenfried Pfeiffer, „Proiect privitor la trăsături de bază ale muncii în ramura de tineret", din 16 aprilie 1920, care i-a urmat chemării din 17 martie 1920, se spune: „Munca din ramura de tineret trebuie să aibă loc îndeosebi din punctul de vedere al faptului că tineretul poate fi odată purtătorul ştiinţei spiritului orientate antroposofic. (...) Dacă adăugăm noi înşine putinţa la voinţa noastră, atunci poate să fie începută peste tot lupta împotriva gândirii vechi. Dacă munca ramurii de tineret are loc în acest sens, atunci forma exterioară rezultă de la sine."

O astfel de formă exterioară a rezultat, însă, de-abia la începutul anului 1923, prin ajutorul lui Rudolf Steiner. El a făcut posibil ca, pe lângă Societatea Antroposofică oficială, să se poată înfiinţa una proprie, „Societatea Antroposofică Liberă"[40] pentru tineret.

I-au premers acestui lucru următoarele etape: Peste tot luaseră naştere grupe de tineret. Fusese înfiinţată o Uniune universitară Antroposofică. Avuseseră loc cursuri universitare antroposofice şi mari congrese. Dar nici tinerii, nici cei vârstnici nu erau cu adevărat mulţumiţi de această dezvoltare, iar conflictul dintre generaţii devenea tot mai adânc. Acest lucru a dus la faptul că în timpul Congresului est-vest din Viena, din iunie 1922, s-au întâlnit mai mulţi tineri cu aceleaşi concepţii, care au plănuit ca, de dragul problemelor lor, să se străduiască pentru o întâlnire a tineretului cu Rudolf Steiner. Deja în iulie au putut trei dintre ei – cei doi prieteni, Ernst Lehrs şi Fritz Kubier, precum şi Rene Maikowski, administratorul Uniunii pentru

[40] Detalii despre aceasta se găsesc în ***Das Schicksalsjahr 1923*** (Anul fatidic 1923), GA 259.

Şcoala Superioară – să vorbească cu Rudolf Steiner despre acest lucru la Dornach. Au primit acordul pentru o astfel de întâlnire la începutul lui octombrie în Stuttgart. Ca urmare a acestui lucru, Ernst Lehrs a călătorit prin Germania de Nord, Fritz Kubier prin cea de sud, pentru a chema la această întâlnire tineri orientaţi antroposofic. Ernst Lehrs a relatat despre experienţele sale într-o scrisoare către Rudolf Steiner, după cum urmează:[41]

„Jena, 18 septembrie 1922

Este important pentru mine ca, înainte de a fi împreună cu dumneavoastră la Stuttgart, să vă comunic experienţele pe care le-am făcut între timp, fiind prezent la prieteni în Bremen, Berlin şi Dresda, şi prin schimbul de păreri în scris. Căci spre marea mea bucurie am găsit peste tot un nou curent, din exact aceleaşi impulsuri din care Kubier şi cu mine am fost la dumneavoastră în Dornach: în general s-a deslușit cunoaşterea faptului că orice încercare de conlucrare în perioada sufletului conştienţei era condamnată să devină şi în cercul nostru o pe-lângă-lucrare, şi că a venit timpul, mai ales având în vedere prăbuşirea de neoprit a alcătuirii exterioare, de a se educa prin intermediul pe-lângă-lucrării într-un mod atât de conştient spre o fraternitate, încât aceasta să devină o conlucrare ce poate să aibă efect de model. Astfel, ar fi prea îngust exprimat dacă am vrea să vorbim despre faptul că la Stuttgart se adună o serie de «pedagogi» în devenire, care

[41] Lehrs redă această scrisoare aproape cuvânt cu cuvânt la pagina 137 memoriile sale *Gelebte Erwartung* (Aşteptare trăită), Stuttgart, 1979, fără a fi avut originalul în faţă, ce se află ca manuscris la Arhiva Rudolf Steiner. Drept dată are acolo, în mod eronat, 3 septembrie în loc de 18 septembrie.

doresc cu plăcere să le fie spus din partea dumneavoastră ceva pentru pregătirea lor «profesională». Se adună mai degrabă asemenea oameni orientaţi *ştiinţific, artistic şi pedagogic*, care în marea lor majoritate lucrează *deja* la o formare de comunitate în sensul de mai sus. Lor, tuturor, le este comună strădania de a deveni educatori de oameni, căci *în toate trei domeniile* nu ne mai ajunge o învăţare, ci o autoeducare, nu numai o instruire, ci o educare! Iar la ei toţi, în măsura în care sunt antroposofi, a venit pe parcursul acestui an ceva ca un «prieten al lui Dumnezeu» din lumea spirituală, tot astfel precum laicul care a venit la Tauler! Aşadar, chiar dacă cei din Stuttgart vor fi fiind în mare parte viitori «învăţători de şcoală», există o sumă de alte persoane, deloc neglijabilă – aşa, spre exemplu, delegaţi ai unui cerc de sculptori şi arhitecţi din Dresda, care sunt pregătiţi să formeze o comunitate de lucru în care vor să se educe pe sine şi să-i educe pe alţii pe solul ştiinţei spiritului, pentru a fi «maeştri constructori». Toţi aceştia îşi doresc, însă, să fie împreună la Stuttgart în aşa fel, încât la plecarea lor să rămână ceva împreună în lumea spirituală, într-o anumită măsură, pentru ca ei să se ajute şi să se stimuleze unii pe alţii într-o reciprocitate serioasă, cordială, de la grup la grup, de la localitate la localitate, de la profesie la profesie, în aşa fel încât ei, în calitate de uniune fără nume, dar vie, prin existenţa şi acţiunea lor exemplară să le poată da semenilor lor curaj şi încredere pentru o eliberare în sfârşit a vieţii spirituale.

Vă salută al dvs. recunoscător,
devotat Ernst Lehrs.

Ar fi potrivit ca la 1 octombrie să nu se organizeze încă niciun eveniment, pentru ca participanţii să aibă timp să se cunoască puţin între ei."

Scrisoarea face limpede faptul că pentru majoritatea acestor tineri stătea în prim-plan interesul pentru profesia lor pedagogică viitoare, în schimb, la alţi câţiva, mai mult intenţia de a ajunge la o „uniune fără nume, dar vie", independentă de profesie.

Sugestia unei astfel de uniuni duce înapoi la întâlnirea de la Berilin lui Ernst Lehrs cu Wilhelm Rath şi grupul său de lucru, din august 1922, aşadar cu puţin timp înainte de scrierea scrisorii către Rudolf Steiner. Wilhelm Rath se entuziasmase, în timpul lucrului cu un grup berlinez de tineret, prin scrierea lui Rudolf Steiner ***Mistica la începutul vieţii spirituale contemporane şi raportul ei cu concepţia modernă despre lume*** (1901, GA 7), de figura medievală prezentată acolo, a Prietenului lui Dumnezeu din Oberland, şi de cercul lui de doisprezece Prieteni ai lui Dumnezeu. Prin acest lucru s-a aprins în el idealul de a ajunge, pentru munca antroposofică de tineret, la formarea unei frăţii asemănătoare, doar că potrivită pentru cerinţele prezentului. Aceşti ţineri berlinezi au fost întăriţi şi mai mult în aceasta printr-o chemare apărută la mijlocul lunii iulie 1922 în revista „Anthroposophie. Revistă săptămânală pentru viaţă spirituală liberă", de a se ralia la nou-înfiinţata „Uniune pentru viaţă spirituală liberă". Ei au fost imediat de părere că aşa cum s-a întâmplat în această chemare nu se putea proceda. Iar când, la scurt timp după aceea, Ernst Lehrs s-a întâlnit, în timpul călătoriei sale de organizare a tineretului, cu Wilhelm Rath şi grupul său de lucru la Berlin, şi el s-a entuziasmat pentru idealul lor despre o uniune asemănătoare cu Prietenii lui Dumnezeu. Pe atunci, Wilhelm Rath îi vorbise deja lui Ernst Lehrs despre gândul său ca dr. Steiner să fie rugat pentru o meditaţie comună, prin care roţi tinerii să se poată uni zilnic în spirit unii cu

alţii. Iar cu puţin timp înainte de plecarea către Stuttgart, Rath i-a mai scris lui Lehrs despre cum credea că ar putea fi prezentat acest gând: „Încă o propunere aş avea, care, însă, poate că de-abia pe parcursul evenimentului va putea fi exprimată într-o discuţie personală, pentru ca apoi, eventual, să fie prezentată drept rugăminte dr-ului Steiner; ca el să ne dea posibilitatea nouă, celor care pentru tot viitorul vrem să ajungem, doar, la o conlucrare vie, intensă, ca noi, chiar dacă ne separă spaţiul, totuşi să ne putem uni meditativ în spirit, la un anumit interval, în succesiune ritmică, aşadar ca doctorul să ne dea o meditaţie comună, unificatoare, în al cărei conţinut să ne adâncim dimineaţa sau seara. – Gândul mi se pare important. Dacă şi cum se realizează, se va vedea – pericolele legate de împlinire ar trebui îndeosebi gândite." Cu această scrisoare, conform lui Wilhelm Rath, în relatarea sa „Drumul meu către cerc", „a ajuns la o anumită formulare rezultatul unei dezbateri lungi, intense privitoare la întrebarea ce urma să fie adresată de noi către dr. Steiner".

La acest lucru contribuise, se pare, şi relaţia de încredere pe care Wilhelm Rath o dobândise faţă de câţiva reprezentanţi berlinezi din generaţia mai vârstnică. Cu ei – care îi relataseră câte ceva despre Şcoala Esoterică dinainte de război – a putut, în orice caz, să vorbească despre gândurile sale privitoare la iniţierea unei străduanii esoterice pentru o comunitate. Aceştia au fost Wilhelm Selling şi soţia sa, Karin Selling, precum şi cumnatul său, Kurt Walther, care până în toamna anului 1921 făcuse parte din consiliul Societăţii Antroposofice. Cei trei au devenit un fel de protectori ai străduaniei lui Rath, au venit şi în octombrie 1922 cu el la Stuttgart şi au făcut parte apoi dintre membrii fondatori ai cercului esoteric de tineret.

Atunci când, la 1 octombrie, s-au adunat aproximativ 80 de tineri în vârstă de 18 până la 25 de ani (cărora li s-au adăugat şi unii mai vârstnici) în casa societăţii din Stuttgart, la întâlnirea tineretului cu Rudolf Steiner, s-a arătat imediat opoziţia dintre „generaţia mai vârstnică şi generaţia mai tânără". Căci reprezentanţii oficiali ai societăţii erau jigniţi că nu fuseseră incluşi în eveniment[42]. Ei s-au interesat de aceea la Rudolf Steiner, la care el ar fi răspuns: Nici el însuşi nu ştia ce vroiau tinerii de la el. Că unii dintre ei ar fi fost la el şi ar fi vorbit despre tot felul de lucruri cu el, iar el şi-ar fi dat acordul pentru acest curs, la rugăminţile lor. Dar ceea ce vroiau cu adevărat nu i-ar fi spus. Când li s-a comunicat acest lucru iniţiatorilor întâlnirii tineretului, au fost foarte speriaţi de acest lucru şi l-au rugat şi ei pe Rudolf Steiner, printr-un prieten, să le dea o explicaţie. Răspunsul său ar fi fost următorul: El ar fi exprimat faptul că ei consideră programele rigide drept ceva depăşit. El ar fi fost cu totul de aceeaşi părere cu ei. Astfel ei ar trebui să-i spună, pe baza muncii realizate între timp între ei, despre ce trebuia să le vorbească în curs. Lui i s-ar fi propus (prin scrisoarea lui Ernst Lehrs) să nu apară imediat în prima zi, pentru a le lăsa timp celor adunaţi să se întâlnească între ei în mod suficient. El ar propune să fie folosit acest timp pentru a se lămuri privitor la o anumită temă care ar urma să i se propună pentru prima conferinţă. După ascultarea acesteia ar avea apoi material să se lămurească despre ce anume ar vrea să audă de la el într-a doua conferinţă a sa. În acest mod trebuia, întru totul cum

[42] La îndemnul lui Rudolf Steiner au fost însă invitaţi apoi la conferinţele sale atât consiliul societăţii, cât şi colectivul cadrelor didactice de la Şcoala liberă Waldorf.

îşi doreau ei, să ia naştere cursul[43] fără program, cu totul viu. (Conform raportului „Istoria devenirii cercului de tineret" de Ernst Lehrs.)

La discuţiile care au urmat după aceea în comitetul de organizare s-au format două concepţii foarte opuse. În timp ce grupul Rath-Lehrs vroia să prezinte întrebarea ei privitoare la formarea esoterică a unei comunităţi independente de profesie, celălalt grup refuza categoric acest lucru şi cerea să fie puse numai întrebări privitoare la ceea ce e pedagogic. În final au căzut de acord asupra unei întrebări formulate neutru. Când aceasta i-a fost prezentată apoi lui Rudolf Steiner după sosirea sa pe 3 octombrie, iar el a părut dezamăgit de ea, Wilhelm Rath s-a simţit obligat să exprime totuşi şi faptul că pe unii dintre ei îi mai preocupă în mod deosebit şi întrebarea legată de formarea esoterică a unei comunităţi. Rudolf Steiner s-ar fi arătat imediat dispus, ar fi propus însă să se discute asta totuşi, pentru început, între toţi participanţii la curs; cei cărora le-ar fi fost simpatic acest lucru, ar fi urmat să se întâlnească apoi pentru asta. Ar fi venit apoi şi el la întâlnire şi s-ar fi discutat astfel încât apoi, la următoarea întâlnire, ar mai fi fost prezenţi numai cei care ar fi vrut asta realmente.

De câteva ori s-au întâlnit, pentru început, în acest fel toţi participanţii cu Rudolf Steiner. În afară de aceasta au mai avut loc discuţii între participanţi. După dispute, unele foarte vehemente, s-a separat majoritatea de grupul Rath-Lehrs, iar celelalte discuţii au avut loc într-un cerc mai mic, fără oponenţi. Când au avut loc cu exactitate aceste întâlniri şi ce anume a spus Rudolf Steiner şi la care întâlnire, nu se mai poate deduce, din cauza contradicţiilor

[43] ***Cursul pedagogic pentru tineret***, Stuttgart, 3–15 octombrie 1922, GA 217.

din documente. Este cunoscută doar data ultimei discuţii pregătitoare, ce a avut loc pe 12 octombrie. În ziua următoare au fost prezenţi doar cei care se hotărâseră pentru formarea cercului. Erau doisprezece, cărora Rudolf Steiner le-a dat meditaţia pentru care îl rugaseră, iar după trei zile, pe 16 octombrie 1922, formula de angajament[44]. Această dată de 16 octombrie 1922 este considerată „ziua de fondare" a cercului esoteric de tineret. Rudolf Steiner a venit de la prima întâlnire împreună cu doamna Marie Steiner, care a participat la toate, până în 1924.

Următoarea întâlnire cu Rudolf Steiner a prietenilor cercului a avut loc la Dornach, la puţine zile după catastrofa incendierii clădirii Goetheanum-ului în noaptea de Anul Nou 1922. Ernst Lehrs relatează despre asta: „Critica sa, exprimată în diferite direcţii, fără înfloriturі, faţă de societate şi diferitele activităţi din ea, în săptămânile care i-au premers acelui timp fatidic de Crăciun şi Anul Nou, i-a permis oricui să vadă că era de pus pe seama eşuării lor faptul că îi lipsise construcţiei protecţia spirituală necesară. Că doar dintr-o trăire a acestei eşuări luase naştere, deja, impulsul pentru cursul pentru tineret, precum şi ceea ce a dus la realizarea lucrului nostru deosebit. Astfel a apărut printre noi gândul că ar trebui să îl întrebăm pe Rudolf Steiner dacă şi cum am putea să contribuim ca societatea – cum a formulat cineva dintre noi acest lucru – să fie din nou «consolidată»." În acest sens l-au rugat să le permită să vorbească cu el. Când

[44] Aşa cum se poate deduce din circulară nedatată, martie/aprilie 1920, un angajament şi numărul doisprezece au jucat un rol deja de la început în mişcarea de tineret. Se pare că de aceea a şi fost considerat de dorit un angajament de către iniţiatorii cercului esoteric de tineret. La aceasta s-ar putea referi observaţia lui Rudolf Steiner de la încheierea întâlnirii din 13 octombrie 1922.]

au putut să îi prezinte apoi pe 3 ianuarie 1923 în Glashaus întrebarea lor privitoare la o posibilă contribuţie din partea lor pentru consolidarea societăţi:, el ar fi replicat „cu un ton liniştit, cu seriozitate accentuată”: „Ţineţi-vă numai pe dumneavoastră înşivă consolidaţi, iar societatea va fi consolidată.” Apoi ar mai fi dat sfatul să se adune regulat pentru a cugeta, „în discuţii ca la un simpozion”, tot mereu asupra impulsurilor de bază ale comunităţii lor.[45]

Următoarea întâlnire cu Rudolf Steiner a avut loc la Stuttgart, pe 13 iulie 1923. Prietenii cercului rugaseră să poată prezenta întrebări. Rudolf Steiner nu s-ar fi arătat, însă, deloc dispus, ci le-ar fi ţinut o oră esoterică. O a doua a urmat la Dornach în timpul perioadei Congresului de Crăciun, pe 30 decembrie 1923. La aceasta a adus-o, pe lângă doamna Marie Steiner, şi pe doamna Ita Wegman.

Conform unei însemnări a lui Ernst Lehrs, „Definirea cercului”, din anul 1963, Rudolf Steiner le-ar fi stat, în continuare „respectivilor la dispoziţie cu sfatul său, până la îmbolnăvirea sa, verbal, apoi până cu puţin timp înaintea morţii sale, în scris”. Despre aceasta nu există însă documente în arhiva Rudolf Steiner.

Pentru perioada de după război până la noua fondare a fostei şcoli esoterice drept „Şcoală Superioară Liberă pentru Ştiinţa Spiritului de la Goetheanum”, de Crăciunul 1923, este general valabil pentru toate – iar pentru cercul esoteric de tineret în special – faptul că iniţiativele pentru întâlniri esoterice, ca şi pentru fondarea „Comunităţii creştinilor”, nu au pornit de la Rudolf Steiner. Mai degrabă a fost aşa, că a căutat să răspundă, oriunde a fost posibil, întrebărilor şi rugăminţilor îndreptate spre el.

[45] Dintr-o scrisoare circulară a lui Ernst Lehrs: „Din perioada de început a cercului nostru”.

Câteva date privitoare la cei doisprezece membri fondatori:

Daniel van Bemmelen (1899–1982), născut în Indiile Orientale Olandeze, membru din 1921, cadru didactic la prima școală Waldorf din Haga, cofondată de el în 1923.

Georg Groot (1899–1967), dr. med., născut în Ronneburg lângă Marea Baltică, din mai 1920 membru în Berlin, a făcut cunoştinţă cu antroposofia ca student în 1919, prin intermediul tripartiției, şi a conlucrat apoi în grupul berlinez al Uniunii pentru Şcoala Superioară, de care aparţinea şi Wilhelm Rath. După incendiul de la Goetheanum a făcut parte ani de zile dintre paznicii care erau răspunzători pentru siguranţa construcţiei şi persoana lui Rudolf Steiner.

Herbert Hahn (1890–1970), născut la Pernau/Estonia, din martie 1912 membru în Berlin. Chemat de Rudolf Steiner în 1919 drept cadru didactic la Şcoala Liberă Waldorf din Stuttgart.

Ernst Lehrs (1894–1979), născut la Berlin, membru din august 1921, pe atunci student la fizică în Jena, mai târziu cadru didactic la Şcoala Waldorf din Stuttgart şi în comitetul „Societăţii Antroposofice Libere", fondată în 1923 pentru tineret. Mai târziu, cadru didactic în Haga, Londra, Aberdeen şi, după război, împreună cu soţia sa, Maria Röschl, la Seminarul Rudolf Steiner din Eckwälden.

Rene Maikowski (1900–1992), născut la Berlin, membru din 1921, studiul istoriei şi al ştiinţelor sociale, din 10 martie 1922 administrator al „Uniunii pentru Şcoala Superioară Antroposofică", mai târziu cadru didactic la diferite şcoli Waldorf.

Wilhelm Rath (1897–1973), născut la Berlin, iunie 1920 membru în Berlin, librar, literat şi mai târziu fermier

la Farrach, în Kärnten. Cu Lehrs şi Maikowski, în comitetul „Societăţii Antroposofice Libere".

Wilhelm Selling (1869–1960), născut la Steinau an der Oder, din aprilie 1905 membru în Berlin, tehnician constructor de maşini, ani îndelungaţi funcţionar colonial în Africa. Din motive de sănătate pensionat înainte de termen, s-a pus cu totul la dispoziţie pentru munca antroposofică din Berlin. Astfel, el a îngrijit biblioteca teosofică din Motzstraße şi a fost considerat mentorul activităţii tineretului din Berlin. Din 1931 până în 1939, în Stockholm.

Karin Selling, născ. Flack (1880–1958), suedeză, profesoară, deja membru în secţiunea scandinavă a Societăţii Teosofice, s-a căsătorit în 1920 cu Wilhelm Selling şi a venit la Berlin, mai târziu profesoară la Şcoala Waldorf din Stockholm.

Emma Smit (1896–1986), olandeză, profesoară, împreună cu soţul ei, Daniel van Bemmelen, a făcut parte dintre iniţiatorii „Frije School" din Haga.

Maria Spira (1895–1972), din aprilie 1921 membră în Viena, a venit din mişcarea sionistă pentru tineret, s-a căsătorit mai târziu cu Wilhelm Rath şi a trăit împreună cu el începând din 1935 la Farrach, în Kärnten.

Albrecht Strohschein (1899–1962), născut la Hamburg-Harburg, din martie 1920 membru în Bremen, mai întâi colaborator în calitate de comerciant cu studii la „Kommender Tag" din Stuttgart, apoi student în psihologie la Jena, în 1924 cofondator al mişcării de pedagogie curativă.

Kurt Walther (1874–1940), născut la Frankfurt/Oder, oficiant poştal, din iunie/iulie 1904 membru în Hamburg, 1908 mutat la Fürstenwalde lângă Berlin. 1910 s-a căsătorit cu sora lui Wilhelm Selling, Clara, care aparţinea

din 1905 de gospodăria lui Rudolf Steiner. După ce în 1913 a fost mutat la Berlin, s-au întors în Motzstraße. Kurt Walther a fost conferenţiar şi conducător al multor cursuri, din 1916 până în 1921 ca succesor al lui Marie Steiner în consiliul central al Societăţii Antroposofice.

ANEXĂ

UNELE DOCUMENTE PRIVITOARE LA ISTORIA MIŞCĂRII ANTROPOSOFICE DE TINERET

1. CHEMAREA LA FORMAREA UNEI „RAMURI PENTRU TINERET"

Prima chemare la formarea unei mişcări antroposofice pentru tineret, din 17 martie 1920, i-a fost transmisă lui Rudolf Steiner cu următoarea scrisoare însoţitoare[46] de către Robert Wolfgang Wallach:

Stuttgart, 18 martie 1920

Mult onorate Domnule Dr. Steiner!

După o nouă prelucrare, am definitivat acum chemarea alăturată şi am trimis-o către tinerii fraţi şi surori ai mişcării noastre. Sperăm foarte mult că astfel am acţionat întru totul şi în consens deplin cu dumneavoastră. Despre forma şi munca „ramurii de tineret" ne-am sfătuit mai departe şi am ajuns la câteva puncte, pe care aş dori să vi le prezint. Ne alegem „patroni" din cercul membrilor mai în vârstă ai societăţii, recunoscuţi, care ne conduc spiritual,

[46] Originalul în Arhiva Rudolf Steiner.

cărora le prezentăm activitatea şi întreprinderea noastră şi care garantează pentru noi la Societate. Un „consiliu" sau ceva asemănător nu există. Ne alegem, în fiecare loc unde ia naştere un grup de lucru, pe cineva din mijlocul nostru care administrează un fel de secretariat de lucru. La el se înaintează dorinţele despre un cerc de lucru care ar urma să fie organizat, iar el caută pentru aceasta, dintre membrii mai vârstnici, un învăţător potrivit tocmai în acest domeniu şi îl roagă pe acesta pentru preluarea postului de învăţător. Apoi trebuie ca, de la acest secretariat, să fie condusă munca în cercurile mişcării de tineret şi din universităţi, în mod liber, corespunzător doar ţelului înalt. Ne gândim mai apoi la circulare şi mai târziu la scrisori-circulare care să se constituie într-o revistă pentru grupele de lucru în parte şi sperăm că prin aceasta vom acţiona întru totul în înţelesul dumneavoastră. – Prin faptul că sunt desemnat, mult onorate domnule dr. Steiner, să vă comunic despre voinţa noastră tânără, sunt îmboldit să vă spun ce nesfârşită obligaţie am faţă de dumneavoastră pentru întreaga mea viaţă, cât datorez şi-i voi mai datora faptului de a mă fi aflat cu dumneavoastră, deşi pentru scurt timp, rugându-vă, totodată, să primiţi întreaga mea recunoştinţă şi profundul meu devotament.

Al dumneavoastră Robert Wolfgang Wallach

Stuttgart, 17 martie 1920

Către tineretul mişcării antroposofice!

Deja de mult timp şi tot mai plină de viaţă avem în noi dorinţa şi, legat de acele strădanii din prezent ce trăiesc îndeosebi în generaţia mai tânără, necesitatea de a prelucra, discuta şi transpune în viaţă concepţia

antroposofică despre lume, aşa cum o reprezintă Rudolf Steiner ca învăţător, în felul care îi corespunde vieţii noastre născute în nevoia interioară şi exterioară a timpului. Această nevoie ce se cere configurată a lăsat să se maturizeze sugestia pe care Rudolf Steiner însuşi ne-a dat-o pentru fondarea unei

RAMURI DE TINERET

generale, ajungând la următoarele decizii:

Îi chemăm pe toţi tinerii care se simt aparţinători de mişcarea antroposofică, indiferent dacă sunt membri ai Societăţii Antroposofice sau nu, de a se uni cu noi într-o astfel de ramură de tineret.

În aceasta vrem să lucrăm între noi şi cu învăţători aleşi de noi, în modul în care tineretul nostru ne îndreptăţeşte şi, în acelaşi timp, să facem din aceasta şi o sarcină sfântă, în zorii de zi ai unui timp nou. În detaliu, munca trebuie să se configureze cu totul liber individual şi adaptat la condiţiile locale respective.

Spre afară vrem să acţionăm îndeosebi în toate cercurile de tineret care nu au fost atinse până acum, cu convingerea că tocmai ele poartă posibilităţi de viaţă pentru viitor; chemate şi ele să ridice mişcarea antroposofică la viitoarea ei sarcină mondială, ele au nevoie de un drum propriu, care rezultă din fiinţa lor. Singura condiţie de acces la această ramură de tineret trebuie să fie angajamentul de a se pune cu toată forţa şi dăruirea în slujba mişcării.

Walter Scheidegger, Rudolf Geering, Basel;
Ehrenfried Pfeiffer, Dornach; Anton Burg, Karslruhe;
Hans Erhard Lauer, Heidelberg; Luise Kieser,

Heilbronn;
Else Koch, Leipzig; Otto Senn, München;
Elisabeth Baumann-Dollfus, Paul Baumann, Școala liberă Waldorf Stuttgart;
Robert Wolfgang Wallach, încadrat la „Uniunea pentru Tripartiție", Stuttgart.

Membrii „ramurii de tineret" vor fi înregistrați ca atare la sediul administrativ al Societății Antroposofice din Berlin.

Rugăm să fie realizată curând unificarea în diferitele locuri în sensul chemării și de a lăsa să ajungă aici comunicarea, listele cu nume și solicitările individuale, la adresa: Dr. R.W. Wallach, Stuttgart. Dobelstr. 4/II.

O scrisoare-circulară cu propuneri privitoare la modul colaborării va urma în scurt timp.

Pentru Stuttgart, unificarea a avut loc pe 13 martie 1920.

Ramura de tineret: grupul Stuttgart

2. CIRCULARĂ NEDATATĂ, MARTIE/APRILIE 1920: *Nr. II*

Scrisoare-circulară privind forma ramurii antroposofice de tineret

Ramura de tineret este o comunitate de lucru. Locația sa este Stuttgart. Ea nu are niciun conducător, ci are în Stuttgart un administrator, iar în diferitele locuri conducători de lucrări, care pot fi desemnați cu toții din nou, în fiecare an.

Din rândurile antroposofilor mai vârstnici, ramura de tineret își alege patronii, față de care tinerii au deplină încredere. Lor li se prezintă toate întreprinderile ramurii

pentru tineret, pentru a fi verificate. Patronatul durează câte un an. La 12 tineri să nu fie mai mult de un patron.

Membrii ramurii de tineret sunt înregistraţi ca atare la sediul administrativ al Societăţii Antroposofice din Berlin, Motzstrasse. Cărţile de membru ale ramurii de tineret sunt emise la Stuttgart. Membru al ramurii pentru tineret poate deveni oricine este dispus să tacă angajamentul: A se pune cu toată forţa şi dăruirea în slujba mişcării antroposofice. O limită de vârstă nu există, însă trebuie să devină membru doar acela care este dispus să lase voinţa de învăţătură şi de viaţă a celor mai tineri să-şi exercite dreptul în întreaga cuprindere a sa. Declararea angajamentului trebuie să aibă loc după o perioadă de probă de şase săptămâni – în afară de situaţia în care cel ce urmează să fie primit este deja membru al Societăţii Antroposofice. La primire şi în cadrul colaborării trebuie lăsate deoparte toate simpatiile şi antipatiile, în faţa lucrului însuşi. Excluderea unui membru, în măsura în care nu îşi retrage el însuşi angajamentul, poate să aibă loc doar după solicitarea întregii grupe şi după avizul favorabil al tuturor patronilor, prin sediul administrativ.

În discuţiile din cadrul grupurilor locale, care trebuie să aibă loc o pată pe lună, şi la cererea chiar şi numai a unui membru al grupului, membrii sub 30 de ani au vot dublu.

În faţa personalităţii lui Rudolf Steiner ca învăţător, membrii ramurii pentru tineret au aceleaşi drepturi ca şi cei ai Societăţii.

Iniţiativa pentru lucru trebuie să fie dată, înainte de toate, de cei care vor să înveţe, prin cereri către conducătorul de lucrări. El intermediază colaborarea, adică el caută învăţătorii potriviţi. Drept învăţători trebuie atraşi, pe cât posibil, antroposofi mai în vârstă. Însă trebuie să le fie dată tinerilor şi posibilitatea de a se forma drept

învăţători. Lucrul, la care principiul trebuie să fie veridicitate până la capăt – experienţă reală la cei ce instruiesc, capacitate de preluare la cei ce învaţă –, are loc în cercuri de lucru libere, după cum se convine reciproc. În detaliu, lucrul trebuie să se adapteze la condiţiile locale.

În afară este vorba să se acţioneze înăuntrul tuturor cercurilor de tineret. Trebuie să încerce să se găsească intrare în uniuni germane libere, universităţi, asociaţii de tineret, să se ţină conferinţe şi cursuri de introducere şi să se încerce realizarea unei atrageri individuale vioaie, prin abordare personală. Schimb de scrieri. Articole în reviste pentru tineri germani. Plasarea revistelor noastre în săli de lectură.

Legătura dintre grupele locale trebuie să aibă loc [prin] scrisori-circulare emise după necesităţi, în care trebuie relatate cunoaşteri şi experienţe. În afară de aceasta trebuie, pe cât posibil, organizate întâlniri ale întregii ramuri.

Grupele locale vor trebui să încaseze o contribuţie de membru care trebuie stabilită de ele însele, din care rugăm ca o parte să fie transmisă pentru acoperirea costurilor sediului administrativ.

Rugăm să fie discutată această scrisoare-circulară în grupele locale şi să ni se comunice dorinţele pentru modificarea textului sau acordul pentru el, la sediul central din Stuttgart, Dobelstrasse 4 II, pentru a-l putea răspândi în număr mai mare.

Sediul administrativ al ramurii
antroposofice pentru tineret,
în numele acesteia, Otto Ben

3. O CIRCULARĂ A LUI PAUL BAUMANN, APRILIE 1920:

Paul Baumann, profesor la Şcoala Waldorf din Stuttgart şi cosemnatar al chemării din 17 martie 1920 pentru formarea unei ramuri de tineret, s-a distanţat de o circulară[47] în chestiuni de ramură de tineret, cu următoarea scriere către membrii Societăţii Antroposofice. Nu este datată, însă trebuie să fi fost trimisă înainte de 16 aprilie 1920, aşa cum reiese din circulara lui Ehrenfried Pfeiffer din 16 aprilie 1920, ce este redată după aceasta.

Mişcarea antroposofică de tineret. O corectare

Bântuie aici de puţină vreme o încurcată agitaţie sub stindardul titlului de mai sus care, printr-o grosieră trădare a încrederii şi o abuzare de semnătura mea, pare mai strâns legată de numele meu decât îi corespunde realităţii.

Programul său pentru o organizaţie stă în opoziţie, în orice privinţă, cu ceea ce pot eu să reprezint. Eu nu am intenţia să deranjez munca pozitivă a Societăţii Antroposofice prin faptul că le dau ocazia unor elemente lipsite de responsabilitate, care pot să prezinte doar tinereţea lor în ani drept lucru esenţial, să-şi facă de cap în numele Societăţii şi să abuzeze de el în scopurile lor

[47] Nu este clar de care circulară s-a distanţat P. Baumann: după conţinut, precum şi după denumirea „a II-a circulară" s-ar putea să fie vorba despre cea dinainte, dar la aceasta nu se potriveşte pasajul „concepţii care ar putea fi puse pe seama mea, pe baza unei (a II-a) circulare care poartă numele meu drept adresă a sediului administrativ". Ori s-a exprimat neclar şi se referea la prezenţa numelui său pe prima scrisoare-circulară, ori a existat o altă variantă a celei de a II-a circulare, sau era vorba despre o a treia circulară care nu s-a păstrat în arhivă.

personale. La fel de puţin vreau să fondez o mişcare de tineret care nu are sens, care doar se ameţeşte cu fraze; dar dacă se găsesc oameni tineri şi interesaţi de tineret, care au voinţa fermă pentru o muncă în direcţie antroposofică, dacă vor să-şi exprime strădania într-o grupă deosebită, atunci are sens să fie uniţi.

Două puncte de vedere sunt aici de luat în considerare: Un lucru cuprinzător înspre afară, în toate, mai ales în cercuri de tineret, în activităţile ştiinţifice, artistice, propagandistice poate fi realizat de fiecare în parte şi fără niciun fel de organizaţie; grupele se vor naşte de-abia pe bază de realizări şi atunci pot să se întâlnească pentru a se fructifica reciproc şi a dezvolta forţă comună de impuls. Dacă există astăzi deja grupe libere, atunci unificarea lor într-o „Mişcare antroposofică de tineret" trebuie să aibă caracter de întărire: întreprinderi generoase trebuie să fie făcute posibile prin ea. Celălalt punct de vedere este cel al unei „ramuri antroposofice de tineret" în cadrul Societăţii. În calitate de persoană de încredere, care este recunoscută de consiliu, eu formez o astfel de ramură în clipa în care un număr de oameni se pune împreună cu mine sub premisele care îndreptăţesc fondarea. Această ramură de tineret ar pune, însă, alte cerinţe faţă de membrii săi, decât un simplu „angajament" al unor oameni tineri; ea ar cuprinde activitatea exterioară menţionată anterior şi ar cere realizări într-un grad şi mai înalt. Formarea deosebită a celor ieşiţi din şcoli, în direcţia ştiinţei spiritului, în relaţie personală, este o sarcină specială. A duce mai departe activitatea de educaţie a şcoli libere Waldorf, a susţine străduniile academice privitoare la ştiinţa spiritului, a găsi şi îndruma oameni cărora să le poţi acorda încrede: pentru practică, acestea sunt ţeluri ale unei astfel de ramuri de tinere: Chiar şi în cazul cel mai

favorabil ea va putea dovedi că are doar un mic număr de membri, căci „voința de viață a celor mai tineri" va fi, probabil, adesea limitată la învățare; reglementarea parcursului lor de gândire, clarificarea vieții lor de simțire pot să le solicite întru totul forța și e nevoie urgentă de ele în ziua de astăzi; despre un drept de vot poate fi vorba de-abia atunci când sunt demni de încredere; răspunderea de a emite o judecată este în sarcina persoanei de încredere. Pe acest fundament pot să ia naștere în diferite locuri ramuri pentru tineret și apoi să se unifice.

Nu prezentări programatice vroiam să dau aici, ci doar scurte indicații asupra unor fundamente care trebuie să existe pentru mișcare rodnică a tineretului, dar mai ales o corectare a concepțiile care ar putea fi puse pe seama mea, pe baza unei (a 2-a) circulare care poartă numele meu drept adresă a sediului administrativ, fără ca eu să fi participat cumva la aceasta sau să fi fost de acord. A fost concepută și trimisă în absența mea. Activitatea mea de aici, din Stuttgart, stă deja în slujba unei cuprinzătoare mișcări antroposofice de tineret, ce este prezentă spiritual; dacă aceasta găsește posibilitatea să ia și forme organizatorice exterioare, atunci tineretul face cu aceasta un mare pas înainte.

Paul Baumann, cadru didactic al Școlii libere Waldorf
Stuttgart, Landhausstr. 107 II

4. O CIRCULARĂ A LUI EHRENFRIED PFEIFFER

Dornach, 16 aprilie 1920

Către toţi oamenii ce simt tinereşte,
care tind către reala înnoire a vieţii spirituale!

Aproape că a fost spus deja prea mult despre ramura de tineret. Însă mie, în calitate de cofondator al acesteia, mi se pare necesar să iau poziţie împotriva a două circulare, pentru a pune iarăşi în prim-plan sarcina propriu-zisă a ramurii de tineret. Una dintre ele, răspândită drept circulară nr. 2 de la sediul administrativ al ramurii de tineret din Stuttgart, nu ar fi putut fi niciodată editată dacă ar fi fost clar conştient faptul că ramura de tineret trebuie să fie, mai înainte de toate, un aşezământ al celei mai serioase munci şi învăţări spre înăuntru şi acţiuni spre afară, dar că nu trebuie creată o organizaţie care trebuie să sufoce, ca o coajă rigidă, sâmburele bun pe care îl înconjoară. Cealaltă circulară porneşte de la Paul Baumann, Stuttgart, şi pare să fi reieşit tocmai dintr-un spirit care se face remarcat deja şi într-un „tineret" senil, dar pe care a-l depăşi este tocmai sarcina ramurii de tineret.

În loc de aceasta mi se pare necesar să fie creată o unificare ce trebuie să rezulte de la sine, dintr-o necesitate interioară, fără „patroni" sau „persoane de încredere recunoscute de consiliu", care ar putea şi ele, printr-un caracter senil, să blocheze odată o dezvoltare vie. Prin aceasta nu este intenţionată o critică faţă de aceste două circulare. Trebuie doar arătat faptul că în ele nu este spiritul care poate să ducă tineretul la desfăşurarea misiunii sale: de a fi cândva purtători ai Mişcării Antroposofice, şi să îi aducă deja de pe acum tineretului

înnoirea vieţii spirituale din simţăminte tinereşti. Cum poate, însă, tineretul să-şi îndeplinească misiunea, dacă este organizat (a 2-a scrisoare-circulară) sau dacă este pus sub curatelă, aşa cum tinde Paul Baumann, în ciuda tuturor gândurilor bune şi a cuvintelor frumoase ce sunt cuprinse în circulara sa?

Pentru munca ce face posibilă această misiune, următorul proiect urmează să formeze o sugestie:

Proiect privind principiile de lucru în ramura de tineret!

Lucrul în ramura de tineret trebuie să aibă loc, înainte de toate, din punctul de vedere al faptului că tineretul poate fi cândva purtătorul ştiinţei spiritului orientată antroposofic. Pentru a-i capacita la aceasta pe membrii ramurii de tineret, trebuie să aibă loc în adunări regulate, adaptate la condiţiile locale, prin referate şi conferinţe potrivite şi prin colaborarea ascultătorilor, o educare a participanţilor în sensul ştiinţei spiritului, îndeosebi o întărire a voinţei şi o ascuţire şi o autonomizare a gândirii şi a capacităţii de judecată.

Înainte ca ramura de tineret să poată păşi într-un fel oarecare în afară, ea trebuie să aibă în lăuntrul ei un mănunchi de personalităţi cu forţă de acţiune, cu experienţă, în stare, pe de o parte, să reprezinte faţă de o aşa-zisă *ştiinţă exactă* punctul de vedere al ştiinţei spiritului într-un mod coerent, convingător, pe de altă parte, capabile să le arate oamenilor care au, într-adevăr, un simţământ corect pentru ştiinţa spiritului, dar nu pot să exprime acest simţământ în mod obiectiv, logic, la obiect, calea către o activitate intelectuală clară, către *raţiunea activă*.

Fiecare trebuie să fie conştient de faptul: Asupra mea odihneşte viitorul mişcării antroposofice. Eu vreau să îmi

formez capacităţile în aşa fel, încât să fiu în stare să intervin cu întreaga mea personalitate pentru ştiinţa spiritului de orientare antroposofică. De-abia atunci când este creat un trunchi de personalităţi, pătruns de o asemenea conştienţă, va fi posibil să se apropie cu succes de cercurile de tineret care nu se află încă în mişcarea antroposofică şi să fie câştigate pentru cauza noastră. Dacă noi înşine adăugăm la voinţa noastră şi putinţa, atunci poate fi începută peste tot lupta împotriva vechii gândiri.

Dacă activitatea ramurii de tineret are loc în acest sens, atunci forma exterioară rezultă de la sine. *Cine vrea să participe la o asemenea mancă se va găsi împreună cu cei de aceeaşi cugetare*. Vor fi fiind deja în cercurile acestui tineret unii care sunt capabili să susţină conferinţe şi dea sugestii pornind de la ştiinţa spiritului de orientare antroposofică. Dacă tineretul, din propria sa putinţă, nu va şti ce să facă mai departe, atunci se va găsi cu siguranţă cineva din cercurile celor vârstnici care să fie dispus să vorbească despre o temă în ramura de tineret sau să acţioneze instructiv în vreun domeniu desemnat de ramura de tineret.

De preşedinţi şi de alţii asemenea nu are nevoie un grup local, doar de un administrator care are grijă de partea pur administrativă a grupului local. El este ales de cel puţin şapte membri şi poate să se aşeze la sediul administrativ principal. El rămâne administrator atâta timp cât se bucură de încrederea a cel puţin şapte membri. Sediul administrativ principal se îngrijeşte de unificarea şi legătura dintre grupurile locale distincte. Administratorul principal este desemnat de centrala spirituală – dr. Steiner. Sediilor administrative distincte le revine organizarea de conferinţe, cursuri, închirierea de localuri, acoperirea

cheltuielilor, anunţarea membrilor la consiliul Societăţii Antroposofice din Berlin şi la administratorul principal etc.

Dacă se găsesc asemenea persoane care [nu] sunt încă membri ai Societăţii Antroposofice, dar arată voinţa fermă de a acţiona în sensul indicat mai sus, atunci pot să fie admişi, la cerere, în ramura de tineret. Lucrul grupului local să garanteze atunci pentru faptul ca cel nou-primit să intervină în sensul corect pentru cauza noastră.

În funcţie de cheltuielile grupurilor locale poate fi încasată o contribuţie, din care o parte trebuie scăzută pentru susţinerea sediului administrativ principal.

Sugestii practice pentru lucrul cu succes vor putea fi date prin faptul că fiecare grup local, prin administratorul ei, lasă să le parvină celorlalte grupuri locale modul său individual de lucru, prin mijlocire, sediului administrativ principal. Prin această luare de contact constantă poate să se înveţe reciproc, din succese şi insuccese, ce anume face trebuinţă şi ce muncă este deosebit de eficace.

Acest proiect trebuie să dea doar sugestia pentru lucru. Ceea ce ar putea fi considerat în el drept organizaţie nu este gândit astfel, ci trebuie să fie doar firul Ariadnei, care mijloceşte o unificare a forţelor comune, conştiente de ţel.

Cine este dispus să lucreze pozitiv din acest punct de vedere, acela este rugat să-şi trimită acordul la adresa de mai jos. Este de sperat că se mai găseşte totuşi tineret care nu e străbătut de senilitate, care este dispus să lucreze în strădania conştientă de ţel, către înnoirea vieţii spirituale.

Ehrenfried Pfeiffer

Dornach la Basel, Haus Wendhof.

5. CHEMAREA „UNIUNII PENTRU VIAȚĂ SPIRITUALĂ LIBERĂ”

Transformarea „Uniunii pentru tripartiția organismului social” în „Uniunea pentru viață spirituală liberă”[48]

În nr. 50 al revistei pentru tripartiție a fost anunțată schimbarea titlului acestei reviste săptămânale[49] în „Anthroposophie. Revistă săptămânală pentru viață spirituală liberă” și a fost motivată mai îndeaproape necesitatea acesteia. A fost acesta primul pas către o reconfigurare potrivită cu timpul și conform condițiilor lucrurilor ce stau la baza mișcării de tripartiție. Un alt pas care se arată necesar este transformarea „Uniunii pentru tripartiția organismului social” într-o „Uniune pentru viață spirituală liberă”.

Mișcarea de tripartiție fusese introdusă cu premisa că ar găsi un ecou puternic, deoarece ar cuprinde acele impulsuri care se află în voința timpului, a omenirii mai noi în general. Ea nu a găsit acest ecou. Drept urmare a acestui lucru, pentru viitor acțiunea ei se va întinde asupra acelui domeniu care se pune în discuție ca pregătire pentru un nou element cultural, iar acesta este o viață spirituală liberă.

Mișcarea de tripartiție socială a luat naștere astfel, că unele personalități din Stuttgart, care aparțineau de mișcarea antroposofică, s-au îndreptat în primăvara anului 1919 către dr. Steiner cu rugămintea pentru un sfat privitor la reconstruirea vieții sociale, care era căutat pe atunci pretutindeni. Dr. Steiner a conceput atunci

---

[48] Din „Anthroposophie, revistă săptămânală pentru viață spintuală liberă”, an. 4, nr. 2,13 iulie 1922.

[49] Înainte, „Dreigliederung des soziales Organismus” („Tripartiția organismului social”).

cunoscuta chemare „Către poporul german şi către lumea culturală!”, la care au aderat mai multe sute de personalităţi din toate cercurile şi care a fost răspândită în Germania, Austria şi Elveţia. Legată de aceasta a luat naştere mişcarea de tripartiţie. Ea s-a construit pe acele gânduri pe care le reprezentase dr. Steiner deja într-o serie de conferinţe şi pe care le-a redactat în scrierea: ***Punctele centrale ale chestiunii sociale în necesităţile de viaţă ale prezentului şi viitorului***.

Impulsul de tripartiţie, dacă este înţeles corect, nu poate să fie identificat sau confundat în nici un fel cu vreo altă direcţie socială de idei. Ceea ce se vrea cu el se află în tendinţele dezvoltării mai recente a omenirii. Trebuia, cu aceasta, doar exprimat clar ceea ce vrea să-şi facă drum lucrând în sus, cu totul în general, din necesităţile istorice. Acest impuls îşi va face drum în sus în toate condiţiile, dar poate într-unele şi mai dificile decât sunt ele în prezent, pentru că el trăieşte într-adevăr în profunzimile inconştiente ale conştienţei de astăzi a omenirii. Se va vedea acest lucru, căci anumite manifestări din prezent depun deja mărturie pentru aceasta.

Mişcarea de tripartiţie nu a fost orientată niciodată împotriva statului. Ea a vrut să-i dea, mai degrabă, un fundament sigur prin faptul că doreşte să pună viaţa spirituală şi viaţa economică într-un raport mai corect faţă de el decât a devenit cazul, în propriul său dezavantaj, drept rezultat al dezvoltării mai noi.

În cadrul mişcării antroposofice s-a făcut încercarea de a cultiva o viaţă spirituală care este potrivită să-i dea vieţii spirituale a prezentului acele impulsuri de care are nevoie pentru dezvoltarea sa în continuare. Mişcarea de tripartiţie nu a găsit un ecou suficient, în schimb, pentru antroposofie există în toate cercurile, şi în cele ale

proletariatului, o înţelegere în mare măsură. Din aceste motive are loc retragerea în acel domeniu al vieţii spirituale libere care a fost mereu reprezentat şi care aparţine de sarcina culturală a mişcării de tripartiţie. În acest domeniu a fost făcut un început practic pentru întrebarea atât de importantă în prezent, a educaţiei, prin înfiinţarea „Şcolii libere Waldorf" din Stuttgart, precum şi pentru progresul cultural general ca atare, cu „Goetheanum, Şcoala Superioară Liberă pentru Ştiinţa Spiritului".

La numeroşi oameni în prezent există din situaţia actuală a lumii o necesitate profundă pentru o nouă concepţie despre lume, pe măsura spiritului şi purtătoare de suflet. Antroposofia consideră că vine în întâmpinarea acestei necesităţi într-un mod ce este cu adevărat pe măsura timpului. Ea este fundamentată ştiinţific, în calitate de concepţie despre lume. Ea se dovedeşte în toate domeniile rodnică, punct de vedere artistic. Ea conduce, din perspectivă religioasă, la aprofundare şi este activă din perspectivă socială. Ea dispune de o literatură cuprinzătoare. Numeroasele scrieri ale dr-ului Rudolf Steiner au atins un asemenea tiraj care dovedeşte faptul că în cele mai largi cercuri există interes pentru antroposofie.

O astfel de mişcare a unei concepţii despre lume cere, dacă este să devină rodnică pentru progresul omenirii, ca ea să se pună în viaţa publică deplină. Trebuie să fie dată posibilitatea ca să se discute despre ea în măsura cea mai largă şi în mod obiectiv. Uniunea pentru viaţă spirituală liberă vrea să creeze o astfel de scenă. Ea vrea să constituie solul pe care să se poată pune, în cel mai liber mod, noi colaboratori din toate domeniile vieţii. Publicaţiile periodice precum revista săptămânală „Anthroposophie" şi revista lunară „Die Drei" („Cele trei") se pun la dispoziţie

pentru sarcinile Uniunii. O mişcare a unei concepţii despre lume, precum este cea antroposofică, se va putea dovedi cu atât mai capabilă de viaţă, cu cât mai mult se vede pusă în faţa unei judecăţi libere, nepărtinitoare, neutre şi cu cât mai mult ea însăşi întinde mâna, astfel încât să poată intra într-un nou raport cu ea un număr cât mai mare de oameni, cărora le stă la inimă o nouă configurare a vieţii spirituale, din situaţia lor de viaţă, din experienţele şi din capacităţile lor. Adepţii dogmatici şi neproductivi nu pot să-i fie decât o piedică în sarcinile ei. Ea nu trebuie nici să se sfiască faţă de luptă, dar lupta ar trebui să fie condusă cu arme spirituale, nu cu unele otrăvite, cu mijloace cinstite, nu cu opusul lor.

Uniunea pentru viaţă spirituală liberă vrea să ofere pentru aceasta un cadru. Ea va duce mai departe începuturile, existente astăzi, ale unei mişcări pentru şcoli libere şi va stimula toate acele străduanii din domeniul ştiinţific, artistic şi social care se află în direcţia unei vieţi spirituale libere. Pentru aceasta are nevoie de conlucrarea unor cercuri mai largi, atât în privinţă spirituală, cât şi financiară.

Calitatea de membru în Uniune este dobândită prin înregistrarea la conducerea uniunii, ce se semnează aici, sau la unul din grupurile locale ce iau naştere, care sunt făcute cunoscute în această revistă săptămânală. Contribuţia de membru este de 25 de mărci pe an. Grupurile locale încasează, în plus, sumele care sunt necesare pentru propriile lor nevoi.

Semnatarii îşi exprimă speranţa ca Uniunea pentru viaţă spirituală liberă, care vine în întâmpinarea unei nevoi sporite a timpului nostru, sa găsească un ecou în cercuri largi, pentru ca o viaţă spirituală liberă să se poată dovedi

un element cultural pe măsura timpului, solicitat din partea situației lumii.

Ernst Uehli, în calitate de conducător al Uniunii pentru viață spirituală liberă, Stuttgart, Champignystraße 17.
Rector Moritz Bartsch, Breslau, Gottschallstraße 8.
Michael Bauer, Breitbrunn am Ammersee.
Prof. dr. phil. et jur. Hermann Beckh, Nürnberg, Marientorgraben 1.
Dr. phil. Herbert Hahn, profesor la Școala liberă Waldorf, Stuttgart, Kanonenweg 44.
Dr. med. Eugen Kolisko, profesor la Școala liberă Waldorf, Stuttgart, Kanonenweg 44.
Director general Emil Leinhas, Stuttgart, Champignystr. 17.
Emil Molt, consilier comercial, Stuttgart, Spittelerstr. 8.
Rudolf Meyer, Berlin SO 36, Kottbuser Ufer 25.
Ludwig Polzer-Hoditz, Viena VI, Köstlergasse 6/8.
Lic. theol. dr. phil. Rittelmeyer, Berlin W 8, Kronenstraße 70.
Dr. phil. Walter Johannes Stein, profesor la Școala liberă Waldorf, Stuttgart, Kanonenweg 44.
E.A.K. Stockmeyer, cadru didactic la Școala liberă Waldorf, Stuttgart, Kanonenweg 44.
Dr.ing. Carl Unger, Stuttgart, Werastraße 13.
Ludwig Werbeck, Hamburg, Holzdamm 34.
Prof. dr. phil. H. Wohlbold, München, Adalbertstraße 55.

6. MEMORANDUM PENTRU COMITETUL SOCIETĂȚII ANTROPOSOFICE LIBERE SPRE ORIENTAREA ACESTUIA[50]

Rudolf Steiner, martie 1923

1. Privitor la constituirea exterioară a Societăţii Antroposofice Libere, ar fi de lucrat în direcţia ca această societate să îi corespundă „Proiectului de statute”[51]. Prin aceasta este posibil să fie uniţi într-o societate oameni care se percep în aceasta individual cu totul liberi, fără ca Societatea să fie în permanenţă ameninţată de dizolvare. Cine înţelege „Proiectul”în sensul just, viu, va trebui să găsească toate astea împlinite în acesta.

2. Mai întâi este necesar să fie adunate toate acele personalităţi care sunt deja membri ai Societăţii Antroposofice şi despre care comitetul format este de părere că ar porni de la acele puncte de vedere care ar trebui să producă în mod justificat separarea în două grupe a societăţii generale. Simpla nemulţumire faţă de vechea conducere nu poate să fie suficientă, ci doar orientarea pozitivă asupra unui ţel antroposofic, despre care trebuie presupus că nu poate fi atins de vechea conducere.

3. Pentru început, din acest cerc astfel format al Societăţii Antroposofice Libere sunt de numit persoane de încredere care sunt recunoscute de către comitet. Ar trebui numite drept persoane de încredere numai acelea care au un interes de a oferi antroposofie civilizaţiei actuale. Vor veni apoi, pe lângă personalităţile care se află deja în Societatea Antroposofică, unele care vor fi tocmai primite.

---

[50] Din GA 217a, p. 205; şi în GA 259.

[51] Este vorba despre singurele statute existente atunci, cele ale vechii Societăţi Antroposofice; vezi GA 259.

Dar tocmai la acestea este necesară atenţia, ca să-şi fi făcut din aspectul pozitiv al antroposoficului direcţia de bază a propriei lor vieţi. Oamenii care au *doar* un interes social general, fără impact antroposofic intens, nu ar trebui numiţi personalităţi de încredere, chiar dacă sunt, poate, admişi în societate în ideea că vor creşte să fie adevăraţi antroposofi.

4. Pentru admiterea însăşi *ar trebui* să fie decisivă până la un anumit grad o poziţionare în concepţia antroposofică despre lume. Trebuie însă ca, la început, pentru admiterea în Societatea Antroposofică Generală să domnească lărgimea inimii. Severitatea ar trebui să intervină de-abia la formarea comunităţilor mai restrânse.

5. Societatea Antroposofică Liberă ar trebui să devină o unealtă pentru răspândirea antroposofiei în lume. Din sânul ei ar trebui să reiasă munca de conferinţe şi de răspândire în general, la fel şi institute şi altele asemenea ar trebui formate din ea.

6. Altceva este Societatea Antroposofică Liberă generală, altceva comunităţile de viaţă ce sunt de format în ea. În acestea – fie că exoteric sau esoteric – ar trebui să se găsească la un loc oamenii care simt că aparţin în interior împreună, care vor să trăiască spiritul împreună. Pe lângă asemenea comunităţi de viaţă este cu totul posibil să se formeze viaţa de ramură în sensul „Proiectului". Ramurile ar fi atunci tocmai grupe ale Societăţii Antroposofice Libere Generale. Ar putea însă să se întâmple şi ca membrii Societăţii Antroposofice Libere să intre în ramurile Societăţii Antroposofice şi în ele să facă această muncă comună împreună cu membrii.

7. Lucrul din comunităţile de viaţă va fi unul care se încheie *în cadrul* acestora. El este orientat spre desăvârşirea spirituală a celor asociaţi. Ceea ce întreprinde

spre afară un membru al unei asemenea comunităţi de viaţă, o face în calitate de reprezentant al Societăţii Antroposofice Libere Generale. Bineînţeles că o asemenea comunitate de viaţă poate totuşi să păşească aici la o anumită activitate exterioară; doar atât că rămâne de dorit ca atunci membrii ei în parte să apară tocmai ca reprezentanţi ai Societăţii Antroposofice Libere Generale. Acest lucru nu are nevoie să fondeze o administraţie birocratică a unei activităţi de asociaţie, ci poate întru totul să fie un fapt de conştienţă liber al fiecăruia.

8. Din cele două comitete, cel al Societăţii Antroposofice şi cel al Societăţii Antroposofice Libere, ar fi de fondat câte un comitet de încredere. Acestea două au ca sarcină rezolvarea chestiunilor comune ale Societăţii Antroposofice întregi.

9. Ar trebui ca *toate* instituţiile Societăţii Antroposofice întregi să intre în cercul de interese al Societăţii Antroposofice şi al celei Antroposofice Libere. Acest lucru se poate foarte bine, dacă este creat un loc central de administraţie, care administrează chestiunile Societăţii întregi din însărcinarea celor două comitete (mijlocit prin comitetele lor de încredere). Ar trebui ca structurarea în două grupe a Societăţii nicidecum să nu ducă la faptul că o instituţie antroposofică – îndeosebi una care există deja – să fie considerată doar drept o chestiune a unuia dintre grupuri.

Ar trebui să intre în casa centrală cote – care ar fi de determinat de comitete – din contribuţiile membrilor, astfel încât chestiunile Societăţii întregi să poată fi îngrijite corespunzător.

10. Ar trebui *înţeleasă* opinia că cele două grupuri au luat naştere doar pe baza faptului că printre membri există deja două secţiuni ce se disting strict, care, într-adevăr, vor

amândouă *aceeaşi* antroposofie pe care, însă, vor să o *trăiască* în mod diferit. Dacă acest lucru este înţeles corect, separarea relativă nu poate duce la o scindare, ci la o armonie care fără separare nu ar fi posibilă.

11. Din partea Societăţii Antroposofice Libere nu ar trebui încercat în niciun fel să se distrugă forţele *istorice* de dezvoltare ale Societăţii Antroposofice. Cine vrea să aibă pentru sine libertatea ar trebui să lase libertatea celuilalt cu totul neatinsă. Faptul că există neajunsuri în vechea Societate Antroposofică nu ar trebui să ducă mai departe la combaterea *acesteia*, ci să ducă la formarea unei Societăţi Antroposofice Libere corespunzătoare, conform opiniei personalităţilor cu autoritate, care evită aceste neajunsuri.

12. Prin separare sunt prezente toate condiţiile preliminare pentru ca îndeosebi tineretul să se simtă bine în Societatea Antroposofică Liberă. Căci comunităţile de viaţă vor putea fi grupuri de oameni care se înţeleg; iar acest lucru va putea forma baza pentru faptul că nici în Societatea Antroposofică Liberă Generală nu se simte nimeni îngrădit în libertatea sa.

RAPOARTE ALE UNOR MEMBRI FONDATORI AI CERCULUI, PRIVIND EXPUNERILE LUI RUDOLF STEINER PENTRU CERCUL ESOTERIC DE TINERET

Observaţii preliminare ale editorilor: Privitor la suporturile de text şi autenticitatea lor

Realizarea unui text demn de încredere privind cele spuse de Rudolf Steiner la adunările care au condus la fondarea cercului este şi mai dificilă decât la celelalte relatări care sunt prezentate în acest volum. Ea este îngreunată de următoarele trei situaţii:

În primul rând, nici la aceste adunări nu a fost prezent – cum a fost în rest, la conferinţe – un stenograf desemnat. Unele lucruri au fost reconstruite adesea mult mai târziu, ulterior, din amintire. S-a scris doar foarte puţin în timp ce se discuta, iar aceste notări simultane aflate în original – foarte incomplete – se pare că nu mai există. Trebuie, aşadar, să fie considerat mereu faptul că ceea ce a fost comunicat, adesea nu este realmente cuvânt cu cuvânt, că atitudinea şi aşteptările ascultătorilor au modificat cele auzite şi că, prin aceasta, au fost transmise şi înţelesuri greşite, deşi cu bună-credinţă.

În al doilea rând, rapoartele şi cele aparţinătoare de acestea nu au fost publicate regulat pe atunci, când amintirea era încă proaspătă, ci ele au fost date mai departe în calitate de multiplicări private, în parte nedatate, doar la relativ puţine persoane din cadrul cercului esoteric de tineret, la care membrii puteau să le citească sau de la care să le împrumute pentru scurt timp. Ceea ce există astăzi sunt adesea doar fotocopii de copieri, a căror autenticitate nu se poate constata fără doar şi poate.

În al treilea rând, situaţia astfel creată a făcut posibil să fie adus în circulaţie un text care – din antipatii private împotriva cercului şi împotriva Comunităţii Creştinilor – a fost manipulat, evident pentru a pune în circulaţie anumite teze. El conţine indicaţii, respectiv interpretări eronate, care nu pot proveni de la membrii fondatori ai cercului[52].

[52] De exemplu, transmiterea „formulei Angelobe” a fost mutată pe 12 octombrie şi acolo pusă într-un context cu totul lipsit de logică. Toţi membrii fondatori ştiau, desigur, că formula fusese dată pe 16 octombrie. Mai apoi, întrebarea lui Hedwig Hauck, profesoară de lucru manual la Şcoala Waldorf, din 16 noiembrie 1921, privitoare la ore esoterice (GA 300b) a fost adusă în contextul cercului esoteric de

Deoarece este menţionat raportul lui Lehrs, textul trebuie să fi luat naştere mai târziu decât acesta, dar cu toate acestea redactorul nu îşi declină numele şi nu dă lămuriri despre felul în care a luat naştere. Motivul pentru acest lucru este faptul că textul provine, demonstrabil, dintr-o sursă care este cunoscută şi în rest pentru tratamentul său inechitabil faţă de texte ale lui Rudolf Steiner. El a fost răspândit cam în 1985, la ani de zile după moartea majorităţii membrilor fondatori ai cercului. O parte nu mică a textelor care circulă înăuntrul, dar mai ales şi în exteriorul cercului esoteric de tineret provine fie de la această sursă, fie este infectată de ea. (Acest text stă şi la baza publicaţiei realizate la Editura Cagliostro, *Cercul esoteric de tineret – dr. Rudolf Steiner*, Rotterdam, f.a. [1986].) În acel text este contestată, pur şi simplu fără nicio motivaţie, autenticitatea raportului lui Ernst Lehrs şi afirmată implicit că propria redactare ar fi cuvânt cu cuvânt. În realitate, însă, este vorba doar de extrase cu tendinţe de îngroşare din raportul lui Lehrs, dar extinse cu prezentări puse pe seama lui Rudolf Steiner. Dacă se compară în detaliu acest text cu originalul lui Lehrs, atunci se vede cât de primitiv este făcut totul. Fapt este: ceea ce se află în acest text şi nu este împrumutat de la Lehrs provine din sursa menţionată şi nu de la un martor ocular. Îndeosebi este valabil acest lucru pentru un pasaj lung de două pagini privitor la preoţime (cu afirmaţia că fiecare

---

tineret. Aceasta este, însă, o construcţie cu totul aleatorie, deoarece ideea unui cerc esoteric de tineret nu se născuse încă pe atunci. – În fine, sunt aduse în expunerile lui Rudolf Steiner din 16 octombrie, privitoare la Comunitatea Creştinilor, lucruri despre care nu se găseşte nicio urmă în rapoartele lui Lehrs şi Rath. Dacă Rudolf Steiner ar fi spus cu adevărat ceea ce este afirmat acolo, atunci ar fi cu totul de neînchipuit că Rath şi Lehrs nu ar fi preluat acest lucru.

antroposof activ ar fi un preot), care s-ar putea să fie motivul principal de manipulare.

Pentru publicaţia de faţă, în afară de înscrisurile realizate de mână de Rudolf Steiner, s-au luat în considerare şi au fost redate parţial următoarele suporturi de text ce se află în arhivă şi sunt de considerat drept autentice:

1. Raportul lui Ernst Lehrs „Istoria devenirii cercului de tineret". Multiplicare privată.

Privitor la acest raport, ne dă informaţii despre devenirea sa „Anexa la raportul despre devenirea cercului", redactată de Lehrs în anul 1974: „Redactarea iniţială a raportului despre cerc a avut loc în anul 1933 [...] Versiunea iniţială a raportului a luat naştere în aşa fel, încât Ernst Lehrs i-a dictat lui Maria Röschl amintirile sale în stenogramă, iar ea i-a dictat-o lui pe aceasta înapoi, la maşina de scris. În timpul ce a urmat i s-a putut da acestui text, prin unele modificări stilistice şi o altă ordonare a unor paragrafe distincte, o formă îmbunătăţită. În acelaşi timp a putut să fie inclus ceea ce au putut să contribuie, în completare, participanţi la fondarea cercului, din amintirea lor. În acest fel s-a alcătuit versiunea de astăzi a raportului. – De atunci [1933] au trecut alte patru decenii peste ţară, iar acum a luat naştere în timpul recent necesitatea de a-i da o altă formă unei anumite părţi a raportului. Acest lucru se referă la pasajul care poartă până acum titlul «Dispută cu Comunitatea Creştinilor». [...] Rog ca versiunea nouă a pasajului [cu titlul «Întâlnire cu tânăra mişcare pentru înnoire religioasă»] să fie introdusă în exemplarul raportului şi să se şteargă din text partea corespunzătoare." Modificările aduse textului din acest pasaj – nu în titlu – sunt, însă, cu totul nesemnificative.

Versiunea inițială din 1933 nu este păstrată în arhivă; probabil că a fost prea puțin răspândită și ea nu mai există. Prima versiune multiplicată provine probabil de la începutul anilor cincizeci; atât calitatea hârtiei, cât și modul multiplicării susțin această presupunere. Versiunea de mai târziu, cea finală din 1974, a fost alcătuită astfel, că într-un exemplar al celei dinainte au fost corectate de mână mici greșeli de dactilografiere și că pasajul despre Comunitatea Creștinilor a fost înlocuit printr-un text nou dactilografiat (cu o altă mașină de scris). Rezultatul a fost multiplicat apoi prin fotocopiere. De aceea trecerile dintre rânduri și pagini din ambele versiuni sunt identice. Originalitatea exemplarelor din arhivă este confirmată, în plus printr-o circulară de la Fritz Götte, „După 50 de ani", datată Paște 1975, care dă, cu indicarea paginilor, 15 citate din raport, ce se potrivesc exact. Lehrs a citit această circulară, căci într-o scrisoare autografă îi mulțumește lui Götte pentru aceasta.

2. Două circulare mai mici ale lui Lehrs:

a) „Din perioada de început a cercului nostru" relatează despre modul în care s-a ajuns la cele două ore esoterice pentru cercul de tineret din 1923 și este, prin aceasta, într-un anumit fel, o continuare a raportului Lehrs, care se oprește la data de 16 octombrie 1922. Această scriere circulară este de asemenea nedatată, dar o observație din cadrul ei arată că a luat naștere în 1952 sau ceva mai târziu.

b) Circulară deja citată, „Anexă la raportul despre devenirea cercului", datată în 1974.

3. O scurtă notiță a lui Lehrs pentru orientare privitor la cerc. Un exemplar poartă titlul scris de mână „Definiția cercului". Conform tradiției orale, acesta provine din 1963.

4. Raportul lui Wilhelm Rath, „Drumul meu către cerc”. Multiplicare privată.

Privitor la acest raport: Conform observaţiilor introductive. Wilhelm Rath şi-a conceput raportul în 1964 sau la scurt timp după aceea. El conţine în principal amintiri personale, dar nu asemeni raportului lui Lehrs, redări coerente despre prezentările lui Rudolf Steiner la diferitele întâlniri. Rath se referă la raportul Lehrs, dar nu în detaliu.

5. Două culegeri de expuneri ale lui Rudolf Steiner de la diferitele întâlniri. Cei care au scris nu sunt cunoscuţi nominal. Foarte probabil este vorba de scrieri simultane din timpul discuţiilor şi redactări realizate imediat după ele. Aceste notiţe trebuie să se fi aflat în faţa lui Lehrs şi Rath, căci le-au preluat aproape cuvânt cu cuvânt în rapoartele lor. Datorită acestui fapt este confirmată, într-un anumit sens, originalitatea lor de către martorii oculari.

6. Raportul lui Herbert Hahn „Notiţe din amintiri (privitor la 16 octombrie 1922)”. Conţinutul lui i-a fost povestit lui C. Brumberg Hansen în Copenhaga şi a fost notat imediat de acesta. Originalul care stă la baza fotocopiei a fost semnat de Herbert Hahn şi datat de mână cu data de 12–14 august 1963.

7. Pentru cele două ore esoterice: Stuttgart, 13 iulie 1923 şi Dornach, 30 decembrie 1923:

Însemnările de la *a doua* oră sunt redate cuvânt cu cuvânt după un suport de text semnat de Maria Röschl-Lehrs. Conform observaţiei ei, textul a fost „alcătuit din notiţele făcute imediat după aceea de ea şi de mai mulţi prieteni, unde structura a fost memorată în mod cu totul deosebit”.

Pentru însemnările de la *prima* oară nu există, într-adevăr, o asemenea semnătură nominală, dar este totuşi posibil că au fost alcătuite într-un mod asemănător.

Micile devieri de la text din copiile ce au circulat pentru aceste două ore sunt cu siguranţă urmarea unei copieri repetate.

8. Un carnet de notiţe al lui Lili Kolisko, în care şi-a notat diverse ziceri şi meditaţii, printre care şi cele pentru cercul de tineret.

Deoarece raportul lui Ernst Lehrs oferă prezentarea cea mai limpede, un extras din acesta este pus aici la început, chiar dacă nu este documentul cel mai vechi care ni s-a păstrat.

1. EXPUNERILE LUI RUDOLF STEINER CU OCAZIA FONDĂRII CERCULUI ESOTERIC DE TINERET

Extras din raportul lui Ernst Lehrs
„Istoria devenirii «Cercului de tineret»"

Este extrasă aici numai partea din raport care se referă direct la Rudolf Steiner. Titlurile intermediare aparţin lui Lehrs. Tăieturile şi sublinierile care nu modifică sensul nu au fost preluate. Lăsate deoparte, fără a se marca, sunt unele comentarii puse de Lehrs însuşi în paranteze. Alte omisiuni care sunt neimportante pentru întreg sunt marcate cu trei puncte. Toate intervenţiile editorilor sunt incluse în paranteze drepte, tot aşa şi cifrele paginilor din original, a căror indicare serveşte la referinţe încrucişate.

Facem încă o dată menţiunea asupra faptului că aceste însemnări au fost scrise dintr-o amintire mai mult sau mai puţin îndepărtată şi că nu pot să se potrivească în

toate detaliile; în puţinele locuri verificabile se poate vedea acest lucru.

Cuvinte ale lui Rudolf Steiner din diferitele discuţii pregătitoare pentru fondarea cercului

Înaintea prezentării următoarelor evenimente care au dus la fondarea propriu-zisă a comunităţii este aşezată aici o sumă de afirmaţii ale dr-ului Steiner privitoare la întrebarea care i-a fost adresată [despre formarea esoterică a unei comunităţi], care au fost rostite începând de la prima întâlnire dedicată acestei întrebări, în care ea a fost formulată pentru prima oară de toţi participanţii la curs, conform îndrumării sale. În forma în care sunt redate aici aceste afirmaţii, ele corespund cu însemnările unuia sau altuia dintre prieteni, care au fost redactate fie în timp ce vorbea dr. Steiner, fie ulterior, din amintire. Chiar dacă astfel le lipseşte caracterul complet şi redarea cuvânt cu cuvânt, ele conţin totuşi tot ce e esenţial şi dau o imagine clară asupra modului în care el ne-a condus prin această muncă de pregătire. Această conducere a constat în faptul că vroia să ne ajute să devenim cât mai clari posibil în gândire activă privitor la cele către care tindeam noi şi, făcând aceasta, să dăm jos şi orice iluzie care era în noi privitoare la timpul ce urma să vină şi la sarcinile pe care le aveam de îndeplinit. Au fost zile de griji şi dureri – şi după ce au fost lăsate la o parte disputele cu ceilalţi –, dar şi zile de bucurie şi fericire de a fi dăruiţi, pe care le-am trăit în acest fel.

La prima întâlnire care a avut loc, conform indicaţiei sale, cu o seamă de participanţi la curs, dr. Steiner însuşi a vorbit doar puţin. După ce unii dintre noi încercaseră să

înfăţişeze ceea ce vedeau ei drept esenţă şi sarcină a unei comunităţi spre care tindeam noi, el a spus:

„Vreau să pun înainte faptul că doresc să ascult din partea diferitelor părţi ceva despre modul în care vă reprezentaţi ca să fie menţinută împreună comunitatea voastră, ce este pe cale să devină aici, cum urmează să lucreze şi ce anume trebuie să însemne menţinerea laolaltă pentru dumneavoastră, de fapt. Să nu mă înţelegeţi greşit. Cu siguranţă că din ceea ce este intenţionat aici va putea să iasă doar ceea ce este fundamentat în chestiune. Dar va fi vorba despre faptul ca, mai întâi, să fie spus realmente din cele mai diferite părţi ceea ce îşi reprezintă ele că trebuie să reiasă aici, ca să vedem în ce măsură realmente, nu doar presupus, există o voinţă liberă, cu totul liberă, personală. Puteţi, desigur, să colaboraţi în cele mai diferite moduri, în sensul ţelurilor generale care sunt discutate aici în timpul campaniei noastre comune. Dar unii dintre dumneavoastră mai au şi ţeluri mai speciale sau, vreau să spun, ei au de gând să atingă ţelurile comune într-un mod mai special. Iar aici ar trebui să aud neapărat din cele mai diferite părţi ce se doreşte de fapt, înainte să fie posibil să fie cuprinsă această chestiune într-un cadru obiectiv, ce anume aveţi dumneavoastră înşivă ca reprezentări despre ceea ce vreţi.

Unei asemenea chestiuni poţi să i te alături doar ca om cu totul liber. De aceea doresc să vă rog să folosiţi această oră pentru a vă exprima franc şi liber, fără griji, dar în acelaşi timp să ţineţi cont şi de tot ce este de luat în considerare din partea dumneavoastră pentru o decizie liberă. Celelalte lucruri le voi spune apoi eu – după ce a avut exprimarea din cele mai diferite părţi."

Atunci când, la a doua întâlnire, exprimarea s-a blocat pentru că o parte considerabilă a adunării se afla în

opoziţie declarată sau cel puţin nu înţelegea deloc despre ce era vorba, dr. Steiner a spus:

„Câţiva dintre dumneavoastră ştiţi cu toată energia ce vreţi. O altă parte nu ştie asta încă. Un cerc este de format. Cuprinsul cercului nu este încă hotărât. Cei care vor să facă ceva într-un anumit sens – acest lucru se afla în disputa domnului Rath [din seara de 3 octombrie, înaintea primei conferinţe a lui Rudolf Steiner] – vor să formeze un cerc ce conţine în el o substanţă spiritual-fiinţială care se face purtătoarea pentru ceva spiritual-fiinţial. Acest lucru îi dă cercului un caracter esoteric – deşi doresc să vă rog să nu abuzaţi de acest cuvânt. Prin «cerc esoteric» oamenii îşi închipuie tot felul. Nu despre dumneavoastră vreau să zic, dar despre alţii. Este vorba despre ceea ce se vrea. Denumirea nu contează prea mult. – Dacă eu însumi este să insist asupra ceea ce înţeleg prin «esoteric», atunci permiteţi-mi să spun: Dacă vreţi să luaţi în serios ceea ce este esoteric, atunci trebuie să vă spuneţi că este o acţiune după impulsuri concrete dinspre lumea spirituală. Spre aceasta se poate doar tinde. Pentru aceasta este antroposofia o cale. Formarea unei asemenea comunităţi ar fi atunci decizia de a păşi pe această cale. Acest lucru ar duce atunci la diferite măsuri care sunt potrivite pentru a conduce spre acest ţel. Când vorbiţi despre conţinut «spiritual», trebuie să vă fie clar că este vorba aici de ceva viu. Spiritualul este ceva viu, iar un astfel de cerc nici nu poate, de aceea, să fie ceva mort. Cu alte cuvinte, el trebuie să fie un cerc de forţă. Acela are atunci caracteristica unui lucru ce este viu. De acolo reies atunci tot felul de lucruri ce au o anumită analogie cu un organism. Luaţi organismul omenesc. Acolo, sănătatea fiecărei părţi este sănătatea întregului. Şi tot astfel este şi boala. Acolo suferă şi degetul mic de la mână, dacă ceva din degetul mic de la picior nu

este în regulă. Dacă vreţi o comunitate reală, trebuie să vreţi ca întregul să fie influenţat tot atât prin fiecare în parte, pe cât este şi fiecare în parte influenţat prin întreg. Este o preluare reciprocă de karma, care este creată într-un asemenea organism de comunitate. Acolo există atunci suferinţe comune ce sunt de parcurs cu trăirea, dar şi (rostit cu puternică accentuare şi voce caldă) bucurii comune.

Aşa ceva presupune, atunci, să nu se facă aşa cum se face de obicei în societăţi în ziua de astăzi, că se spune: paragraful 1, paragraful 2 al programului şi apoi sunt uniţi diferiţii membri sub un program. Oamenii trebuie să se considere ca oameni, nu ca membre ale unei comunităţi de program, ca oameni, ca semeni cu toate neajunsurile. De aceea este o sarcină fundamentală ca să se găsească oamenii care vor să se unească din punctele de vedere pe care le-au menţionat domul Rath, domnul Lehrs şi domnul Maikowski. Dacă aţi găsit la un loc un asemenea cerc, atunci el poate apoi să şi meargă esoteric pe calea sa. Acest lucru va rezulta atunci când cercul va exista. Trebuie mai întâi să se aibă cercul, pentru a se spune dacă el poate să meargă pe o cale esoterică. Încă nu avem unul. Se prezintă el însă. – De aceea spun că există personalităţi care ştiu energic ceea ce vor, cum este spre exemplu domnul Lehrs, care a exprimat acest lucru faţă de mine într-o scrisoare pe care mi-a adresat-o. Dar nu au făcut încă toţi acest lucru. Această claritate trebuie să o creaţi mai întâi, spre acest lucru trebuie să lucraţi."

Pentru caracterizarea fiinţei unei reale comunităţi, dr. Steiner a amintit la una dintre aceste discuţii de început despre modul în care a vorbit Hermann Grimm cândva despre prietenia dintre Goethe şi Schiller. Dacă s-ar vrea exprimarea acesteia într-o formulă matematică, atunci nu

ar fi permis să se spună: „G + S”, ci „G + S + S + G”. O adevărată comunitate ar fi întotdeauna mai mult decât simpla sumă a membrilor ei. Pe lângă ceea ce reprezintă doi oameni care se găsesc în acest mod, s-ar mai adăuga mereu încă ceva nou, drept al treilea.[53]

Împreună cu primele cuvinte de fundamentare privitoare la adevărata fiinţă a ceea ce căutam acolo, sunt următoarele:

„O să am grijă, desigur, ca pentru ceea ce vreţi să faceţi să primiţi un conţinut. O să ajungem aici, desigur, şi la formarea unei astfel de comunităţi. Permiteţi-mi să vă spun astăzi numai următorul lucru ca un sfat: Acel lucru [p. 18] despre care e vorba, va fi că oameni din cele mai diferite căi ale vieţii se vor găsi împreună. Unul va merge pe o cale, celălalt pe altă cale în viaţă. Acest lucru îl va aduce pur şi simplu viaţa. Această viaţă va deveni, în timpul ce urmează, foarte, foarte complicată. Asta înseamnă că va trebui să punem deja acum cadrul pentru această comunitate în aşa fel, încât diferitele profesii şi modalităţi de viaţă să poată fi în ea. Este vorba, însă, despre faptul că fiecare în parte consideră într-un mod cât mai concret posibil spiritul care este căutat prin comunitate. Aceasta înseamnă, însă, că înţelegeţi următorul lucru.

Ceea ce căutaţi este de a găsi un prieten în lumea spirituală. A-l găsi nici nu este greu. Ce contează, însă, este

[53] Herman Grimm, „Goethe, prelegeri la Universitatea Regală din Berlin”, Berlin, 1877, prelegerea 21: „Dacă doi bărbaţi cu mijloace remarcabile se unesc pentru o activitate comună, atunci forţa lor nu se dublează, ci se înmulţeşte cu patru. Fiecare dintre cei doi îl are lângă el pe celălalt în mod invizibil. Formula nu ar fi G + S, ci (G + S) + (S + G). Fiecăruia i se adaugă forţa celuilalt.

ca, odată găsit, să fie păstrată fidelitatea sufletească faţă de el. (Acest lucru a fost spus cu nesfârşită căldură în glas.)

De aceea prima condiţie despre care trebuie să vă vorbesc (şi sunt întotdeauna condiţii despre care vă comunic) este aceasta: să învăţaţi foarte precis ce este fidelitatea sufletească. Trebuie să fiţi în stare să vă promiteţi vouă înşivă ceva şi să vă rămâneţi fideli vouă înşivă. Veţi putea primi tot felul de sfaturi de la mine. Dar asta va putea fi mereu doar una din jumătăţi pentru ceea ce căutaţi. Va fi, desigur, ceea ce aveţi nevoie drept fundament. Dar cealaltă jumătate trebuie să o adăugaţi dumneavoastră înşivă. Pentru tot ce se vrea atins în spirit este necesară fidelitatea faţă de ceea ce s-a propus în spirit. Care sunt daunele din timpul de astăzi? Oamenii nu au nicio dorinţă de a rămâne fideli faţă de ceea ce îşi promit ei înşişi. Această fidelitate faţă de promisiunea făcută faţă de sine şi de alţii este toiagul ferm în viaţă.

Ceea ce este, ca spirit, plin de viaţă în antroposofie, aceasta nu e vreo «învăţătură». Este mai degrabă ceva ce e un fapt, o fiinţă reală care conduce pe cineva prin viaţă. Ceea ce vreţi este să fondaţi o comunitate care are ceva dintr-o astfel de conducere prietenească prin viaţă. Asemenea lucruri se află atunci când considerăm că spiritualul concret este extins peste întreaga viaţă.

Comunitatea dumneavoastră va avea în sine ceva din ceea ce este taina primordială a tuturor societăţilor omeneşti, faptul că ceea ce facem noi înşine în cadrul societăţii nu poartă fructe pentru noi înşine, ci pentru ceilalţi şi că toate fructele pentru noi înşine vin de la ceilalţi."

Odată, cu ocazia acestor discuţii care aveau încă loc în prezenţa tuturor, el ne-a dat un exemplu – în sensul ţelului pentru străduania noastră, pe care i l-am numit – pentru ceea

ce înțelegea prin „a vorbi concret din spiritual”, lucru la care se referise deja în general într-una din conferințe. Un tânăr prieten ce lucra ca fermier încercase să spună, într-o discuție premergătoare, ceva despre Christos. Fusese o bâiguială destul de neajutorată, dar în strădania noastră de a fi «pozitivi» consideram că ar trebui să-i arătăm în interior recunoaştere pentru încercarea sa. În afară de aceasta, el povestise şi ceva din activitatea sa agricolă, iar aici şi din percepția lui despre bălegar. Acest lucru din urmă l-am găsit mai puțin «la locul lui». Nici una din trăiri, însă, nu o exprimasem cu voce tare. În următoarea zi, însă, când au mers iarăşi câțiva dintre noi la dr. Steiner pentru a discuta continuarea întâlnirilor, el a spus dintr-odată: „Ceea ce a spus tânărul acolo ieri despre Christos a fost destul de nesemnificativ. Dar ceea ce a spus despre bălegar a fost extraordinar. Privitor la asta aş dori să mai spun eu însumi încă ceva în întâlnirea de astăzi.” – Ceea ce urmează este încercarea de a reda modul în care a făcut acest lucru. Trebuie observat aici că pe atunci nu fusese încă ținut ***Cursul de agricultură***.[54] Dr. Steiner a spus:

„A fost interesant ceea ce ați spus ieri ca fermier. Nu am timp ca să rămân mai mult aici, iar de aceea vreau să spun cel puțin pe scurt acest lucru.

Şi în agricultură este căutat spiritualul. Şi acolo se crede că trebuie găsite noi metode până înăuntru, în tratarea a ceea ce e material. Dacă mergeți la ştiința materialistă de astăzi, atunci nu găsiți multă iubire pentru agricultură. Ştiința de astăzi consideră că dacă e nevoie de atâta şi atâta azot în ogor, el trebuie introdus în această cantitate în ogor. Aici nu se ştie că este suficient doar să se planteze în mod sistematic sparcetă în jurul ogorului,

[54] Koberwitz, din 7 până în 16 iunie 1924, GA 327.

pentru a aduce înăuntru în ogor, prin iradiere, cantitatea necesară de azot. Pentru aceasta este deja suficient ca sparceta să fie plantată într-un singur şir de jur-împrejurul ogorului."

Un curajos dintre noi, care nu ştia ce plantă era aceasta, a întrebat despre ea. Dr. Steiner a răspuns imediat, şi anume aşa încât se putea trăi faptul că el nu vorbea „despre" această plantă şi, în general, despre ea ca despre ceva absent, ci aşa că prin aspectul intim al intonaţiei sale, chibzuiala atitudinii sale, mişcarea mâinilor sale, a putut fi trăită în mod adânc impresionant prezenţa spirituală nemijlocită a celei despre care vorbea. Sparceta „a luat naştere" ca şi sub cuvintele şi gesturile sale. Acest lucru trebuie încercat să fie simţit printre cuvintele ce urmează aici.

„Sparcetele – acestea sunt plante – ele au inflorescenţe – papilionacee – ele au culoare mov – au frunze penate –." Iar acum continuând să vorbească „despre" planta făcută astfel prezentă: „Această plantă are forţa stranie în ea de a penetra solul, pe arii largi, cu ceea ce oamenii vor să aducă în el într-un mod cât mai artificial. – Credeţi că asta e un nonsens? Nu! Acestea sunt însă lucruri prin care se străvede atunci când se poate pătrunde cu cunoaşterea spiritului, în mod concret, până în material."

Următoarele sunt însemnări din discuţiile întâlnirilor de după separarea celor ce se opuneau, pentru început desfăşurate încă în cadru mai larg, apoi într-unul mai restrâns, al celor ce au participat la fondarea propriu-zisă. Aceste discuţii au fost configurate de dr. Steiner, într-un anumit sens, ca un fel de seminar, prin faptul că ne adresa întrebări la care trebuia să răspundem imediat sau în ziua următoare. O primă astfel de întrebare a fost, ce ne reprezentăm noi drept sarcină a unei viitoare mişcări de tineret. Aici s-a relatat, printre altele, de către o prietenă,

care o vreme aparţinuse de mişcarea sionistă de tineret clin Austria, despre trăirile şi experienţele ei în cadrul acesteia. Dr. Steiner a ascultat vizibil interesat, dar a spus după aceea:

„Ar fi bine dacă aţi lăsa să curgă în discursul dumneavoastră ceva din sarcina pozitivă pe care vreţi să vi-o propuneţi. Se revarsă ceva dintr-o anumită imprecizie, în mişcarea de tineret. Este un lucru ciudat că majoritatea celor care vorbesc din mişcarea de tineret nu vorbesc precis, ci dintr-o anumită simţire. Dar şi din sentiment se pot desemna anumite lucruri precis, iar în acest moment ar fi bine dacă asemenea senzaţii concrete, pozitive ar fi exprimate. Aţi caracterizat bine cele două mişcări prin care aţi trecut (sionism şi «Wandervogel»). În mişcarea sionistă domneşte un anumit dor după regenerarea iudaismului. Dar ar fi bine, ca să nu intrăm în ceva imprecis şi cu această comunitate, de aici, ci în ceva precis, dacă aţi încerca să conturaţi întrucâtva ceea ce v-aţi reprezentat dumneavoastră înşivă. Adică, spre exemplu, dacă aţi răspunde la întrebarea: Ce aţi căutat iniţial în mişcarea de tineret. Nu ca şi cum eu aş vrea să mă informez, ci pentru ca să trebuiască să vă spuneţi dumneavoastră înşivă: am căutat acest şi acest lucru precis în mişcarea de tineret. Asemenea lucruri cresc, într-adevăr, din ceea ce e imprecis, dar se poate totuşi încerca să se caracterizeze mai exact ceva din cele spre care se tindea acolo."

După aceea a fost spus ceva despre opoziţia dintre generaţia celor mai vârstnici şi a celor mai tineri, cum considerau că o percep, iar aici a fost menţionată şi semnificaţia lui Nietzsche şi a lui Spitteler pentru opoziţia celor mai tineri. Dr. Steiner a luat din nou cuvântul şi a spus: „Vedeţi dumneavoastră, oare nu ne spune aceasta totuşi ceva ce poate să fie, conform naturii sale proprii,

doar o trecere? Căci, nu-i aşa, nu se poate evita să îmbătrânești. De aceea se pune întrebarea dacă e permis să rămâi la a tinde spre un lucru care să fie încheiat în timp, pe când noi mergem totuşi mai departe. Dacă luaţi caracteristica pe care tocmai aţi dat-o, atunci aceasta este încheiată în timp. Obiecţia că următoarei generaţii îi va fi mai uşor, nu este valabilă. Ei îi va fi parţial mai uşor dacă cei ce devin mai în vârstă privesc apoi înapoi spre propria lor tinereţe şi nu se mai comportă cu copiii lor aşa cum s-a comportat generaţia dinainte. Dar trebuie, pe de altă parte, să nu uitaţi: entuziasmul, marea înflăcărare pe care le-aţi avut le datoraţi opoziţiei. Aceasta se afla ca un foc în dumneavoastră. Acest foc nu-l va putea avea generaţia următoare, tocmai atunci când îi faceţi lucrurile mai uşoare. De aceea vor apărea deja în timpurile următoare greutăţi care trebuie compensate prin ceva, ce dumneavoastră v-aţi mai putut lua din forţele opoziţiei.

Viaţa merge, doar, mai departe şi creează condiţii mereu noi. Cine poate observa în viaţă, acela poate spune: Este, totuşi, bine că o generaţie, şi anume cea de la începutul acestui secol, a câştigat odată ceva, ce şi-a primit caracterul printr-un motiv pur interior. Lucrurile stau aşa că, odată cu sfârşitul secolului XIX, au apărut condiţii cu totul noi. Copiii care au fost născuţi în 1897, ’98, ’99 au fost născuţi sub condiţii cosmice cu totul diferite decât cei dinainte. De aici provine dispoziţia mai nouă a opoziţiei. Opoziţia dintre generaţia mai în vârstă şi cea mai tânără a existat, doar, întotdeauna, dar nu şi aceste spirite deosebite ale opoziţiei. Tocmai acest lucru conduce la faptul că se întrevăd mari greutăţi pentru generaţiile ce vin. Ele stau în faţa marelui pericol de a deveni fără reazem, de a nu avea nici un miez. Iar aici aş dori eu să ştiu ce fel de gânduri vă faceţi despre felul în care următoarea generaţie poate să

dobândească un miez. Următoarea generaţie nu va mai vrea să ştie nimic de Nietzsche şi nici de Spitteler. Când vă gândiţi înapoi, cum eraţi la mişcarea de tineret şi aţi găsit ceva în mistica lui Baal Sehern[55], atunci trebuie să vă spuneţi: o următoare generaţie nu va putea fi entuziasmată în felul în care aţi fost dumneavoastră. Aceasta este greutatea care stă acum în faţa noastră.

Ce fel de imagine putem să ne facem pentru următoarea generaţie? Doar trebuie să lucrăm pentru progresul omenirii. De aceea doresc să spuneţi ceva din ceea ce e pozitiv. Pentru aceasta nu este necesar să fie formulate cuvinte cuprinzătoare şi gândite idealuri cuprinzătoare, ci acest lucru deprinde adesea de aparente lucruri mici, care sunt, în realitate, lucruri mari."

(Aceeaşi temă a fost apoi discutată de dr. Steiner în cursul însuşi, în conferinţa a şasea[56], unde se spune la sfârşit că mişcarea de tineret trebuie să aibă un cap de Ianus, prin faptul că nu priveşte doar asupri cerinţelor pe care le are faţă de cei mai vârstnici, ci şi asupra cerinţelor încă neprecizate, „care năvălesc cu forţă uriaşă către noi, pe care ni le va formula tineretul ce vine.")

Când s-a ajuns la discutarea, în acest sens, a problemei educaţiei, dr. Steiner a spus:

„Printre toate criticile care au fost formulate împotriva şcolii Waldorf se află una, că la noi copiii nu pot încă să citească şi să scrie perfect, unii dintre ei, la nouă ani. Nu este de spus nimic împotriva acestui lucru: ei realmente nu pot. Dar nici noi înşine nu suntem deloc de părere că ar trebui copiii la opt, nouă ani să scrie şi să

[55] Aceasta se referă fie la mistica din cabală a numelui ebraic al lui Dumnezeu, fie la rabinul care a fondat în jurul anului 1740, în Ucraina, secta est-iudaică a hasidimilor.

[56] Stuttgart, 8 octombrie 1922, GA 217.

citească întru totul, deoarece, pentru cel care cunoaşte deplin natura omului, îndemânarea care este dezvoltată prin şcoala primară de astăzi face ca omul să fie pe jumătate un automat de gândire. În loc de a le da copiilor litere de copiat, îi lăsăm să-şi facă de lucru cu culori. Prin faptul că învaţă să simtă ceva în acest timp, ei îşi păstrează viaţa sufletului, căci altfel acesta moare."

Prin astfel de teme, precum cea de a vorbi despre sarcinile viitoare ale unei mişcări a tineretului, ne-a devenit de-abia conştient cât de greu era să ajungem la noţiuni reale despre ceea ce vroiam noi înşine. Faţă de tendinţa tinerilor, care domnea şi la noi şi stăpânea pe atunci cu putere, de a rămâne la simpla simţire, dr. Steiner a exprimat cerinţa aparent atât de puţin tinerească: „Formulaţi şi mai precis ceea ce vreţi!"

În sensul acestei cerinţe, odată îi dăduse unuia dintre noi sarcina de a-şi reprezenta concret, de la o discuţie la alta, ţeluri ale strădaniei antroposofice a tineretului, privitoare la o modificare a relaţiilor ce domnesc în prezent între oameni în viaţa socială exterioară. Cu mare îngrijorare s-a zbătut acest prieten pentru a afla răspunsul ce urma să fie dat în ziua următoare, căutând în zadar ajutor la noi, ceilalţi. Astfel că privea destul de descurajat spre următoarea adunare. Atunci i s-a părut că primeşte o indicaţie eliberatoare prin modul de primire remarcabil de prietenos, comparativ cu alte birouri de astăzi, din birourile întreprinderii economice antroposofice existente pe atunci, „Der Kommende Tag". Şi astfel a fost, aşadar, prezentat acest lucru în ziua următoare, cu observaţia că ar trebui să ne punem nouă drept ţel social ca în toate birourile lumii să se găsească astfel de feţe prietenoase. – Dr. Steiner a ascultat aceasta cu un zâmbet nedisimulat şi a

spus zâmbind: „No[57] – făcând abstracţie de întrebarea dacă exemplul e realmente cu totul aşa" (cine era familiarizat cu viaţa interioară de la „Kommender Tag" ştia ce greutăţi omeneşti mari erau de surmontat aici) – apoi dintr-odată devenind foarte serios – „este vorba realmente şi de ceva cu totul diferit. Viaţa socială de până acum se aseamănă cu un mecanism, iar aici nu este suficient ca pârghiile şi manivelele mecanismului să fie activate cu feţe ceva mai zâmbitoare. Ci contează ca acest mecanism să fie înlocuit printr-un organism." – Şi continuând cu un ton pătrunzător: „Iar aici trebuie să vă fie clar faptul că ceea ce vreţi nu poate fi, pentru început, nimic altceva decât creşterea unei plăntuţe gingaşe. Gândiţi-vă la ceea ce este mort în viaţa socială de astăzi, ca şi cum ar fi nişte pietre mari, iar plăntuţa între aceste pietre. Ceea ce e mort are, într-o anumită măsură, o viaţă mult mai rezistentă decât ceea ce e viu, căci nu poate muri. Poate, cel mult, să fie măcinat. (Cu accent) – Iar pietrele *vor fi* măcinate. Dar aici contează pentru dumneavoastră să fiţi atenţi ca plăntuţa gingaşă să nu fie şi ea măcinată între aceste pietre."

În mijlocul semnelor mereu repetate ale nemulţumirii sale, el putea să se arate imediat animat şi aprobator, dacă exista motiv pentru aceasta. Aşa, odată, când unul dintre noi, privitor la pericolul înfăţişat de dr. Steiner în curs, a lipsei de reazem a viitorului tineret din lipsa ocaziei de a se opune, a fost de părere că ar trebui aduse conţinuturi spirituale către sufletele oamenilor tineri, căci prin aceasta ar lua naştere enigme mereu noi, prin care se pot aprinde tot mereu impulsul şi forţa pentru pătrunderea spirituală mai departe. – Deosebit de bucuros s-a arătat când a fost rostit: Aşa cum în fizic viaţa socială

[57] No este forma austriacă pentru „Nun" – „ei bine".

constă din fapte săvârşite împreună, tot aşa tindem noi către fapte comune în spirit, aşadar, de fapt, către o acţiune socială în suprasenzorial. Imediat a vrut să ştie ce anume ar trebui să fie reprezentat drept fapte, şi mai ales comune, în spirit. Atunci când s-a răspuns foarte ezitant că acest lucru ar fi realizat, desigur, prin meditarea unui conţinut spiritual comun, el s-a arătat evident satisfăcut.

În acest fel ne-a fost confirmată, ca de atâtea ori şi mai târziu, concepţia noastră despre meditaţie, pe care nu vroiam să o vedem doar drept mijloc al desăvârşirii particulare, ci drept o faptă ce acţionează înăuntrul unei sfere spirituale obiective.

Următoarele sunt afirmaţii ale dr-ului Steiner potrivit unor însemnări ale unor prieteni, a căror relaţie cu diferitele discuţii nu s-a putut constata.

„Sufletele oamenilor de astăzi, ca urmare a dezvoltării generale a fiinţei omeneşti, ajung la graniţa dintre intelectualitate şi spirit. Aici le merge ca unui peşte. Când peştele ajunge la suprafaţa apei şi când trage aer de afară şi simte elementul străin al aerului, el reacţionează la aceasta cu impulsul de a se scufunda deosebit de adânc în apă. Astfel veţi vedea că în timpul ce vine oamenii vor avea pornirea ca, atunci când ajung pe neaşteptate la graniţa intelectualităţii, să se scufunde foarte adânc sub intelectual. Faţă de acest lucru, va fi sarcina dumneavoastră să străbateţi prin intelectualitate la supraintelectualitate, prin claritate la supraclaritate."

„Pe drumul pe care vi l-aţi propus se devine mai receptiv decât înainte pentru acţiunile ahrimanice din lume. Astfel, veţi avea de suferit din cauza aceasta mai mult decât alţi oameni. Iar aici va trebui să fiţi atenţi să nu cădeţi în ispita de a fugi de această trăire cu aceleaşi mijloace cu care v-aţi dobândit mai întâi această receptivitate." (Am

crezut că înţelegem că nu aveam voie să ne retragem într-o viaţă preponderent meditativă ca într-un port protector.)

La întrebarea unuia dintre noi, unde se evidenţiază astăzi cel mai puternic forţele ahrimanice, dr. Steiner a răspuns: „În măsura în care am putut observa, acest lucru se întâmplă la cinema şi la maşina de scris. Nu că nu ar exista alte maşini care să nu fie mai ahrimanice din punct de vedere al construcţiei lor. Dar, privitor la efectul asupra omului, este aşa cum v-am spus."

Cu o altă ocazie ne-a spus foarte pătrunzător: „Deveniţi căutători de oameni!" (Acest cuvânt l-am perceput ca pe o metamorfoză, potrivită cu timpurile, a cuvântului lui Christos către apostoli: „Deveniţi pescari de oameni." În epoca libertăţii individului, „pescuitul" devine „căutare".)

Lucrul cuprinzător pentru omenire, în cele spre care tindem noi, s-a exprimat în cuvântul ce avea legătură cu discuţia despre mişcarea sionistă de tineret: „Doar nu vreţi să fondaţi ceva atât de mic precum este sionismul."

Puternic ni s-a amintit de strădaniile Prietenilor lui Dumnezeu prin următoarea explicaţie: „Există două curente de istorie care curg în paralel[58], unul evident şi altul care nu e evident. General cunoscut le devine oamenilor doar primul. Dar în spatele lui curge în ascuns celălalt curent. Acesta, care este cel care are de fapt efect, nu este permis să sece niciodată. Şi în acest scop trebuie să se găsească din când în când, la un loc, grupuri de oameni care acţionează mai departe în el şi îl configurează mai departe. Înăuntrul acestui curent vreţi să vă puneţi prin comunitatea dumneavoastră."

[58] Asupra acestui lucru a arătat Rudolf Steiner adesea, de ex. în conferinţa de la Dornach din 14 decembrie 1918, ***Cerinţa socială de bază a timpului nostru – în situaţia modificată a timpului***, GA 186.

„Când vin oameni şi îl roagă pe cercetătorul în spirit să le dea un conţinut comun de meditaţie" – (mai târziu am aflat că acest lucru se întâmplase, în modul făcut de noi, pentru prima oară în istoria ocultismului) – „şi dacă îi conduce spre aceasta o voinţă cu adevărat serioasă, atunci poate lua naştere o forţă mai mare pentru a realiza ceva în lume, decât ar putea atinge un om de stat oricât de puternic."

„Se pare că în prezent multe merg neted pentru că merg maşinal. Dar mersul maşinii trece peste capetele oamenilor. Acest lucru devine tot mai mult o forţă uriaşă, care acţionează de la sine, şi pe care oamenii, cu forţele lor existente, nu o mai pot opri. împotriva acestei forţe se poate să fii pregătit doar printr-o străduanie ce face efortul de a duce spirit până înăuntrul consecinţelor extreme ale [p. 23] faptelor tale. Singur acest lucru va face posibil să ţii piept năvălirii maşinii de cultură, faptul că aduci spirit şi iubire în voinţa ta. Prea puţini oameni dezvoltă în prezent adevărată iniţiativă. Este multă dorinţă aici, dar puţină voinţă."

„Trebuie făcută distincţia între rugăciune şi meditaţie. Rugăciunea obişnuită serveşte astăzi îndeosebi unei satisfaceri a sinei proprii. Adevărata meditaţie, însă, este o transpunere în fapt a voinţei spirituale, ce poartă în ea spiritul timpului. Acolo unde este exersată o astfel de meditaţie, acolo poate să acţioneze o forţă spirituală înăuntrul evenimentelor pământene. Lumi spirituale vor să acţioneze astăzi înăuntrul evenimentelor pământene, dar pot face aceasta numai dacă este creat spaţiu pentru aceasta lucru prin meditaţia omenească. Se întâmplă prin aceasta ceva ca un fel de cavitate în câmpul fizic, în care pot pătrunde fiinţe spirituale cu acţiunile lor."

„Chiar dacă fizic va fi nimicit mult; chiar dacă în exterior va fi atins puţin: ceea ce este creat spiritual în acest fel, asta rămâne, asta îşi păstrează valoarea pentru viitor."

„Acum a venit un timp în care materialismul a întărit în aşa fel trupurile, încât individualitatea nu se poate încarna suficient. Mulţi oameni umblă de aceea în prezent aşa, încât au o parte a fiinţei lor ca un însoţitor lângă ei, care nu poate să trăiască în trup. Acela rămâne ascuns în spatele lumii senzoriale. Până la el este cazul să străbatem. Pentru aceasta este meditaţia un mijloc."

Ultima fază a pregătirii

După câteva întâlniri ale grupului mai restrâns, a venit o zi – era miercuri, 11 octombrie – în care dr. Steiner ne-a dat de ştire că nu are timp pentru o discuţie cu noi. Văzut din exterior, acest lucru putea fi motivat prin extraordinar de multilaterala sa solicitare. Noi înşine am considerat, însă, că avem de văzut în asta un semn spiritual, că era aşteptat de la noi ceva decisiv, la care trebuia să ajungem, din nou, cu totul prin noi înşine.

În privirea retrospectivă asupra modului cum s-a ajuns la curs şi cum a luat fiinţă treptat noua idee de comunitate pe care acum o desfăşuram, gândurile noastre au trebuit, în orice caz, să se oprească la un lucru. Acesta era ancorarea spre care tindeam noi, a comunităţii noastre în lumea spirituală: strădania noastră de a-i sluji astfel spiritului conducător al timpului nostru, Michael.

În nevoia noastră ne-am adresat doamnei dr. Steiner după sfârşitul unei ore de arta vorbirii[59], înfăţişându-i pe scurt situaţia noastră, fără a intra aici în concretul numelui care ne plutea prin faţa ochilor. Fără ezitare a răspuns, prin faptul că a făcut cu mâna o mişcare corespunzătoare deasupra capului ei: „Da, da, doctorul vrea să audă şi despre *acela* ceva de la Dumneavoastră." Am avut impresia nemijlocită că fusese informată de dr. Steiner însuşi, probabil prevăzând zbaterea noastră şi aşteptarea ca să ne îndreptăm spre ea.

Imediat ne-am adunat iarăşi între noi şi ne-am sfătuit cu mare emoţie interioară, în ce fel fiecare dintre noi, atunci când dr. Steiner ne-ar chema din nou împreună, ar încerca să fie pe măsura aşteptărilor nutrite de el. Era clar acum că unul dintre noi trebuia să vorbească despre voinţa noastră către Michael. Deoarece Wilhelm Rath fusese acela care în timpul pregătirii cursului rostise pentru prima dată acest nume, în sensul orientării strădaniei noastre spirituale, noi ceilalţi eram de aceeaşi părere că tot el trebuia să fie cel care să exprime acest lucru pentru noi toţi faţă de dr. Steiner. Cu profundă seriozitate, Rath a acceptat acest lucru.

Când am părăsit încăperea în care discutasem acest lucru, a trecut dr. Steiner pe lângă noi. Ezitând l-am întrebat privitor la posibilitatea unei următoare întâlniri. Fără ezitare i-a găsit loc în ziua următoare.

[59] Rudolf Steiner îndemnase să fie ţinut şi un curs de arta vorbirii de către Marie Steiner, pentru participanţii la cursul pentru tineret.

Joi, 12 octombrie 1922

Dr. Steiner a început imediat cu întrebarea: „Ei bine, ce mai aveţi să-mi spuneţi?" Ceea ce a spus acolo fiecare dintre noi a fost o încercare de a formula ceva despre latura spiritual-fiinţială a ţelurilor noastre, unde în încheiere Rath a rostit numele lui Michael. În cele ce urmează va fi redat câte ceva din cele comunicate cu această ocazie.

Unul a spus că era de părere că ţelul nostru ar trebui să fie să învăţăm să vorbim chiar şi despre mese şi scaune atât de spiritual cum se vorbeşte în rest doar despre ierarhii. Fiecare dintre noi era convins că prin această formulare era spus ceva ce ar găsi aprobarea dr-ului Steiner. În loc de asta, el a dat din cap zâmbind şi a spus: „Nu, mai degrabă ar trebui să vă puneţi sarcina de a vorbi despre ierarhii atât de natural cum se vorbeşte în rest doar despre mese şi scaune." El a dat imediat un exemplu nespus de surprinzător pentru toţi. El a spus că omul ar trebui să devină capabil să cunoască, iar pornind dintr-o asemenea cunoaştere să se poată vorbi despre faptul că Ibsen a scris dintr-o inspiraţie a arhanghelului Gabriel devenit luciferic. Aici a adăugat că asta nu ar trebui înţeles aşa, ca şi cum Gabriel în sine ar fi o fiinţă luciferică. Dar că el ar fi fost cuprins de impulsul de a-şi extinde influenţa dincolo de timpul care îi stătea la dispoziţie. În sine, perioada sa de timp s-ar fi încheiat în anul 1879, dar el nu ar fi vrut să îşi lase atunci domnia culturală. Astfel, ar fi fost alcătuită o astfel de dramă precum *Fantomele* lui Ibsen, care se construieşte cu totul pe ideea de ereditate, A ţine activ în acest mod ceva trecut dincolo de timpul care îi era atribuit, ar fi întotdeauna ceva luciferic. Aici ar fi fost cuprins, aşadar, Gabriel de un impuls luciferic. Iar el a

adăugat: „Din continuarea neîndreptăţită a acţiunii iau naştere excrescenţe culturale care au drept efect ca, într-un mod mistic, să-şi caute drumul în suprasensibil, dorinţe care sunt totuşi numai de natură intelectuală."

Prietenul care, aşa cum s-a sugerat mai devreme în acest raport, participase la unul din cursurile pentru preoţi, a legat de aceasta ceea ce spusese dr. Steiner acolo despre fiinţa Anthroposophia. El fusese de părere că, pentru ca această fiinţă să poată deveni activă pe Pământ, ar trebui să i se pregătească un trup. Oare ne-ar fi fost permis să gândim că acea comunitate pentru care ne rugam noi ar trebui să devină un organ în acest trup? – Cu acest lucru dr. Steiner a fost de acord în principiu, dar a spus că nu este vorba despre o încarnare, ci despre o încorporare a acestei fiinţe. „În existenţa pământeană, această fiinţă poate să păşească doar până la încorporare. O încarnare va fi posibilă doar în alte condiţii decât cele pământene."

[Aici a fost lăsat deoparte un pasaj despre convieţuirea popoarelor europene care, în forma care a fost transmis, cu siguranţă nu este autentic.]

La observaţia unuia dintre prieteni că ne străduiam către o conducere care ne era comună nouă, tuturor, el a spus: „Da, vreţi să deveniţi un suflet de grup care este conştient."

După ce fusese spus astfel ceva de genul acesta de fiecare dintre noi, lucruri despre care eram de părere că vroia să le audă de la noi, a venit rândul lui Rath, care cu buze aproape tremurătoare a rostit cuvântul decisiv, prin aceea că a spus că vrem să ne punem cu această comunitate sub conducerea lui *Michael*. – Tot ce a urmat la aceasta din partea dr-ului Steiner a fost că s-a uitat la ceasul lui şi a spus:

.„Astăzi trebuie, din păcate, să vă părăsesc, pentru că mai am altceva stabilit. Dar mâine ne vom întâlni din nou seara, iar atunci veţi primi de la mine ceea ce mi-aţi solicitat."

Vineri, 13 octombrie 1922

Ne-am adunat la ora indicată, în încăperea spre care fusesem îndrumaţi pentru aceasta şi l-am aşteptat pe dr. Steiner într-o dispoziţie festiv-expectativă. El a intrat în încăpere împreună cu doamna dr. Steiner, într-o atitudine remarcabil de serioasă. În mână avea o cărticică legată în piele [pânză] violet, din care a citit mai târziu meditaţiile şi ne-a lăsat să le copiem. La intrarea în încăpere a rămas o clipă în uşă şi ne-a numărat, prin faptul că a indicat cu degetul asupra fiecăruia dintre noi, pe rând. Atunci am devenit pentru prima dată conştienţi noi înşine de faptul că eram împreună în numărul doisprezece.

După aceea s-a îndreptat către locul de la masă pregătit pentru el şi s-a aşezat, îndemnându-ne totodată să ne aşezăm şi noi. Apoi a deschis cartea şi a spus cu glas profund, foarte liniştit. „Am însărcinarea de a vă transmite următoarele." – Apoi ne-a citit cuvintele şi l-a desemnat pe unul dintre noi să le copieze. După aceea a dat diferite îndrumări privitoare la practica exersării în general, precum şi la anumite pasaje din meditaţiile transmise nouă. Acestea sunt redate într-o parte separată, adăugată la acest raport[60]. În final a mai dat diferite indicaţii privitoare la fiinţa şi semnificaţia unei astfel de comunităţi.

[60] Această parte nu este preluată aici, deoarece îndrumările generale nu aduc nimic nou faţă de cele conţinute în această serie; îndrumările speciale privitoare la meditaţia cercului de tineret, în forma în care le-a notat Lili Kolisko.

Aici a spus despre efectul pe care l-ar avea meditarea unor asemenea exerciţii comune: „Să presupuneţi că aţi fi în total zece, iar fiecare dintre dumneavoastră ar realiza în cadrul exersării forţa «doi». Atunci efectul total nu este 2 x 10, ci 210. Cu alte cuvinte: înmulţirea forţei nu se întâmplă după legea multiplicării, ci după cea a ridicării la putere."

Privitor la comportamentul nostru personal unii faţă de alţii, în calitate de aparţinători la cerc, el a spus: „Fiecare în parte dintre dumneavoastră va ajunge să stea în sarcini culturale foarte diferite. Nu toţi dintre dumneavoastră vor avea de acţionat în aceeaşi măsură spre afară. Unii vor sta mai în faţă, alţii mai în fundal, în funcţie de soartă şi de înzestrare. Aici trebuie ca unii să se bucure de succesele celorlalţi. Orice simţământ de rivalitate trebuie să rămână departe de dumneavoastră, prin faptul că trăieşte în conştienţa tuturor faptul că ceea ce realizează unul, el realizează prin forţele tuturor celorlalţi."

„A se lega printr-o promisiune reciprocă pentru străduania către un ţel spiritual comun şi a se lăsa, într-aceasta, în acţiunea şi judecata din viaţă, reciproc cu totul liberi – o comunitate fondată pe aşa ceva este ceva cu totul nou în dezvoltarea omenirii şi ceva de care astăzi este nevoie ca de cel mai necesar lucru."

„Pentru cineva care ajunge pe calea esoterică la anumite rezultate există întotdeauna pericolul grandomaniei. Împotriva acestui lucru, o asemenea comunitate ca a dumneavoastră poate să fie o protecţie. Căci în ea vă străduiţi, doar, împreună înspre trecerea peste Pragul lumii spirituale. Iar aici are să-şi spună fiecare că cele atinse personal le datorează şi străduinţelor tuturor celorlalţi."

În corelaţie cu aceasta, dr. Steiner a prezentat un caz corespunzător din biserica catolică. Acolo ar fi apărut

cândva, într-un cerc de clerici, gândul că, doar, fiecare preot în parte îl cheamă prin cuvântul său pe Christos în tabernacul, aşadar că prin aceasta Christos ascultă de cuvântul preotului. La aceasta, episcopul diocezei respective, când a observat că acest gând începe să creeze rătăciri, a emis o scrisoare pastorală[61], în care clarifica faptul că preotul individual ar avea această putere, totuşi, numai în calitate de aparţinător la întregul cler al bisericii. Spiritul bisericii, însă, ar fi Christos, iar acesta, prin acest fapt, spiritul întregului cler. Cu adevărat s-ar chema, aşadar, în actul sfânt, Christos doar pe sine însuşi prin preotul individual.

Privitor la încadrarea vieţii de exerciţiu în viaţa exterioară a zilei, el a spus: „Acum trebuie să vă împărţiţi viaţa în două! (Acest cuvânt a fost rostit cu accent aspru.) O parte se desfăşoară în exerciţiile dumneavoastră, cealaltă decurge în viaţa exterioară. În aceea absorbiţi spiritul înăuntru, apoi se va revărsa, în cealaltă, deja de la sine în viaţă. Pentru aceasta este, însă, necesar să vă puneţi cu totul în această viaţă exterioară."

Drept ultim lucru la această adunare a ajuns încă o dată să vorbească despre anduranţă în susţinerea

[61] Această amintire a lui Lehrs înşală: Rătăcirea nu a fost clarificată, ci a fost produsă de scrisoarea pastorală „Cinstirea datorată preotului catolic" din 2 februarie 1905, a arhiepiscopului de Salzburg, J.B. Katschthaler, tiparită în Carl Mirbt, *Quellen zur Geschichte des Papsttums und des römischen Katholizismus* (Surse privitoare la istoria papalităţii şi a catolicismului roman), ediţia a IV-a, Tübingen, 1924, precum şi în indicaţiile pentru GA 197. – Rudolf Steiner a citat adesea această scrisoare pastorală (9 martie 1920, GA 197; 17 iulie 1920, GA 198; 1 octombrie 1921, GA 343) ca ilustrare pentru absurdităţile care iau naştere „atunci când, pornind de la conştienţa modernă, este cuprins ceea ce trebuie cuprins într-o dispoziţie cu totul diferită", fără a da acolo rezolvarea problemei care a luat naştere astfel.

exerciţiilor odată preluate. El a descris semnificaţia faptelor pe care putem să le realizăm printr-o astfel de acţiune. „În câmpul fizic, puterea ahrimanică este astăzi atât de puternică, încât nici un Eu omenesc singular nu este pe măsura ei. De aceea nici un Eu omenesc nu trebuie să garanteze astăzi pentru faptul că el poate, realmente, să ducă la îndeplinire o decizie, în măsura în care se referă la o faptă fizică. Însă câmpul pe care v-aţi propus acum să realizaţi fapte este unul la care puterea ahrimanică nu are acces.De aceea, desfăşurarea celor pe care vi le-aţi propus aici depinde numai de dumneavoastră înşivă. De aceea aveţi aici prima ocazie de a face fapte în libertate şi, astfel, prima ocazie de a exersa fidelitate."

Din nou a fost, ca şi la prima adunare cu el, rostit cu deosebită căldură cuvântul despre fidelitate. Prin aceasta era, cumva, trasat înapoi arcul la celălalt cuvânt, despre fidelitatea necesară faţă de prietenul odată găsit în lumea spirituală.

Aici este de completat că dr. Steiner, înainte de a citi exerciţiile, a rostit câteva cuvinte introductive, despre care nu-şi poate aminti în detaliu, însă, niciunul dintre cei prezenţi. Doar un prieten este de părere că îşi aduce aminte limpede că dr. Steiner, în timpul acestei vorbiri, la câteva intervale de timp, ar fi lăsat să răsune înăuntrul ei cele trei ziceri rosicruciene „ca din adâncuri de lume primordială".

În încheiere, dr. Steiner a spus că ar vrea să ne dea încă ceva în următoarele zile, prin care am fi în situaţia de a extinde cercul în viitor. „Aici o să formăm comunitatea dumneavoastră într-un mod care va fi după placul inimii dumneavoastră." El ne-a dat drumul să plecăm, de data aceasta prin faptul că a dat mâna inimos cu fiecare, la fel şi doamna dr. Steiner, împreună cu care a părăsit încăperea.

În ultimele cuvinte am trăit răspunsul la o observaţie făcută de noi în cadrul discuţiilor preliminare, că ne-am gândit că semnificaţia comunităţii căutate de noi ar trebui să se exprime prin actul fondării ei şi prin forma de acces.

Pentru acest act am fost solicitaţi să venim luni, în data de 16, dimineaţa devreme, înainte de plecarea dr-ului Steiner la Dornach.

Înainte să fie înfăţişat acest eveniment, trebuie relatat despre o întâmplare din zilele dinainte, pentru că aceasta a devenit ocazia ca dr. Steiner să înceapă adunarea într-un anumit mod şi să ne indice o sarcină ce ne revine în întregul Mişcării Antroposofice.

Întâlnire cu tânăra mişcare pentru înnoire religioasă

Se relatează aici că unii fondatori ai cercului, în înţelegere cu dr. Rittelmeyer şi dr. Steiner, avuseseră intenţia ca duminică, 15 octombrie, să participe la primul act de sfinţire a omului al Comunităţii Creştinilor, la care puteau să fie prezenţi şi alţii, nu numai preoţii. Acest lucru avea loc în cadrul pregătirii din cercul intern, înainte ca actul de sfinţire a omului să fie celebrat la primul Advent în comunităţi, pentru prima oară în public. În consfătuirea premergătoare, în care au fost făcute cunoscute detalii ale actului, lic. Emil Bock a cerut ca toţi participanţii să se oblige, prin participarea lor, să se implice pentru construirea Comunităţii Creştinilor. Ca urmare a acestui fapt, fondatorii cercului şi-au retras intenţia.]

Fondarea cercului luni, 16 octombrie 1922

Datorită plecării devreme a dr-ului Steiner, adunarea a avut loc la ora 7 dimineaţa. L-am aşteptat în afara

încăperii la care fuseserăm solicitaţi să venim, la baza scărilor de la casă. Pe aceste scări a venit în întâmpinarea noastră şi ne-a întrebat deja înainte de intrarea în încăpere, cu expresia unei aşteptări interesate, dacă participaserăm la actul de sfinţire a omului din ziua precedentă. Noi am negat acest lucru, indicând spre o dificultate care apăruse din partea preoţimii. La aceasta el a spus de mai multe ori cu accent, că din partea lui nu ar fi stat nimic în calea acelui lucru. „Intraţi numai; asta vrem să discutăm imediat.Trebuie să îmi relataţi ce vi s-a pus acolo în drum!"

Astfel a început adunarea, care era dedicată fondării festive a cercului, cu un raport din partea noastră despre cele trăite în acea seară şi despre decizia impusă astfel, precum şi cu o prezentare principială a dr-ului Steiner despre raportul său cu Comunitatea Creştinilor şi, spre diferenţă faţă de acesta, despre poziţia sa în mişcarea antroposofică. El ne-a lămurit faptul că avea o cu totul altă judecată despre condiţia de participare la cult, decât ne-a fost prezentat acolo. Dar Comunitatea Creştinilor era în aşa fel fondată, încât în ea nu judecăţile sale, ci ale preoţilor dădeau măsura lucrurilor şi că pentru genul de judecăţi ce se evidenţiau în viaţa acestei mişcări nu era răspunzător el însuşi. Comunitatea nici nu o fondase el, nici nu era conducătorul ei răspunzător. Pentru a vedea corect raportul lui faţă de ea, era nevoie de diferenţe subtile de noţiuni. Astfel, el doar le *demonstrase* cultul preoţilor, dar nu îl *celebrase* el însuşi niciodată. Pentru prima dată fusese celebrat prin dr. Rittelmeyer. Altul era însă raportul său faţă de mişcarea antroposofică. Aici era răspunzător pentru ca în ea să domnească formări corecte de judecată. „Aici, însă, este adesea aşa: Totul în această mişcare a pornit de la impulsuri clare. Adesea, însă, acestea au fost

aduse la neclaritate mai târziu – iar uneori tocmai pornind din buna voinţă a membrilor. Iar aici ar trebui să-şi pună deja ca sarcină un cerc precum al dumneavoastră, să ajute pentru ca impulsurile iniţiale să rămână păstrate în claritatea lor, sau, unde au ajuns la neclaritate, să fie conduse din nou la claritate."

Apoi a trecut la altceva. Ne aducem aminte că a folosit ocazia pentru a vorbi despre H.P. Blavatsky, în contextul unei prezentări a mişcărilor din timpul mai recent, ce i-au premers antroposofiei. Însă aici nu îşi poate aduce nimeni aminte de detalii, decât de faptul că dr. Steiner a vorbit despre această personalitate ca despre un „medium al istoriei lumii".

Ca următor lucru ne-a explicat câte ceva despre a sta în lume în calitate de aparteneţi la comunitatea noastră. De acum înainte va fi de semnificaţie karmică pentru fiecare grup de oameni din lumea exterioară – aşadar, cum ar fi, spre exemplu studenţii de la un seminar pedagogic, la care unul dintre noi studia – faptul că printre ei s-a aflat cândva un membru al acestui cerc. Tot astfel vor apărea efecte de soartă cu oameni legaţi de noi „fizic sau fizic-sufleteşte" – el a repetat –, de un fel bun sau rău, în funcţie de faptul că stăm bine sau rău în chestiunea noastră. Însă ne-a avertizat că acest lucru nu putea fi judecat fără doar şi poate. Pentru aceasta ar fi necesară o capacitate care ar putea fi exprimată mai bine în limba engleză: *occult discrimination*.

„Consideraţi-vă pe dumneavoastră înşivă drept rădăcina cercului", a spus el în privinţa viitoarei creşteri a acestuia.

Privitor la abordarea viitoarelor înscrieri a spus doar să nu primim pe nimeni sub vârsta de 21 de ani. Căci acolo omul nu are încă disponibilitate juridică asupra lui însuşi,

iar altfel s-ar putea intra aici în conflict cu părinţii şi astfel cu instanţa publică. Acest lucru ar trebui însă evitat în orice condiţii, ca cercul să intre în vreo atingere cu instanţele vieţii publice. – În continuare ne-a sfătuit să nu primim nicio femeie căsătorită al cărei bărbat nu ar participa, respectiv despre care ar trebui să considerăm că el însuşi nu ar găsi niciun acces către asta.

Dr. Steiner a încheiat această parte a discuţiei cu faptul că a spus, cu o modificare vizibilă a atitudinii sale, că ar vrea să ne dea acum o formulă – el a numit-o „formulă Angelobe" –, prin citirea căreia în prezenţa altora ar fi realizată intrarea în comunitate. Astfel trebuia să ne primim mai întâi reciproc, prin faptul că fiecare le citea celorlalţi formula. Pe viitor, ea trebuia să ne folosească pentru a lărgi cercul pe răspundere proprie. El a cerut ca cineva să ia un instrument de scris şi hârtie şi a dictat apoi formula[62] liber, ca şi cum o aducea jos din spiritual cuvânt cu cuvânt în timp ce vorbea, cu privirea aţintită cugetător înainte. Apoi a făcut o scurtă pauză, şi-a împreunat braţele şi mâinile liniştit în faţa sa şi a spus cu adâncă seriozitate şi cu un glas în care păreau unite fermitatea lumii cu liniştea smerită: „Iar acum consideraţi comunitatea dumneavoastră ca fondată de lumea spirituală însăşi." După aceasta s-a ridicat, iar noi odată cu el. Apoi a mers la

[62] O redactare originală din partea lui Rudolf Steiner pentru aceasta nu este prezentă. Lili Kolisko şi-a notat această formulă la 11 noiembrie 1924, în caietul ei de notiţe, astfel: „Eu promit, cu acestea, că intru în această comunitate, în măsura în care îmi este conştient, cu gândire curată şi voinţă curată şi că admit că judecarea fiinţei mele, prin primirea în comunitate, este pusă în sarcina fiinţelor spirituale. – Vreau să îmi aduc în conştienţă faptul că prin orice greşeală împotriva acestei promisiuni acţionez împotriva intenţiilor fiinţelor spirituale în al căror serviciu se pune această comunitate. – Sufletul meu ar cădea pradă urmărilor unei astfel de greşeli."

fiecare dintre noi în parte, s-a oprit liniştit în faţa fiecăruia, i-a luat mâna dreaptă în cele două mâini ale sale şi l-a privit scurt timp în ochi, cu o privire care nu poate fi descrisă în cuvinte – poate este permis să spunem, gândindu-ne la o prezentare a lui într-una din conferinţele rosicruciene[63] ţinute de el mai târziu (ianuarie 1924): cu o privire stelară. Aici se putea privi în nişte ochi de la care nu pornea nici o privire personală, ci prin ei priveau şi străluceau lumi spirituale.

Înaintea plecării sale, el ne-a mai solicitat apoi să îi dăm de ştire dacă cineva s-ar fi decis totuşi să nu se alăture cercului. Acest lucru ne-a surprins, pentru că, după toate cele care au premers, aşa ceva nici nu părea imaginabil. Mai târziu, greutăţile care au apărut ne-au permis să înţelegem, privind în urmă, precauţia sa. Însă nimeni nu s-a folosit de această situaţie de libertate, încă o dată pusă la dispoziţie, în orice caz, acest lucru ne spunea, pentru propriul nostru comportament din viitor, că celui care caută intrarea ar mai trebui să-i fie acordată ocazia, după ce face cunoştinţă cu conţinuturile, pentru o ultimă verificare a deciziei sale.

Pentru noi înşine fusese important că noi ne găsiserăm în gândul unei astfel de comunităţi de la bun început, fără să ţinem cont de simpatie sufletească reciprocă. Astfel, eram de părere ca nici pe viitor să nu trebuiască să tindem spre vreo apropiere în această parte a fiinţei noastre. Cât de uimiţi am fost, aşadar, când dr. Steiner s-a întors încă o dată prietenos către noi, în timp ce pleca, şi a spus din inimă: „Iar acum învăţaţi să vă

---

[63] A se vedea *Mysterienstätten des Mittelalters. Rosenkreuzertum und nodernes Einweihungsprinzip* ... (***Aşezăminte de misterii ale Evului Mediu. Rosicrucianism şi principiu modern de iniţiere***), GA 233a.

cunoaşteţi bine unul pe altul!" Pentru început, aceasta ne-a indus gândul ca, la primirea noastră reciprocă din aceeaşi seară, să ne povestim vieţile unii altora, lucru care a devenit un obicei constant la primiri.

În timpul care i-a rămas până la plecarea sa, dr. Steiner ne-a permis să-i adresăm toate întrebările posibile, de natură mai mult sau mai puţin personală. Unul a cerut un sfat pentru studiile sale şi a primit tema pentru o teză de doctorat. Altul a primit indicaţii importante pentru cercetările sale istorice. Iarăşi un altul a primit îndrumări medicale exacte pentru o suferinţă care îl chinuia. Printre aceste întrebări era şi una care este comunicată aici, datorită caracterului cu semnificaţie generală a răspunsului dat de dr. Steiner.

Întrebarea se referea la poziţia dr. Steiner faţă de ceea ce existase, până în anul 1914, ca un fel de secţiune esoterică[64] în cadrul societăţii de atunci, precum şi faţă de ceea ce se formase nou acum. Privitor la aceasta, el a spus:

„Când începusem să instruiesc, a trebuit să încerc să mă leg de ramurile vechii tradiţii. Ceea ce se născuse astfel a trebuit să fie întrerupt într-un moment al unor evenimente exterioare. Ceea ce s-a întâmplat acum este ceva ce se întâmplă pentru prima oară în perioada postcreştină, că oameni s-au decis în libertate faţă de lumea spirituală, din ei înşişi, să se unească."

Privitor la aceasta, adăugăm următoarele, dintre lucrurile pe care le-am aflat noi mai târziu. Atunci când, după sfârşitul Primului Război Mondial, unii membri esoterici mai vechi l-au întrebat pe dr. Steiner despre

---

[64] A se vedea volumul *Zur Geschichte und aus den Inhalten der ersten Abteilung der Esotenschen Schule 1904–1914* (***Despre istoria şi din conţinuturile primei secţii a Şcolii Esoterice, din 1904 până în 1914***), GA 264.]

posibilitatea unei reluări a celor întrerupte la începutul războiului, el le-ar fi răspuns acestora că cele vechi nu puteau fi reluate, dar că s-ar putea ajunge la noi configurări esoterice în cadrul Societăţii. Acest lucru ar depinde însă de faptul ca mai întâi să vină la el oameni, din libertate, şi să-l întrebe în legătură cu un esoterism comun. Aşa ceva ar putea să se întâmple doar în Europa Centrală şi din partea aparţinătorilor la generaţia mai tânără. Acest lucru ar trebui el să îl aştepte.[65] Astfel am şi înţeles comportamentul său uimitor de pozitiv, atunci când Rath a exprimat întrebarea noastră în acea discuţie a comitetului, dinaintea primei conferinţe a cursului.

Când Rudolf Steiner a părăsit, în final, încăperea pentru a se urca în automobilul care stătea deja pregătit, el s-a întors la uşă de mai multe ori şi ne-a făcut, călduros, semn cu ambele mâini.

[Sfârşitul raportului lui Ernst Lehrs]

2. NOTIŢE DESPRE EXPUNERILE LUI RUDOLF STEINER LA DOUĂ ÎNTÂLNIRI CU TOŢI PARTICIPANŢII LA CURSUL PEDAGOGIC PENTRU TINERET

După o fotocopie existentă în arhivă. Originalul scris la maşină, care stă la baza copiei, poartă ştampila „Anthroposophische Vereeniging, Archief", iar în dreapta sus scris numele lui Daniel van Bemmelen, desigur ca proprietar, nu ca autor. Micile corecturi din text sunt făcute, probabil, tot de mâna lui Bemmelen.

Probabil este vorba despre copia unei notiţe redactate, pe care şi-au făcut-o unii membri în parte în

[65] Acest lucru nu se poate să fi fost intenţionat de Rudolf Steiner în această formă, aşa cum devine limpede prin orele esoterice din 1920 până în 1923/24 (a se vedea partea a II-a).]

timpul sau imediat după discuţii. Aceste texte trebuie să le fi avut în faţă Ernst Lehrs şi Wilhelm Rath la conceperea rapoartelor lor; ele au fost preluate aproape cuvânt cu cuvânt. Numerele de pagini indicate arată unde se regăsesc diferitele pasaje în aceste rapoarte. Exprimările fără sens care au apărut la copiere sunt corectate după Lehrs şi incluse în paranteze drepte.

Discuţie din 6.10.22 [6 octombrie 1922]
Curs pedagogic 2–15 oct. 22 [2–15 octombrie 1922]

Dr. Steiner: „Vreau să pun totuşi la început faptul că doresc să aud din partea diferitelor părţi părerea despre modul în care vă reprezentaţi că este menţinută laolaltă comunitatea voastră, ce este pe cale să devină aici, cum urmează să lucreze şi ce anume trebuie să însemne de fapt pentru ea menţinerea laolaltă. Să nu mă înţelegeţi greşit. Cu siguranţă că, în final, din ceea ce este intenţionat aici va putea să iasă doar ceea ce este fundamentat în chestiune. Dar va fi vorba despre faptul ca, mai întâi, să fie spus realmente din cele mai diferite părţi ceea ce îşi reprezintă ele că trebuie să reiasă aici, ca să vedem în ce măsură realmente, nu doar presupus, se află aici o voinţă liberă, cu totul liberă, personală. Puteţi, desigur, să colaboraţi în cele mai diferite moduri, în sensul ţelurilor care sunt discutate aici în timpul campaniei noastre comune. Dar dumneavoastră aveţi, în afară de aceasta, şi ţeluri mai speciale sau, vreau să spun, aveţi de gând să atingeţi aceste ţeluri într-un mod mai special, iar aici ar trebui să aud neapărat din cele mai diferite părţi ce este dorit de fapt, înainte ca să fie posibil să fie cuprinsă această chestiune

într-un cadru obiectiv. Ce anume aveţi dumneavoastră înşivă ca reprezentări despre ceea ce vreţi, nu este. Într-o asemenea chestiune poţi să intri doar ca om cu totul liber, iar de aceea doresc să vă rog să folosiţi această oră pentru a vă exprima franc şi liber, şi să vă preocupaţi de nimic altceva; în acelaşi timp, însă, să ţineţi cont şi de tot ce este de luat în considerare din partea dumneavoastră pentru o decizie liberă. Celelalte lucruri le voi spune după ce a avut loc exprimarea dinspre cele mai diferite părţi." [Lehrs]

Dr. Steiner: „Ar fi bine dacă aţi lăsa să curgă în discursul dumneavoastră ceva din sarcina pozitivă pe care vreţi să v-o propuneţi. Se revarsă ceva dintr-o anumită imprecizie în mişcarea de tineret. Este un lucru ciudat că majoritatea celor care vorbesc despre mişcarea de tineret nu vorbeşte precis, ci dintr-o anumită simţire. Dar şi din sentiment se pot desemna anumite lucruri, iar în acest moment ar fi bine dacă asemenea senzaţii concrete, pozitive ar fi exprimate. Aţi caracterizat bine cele două mişcări prin care aţi trecut [sionism şi «Wandervogel»]. În mişcarea [sionistă] de tineret este un anumit dor după regenerarea iudaismului. Dar ar fi bine, ca să nu intrăm şi cu această comunitate [de aici] în ceva imprecis, ci în ceva precis, dacă aţi şi încerca realmente să conturaţi întrucâtva ceea ce vă reprezentaţi. Adică, spre exemplu, dacă aţi răspunde la întrebarea despre ce aţi căutat, de fapt, iniţial în mişcarea de tineret. Nu ca şi cum aş vrea să mă informez, ci pentru că trebuie să vă spuneţi dumneavoastră înşivă: am căutat asta şi asta prin mişcarea de tineret. Asemenea lucruri cresc din ceea ce e imprecis, dar se poate încerca să fie caracterizat ceva din lucrurile spre care se tindea." [Lehrs]

D-şoara Spira: [fără text]

Dr. Steiner: „Vedeţi dumneavoastră, oare nu ne spune aceasta totuşi ceva ce poate să fie, conform naturii sale, în fond doar o trecere. Căci, nu-i aşa, nu se poate evita să îmbătrâneşti. Acum se pune întrebarea dacă e permis să rămâi la asta – e de considerat ca întrebare –, de a tinde spre un lucru care să fie încheiat în timp, pe când noi înşine, pur şi simplu prin mersul natural al lucrurilor, mergem mai departe în timp. Dacă luaţi această caracteristică, pe care tocmai aţi formulat-o, atunci ea este încheiată în timp. Obiecţia, că următoarei generaţii îi va fi mai uşor, nu este cu totul valabilă. Ei îi va fi parţial mai uşor, dacă cei ce devin mai în vârstă privesc apoi înapoi spre [propria lor tinereţe şi nu se mai comportă precum copiii lor] aşa cum s-au comportat bătrânii de dinainte. Dar nu trebuie, totuşi, să uitaţi: Entuziasmul, marea înflăcărare pe care le-aţi avut le datoraţi opoziţiei, iar aceasta exista ca un foc în dumneavoastră. Acest foc nu-l va putea avea generaţia următoare, tocmai atunci când îi faceţi lucrurile mai uşoare, astfel încât pentru următorii ani vor trebui să apară noi greutăţi care [trebuie compensate prin ceva, ce dumneavoastră v-aţi mai putut lua din forţele opoziţiei]. [Lehrs]

Viaţa merge, însă, mai departe şi creează condiţii noi, iar cine poate observa în viaţă, acela trebuie totuşi să spună: este foarte bine că o generaţie, cea de la începutul acestui secol, a cucerit ceva. Dar vă pot spune şi foarte sincer ce şi-a cucerit. Acest lucru şi-a avut caracterul corect datorită unui motiv interior. Lucrurile stau aşa că, odată cu sfârşitul secolului XIX, au apărut condiţii cu totul noi în interiorul dezvoltării sufleteşti a omului. Copiii care s-au născut în 1897/’98/’99 sunt născuţi sub condiţii cosmice

diferite. De aici a provenit mai întâi dispoziţia opoziţiei. Opoziţia dintre generaţia mai în vârstă şi cea mai tânără a existat întotdeauna, dar nu şi aceste spirite deosebite ale opoziţiei. Acest lucru a condus la faptul că se întrevăd mari greutăţi tocmai în timpul următor şi pentru generaţia următoare. Următoarea generaţie stă în faţa marelui pericol de a deveni, în ciuda tuturor lucrurilor, fără reazem, de a nu dobândi niciun miez. Iar aici aş dori să ştiu dacă vă faceţi gânduri despre felul în care următoarea generaţie dobândeşte un miez. Dumneavoastră mai aveaţi încă un miez, căci fără el nu aţi fi putut niciodată să ajungeţi la dispoziţia de opoziţie. Următoarea generaţie nu va mai şti nimic nici de Nietzsche, nici de Spitteler[66]. Iar când vă gândiţi înapoi, cum eraţi la mişcarea de tineret şi aţi găsit ceva în mistica lui Baal Sehern, atunci va trebui să vă spuneţi totuşi: O următoare generaţie nu va putea fi entuziasmată în felul în care aţi fost dumneavoastră. Astfel că această greutatea stă acum aici: Ce fel de imagine putem să ne facem pentru următoarea generaţie? [Lehrs]

Trebuie să lucrăm, doar, pentru progresul omenirii, iar de aceea doresc să spuneţi ceva din ceea ce e pozitiv. Dar asta nu depinde de faptul că sunt formulate cuvinte cuprinzătoare şi sunt formate idealuri cuprinzătoare, ci acest lucru depinde adesea de lucruri mici, care sunt, însă, lucruri mari. Printre multele critici care sunt formulate împotriva şcolii Waldorf se află una ce se miră de faptul că la noi copiii de nouă ani nu pot încă să citească şi să scrie. Nu este de spus nimic împotriva acestui lucru. Ei pot..." [Lehrs]

[aici lipseşte cel puţin o pagină]

---

[66] Carl Spitteler (1845–1924), poet elveţian, laureat al Premiului Nobel, 1919.

[La titlul pentru a doua adunare s-a strecurat o greşeală, pe care, probabil, van Bemmelen a corectat-o de mână:]

8 octombrie 1922

„Multe personalităţi ştiu cu toată energia ce vor. O altă parte nu ştie asta încă. Un cerc este de format. Cuprinsul cercului nu este însă hotărât încă. Acele personalităţi care vor energic să facă ceva într-un anumit sens – acest lucru se afla în confruntarea cu domnul Rath – vor să formeze un cerc ce cuprinde în el o substanţă spiritual-fiinţială care se face purtătoarea unui lucru spiritual-fiinţial. Acesta îi conferă cercului un caracter esoteric, deşi doresc să vă rog să nu abuzaţi prea mult de aceasta – ca şi cuvânt. Prin denumirea de cerc esoteric oamenii îşi închipuie astăzi tot felul de lucruri. Nu despre dumneavoastră vreau să zic, dar despre alţii. Este vorba despre ceea ce se vrea. Denumirea nu contează prea mult. Dacă eu însumi vreau sau trebuie să mă refer acum la ceea ce este esoteric, atunci trebuie să spun că este vorba [de a lua în serios ceea ce este esoteric]. Căci dacă esotericul este luat în serios, atunci aceasta este o acţiune după impulsuri concrete dinspre lumea spirituală. Spre aceasta se poate doar tinde. Pentru aceasta este antroposofia o cale. Formarea unei asemenea comunităţi ar fi atunci decizia de a păşi pe această cale. Acest lucru ar duce la diferite măsuri care sunt potrivite pentru a conduce spre acest ţel. Când vorbiţi despre conţinut spiritual, trebuie să vă fie clar că este vorba aici de ceva viu. Spiritualul trebuie să fie ceva viu, şi nici cercul nu poate să fie ceva mort. El trebuie să fie ceva viu, aşadar cu alte cuvinte: un cerc de forţă. Acela are atunci proprietatea a ceva ce este viu. Se poate pune drept

premisă tot ce a fost spus deja de diferitele personalităţi şi de mine însumi. Dar trebuie să fie clar şi că din trupul comun reies dureri comune, contexte comune de soartă. Reies tot felul de lucruri ce fac, într-un anumit sens, analogie cu un organism în care, dacă degetele suferă, şi creierul simte ceva din asta. Acest lucru presupune să nu se procedeze cum se obişnuieşte, adică se spune: art. 1, art. 2 al programului – iar apoi sunt uniţi diferiţii oameni sub program. Oamenii trebuie să se ia drept oameni, nu drept membri ai unei comunităţi de program, drept om, drept seamăn cu toate neajunsurile, şi de aceea este o sarcină cu totul fundamentală pentru dumneavoastră să formaţi cercul, adică să vă fie clar cum ajungeţi să găsiţi oamenii care se unesc din punctul de vedere pe care l-au menţionat domnul Rath, domnul Lehrs şi domnul Maikowski. Acest cerc poate, atunci, să meargă apoi şi esoteric pe calea sa. Acest lucru va rezulta atunci când cercul este format. Trebuie mai întâi să fie cercul, pentru a putea spune dacă el poate să meargă pe o cale esoterică. Pe acesta încă nu-l aveţi. Se va prezenta el însă. De aceea sunt de părere că există personalităţi care ştiu energic ceea ce vor, dar nu toţi au exprimat încă acest lucru. Această claritate trebuie să o creaţi înainte să ajungeţi la finalul acestor lucrări pregătitoare. În această direcţie trebuie să lucraţi, poate se ajunge cel mai bine la asemenea lucruri dacă se face legătura cu punctul de pornire." [Lehrs].

[În raportul lui Wilhelm Rath se spune:... iar dr. Steiner s-a îndreptat către mine cu îndemnul să fac legătura, pentru a realiza o claritate mai bună, cu punctul de pornire. Aceste cuvinte au fost scrise atunci:]

„Este, poate, foarte uşor să vă legaţi de un punct de pornire pe care l-aţi atins. Aţi arătat spre faptul că aţi făcut

cunoştinţă cu Uniunea pentru Viaţă Spirituală Liberă[67] şi aţi spus că aşa nu poate să se întâmple ceea ce vă doriţi să se întâmple. Este cu siguranţă adevărat că Uniunea pentru Viaţă Spirituală Liberă a fost fondată şi din premisa de a realiza ceva asemănător [cum doriţi dumneavoastră], chiar dacă în alt mod. Iar acum, fără să judec nimic despre Uniunea pentru Viaţă Spirituală Liberă, ar însemna ceva, poate tocmai pe calea de realizare a [clarităţii interioare], dacă aţi detalia, de exemplu, acest lucru mai departe. Ar fi interesant de auzit ce v-a respins imediat. Atunci s-ar vedea ce s-a cristalizat drept voinţă. Ar fi cu siguranţă ceva interesant şi stimulativ pentru toţi. Din felul [prezentării dumneavoastră] s-ar putea cunoaşte, probabil, foarte multe. Nu trebuie să vă gândiţi că trebuie să menajaţi Uniunea pentru Viaţă Spirituală Liberă doar pentru că sunt eu aici." [Rath].

[După aceasta se spune în raport mai departe: „Am prezentat atunci modul în care ne-a derutat pe atunci în Berlin pe noi, tinerii, stilul acestei chemări. L-am considerat «publicitar». Aşa nu se poate răspândi antroposofia în lume. Ne lipsea o substanţă spirituală. O viaţă cu adevărat liberă ar trebui să fie fondată în spiritul însuşi, iar o «Uniune» care ar vrea să îl vestească lumii ar trebui ea însăşi să stea la un loc într-o atitudine frăţească şi să nu fie legată doar cu o bandă organizatorică, ci cu una spirituală. Acest lucru a trezit în noi gândul unei uniuni vii, legată în spirit, aşa cum am găsit-o prezentată ca model în scrierile Prietenului lui Dumnezeu din Oberland, doar că o asemenea uniune ar trebui astăzi să fie configurată corespunzător cu cerinţele prezentului. Acest fundal

[67] Rath observă privitor la aceasta în raportul său: „La prima mea prezentare a ideii de cerc vorbisem despre faptul că preocuparea cu «chemarea» acestei uniuni ne dăduse în Berlin primul impuls."

spiritual, însă, nu era de recunoscut în mod clar din chemare. După aceasta, dr. Steiner a continuat cu următoarele:"]

„Asta e tocmai ce trebuie stabilit de la bun început: o anumită claritate despre chestiune. Poate îmi este permis să scot în evidenţă doar un lucru din cele pe care l-aţi spus, ceva ce spuneaţi despre răspândire. Asta a avut la bază ceva cu totul diferit decât v-a făcut impresia. Ceea ce stătea aici la bază este următorul lucru. Să luăm faptele cu totul obiectiv. Luaţi lucrarea mea, ***Ştiinţa ocultă***, o carte ce nu este tocmai lectură distractivă. Cartea a ajuns într-un timp atât de scurt la atât de multe suflete, încât într-o zi ar fi trebuit să se spună că există astăzi nespus de mulţi oameni care cunosc conţinutul acestei cărţi. Cartea ajunsese pe atunci la 12 ediţii, aşadar 12.000 de exemplare[68]. Aceasta înseamnă de patru până la cinci ori mai mulţi cititori la care s-a ajuns. Din experienţele care se pot face, probabil că sunt însă mult mai mulţi. Aici ar trebui să se spună: Este un număr foarte mare de oameni, care au un dor de ceea ce pot afla acolo prin antroposofie. Largi cercuri sufleteşti cer asta aşadar, astfel că dorul pasiv după antroposofie îi dă cuiva sarcina să facă ceva pentru ca antroposofia să poată fi ceva ce este activ pe Pământ. Iar intervenţia activă pentru antroposofie este una care nu a fost niciodată atât de mică, nici măcar pentru un lucru după care le e dor atâtor oameni, precum la antroposofie. Dacă priviţi la vreun impuls ce apare în omenire, veţi afla, de regulă, că sunt cercuri mici ce au o chestiune şi au un dor de a o răspândi, aşadar care vor să aducă dinspre ele chestiunea la oameni. La antroposofie este aşa că ea, într-adevăr, se află înăuntrul multor suflete, dar ar putea să aibă, de fapt,

[68] Ediţia aflată la dispoziţie atunci apăruse în 1920, cu însemnarea: ediţia 7–15.

doar atunci ceea ce conţine ea însăşi, dacă ar exista şi participanţi activi, adică oameni lucrători aflaţi în număr destul de mare, care i-ar corespunde acestui dor omenesc. Acest lucru ar fi un motiv să se spună că trebuie să fie prezent, de fapt, ceva asemănător cu lucrul spre care s-a tins pe atunci cu Uniunea pentru Viaţă Spirituală Liberă, ca să vină activitate înăuntrul pasivului. Acest lucru nu îl veţi mai considera atât de publicitar. Dar veţi vedea şi cât de nespus de greu este să te exprimi clar. Ceea ce au spus ei a dobândit, pur şi simplu prin modul de rostire, configuraţia pe care aţi caracterizat-o. Ceea ce i-a creat antroposofiei atât de multe blocaje constă în faptul că claritatea în reprezentarea ei, indiferent dacă este reprezentată în cadru intim sau mai mult spre afară, a lipsit în înaltă măsură. O apariţie clară este necesară. De la bun început ar trebui, aşadar, să creaţi o astfel de claritate. Înţelegeţi ce vreau să spun. Doar că nu sunt încă în situaţia de a spune ce ar fi necesar." [Rath].

„Nu ar trebui să credeţi că vreau să critic ceea ce aţi spus despre Uniunea pentru Viaţă Spirituală Liberă. Am vrut, anume, să spun doar în ce mod a luat naştere. Prin faptul că această claritate nu exista în chemarea Uniunii pentru Viaţă Spirituală Liberă. O voinţă bună era deja la baza ei. Poate aţi fi putut adăuga că, aşa cum o arată tocmai succesul ei, nu a fost făcută corect. Chemarea nu a avut niciun efect." [Rath].

„Un lucru doresc să dau de gândit, dacă un număr de personalităţi dintre dvs., care s-au aşteptat din partea acestui simpozion din Stuttgart [curs pedagogic pentru tineret] la câte ceva şi care astăzi mai sunt de părere că ceea ce au aşteptat ar trebui realizat, prin faptul că treceţi, într-o anumită măsură, peste intenţiile dvs. pur şi simplu la ordinea de zi şi le lăsaţi mâine afară, vă atrageţi, poate, prin

aceasta, mai întâi, reproşul: Da, am fost chemaţi, am fost invitaţi, iar acum suntem lăsaţi deoparte; nu se mai ocupă de noi mai departe, pentru că ceea ce s-a vrut, noi vrem în alt fel. Este foarte sigur: Se va forma un cerc dintre cei care sunt aici astăzi, care lucrează aşa cum şi-au propus."

3. ALTE NOTIŢE PRIVIND EXPUNERILE LUI RUDOLF STEINER ÎN CADRUL DISCUŢIILOR PREGĂTITOARE PENTRU FONDAREA CERCULUI DE TINERET

Următoarele notiţe sunt, probabil, de asemenea o compilaţie foarte veche de afirmaţii ale lui Rudolf Steiner, care a fost copiată foarte des. Lehrs le-a preluat pe toate destul de literal în raportul său. – Copia din arhivă ce serveşte drept suport de text este o dactilogramă; pasajul ultim adăugat la copiere arată că acest exemplar provine din perioada de după anul 1950.

Despre fiinţa şi acţiunea comunităţii noastre
(Expuneri ale lui Rudolf Steiner în discuţiile pregătitoare pentru fondare, scrise din amintire sau consemnate imediat după fiecare discuţie)

„O adevărată comunitate este întotdeauna mai mult decât simpla sumă a membrilor ei. Astfel, Hermann Grimm a vorbit despre prietenia dintre Goethe şi Schiller: Dacă se vrea exprimarea acesteia într-o formulă matematică, atunci nu este suficient să se spună: «G + S», ci aici trebuie să fie «G + S + S + G». Aici se adaugă, la ceea ce reprezintă doi oameni care se găsesc în acest mod, mereu încă ceva drept al treilea. [Lehrs]

„La ceea ce vreţi dumneavoastră să formaţi este vorba despre faptul ca oameni din cele mai diferite căi ale

vieţii să se găsească împreună. Unul va merge pe o cale, celălalt pe altă cale în viaţă. Acest lucru îl va aduce pur şi simplu viaţa. Această viaţă va deveni, în timpul imediat următor, foarte complicată. Atunci va fi necesar ca fiecare să considere cât mai concret posibil spiritul care este căutat prin comunitate. Aceasta înseamnă, însă, că înţelegeţi următorul lucru: Ceea ce căutaţi este de a găsi un *prieten* în lumea spirituală. A-l găsi nici nu este greu. Ce contează, însă, este ca, odată găsit, să fie păstrată fidelitatea sufletească faţă de el. Trebuie să fiţi în stare să vă promiteţi vouă înşivă ceva şi să vă rămâneţi fideli faţă de cele promise. Ceea ce vă voi putea da va fi mereu doar una din jumătăţi. Va fi ceea ce aveţi nevoie drept fundament. Cealaltă jumătate trebuie să o adăugaţi dumneavoastră înşivă. – Fidelitatea faţă de promisiunea odată făcută faţă de sine şi faţă de alţii este toiagul ferm în viaţă" [Lehrs]

„Ceea ce este, ca spirit, plin de viaţă în antroposofie, nu e vreo «învăţătură». Este mai degrabă un fapt, o fiinţă reală care conduce pe cineva prin viaţă. Ceea ce vreţi este să fondaţi o comunitate care are ceva dintr-o astfel de conducere prietenească prin viaţă. Asemenea lucruri sunt aflate atunci când considerăm că spiritualul concret este extins peste întreaga viaţă." [Lehrs]

„Comunitatea dumneavoastră va avea în sine ceva din ceea ce este taina primordială a tuturor comunităţilor omeneşti, că ceea ce facem noi înşine în cadrul societăţii nu poartă fructele pentru noi înşine, ci pentru ceilalţi şi că toate fructele pentru noi înşine vin de la ceilalţi." [Lehrs]

La întrebarea lui Rudolf Steiner către noi, ce ne reprezentăm drept ţel al străduaniei antroposofice a tineretului, o prietenă a răspuns, ca în toate birourile lumii să se întâlnească feţe atât de prietenoase ca acelea pe care

le-a întâlnit la vizita ei la o întreprindere ce exista pe atunci în Stuttgart – „Der Kommende Tag". Privitor la aceasta, Rudolf Steiner: „Nu acest lucru contează, ci altceva. Viaţa socială de până acum se aseamănă cu un mecanism, iar aici sarcina nu este de a lucra cu scopul ca pârghiile şi manivelele mecanismului existent să fie activate cu feţe ceva mai zâmbitoare. Ci ţelul trebuie să fie ca acest mecanism să fie înlocuit printr-un organism. Iar pentru început, ceea ce vreţi aici nu poate fi nimic altceva decât creşterea unei plăntuţe gingaşe. Reprezentaţi-vă ceea ce este mort în viaţa socială de astăzi asemănător cu nişte pietre mari, iar plăntuţa între aceste pietre. Ceea ce e mort are, într-o anumită măsură, o viaţă mult mai rezistentă decât ceea ce e viu, căci nu poate muri. Poate, cel mult, să fie măcinat. Iar pietrele vor fi măcinate! Dar aici trebuie să fiţi atenţi atunci, ca plăntuţa să nu fie şi ea măcinată între aceste pietre." [Lehrs]

„Sufletele oamenilor de astăzi, ca urmare a dezvoltării generale, ajung la graniţa dintre intelectualitate şi spirit. Aici le merge ca unui peşte. Când peştele ajunge la suprafaţa apei şi trage aer de afară şi simte elementul aerului, el reacţionează la asta cu impulsul de a se scufunda deosebit de adânc înapoi în apă. Astfel vor avea oamenii pornirea, în timpul ce vine, ca atunci când ajung pe neaşteptate la graniţa intelectualităţii să se scufunde foarte adânc sub intelectual. Faţă de acest lucru va fi sarcina dumneavoastră să străbateţi prin intelectualitate la supraintelectualitate, prin claritate la supraclaritate." [Lehrs]

La întrebarea privind posibilitatea extinderii viitoare a comunităţii, el a spus: „Deveniţi căutători de oameni!" (Am simţit acest cuvânt ca pe o metamorfoză, potrivită cu timpurile, a cuvântului lui Christos către apostoli: „Deveniţi

pescari de oameni!" – În perioada dezvoltării libertăţii personale, vine în locul „pescuitului" „căutatul".) [Lehrs]

Privitor la apartenenţa anterioară a uneia dintre participante la mişcarea sionistă de tineret, a cărei relatare privitoare la experienţele ei l-a interesat în mod vizibil, el a spus îndreptându-se către noi toţi: „Doar nu vreţi să fondaţi ceva atât de mic precum este sionismul." [Lehrs]

„Există două curente de istorie care curg în paralel: unul evident şi unul care nu e evident. General cunoscut devine pentru oameni doar primul. Dar în spatele lui curge în ascuns celălalt. Acesta, care este cel care are efect de fapt, nu este permis să sece niciodată. În acest scop trebuie să se găsească din când în când la un loc grupuri de oameni care acţionează mai departe în el. Înăuntrul acestui curent vreţi să vă puneţi prin comunitatea dumneavoastră." [Lehrs]

„Atunci când vin oameni şi îl roagă pe cercetătorul în spirit să le dea un conţinut comun de meditaţie, şi dacă îi conduce spre aceasta o voinţă cu adevărat serioasă, atunci poate lua naştere o forţă mai mare pentru a realiza ceva în lume decât ar putea atinge un om de stat oricât de mare." [Lehrs]

„Se pare că în prezent multe merg atât de neted pentru că merg maşinal. Dar mersul maşinii trece peste capetele oamenilor. Acest lucru devine tot mai mult o forţă uriaşă care acţionează de la sine, şi pe care oamenii nu o mai pot opri cu forţele lor de acum. Împotriva acestei forţe se poate să fii pregătit doar printr-o străduanie ce face efortul de a duce spirit până înăuntrul consecinţelor extreme ale faptelor. Singur acest lucru va face posibil să ţii piept în faţa năvălirii maşinii de cultură, şi anume că aduci spirit şi iubire în voinţa ta. Prea puţini oameni dezvoltă în

prezent adevărată inițiativă. Este multă dorință aici, dar puțină voință." [Lehrs]

„Trebuie făcută distincția între rugăciune și meditație. Rugăciunea obișnuită servește astăzi îndeosebi satisfacerii sinei proprii. Adevărata meditație, însă, este o împlinire a voinței spirituale ce poartă în ea spiritul timpului. Acolo unde este exersată o astfel de meditație, acolo poate să acționeze o forță spirituală înăuntrul evenimentelor pământene. Lumi spirituale vor să acționeze astăzi înăuntrul evenimentelor pământene, dar pot face acest lucru numai dacă prin meditația omenească este creat spațiu pentru acest lucru. Se formează, prin aceasta, ceva ca un fel de cavitate în câmpul fizic, în care pot pătrunde ființe spirituale cu acțiunile lor. – Chiar dacă fizic va fi nimicit mult, chiar dacă în exterior va fi realizat aparent puțin: ceea ce este creat spiritual în acest fel, asta rămâne, asta își păstrează valoarea pentru viitor." [Lehrs]

„Acum a venit un timp în care materialismul întărește în așa fel trupurile, încât individualitatea nu se poate încarna suficient. Mulți oameni umblă de aceea în prezent așa, încât au o parte a ființei lor ca un însoțitor lângă ei care nu poate locui în trup. Acela rămâne ascuns în spatele lumii senzoriale. Până la el este vorba să străbatem. Pentru aceasta este un mijloc meditația." [Lehrs]

Asupra opiniei exprimate de un prieten că țelul nostru ar trebui să fie să putem să vorbim chiar și despre mese și scaune atât de spiritual cum se vorbește în rest doar despre ierarhii: „Nu, mai degrabă trebuie să vă dați sarcina de a învăța să vorbiți despre ierarhii atât de natural cum se vorbește în rest doar despre mese și scaune." [Lehrs]

La întrebarea unui prieten, dacă ar fi să formeze comunitatea noastră un organ în trupul care ar trebui

pregătit pentru ca fiinţa Anthroposophia să poată deveni activă pe Pământ: „Desigur, dar nu pentru o încarnare, ci pentru o încorporare. În existenţa pământeană. această fiinţă poate să păşească doar până la această stare. O încarnare va fi posibilă doar în alte condiţii decât cele pământene.” [Lehrs]

La întrebarea privitoare la comunitatea trăirilor între aparţinătorii de comunitate: „Da, vreţi să fiţi un suflet de grup care este conştient.” [Lehrs]

Despre efectul pe care l-ar avea asemenea exerciţii comune: „Presupuneţi că aţi fi în total zece, iar fiecare dintre dumneavoastră ar realiza forţa «doi»; atunci efectul total nu este 2 x 10, ci 210. Cu alte cuvinte: Înmulţirea forţei nu are loc după legea multiplicării, ci după cea a ridicării la putere.” [Lehrs]

Privitor la modul necesar de comportament al nostru unii faţă de alţii: „Fiecare dintre dumneavoastră va ajunge să stea în sarcini culturale foarte diferite. Nu toţi dintre dumneavoastră vor avea de acţionat în aceeaşi măsură spre afară. Unii vor sta mai în faţă, alţii mai în fundal, în funcţie de soartă şi de înzestrare. Aici trebuie ca unii să se bucure de succesele celorlalţi. Orice simţământ de rivalitate trebuie să rămână departe de dumneavoastră, prin aceea că trăieşte în conştienţa tuturor faptul că ceea ce realizează unul, el realizează prin forţele tuturor celorlalţi.” [Lehrs]

„A se lega printr-o promisiune reciprocă pentru strădania către un ţel spiritual comun şi a se lăsa, într-aceasta, în acţiune şi judecată reciproc cu totul liberi – o comunitate fondată pe aşa ceva este cu totul nou în dezvoltarea omenirii şi ceva de care astăzi este nevoie, ca de lucrul cel mai necesar.” [Lehrs]

„Pentru cineva care ajunge pe calea esoterică la anumite rezultate există uşor pericolul grandomaniei. împotriva acestui lucru, o asemenea comunitate ca a dumneavoastră poate să fie o protecţie. Căci în ea vă străduiţi, doar, împreună înspre trecerea peste Pragul lumii spirituale. Iar aici are să-şi spună fiecare că cele atinse personal le datorează străduinţelor tuturor celorlalţi." [Lehrs]

După ce au fost date textele exerciţiilor: „Acum trebuie să vă împărţiţi viaţa în două! O parte se desfăşoară în exerciţiile dumneavoastră, cealaltă se desfăşoară în viaţa exterioară. În prima absorbiţi spiritul, apoi se va revărsa în viaţă în cealaltă, deja de la sine. Pentru aceasta este, însă, necesar să vă puneţi cu totul în această viaţă exterioară." [Lehrs]

„Pe calea pe care v-aţi propus-o devenim mai sensibili decât am fost înainte pentru acţiunile ahrimanice din lume. Aşa veţi avea de suferit mai mult din cauza lor decât alţi oameni. Iar aici va trebui să fiţi atenţi să nu cădeţi în ispita de a fugi de această trăire cu aceleaşi mijloace cu care v-aţi dobândit la început această sensibilitate." (Acestea eram de părere că trebuie să le înţelegem aşa, că trebuie să ne ferim să ne retragem în meditaţie ca într-un port protector.) [Lehrs]

„În câmpul fizic, puterea ahrimanică este astăzi atât de puternică, încât nici un Eu omenesc singular nu este pe măsura ei. De aceea nici un Eu omenesc nu trebuie să garanteze astăzi pentru faptul că poate, realmente, să ducă la îndeplinire o decizie, în măsura în care se referă la o faptă fizică. Însă câmpul pe care v-aţi propus acum să realizaţi fapte este unul la care puterea ahrimanică nu are acces. De aceea, desfăşurarea celor pe care vi le-aţi propus aici depinde numai de dumneavoastră înşivă. De aceea

aveţi aici prima ocazie de a face fapte în libertate, prima ocazie de a exersa *fidelitate*" [Lehrs]

Aici trebuie să fie adăugat încă un cuvânt pe care l-am primit rostit de el, la o adunare cu el, cerută de noi, ce a avut loc la puţine zile după incendiu. (Detalii despre această întâlnire se găsesc în raportul separat „Din perioada de început a cercului".[69]) Aici a spus Rudolf Steiner în legătură [cu] cerinţa sa, de a cugeta tot mereu asupra impulsurilor originare ale cercului: „Trebuie să înţelegeţi că aţi decis să jertfiţi libertate de dragul unei libertăţi mai înalte."

4. NOTIŢE DIN AMINTIRILE LUI HERBERT HAHN

După fotocopia unui memorandum din 1963, datat şi semnat de mână de H. Hahn.

[Antet:] C. Brumberg Hansen

[Într-un scris de mână necunoscut:] Povestit de Herbert Hahn acestui prieten şi notat de acesta în acelaşi timp.

Notiţe din amintire(privitor la 16 octombrie 1922)

Rudolf Steiner a vorbit, printre altele, despre a fi tânăr şi a deveni bătrân. El a spus aproximativ aşa: „Acest lucru este de neevitat, să căpătaţi cândva aici un fir de păr grizonat, acolo un rid, căci trupul fizic trebuie şi se impune să devină bătrân. Însă să fiţi atent la un lucru: nu există nici un motiv pentru ca atunci sufletul să îmbătrânească şi el. Da, de fapt nu are voie să devină şi el bătrân. Pentru fiecare fir de păr grizonat care apare dintr-odată şi pentru fiecare

[69] Acest „raport separat" al lui Lehrs a fost conceput în anii 50.

rid ce se înscrie, sufletul poate să-şi adauge ceva proaspăt, tânăr. Doar atunci îmbătrânirea se petrece aşa cum este voită de spirit."

Tot în legătură cu aceasta a vorbit despre faptul că ar trebui să menţinem vii tot mereu, ca în prima zi, impulsurile care ne conduc astăzi la fondarea unei comunităţi. „Vedeţi dumneavoastră" – a spus el – „în lumea de fiecare zi este valabil cuvântul: Mătura nouă mătură bine. Se exprimă faptul că perii de la mătură se tocesc totuşi treptat, oricât de buni au fost la început. Acest lucru nu e permis să fie valabil pentru dumneavoastră! Mătura dumneavoastră trebuie să primească zilnic peri noi."

Altă dată a vorbit despre entuziasm şi a exprimat faptul că adevăratul entuziasm ar fi atât de rar. Căci entuziasmul autentic nu ar consta din faptul că suntem înfocaţi în noi înşine şi pentru noi înşine, numai atunci ar fi entuziasmul autentic şi destul de puternic, când flacăra arde în noi atât de tare, încât alţii pot să-şi aprindă un foc de la ea. Aceasta vroia – conform amintirii mele – să spună cu cuvintele: „Dezvoltaţi schepsis-ul". Am înţeles acest cuvânt mai întâi în sensul banal al deşteptăciunii sau isteţimii. La aceasta, el ne-a dat explicaţia premergătoare.

În contextul culturii intelectualiste a prezentului, el a exprimat faptul că unilateralităţile şi pericolele acestei culturi sunt recunoscute astăzi deja nu de puţini oameni. Însă că apare ca o înclinaţie de a decupla capul, pentru a se adânci în regiunile iraţionale plăcute ale sentimentului şi în adâncurile întunecate ale voinţei. Pentru a se trăi deplin drept om, să fie ales, aşadar, drumul de la cap în jos. Noi ar trebui – aşa spunea el – să devenim conştienţi de pericolele şi iluziile ce sunt legate de acest drum ce merge coborâtor. Căci acest drum este o cale deviată, care contrazice întru totul ceea ce vrea spiritul timpului.

Capul – aşa sublinia Rudolf Steiner – nu şi-a cucerit degeaba claritate, cu toată unilateralitatea. Această claritate nu este permis să se piardă, ci trebuie să fie luată pe calea spirituală voită de spiritul timpului. Şi anume trebuie să fie luată pe cale: De la cap în sus, dincolo de cap. Pe această cale este câştigat iraţionalul prin supra-claritate. Aceasta e calea ce vrea să fie parcursă de o gândire michaelică.

Despre meditaţie şi meditare, Rudolf Steiner a spus, printre altele, următoarele: Meditaţiile sunt indicate pentru anumite situaţii din zi. respectiv ore ale zilei şi ar trebui să fie făcute oricând şi oriunde o permit condiţiile, la anumite ore. Dar cineva din comunitatea aflată în devenire va fi întotdeauna primul care, spre exemplu, face meditaţia de dimineaţă, un altul va fi ultimul. Dar ambele meditaţii, în general toate meditaţiile de dimineaţă ale comunităţii, se îndreaptă unele spre altele. Acest lucru se desfăşoară aşa, că meditaţia care a fost făcută prima s-a înscris în eter. Toate celelalte care urmează se cristalizează în jurul acesteia prima. Într-un anumit sens, pentru meditaţii este valabil, aşadar, un „timp virtual", care rezultă din situaţie şi care permite totuşi ca şi ultima dintre aceste meditaţii de dimineaţă, care a fost făcută poate târziu datorită unor situaţii neprevăzute, să fie totuşi încă „meditaţie de dimineaţă".

Ceva foarte decisiv şi chemător-îndatoritor a spus Rudolf Steiner despre sarcina şi efectul meditaţiilor. În timp ce, pe de o parte, pentru fiecare în parte şi pentru comunitate ele sunt un organ al dezvoltării spirituale mai înalte, pe de altă parte, ele îi slujesc întregului Pământ. Forţele morale ale Pământului – aşa explica el – sunt ameninţate atât de mult de decădere în perioada noastră, încât această activitate meditativă are un efect nespus de

semnificativ, vindecător pentru Pământ. Îndeosebi atunci când, așa cum se întâmplă într-o comunitate spirituală, forțele meditative se potențează în efectul lor.

În acest context, Rudolf Steiner a menționat și Comunitatea Creștinilor, care pășea în viață. Ea este un ajutor de salutat cu recunoștință, în acest serviciu pentru menținerea forțelor morale ale Pământului. Această indicație asupra semnificației obiective a Comunității Creștinilor devine cu atât mai semnificativă, cu cât Rudolf Steiner a indicat foarte apăsat faptul că este o mișcare independentă Comunitatea Creștinilor, la a cărei fondare el ar fi jucat doar un rol mijlocitor. Despre efectul meditației în comunitatea în devenire însăși, el a spus apoi, printre altele, și aceasta: „Va rezulta, la o atitudine corespunzătoare spiritului, un raport privitor la substanța spirituală formată prin meditații, un raport al fiecăruia față de întreg. Acest raport se va putea configura astfel: La un timp dat și pentru sarcini precise, tot ce este prelucrat prin comunitate se va concentra asupra unuia singur. El va fi miluit atunci pentru sarcinile sale, într-un anumit sens, cu întreaga substanță spirituală a comunității.

Dacă ceilalți care aparțin de comunitate înțeleg acum corect ce se întâmplă, ei devin lipsiți de invidie, ba chiar privesc cu o îndreptățită bucurie comună cum îi este dat unuia, în această clipă, totul. Acest unul nu va putea, invers, să pună aceasta doar pe seama propriilor sale virtuți sau talente, dacă acum îi reușesc multe. El va avea conștiența că el lucrează și acționează, în părți esențiale, și din ceea ce i-au dat ceilalți. Iar aceasta îl va chema la modestie și recunoștință."

Când discuțiile pentru fondarea comunității se densificaseră și mai mult, Rudolf Steiner a spus într-o zi, mai departe, că ar trebui să vedem cum activitatea

meditativă în sensul esoterismului nou, ce ia naştere acum, are o anumită corelaţie cu un fenomen al timpului ce îi este cunoscut doar iniţiatului. Iar el a caracterizat acest fenomen al timpului după cum urmează. Există astăzi – spunea el – doar puţini oameni realmente bine încarnaţi, al căror Eu a pătruns realmente în trupul lor. Trupurile oamenilor au devenit tot mai mult şi mai mult aşa, încât o încarnare deplină devine tot mai dificilă. Dacă acum – a continuat el – vom face această meditaţie a comunităţii, de-abia prin ea se va realiza atunci o legătură mai profundă a sâmburelui fiinţei noastre cu învelişurile acestuia. Dar acest lucru, pentru că este un proces de naştere, poate să fie legat de un sentiment de suferinţă sau durere. „Poate să pună stăpânire" – cam aşa spunea el cuvânt cu cuvânt – „pe unul sau pe altul dintre dumneavoastră, temporar, o melancolie inexplicabilă." În faţa acestei melancolii – sublinia Rudolf Steiner mai departe – nu ar trebui să ne speriem. Ar trebui să se străvadă prin ea şi să o cunoaştem drept ceea ce este, drept umbra unui proces de încarnare recuperat. Pentru cel care nu recunoaşte această întunecare a sufletului drept ceea ce este ea în realitate, poate să apară altfel un pericol. Acesta se va arăta într-o înclinaţie ce apare dintr-odată, de a vrea să fie amorţit. Şi nu va fi atunci vorba doar de amorţeli în sensul banal, ci de amorţeli rafinate, cum ar fi prin ocupaţie exagerată şi altele asemenea.

Toate acestea le-a spus Rudolf Steiner cu o deosebit de mare seriozitate. Se crea impresia ca şi cum privea spre mari pericole, care vin asupra noastră din timpul care avansa în unilateralităţi. Atunci când ne înmânase meditaţiile în dispoziţia spirituală de neuitat, de descris ulterior, şi ne vorbise despre ele, a spus ceva profund dătător de impuls. Aceste meditaţii ar putea să devină, la o

folosire corectă, ceva ca nişte ferestre spre lumea spirituală. Cuvintele şi imaginile date reprezintă doar jumătate din ceea ce ne este încredinţat. „Cealaltă jumătate" ar trebui să o găsim noi înşine prin activitate spirituală.

În clipa tocmai menţionată, în care au fost date meditaţiile, s-a desfăşurat însă următorul lucru. Rudolf Steiner a spus, în timp ce ţinea cartea de buzunar, violet, în care se aflau meditaţiile, fie în mana, fie aşezată în faţa sa: „Puteţi să consideraţi aşa, că am fost ca şi însărcinat să vă aduc acestea."

Pentru scriitorul acestor rânduri, aceasta a fost una din cele mai înalte impresii pe care a primit-o vreodată în viaţă de la personalitatea Rudolf Steiner. Tot mai mult şi mai mult i-a fost permis să trăiască modul în care, în acţiunea şi atitudinea lui Rudolf Steiner însuşi, în calitate de înaltă individualitate spirituală, lumea spirituală se revela în deplinătatea ei. În această clipă a fost însă sfâşiat un fundal spiritual doar intuit în spatele purtătorului iniţierii din timpul nou, ca printr-un fulger. În această trăire a fost o indescriptibilă aromă de spirit, care se leagă pentru totdeauna de aceste meditaţii.

Printre diversele afirmaţii pe care le-a făcut Rudolf Steiner despre existenţa noastră înăuntrul culturii şi civilizaţiei lumii de astăzi, pentru mine iese în evidenţă din amintire, în mod deosebit, un apel foarte serios. Rudolf Steiner ne-a avertizat faţă de a construi iniţiativele noastre, activităţile noastre, acolo unde sunt direcţionate asupra unor ţeluri mari, pe formele existente în lumea exterioară, create din rutină. Aceste forme – spunea el – au devenit vechi şi sfărâmicioase, ele se îndreaptă fără salvare către pieirea lor. Noi trebuie să avem grijă peste tot să ne

prelucrăm un fundament şi un sol nou, pe care să ne putem mişca purtaţi de spirit.

Această afirmaţie a fost, ca şi toate celelalte pe care le-a făcut în contextul fondării comunităţii, mutată într-o perspectivă foarte mare. Probabil cea mai mare s-a deschis atunci când a vorbit despre viitorul comunităţii în devenire: „Când această comunitate va fi fost fondată, vă puteţi gândi că este desemnată pentru o acţiune amplă. Ar putea apărea cazul, ca niciunul dintre membrii comunităţii, la un anumit timp dat, să nu existe pe Pământ, astfel că ar fi considerată defunctă din punctul de vedere de fiecare zi. Dar ea nu va fi totuşi stinsă atunci. Cu primii apartenenţi la comunitate care se încarnează iarăşi, ea s-ar întoarce pe Pământ."

Afirmaţia ultimă răspunde în mod mulţumitor, fără rest la o întrebare ce a fost adresată adesea de unii membri ai comunităţii care s-au alăturat mai târziu. Era întrebarea dacă nu ar fi de considerat că, prin Congresul de Crăciun, şi acest cerc esoteric de tineret ar fi dizolvat.

Dincolo de faptul că Rudolf Steiner a confirmat iarăşi şi a chemat comunitatea printr-o nouă întâlnire esenţială în timpul Congresului de Crăciun, orice îndoială este îndepărtată prin cele tocmai scoase în evidenţă. Indicaţia asupra purtării impulsului comunităţii prin încarnări vorbeşte de la sine. Mult mai evident este gândul că fondarea tinerei comunităţi esoterice, din octombrie 1922, poate fi considerată drept unul din paşii pregătitori pentru Congresul de Crăciun din 1923. Şi iarăşi, şi mai lipsit de îndoială este sigur că acestei comunităţi îi este dată, pentru purtarea marilor impulsuri ale Congresului de Crăciun, o îndatorire interioară de un gen deosebit.

Herbert Hahn,
Copenhaga-Charlottenlund,
12–14 august 1963

Cele două ore esoterice ţinute la cercul de tineret

Pentru aceste două ore există în Arhiva Rudolf Steiner şapte suporturi de text, şase sunt dactilografiate, suportul C este scris de mână. Două suporturi conţin ambele ore, celelalte cinci, fiecare doar una. Numai unul, suportul A de la a doua oră, este semnat, şi anume de Maria Röschl, celelalte nu poartă niciun nume.

Devierile din textul propriu-zis sunt minime, doar în comentariile intercalate există diferenţe mai mari în formulare, dar nu în conţinut. Aceste comentarii ale celor care le-au consemnat se află în text plasate în paranteze rotunde.

Oră esoterică
Stuttgart, 13 iulie 1923

[Acest text urmăreşte suportul B, în măsura în care nu este consemnat nimic altceva.]

(Suportul E: Rudolf Steiner a venit ceva mai devreme decât era aşteptat, către ora 8 seara, în timp ce îl aşteptam în biblioteca din Landhausstraße. Datorită unor diferende acute şi apăsaţi din cauza «retragerii» prietenului nostru [nume necunoscut] îl rugasem pe Rudolf Steiner să ne acorde o întâlnire. În timpul aşteptării noastre ajunserăm iarăşi să discutăm despre greutăţile noastre. Atunci a intrat pe neaşteptate Rudolf Steiner. Eram pregătiţi să-i înfăţişăm necazurile noastre şi să putem să îl rugăm pentru un sfat. În loc de aceasta, el a început imediat, după ce el însuşi şi doamna Marie Steiner luaseră loc, să ne vorbească de la el, prin faptul că ni s-a adresat cu cuvintele:)

Dragi surori şi fraţi ai mei!

Pentru un timp îndelungat mai sunt valabile meditaţiile drept bunul pe care l-aţi primit pentru munca voastră interioară. Astăzi urmează să fie dat ceva, ce poate contribui la adâncirea nesfârşită a dispoziţiei din timpul exersării.

(El a desemnat ceea ce urma să primim ca un fel de „sateliţi" pe lângă exerciţiile noastre zilnice. Apoi a început, explicând.)

Meditaţia constă din cuvinte, în care trebuie mai întâi să pătrunzi trăind. Dar astăzi se doarme faţă de cuvânt. Se crede, spre exemplu, că cuvântul „Wachs" vine de la „wachsen", în timp ce vine în realitate de la „weich sein"[70] – aşa cum mai este în dialectul anumitor regiuni şi astăzi „waach" pentru „weich". Ce trăieşte oare cineva, de fapt, din ceea ce se află într-o asemenea expresie precum: „Cuvintele tale mi-au înmuiat sufletul"?

(Tonul blând pătrunzător, cu care a fost rostită această propoziţie şi îndeosebi ultimul ei cuvânt, a pătruns puternic în simţirea celor care l-au auzit.)

(Suportul E: Trebuie să ne reprezentăm cum este imprimată pecetea în ceară, aşa s-a imprimat cuvântarea în sufletul meu.)

Trebuie să dobândim un raport cu totul diferit faţă de cuvânt. Aici sunt, spre exemplu, cuvintele „a dormi" şi „a veghea". Acestea mai înseamnă şi ceva cu totul diferit decât se înţelege de obicei prin ele. Cel care doarme şi cel care veghează se află în acelaşi mediu exterior, doar că cel care veghează ştie de această lume, în timp ce cel care doarme nu ştie nimic de ea. În mod corespunzător i se întâmplă

[70] „Wachs" – ceară; „wachsen" – a creşte; „weich sein" – a fi moale. – Nota trad.

antroposofului faţă de ne-antroposof: Antroposoful ştie despre o lume, lumea spirituală, în care trăieşte şi celălalt, fără însă a şti ceva despre ea. Această diferenţă este valabilă în măsură şi mai mare pentru cel ce meditează. De aceea trebuie acesta să devină modest la folosirea cuvintelor.

(Această ultimă propoziţie nu putea decât să găsească un ecou deosebit de serios în sufletele noastre, în reverberaţia disputei care tocmai avusese loc între noi.)

(Suportul E: Diferenţa dintre dispoziţia serios-reţinută în care vorbea Rudolf Steiner, faţă de cea în care veniserăm noi înşine, era foarte mare.)

Un alt asemenea cuvânt este cuvântul „Eu". Acest cuvânt ocupa un loc deosebit între toate cuvintele limbii omeneşti. Aproximativ în al treilea an de viaţă, omul învaţă să folosească acest cuvânt. Aceasta este, însă, vârsta la care nu este prezentă încă o conştienţă de Eu propriu-zisă. De aceea se învaţă rostirea acestui cuvânt, pentru început, doar automat. De-abia în al 21-lea an de viaţă are loc naşterea Eului. Ceea ce iese aici la iveală tot nu este încă adevăratul Eu, pe parcursul întregii vieţi. Pe acesta îl întâlnim, ca om obişnuit, de-abia după moarte. Astfel foloseşte totuşi fiecare om cuvântul „Eu" întotdeauna doar provizoriu, până la moartea sa. De această utilizare provizorie a cuvântului „Eu" trebuie să fie conştient în mod deosebit cel ce meditează. El trebuie să înveţe că de-abia treptat trebuie să găsească drumul spre adevăratul Eu, prin faptul că învaţă pentru început să îl trăiască prin toate cele trei învelişuri ale sale.

(Rudolf Steiner a început acum să discute pe rând despre cele trei învelişuri, prin faptul că a început cu trupul fizic.)

Trupul fizic este supus greutăţii, la fel ca mineralul. Opusul lui este forţa luminii. La inimă lucrează amândouă împotrivă: greutatea trage în jos, lumina în sus. Pentru a ne uni cu trăirea greutăţii în mod just, să luăm un cristal în mână, să privim însă nu asupra transparenţei sale, adică a calităţii sale de lumină, ci să lăsăm greutatea să acţioneze asupra noastră.

(Cuvintele „greutate" şi „lumină" fuseseră rostite deja imediat în aşa fel, încât adevărata greutate şi luminozitate puteau fi trăite în ele. Acum Rudolf Steiner părea să cântărească un cristal în mână. De acum încolo, dedicaţia sa către sunet şi gest a devenit tot mai puternică şi mai expresivă.)

La fel ca faţă de un astfel de corp exterior trebuie să învăţăm să trăim şi faţă de propriul nostru trup fizic. Trebuie unuia să-i fie cu totul indiferent dacă dă cu lopata dintr-o parte într-alta o grămadă de nisip (şi imediat a făcut mişcarea de a mânui lopata, cu toată dăruirea), sau dacă îşi mişcă propriul trup prin spaţiu. Aşa trebuie cel ce meditează să redobândească acea trăire care este cu totul naturală pentru cel oriental, iar pe care acesta o desemnează cu cuvintele: „Eu îmi port trupul prin uşă".

Lucrurile grele, distincte ale Pământului nu au însă greutate, pentru că Pământul le atrage pe fiecare din ele în parte, ci pentru că se supun în comun fiinţei de greutate unitare a Pământului. Sarcina noastră constă din faptul de a pătrunde cu trăirea în această fiinţă de greutate a Pământului. Pentru adâncirea în această trăire să servească zicerea:

Fiinţa mea proprie este întreţesută cu greutatea Pământului.

(Suportul E: În vorbirea sa, Rudolf Steiner a preluat o articulare tot mai puternică. Astfel, domnea cu adevărat greutate în fiecare cuvânt cu care caracteriza greutatea Pământului. În cea mai mare opoziţie au stat apoi următoarele cuvinte, cu care a descris uşurinţa luminii:)

Doar dacă ne adâncim cu totul în elementul greutăţii pătrundem până la trăirea uşurinţei. În visul despre zbor pătrunde acest element în trăirea omenească. Cu totul greşit interpretează acest vis psihologia de astăzi, prin faptul că îl consideră un vis de teamă. Căci teama are legătură cu strâmtorarea. În visul fugar este visat însă tocmai faptul că devenim largi, uşurinţa.

Forţa uşurinţei este legată de Soare. Este acea forţă care produce faptul că apa se ridică de la pământ şi se evaporă. Această apă evaporată se densifică apoi din nou în nori şi se întoarce ca ploaie pe Pământ. Dar nu este corect să spunem că forţa uşurinţei ridică apa doar până la această sferă. În realitate, substanţa apei este dusă încă mult mai departe. Căci ea este cu totul dematerializată prin uşurinţă. Atunci când norii urcă şi dispar, apa încetează să mai fie materială. Forţa Soarelui, care provoacă acest lucru, poate însă să acţioneze atât de puternic, încât prea mult din apa Pământului să fie eterizată în sus. Atunci se adună prea mult eter străin în mediul Pământului. Atunci se rupe eterul astfel înmagazinat, dintr-odată, iarăşi în sfera materială a Pământului. Acest lucru îl trăim drept apariţia fulgerului. În el lucește substanţa eterică, pentru a se densifică în ploaie sub formă apoasă sau chiar în grindină sub formă solidă. În fulger se rupe cerul şi eterul înmagazinat se rupe în jos. Doar că ceea ce se desfăşoară în acest mod abrupt şi, astfel, perceptibil în furtună, aceasta se desfăşoară şi în rest, dar în mod liniştit, constant, ritmic: în apa ce se evaporă şi în norii care se strâng.

Pentru a pătrunde cu trăirea în acest element al uşurinţei, este de ajutor să ne aşezăm în faţa sufletului o imagine cosmică: de exemplu un munte întunecat, apăsător sau o pădure întunecată, nori ce atârnă în faţă, ce urcă la lumină şi, treptat dizolvându-se, dispar. Pentru adâncirea în acest element, să servească zicerea:

Fiinţa mea proprie este întreţesută cu uşurinţa luminii.

Planta este întinsă între Pământ şi Soare. De jos acţionează greutatea asupra ei, de sus lumina. Această lumină se revarsă din Cosmos asupra Pământului, este preluată de Pământ şi păstrată în el. În acelaşi timp cu lumina, pătrunde căldura în Pământ. Această revărsare înăuntru are loc în timpul verii şi toamnei. În timpul iernii se odihnesc atunci lumina şi căldura în Pământ. Primăvara, lumina se eliberează şi pulsează elastic către cosmos. Astfel produce creşterea plantelor. Despre căldura păstrată în timpul iernii în Pământ, omul nu ştie astăzi multe. Doar omul de la ţară o foloseşte, de exemplu când îşi depozitează cartofii. – Astfel se revarsă lumina elastic în sus – în jos, în sus – în jos.

(Din nou a fost însoţit acest lucru de gesturi impresionante.)

Înăuntrul aceste pulsaţii trăieşte planta. De aceea se şi poate mişca pe verticală: ea poate să crească şi să se micşoreze. Dar nu se poate mişca din locul ei pe orizontală. Animalul şi omul sunt, în schimb, liberi, mobili pe orizontală. Această eliberare de locul pământesc le-o dă respiraţia. Respiraţia face posibilă deplasarea peste rotundul Pământului. Tot astfel se extinde însăşi atmosfera orizontal, cuprinzând întregul Pământ. Doar acele fiinţe care pot respira liber pot şi păşi liber. Prin faptul că ne gândim la aceasta, fiecare pas trebuie să ne devină un

misteriu al mersului. Pentru adâncirea în acest dement, să servească zicerea:

Fiinţa mea proprie este întreţesută cu tăria respiraţiei.

(O a doua oară au fost parcurse acum toate trei învelişurile şi forţele cosmice care sunt întreţesute cu ele, iar acolo a fost iluminat şi mai adânc în interiorul acestei legături, iar acest lucru a fost condus apoi până la cuprinderea Eului.)

Dacă vrem să înţelegem fiinţa greutăţii, aşa cum acţionează în trupul omenesc, atunci trebuie să privim asupra dezvoltării embrionare. În timpul acesteia, greutatea nu are încă parte de trupul omenesc. El înoată în lichidul amniotic. De-abia prin naşterea fizica ajunge omul înăuntrul greutăţii. Întru totul acelaşi lucru este valabil şi pentru trupul Pământului. Şi cu acesta s-a unit fiinţa de greutate de-abia pe parcursul timpului [Suportul E: „pe parcursul dezvoltării sale”]. Dacă ne adâncim spiritual în greutate, atunci suntem conduşi înapoi la trecutul cosmic al Pământului şi, prin aceasta, la trăirea acelui moment în care Pământul a fost născut din forţele dumnezeieşti ale Tatălui. Astfel suntem conduşi pe această cale la întâlnirea cu înseşi aceste forţe dumnezeieşti ale Tatălui. De aceea, zicerea:

Fiinţa mea proprie este întreţesută cu greutatea Pământului conduce la trăirea lui:

Ex Deo nascimur.

De fiecare dată când adormim, ajungem în acea lume în care domneşte uşurinţa luminii. [Suportul E: „Dacă învăţăm să adormim conştient, atunci ne şi dăm seama de acest lucru.”] Este aceeaşi lume în care păşim şi prin poarta

morţii. Este domeniul în care trăieşte astăzi Christos. La El se ajunge prin moartea dinspre fizic. De aceea, zicerea:

Fiinţa mea proprie este întreţesută cu uşurinţa luminii conduce la trăirea lui:

In Christo morimur.

Întuneric şi lumină, greutate şi uşurinţă, ele acţionează contrar la plantă. Ambele sunt legate între ele prin elementul aerului. Acest lucru este trăit cel mai clar în apariţia aurorei de dimineaţă şi la apus. Însă ceea ce vede aici privirea obişnuită la est şi la vest, aceasta observă privirea spirituală mai fină şi la nord şi la sud şi, în general, de jur-împrejur pe orizontală în toate direcţiile cerului. Elementul aerului cuprinde întregul Pământ. Astfel devine omul, în această sferă, şi un aparţinător de întregul Pământ. Zicerea „*Fiinţa mea proprie este întreţesută cu greutatea Pământului*" ne leagă de fizicul lumii. În uşurinţa luminii trăieşte forţa etericului. Prin respiraţie ne legăm cu astralul, care ne dăruieşte mobilitatea liberă a membrelor, tăria voinţei. De inspiraţie este legat faptul de a ne naşte, trezirea; de expiraţie, moartea, adormirea. Noi inspirăm aer viu şi expirăm aer mort. În aerul expirat formăm limbajul. Acesta este un act spiritual de voinţă, prin care aerul mort este din nou vivifiat. De aceea, adâncirea în zicerea:

Fiinţa mea proprie este întreţesută cu tăria respiraţiei conduce la trăirea lui:

Per Spiritum Sanctum reviviscimus.

Eul omului este înconjurat de trei învelişuri. Acest Eu însuşi nu este egoist. Egoiste sunt doar învelişurile. Odată ce Eul este eliberat de învelişurile sale, el vrea să se extindă imediat în întregul Cosmos. Dar el este închis în cele trei

învelişuri ale sale. Pentru această stare de închidere, orientalul are imaginea florii de lotus. Şi în aceasta este înconjurat sâmburele interior de trei cercuri de petale.

(În timp ce Rudolf Steiner spunea aceste lucruri, el forma cu mâinile sale în faţa sa, cu coatele sprijinite pe masă, figura unui boboc de floare. Gestul şi glasul erau acum de o gingăşie şi o dăruire deosebită [Suportul G: Gingăşie şi intensitate]. Apoi a spus:)

Acest lucru era exprimat de indian cu cuvintele: Aoum [Nota 118] mani padme aoum[71] *Mein Ich ist beschlossen in der Lotusblüte Eul meu este închis în floarea de lotus*

Dacă vrem să ajungem la adevăratul Eu, trebuie să păşim prin toate trei învelişurile. Acest lucru rezultă în trei trepte, care conduc la Eu.

(Următoarele au fost spuse cu intonaţie cultică. De fiecare dată şi-a lăsat să cadă cu greutate braţele în dreapta şi stânga pe masă şi le-a mişcat apoi iarăşi înapoi la o nouă configurare a formei de floare.)

Păşim pe prima treaptă şi trăim:

Fiinţa mea proprie este întreţesută cu greutatea Pământului.

Ex Deo nascimur

Primul înveliş cade.

Păşim pe a doua treaptă şi trăim:

Fiinţa mea proprie este întreţesută cu uşurinţa luminii In Christo morimur

---

[71] Aici s-ar putea să fie o greşeală de înţelegere sau de memorie. Formula indiană este „Aum mani padme hum”şi a fost tradusă de Rudolf Steinei într-un alt context în acelaşi sens cu: „Eu sunt giuvaerul în floarea de lotus. Aum mani padme hum. Aum, ceea ce este cel mai interior, forţa de viaţă propriu-zisă din om, pe care o atinge doar cu tonul. Mani, ceea ce a devenit piatră, giuvaerul, manas; padme, astralul; hum, încă o dată: eu sunt.” Conform notiţelor Mariei Steiner-von Sivers, Berlin, 17 august 1904.

Al doilea înveliș cade.

Păşim pe a treia treaptă şi trăim:

Fiinţa mea proprie este întreţesută cu tăria respiraţiei[72] *Per Spiritum Sanctum reviviscimus*

Al treilea înveliș cade.

(Suportul C: De fiecare dată când Rudolf Steiner menţiona căderea învelişurilor, el îşi lăsa să cadă cu greutate antebraţele şi mâinile pe masă. În felul în care rostea cuvântul „cade", el picta sonor din nou căderea respectivului înveliş. – El a încheiat ora prin faptul că a rostit încă o dată mantra indiană, despre care a spus că poate fi exersată fie în forma sa iniţială, fie în traducere germană.)

Aoum manipadme aoum [hum]

(Se făcuse întuneric între timp. În ultima lumină era vizibil, în final, doar albul gingaş al chipului lui Rudolf Steiner şi al mâinilor sale. – După ce a făcut un semn, că aceasta era încheierea orei, a fost aprinsă lumina şi el s-a ridicat şi şi-a luat rămas bun de la noi, dând mâna cu fiecare dintre noi, la fel şi doamna Marie Steiner.)

(Observaţie [a celor care au notat]: Despre cuvintele în sanscrită, Rudolf Steiner spunea că se pot medita în forma lor iniţială sau şi în transpunerea în propria limbă.

Drept explicaţie: Despre silaba „Aoum" el a spus într-un alt context că aşa ar fi sunat iniţial, în măsura în care

---

[72] În alte suporturi de text se găsesc următoarele abateri: Fiinţa mea proprie este întreţesută în greutatea Pământului.

Fiinţa mea proprie este întreţesută cu a luminii uşurinţă.

Fiinţa mea proprie este întreţesută în tăria respiraţiei.

O însemnare a acestor propoziţii făcută de mâna lui Rudolf Steiner nu există.

putem reconstitui acest lucru astăzi. Aici *A* este sunetul uimirii, *O* sunetul evlaviei, admiraţiei, *U* sunetul temei. Toate trei trăite împreună drept un sunet produc sunetul veneraţiei.

„Mani" este expresia sonoră pentru ceea ce este cel mai curat, mai interior, mai fiinţial, şi anume în regnul mineral cristalul curat, îndeosebi cristalul de cuarţ; în plantă, îndeosebi lotusul, interiorul florii, unde ia naştere parfumul; în om, Eul. „Padme" înseamnă „în lotus".)

A doua oară esoterică
Dornach, 30 decembrie 1923, ora 8:30 dimineaţa, în Glashaus

[În toate detaliile, exact după suportul A, care este semnat de Maria Röschl şi poartă ştampila numelui lui Fritz; Götte.]

Sub impresia noii configurări esoterice a Societăţii prin Congresul de Crăciun [Nota 119], ne îndreptaserăm către dr. Steiner cu întrebarea dacă avea să ne spună în acest timp ceva deosebit privitor la munca noastră. El a confirmat acest lucru şi ne-a indicat după câteva zile locul şi ora adunării. De data aceasta ne-am adunat într-o dispoziţie care încerca să corespundă responsabilităţii momentului care ne aştepta.

Ne-am adunat în încăperea de mijloc Glashaus [Nota 120]. Şedeam pe bănci care erau aşezate în semicerc, astfel că nu şedeam unul în spatele celuilalt, ci într-un arc larg. În faţa noastră era o masă, la a cărei latură lungă a luat loc dr. Steiner. În dreapta şi în stânga, pe laturile mai mici au ajuns să şadă doamna dr. Steiner şi dr. Ita Wegman. Rudolf Steiner s-a aflat în faţa peretelui de est al încăperii.

Dr. Steiner a păşit în încăpere însoţit de cei doi oaspeţi. El ne-a salutat cu o deosebită solemnitate şi ne-a explicat că cele două doamne urmează să fie prezente în calitate de oaspeţi: „Doamna dr. Steiner pentru că ea este peste tot prezentă. Doamna dr. Wegman, pentru că există şi alte cercuri asemănătoare cu al dumneavoastră, pentru îngrijirea vieţii interioare. Acestea trebuie să fie incluse în viaţa esoterică generală, bineînţeles după legi strict esoterice. Pentru aceasta trebuie să existe personalităţi care le unesc pe toate acestea. De aceea este doamna dr. Wegman aici." El le-a denumit pe cele două doamne „oaspeţi asistenţi".

Din prima clipă am simţit faptul că dr. Steiner avea o atitudine cu totul deosebit de serioasă, festivă. El s-a ridicat de la locul său şi a vorbit apoi tot timpul stând în picioare, foarte aşezat, cu totul îndreptat către noi şi, într-aceasta, totuşi cu un gest şi o forţă a vorbirii ca şi cum glasul său scria cuvintele în largi depărtări cuprinzătoare, nu doar pentru prezent.

Permiteţi-ne, dragi surori şi fraţi ai mei, să ascultăm stând în picioare cuvintele cunoaşterii de sine, care răsună către om din stâncă şi munte, din pădure şi nori, din toate formele lumii care îl înconjoară, şi care, în toate timpurile în care a existat o strădanie spirituală, au răsunat drept cuvinte ale cunoaşterii de sine:

O Mensch erkenne dich selbst
So tönt das Weltenwort
Du hörst es seelenkräftig
Du fühlst es geistgewaltig
Wer spricht so weltenmächtig?
Wer spricht so herzinniglich?
Wirkt es durch des Raumes Weitenstrahlung
In deines Sinnes Seinserleben?

Tönt es durch der Zeiten Wellenweben
In deines Lebens Werdestrom?
Bist du es selbst, der sich
Im Raumesfühlen, im Zeiterleben
Das Wort erschafft, dich fremd
Erfühlend in Raumes Seelenleere
Weil du des Denkens Kraft
Verlierst im Zeitvernichtungsstrome.

O, omule, cunoaşte-te pe tine însuţi!
Aşa răsună-al lumilor cuvânt.
Îl auzi cu forţă în suflet,
Îl simţi puternic spiritual.
Cine vorbeşte aşa puternic cosmic?
Cine vorbeşte aşa de intim inimii?
Lucrează el prin radierea în larg de spaţiu
În vieţuirea existenţei tale în simţuri?
Răsună el prin vălurinda urzire a timpului
În curentul devenirii vieţii tale?
Eşti însuţi tu, cel care,
În simţirea spaţiului, în trăirea timpului
Creează cuvântul, străin simţindu-te
În deşertul sufletesc al spaţiului
Deoarece tu pierzi forţa gândirii
În curentul nimicitor al timpului.

Acum ne-a indicat cu o mişcare a mâinii sale să luăm loc, în timp ce el însuşi a rămas în picioare.

Forţa gândirii o pierde omul. – Către tineretul din voi mă îndrept astăzi, voi, cei care v-aţi găsit aici drept tineret esoteric. Căci sunteţi, acum, cercul esoteric de tineret. – Forţa gândirii o pierde omul. Dar a venit timpul în care omenirea trebuie să cucerească din nou această forţă. Acest lucru vi l-aţi dat drept sarcină atunci când v-aţi legat

esoteric ca tineret. Iar în direcţia aceasta trebuie să meargă străduania voastră. Tineretul nu trebuie să vrea să ştie *mai mult* decât ceilalţi membri ai Societăţii Antroposofice. Nu *alte lucruri*, ci să ştie aceleaşi lucruri *altfel*, spre asta trebuie el să se străduiască.

La un alt gen al cunoaşterii, însă, suntem conduşi dacă ne străduim să trăim *Pământul drept stea* – drept stea printre stele. Pentru gândire, simţire şi voinţă trebuie Pământul cucerit din nou.

Prin ce anume este ceva o stea?

Prin faptul că iradiază, că străluceşte, prin faptul că are formă şi greutate în sine, care ţine corpul împreună.

Dar ce anume este ceea ce *iradiază* de la stea? Este *voirea* fiinţelor care locuiesc pe stea. Voi vreţi – iar Pământul iradiază în afară in spaţiul cosmic.

Este *simţirea* fiinţelor care locuiesc pe o stea, care face ca ea să *strălucească*. Voi simţiţi, iar Pământul străluceşte ca stea înspre spaţiul cosmic.

Este *gândirea*, cea care *învăluie* plină de lumină steaua. Voi gândiţi, iar gândirea voastră lasă Pământul să licărească în unde de lumină.

În percepţia şi *pipăitul* fiinţelor care locuiesc pe stea se formează steaua în densitatea ei. Prin pipăitul vostru dobândeşte Pământul figură.

(Suportul B: „Pipăit", aşa spunea Rudolf Steiner, înseamnă aici tot ce este percepţie.)

Acum trebuie să dezvoltaţi conştienţa că gândirea, simţirea, voirea voastră nu sunt pentru voi, ci pentru Cosmos, ca să iradieze în afară, să strălucească şi să lumineze în întinderile lumilor. Pentru fiinţele de afară, de pe celelalte stele, Pământul devine vizibil prin gândirea, simţirea şi voirea voastră. Dar şi răul pe care îl gândesc,

simt şi voiesc oamenii iradiază în afară, în Cosmos. Şi după milioane de ani mai este încă vizibil în spaţiul stelar.

O stea iradiază, o stea străluceşte, o stea luminează, o stea are densitate:

In dem Strahle lebt mein Wollen – denn Güte strahlt vom Sterne

In dem Glanze lebt mein Fühlen – denn Liebe glänzt am Sterne

In der Hülle lebt mein Denken – denn Licht wirkt in dem Sterne

In der Schwere lebt mein Tasten – denn Dichte bildet den Stern.

În rază/iradiere trăieşte voirea mea – căci bunătate iradiază de la stea

În strălucire trăieşte simţirea mea – căci iubire străluceşte la stea

În înveliş trăieşte gândirea mea – căci lumină acţionează în stea

În greutate trăieşte palparea mea – căci densitate formează steaua.

[Scris de mână de F. Götter]

In dem Strahle lebt mein Wollen denn Güte strahlt vom Sterne

În rază/iradiere trăieşte voirea mea căci bunătatea iradiază de la stea[73]

Da, dragi surori şi fraţi, răspundere cosmică trebuie să se trezească în sufletele voastre. Iubirea străluceşte de la stea, iar adevărul formează asupra stelei. Despre aceasta vorbea deja înţelepciunea străvechi-sfântă a indienilor. Iar

[73] Poate că Rudolf Steiner a rostit mai întâi doar câte un rând dublu şi abia a treia oară toate patru rândurile duble ale mantrei.

pentru tineretul de astăzi este iarăşi timpul să facă iarăşi prezent cel mai vechi bun de înţelepciune al omenirii.

Yasmajjatam jagat sarvam yasminneva praliyate
Yenedam dharyate chaiva tasmai gnanatmane namah.
Von dem die ganze Welt stammt, zu dem sie wieder zurückkehrt, durch den sie sicher gestützt ist
Ihm dem Selbst, welches weiss / sei alle Ehre.

Dinspre cel de la care provine întreaga lume, la care se întoarce iar, prin care este sigur sprijinită Lui, Sinelui, care ştie, să îi fie toată cinstirea. – [Nota 121]

Kali Yuga a trecut, o perioadă de timp de 5000 de ani, iar cu acel timp luminos, care a trecut acum 5000 de ani trebuie făcută astăzi iarăşi legătura în întreaga noastră trăire. În această nouă perioadă de timp, omenirea trebuie să ajungă să trăiască Pământul într-un mod cu totul nou. Omenirea este condusă acum pentru a trece peste Prag. Asta înseamnă că omul îl întâlneşte între vârsta sa de 30 şi 40 de ani pe Păzitorul Pragului. Mulţi oameni îl trăiesc inconştient, iar acesta e un lucru îngrozitor. Căci atunci vor apărea urmări pentru om, de genul: i se vor face observabile spirite elementare. Atunci îl înconjoară ca furnicături tot ceea ce devine viu din regnurile naturii ca spiritual. Din ceea ce este solid, îndeosebi însă din ceea ce este asemănător cu coarnele şi copitele animalelor, acest element viu devine atunci liber şi intervine într-un mod îngrozitor de demonic în sufletul omenesc, care atunci este zguduit în întreaga sa viaţă de nervi. De aceea este necesar, la trecerea dinspre Kali Yuga, să trecem conştienţi peste Prag. Trebuie să vă faceţi disponibili să îl trăiţi conştient pe Păzitor:

Erkenne erst den ernsten Hüter
Der vor des Geisterlandes Pforten steht
Den Einlass deiner Sinnenkraft

Und deines Verstandes Macht verwehrend
Weil du im Sinnesweben
Und im Gedankenbilden
Aus Raumeswesenlosigkeit
Aus Zeiten Truggewalten
Des eignen Wesens Wahrheit
Dir kraftvoll erst erobern mußt.

Cunoaşte-ntâi severul paznic
Ce stă la poarta ţării Spiritului,
Accesul forţei simţurilor tale
Şi-a minţii tale putere oprind,
Căci tu în urzirea în simţuri
Şi în formarea gândurilor
Din nefiinţa spaţiului,
Din forţe ale timpului ce înşală,
Energic trebuie să-ţi cucereşti
Al propriei fiinţe adevăr.

Este soarta omenirii, ca la trecerea dinspre Kali Yuga să stea în faţa Păzitorului.

Dacă ne apropiem din spaţiu de Pământ, îl observăm închis într-o atmosferă de karmă omenească, ce îl înconjoară precum o mantie de căldură-iubire, din care fiecăruia i se adresează cu forţă propria karmă în lume. Dacă învăţaţi să îl întâlniţi pe Păzitor, atunci veţi afla cum vă învăluie karma dumneavoastră ca şi cu o mantie de căldură, cum vă mişcă aerul, iubitoare.

In dem Glanze lebt mein Fühlen denn Liebe glänzt am Sterne

În stea trăieşte simţirea mea căci iubirea străluceşte la stea

[Scris de mână de F. Götter]

In dem Strahle lebt mein Wollen denn Güte strahlt vom Sterne

În strălucire trăiește voirea mea căci bunătatea iradiază de la stea

Să iradieze înăuntru, să lumineze înăuntru trebuie gândirea noastră în cosmos. Dacă însă oamenii nu gândesc, simt şi vor spiritual, dacă refuză să păşească conştient în faţa Păzitorului, atunci nu lucește nici o trăire omenească înăuntrul cosmosului. În secolul al XIX-lea, când oamenii încetaseră să gândească spiritual, atunci nu era suficientă gândirea omenească pentru a lăsa să iradieze pământul. Dar o stea trebuie să iradieze. De aceea au trebuit în ultima treime a secolului al XIX-lea să intervină pentru aceasta sufletele mai înalte, de grup ale animalelor şi să îşi trimită lumina în afară. Pe atunci a început să iradieze ruşinea cosmică a omenirii în afară, înăuntrul cosmosului.

De aceea trebuie să se găsească acum în omenire suflete a căror cunoaştere spirituală lasă Pământul să lucească în afară ca stea în spaţiul cosmic, pentru locuitorii altor stele.

In dem Glanze lebt mein Fühlen denn Liebe glänzt am Sterne

În stea trăiește simțirea mea căci iubirea strălucește la stea

A început perioada de timp luminoasă şi cu totul altfel au devenit lucrurile în raportul lumii spirituale faţă de cea fizică:

Dacă stau la masă cu spiritele secolului XIX şi răsună, spre exemplu, cuvintele unui Herman Grimm [Nota 122], atunci asta sună foarte fin spiritual. Dacă, însă, stau la masă cu spiritele care vor să devină spiritele sufletelor voastre, atunci acele cuvinte fin spirituale se aud ca un clinchet gol de cuvinte. Căci în timpul de acum se revarsă o nespusă

bogăţie în jos din lumea spirituală. Ca o bogată revărsare de spirite se poate trăi, prelingându-se în jos pe sufletele oamenilor.

Tineretul trebuie să se găsească în ceea ce îl înflăcărează pentru fapte spirituale. Tineretul a aflat până acum câte ceva de la noi despre starea sa de a fi tânăr. Acest lucru îi era suficient. Acum trebuie să înveţe să trăiască el însuşi această stare de a fi tânăr. Astfel, este vorba de a câştiga din nou Pământul pentru gândire, simţire şi voinţă. Pe sine însuşi este vorba să se găsească în curentul devenirii lumii.

Aici veţi ajunge, însă, la trăirea că vă scapă fiinţa Pământului. Va veni ora în care vă este tras pământul de sub picioare. Iar dacă atunci vine în viaţa dumneavoastră clipa în care tot ceea ce e fizic se prăvăleşte în abis deoarece abisul se deschide, pământul ferm de sub picioare dispare, atunci lumina spirituală care luminează în curentul devenirii lumii va deveni tot mai slabă şi mai slabă. Va deveni ca un fir subţire şi veţi trăi că acest fir arde. Atunci, însă, trebuie să aveţi curajul de a apuca acest fir, chiar dacă arde – să vă ţineţi bine de acest fir arzând mocnit, dogorâtor al spiritualului şi trebuie să vă ziceţi: Un nou pământ vrem să ne creăm sub picioarele noastre!

Astfel trebuie să învăţaţi să aveţi curaj sufletesc!

A existat în omenire o ştiinţă străvechi-sfântă. Trebuie să aveţi curajul să vă legaţi din nou de aceasta. Cândva mai trăia încă această ştiinţă în Aristotel. Ea a dispărut, Aristotel n-a mai fost înţeles. Doar în anumite ordine catolice, acolo se mai ştia încă în secolul al XIX-lea că înţelepciunea lui Aristotel este, în realitate, o cale de meditaţie. Acolo mai înţelegeau să citească în acest mod cărţile lui. Vincenz Knauer [Nota 123] aparţinea de cei care mai ştiau asta.

Doar cu inimă sângerândă m-am hotărât să spun aşa ceva în conferinţele de seară [Nota 124], cum am spus acolo. Adesea ştiinţa străvechi-sfântă tocmai că nu era la învăţaţi, ci la oamenii săraci, ba chiar săraci cu duhul. A fost acesta unul din evenimentele cele mai profund zguduitoare ale vieţii mele, când m-am întâlnit cu un astfel de om, cu culegătorul de plante care a vorbit, în cuvinte ce îţi mergeau peste măsură la inimă, despre plante, despre pietre, despre animale, stele, despre Soare şi Lună. Încă mai trăia în el curentul viu al acelei ştiinţe vechi. Şi este o soartă deosebită manifestată în faptul că am putut să întâlnesc aceste două figuri, Vincenz Knauer şi culegătorul de plante [Nota 125], că în ultima clipă a omenirii am putut să mă leg de aceste două curente [Nota 126] în care mai picura încă înăuntrul secolului XIX vechea ştiinţă aflată în secătuire.

Da, tineretul trebuie să înveţe să apuce înăuntrul acelui fir înfocat, chiar dacă arde. Când totul se cufundă în abis, noi trebuie să învăţăm să ne găsim pe noi în curentul devenirii lumii. Când înainte, în timpurile vechi, către om răsuna din stâncă şi izvor, din copac şi floare acel îndemn: „Omule, cunoaşte-te pe tine însuţi!", atunci răspunsul său era în acele timpuri sfântul AOUM. Atunci omul intra în sfânta tăcere pentru a primi cuvântul divinităţilor. Acuma, însă, că lumea a intrat în perioada în care sunt aşteptate faptele omului în cosmos, când este chemat la activitate proprie, acum nu mai este sfântul AOUM care trebuie să răsune drept răspuns al nostru. Acolo trebuie să răsune în sus, către spiritele care vor să devină spiritele sufletelor dumneavoastră, drept răspuns:

Ja, da bin ich für Eure Welten-Taten.

Da, aici sunt eu pentru faptele voastre cosmice.

Acest lucru trebuie tineretul să îl adeverească.

Dr. Steiner a încheiat ora prin faptul că a mai spus încă o dată cuvintele Păzitorului:

Erkenne erst den ernsten Hüter
Der vor des Geisterlandes Pforten steht
Den Einlass deiner Sinnenkraft
Und deines Verstandes Macht verwehrend
Weil du im Sinnesweben
Und im Gedankenbilden
Aus Raumeswesenlosigkeit
Aus Zeiten Truggewalten
Des eignen Wesens Wahrheit
Dir kraftvoll erst erobern mußt.

Cunoaşte-ntâi severul paznic
Ce stă la poarta ţării Spiritului,
Accesul forţei simţurilor tale
Şi-a minţii tale putere oprind,
Căci tu în urzirea în simţuri
Şi în formarea gândurilor
Din nefiinţa spaţiului,
Din forţe ale timpului ce înşală,
Energic trebuie să-ţi cucereşti
Al propriei fiinţe adevăr.

Iar răspunsul sufletului omenesc la aceasta:

Ich trat in diese Sinnes-Welt
Des Denkens Erbe mit mir führend
Eines Gottes Kraft hat mich hereingeführt
Der Tod, er steht an des Weges Ende –
Ich will des Christus Wesen fühlen –
Es weckt in Stoffes-Sterben Geistgeburt
Im Geiste find ich so die Welt
Und erkenne mich im Weltenwerden.

În această lume a simțurilor am intrat
A gândurilor moștenire cu mine aducând.
O forță a lui Dumnezeu aici m-a îndrumat.
Ea, moartea, stă la sfârșitul drumului.
Eu vreau Ființa lui Christos s-o simt.
Ea naștere în spirit dă din moartea materiei.
În spirit aflu astfel lumea
Și-n devenirea universului mă recunosc.

În încheiere, dr. Steiner a făcut aceleaşi semne[74] în faţa sa în încăpere, pe care le-a făcut mai târziu, la hotărârea simpozionului de Crăciun, rostind în acelaşi timp cuvintele:

(Însemnările redate aici nu provin dintr-o scriere ulterioară stenografică nemijlocită. Ele sunt alcătuite din notițele făcute imediat după aceea şi din cele ale mai multor prieteni, unde structura a fost memorată în mod cu totul deosebit. – Din alte observaţii ale dr-ului Steiner a reieşit că, aici, când spunea „tineret" desigur că nu vârsta fizică era cea la care se referea şi se adresa, ci la specificul sufletelor din perioada de după Kali Yuga.

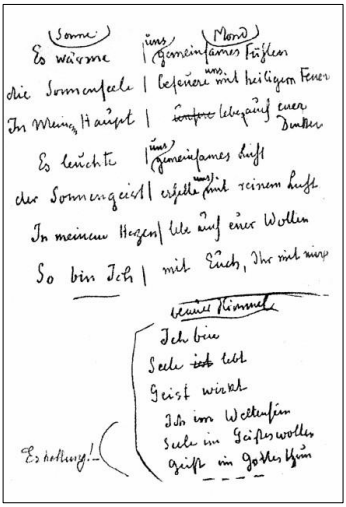
Dr. M.R.
[Semnătura caracteristică a Mariei Röschl])

[74] După alte suporturi de text, a fost făcut semnul folosit adesea de Rudolf Steiner pentru crucea cu trandafiri:

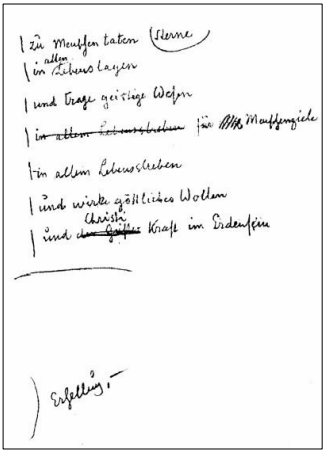
Ja, so sei es!
„Da, așa să fie!"

MEDITAȚIILE CERCULUI DE TINERET

Meditația dată la 13 octombrie 1922:

Carnet de notițe, nr. arhivă 282

Observație a editorului privitoare la paginile 464/465. [notițele de mai sus]

Cuvântul „Erhellung” de pe partea stânga jos este scris cu creionul de Marie Steiner. Alte două observaţii, ce aparţin de partea dreaptă a originalului, nu sunt vizibile în forma tipărită, pentru că se străvede partea de pe verso-ul foii, şi de aceea suportul de tipărit a trebuit să fie curăţat. Aceste observaţii, scrise de asemenea cu creionul, sunt în dreapta sus: „această parte să nu se dactilografieze rugat M.St.” şi dreapta sus: „nu de copiat J.M.” Cea din urmă este în scrierea lui Johanna Mücke. Acest lucru se referă la faptul că Marie Steiner, în primii ani de după moartea lui Steiner, a pus să se copieze din carnetele sale de notiţe ziceri şi alte însemnări, spre a le avea la îndemână pentru intenţii de publicare.

Conform însemnării de Lili Kolisko în carnetul ei de notiţe, i-au fost transmise zicerile la 11 noiembrie 1924 după cum urmează:

Pentru prima parte:
Seara (Soare blând strălucind pe cer.)
Să încălzească
Dimineaţa (Soare şi Lună pe cer.)
Să ne încălzească simţire împreună.
La amiază (Cer înstelat. Lună printre stele.
Soare străbătând cu lumina prin Pământ.)
Să ne încălzească simţire pentru fapte omeneşti.
Pentru partea a doua:
Aşteptare trează (cer albastru)
Eu sunt.
Luminare
Eu în existenţa / firea lumilor.

Sonne Es wärme die Sonnenseele In meinem Haupt Es leuchte der Sonnengeist In meinem Herzen So bin Ich	| | | | | | |	Mond uns gemeinsames Fühlen befeuere uns mit heiligem Feuer lebe auch euer Denken uns gemeinsames Licht erhelle uns mit reinem Licht lebe auch euer Wollen mit Euch, Ihr mit mir	| | | | | | |	Sterne zu Menschentaten in allen Lebenslagen und trage geistige Wesen für Menschenziele in allem Lebensstreben und wirke göttliches Wollen und Christi Kraft im Erdensein
		blauer Himmel Ich bin Seele lebt Geist wirkt Ich im Weltensein Seele im Geisteswollen Geist im Gottesthun		Erhellung. –
Soare Să [ne] încălzească Sufletul Soarelui În capul meu	| | | | |	Lună simţire comună să ne înflăcăreze cu foc sacru să trăiască şi gândirea voastră	| | | | |	Stele pentru fapte omeneşti în toate situaţiile vieţii şi să poarte fiinţe

Să [ne] lumineze Spiritul Soarelui În inima mea Aşa sunt eu	| |	lumină comună să ne lumineze cu lumină pură să trăiască şi voirea voastră cu voi, voi cu mine	| |	spirituale pentru ţeluri omeneşti în toate strădaniile vieţii şi să acţioneze voire dumnezeiască şi forţa lui Christos în existenţa Pământului
		Cer albastru Eu sunt Suflet trăieşte Spirit acţionează Eu în firea/existenţa lumilor Suflet în voirea Spiritului Spirit în fapta/lucrarea lui Dumnezeu		Cerul se luminează. –

Textele mantrice date în ora esoterică de la Dornach, 30 decembrie 1923:

Yasmajjatam jagat sarvam yasminneva praliyate
Yenedam dharyate chaiva tasmai gnanatmane namah.[75]

[75] Cuvintele din sanscrită le-a preluat Rudolf Steiner din traducerea apărută în 1896 a lui G.R.S. Mead şi Jagadisha Chandra Chattopadhyaya, „The Upanishads, translated into English with a

Von dem die ganze Welt stammt, zu dem sie wieder
Zurückkehrt, durch den sie sicher gestützt ist
Ihm dem Selbst, welches weiss | sei alle Ehre.

Dinspre cel de la care provine întreaga lume, la care se întoarce iar, prin care este sigur sprijinită Lui, Sinelui, care ştie, să îi fie toată cinstirea. –

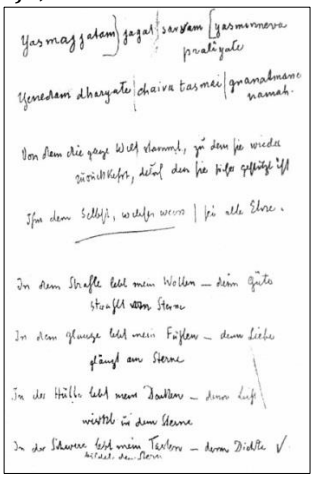
În rază/iradiere trăieşte voirea mea – căci bunătate iradiază de la stea

În strălucire trăieşte simţirea mea – căci iubire străluceşte la stea

În înveliş trăieşte gândirea mea – căci lumină acţionează în stea

În greutate trăieşte palparea mea – căci densitate formează steaua.

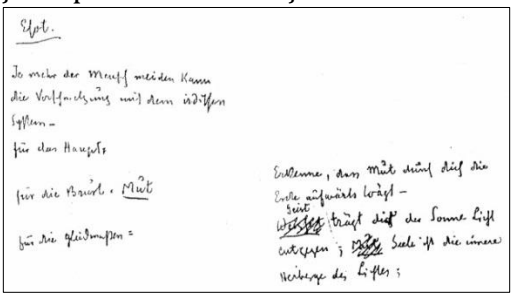
Carnet de notiţe, nr.arhivă 281

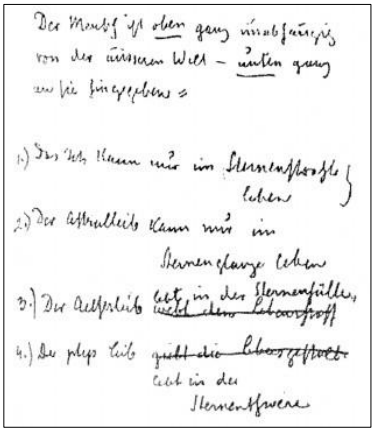

preamble and arguments", volumul I. Autorii îşi încheie prefaţa astfel: „For those who approach the study of the Upanishads with minds of devotion three mantras are here appended" şi o prezintă pe aceasta şi alte două mantre, fără indicarea sursei.

Însemnare în carnetul de notițe al lui Rudolf Steiner, nr. arhivă 850, privitoare la ora esoterică din 30 decembrie 1923

Trebuie că se referă la această oră, întrucât se află în cadrul notițelor pentru conferințele din decembrie 1923.

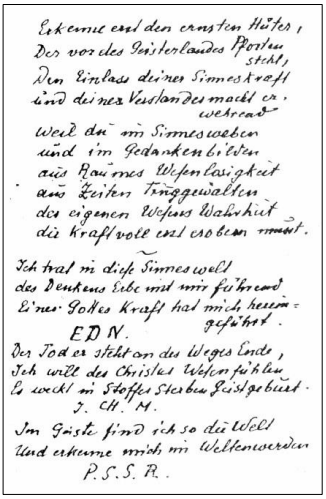
Esot.

Cu cât mai mult poate evita omul topirea împreună cu sistemul terestru – pentru cap:
pentru piept: curaj pentru membre: Cunoaște că voința prin tine poartă Pământul în sus – Spiritul poartă lumina Soarelui spre tine; sufletul este adăpostul interior al luminii

Omul este sus cu totul independent de lumea exterioară – jos cu totul dăruit ei

1. Eul poate să trăiască doar în raza de stea
2. Trupul astral poate să

trăiască doar în strălucirea de stea
3. Trupul eteric trăieşte în învelişul stelei
4. Trupul fizic trăieşte în greutatea stelei

Erkenne erst den ernsten Hüter,
Der vor des Geisterlandes Pforten steht,
Den Einlass deiner Sinneskraft
und deines Verstandes macht er wehrend.
Weil du in Sinneswehen
und im Gedankenbilden
aus Raumes Wesenlosigkeit
aus Zeiten Truggewalten
des eigenen Wesens Wahrheit
die kraftvolle erst erobern musst.

Ich trat in dich Sinneswelt
des Denkens Erbe mit mir führend
Einer Gottes Kraft hat mich herein-
geführt.
E D N.

Der Tod er steht an des Weges Ende,
Ich will des Christus Wesen fühlen
Es webt in Stoffes Sterben Geistgeburt.
J. Ch. M.

Im Geiste find ich so die Welt
Und erkenne mich in Weltenwerden
P. S. S. R.

NOTE
DESPRE BAZA TEXTULUI

Titlul volumului, rezumatele şi notele aparţin celor doi editori.

Privitor la suporturile de text:

Aici urmează informaţiile pentru partea I şi partea a II-a; pentru partea a III-a.

Cea mai mare parte din însemnările din memorie este transmisă sub formă dactilografiată, cealaltă sub formă de manuscris. Pentru ambele categorii se găsesc menţionate numele persoanelor care au făcut însemnările. S-a

constatat, totuşi, faptul că nu este cert dacă însemnările au fost realmente făcute întotdeauna de cei numiţi, întrucât este evident că printre participanţi s-a practicat un schimb frecvent. De aceea există de la una şi aceeaşi oră multiple însemnări identice, cu diferite scrisuri de mână. Astfel, se poate foarte bine ca un text scris de mână sau la maşină, care este semnat nominal sau este de determinat, să fi fost prea bine copiat din însemnările unui alt participant. Acest lucru este valabil, lucru dovedit, chiar pentru texte care există cu scrisul lui Mathilde Scholl. De ex., pentru ora din 26 februarie 1908 de la Berlin există un manuscris de Mathilde Scholl, dar şi unul identic cu acesta al lui Lilla Harris, care poartă observaţia: „Notiţele nu sunt făcute de Mathilde Scholl". Acest lucru este confirmat şi de Mathilde Scholl însăşi, care la 6 ianuarie 1928, într-o scrisoare către Marie Steiner, scrie: „Astăzi îţi trimit câteva O.E. şi un post-scriptum F.M. [Francmasonerie, a se vedea privitor la aceasta ***Despre istoria şi conţinuturile secţiei pentru cultul cunoaşterii a Şcolii Esoterice, 1904 până în 1914***, GA 265], respectiv însemnările pe care le-am copiat de la doamna Behrendts." Cu toate acestea, se vor fi aflând printre însemnările cu scrisul ei totuşi multe redactate de ea însăşi. Dacă în notele pentru fiecare oră este arătat ce suport de text a fost folosit, totuşi rămâne deschisă întrebarea dacă textul provine realmente de la cel numit. Excepţie de la aceasta sunt însemnările manuscrise de Louise Clason şi Alice Klinkel, precum şi însemnările care sunt atribuite lui Günther Wagner, fiicei sale, Ida Knoch-Wagner, lui Wilhelm Hübbe-Schleiden şi fiicei sale adoptive, Paula Stryczek, de la care însă nu sunt prezente niciun fel de redactări de mână.

Din procedura de copiere multiplă a unora de la alţii se explică şi de ce suporturi de text de la o oră, care în

general sunt identice, pot să prezinte totuşi uneori mici diferenţe de redactare.

Privitor la configurarea textului: De la multe ore există mai multe însemnări. Unele sunt foarte diferite, altele sunt extinse cu câteva propoziţii sau paragrafe faţă de altele, unele se disting doar puţin, prin altă ordine a cuvintelor sau propoziţiilor. S-a încercat să fie preluate aceste nuanţe ce diferenţiază, şi anume în modul următor:

1. Dacă există diferenţe semnificative între diferite însemnări pentru aceeaşi oră, acestea au fost preluate în întregime.

2. Dacă diferenţele din aceste însemnări sunt minore (cuvinte sau propoziţii disparate), dar semnificative, ele sunt evidenţiate în note de subsol.

3. Însemnarea cea mai bună din fiecare oră a fost pusă la început. Dacă alte notiţe prezintă extinderi, completări, alte nuanţe faţă de aceasta, dar în general sunt identice cu prima, atunci părţile diferite se regăsesc drept extras, respectiv extrase, ataşate la prima însemnare. Deoarece autorii pentru aproape toate textele sunt atât de incerţi, diferitele variante sunt desemnate sub forma: manuscris sau însemnarea A, B, C ş.a.m.d. Cu toate acestea, în notele privitoare la text se indică pentru fiecare oră numele autorilor pentru însemnările sau manuscrisele care au servit drept suport de text.

Privitor la desene: Rudolf Steiner a desenat adesea pe tablă la orele esoterice – la fel ca în conferinţele generale. De la acestea nu s-a păstrat însă nimic original. De aceea, desenele din texte sunt redate în facsimil după forma în care au fost reproduse de cei care au realizat însemnările.

Dintre orele adunate în acest volum au fost publicate până acum doar însemnările orelor din 2 şi 4 ianuarie 1913 de la Köln, în ***Despre istoria şi din conţinuturile***

primei secţiuni a Şcolii Esoterice, din 1904 până în 1914, GA 264.

Câteva observaţii privitoare la expresii sau noţiuni care apar frecvent în text

Dragi surori şi fraţi ai mei:

Aşa cum este transmis şi cum reiese şi din unele însemnări, Rudolf Steiner s-a adresat participanţilor mereu în acest mod.

Rasă ... subrasă ... rasă-rădăcină, rasă principală ...:

Aceste denumiri erau uzuale în literatura teosofică de la sfârşitul secolului XIX şi începutul secolului XX, pentru a denumi diferite faze ale marii dezvoltări a omenirii. Ele au fost utilizate şi de Rudolf Steiner în primii ani ai activităţii sale din cadrul Societăţii Teosofice. Treptat, el a înlocuit termenul „subrasă" prin „epocă de cultură" sau „perioadă de cultură", denumirea de „rasă-rădăcină" sau „rasă principală" prin „perioadă de timp principală". A se vedea privitor la aceasta conferinţele ***Apocalipsa lui Ioan*** (GA 104) din anul 1908 şi scrierea apărută la trecerea dintre anii 1909/10, ***Ştiinţa ocultă***, GA 13.

Instruire ocultă ... exerciţii... meditaţii... exerciţii secundare:

Privitor la diferitele exerciţii care au fost date de Rudolf Steiner studenţilor săi, a se vedea volumul ***Despre istoria şi din conţinuturile primei secţiuni a Şcolii Esoterice, din 1904 până în 1914***, GA 264, precum şi volumele ***Exerciţii sufleteşti I***, GA 267 şi ***Exerciţii***

sufleteşti II, GA 268. O selecţie se găseşte în volumaşul ***Îndrumări pentru o educaţie esoterică*** (ed. a 6-a Dornach, 1993). – Privitor la exerciţiile secundare, a se vedea prezentarea de bază a lui Rudolf Steiner, în cap. „Despre unele efecte de iniţierii" din ***Cum se dobândesc cunoştinţe despre lumile superioare?*** (1904/05), GA 10, şi în cap. „Cunoaşterea lumilor superioare (Despre iniţiere)" din ***Ştiinţa ocultă*** (1910), GA 13.

Maeştri ....Maeştrii înţelepciunii şi ai armoniei sentimentelor: Cu aceste cuvinte, Rudolf Steiner indică individualităţi superior dezvoltate, care sunt de cea mai mare semnificaţie pentru evoluţia omenirii: „Aceste entităţi nobile au străbătut deja drumul pe care restul omenirii îl mai are de parcurs. Ei acţionează acum drept marii „Învăţători ai înţelepciunii şi ai armoniei sentimentelor omenirii" (dintr-o scrisoare din 2 ianuarie 1905, tipărită în ***Despre istoria şi din conţinuturile primei secţiuni a Şcolii Esoterice, din 1904 până în 1914***, GA 264).

Privitor la Spiritele timpului – Epocile Arhanghelilor: În corpusul conferinţelor lui Rudolf Steiner apar – în timp, pentru prima oară în orele esoterice – tot mereu indicaţii asupra celor şapte Arhangheli şi asupra epocilor lor de domnie. Numele celor şapte Arhangheli şi legătura lor cu câte una din cele şapte planete, precum şi epocile lor de domnie provin de la Johannes Trithemius. El a publicat în 1508 o cronologie mistică în tratatul *Von den syben Geysten oder Engel* (Despre cele şapte spirite sau îngeri), care urmează să conducă lumea după Dumnezeu. În epistola de dedicaţie către împăratul Karl Maximilian se spune „că ar fi credinţa unor vechi înţelepţi că lumea este condusă, după orânduirea lui Dumnezeu, de spirite subordonate. Peste

cele şapte planete ar fi fost puse de la creaţia lumii să stăpânească şapte spirite, dintre care fiecare ar domni asupra lumii timp de 354 de ani şi 4 luni (în prefaţa la a şasea carte a poligrafiei mai sunt adăugate alte patru zile şi patru ore), de patru ori la rând. Această concepţie este preluată din cartea vechiului filosof Menastor, pe care îl menţionează Trithemius în cartea a treia din Steganografia sa." (Citat după Isidor Silbernagel, *Johannes Trithemius*, Regensburg, 1885).

Privitor la desemnările „teosofie"/ „teosofic": Deoarece Rudolf Steiner a fost activ din 1902 până în 1912/13 în calitate de secretar general al secţiunii germane a Societăţii Teosofice, el a folosit termenii uzuali în acel timp, dar întotdeauna în sensul pe care îl caracteriza în scrierea sa publicată în 1904: „Nivelul cel mai înalt la care omul îşi poate ridica privirea, el îl desemnează drept «dumnezeiesc». Iar el trebuie să îşi gândească determinarea cea mai înaltă într-un mod oarecare în corelaţie cu acest dumnezeiesc. De aceea se poate şi numi înţelepciunea care trece dincolo de senzorial, care îi revelează fiinţa şi astfel determinarea sa, «înţelepciune dumnezeiească» sau *Teosofie*. Observării proceselor spirituale din viaţa omenească şi din cosmos i se poate da denumirea *Ştiinţa spiritului*. Dacă din aceasta sunt evidenţiate, aşa cum s-a întâmplat în această carte, îndeosebi acele rezultate care se referă la sâmburele fiinţial spiritual al omului, atunci poate fi folosit pentru acest domeniu expresia «teosofie», pentru că timp de secole a fost utilizat într-o asemenea direcţie." După separarea de Societatea Teosofică (1912/13), Rudolf Steiner a revenit la desemnările sale, folosite iniţial deja la începutul secolului, de „Antroposofie" sau „ştiinţa spiritului de orientare antroposofică".

„Nu eu, ci Christos în mine”: Acest citat din scrisoarea lui Pavel către Galateni (Gal. 2,20: „şi nu eu mai trăiesc, ci Christos trăieşte în mine”) este menţionat în orele esoterice foarte des, motiv pentru care menţiunea este de găsit aici, la observaţiile generale.

NOTE LA TEXTE

Note privitoare la orele din anii 1913 şi 1914

(Partea I)

Köln, 2 ianuarie 1913

A – Manuscris de Alice Kinkel; B – manuscris de Mathilde Scholl; C – însemnare de Margareta Morgenstern; D – însemnare de Helene Röchling.

1. *că trebuie să ne separăm întru totul, în cadrul curentului nostru esoteric, de celălalt curent .., care este reprezentat de doamna Besant*: Aceasta se referă la agitaţia „Stelei Orientului” pentru presupusa apariţie a învăţătorului lumii în persoana lui Krishnamurti. Detalii privitoare la aceasta, vezi în ***Despre istoria şi din conţinuturile primei secţiuni a Şcolii Esoterice, din 1904 până în 1914***, GA 264, partea a II-a.

2. *Sunt citite cuvintele doamnei Besant din 1906*: „Judge has fallen on his perilous path of occultism; Leadbeater has fallen on it; very likely I too shall fall; but we shall all come back and work again. If the day of my fall should come, I ask those who love me not to shrink from condemning my fault, not to attenuate it, or say that black is white; but rather let them lighten my heavy karma as I am trying to lighten that of my friend and brother, by saying that black is black, by proclaiming the unshaken

purity of the ideal, and by declaring that the fall of an individual leaves unshattered their trust in the Masters of Purity and Compassion. On that rock we rest." (O.E. Circulară de A. Besant, din Simla, India, datată 9 iunie 1906.) Rudolf Steiner şi-a notat într-un caiet de notiţe (nr. arhivă 6961) o traducere după cum urmează: „Judge a căzut pe calea periculoasă a ocultismului; Leadbeater a căzut de asemenea pe ea; tot astfel pot eu să ajung la cădere; dar vom putea să revenim toţi iarăşi la lucrarea noastră. Dacă va fi să vină ziua căderii mele, le cer tuturor celor care mă iubesc să nu se teamă de condamnarea greşelii mele, să nu o ascundă sau să spună că negrul ar fi alb, ci lăsaţi-l să îmi uşureze karma grea, aşa cum eu încerc să o uşurez pe cea a prietenilor şi fraţilor mei prin faptul că negrul îl numesc negru şi astfel mă implic pentru curăţia de nezdruncinat a idealului şi declar că decăderea unei individualităţi lasă nezdruncinat adevărul acestuia la Maeştrii purităţii şi ai compasiunii. Pe această stâncă să ne odihnim." A se vedea privitor la această temă şi capitolul „Procedura doamna Besant. Convenţia din 1912" în cartea lui Eugene Levy, *Mrs. Annie Besant şi criza din Societatea Teosofică*, Berlin, 1913, precum şi GA 264.

3. *„Vegheaţi şi rugaţi-vă!": Matei, 26,41 şi Marcu, 14,38.*

4. *Ordinul esenienilor*: Eserii sau esenienii formau în Israel comunităţi proprii, retrase, în care trăiau ascetic – adesea în sărăcie şi celibat. Aveau o învăţătură secretă, destinată doar iniţiaţilor. Principalele cunoştinţe despre ei le-a transmis Philo din Alexandria (20 î.Chr. – 30 d.Chr.) care vorbeşte în lucrarea sa *Despre viaţa contemplativă* şi despre cele două reguli menţionate aici; a se vedea, privitor la aceasta, traducerea lui Emil Bock în *Creştinism originar: Cezari şi Apostoli*, Stuttgart, 1937, îndeosebi p.

268. Despre esenieni, a se vedea şi prezentările lui Rudolf Steiner din ***Evanghelia după Matei***, GA 123.

5. *unul dintre băieţii Iisus*: Privitor la cei doi băieţi Iisus, a se vedea prezentarea fundamentală a lui Rudolf Steiner din scrierea sa ***Conducerea spirituală a omului şi a omenirii***, GA 15, conferinţa a treia, precum şi ciclurile de conferinţe ***Evanghelia după Luca***, GA 114, şi ***Evanghelia după Matei***, GA 123.

6. *Mai bine să fiu un cerşetor în lumea de sus* ...: În traducerea lui J.H. Voß a *Odiseei* lui Homer, umbra lui Ahile se plânge în cântul al 11-lea (v. 489-491):

„Mai bine-aş vrea să fiu argat la ţară
La un sărac cu prea puţină stare
Decât aci în iad să fiu mai mare."[76]

7. *trebuie să rămână închisă pentru adepţii acestei direcţii esoterice*: La 8 decembrie 1912 s-a decis de către consiliul secţiunii germane să le solicite membrilor din „Steaua Orientului" să se retragă din Societatea Teosofică, căci altfel urmau să fie excluşi din secţiune. (Vezi Scholl-Mitteilungen, XV, ianuarie 1913, p. 20.)

8. *căci acolo unde ia naştere o mişcare ocultă*: Se referă, probabil, la fondarea Societăţii Antroposofice, ce avusese loc cu câteva zile înainte.

9. *„Înţelepciunea singură în adevăr"*: După J.W. Goethe: „Înţelepciunea este doar în adevăr". Din „Maxime şi aforisme" („Artă şi Antichitate", vol. 3, caietul 1: „Ziceri proprii şi însuşite"), pus înainte de Rudolf Steiner drept motto la „Proiectul principiilor unei Societăţi Antroposofice" dat de el pentru Societatea Antroposofică fondată atunci. Tipărit în *Anthroposophische*

[76] Homer, *Odiseea*. Traducerea de George Murnu, studiu introductiv de D.M. Pippidi. Bucureşti, Editura Univers, 1971, p. 252, v. 654-657.

Gemeinschaftsbildung (***Formarea antroposofică de comunităţi***), GA 257.

10. *William Quan Judge* (1851–1896). Cofondator şi vicepreşedinte al Societăţii Teosofice, secretar general al secţiunii americane. Când el a fost atacat în 1894 de la Adyar, aproape întreaga secţiune americană s-a dezis de conducerea centrală şi s-a constituit autonom, drept „Theosophical Society in America".

11. *Charles Webster Leadbeater* (1847–1934). Fost preot la High Church Engleză, Leadbeater a devenit în 1883 membru al Societăţii Teosofice şi a însoţit-o pe Blavatsky în India. După întoarcerea sa, el a lucrat împreună cu Sinnett la Londra. În 1906 s-a retras din Societate, după ce se ajunsese la „cazul Leadbeater" pe baza diferitelor reproşuri. Dar deja în 1909 l-a chemat Besant iarăşi înapoi, iar el a devenit descoperitorul băiatului Krishnamurti. Aşa a devenit inspiratorul propriu-zis pentru fondarea Ordinului „Steaua Orientului". În 1913 a mers în Australia şi a participat în 1916 la fondarea Liberal Catholic Church, în care a fost hirotonisit ca episcop. Acest lucru nu a micşorat, însă, influenţa sa în S.T.

12. *Judge a căzut, Leadbeater a căzut*: Cuvintele lui Annie Besant din 1906, a se vedea nota 2 de mai sus pentru această oră. Partea propoziţiei referitoare la Judge este una din afirmaţiile lui A. Besant care nu au acţionat prin adevărul ei, ci prin repetare. A se vedea cap. VII din: Hella Wiesberger, *Rudolf Steiners esoterische Lehrtätigkeit* (Activitatea de instruire esoterică a lui Rudolf Steiner), Dornach, 1997.

Köln, 4 ianuarie 1913

A – Manuscris de Mathilde Scholl; B – însemnare de Hendrika Hoilenbach; C – manuscris de Alice Kinkel; D – manuscris de Louise Clason.

13. *că ceea ce a spus doamna Besant în anul 1909 stă în totală contradicţie cu ceea ce a afirmat în 1912*: Acest lucru se referă la scrisorile contradictorii pe care Annie Besant le-a scris privitor la dr. Hugo Vollrath. Vollrath (*1877) era librar teosofic şi editor (Theosophisches Verlagshaus Leipzig). Deoarece Vollrath a vrut să folosească secţiunea germană pentru scopurile sale personale, colaborarea cu el a devenit foarte dificilă. În principal după insistenţele ramurii din Leipzig, el a fost exclus din secţiunea germană conform deciziei celei de-a VII-a Adunări generale a secţiunii germane, din octombrie 1908. Rudolf Steiner s-a înţeles în această chestiune cu Annie Besant (a se vedea scrisoarea sa din anul 1909, tipărită în ***Despre istoria şi din conţinuturile primei secţiuni a Şcolii Esoterice, din 1904 până în 1914***, GA 264). Cu toate acestea, ea l-a numit în vara anului 1911 pe Vollrath drept secretar al reprezentantului de la „Steaua Orientului", W. Hübbe-Schleiden. În mai 1912, Annie Besant a scris o scrisoare către „Mitteilungen für die Mitglieder der Deutschen Sektion der Theosophischen Gesellschaft" („Comunicări pentru membrii secţiunii germane a Societăţii Teosofice") (ed. de Mathilde Scholl), în care nega lucruri pe care le scrisese în 1908, respectiv 1909. Rudolf Steiner a conceput drept urmare o replică (Scholl-Mitteilungen, nr. XIV, Köln, decembrie 1912, p. 3 şi urm.), din care – pentru a documenta caracterul contradictoriu al lui A. Besant – se va cita aici următoarele: „Îmi revine obligaţia de a lămuri onoraţii membri despre această scrisoare a doamnei Besant. Vreau să fac asta întru totul obiectiv, pe baza faptelor adevărate. – D-na *Besant scrie* în mai 1912: «Dr. Vollrath nu a făcut nici un apel la mine; de aceea nu aveam nicio obligaţie să ţin cont de dreptate sau de nedreptate în această chestiune, iar până

în ziua de astăzi nu o cunosc.» Tocmai contrariul acestui lucru este adevărul obiectiv! – *Lucrurile sunt următoarele*: Dr. Vollrath a adresat deja pe 1 decembrie 1908 un apel sub forma unei scrisori lungi de cinci coli ministeriale către d-na Besant despre excluderea sa, ce a avut loc în octombrie 1908. Această scrisoare a dr-ului Vollrath mi-a trimis-o mie doamna Besant, inclusă într-o scrisoare pe care o expedia în 7 ianuarie către mine şi în care se găsesc cuvintele d-na Besant: [urmează formularea engleză din original]. Aceasta înseamnă în transpunere germană: «Dr. Vollrath îmi trimite diferite plângeri. Includ scrisoarea sa. Daţi-mi de ştire dacă sunteţi de părere că în cazul său ar fi ceva ce ar împiedica rămânerea sa ca membru în sensul mai larg. Un om este uneori deranjant într-o lojă sau o secţiune, a cărui calitate de membru este inofensivă în Societatea Teosofică, iar o secţiune poate să excludă un om din ea, dar nu din Societatea Teosofică, aşa cum o lojă poate să excludă un om din corporaţia ei, dar nu din secţiune. Eu nu sunt înclinată să exclud un membru din Societatea Teosofică generală; dar nu îi voi răspunde dr-ului Vollrath definitiv, până ce nu aud de la dumneavoastră.» – La această scrisoare a d-nei Besant şi la apelul trimis de dr. Vollrath către d-na Besant, care conţinea deja în 1909 lucruri de un gen cu totul identic precum le-a scris dr. Vollrath în 1911 iarăşi în pamfletul său, eu i-am răspuns d-nei Besant detaliat şi i-am prezentat cazul, i-am scris şi despre motivele care pe atunci nu pe mine mă conduseseră, ci conduseseră consiliul secţiunii la acel pas. – *La aceasta mi-a răspuns d-na Besant* la 18 martie 1909: [urmează formularea engleză din original]. Aceasta înseamnă în transpunere germană: «Cu privire la dr. Vollrath. Recunosc întru totul că uneori este necesar să excluzi un om de la munca mai restrânsă a unei loje sau

secţiuni. *Deoarece este făcut un apel către mine* (subliniat de mine, dr. St.), eu, în calitate de preşedinte, sunt de acord cu acţiunea secţiunii germane şi includ o notă spre folosinţă după cum consideraţi mai bine, în organul de presă oficial al dvs. Eu scriu aceeaşi scrisoare către dr. Vollrath, pentru a-l informa despre aceasta.» – Nota menţionată mai sus, care era inclusă în această scrisoare, sună astfel: [urmează formularea engleză din original] (Aceasta e în traducere germană: «Către dr. Rudolf Steiner, secretar general al Societăţii Teosofice germane. Dragul meu coleg. În sensul regulii 36 din General Constitution a Societăţii Teosofice, care îi recunoaşte doar preşedintelui puterea de a emite Charters şi diplome sau a le declara drept lipsite de valabilitate, precum şi ţinând cont de regula 37, care le dă societăţilor naţionale dreptul să îşi formeze propriile lor reguli: eu decid, în calitate de preşedinte, *după ce dr. Vollrath din Leipzig a apelat la mine*, (aceste cuvinte sunt subliniate de mine, dr. St.) din cauza excluderii sale din Societatea Teosofică germană, *precum şi după ce am auzit toate detaliile chestiunii* (aceste cuvinte sunt subliniate de mine, dr. St.) că excluderea sa din Societatea Teosofică germană este fondată şi că dr. Vollrath a încetat să mai fie membru al acestei corporaţii.» – Faţă de aceste fapte vreau să mai spun în concluzie: La 18 martie 1909 *scrie Mrs. Besant, «după ce dr. Vollrath din Leipzig a apelat la mine, precum şi după ce am auzit toate detaliile chestiunii...» La 8 mai 1912 scrie aceeaşi doamnă Besant*: «Dr. Vollrath nu a făcut nici un apel la mine; de aceea nu aveam nicio obligaţie să ţin cont de dreptate sau de nedreptate în această chestiune, iar până în ziua de astăzi nu o cunosc.»"

14. *încât un secretar general (cel englez) scrie că doamna Besant trebuie să fi uitat scrisoarea din 1909*:

Despre aceasta relatează Rudolf Steiner într-o scrisoare către membrii Societăţii Teosofice („Comunicări pentru membrii Secţiunii germane a Societăţii Teosofice", nr. XV, Köln, ianuarie 1913): „O altă personalitate conducătoare a Societăţii Teosofice [J.I. Wedgwood, secretar general al Societăţii Teosofice din Anglia şi Wales], care fusese informată, prin scrisorile detaliate care le-au premers comunicărilor, despre cum stau afirmaţiile d-nei Besant din anul 1912 în contradicţie absolută cu ceea ce se întâmplase în 1909, m-a surprins prin faptul că a fost într-adevăr în stare să emită următoarea judecată. Această personalitate a spus că d-na Besant trebuie pur şi simplu să fi uitat ce s-a întâmplat în 1909, iar acest lucru ar fi totuşi de scuzat ţinând cont de multitudinea lucrurilor pe care le are de făcut. („Mrs. Besant must have forgotten your letter of 1909; and of course wrote in perfect good faith that she did not know the «ins and outs» of the Vollrath case. She has a mass of correspondence from all over the world, and much public non-Theosophical work in England and India, so that forgetfulness is readily pardonable." J.I. Wedgwood către Rudolf Steiner, scrisoare, Londra, 17 decembrie 1912.] Acuma, mie mi se pare că un sistem care ar face posibilă o *asemenea* judecată ar fi imposibil să fie în Societatea Teosofică. Domnul respectiv ar trebui să ştie nu numai că d-na Besant – s-ar putea să fi uitat ce s-a întâmplat în 1909, ci şi faptul că în 1912 nu doar că neagă ce s-a întâmplat în 1909, dar în această negare acuză un secretar general de prezentarea neadevărată a unei chestiuni."

15. *H.P. Blavatsky ... Încă, spre exemplu, o reprezentare corecte despre ceea ce este un avata*r: Vezi *Învăţătura secretă*, vol. 3, secţ. XLI: Învăţătura despre Avatari (p. 361 a ediţiei germane, Leipzig, f.a.).

16. *„În gândirea ta trăiesc gânduri cosmice"; „În simțirea ta țes forțe cosmice"; „În voința ta acționează ființe cosmice"*: Vezi ***Încercarea sufletului*** (1911, în ***Patru drame-misteriu***, GA 14), tabloul 1 și ***Păzitorul Pragului*** (1912, loc. cit.), tabloul 6.

17. *că omul ar fi rezultatul acțiunii comune a tuturor divinităților*: Felix Balde, respectiv Capesius, în tabloul 5 din ***Încercarea sufletului***.

18. *Pavel vorbește de primul Adam*: 1 Corinteni, 15,45-49 și Romani, 5,14.

19. *„Dezice-te de Dumnezeu și mori"*: Cartea lui Iov, 2,9.

20. *„Că unde sunt doi sau trei adunați în numele Meu ..."*: Matei, 18,20.

Berlin, 6 ianuarie 1913

A – Manuscris de Lilla Harris; B – însemnare de Hendrika Hollenbach.

21. *care ar vrea să spună precum Meister Eckhart*: Ce-mi folosește că sunt un rege, dacă nu știu!: Citatul exact este: „Căci dacă aș fi un rege, dar eu însumi nu aș știi, atunci nu aș fi niciun rege." (Predica 36 despre „Scitote, quia prope est regnum dei", în „Predici și tratate germane", ed. de Josef Quint, München, 1963.)

22. *Mai bine să fiu un cerșetor în lumea de sus*: A se vedea nota 2 pentru ora din 2 ianuarie 1913.

Berlin, 8 februarie 1913

A – însemnare de Günther Wagner; B – însemnare din colecția Elisabeth Vreede; C – însemnare de Hendrika Hollenbach; D – însemnare de Mathilde Scholl.

23. *prezentat sau sugerat în a treia dramă-misteriu cu cele două tablouri de Raffael și de Leonardo*: Conform comunicărilor verbale ale lui H. Collison (transmise prin Michael Blume, Dornach), în prima punere în scenă a celei de a treia drame-misteriu, ***Păzitorul Pragului***, în tabloul

trei („În domeniul lui Lucifer”) erau proiectate pe fundal următoarele tablouri: la mijloc sus „Cina Cea de Taină” a lui Leonardo da Vinci, în stânga sus „Școala din Atena” a lui Raffael în dreapta sus „Disputa” lui Raffael. Jos erau proiectate sculpturi. De la stânga la dreapta: unul din „Sclavii” lui Michelangelo, în mijloc grupul Laokoon și, în final, Venus din Milo.

Stuttgart, [între 17–20] februarie 1913

A – însemnare de Ida Knoch; B – însemnare de cineva necunoscut; C – manuscris de Camilla Wandrey.

24. *Mai bine un cerşetor în lumea de sus* ...: Vezi nota 22 pentru ora din 2 ianuarie 1913.

München, 12 martie 1913

A – Manuscrise de Mathilde Scholl şi Barbara Wolf; B – manuscris de Alice Kinkel.

Berlin, 16 martie 1913

A – Însemnare de Hendrika Hollenbach; B – însemnare din colecţia Elisabeth Vreede; C – manuscris de Camilla Wandrey; D – însemnare de Gunther Wagner; E – manuscris de Nelly v. Lichtenberg.

25. *Oda Waller* (aprox. 1880 – 8 martie 1913), sora Mietei Waller. A se vedea, privitor la ea, conferinţele lui Rudolf Steiner din 18 ianuarie şi 9 mai 1914, în ***Morţii noştri***, GA 261.

Haga, 21 martie 1913

A – Manuscris de Lilla Harris şi Nelly v. Lichtenberg; însemnări de Mathilde Scholl şi Günther Wagner.

Haga, 21 şi 25 martie 1913

Însemnare de Hendrika Hollenbach.

Haga, 25 martie 1913

Manuscrise de Lilla Harris şi Nelly v. Lichtenberg; însemnări de Mathilde Scholl şi Günther Wagner.

Berlin, 11 aprilie 1913

A – însemnare din colecţia Elisabeth Vreede; B – manuscris de cineva necunoscut; C – însemnare de Hendrika Hollenbach; D – manuscris de Louise Clason.

26. *Julius Bittmann*, († 1913); a se vedea despre el şi conferinţa lui Rudolf Steiner din 18 ianuarie 1914, în ***Morţii noştri***, GA 261.

Straßburg, 14 mai 1913

A – însemnare de Emma Klein; B – însemnare din colecţia Elisabeth Vreede şi manuscris de un necunoscut.

27. *„Natura este considerată păcat, spiritul diavol"*: Citat din *Faust* de Goethe, partea a II-a, actul întâi, Kaiserliche Pfalz, v. 4900 (cancelar).

28. *„Veţi fi ca Dumnezeu"*: După. 1, Moise, 3,5.

29. *„dumnezei sunteţi"*: Ioan, 10,34.

30. *Platon spunea deja: „Dumnezeu este bun"*: A se vedea la Platon *Statul* („Opere complete", volumul III, în traducerea lui Friedrich Schleiermacher, Hamburg, 1958, p. 220 şi urm., 508e conform num. Steph.), precum şi *Theaitetos* (vol. IV, 176a).

31. *„Nimeni nu este bun decât unul Dumnezeu!"*: Marcu, 10,18 şi Luca, 18,19.

Stuttgart, 18 mai 1913

A – Manuscris de Mathilde Scholl; B – manuscris de Barbara Wolf; C – însemnare de Ida Knoch; D – însemnare din colecţia Elisabeth Vreede şi manuscris de un necunoscut; E – manuscris de Camilla Wandrey; F – însemnare de cineva necunoscut.

32. *ieri în conferinţa publică*: Conferinţa din 17 mai 1913 de la Stuttgart, „Rezultate ale cercetării spiritului pentru chestiuni ale vieţii şi enigma morţii", în ***Wahrheiten und Irrtümer der Geistesforschung. Geisteswissenschaft und Menschenzukunft***, GA69a.

33. *Mercur (Venus de astăzi)*: Rudolf Steiner vorbeşte de mai multe ori despre faptul că, în vremuri vechi, numele de planete de la Mercur şi Venus fuseseră schimbate. Vezi, de exemplu, conferinţele din 20 iunie 1908 în ***Apocalipsa lui Ioan***, GA 104, din 5 septembrie 1908 în ***Mituri şi misterii egiptene***, GA 106, şi din 15 aprilie 1909 în ***Ierarhii spirituale şi oglindirea lor în lumea fizică***, GA 110 (observaţie detaliată privitor la această problemă, p. 194 şi urm.). O consemnare detaliată a pasajelor respective din opera lui Rudolf Steiner se găseşte într-un articol de Paul Regenstreif despre această problemă („Mitteilungen aus der anthroposophischen Arbeit in Deutschland", nr 37,1956).

34. *al treilea Soare*: Despre triplul sistem al Soarelui, a se vedea conferinţele lui Rudolf Steiner din 24 august 1918, în ***Ştiinţa despre devenirea omului***, GA 183, şi din 24 aprilie 1922, în ***Misteriul solar şi misteriul despre moarte şi înviere***, GA 211.

35. *„Nu eu, ci..."*: Galateni, 2,20.

36. *Iulian Apostatul* (331-363), Iulianus Flavius Claudius, împărat roman. Deşi avea educaţie creştină, el s-a îndreptat din nou către vechile culte misteriale, motiv pentru care autorii creştini i-au adăugat cognomenul de Apostatul (cel căzut în apostazie). La vârsta de 32 de ani a fost ucis în timpul unei campanii militare din Asia. A se vedea prezentările amănunţite ale lui Rudolf Steiner în conferinţele din 30 decembrie 1910 în ***Istorie ocultă***, GA 126, din 19 aprilie 1917 în ***Pietre fundamentale pentru cunoaşterea Misteriului de pe Golgotha***, GA 175, şi din 16 septembrie 1924 în ***Consideraţii esoterice asupra legăturilor karmice***, volumul IV, GA 238.

Helsinki (Helsingfors), 1 iunie 1913

Însemnare de Hendrika Hollenbach.

Helsinki (Helsingfors), 5 iunie 1913

Însemnare de Hendrika Hollenbach.

37. *evenimentele de la Adyar ...tot acest scris inutil*: La sfârşitul anului 1912 a fost decisă la Adyar excluderea secţiunii germane din Societatea Teosofică, iar în martie 1913 a fost definitivată. Privitor la aceasta, Wilhelm Hubbe-Schleiden a conceput un „Memoriu despre separarea Societăţii Antroposofice de Societatea Teosofică" plin de neadevăruri, astfel încât Rudolf Steiner s-a văzut silit să publice o corectare. Acest lucru a avut loc în numărul pe iulie din Scholl-Mitteilungen, nr. III, 1913.

Stockholm, 8 iunie 1913

Însemnare din colecţia Elisabeth Vreede şi manuscris de un necunoscut.

München, 3 septembrie 1913

A – însemnare de Paula Hübbe-Schleiden; B – însemnare de cineva necunoscut; C – manuscris de Barbara Wolf; D – manuscris de Louise Clason.

38. *în toate aceste zile*: Din 19 până în 23 august 1913 au avut loc la München reprezentaţii cu cele două drame-misteriu: ***Păzitorul Pragului*** şi ***Trezirea sufletelor***. În continuarea acestora a avut loc ciclul de conferinţe al lui Rudolf Steiner, ***Tainele Pragului***, GA 147.

39. *Gottfried Wilhelm Leibniz* (1646–1716), matematician şi filosof german; cu lucrările sale *Monadologie* şi *Theodiceea*, în care încearcă să reunească matematica universală şi filosofia teologică într-un sistem al lumii, este unul din precursorii iluminismului în Germania. Leibniz înţelege lumea ca pe un sistem de forţe originare, pe care le numeşte monade; aceste monade, care sunt fiecare închise în sine, au diferite grade de conştienţă.Vezi Rudolf Steiner, ***Enigmele filosofiei în istoria lor, prezentate în rezumat***, GA 18, cap.

„Concepţiile despre lume în epoca timpurie a dezvoltării gândurilor”.

40. *Ernst Haeckel* (1834–1919), medic şi cercetător naturalist, profesor de zoologie la Jena. Haeckel susţinea cu vehemenţă perspectiva monistă, conform căreia tot ce există se deduce din unul şi acelaşi principiu. Despre Haeckel, vezi şi eseul lui Rudolf Steiner, „Haeckel şi oponenţii săi”, din ***Fundamente metodice ale antroposofiei****. Scrieri despre filosofie, ştiinţele naturii, estetică şi cunoaşterea sufletului, 1884–1901*, GA 30, şi conferinţa din 5 octombrie 1905, în ***Enigmele lumii şi antroposofia***, GA 54.

41. *Baruch Spinoza* (1632–1677), filosof olandez de seamă al raţionalismului, matematician şi optician. Spinoza a reprezentat – pornind de la neoplatonism şi de la Descartes – o filosofie panteistă a necesităţii. Conform lui, există doar o singură substanţă, fiinţând din sine şi nefondabilă prin nimic: Dumnezeu. Rudolf Steiner, în ***Enigmele filosofiei în istoria lor, prezentate în rezumat***, GA 18, cap. „Concepţiile despre lume în epoca timpurie a dezvoltării gândurilor”.

42. *Georg Wilhelm Friedrich Hegel* (1770–1831), filosof al idealismului german. Pentru Hegel, absolutul (ideea, Dumnezeu) este fundament şi principiu al întregii lumi. – A se vedea prezentările lui Rudolf Steiner despre el, în capitolul „Concepţii reacţionare despre lume, din ***Enigmele filosofiei în istoria lor, prezentate în rezumat*** (1914), GA 18, şi „Idealismul german drept concepţie despre gânduri: Hegel”, în ***Despre enigma omului*** (1916), GA 20.

43. *Iar atunci a venit într-o zi o personalitate la mine*: Nu sunt cunoscute detalii.

44. ***Trezirea sufletelor*** (1913) în ***Patru drame-misteriu***, GA 14.

45. ***Teosofia. Introducere în cunoașterea suprasensibilă despre lume și menirea omului*** (1904), GA 9.

46. *În acest ciclu de conferințe*: ***Tainele Pragului***, München, 24–31 august 1913, GA 147.

München, 4 septembrie 1913

A – Manuscris de Nelly v. Lichtenberg; B – însemnare din colecţia Elisabeth Vreede şi manuuscris de cineva necunoscut; C – însemnare de Clara Motzkus şi Anna Riebensahm; D – manuscris de Louise Clason; E – însemnare din colecţia Fred Poeppig.

47. *Meister Eckhart* (1260–1327), dominican şi mistic, a predat la Paris, Straßburg şi Köln; acuzat de erezie. Renumite sunt ale sale „Predici şi tratate germane" (ed. şi traduse de Josef Quint, München, 1963 şi Zürich, 1979). A se vedea privitor la aceasta şi capitolul „Maestrul Eckhart" din scrierea lui Rudolf Steiner, ***Mistica în zorii vieții spirituale a timpului nostru și legătura ei cu concepția modernă despre lume*** (1901), GA 7.

48. *Johannes Ruysbroek* (Jan van R.) (1294–1381), mistic, vicar şi preot în Bruxelles, s-a retras în 1354 la mănăstirea augustină Groenendal (la Waterloo), când a murit priorul acesteia. Genul misticii sale i-a adus cognomenul „Doctor ecstaticus". A se vedea privitor la aceasta şi capitolul „Prietenia lui Dumnezeu" din scrierea lui Rudolf Steiner, ***Mistica în zorii vieții spirituale a timpului nostru și legătura ei cu concepția modernă despre lume*** (1901), GA 7.

49. *Johannes Tauler* (1300–1361), mistic, predicator în Straßburg; elev al „Necunoscutului din Oberland". A se vedea, privitor la aceasta, şi capitolul „Prietenia lui

Dumnezeu" din scrierea lui Rudolf Steiner, ***Mistica în zorii vieţii spirituale a timpului nostru şi legătura ei cu concepţia modernă despre lume*** (1901), GA 7.

50. *Heinrich Suso* (1295–1366), dominican din Konstanz şi elev al lui Eckhart. A se vedea, privitor la aceasta, şi capitolul „Prietenia lui Dumnezeu" din scrierea lui Rudolf Steiner, ***Mistica în zorii vieţii spirituale a timpului nostru şi legătura ei cu concepţia modernă despre lume*** (1901), GA 7.

51. *Emanuel Swedenborg* (1688–1772), om de ştiinţă şi mistic suedez; lucrări: Despre cer, 1784, Relaţia dintre suflet şi trup; Cer şi iad. A se vedea conferinţa lui Rudolf Steiner din 23 septembrie 1923 „Jakob Böhme, Paracelsus, Swedenborg", în ***Trei perspective ale antroposofiei. Fenomene ale culturii***, GA 225.

52. *ceea ce a preluat Kant din scrierile lui Swedenborg*: Immanuel Kant (1742–1804), *Vise ale unui văzător de spirite*, Königsberg, 1766. A se vedea şi scrisoarea lui despre Swedenborg către domnişoara Charlotte von Knobloch,din 10 august 1763, în „Scrisorile lui Kant", Leipzig, 1911.

53. *Maurice Maeterlinck* (1862–1949), poet belgian.

54. *În conferinţele exoterice a fost vorba deja în repetate rânduri despre Maeterlinck, despre cum vroia să aibă dovezi pentru viaţa spirituală*: A se vedea conferinţa din 27 august 1913, în ***Tainele Pragului***, GA 147, în care Rudolf Steiner vorbeşte despre scrierea lui Maeterlinck, *Despre moarte* (Jena, 1913).

55. ***Trezirea sufletelor*** (1913) în ***Patru drame-misteriu***, GA 14.

56. *capitolul 8 din Evanghelia după Ioan*: Spălarea picioarelor.

57. *Predica de pe Munte sau Fericirile*: Matei, 5-7; Luca, 6,20-49.

58. *Cusanus*: Nikolaus von Kues, a se vedea nota 120 de la ora din 1 septembrie 1912.

Kristiania [Oslo], 5 octombrie 1913

A – însemnare din colecţia Elisabeth Vreede şi manuscris de un necunoscut; B – manuscris de Alice Kinkel.

59. *William Crookes* (1832–1909), fizician şi chimist englez (descoperitor al taliului); membru al Societăţii Teosofice. El a susţinut multe experimente cu mediumuri. *Spiritualism şi ştiinţă*, Leipzig 1871; *Încercări de materializare*, Leipzig, 1923.

60. *îngerii sau angheloi, despre care se spune într-un document vechi*: „Iar ei şi-au acoperit chipul": Despre ce document vechi este vorba, nu a putut fi descoperit până acum. – Afirmaţia din această însemnare a fost reţinută incomplet; a se vedea însemnarea B pentru ora din 6 octombrie 1913. A se vedea şi conferinţa din Berlin, 24 martie 1908, în ***Acţiunea entităţilor spirituale în om***, GA 102.

61. *Anaxagoras* (aprox. 500-428 î.Chr.), din Clazomene, Asia Mică; filosof naturalist presocratic; a fost surghiunit din Atena datorită afirmaţiei că Soarele ar fi o masă din piatră dogoritoare. Învăţătura lui se bazează pe presupunerea unor „Substanţe originare" (homoiomeriai) eterne. Vezi, privitor la aceasta, Rudolf Steiner, ***Enigmele filosofiei***, GA 18, cap. „Concepţia despre lume a gânditorilor greci".

62. *Empedocle* (483-424 Î.Chr.), născ. la Agrigent; filosof naturalist şi om de stat grec; se presupune că şi-a aflat sfârşitul prăbuşindu-se în Etna. Filosofia sa porneşte de la cele patru elemente, care formează obiectele prin forţele iubirii şi ale urii. Vezi, privitor la aceasta, scurta

rezumare a filosofiei sale în ***Enigmele filosofiei***, GA 18, cap. „Concepţia despre lume a gânditorilor greci".

63. *Gottfried Wilhelm Leibniz*, a se vedea nota 39 de la ora din 3 septembrie 1913.

64. *imagine, aşa cum este extrasă din mersul lumilor ...o cupă umplută cu ulei*: Vezi, privitor la aceasta, cele două exerciţii esoterice din ***Exerciţii sufleteşti cu meditaţii în cuvânt şi imagini figurative***, GA 267.

Kristiania [Oslo], 6 octombrie 1913

A – însemnare de Paula Hübbe-Schleiden şi manuscris de cineva necunoscut; B – manuscris de Alice Kinkel.

65. *„Pe diavol nu-l simte poporul niciodată ..."*: Citat din *Faust* de Goethe, partea I, Pivniţa lui Auerbach, v. 2181 şi urm. (Mefisto).

66. *Bucură-te de ceea ce îţi este dat*: Formulare liberă după Christian Fürchtegott Gellert (1715–1769) „Mulţumire cu starea sa": „Savurează ceea ce Dumnezeu ţi-a acordat, / Lipseşte-te cu plăcere de ceea ce nu ai".

67. *Friedrich Schiller* (1759–1805), *Wilhelm Tell* (1804).

68. *Gerhard Hauptmann* (1862–1946), reprezentant principal al dramei naturaliste germane: *Ţesătorii* (1892); *Blana de castor* (1893). Vezi, privitor la aceasta, şi eseurile şi recenziile lui Rudolf Steiner din ***Eseuri culese despre dramaturgie***, GA 29.

Bergen, 11 octombrie 1913

A – Însemnare din colecţia Elisabeth Vreede şi manuscris de un necunoscut; B – manuscris de Alice Kinkel.

69. *a fost dat în aceste zile drept „Evanghelia a Cincea"*: A se vedea conferinţele lui Rudolf Steiner ***Evanghelia a Cincea. Din Cronica Akasha***, GA 148,

îndeosebi conferinţele din 1, 2, 3, 5 şi 6 octombrie de la Kristiania (Oslo).

70. *impedimente posibile [la meditaţie] dinspre trupul fizic*: Vezi, privitor la aceasta, şi orele esoterice din 2 ianuarie, 27 şi 30 octombrie, 19 noiembrie 1911, precum şi din 1 şi 16 ianuarie 1912 în ***Din conţinutul Şcolii esoterice, volumul II***, GA 266/II.

71. *fantoma*: Vezi, privitor la aceasta, conferinţele din 10 până în 14 octombrie 1911, în ***De la Iisus la Christos***, GA 131.

Copenhaga, 15 octombrie 1913

A – Însemnare din colecţia Elisabeth Vreede şi manuscris de un necunoscut; B – manuscris de Alice Kinkel; C – manuscris de Camilla Wandrey; D – manuscris de Louise Clason.

72. *căderea în păcat*: 1, Moise, 3.

73. *„Veţi fi ca Dumnezeu"*: După 1, Moise, 3,5.

74. *la ispitire tot în figura unui şarpe*: 1, Moise, 3,4 şi urm.

75. *noţiuni precum „lumină", „căldură", ce se găsesc în exerciţiile noastre*: A se vedea privitor la aceasta volumul ***Exerciţii sufleteşti cu meditaţii în cuvânt şi imagini figurative***, GA 267.

76. *Turnul din Babel*: 1, Moise, 11–1–9.

Nürnberg, 9 noiembrie 1913

Însemnare de Margareta Morgenstern.

Nürnberg, 0 noiembrie 1913

Însemnare de Margareta Morgenstern.

Berlin, 17 noiembrie 1913

A – Manuscris de Mathilde Scholl, după o însemnare de doamna Behrendts; B – însemnare de Mathilde Scholl; C – însemnări de Hendrika Hollenbach şi din colecţia

Elisabeth Vreede; manuscris de un necunoscut; D – manuscris de Louise Clason.

77. *În penultima conferinţă de la lojă*: 21 octombrie 1913 la Berlin, tipărită în volumul ***Evanghelia a Cincea. Din Cronica Akasha***, GA 148.

78. *precum femeile la mormânt ...au găsit mormântul gol*: Luca 24, 1–3.

79. *Immanuel Kant* (1742–1804). Cele mai importante lucrări ale filosofului din Königsberg, în care îşi prezintă teoria sa despre limitele cunoaşterii sunt *Critica raţiunii pure* (1781/1786); *Critica raţiunii practice* (1788); *Critica facultăţii de judecată*.

80. *între naştere şi al şaptelea an de viaţă se află momentul care este primul de care îşi aduce aminte*: Vezi, privitor la aceasta, scrierea lui Rudolf Steiner, ***Educaţia copilului din punctul de vedere al ştiinţei spiritului*** (1907; cuprinsă în volumul ***Lucifer-Gnosis***, GA 34; şi ediţii separate) şi conferinţa din 16 aprilie 1912 în ***Experienţe ale suprasensibilului. Cele trei căi ale sufletului către Christos***, GA 143.

Stuttgart, 23 noiembrie 1913

A – Manuscris de cineva necunoscut; B – manuscris de Alice Kinkel.

81. *Arthur Schopenhauer* (1788–1860), filosof. – A se vedea şi biografia pe care Rudolf Steiner a scris-o pentru ediţia de la Editura Cotta, pentru „Arthur Schopenhauer. Opere complete", cuprinsă în ***Biografii şi schiţe biografice***, GA 33, şi cap. „Concepţii reacţionare despre lume" din ***Enigmele filosofiei***, GA 18, precum şi conferinţa din 4 decembrie 1920 din ***Puntea dintre spiritualitatea lumii şi fizicul omului***, GA 202.

82. *Deussen afirmă faţă de Nietzsche*: Nu s-a putut dovedi.

83. *Friedrich Nietzsche* (1844–1900); vezi, privitor la aceasta, scrierea lui Rudolf Steiner, ***Friedrich Nietzsche, un luptător împotriva timpului său*** (1895), GA 5.

84. *Paul Deussen* (1845–1919), sanscritolog, profesor la Kiel; prieten al lui Nietzsche.

München, 9 decembrie 1913

A – Manuscris de Mathilde Scholl şi Barbara Wolf; B – însemnare din colecţia Elisabeth Vreede şi manuscris de un necunoscut.

85. *Maeterlinck afirmă în ultima sa carte*: „Despre moarte" (Jena, 1913). Mai detaliat o discută Steiner în conferinţa din 27 august 1913 din ***Tainele Pragului***, GA 147. Vezi şi ora din 4 septembrie 1913.

86. *Alfred Russel Wallace* (1823–1913), cercetător naturalist britanic, colaborator şi prieten al lui Darwin. Adept al spiritismului.

Köln, 18 decembrie 1913

Manuscris de Louise Clason.

Leipzig, 30 decembrie 1913

A – Manuscrise de Camilla Wandrey şi de un necunoscut; B – însemnare din colecţia Elisabeth Vreede şi manuscris de un necunoscut; C – însemnare de Hendrika Hollenbach; D – însemnare de cineva necunoscut (Margareta Morgenstern?) La această oră a fost prezent Christian Morgenstern.

Leipzig, 2 ianuarie 1914

A – Manuscris de Camilla Wandrey; B – însemnare de Paula Hübbe-Schleiden, însemnare din colecţia Elisabeth Vreede şi manuscris de un necunoscut; C – însemnare de Hendrika Hollenbach; D – însemnare de un necunoscut.

87. *parabola despre câine*: O legendă pe care Rudolf Steiner o menţionează adesea, pentru a lămuri ce înţelege prin pozitivitate. În ***Ştiinţa ocultă*** (1910), GA 13, el o

relatează după cum urmează: „Există o frumoasă legendă ce spune despre Christos Iisus, că trece cu câteva alte persoane pe lângă un câine mort. Ceilalţi se îndepărtează de la priveliştea urâtă. Christos Iisus vorbeşte admirativ despre dinţii frumoşi ai animalului". Legenda provine dintr-o poezie a poetului persan Nisami (Nezamii, 1141–1209). În traducere germană „Herr Jesus, der die Welt durchwandert" printre altele, transmisă la Goethe în „Note şi tratate pentru mai buna înţelegere a culegerii de poezii occidental-orientale ", pasajul „Generalităţi".

88. *treapta de „lebădă"*: În conferinţa din 28 martie 1905, Rudolf Steiner vorbeşte în modul următor despre asta: „A treia treaptă este aceea unde omul – aşa cum îşi spune sieşi «eu» în viaţa obişnuită – acum poate să le spună «Eu» tuturor entităţilor lumii, unde el este ridicat la cuprinderea universului. Pe această a treia treaptă, elevul este desemnat în mistică drept *lebădă*, el devine mijlocitor între învăţător şi oameni." (Publicată în foaia de ştiri „Was in der Anthroposophischen Gesellschaft vorgeht", nr. 44/1936). Vezi, în afară de aceasta, conferinţele din 8 iunie 1906 în ***Cosmogonie***, GA 94, şi din 29 martie 1906 „Parzival şi Lohengrin", în ***Enigmele lumii şi antroposofia***, GA 54.

89. *indicaţii privitoare la aceste cinci exerciţii*: Vezi, privitor la aceasta, şi indicaţia pentru „instruire ocultă ... exerciţii ..." din „Unele observaţii privitoare la expresii sau noţiuni care apar frecvent în text".

90. *Stătea în vremuri străvechi...*: Primul vers din poezia „Das Schloss am Meer" de Ludwig Uhland.

Bremen, 11 ianuarie 1914

Manucris de Camilla Wandrey.

Berlin, 24 ianuarie 1914

A – însemnare din colecţia Elisabeth Vreede şi manuscris de cineva necunoscut; B – însemnare de Hendrika Hollenbach.

Hanovra, 7 februarie 1914

Însemnare din colecţia Elisabeth Vreede.

Stuttgart, 5 martie 1914

A – Însemnare din colecţia Elisabeth Vreede şi manuscris de cineva necunoscut; B – manuscris de Nanna Thorne; C – însemnare de cineva necunoscut, în manuscrisul lui Günther Schubert – din carnetul de notiţe al lui Rudolf Steiner, nr. arhivă 499: „Către obiecte mă întorc ..."

91. ***Cum se dobândesc cunoştinţe despre lumile superioare?*** (1904/05), GA 10.

Berlin, 27 martie (şi Viena, 14 aprilie) 1914

A – Manuscris de Louise Clason; B – însemnări din colecţia Elisabeth Vreede şi de Hendrika Hollenbach; C – manuscris de Camilla Wandrey; D – însemnare de Günther Wagner. Notiţele pentru aceste două ore sunt puse împreună în toate însemnările, motiv pentru care şi aici au fost preluate împreună. Ora din 14 aprilie 1914 de la Viena figurează parţial şi eronat sub data de 11 aprilie 1914.

92. *cât de greu este că el [Rudolf Steiner] nu mai poate să fie împreună cu noi în iarna asta*: Această observaţie s-a referit, probabil, la un anunţ al lui Rudolf Steiner, că în viitor urma să mute tot mai mult activitatea sa la Dornach, unde se lucra la construcţia Goetheanum-ului.

München, 31 martie 1914

Manuscris de Barbara Wolf şi însemnare de Mathilde Scholl.

93. ***Ştiinţa ocultă*** (1910), GA 13.

Berlin, 25 aprilie 1914

A – însemnare de Günther Wagner şi manuscris de un necunoscut; B – manuscris de Alice Kinkel; C – manuscris de Camilla Wandrey; D – însemnare de Hendrika Hollenbach; E – însemnare de Mathilde Scholl, după notiţe de doamna Behrendts; F – manuscris de Emil Leinhas.

94. *Douăsprezece simţuri are omul*: Despre teoria simţurilor, a se vedea îndeosebi cap. IV, 5 „Despre fundamentul real al relaţiei intenţionale" din scrierea ***Despre enigmele sufletului***, GA 21; scrierea ***Antroposofie. Un fragment din anul 1910***, GA 45; ciclul de conferinţe ***Antroposofie, psihosofie, pneumatosofie***, GA 115; conferinţa din 20 iunie 1916 în ***Fiinţa lumii şi calitatea de Eu***, GA 169; conferinţele din 12 august şi 2 septembrie 1916 în ***Enigma omului. Fundalul spiritual al istoriei omeneşti***, GA 170; conferinţa din 25 august 1918 în ***Ştiinţa despre devenirea omului***, GA 183; şi conferinţa din 22 iulie 1921 în ***Devenirea omului, sufletul lumii şi spiritul lumii. Partea a doua***, GA 206; pe lângă aceasta, caietele 14, 34 şi 58/59 din seria de scrieri *Contribuţii la ediţia Operelor complete ale lui Rudolf Steiner.*

Kassel, 9 mai 1914

A – Însemnare din colecţia Elisabeth Vreede; B – manuscris de un necunoscut.

Basel, 3 iunie 1914

A – însemnare de Günther Wagner şi manuscris de un necunoscut; B – manuscris de Louise Clason; C – însemnare de Mathilde Scholl.

Norrköping, 14 iulie 1914

A – însemnare de Paula Hübbe-Schleiden şi manuscrise de Camilla Wandrey şi de cineva necunoscut; B – însemnare de Mathilde Scholl, după notiţe de doamna Behrendts; C – însemnare de cineva necunoscut, în manuscrisul lui Günther Schubert.

95. *Deja Blavatsky, în a ei „Secret Doctrine”a vorbit despre Iahve ca despre divinitatea Lunii*: De exemplu se spune în volumul I al ediției germane (Leipzig, f.a.): „Iehova, care este în măsură remarcabilă o divinitate lunară.”

96. *s-a spus în revista principală a Societății Teosofice, că „știința despre spirit” ar fi psihic-mistică*: Probabil, se face referire la „The Theosophist”. Afirmația nu a putut fi, însă, documentată până acum.

Referitor la orele din anexa la partea I

Berlin, 21 decembrie 1904

Însemnare de Friedrich Kiem.

97. *Gestul, semnul și cuvântul*: A se vedea, privitor la aceasta, explicațiile detaliate ale lui Rudolf Steiner în răspunsurile la întrebări privitoare la conferința din 4 iunie 1924, în ***Despre istoria și din conținuturile secțiunii de cultul cunoașterii a Școlii Esoterice, din 1904 până în 1914***, GA 265.

Berlin, 28 decembrie 1904

Însemnare de Friedrich Kiem.

98. *Maria Strauch-Spettini*, a se vedea, privitor la aceasta, cuvântul rostit de Rudolf Steiner la comemorarea ei, pe 10 mai 1914 (în ***Morții noștri***, GA 261).

Berlin, 24 februarie 1905

Însemnare de Friedrich Kiem.

99. *Maeștrii*: A se vedea prezentările din cap. „Din învățătura despre Maeștrii înțelepciunii și ai armoniei sentimentelor” din ***Despre istoria și din conținuturile primei secțiuni a Școlii Esoterice, din 1904 până în 1914***, GA 264.

Berlin, 3 martie 1905

Însemnare de Friedrich Kiem.

100. „*Vreau să te fac stâlp în templul meu …*”: „Pe cel de biruieşte îl voi face stâlp în templul Dumnezeului meu şi afară nu va mai ieşi.” (Apocalipsa, 3,12.)

Berlin, 15 octombrie 1905

Însemnare de Friedrich Kiem.

101. *Morya*: Inspirator al culturii slave, a se vedea Din învăţătura despre Maeştrii înţelepciunii şi ai armoniei sentimentelor în ***Despre istoria şi din conţinuturile primei secţiuni a Şcolii Esoterice, din 1904 până în 1914***, GA 264, şi orele esoterice din 26 iunie şi 22 octombrie 1906 din GA 266/I.

102. *fiinţelor Pitris solare*: Protopărinţi ai omului pământean.

Berlin, 20 octombrie 1905

Însemnare de Friedrich Kiem.

103. *Manu*: aici: conducător spiritual. Numele vine de la rădăcina sanscrită man = a gândi.

104. *Annie Besant drept cap al şcolii trebuia să trăiască în diferitele concepţii despre lume*: În perioada ei preteosofică, ea a studiat religiile creştine; mai târziu a devenit liber-cugetătoare şi a activat în mişcarea muncitorească engleză.

Berlin, 24 octombrie 1905

Însemnare de Friedrich Kiem. A se vedea privitor la această oră şi redactarea pe care a realizat-o Rudolf Steiner pentru Anna Wagner şi care e păstrată cu manuscrisul lui Günther Wagner (în ***Din conţinutul Şcolii esoterice, volumul I***, GA 266/I)

105. *Mai strălucitoare decât Soarele*: A se vedea facsimilul şi prezentările privitoare la această zicere în GA 266/I.

Berlin, 6 noiembrie 1905

Însemnare de Friedrich Kiem.

106. *Wilhelm Selling* (1869–1960), din 1903 membru al secţiunii germane a Societăţii Teosofice; a condus timp de ani de zile biblioteca acesteia.

107. *Kuthumi*: Inspirator al trecerii din Egipt către perioada greacă; a se vedea Din învăţătura despre Maeştrii înţelepciunii şi ai armoniei sentimentelor în ***Despre istoria şi din conţinuturile primei secţiuni a Şcolii Esoterice, din 1904 până în 1914***, GA 264.

108. *AUM*: A se vedea privitor la aceasta şi orele din 4 octombrie şi 15/16 decembrie 1905, din 13 aprilie, 22 octombrie, 6 şi 14 noiembrie, 13 decembrie 1906 şi din 20 şi 29 ianuarie şi 11/18 februarie 1907, în ***Din conţinutul Şcolii esoterice, volumul I***, GA 266/I.

Berlin, 2 7 februarie şi 15 martie 1906

Însemnare de Friedrich Kiem.

109. *Piatra înţelepţilor*: A se vedea, privitor la aceasta, şi orele din 6 mai 1906 în ***Din conţinutul Şcolii esoterice, volumul I***, GA 266/I [Ediţia în română].

Berlin, 18 martie 1906

Însemnare de Friedrich Kiem.

110. *St. G.*: Contele de Saint-Germain. A se vedea privitor la aceasta ***Legenda Templului şi Legenda Aureea***, GA 93, apoi capitolul Din învăţătura despre Maeştrii înţelepciunii şi ai armoniei sentimentelor în ***Despre istoria şi din conţinuturile primei secţiuni a Şcolii Esoterice, din 1904 până în 1914***, GA 264.

Berlin, 13 aprilie 1906

Însemnare de Friedrich Kiem. A se vedea privitor la aceasta şi însemnările pentru această oră din GA 266/I.

Hanovra, 24 septembrie 1907

Manuscris de Mathilde Scholl.

Note privitoare la orele din anii 1920 până în 1924 (Partea a II-a)

Tannbach, 9 iunie 1918

A se vedea privitor la această oră „Observaţii preliminare ale editorilor" pentru partea a doua.

Dornach, 9 februarie 1920

Însemnare de Helene Finckh. Facsimil al mantrei de Rudolf Steiner, din carnetul de notiţe, nr. arhivă 3316.

Dornach, 17 februarie 1920

Însemnare de Helene Finckh. Din carnetul de notiţe al lui Rudolf Steiner, nr. arhivă 82.

111. „*Nu eu, ci Christos în mine*": Galateni, 2,20.

Kristiania (Oslo), 4 decembrie 1921

A se vedea privitor la această oră „Observaţii preliminare ale editorilor" pentru partea a doua.

Londra, 16 aprilie 1922

Relatare din amintire de George Adams într-o scrisoare din 8 octombrie 1954. Din carnetul de notiţe al lui Rudolf Steiner, nr. arhivă 304.

112. *George Adams-Kaufmann* (1894–1963), membru al Societăţii Antroposofice în grupul Emerson din Londra, a tradus în limba engleză conferinţele pe care le ţinea Rudolf Steiner în Anglia, precum şi unele dintre scrierile sale.

113. *H.J. Heywood-Smith*, † 1951, membru al Societăţii Antroposofice engleze, traducător al conferinţelor lui Rudolf Steiner în engleză. A se vedea şi necrologul din „Nachrichtenblatt" („Foaia de ştiri") din revista „Das Goetheanum", an.28, nr.35/1951.

114. *Mrs.Ada Drury-Lavin* (1858–1931), unul dintre cei mai vechi membri ai Societăţii Antroposofice din Anglia şi conducătoare a „Grupului Zarathustra", Londra. A se vedea şi necrologul din „Nachrichtenblatt", suplimentul revistei „Das Goetheanum", an. 8, nr. 45/1931.

115. *conferinţele despre Michael şi noul eveniment christic*: Conferinţe din 1 mai şi 2 mai 1913, în ***Trepte premergătoare Misteriului de pe Golgotha***, GA 152.

116. *şcoala din Gondhishapur*: A se vedea, privitor la aceasta, conferinţele din 12 şi 16 octombrie 1918 în ***Polaritatea dintre durată şi dezvoltare în viaţa omului***, GA 184, din 1 mai şi 5 iunie 1921 în ***Perspective ale dezvoltării umanităţii***, GA 204, şi din 12 septembrie 1924 în ***Conferinţe şi cursuri despre acţiunea creştin-religioasă a Apocalipsei şi acţiunea preoţilor***, GA 346.

117. *cele „trei table*.

Londra, 12 noiembrie 1922

Manuscris de Camilla Wandrey.

Kristiania (Oslo), 18 mai 1923

De la această oră nu sunt păstrate însemnări, însă se găsesc sub această dată, în carnetul de notiţe al lui Marie Steiner, nr. arhivă 1, aşa-numitele „trei table. Se pare că au fost intercalate în această oră esoterică şi aceste trei mantre.

Dornach, 27 mai 1923

Însemnările orelor esoterice pentru grupul Wachsmuth-Lerchenfeld făcute de Maria Röschl-Lehrs se găsesc în ***Despre istoria şi din conţinuturile secţiei de cultul cunoaşterii a Şcolii Esoterice, din 1904 până în 1914***, GA 265.

Stuttgart, 13 iulie 1923

Privitor la această primă oră esoterică pentru cercul de tineret.

Viena, 30 septembrie 1923

Transmisă de Ludwig von Polzer-Hoditz şi (în discuţia personală cu H. Wiesberger din 28 ianuarie 1973) Hans Erhard Lauer, secretarul temporar al lui Ludwig Polzer-Hoditz.

Dornach, 23 octombrie 1923

Însemnările orelor esoterice pentru grupul Wachsmuth-Lerchenfeld făcute de Maria Röschl-Lehrs se găsesc în ***Despre istoria şi din conţinuturile secţiei de cultul cunoaşterii a Şcolii Esoterice, din 1904 până în 1914***, GA 265.

Dornach, 30 decembrie 1924

A doua oră esoterică a cercului de tineret: Privitor la suporturile de text .

Dornach, 3 ianuarie 1924

Însemnările orelor esoterice pentru grupul Wachsmuth-Lerchenfeld făcute de Maria Röschl-Lehrs se găsesc în ***Despre istoria şi din conţinuturile secţiei de cultul cunoaşterii a Şcolii Esoterice, din 1904 până în 1914***, GA 265 .

Koberwitz, 15 iunie 1924

Sub această dată se găseşte în „Douăsprezece zile în preajma lui Rudolf Steiner. Pagini de jurnal din timpul cursului de agricultură, scrise pentru familia mea de contesa Johanne Keyserlingk, născ. Skene of Skene", la pagina 42, următoarea însemnare: „Astăzi, duminică dimineaţa, a avut loc la sugestia domnului Stegemann o oră esoterică, având în vedere conferinţele despre agricultură. Doar puţini au participat la ele, doar membrii mai vechi ai orelor de clasă." În rest, nu sunt păstrate de la această oră niciun fel de documente.

Observaţii privitoare la cele două ore pentru cercul esoteric de tineret (Partea a III-a)

Stuttgart, 13 iulie 1923

118. *Despre silaba „Aoum"el a spus într-un alt context*: A se vedea, spre exemplu, conferinţa din 1 aprilie 1922, din ***Misteriul solar şi misteriul despre moarte şi înviere***, GA 211.

Dornach, 30 decembrie 1923

119. *Congresul de Crăciun*: A se vedea ***Congresul de Crăciun pentru întemeierea Societății Antroposofice Generale 1923/1924***, GA 260.

120. *Glashaus*: Clădire pe arealul de la Goetheanum, numită astfel întrucât fusese ridicată pentru realizarea ferestrelor de sticlă colorată ale primei construcții pentru Goetheanum.

121. *Dinspre cel de la care provine întreaga lume* ...: O traducere puțin mai diferită a zicerii indiene decât în 1906 (a se vedea, de ex., ora din 18 aprilie 1906 în GA 266/I) sau în 1923 (ora din 27 mai 1923, vezi GA 265).

122. *Herman Grimm* (1828–1901), istoric literar și de artă, fiu al cercetătorului lingvist și culegător de basme Wilhelm Grimm, profesor la Berlin. – Despre Herman Grimm, a se vedea și amintirile lui Rudolf Steiner din ***Cursul vieții mele*** (1923–1925), GA 28, și scrierile sale din ***Gândul despre Goetheanum în mijlocul crizei culturale a prezentului***. *Articole adunate din revista săptămânală «Das Goetheanum» 1921–1925*, GA 36, și din ***Fundamente metodice ale antroposofiei***, GA 30, precum și conferința despre Herman Grimm din 16 ianuarie 1913 din ***Rezultate ale cercetării spiritului***, GA 62.

123. *Vincenz Knauer* (1828–1894), filosof, profesor docent la Viena.

124. *Doar cu inimă sângerândă m-am hotărât să spun așa ceva în conferințele de seara*: A se vedea conferința din 9 decembrie 1923 în ***Alcătuirea misteriilor***, GA 232 .

125. *când m-am întâlnit cu ... culegătorul de plante*: Felix Koguzki (1833–1909). În jurnalul său, care s-a păstrat, se găsește însemnarea: „Domnul Steiner jr., student, ce locuiește în Inzersdorf, m-a vizitat duminică, 21 august a.D. 1881; din păcate nu eram acasă. – Dl St. a fost a

doua oară în vizită la mine vineri, 26 aceeaşi lună a anului." (Emil Bock: *Rudolf Steiner. Studii privitoare la cursul vieţii sale şi opera vieţii sale*, Stuttgart, ed. a 3-a, 1990). În al treilea capitol al autobiografiei lui Rudolf Steiner, ***Cursul vieţii mele***, se găseşte o relatare detaliată a acestei întâlniri.

126. *că în ultima clipă a omenirii am putut să mă leg de aceste două curente*: A se vedea nota de mai sus privitoare la „Doar cu inimă sângerândă...".

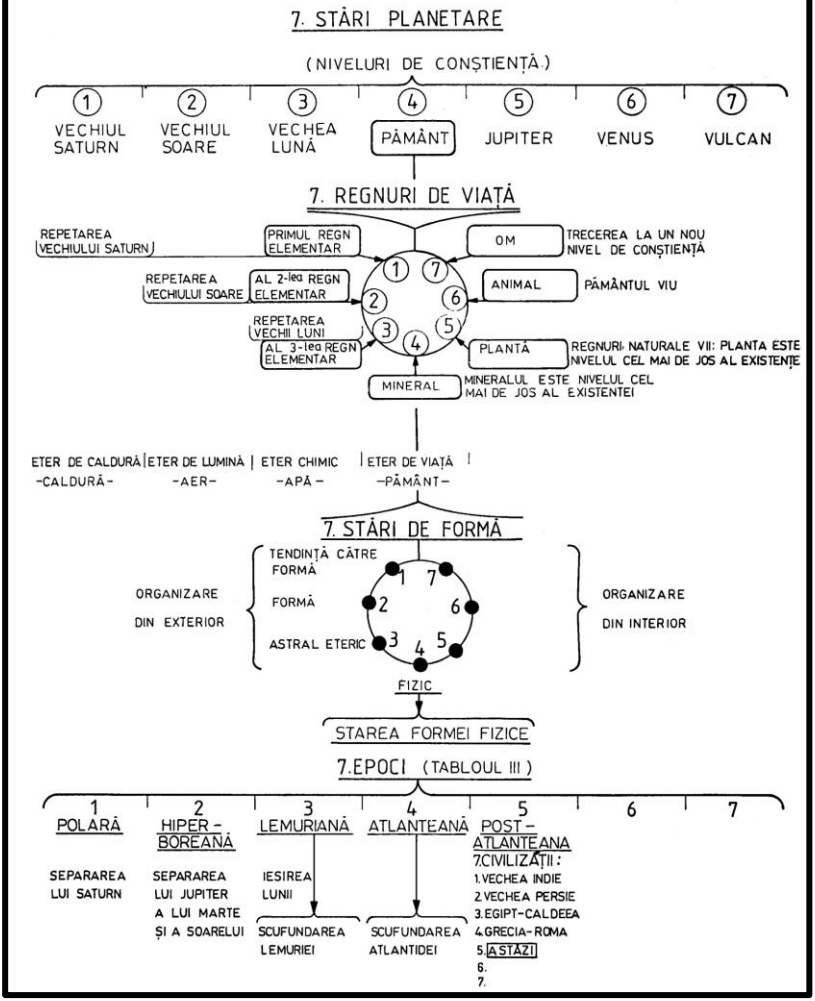
EPOCI DIN ISTORIA PĂMÂNTULUI ȘI PERIOADE GEOLOGICE

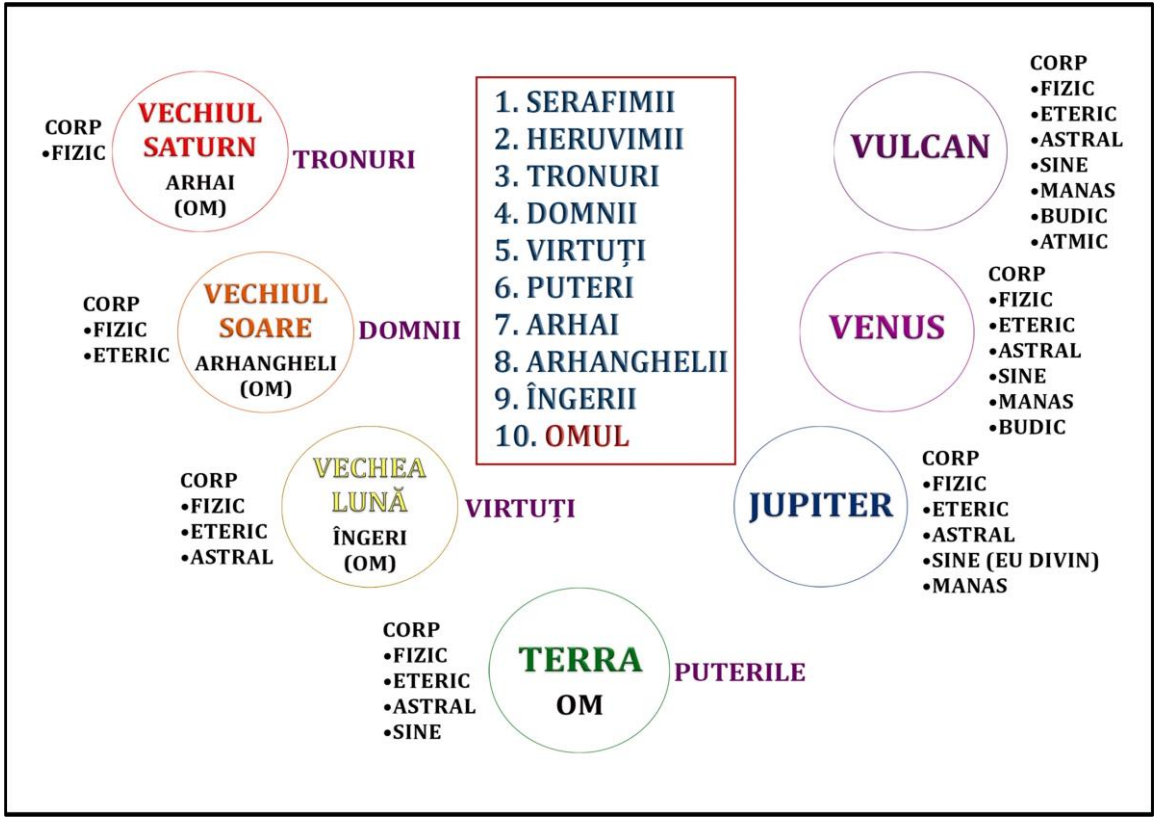
(cf. G. WACHSMUTH – Die Entwicklung der Erde)

REPETAREA FAZELOR MAI VECHI LA UN NIVEL SUPERIOR	ERA	ÎMPĂRȚIREA ÎN EPOCI		FAUNA	FLORA	FORMAREA ȘI STRUCTURA PĂMÂNTULUI
REPETAREA VECHIULUI SATURN	FAZE COSMICE	1. EPOCA POLARĂ		Stadii cosmice preliminare ale formării sistemului solar Formarea sferei și a corpului lui Saturn		Diferențierea prin contracție a sferelor planetare
REPETAREA VECHIULUI SOARE		2. EPOCA HIPERBOREANĂ		Formarea sferei și a corpului lui Jupiter Formarea sferei și a corpului lui Marte Separarea Pământului și a Soarelui Pământul, organism planetar (înglobând și Luna) începe să evolueze în jurul Soarelui		
REPETAREA VECHII LUNI	PALEOZOIC	3. EPOCA LEMURIANĂ	INCEPUT	Epocă vitalizată Biosfera generatoare Diferențierea învelișurilor și a nucleului Archaic	Procese de schimb în atmosferă. Compuși albuminoizi Coloizi – suspensii Primele forme animale și vegetale în atmosfera vitalizată.	Formarea straturilor periferice. Atmosfera (TABLOU IV)
REPETAREA EPOCII POLARE ÎN EPOCA LEMURIANĂ						Precipitare de substanțe primitive, viitoare roci primare
REPETAREA EPOCII HIPERBOREENE ÎN EPOCA LEMURIANĂ				Diferențierea internă și formarea straturilor Nevertebrate marine Trilobiți. Brahiopode. Corali. Cambrian Pești primitivi Silurian Devonian Înmulțirea cochiliilor calcaroase	Forme vegetale primitive între două ape, alge, varec. Primele plante de uscat.	Sedimentare. Tendința de formare a unei suprafețe terestre plastice. Atmosferă apoasă și caldă.
MIJLOCUL EPOCII LEMURIENE			MIJLOC	Carbonifer Amfibii Permian Triasic Reptile	Ferigi Criptogame Lycopode Păduri de conifere	Cutarea suprafeței terestre (climat tropical în emisfera nordică) (Tendință puternică dar trecătoare de durificare)
SFÂRȘITUL EPOCII LEMURIENE	MEZOZOIC		SFÂRȘIT	Jurasic Archeopterix Animale uriașe Saurieni Mamifere inferioare Cretacic Scufundarea Lemuriei Păsări cu dinți Saurieni	Ferigi arborescente Primii arbori foioși și plante cu flori angiosperme	Ieșirea „Lunii Purificarea atmosferei Puternice transgresiuni marine. Mobilitate reînoită a suprafeței terestre. Scufundarea Lemuriei
EPOCA ATLANTEANĂ	NEOZOIC (CENOZOIC)	4. EPOCA ATLANTEANĂ	1. Terțiar: Paleocen	Primele copitate sălbatice. Mamifere superioare Vite Primate	Continuarea diferențierii plantelor până la flora actuală.	Atmosferă caldă încă, dar în curs de răcire. Deformarea plastică a Pământului până în Cuaternar. (TABLOU VII, VIII, IX) Glaciații Scufundarea Atlantidei
			2. Terțiar: Eocen			
			3. Terțiar: Oligocen			
			Miocen			
			Pliocen			
			4. Cuaternar: Diluvium	(Schelete umane) Nici o nouă specie, însă modificări geografice ale florei și ale faunei.		
			5. Cuaternar: Glaciații			
			6. Cuaternar (TABLOU X)			
			7. Scufundarea Atlantidei			
EPOCA POST-ANTLANTEANĂ		5. EPOCA POST-ATLANTEANĂ	1. Vechea Indie	Actuală	Actuală	Creșterea căldurii și micșorarea căldurii pe Pământ (TABLOU XI)
			2. Vechea Persie			
			3. Egipt-Caldeea			
			4. Grecia – Roma			
			5. Astăzi			
			6.			
			7.			

STADII PRELIMINARE ȘI PERIOADE EVOLUTIVE IN ORGANISMUL COSMIC

(cf. G. WACHSMUTH – Die Entwicklung der Erde)

1. SERAFIMII
2. HERUVIMII
3. TRONURI
4. DOMNII
5. VIRTUȚI
6. PUTERI
7. ARHAI
8. ARHANGHELII
9. ÎNGERII
10. OMUL
CORP
•FIZIC
VECHIUL SATURN
ARHAI (OM)
TRONURI
CORP
•FIZIC
•ETERIC
VECHIUL SOARE
ARHANGHELI (OM)
DOMNII
CORP
•FIZIC
•ETERIC
•ASTRAL
VECHEA LUNĂ
ÎNGERI (OM)
VIRTUȚI
CORP
•FIZIC
•ETERIC
•ASTRAL
•SINE
TERRA
OM
PUTERILE
VULCAN
CORP
•FIZIC
•ETERIC
•ASTRAL
•SINE
•MANAS
•BUDIC
•ATMIC
VENUS
CORP
•FIZIC
•ETERIC
•ASTRAL
•SINE
•MANAS
•BUDIC
JUPITER
CORP
•FIZIC
•ETERIC
•ASTRAL
•SINE (EU DIVIN)
•MANAS